
РЕЧНИК СИНОНИМА

Павле Ћосић и сарадници

KOPNET, 2008.
Капетан Мишина 3, Београд
+381 11 2622 102, 2637 741
www.kornet.co.yu
korn@kornet.co.yu

Уредник
Боривој Герзић

Главни асистент и стручни консултант
Бојана Ђорђевић

Насловна страна, корице и техничка опрема
Милош Трајковић

Коректура
Владислава Милер

Илустрација на насловној страни
Питер Бројгел, Вавилонска Кула (1563.)
(уз интервенције техничког уредника)

Штампа
Отворена књига, Београд

Тираж
3000 примерака

ISBN 978-86-86673-0901

© Copyright by Pavle Ćosić 2008

Ово издање је помоћла Скупиштина града Београда

Сарадници

Сарадници који су учествовали на проширивању и сређивању базе речника

Мирослава Анђелковић

Биљана Омчикус

Растко Јовановић

Горан Лакићевић

Милана Врговић

Душка Рајковић

Ана Поповић

Александар Белчевић

Бојана Ђорђевић

Мина Тимотијевић

Наташа Герзић

Боривој Герзић

Вера Ракић

Јелена Крговић

Милош Ранчић

Сарадници који су помагали на раду на тезаурусу

Милош Трајковић

Иван Тобић

Вера Ракић

Биљана Омчикус

Сарадници, програмери на пројекту

Горан Мишковић

Милош Ранчић

Увод

КАДА САМ СЕ ЗАТЕКАО у Трсту 1992. године, у јеку ратова у бившој Југославији, почео да се бавим писањем, што новинарских текстова, што преводама, што писама пријатељима, постало ми је јасно да на нашем, тада српско-хрватском говорном подручју, изразито недостаје једно специјално средство за рад које би било од помоћи у процесу писања. Истина, већ тад је постојао “Речник синонима и сродних речи” Миодрага Лалевића, али тај речник, иако фантастично обиман и лексикографски беспрекорно обрађен, није задовољавао моје тадашње прохтеве. Наиме, био сам замислио речник као апарат који би пре свега био од користи свима онима којима је тај језик матерњи и који ће им више служити као нека врста подсетника за речи којих не могу да се сете или да их упути на неке које иначе веома добро познају али немају навику да их користе. И да, што ми се још тада чинило важним, да тај поступак буде брз и ефикасан.

ПОЛЕМИКЕ МЕЂУ ЛИНГВИСТИМА око питања “Шта су то синоними?” не јењавају као и многе друге вечне језичке теме. Ми можемо да заулемо овакав или онакав став, али чак и ако прихватимо учестало и најекстремније становиште да прави синоними заправо не постоје, тиме нимало не престаје потреба за једним оваквим лексиконом. Управо те ситне разлике у обележјима сродних речи, биле оне засноване на стварној разици, стилским финесама, индивидуалним схватањима појединих значења

или нечем четвртом, управо оне доприносе потреби да свако ко се изражава писменим путем узме у руке једно овакво помагало које ће му омогућити прецизније и разноврсније изражавање. Упустио сам се одмах у рад на том пројекту и врло брзо после завршеног првог слова добио снажну подршку професора Ивана Клајна на којој ћу му заувек остати захвалан.

РАД НА ОВОМ РЕЧНИКУ, разуме се, није текао континуирано од тог времена. Направио сам велику паузу од скоро десет година бавећи се разним другим пословима, чекајући да се стекну одговарајући услови да се речник заврши. До тога је дошло после великих политичких и културних промена 2000. године кад је наше друштво напokon почело да се диже из пепела. На конкурс Скупштине града Београда за суфинансирање капиталних дела из области културе, испред издавачке куће “Маћадо” добили смо новац за рад на речнику. Рецензенти за тај пројекат су били академик Иван Клајн и проф. др Данко Шипка.

ТА СРЕДСТВА СУ БИЛА сасвим довољна за примену нових научних и технолошких метода које су се у међувремену развиле. Речник је било могуће радити путем предности које пружа интернет и програмским укрштањем база података из већ постојећих речника. И новија лексиколошка истраживања била су од велике користи за прављење синонимских гнезда.

У речник су уношене и речи из нестандартног говора, многе народске речи од којих многи лексиколози и дан-данас зазиру иако их свакодневно слушамо у великом броју значења, а ту су и бројни жаргонизми и колоквијализми који би додатно могли да разбуктају машту сваког ко се бави писањем или проучавањем језика.

Павле Ђосић

Како користити речник

КАКО ЈЕ ВЕЋ РЕЧЕНО у Уводу, овај речник је пре свега намењен онима којима је српски (односно хрватски, босански, црногорски...) језик - матерњи језик. Могу га користити и странци који су добро савладали српски, али ће они бити ускраћени за ситне финесе у значењима речи које се наводе као синонимне. Трудили смо се да свима олакшамо разумевање стилских одлика лексема скраћеницама (као што су *реј.*, *рејџ.*, *фам.*, *фџи.*, *жарј.* и слично), али смо свесни да је и то dostatно само за оне који су стасали уз овај језик.

Ево како смо то замислили.

Претпоставимо да испред себе имате текст који сте написали (или га тек пишете), без обзира на то о каквом се тексту ради - од сасвим једноставне СМС поруке пријатељу или симпатији, преко и-мејла, писма, новинског чланка, превода, приче или приповетке, па до песме - и онда вам се учини да би тај текст могао да буде и нешто бољи. Ако не бољи, онда бар друкчији.

Оно што треба да урадите је да сваку реч коју сте употребили потражите у овом речнику и размислите има ли смисла заменити је неком другом. Само уз помоћ речника, и без много вештине, могли бисте исти текст да напишете толико другачијим стилем да бисте сами себе изненадили. То је била та идеја од које смо пошлели - да се највећи проценат стилских особености у начину изражавања крије иза лексема.

Могло би лако да вам се деси да неку реч коју сте употребили не пронађете у овом речнику. То је, слажемо се, недостатак. Међутим, за ту врсту обимности, објављивање овог *јоматала* морало би да сачека још неколико година, што би било превисше, нарочито с обзиром на то да наша лексикографија на овом пољу за оним најразвијенијим (енглеском, француском, руском, италијанском и немачком) каска око тридесет година. Због тога смо се одлучили да се ослободимо на своје читаоце и конзументе, понудимо им оно што у овом моменту имамо пред собом, а да нам они дојаве све недостатке који овај речник садржи. То ће бити омогућено директним контактом, преко и-мејла, телефона, СМС-а, али и постављањем овог материјала на интернет, где ће свакоме бити омогућене интервенције, сугестије, питања и констатације везане за ово дело, за свако засебно значење и за сваку одредницу појединачно.

Дотад, саветујемо вам да, како год то звучало, ако не пронађете реч коју сте тражили, пробате да се сетите неке сличне, сродног значења. Тако ћете сигурно доћи до жељених резултата.

Ево неколико савета који би могли да вам олакшају употребу овог речника:

1. Неретко смо фигуративном, фамилијарном или неком другом споредном значењу унутар одреднице давали предност. Из разлога што се такво значење много више усталило од оног основног (*нпр*: процват). И нисмо увек ни обележавали фигуративна значења која су се већ довољно усталила.

2. Иако то није основна сврха овог речника, уносили смо објашњења за највећи број одредница. То смо чинили да бисмо убрзали сналажење по значењима, јер смо се уверили да корисник најчешће посеже за неком одредницом, а да није унапред свестан колико та реч може имати значења. Због тога је било недовољно само наводити синониме за свако појединачно значење. Да би се процес олакшао, иза нумерисаног значења у загради стоји и објашњење. Тумачења смо углавном преузимали из већ постојећих једнојезичких српских, хрватских и српскохрватских речника, а неретко смо стављали своја кад смо остала сматрали недовољно јасним или недовољно прикладним за ово издање. У случајевима када то није било потребно, што значи када је већ после првог или првих неколико синонима јасно о којем се значењу ради, објашњење нисмо наводили.

3. Многе речи, или бар нека њихова значења, немају синониме. И то врло честе речи. Будући да се ради о једнојезичном речнику који за крајњи циљ има да прикупи све наше језичко благо, њих смо у највећем броју случајева ипак уносили у речник, давали им објашњење, а астериск (*) иза ње значи да једнозначне речи, или не постоје, или их нисмо пронашли. Но, понекад се и то показало непотребним - у примерима речи које се ретко користе и кад се ради о терминима за које се претпоставља да немају синониме.

4. Скраћеницу *в.* (види) користили смо у два случаја: када се две синонимне одреднице налазе довољно близу једна другој да нема потребе понављати њихове заједничке синониме на оба места, или када је једна од одредница у нешто ређој употреби.

5. Скраћеницу *уј.* (упореди) користили смо да скренемо пажњу на речи повезаног или, ређе, супротног значења. Може се десити и да се реч која се налази међу синонимима јави и под *ујопреци* - разлог је што њени синоними нису и синоними одреднице чији је она део или би било прегломазно укључити их све у исто значење. Под *уј.* се може наћи и реч друге врсте или другог вида.

6. Скраћеницу *сл.* (слично) користили смо да означимо речи сличног значења. За разлику од скраћенице *уј.*, користили смо је за унеколико удаљеније значење, али често и за речи које нису унесене као одреднице.

7. Скраћеницу *суж.* (сужено) користили смо да означимо хипониме тј. речи суженог, одређенијег значења у односу на главну одредницу и њене синониме

(нпр: акценат - краткоузлазни *суж.*). Табеле у којима се налазе разне врсте, подрсте, типови, гране и остале варијанте неког општијег појма, представљају прегледнији начин приказивања овако третираних термина.

8. Све наведене скраћенице се могу наћи иза појединачних речи или испред групе речи, при чему се тада скраћеница односи на читаву групу.

9. Код двовидских глагола, бирали смо синониме за вид за који смо проценили да се чешће користи.

10. Код парова глагола типа *оѿворити* - *оѿварити*, оба вида су добијала место одреднице углавном само ако међу њиховим синонимима има разлика. Како се њихови синоними, уз видске разлике, углавном понављају, често ће се дешавати да не пронађете глагол који вам је био потребан, али ћете одговарајуће синониме пронаћи под његовим видским парњаком.

11. За све глаголе, сем повратних, прављена је дистинкција прел. / непрел. (прелазан/непрелазан). У случајевима кад исти глагол у различитим значењима може бити и прелазан и непрелазан, то је напоменуто иза броја који уводи значење.

12. Именице типа *будала*, које су граматичног женског рода, али се могу односити на оба пола, добијале су ознаку *м ж*. Слично је и код именица граматичког средњег рода које се могу односити и на мушки и женски род.

Бојана Ђорђевић и Павле Ђосић

Скраћенице

* нема синонима

арх. архаизам; застарела реч која у стандардном језику више није у употреби

археол. археологија

ауг. аугментатив, увећаница

безл. безлични глагол

биол. биологија

бот. ботаника

бр. број

в. види

вар. варваризам

вет. ветерина

взн. везник

вој. војска, војна реч

геог. географија, географски појам

геол. геологија, геолошки појам

грађ. грађевина, појам везан за грађевину

грам. граматички

дем. деминутив

деч. дечије; из дечијег говора

екон. економија, појам везан за економију

експр. експресивно; реч пренаглашеног значења у односу на одредницу

енг. енглески

еуф. еуфемизам; реч или израз са ублаженим или ненападним значењем у односу на одредницу
жарг. жаргонизам, сленг, реч или израз из говора улице или тајног језика

ж именица женског рода

зам. заменица

зоол. зоолошки, појам везан за свет животиња

изр. израз

ирон. иронично

ист. историјски

мат. математички

маш. машинство

мед. медицина; реч, израз или термин везан за медицину

мет. метеоролошки

м именица мушког рода

мит. митолошки

мн. именица у множини
муз. музика
нар. народски; реч или израз из нестандардног језика
непрел. непрелазни глагол
непром. непромењива реч (обично код именица и придева)
несврш. несвршени глагол
песн. песнички
пол. политика
правн. правнички
пред. предлог
прел. прелазни глагол
прид. придев
прил. прилог
псих. психологија
рег. регионално; дијалектизам или регионализам
рет. ретко; реч или израз који се ретко јављају
рчц. речца
сврш. свршени глагол
с именица средњег рода

сл. реч сличног значења
спорт. спортски термин
струч. стручно
суж. реч суженог значења
техн. технологија
узв. узвик
уп. упореди са одредницом повезаног значења
фам. фамилијарно; колоквијализм, реч из нестандардног језика
фиг. фигуративно, пренесено значење
физ. физика
филоз. филозофија
фил. филолошки
форм. формално; из корпуса официјелног и исувише формалног стила
хип. хипокористик, умањеница
хрв. хрватски; кроатизам
цркв. црквено; термин везан за цркву
шаљ. шаљиво
шах. шаховски, термин везан за шах

А а

а¹ взн. него, само, но, али, ама *арх. реѝ.*, але *арх.*

а² рчч. међутим, ипак, само, плус, него, док, али, ама, па, сем

а³ узв. ај, е, но, ах, де, ао, ох, их, давор, о, охо, ух

абажур м заслонац, штитник, сенило, шешир за лампу, штит светиљке, шилт *арх.*, ширм *реѝ.*

абакус м *арх. в.* рачунаљка

абдикација ж (повлачење с положаја) оставка, повлачење, одступ, захвала, одступање, силазак (с престола), демисија, одрекнуће, одрицање (од престола), одступница *реѝ.*

абдицирати сврш. непрел. повући се, одступити, дати оставку, одрећи се од престола, повући се с (владарског) положаја

абдомен м утроба, трбух, стомак, изнутрица, нутрина, унутрашњи органи, стомачна шупљина, желудац, дроб *реѝ.*, тибa *геч.*

абдоменски прид. трбушни, стомачни, абдоминалан

абецеда ж (поредак у латиничком

писму) азбука (поредак у ћириличком писму), алфавет (поредак у грчком писму), АБЦ, абecedни поредак, писменица *реѝ.*

абецедар м **❶** почетница, азбучник, буквар, лексикон, часловац *арх.* - уѝ. абецедаријум **❷** (књига из које се учи читању и писању) *в.* буквар

абecedни прид. азбучни, алфаветни
аблаут м *грам.* (мењање коренског и основинског вокала при промени облика речи и творби речи) алтернација, превој

абнормалност ж **❶** ненормалност, неуобичајеност, несвакидашњост, неубројивост *реѝ.* **❷** *в.* поремећеност
аболирати сврш. прел. *в.* амнестирати

аболиција ж *йравн.* **❶** *в.* укидање **❷** (прекидање кривичног поступка без последица по окривљеног) амнестија, помиловање, опрост, заборав, ремиесија, опроштај, ослобађање, поштеда, милост, укинуће, поништење (поступка), пуштање из затвора, ослобођење, опроштење, аман *реѝ.*, проштење *арх.*

абонент м претплатник, пренумерант, абонирац *арх.*

абортирати сврш. непрел. побаци, прекинути трудноћу, прерано родити, претпети абортус, изнебити *реџ.*

абортус м побачај, киретажа, преркид трудноће, пометнуће *реџ.*, помет *реџ. арх.*

аброгација ж *иравн. в.* опозив

авај узв. јао, јој, вај, ајме, леле, зло и наопако, куку

авангарда ж претходница, предводница, предводници, предстража *вој.*

аванзовати сврш. непрел. ❶ (напредовати у служби/чину) * ❷ *фам. в.* напредовати

аванс м в. депозит

авансовати сврш. прел. ❶ *нейрел. в.* аванзовати 1. и 2. ❷ *ирел.* (дати аванс) в. капарисати

авантура ж ❶ (узбудљив доживљај) пустоловина, догодовштина, згода, догађај, доживљај, случај ❷ (краткотрајна љубавна веза) афера, романса, љубавна пустоловина

авантуриста м (који је склон авантурама) пустолов, авангуриста *реџ.*

авантуристички прид. пустолован, неустрашив, вратоломан - уй: ризичан, опасан

август м август, коловоз *хрв.*

авенија ж (широка велеградска улица) улица, булевар

авет ж приказа, змај, сен, сабласт, ала, утвара, привид, дух, страшило, мора, сањарија, аждаја, причина, баук, обмана, привиђење, сновид, вешћа *реџ.*, ажделија *реџ.*, фантом *фам.*, вештегара *нар.*, цопрница *нар.*, аждаха *арх.*, симулакрум *арх.*, прилика *реџ.*, фантазма *реџ.* - уй:

чудовиште, халуцинација

аветан прид. аветињски, сабластан, језив, натприродан, мистичан, измаштан, бајковит, нестваран, естичан, необјашњив, необичан, оностран, тајанствен, бестелесан, нематеријалан, фантастичан, невероватан, езотеричан, чудесан, небески, чудан, паранормалан, неопипљив, наднараван, неземаљски, невидљив, парансихолошки, изванземаљски, надземаљски, надљудски, с другог света, спектралан, астралан *фиџ.*, врхунараван *реџ. арх.* - уй. чаробан 2.

авијатичар м ваздухопловац, пилот, аеронаутичар, аеронаут, летач, летелац *реџ.*, зракопловац *хрв.*

авијатичарски прид. ваздухопловни, аеронаутички, летелачки, летачки, зракопловни *хрв.*

авијација ж ваздухопловство, аеронаутика, авијатика, зракопловство *хрв.*, зрачна флота *хрв.*

авион м летелица, ваздухоплов, аероплан *арх.*, зракоплов *хрв.*

авитаминоза ж (обољење настало услед недостатка витамина у организму) хиповитаминоза - суж: скорбут (недостатак витамина Ц), пелагра (недостатак витамина Б2)

авокадо м (лат. *Persea gratissima*) адвокат *реџ.*

ага ж ❶ (феудални власник земље у Турској) читлуксахибија *арх.* ❷ в. го-сподар

агенда ж бележница, нотес, роковник, подсетник, књижица, блок

агент м ❶ (тајни ~) доушник, информатор, детектив, шпијун, обавештавач, провокатор, диверзант, потказивач, цинкарош, денунцијант, одавалац, дојављивач, тајни агент, пријављивач, пријавитељ, дојавитељ, обавештајац, достављач, проказивач,

пницилов *реј.* ② (трговачки ~) заступник, посредник, трговац, представник, повереник, опуномоћеник, отпавник, одасланик

агенција ж пословница, фирма, предузеће, представништво, заступништво, сектор, дирекција, повереништво, агентура *арх.*, отпавништво *хрв.*, заступство *хрв.*, твртка *хрв.*

агилан прид. марљив, вредан, предан, пожртвован, маран, ревностан, реван, занослен, радишан, послен, савестан, радан, учинковит, радан, радин, брижљив, делатан, као мрав, амбициозан, устрајан, предузимљив, предузетан, одлучан, сиретан, отресит, одрешит, подузетан, активан, неуморан, енергичан, окретан, здружан, радохоличан (превише вредан) *фам.*, флетан *реј.*, усталачки *фам.*, усрдан *реј.*, дејствен *реј.*, прилежан *реј.*, горљив *реј.*, трудољубив *реј.*, подухватан *реј.* - уи: сналажљив

агилност ж марљивост, прегалаштво, ревност, ревностност, вредноћа, рад, предузимљивост, ангажованост, марност, пожртвованост, труд, трудољубивост, брига, брижљивост, савесност, преданост, трудољубље, настојање, неуморност, подузетност, посленост, мар, устрајност, делатност, радиност, радишност, горљивост *фил.*, усрдност *арх.*, сицфлајш *реј.*

агитатор м (изазивач побуне) хушкани, хушкач, покретач, подбуњивач, подбадач, потпаљивач, подјаривач, кортеш *арх.*, агитач *арх.*, букач *реј.*

агитација ж утицај, утицање, хушкање, подстрекивање, подбуњивање, убеђивање, подбадање, подстицање

агитовати несврш. непрел. (придобити неког за пешто) в. врбовати

агонија ж ① умирање, издисање, ропак, смртна борба, смртни хрпак, самрт ② *фил.* изумирање, нестајање, пропаст, уништење, амин, амен, завршетак, конач, свршетак, сутон, залазак, смрт, распад *жар.* ③ в. беда 1.

аграр м ратарство, пољопривреда, земљорадња, земљорадничтво, земљоделство *реј.*, пољоделство *хрв.* - суж: сточарство, повртларство, воћарство

агарац м в. земљорадник

агрегат м *техн.* динамо, генератор, динамо-машина

агресиван прид. ① нападачки, насртљив, офанзиван, милитантан, борбен, бојовит, бојевит, ратнички, ратоборан, агресорски, насилнички ② в. афективан ③ (који се гура у први план) наметљив, нападан, продоран, остентативан, напастан, салетљив

агресивност ж ① насртљивост, офанзивност, непријатељство, ратоборност, злонамерност, офанзивност, борбеност ② насилност, необузданост, разгневноост, помахиталност, бесноћа, побеснелост, разјареност, суровост, избезумљеност, разгоронаћеност, безумност, распаљеност, живчаност, разузданост, разорност, помамност, незадрживост, безглавост, узаврелост, горопадност, виолентност, несавладивост, неурачунљивост, неприсебност, распаљеност, неразборитост, неуравнотеженост, фуриозност, хистерија *суж.*, лудило *фил.* - уи: бес, ватреност, лудост ③ наметљивост, наметање, продорност, салетљивост, напасност

агресија ж напад, офанзива, акција, павала, јуриш, удар, насртај, освајање,

насиље, диверзија, атак, нахрупљење, налет, наскок, пренад, непријатељски напад, инзулт *реџ.*, потрк *реџ.* - *уј:* ударац, најезда, сукоб, свађа - *сл:* крађа, борба

агресор м нападач, насртљивац, противник, непријатељ, освајач, завојевач, насилник, отимач, наметник, узурпатор, упадач

агроном м пољопривредни инжењер
ада ж (речно или језерско острво) острво, острвце (речно или језерско) *хий.*, оток *хрв.*

адактилија ж беспрстост

Адам м (први човек по хришћанском веровању) праотац, предак, прародитељ, предак човечанства, отац *фил.*

адаптација ж ❶ (књижевног дела) прерада, прилагођавање, екранизација (~ филма), измена *реџ.*, прилагодба *хрв.*, прерадба *хрв.* ❷ (музичког дела) аранжман, прерада, обрада *фам.* ❸ (~ на околину) адаптирање, акомодација, акомодирање, прилагођивање, привикавање, навикавање, аклиматизација, аклиматизовање, уклапање, аклиматизирање, асимилација, асимилирање, одомаћивање, саживљавање, усклађивање, интеграција, интегрисање, инкорпорирање, сливање *фил.*, претапање *фил.*, убацивање *фам.*, прилагодба *хрв.* ❹ (~ стана) преуређивање, преуређење, уређење, сређивање, реновирање, уређивање, опремање ❺ *в.* измена

адаптирати сврш. несврш. прел. ❶ *сврш.* (књижевно дело) прерадити, прилагодити, изменити, екранизовати, обрадити ❷ *сврш.* (~ стан, кућу, простор) адаптовати, аранжирати, изменити, удесити, наместити, опремити, прилагодити, довести у ред, подесити, дотерати, поспремити, уредити, сместити, украсити, сло-

жити, распоредити, преградити, преуредити, уресити *реџ.* - *уј:* унети, спремити, мењати, подесити 1.

адаптирати се сврш. (навићи се на неко ново стање или средину) аклиматизовати се, аклиматизирати се, асимиловати се, асимилирати се, навикнути се, прилагодити се, уклопити се, саживети се, ускладити се, акомодирати се, привићи се, навићи се, изједначити се, одомаћити се, укључити се, инкорпорирати се, убацити се *фам.*, угурати се *фам.*, снаћи се *фам.*, стопити се *фам.*, претопити се *фам.*, ушемити се *жар.* - *уј:* усвојити, прикључити се

адвокат м правн. бранилац, бранитељ, заштитник (правни), фишкал *реџ.*, заступник (правни) *форм.*, јуриста *арх.*, пуномоћник *реџ.*, опуномоћеник *реџ.*, правозаступник *реџ.*, посредник *реџ.*, правобранилац *стџруч.*, тужилац *стџруч.*, одвјетник *хрв.*, повереник *хрв.*, повјереник *хрв.*

адвокатура ж правн. бранилаштво, адвокатство, одвјетништво *хрв.*

адекватан прид. прикладан, примерен, погодан, подесан, згодан, одговарајући, повољан, подобан, доличан, еквивалентан, пристао, ваљан, задовољавајући, кореспондентан, добар *фам.*, опортун *реџ.*, личит *реџ.*, децантан *реџ.*, постешан *арх.*, шестан *арх.*

адекватност ж прикладност, погодност, примереност, подесност, ваљаност, децантност

адјектив м грам. атрибут, епитет, придев

административни прид. ❶ чиновнички, бирократски, папиролошки *фам.* ❷ управљачки, руководствени, регулацијски, извршни, управни, регулативни, дирекцијски

администратор м в. управник
администрација ж ❶ управа, кабинет, надзорништво, управна служба, управна власт, егзекутива, извршна власт, апарат, магистрат *арх.*, правитељство *арх.*, администраторство *арх.*, девлет *арх.*, попечитељство *арх.* ❷ институција, установа, биро, секретаријат, канцеларија, служба, завод, пословница, дирекција, уред, комора, испостава, офис *фам.*, канц *жарі.*, ларија *жарі.*, писарна *арх.*, писарница *арх.*, реферада (место где ради референт) *рей.*, тајништво *хрв.* ❸ чиновништво, бирократија, уредски послови, канцеларијски послови, пapiroлогија *фам.*

адмирал м ❶ (највиши поморски чин) адмирал *арх.*, амираль *арх.*, адмирант *рей.* ❷ (врста шареног дневног лептира, лат. *Vanesa Atalanta*) *

адолесценција ж пубертет, младост, сазревање, тинејџерске године, младе године *фил.*, млади дани *фил.*, магареће године *изр.*, пролеће живота *изр.* - суж: момаштво, младићство, девојаштво

адоптација ж адопција, адоптирање, усвајање, усвојење - суж: посињење, усињење

адоптирати сврш. прел. усвојити, примити, пригрлити, посинити, усинити, преузети, посвојити, узети под своје, покћерити *суж.*

адорација ж обожавање, величање, узвишавање, поклон, узвисивање, хваљење, глорификација, пошта, уношење, уздизање, слављење, идолопоклонство, култ, апологетика, пијетет, апотеоза, идолизација, поштовање, прослављање, респект, наклон, почаст, идолизовање, ватрена приврженост/оданост, поклонство, дубоко поштовање, штовање, простернација *арх.*, ме-

танисање *арх.*, проскинеза *арх.*

адорирати несврш. прел. обожава-ти, величати, глорификовати, пошто-вати, славити, ценити, прослављати, уздизати, узвисивати, идолизирати, ковати некога у звезде, уносити, дивинирати, преуздизати, штовати

адроповац м в. скитница

адреса ж ❶ (натпис на писму/тачна ознака нечијег стана или седишта неке установе) натпис, адрес, локација, кућни број, место становања/боравка ❷ (место становања) одредиште, дестинација, крај, место ❸ *фил.* в. дом

адресант м пошиљалац, отпремник, отпремилац, пошиљач, пошиљатељ, отпремач, отправљач, шпедитер, спедитер *арх.*

адресар м (попис имена и улица сређен по словном редоследу) именик, регистар, абецедаријум, списак, попис, именар, преглед, индекс, казало *хрв.*

адресат м реципијент, прималац, приматељ, насловник, носилац, добивалац, прихватач, прималац поруке, рецептор

адресирати сврш. прел. послати, импостирати, отпремити, отправити, отпослати, одаслати, упутити, наменити, насловити, бацити *фам.*, адресовати *арх.*

адут м ❶ (најјача карта) ас, кец ❷ *фил.* необорив аргумент, најјачи разлог, необорив доказ

адхезија ж *сйруч.* слепљивање, приањање, припајање, привлачење, спајање, срастање, срашћивање, кохезија, сједињавање

адхезиони прид. *сйруч.* приањајући, привлачни, слепљујући, кохезиони *сйруч.*

ађутант м помоћник, пратилац, побочник, ордонанс *рей*

аеродром м слеталиште, слетиште, ваздушна лука, узлетиште, летиште, зрачна лука *хрв.* - *суж*: писта, стаза

аеромитинг м ваздухопловни митинг, аероприредба

аеронаутика ж в. авијација

аероплан м *арх.* в. авион

аеростат м целелин, дирижабл, ваздушна лађа

аждаја ж **❶** (прождрљиво митско биће с неколико глава, зелене боје) змај, ала, неман, змија, дракон, аждаха *арх.*, аждајка *реџ.*, ажделија *реџ.*, аждер *реџ.*, позој *арх.*, арамија *реџ.* **❷** (зла и онака жена) вештица, горонадница, злица, злбница, онштроконца, онштроконђа, роснија, аспида, гуја, злбница, гад, фурија, совуљага, баба *фиџ.*, мора *фиџ.*, ордуља *арх.*, бестија *фиџ.* - уџ. кучка 2. **❸** в. изелица

ажуран прид. тачан, акуратан, прецизан, пунктуалан, уредан, егзактан, праводобан, благовремен, стриктан, правилан - уџ. стриктан, правилан

ажурирати сврш. прел. модернизовати, осавременити, иновирати

ажурно прил. в. брзо

ажурност ж. тачност, благовременост, акуратност, прецизност, пунктуалност, уредност, егзактност, праводобност

азбука ж (поредак у ћириличком писму) абецеда (поредак у латиничком писму), алфавет (поредак у грчком писму), АБЦ, аз-буки, буквица *арх.*, писменица *арх.*

азбучни прид. алфаветни, абецедни, словни

азбучник м (почетник у читању) букварац, абецедарац, азбуковац *арх.*, азбучар *арх.*

азил м **❶** *йравн.* (право политичког

бегунца на уточиште) политички азил **❷** уточиште, прихватилиште, збег, прибежиште, склониште, закриље, скривалиште, заштита, заклон, скровиште, заклониште, убежиште, кров *фиџ.*

азур м плаветнило, модрило, небеска боја, плавило, плавина, плаветност, модрина, лазур *реџ.*

азуран прид. плав, модар, морскоплав, тегет, небескоплав, боје мора/неба, плаветан

AIDS м сида, сјдс

ај узв. **❶** (за дозивање) хеј, ој, еј, о, ехеј, охој **❷** (за изражавање туге) в. авај

ајд узв. в. ајде

ајде узв. **❶** хајде, нека, нека буде, ај-деде, ајд, ајте, хајте, добро, важи, ако, дај, деде(р), хајдеде, може, **❷** *фам.* ајд, хајде, невероватно, немогуће, ко би рекао, није него, не би се рекло, није ваљда, хајте, ајте, бегај, не бих рекао, дела, не би се рекло, дај, не може бити, деде, ма замисли(те), бежи, иди, ма немој, можеш бегај *фам.*, ма иди *жарџ.* **❸** хајде, крени, иди, одлази, дођи, пођи, ходи

ајкула ж зоол. **❶** (лат. *Carcharias glaucus*) морски пас, кучков *реџ.*, модруљ *реџ.* - *суж*: морска мачка, жутуља, голуб, склат, ража **❷** *жарџ.* в. лепотица

ајнц м (игра картама) блекцек (blackjack), жандар

ајчица ж (лат. *Coronilla varia*) зоол. *реџ*: дивља грашица, гркица, глувара, горкача, горчиљавка, багренак

академац м (студент академије, обично војне) питомац - уџ. студент

академија ж **❶** факултет, висока школа, свеучилиште, факс *фам.*, школа *фам.* - *сл*: универзитет, институт, уметнички факултет **❷** свечана при-

редба, пријем **③** * (највиша научна институција у некој земљи)

академик м члан академије наука, академичар *арх.*

академски прид. **①** универзитетски, факултетски, високонаучан, високошколски, високоуметнички, академички *арх.*, академијски *реџ.*, свеучилишни *хрв.* **②** в. теоретски

а камоли взн. а немоли, а тек, још мање, да ни не говоримо *изр.*, да не спомињемо *изр.*

акација ж *бойл.* (лат. *Robinia pseudoacacia*) багрем, акач, багрема, багра, бела, багрена, багрена, акачија *реј.*

акварел м водена боја, посна боја *арх.*

аклиматизовати се сврш. в. адаптирати се

акна ж бубуљица, митисер, чвиљак *реј.*, чибуљица *реј.*, гнојавица *фам.*, мозуљица *арх.*, мајонезара *жарј.*, рог *фам.*, пришт *хрв.*

ако¹ взн. уколико, да, у случају да, кад (би), под условом да

акоз рчч. **①** нека, не мари, не смета, тако и треба, нема проблема, може, важи, слободно, само изволи *изр.* **②** в. да

аконто прил. **①** па име, на рачун, у име **②** *фил.* поводом, у вези са, у односу према, пригодом, у погледу, приликом, у односу на, што се тиче, гдеде, у поводу

акорд м сагласје, сазвучје, сугласје, сазвук, сузвук *хрв.*

акредитив м пуномоћ, мандат, акредитивно писмо, налог, вјеродајница *арх.*

акредитовати сврш. прел. акредитирати, овластити, ауторизовати, дозволити (некоме), опуномоћити, допустити (некоме), одобрити, омо-

гућити (некоме), повластити *реј.*

акреп м **①** *фил.* в. вештица **1.** **②** в. шкорпион

акробата м жонглер, артиста, човек од гуме *експр.*, пеливан *арх.*

акробатика ж в. акробација

акробатски прид. жонглерски, акробацијски, пеливански *арх.*

акробација ж вратоломија, акробатика, акробатија, вратолом, егзибиција *фил.*

аксиом м **①** теза, постулат, теорија, премиса, закон, правило, основна теза, темељно начело, основно полазиште, апсолутна истина, научна истина, општа истина, основно начело, опште место - уи: суд, хипотеза **②** в. кредо **1.**

акт м **①** потез, поступак, дело, захват, радња, чин, гест, акат *арх.* - уи: акција, тачка, дејство **②** в. активност **③** одлука, декрет, наредба, диктат, проглас, верман, наређење, заповед, упута, указ, ферман, напутак, директива, уредба, пропис, закључак, налог, спис, резолуција, одредба, пресуда *суж.*, едикт *суж.*, решење *суж.*, децизива *реј.*, диспозиција *сјруч.*, диспозитив *сјруч.* - уи: оглас, објава, закон, тачка, правило - уи: заповест, задатак **④** (цртеж, слика, фигура нагог тела) * **⑤** (део позоришног комада) чин - уи: дело

актенташна ж ручна торба, актовка *фам.*, портфељ *арх.*, актиташка *арх.*

актер м **①** учесник, делатник, чимбеник, судеоник, удеоник *арх.* **②** в. глумац

актива ж **①** в. имовина **②** *реј.* в. готовина

академик прид. **①** предузетан, предузетан, радишан, радљив, предузи-

мљив, делатан, радан- уй. марљив ② (који је у радиом односу) запослен, запошљен, делатан, радан, радноактиван, намештен, радно способан, у служби, уполснен, смештен, ангажован, неумировљен *хрв.* ③ енергичан, разиграч, живахан, виталан, младалачки, темпераментан, покретљив, динамичан, покретан, полетан, весео, животан, врцкаст, пун живота, пун живости, вижљаст, ведре духа, бодар, чио, жустар, ведар, крепак, окрстан, млађахан, жив *фил.*, немиран *фил.*, ватрен *фил.*, гибак *фил.* - уй: свеж, јак, брз, млад, неуморан

активирати сврш. прел. ① (~ уређај) упалити, покренути, ставити у погон/покрет ② в. ангажовати 1.

активирати се сврш. живнути, покренути се, обнови се, освежити се, заживети, оживети *фил.*, повратити се, раздрмати се, препородити се, ојачати, вратити се у живот *изр.*, поживети *реф.*, васкрснути *фил.*, пробудити се *фил.*, устати из мртвих *изр.*

активност ж акција, дело, чин, акт, предузимање, рад, радња, подузимање, деловање, делатност, посао, работа, предузетништво, подухват, поступак, предузетност, дејство, операција, прегалаштво, делатност, потхват *хрв.* - уй. мера, корак

актовка ж ① *фам.* в. актноташна, актноташна, актноташка *хрв.* ② једночинка

актуелизација ж в. реализација

актуелизовати сврш. прел. ① (учинити актуелним) * ② в. остварити

актуелан прид. данашњи, тренутан, савремен, моменталан, важећи, садашњи, модеран, жив, незастарео, оовремен, присутан *фил.*, оовременски *реф.*, актуалан *хрв.* - уй: текући, горући, релевантан, постојећи

акумулатор м (справа за чување енергије) батерија, батерија у аутомобилу

акмулација ж томилање, нагомилавање, с(а)купљање, накупљање, прилив, повећање, повећавање, концентрација, раст, таложење, увећавање, надолажење, доток, згртање, пораст, прираст, притицање, дотицање, навирање, концентрисање, надолазак, агломерација, набацивање, збијање, депозиција *сируч.*, притјесцај *хрв.*, концентрирање *хрв.*

акмулирати сврш. прел. прикупити, повећати, прибрати, концентрисати, наталожити, таложити, нагомилати, сабрати, увећати, сакупити, скупити, збрати, намлатити *фам.*, згнрути *фам.*, докупити *реф.*

акуратан прид. в. тачан 3.

акустика ж звучност, акустичност

акустичан прид. звучан, акустички

акустичност ж в. акустика

акут м грам. (узлазни акценат) * - уй. акценат

акутан прид. најбитнији, пресудан, примаран, горући, одлучујући, најважнији, виталан, преломан, незаобилазан, арбитран, судбоносан, суштствен, прешан *реф.*, децизиван *реф.* - уй: важан 1., хитан, тренутан

акушер(ка) м/ж бабица, примаља, баба *реф.*, ебејка *реф.*, бабиља *реф.*, бабичар *реф.*, пупкореза *реф.*, пупчаница *реф.*

акушерство с породилство, примаљство *арх.*, бабичлук *арх.*, бабичење *арх.*

акцелератор м поспешитељ, убрзавач, убрзаватељ

акцелерација ж *сируч.* убрзавање, убрзање

акценат м грам. нагласак - суж:

краткоузлазни, краткосилазни, дугоузлазни, дугосилазни, акут, гравис, циркумфлекс, метатонијски акут

акцентовати сврш. прел. ❶ (изговорити с одређеним акцентом) нагласити ❷ истаћи, назначити, нагласити, апострофирати, потенцирати, истакнути, истаћи, поцртати, подвући, напоменути, потцртати

акцентуација ж *грам.* наглашавање
акција ж ❶ офанзива, навала, агресија, напад, јуриш, удар, насртај, освајање, насиље, диверзија, атак, сукоб, пахруљење, налет, инзулт, заскок, наскок, препад, непријатељски напад, потрк *реџ.* - уй: ударац, најезда, свађа - *сл.* крађа, борба ❷ активност, борба, дело, чин, акт, предузимање, рад, радња, деловање, посао, предузетништво, подухват, поступак, предузетност, дејство, операција, прегалаштво, делатност, подузимање *хрв.*, потхват *хрв.* - уй: процедура, подвиг - *сл.* мера, корак ❸ меница, деоница, вредности папир, обвезница, облигација, чек, међносница, задужница ❹ в. попуст ▼ уй. акт 1.

акцијски прид. деоничарски, деонички, акционарски

акционар м деоничар, удеоничар *арх.*

акционарски прид. в. акцијски

акциони прид. динамичан - уй. активан 2

ала ж ❶ в. аждаја 1. ❷ приказа, сен, сабласт, авет, утвара, привид, снови, дух, страшило, мора, сањарија, причина, баук, обмана, привиђење, страшно биће, симулакрум, фантом, прилика, фантазма *реџ.* - уй: чудовиште, вештица 1. ❸ в. изелица

алаз прил. ама, ама баш, ма, што, баш
алабастер м (прозрачан гипс белог боје) алабастар, алавастар *реџ.*,

алавастер *реџ.*

алајбег м в. алибег

алапача м ж (жена која много прича и оговара) брбљавица, језичара, торокуша, трачара, лајавица, причалица, чегрталка, блебетуша, празнопричалица, оговаратељица, крекетуша, лупача, језичавка, сокачара, трачбаба, алакача, потркуша *арх.*, алапајда *арх.*, покућарка *арх.*, стокућа *реџ.*, говорљивица *реџ.*

аларм м узбуна, звоњава, звоно, сирена, ларма *реџ.*

алармантан прид. узнемирујући, забрињавајући - уй: важан, хитан

алармирати сврш. прел. уздрмати, узбунити, узрујати, узбудити, ускомешпати, деранжирати, узвитлати, уплахирити, потрести, унети пометњу *изр.*, дићи на ноге *изр.*, распалити *фиџ.*, усковитлати *фиџ.*, потпалити *фиџ.*, разгорети *фиџ.*, узнемирити *фиџ.*, узбуркати *фиџ.* - уй: дражити, будити, пробудити

алас м (речни рибар) риболовац, нецарош, рибар, удичар, халас *арх.*

алат м материјал, прибор, инструменти, оруђе, опрема, алатке, направе, средства, алатљике, помагала, апарат *фиџ.*

алатаст прид. (за коња) в. алев

алатка ж в. алат

алатничар м (онај који израђује алат) *

албатрос м (лат. *Diomedea exulans*) зоол. морска пловуша

албинизам м (одсуство пигмента) албинство

албум м муз. плоча, диск, це-де, пројекат, лонгплејка *арх.*

албумин м беланчевина, протеин, албумен

алев прид. румен, риђаст, црвенкаст,

рујан, црвен, алатаст (за коња), отвореноцрвен, тамноцрвен, алали *не-пром. реї.*, алав *реї.*, аласт *реї.*

алегорија ж **❶** (стилска фигура, проширена метафора) фигура, симболична слика, песничка фигура, пренесено значење, сликовит израз, песнички украс, троп *реї.*, знамен *реї.* - *уї:* ознака, знак, обележје, аналогија, слика, знамење, метафора, симбол **❷** библијска прича/легенда, предајна прича, народна легенда, поучна прича, предаја, алегоријска прича, кажа, приповест, сторија *фам.*, читије *арх.*, шторија *арх.* - *уї:* легенда, прича, анегдота, басна, предање

алегоријски прид. пренесен, фигуративан, недослован, алегорски, алегоричан, алегорички, кићен, преносан *реї.* - *сл:* метафоричан, симболичан, сликовит

алеја ж в. дрворед

александрин м *йесн.* дванаестерац, александрин

алелуја узв. алилуја, халелуја

али¹ взн. **❶** (супротни) а, међутим, само, ипак, него, док, па и поред тога *изр.*, ама *арх.*, ма *арх.*, ала *реї.* **❷** *реї.* (раставни) или, илити, алити, било **❸** *реї.* (исказни, упитни) зар, да ли

али² прил. (за појачавање) управо, баш, ама, ма баш, само просто

алибег м алајбег, пуковник - *уї.* заповедник 1.

алигатор м зоол. (гмизавац сродан крокодилу из реда крокодилије, *лат.* Alligator) крокодил, кајман

алијанса ж в. асоцијација 1.

алка ж круг, беочуг, прстен, колут, котур, коло, венац, обруч, витица, колобар *реї.*, серкл *реї.*

алкохол м **❶** *хем.* (запаљива и испарљива опојна течност) етил-алко-

хол, етанол **❷** (алкохолно пиће) пиће, пијача *фам.*, цуга *фам.*, цирка *жарі.*, буз *жарі.*, гориво *жарі.*, ћепи *жарі.*, ћепс *жарі.*, керозин *жарі.*, локатив *жарі.*, шљока *жарі.*

Алкохолна пића

амаро	вотка	пиво
апсинт	коњак	ракија
бренди	ликер	рум
вермут	мастика	текила
вињак	медовина	цин
вино	мескал	
виски	пелинковац	

алкохолизација ж пијанчење, пијанка, алкохолисање, опијање, напијање, цугање *фам.*, циркање *фам.*, локане *фам.*, шљокане *фам.*, шљемање *фам.*, рађење *жарі.*, пијавел *реї.*, локатив *жарі.* - *уї.* банчење

алкохолисан прид. в. пијан

алкохолисати се несврш. опијати се, напијати се, пити, цугати *фам.*, цевчити *фам.*, локати *фам.*, ударати (по пићу) *фам.*, дудучити *фам.*, тући (по пићу) *фам.*, разваљивати се *фам.*, унеређивати се *фам.*, шљокати *фам.*, шљемати *фам.*, разбијати се (од пића) *фам.*, циркати *жарі.*, лешити се *жарі.*

алкохоличар м алкохолик, пијаница, пијанац, испичутура, испичаша, цугер *фам.*, дринкер *жарі.*, алкос *жарі.* - *уї.* бекрија

алоја ж бот. (лат. Aloë arborescens) алој дрволики, бијела сабљица *реї.*

алпиниста м планинар, верач, пењач, планинац

алтернатива ж **❶** (оно друго од две ствари остављене на избор) друга могућност, друга варијанта, друга опција - *уї:* избор **❷** (оно што је дру-

гачије од устаљеног или званичног у уметности, медицини и сл.) *

алтернативан прид. ❶ (који је други од две ствари остављене на избор) други, други могући ❷ в. атипичан

алтернативац м ❶ *фам.* (који припада алтернативи у уметности и уопште) * ❷ (који користи алтернативне методе лечења) *суж:* акупунктуриста, хиропрактичар, биоенергетичар, кристалотерапеут, хомеопата - *уй:* исцелитељ

алтернација ж ❶ смењивање, размењивање, узајамна размена ❷ *грам.* (појава два гласа или две гласовне комбинације у различитим облицима исте речи) гласовна промена - *суж:* јотовање, палатализација, сибиларизација, једначење по звучности - *уй:* аблаут

алтруизам м (несебичан однос према другима) човекољубље, човечност, човекољубивост, хуманост, филантропија, широкогрудост, дарежљивост, доброта, пожртвованост, несебичност, срдачност, предусретљивост, милосрђе, великодушност, племенитост, хуманитарност, људскост, милосрдност, мекоћа срца, издашност, благонаклоност, добротворност, милост, братољубље, широкогрудност, милостивост, благородност, подашност *рејџ.*, добростивост *рејџ.*, доброхотност *рејџ.*, аман *реј.*, податљивост *рејџ.*, смиловање *рејџ.*, веледушност *хрв.* - *уй:* пажљивост, љубав, учтивост

алтруиста м в. добротвор

алудирати несврш. прел. (правити алузије) циљати, нишанити

алузија ж наговештај, асоцијација, назнака, призив, импликација, наговештавање, конотација, скривено значење, натукница

алфавет м (поредак у грчком писму) в. азбука

алфаветни прид. алфаветски, азбучни, абецедни, словни

аљкав прид. ❶ в. прљав ❷ неуредан, немаран, нехатан, нехајан, несређен, неуређен, разбацан, хаотичан, набацан, недотеран, запуштен, комотан, атљав *реј.*, шљампав *фам.* - *суж:* рашчупан, непочешљан, распасан ❸ површан, несистематичан, лежеран, непажљив, индолентан, несавестан, небрижљив, нетемељит, несмотрен, необзиран, неодговоран, лакоми-слен, лакоуман, распуштен - *уй:* лењ

аљкавост ж ❶ в. прљавост ❷ неуредност, нехатност, нехајност, немарност, немар, несређеност, неуређеност, разбацаност, хаотичност, набацаност, недотераност, запуштено-ност, хаос, шљампавост *фам.*, шлам-пастост *фам.*, атљавост *реј.*, - *суж:* рашчупаност, непочешљаност, распасаност ❸ површност, несистематичност, неодговорност, лежерност, непажња, необзирност, несређеност, неуређеност, индолентност, небрига, занемаривање, лакоумност, небрижљивост, нехај, несмотреност, комоција, комотност, нехајање, огу-глалост, индолентност, непажљивост, безбрижност, распуштеност, немарење, лакоумност, запуштање, нетемељитост, комодитет, необазирање, атљавост *реј.*, мурдарлук *реј.*, фјака *реј.*, јавашлук *реј.*, брљивост *фам.*, хај-нехај *фам.*, непомња *рејџ.*, непомност *рејџ.*, непомњивост *рејџ.* - *уй:* лењост, пропуст

ама' прил. ❶ бар, макар, барем, само, најмање, било шта, ако не друго, ако ништа, ако не више, минимум, нешто, у најмању руку ❷ ала, ама баш, ма, што, баш ❸ просто, управо, на-

просто, баш, речју, тако рећи

ама² взн. *арх. реј.* в. али¹ 1.

ама² узв. ❶ за бога, аман, а, ако бога знаш, тако ти бога, побогу, али, бре, море ❷ ма, аман, па, хајде, та

амајлија ж талисман, амулет *реј.*, запис *реј.*, базулмет *реј.*, хамајлија *реј.*, фетиш *реј.* - *суж*: детелина с четири листа, зечија шапа, потковица

амам м хамам, хумам - *уй*: бања, купалиште

аман узв. за бога, ама (ама не претеруј), а, ај, ако бога знаш, тако ти бога, побогу, али, бре, море, ма, па, хајде, та

амандман м правн. (у законодавној процедури допуна или предлог допуне неког закона) допуна, додатак, наставак, дограда

аманет м опорука, завет, обећање, завештање, заклетва, реч, амин *арх.*, аманат *реј.*, препорука *арх.*, завештај *арх.* - *уй*: тестамент

аматер м лаик, дилетант, нестручњак, непрофесионалац, надримастор, приучењак, непознавалац, буцаклија *арх.*, лајкуш *реј.*, петљанац *фам.*, шарлатан *фам.*, петљавац *фам.*, алфавет *фам.*, фушер *фам.*, пострак *хрв.*, неупућеник *хрв.* - *уй*. незналица

аматеризам м аматерство, нестручност, непрофесионалност, почетништво, нестручњаштво, непрофесионализам, дилетантизам, петљанија *фам.*, петљаница *фам.*, петљање *фам.*, прчкарија *фам.*

аматерски прид. почетнички, непрофесионалан, невешт, нестручан, лаички, неквалификован, траљав, непоткован, некомпетентан, неизвежбан, шарлатански, неприкладан - *уй*: лош 1., бедан 1.

амбалажа ж ❶ (материјал или предмет у који је упакована роба) па-

ковање, омот, овојница, овитак, омотач, овој, увијач, папир, картон, сандук, пакет, конзерва, пластика, дара *арх.*, тара *арх.*, пакунг *реј.*, пакирање *хрв.* - *уй*: етикета, коверта

амбар м ❶ (спремиште зрнасте хране) житница, хранионица, остава, магацин, магацин, комора, спремиште, спремница, складиште, штагаљ *реј.*, житњак *суж.*, хамбар *арх.*, магаза *реј.* ❷ (спремиште за дрва) шупа, спремиште, дрвљаник, дрвњак, кладња *реј.* ❸ в. угљаник

амбасада ж конзулат, заступништво, дипломатско представништво, поклицарство *арх.*, заступство *хрв.*, веленосланство *хрв.*

амбасадор м изасланик, дипломата, дипломатски представник, поклицар *арх.*, веленосланик *хрв.* - *сл.* аташе, конзул

амбасадорски прид. дипломатски, изасланички, конзуларни, поклицарски *арх.*, веленосланички *хрв.*

амбер м в. ђилибар

амбигвитет м двозначност, двосмисленост, двострукост, двосмислица, вишезначност, полисемија, неодређеност, проблематичност, двојбеност *хрв.*

амбијент м ❶ в. околина ❷ *фам.* атмосфера *фам.*, стање, расположење, угођај, дух *фам.*, клима *фам.*, мирис *фам.*, амбијент *реј.*, штимунг *фам.*, озрачје *фам.* *хрв.*

амбис м провалија, понор, бездан, бездно, безданица, урвина, мртво дубоко, амбулина *реј.*, абез *реј.*, провала *реј.*

амбиција ж ❶ (јака жеља за постицањем нечега) воља, намера, одлука, прохтев, стремљење, настојање, склоност, тежња, тенденција, жеља, хтење, циљ, аспирација, замисао,

примисао, плап, интенција, наум, на-
кана, нишан, тежење, смерање, про-
мишљај, претензија, чежња, страст,
смер *реј.*, намисао *реј.* ② (жеља за
успехом, славом, богатством) сла-
вољубље, похлепа, апетит, претен-
циозност, каријеризам, претензија,
честољубље, глад *фиј.*, славохлепље
хрв., честохлепље *хрв.*

амбициозан прид. ① (који има ам-
биције) прегалачки, предузимљив,
предузетан, подузетан *хрв.* - уј. вре-
дан 1. ② (жељан власти и моћи) сла-
вољубив, каријеристички, претен-
циозан, честољубив, властољубив,
радохоличан, славичан, преамбици-
озан, славољубан, властохлепан, нео-
дмерен, неумерен, похлепан, често-
хлепан *хрв.*, славохлепан *хрв.*

амблем м (симболична слика,
обично на грбу) обележје, грб, зна-
мен, ознака, знак, симбол, емблем
реј., белег *арх.* - суж: заштитни знак,
логотип, лого *фам.*

амброзија ж ① (храна богова) ам-
вросија *арх.*, амбросија *арх.* ② *бој.*
(лат. Ambrosia) лимунцик *реј.*

амбуланта ж (медицинска стани-
ца за лечење болесника који не леже
у болници) дом здравља, диспансер,
клиника, поликлиника, амбуланца
реј., амбулантија *арх. реј.*, амбулато-
риј *хрв.* - уј. болница

амен узв. в. аминз

Америка ж ① Нови свет ② САД,
Сједињене Америчке Државе, Вели-
ки Брат, Ујка Сем

амин' м ① в. клетва ② в. крај' 1. ③ в.
аманет

амин' прил. ① в. готово 1. ② в. заувек

амин' узв. (узивик у муслиманској мо-
литви) амен, нека тако буде, уистину
је тако, тако је

аминати сврш. несврш. прел. ① не-

сврш. (изговарати, певати "амин") *

② сврш. в. аминовати

аминовати сврш. прел. допустити,
дозволити, одобрити, сложити се,
пристати, прихватити, пустити, дати
слободу, благословити, изаћи у су-
срет, дати, аминати *реј.*

амнезија ж ① *мед.* (губитак пам-
ћења) заборав, заборављање ② *фиј.*
фам. заборављање, заборавност, се-
нилност *фиј. жарі.*, склероза *фиј.*
жарі.

амнестија ж (прекидање кривич-
ног поступка без последица по окри-
вљеног) помиловање, опрост, забо-
рав, ремисија, опроштај, ослобађање,
поштеда, милост, укинуће, пониште-
ње (поступка), пуштање из затвора,
ослобођење, опроштење, избавље-
ње, одрешење, праштање, разрешење
аман *реј.*, проштење *арх.*, аболиција
цравн.

амнестирати сврш. прел. помило-
вати, ослободити, аболirati, опро-
стити, смањити казну, отпустити
(затвореника), пустити из затвора/на
слободу, поштедети живот, укинути
казну, разрешити, решити *реј.*, по-
клонити (некоме) живот *изр.*

амнион м *мед. в.* плацента

аморалан прид. ① (који не позна-
је или не признаје морална начела)
неморалан, безморалан, неетичан ②
(који је искварена особа) лош, зао,
злобан, бесраман, покварен, непо-
штен, бестидан, подао, подмукао,
бешчастан, безобразан, бескаракте-
ран, неваљао, нечастан, охол, препре-
ден, opak, притворан, осион, перфи-
дан, безочан, префриган, пакостан,
срамотан, дрзак, злоћудан, обестан,
недостојан, прорачунат, искварен,
безобзиран, неотесан, неправичан,
хулан, без поштовања, неисправан,

премазан/намазан свим мастима/бојама, издајнички, продао би и своју мајку *изр.*, богохулан, сраман, неплеменит, фриволан, недоличан, неславан, нецивилизован, подмитљив, грешан, нечист, непристојан, страховит, поган, надут, вероломан *рей.*, ружан *фи.*, прљав *фи.*, низак *фи.*, нечувен *фи.*, дијаболичан *рей.*, некрепостан *ре.*, смрадан *фам.*, дрзовит *фам.*, злочест *фам.*, кваран *фам.*, инфаман *рей.*, либертински *арх.*, худ *арх.*, киван *рей.*, претворан *рей.*, иморалан *рей.*, химбен *хрв.*, нећудоредан *хрв.*, дебеле коже *изр.* - уй. бедан I., некултуран, несташан I., дивљи, заједљив, гадан, лицемеран, неправедан, порочан, неискрен

амортизовати сврш. прел. ❶ *фи.* в. ублажити ❷ *фи.* *скон.* *йравн.* в. понижити ❸ в. отплатити

аморфан прид. ❶ безобличан, неодређен, необликован, неформиран, нејасних обриса, бесформан, безличан, у назнакама, неодређен, неуобличен, несталан - уй. бесконачан ❷ *йол.* неискристализован, некрстализован ❸ *фи.* в. недефинисан

аморфност ж ❶ безобличност, неодређеност, необликованост, неформираност, бесформност, неуобличеност, неодређеност, несталност - уй. бескрајност I. ❷ *йол.* некрстализованост, неискристализованост ❸ *фи.* нејасност, мутноћа, недефинисаност, неодређеност, непрецизност, апстрактност

амплитуда ж ❶ *физ.* (највећа удаљеност од равнотежног положаја) удаљеност, распон, растојање, домањај, дomet, досег, дохват, замах ❷ в. опсег ❸ *фи.* варијација, колебање, замах, распон

амплификатор м в. појачало

ампутација ж ампутирање, сечење, одсецање, исецање, одстрањивање, одстрањење, уклањање, убогаљивање, обогаљивање, сакаћење, осакаћење, оклаштрење *арх.*, клаштрење *арх.*

ампутирање с в. ампутација

ампутирати сврш. несврш. прел.

❶ *несврш.* сећи, исецати, одсецати, уклањати, одстрањивати, сакатити, убогаљивати, богаљити. ❷ *сврш.* исећи, одсећи, одстранити, уклонити, отфикарити *фам.*

амрел прид. в. кишобран

амфетамин м (врста дроге) брзина *жар.*, дуспи *жар.*, спид *жар.*

амфибија ж *биол.* водоземац, двожицац, двоземац, амфибиј *хрв.*

амфитеатар м в. хала

амфора ж посуда, суд, ћун, ваза, урна, вазна, врч, пехар, бокал, крчаг, кондир, ибрик *арх.*, жара *арх.*, бардак *ре.*, покар *ре.*, букара *ре.*, боцуњ *ре.*, роменча *ре.*, тестија *ре.*, ваз *арх.*

анаграм м преметалка

анали м мн. ❶ в. годишњак ❷ в. дневник I.

анализа ж ❶ истраживање, испитивање, пропитивање, проучавање, студија, преглед, истрага, утврђивање, опис, рашчлањивање, изналажење, извиђање, уочавање, претрага, рашчлана *рей.*, рашчламба *хрв.*, проматрање *хрв.* - уй: тумачење ❷ оглед, експеримент, опит, проба, тест, покус *хрв.* ❸ (правац у психологији) психонализа

анализатор м в. аналитичар

анализирати несврш. прел. испитивати, рашчлањивати, претресати, проучавати, истраживати, разлучивати, студирати, разматрати, прикупљати податке (о нечему), испипавати, дубље улазити (у нешто), разлагати,

сецирати, проматрати, извиђати, про-
веравати, прегледати, анатомисати,
проушкавати *фам.*, чачкати *фам.*,
пушкати *фам.*, чепкати *фам.* анато-
мизирати - *уй*: делити 3., тумачити

аналитичан прид. ❶ (који се за-
спива на методи анализе) аналитич-
ки, аналитски *реџ.* ❷ *фџ.* детаљан,
педантан, систематичан, темељан,
темељит, прецизан, предан, методи-
чан, организован, дедуктиван - *уй*.
пажљив

аналитичар м аналит, аналитик,
анализатор, посматрач, разматрач,
проучавач, методичар, методиста,
методик

аналитички прил. аналитично, по-
дробно, темељно, темељито, детаљ-
но, методично, педантно, пажљиво,
прецизно, разборито, систематично,
систематски, аналитски *реџ.*, евалу-
аторски *реџ.*

аналитичност ж методичност, те-
мељитост, темељност, педантност,
прецизност, пажљивост, систематич-
ност, логичност, дедуктивност, ра-
зложност, разборитост, прецизност,
егазактност, кохерентност - *уй*. логи-
ка, разум, пажња 1.

анални прид. анусни, чмарни, рек-
тални

анални отвор м анат. анус, чмар,
ректум, шупак *фам. реј.*

аналоган прид. сличан, упоредив,
истоврстан, одговарајући, сразме-
ран, доличан, корелативан, паралел-
лан, подударан

аналогија ж сличност, блискост,
подударност, сродност, подударање,
аналогност, наликовање, истовр-
сност, упоредивост - *уй*: веза 1., пове-
заност, истоветност

аналфабета м неписмењак, не-
писмењакости *фам.*, неписменко

фам. ❷ *фџ.* в. незналица

аналфabetизам м ❶ неписме-
ност, непознавање писма ❷ *фџ.* в.
незнање

анархија ж в. безакоње 1.

анархичан прид. ❶ (који је без вла-
сти и закона) безвластан, беззакон-
ски, неуређен, неорганизован ❷ (који
је у нeredу) несређен, хаотичан, сму-
шен, конфузан, испретуран, неси-
стемски, неуређен, неорганизован,
несистематичан, збркан, стихијски,
несустваан *хрв.*, збрда-здола *фам.*

анатема ж ❶ (изопштење из цр-
кве) изопштење, искључење, искљу-
ченост, екскомуникација, изолација,
изопћеност *хрв.*, изопћење *хрв.* ❷ в.
клетва

анатемисати сврш. прел. ❶ (искљу-
чити из цркве) екскомуницирати, из-
општити, осудити, искључити, изоп-
ћити *хрв.* ❷ (изрећи клетву) прокле-
ти, уклати, бацити анатему, анатемиз-
овати, анатемизирати

анатомизирати несврш. прел. в.
анатомисати 1.

анатомисати несврш. прел. ❶ раш-
члањивати, сецирати, парати, раз-
врставати, дерати, анатомизирати,
анатомизовати, разуђивати ❷ *фџ.* в.
анализирати

анахронизам м в. анахронија

анахронија ж анахронизам, арха-
ичност, застарелост, несавременост,
преживелост, заосталост, немодер-
ност, офуцаност *фам.*

анахрон(ичан) прид. в. застарео

ангажман м ❶ (рад на одређено
време) рад, посао, ангажованост, ан-
гажовање, задужење, упошљавање,
обавеза, прихватање обавезе, уго-
варање, упошљење, уговор - *уй*. во-
кација ❷ (учешће у нечему) учешће,

учествовање, удео, ангажованост, интервенција, деловање, ангажовање, партиципација, посредовање, допринос, сврстаност, уплитање, узимање учешћа (у нечему) - уи: помоћ, труд
 ❸ (~ глумца) улога, рола, рад глумца по уговору

ангажован прид. в. запослен

ангажованост ж в. ангажман

ангажовање с в. ангажман 2.

ангажовати сврш. прел. ❶ (примити у службу, на посао) запослити, поставити, обавезати, упослити, укључити, увући, сместити, дати запослење/радно место/намештење, узети *фиј.*, довести *фиј.*, наместити *арх.*, намњештити *реј.*, намљештити *реј.*, упрегнути *фам.*, упртити *фам.*, наместити *реј.*, ангажирати *хрв.* - уи: изабрати, мобилисати ❷ подстаћи, покренути, нагнати, потакнути, понукати, активирати, побудити, навести, наговорити, потаћи, подјарити, запалити искру *изр.* - уи: наговорити

ангажовати се сврш. несврш. ❶ *сврш.* посветити се (нечему), запослити се (нечим), окупирати се (нечим), предати се (нечему), забавити се (нечим), заокупити се (нечим), препустити се (нечему), одати се (нечему), упустити се (у нешто), ангажирати се *хрв.* ❷ *несврш.* в. интервенисати

ангина ж (упала грла и ждрела) давница *реј.*, грлобоља *фам.*, гушобоља *нар.*

ангина пекторис ж стенокардија, стезавица *нар.*

андرويد м (робот с људским ликом) робот, киборг

анђелика ж бот. (лат. *Angelica archangelica*) *реј.*: трубељ, кривојац, ангелика, грубаљка, кравујац, анђеоски корен, корен светог духа

анђео м ❶ заштитник, чувар, гласник, посланик, Божји гласник, духовно биће, сераф(им) *реј.*, серафин *реј.*, ангел *реј.*, андел *реј.*, андио *реј.* - уи. аранђео ❷ *фиј.* (добар човек) добричина, поштењачина, поштењак, простодушник, праведник, несебичњак, добра душа, непоткупљивац, душа од човека *изр.*, светац *фиј.*, човек *фиј.*, људина *фам.фиј.*, добричак *фам.*, добрица *фам.*, лаф *фам.*, поштењаковић *фам.*, човек и по *фам.*, правдољубац *реј.*, непорочник *реј.*, доброхотник *хрв.*, доброћудник *хрв.*, цар *жарј.*, краљ *жарј.*

анђеоски прид. ❶ (који је као код анђела, који припада анђелу) анђелски, ангелски *арх.*, анђески *реј.*, андиоски *реј.* - уи. божји 1. ❷ *фиј.* леп, красан, допадљив, наочит, примаљив, заносан, божанствен, бајковит, нестваран, сладак, изврстан, згодан, чаробан, привлачан, чудесан, диван, блистав, фин, замаман, стасит, елгантан, љубак, омамљив, узвишени, допадљив, ваљив, прекрасан, очарвајући, божански, сјајан, прелеп, магнетичан, хипнотичан, меден, неодољив, небески, предиван, атрактиван, бајан, савршен, кићен, дражестан, фантастичан, мамљив, блештав, особит, величанствен, луткаст, леполик, красотан, невероватан, као дијамант, алем, чаран, раскошан, ексклузиван, чудесно леп, дивотан, васељенски, лепушкаст, небесни, пресладак, дијамантски, одушевљавајући, наочит, рајски, задивљујући, замамљив, рафиниран, грациозан, мио, велелепан, вишњи, као из сна *изр.*, као са слике *изр.*, цакан *фам.*, кицошки *фам. арх.*, гиздав *арх.*, бајослован *арх.*, миловиџан *реј.*, изгледан *реј.*, милолик *арх.*, убав *реј.*, зоран *реј.*, уписан *реј.*, стра-

шан *фам.*, великолепан *рей.*, гледан *рей.*, феш *нейром. рей.*, шик *нейром. фам.*, дојмлиив *хрв.* - *уй:* добар

анегдота ж (занимљив или духовит доживљај) догодовштина, приповест, занимљив догађај, доживљај, егзотичан подухват, згода, (кратка) прича, причица, шторија *рей.*, сторија *фам.*, анегдот *арх.* - *уй:* вратоломија, авантура 1.

анегдотичан прид. в. анегдотски

анегдотски прид. смешан, шаљив, духовит, забаван, комичан, лакрдијашки, анегдотски, искричав, хумористички, анегдоталан, хумористичан, хуморан, необичан *фий.*, откачен *фам.*, шашав *фам.*, вицкаст *фам.*, ре-дикулозан *форм.*

а немоли взн. в. а камоли

анекс м додатак (уговору), прилог

анексија ж (припајање неке територије насилним путем) припајање, одузимање, освајање, освојење, прикључење, окупација, заузимање, спајање, запоседање, припојење, присаједињење, запоседнуће, заузеће, узеће *рей.*

анектирати сврш. прел. (насилно припојити неку територију) анектовати, запосести, посести, присвојити, заузети, окупирати, припојити, одузети, спојити, обузети, освојити, запоседнути, запремити, дохватити, прикључити, присајединити, узети *фам.*

анектовати сврш. прел. в. анектирати

анемија ж ❶ (мањак крвних зрнаца) анемичност, малокрвност, бледило, слабокрвност, безбојност, бледоћа, бескрвност, бескрвље *рей.*, бескрвица *рей.* ❷ *фий.* в. болешивост

анемичан прид. ❶ (који пати од анемије) блед, бескрван, слабокр-

ван, бео, бледуњав, бледолик, малокрван *фам.*, вампирски *фам.*, вет *арх.* ❷ *фий.* беспомоћан, слаб, учмао, безвољан, утучен, равнодушан, малаксао, депресиван, летаргичан, индолентан, апатичан, нерасположен, индиферентан, сломљен, хладан, безизражајан, безбојан, млитав, клонуо, атоничан, покуњен, неспокојан, бегживотан, једнолик, анксиозан, флегматичан, бесполетан, неживотан, неосетан, чамотан, отупео, меланхоличан, сив, малодушан, обамро, баровит *фий.*, туп *фий.*, погружен *рей.*, сатрвен *ексир.*, скрхан *ексир.*, чаман *рей.* - *уй:* досадан, уморан

анемичност ж в. анемија

анестезија ж наркоза

анестезиолог м в. анестетичар

анестезирати сврш. прел. опити, умртвити, наркотизирати - *уй.* омаммити

анестетичар м анестезиолог, анестезиста

анималан прид. ❶ (који је својствен животињама или потиче од њих) животињски ❷ (сведен на телесне потребе) животињски, нагонски, инстинктиван, телесан, чулан, карналан ❸ в. бездушан

аниматор м ❶ забављач - *уй:* клоун, весељак ❷ в. покретач ❸ (створац цртаних филмова) цртач

анимација ж (надахњивање животом) одуховаљавање, оживљавање, удахњивање, породахнуће животом *хрв.*

анимирани филм м в. цртани филм

анимирати сврш. несврш. прел. ❶ сврш. (унети живост, весеље) развеселити, разонодити, забавити, орасположити, увеселити ❷ сврш. оживети, пробудити, реанимирати,

удахнути живот *изр.*, дићи из мртвих *изр.*, васкрснути (неког) *фил.* ❸ *несврш.* (подстицати нечији интерес за нешто) бодрити, подстицати, поддржавати, надахњивати, покретати, навијати, подстрекивати, ведрити, соколити, храбрити, охрабривати, потицати *хрв.*

анимозан прид. (који је непријатељски расположен) непријатељски, антагонистички, противнички, негативан, одбојан, дистанциран, неприступачан, нељубазан, несрдчан, набусит, неугодан, осоран, непријазан, зловољан, нерасположен, нетрпељив, киван, зле воље, огорчен, потирући - *уй:* груб, деструктиван

анимозитет м ❶ в. непријатељство
2. ❷ *арх. в.* нерасположење

анис м бот. (лат. *Pimpinella anisum*)
реј: коморач, онајс, разијан, слатки јануш, онлиз, аниз, онаиз, онајз, слатки коморач, слатки кумин, морски јанеж, аниш *реј.*, анасон *реј.*, анижа *реј.*, аниж *реј.*, слатки копар *реј.*

анкета ж анкетирање, испитивање, пропитивање, истрага, истраживање, испитивање мишљења, прикупљање података, (службено) распитивање, упит, квестионар *реј.*, упитница *хрв.* - *уй.* анализа

анкета ж (прикупљање података и исказа ради расветљавања неког питања) анкетирање, испитивање (јавног мњења/мишљења), упит, пропитивање, истрага, истраживање, квестионар *реј.*, упитница *хрв.* - *уй.* анализа 1.

анкетирање с в. анкета

анкетирати сврш. прел. спровести анкету, испитати, пропитати, проучити, изнаћи, службено распитати, извршити упит - уп. *анализирајти*

анксиозност ж (осећање страха

пред целокупном животном ситуацијом) страх, стрепња, тескоба, зебња, уплашеност, заплашеност, неспокој, nelaгода, nelaгодност - *уй.* страх, немир, нерасположење,

аномалија ж (одсупање од оног што је правилно) неправилност, грешка, поремећеност, нерегуларност, одступање, девијација, застрањење, застрањивање, скретање, алтерација, девијација од путање/обичаја, отклон, варијација, аберација, одмицање, недостатак, слабост, дефект, ненормалност, омашка, одступање, неисправност, пропуст, необичност, фелер *фам.*

анониман прид. ❶ непознат, неидентификован, неименован, тајанствен, непотписан, безимен, незнан, неразоткривен, неидентифициран *хрв.* ❷ неафирмисан, непрослављен

анонимац м в. анонимус

анонимност ж ❶ безименост, непознатост, неименованост ❷ неафирмисаност

анонимус м ❶ непознати, безимењак, безимени, анонимац, неимењак *реј.* ❷ (особа без угледа) безвезњак, левак *фам.*, нико и ништа *фам.*, безвезник *реј.*

ансамбл м в. група 1.

антагонизам м мржња, нетрпељивост, сукоб, раскорак, опречност, непријатељство, противљење, супарништво, сукобљавање, колизија, трвење, нетолеранција, супротстављање, неслагање, супротстављеност, међусобно опирање, непомирљивост - *уй.* ривалство

антагониста м в. противник 1.

антагонистички прид. противан, супротан, супротстављен, опречан, у сукобу, анимозан, негативан, непријатељски, одбојан, непомирљив, потирући

антанта ж (савез између држава) савез, споразум, пакт, договор, погодба, нагодба, конкордат

Антарктик м Јужни пол, Антактика *хрв.*

антена ж ❶ (код инсеката) пипак, тицало *хрв.*, пипало *хрв.* ❷ * (справа за трансмисију и емисију електромагнетних таласа)

анти пред. контра, насупрот, против, усупрот *реџ.*

антиалкохоличар м (противник алкохола) трезвењак, водопија *нар.*, стрејтан *жарј.*, стрејтер *жарј.*, апсолутиста *жарј.*, антиалкохолик *реџ.*

антика ж ❶ (старо грчко-римско доба и уметност тога доба) * ❷ (старински, вредан предмет) антиквитет, реликвија, старина, релик, тантквитет *фил.* в. антиквитет ❸ прошлост, давнина, древност, класика, старина, далека прошлост, нестало време, древни период, прошло време, старо доба, бирземан *реј.*, бирвакат *реј.*, баземан *арх.*, претповест *реџ.*

антиквар м (трговац старим књигама и другим предметима) стари-нар, букиниста, старудар, телалин *арх.*, телал *арх.*, крамар *арх.*, старети-нар *хрв.*

антикваран прид. ❶ застарео, старински, анахрон, архаичан, древан, давни, стар, старомодан, прастар, даван, антикни *фил.*, демоде *нейром.*, аут *нейром.* *жарј.*, старовремен, несавремен, претнотопни, оф *нейром.* *жарј.*, претнотонски, старовреmsки, одрпан *фам.*, музејски *фам.*, офуцан *фам.*, изанђао *фам.*, архаички *реџ.* ❷ (из друге руке) антикварски, рабљен, полован, коришћен, секондхенд *нейром.* *фам.*

антикварница м антикваријат, старинарница

антиквитет м (старински, вредан предмет) реликвија, антика, старина, реликт

антикни прид. в. антички

антилоп м преврнута кожа

антилопа ж зоол. (двонапкар преживар, лат. Antilopinae) *

антимилитантан прид. в. антиратни

антипатичан прид. непривлачан, неугодан, непријатан, недраг, невољен, иритантан, несимпатичан, одбојан, немио, мрзак, омражен, омрзнут, зазоран *хрв.* - уј: ружан, безобразан, досадан, заморан 1.

антипод м ❶ (човек, место или предмет који се, у односу на нешто друго, налазе на дијаметрално супротној тачки Земље) противножац, антијек *реј.*, протупожац *хрв.* ❷ *фил.* супротност, противност, опозиција, контраст, опозит, обратност, обрнутост, антитеза, контрастност, противштина *хрв.* - уј: антитеза, разлика

антиракетни прид. противракетни, противваздушни, протуракетни *хрв.*

антиратни прид. пацифистички, антимилитантан, мировњачки, мировни, миротворан, противратни

антитеза ж супростављена теза, супротност, противност, одударанье, опречност, опозиција, супростављање, опрека, побијање, диxо-томија, контраст, противречност, исподударност, оспоравање, онозит, обратност, обрнутост, супротна тврдња, контрастност, противречје, антипод *фил.*, противсловље *реџ.*, противна тврдња *хрв.*, противштина *хрв.* - уј: теза

антитело с противтелo *реџ.*

антихрист м ❶ атеиста, неверник, безбожник, незнабожац, дисидент, иноверник, бегунац, богохулник, поганин, безверник, апостата, кривоверник, ђаур *реї.*, ђаурин *реї.*, идолопоклоник *арх.* многобожац *суж.*, - сл: шизматик, јеретик, секташ, отпадник, расколник ❷ *фиї.* в. распусник

антиципирати сврш. непрел. прел. ❶ *йрел.* (предвидети будуће догађаје) предосетити, предвидети, очекивати, претпоставити, антициповати, погодити, прекогнитирати ❷ *нейрел.* (деловати унапред) предухитрити, уранити, претходити ❸ *йрел.* в. капарисати

антички прид. (који се односи на антику) антикни, антични

антологија ж збирка, колекција, скуп, зборник, хрестоматија, албум, компилација, аналекти *реї.*, флорилегијум *реї.* - уй: грађа

антоним м грам. (реч супротног значења у односу на неку другу) опозит, протузначница *хрв.*, супротница *хрв.*

антракс м ❶ *вей.* коњска грозница, бедреница *реї.* ❷ *мед.* црни пришт, прострел *реї.*, брзак *нар.*, залац *нар.*, зла *нар.*, цркавац *нар.*, злић *нар.*, простријел *хрв.*

антре м ❶ хол, улаз, предсобље, предворје, ходник, доход *реї.*, хал *арх.*, вестибул *реї.*, вестибил *реї.* - уй: капија, пролаз ❷ *реї.* в. предјело

антропоморфан прид. в. човеколик

антропофаг м в. људождер

анулирати сврш. прел. поништити, отказати, избрисати, опозвати, оборити, збрисати, разрешити, прекинути, потрти, обеснажити, одјавити, повући, обуставити, уклонити, укинути, ублажити, разврћи, касирати,

анулисати, сторнирати, докинути *реї.*, аброгирати *йравн.*

анус м в. анални отвор

аорта ж (главна артерија која полази из леве срчане коморе) * - уй: артерија, срце

апарат м ❶ уређај, машина, справа, направа, механизам, машинерија, сокоћало, скаламерија *фам.*, апаратура *арх.* - уй. изум ❷ *мед.* тракт ❸ *фиї.* машина, робот, аутомат, човек-машина, направа, stroj *хрв.* ❹ в. кадарл ❺ в. телефон ❻ *фиї.* в. машинерија 1.

апаренција ж ❶ *реї.* спољашност, изглед, стас, фасада, вањштина, извањштина, аспект, фацијес *реї.* ❷ *реї.* вероватноћа, могућност, изглед (за нешто), вероватност, шанса, евентуалност, потенција *реї.*, можебитност *реї.*, вјеројатноћа *хрв.*

апатија ж (незаинтересованост за спољашњи свет, клонулост духом, утученост) малодушност, апатичаност, безвољност, равнодушност, нерасположење, јад, жалост, туга, суморност, меланхолија, депресија, депресивност, депримираност, индеспонираност, ожалошћеност, невеселост, бол, потиштеност, обамрлост, снужденост, покуњеност, невољност, незаинтересованост, летаргија, индолентност, индоленција, клонулост, незнађе, клонуће, неутешност, инертност, индиферентност, отупелост, туговање, инерција, очај, флегматичност, неосетљивост, чемер, неспокој, чамотиња, тегоба, песимизам, утученост, сега, сетност, жалостивост, неспокој(ство), мизерија, мртвило, душобоља, гануће, сломљеност, безживотност, учмалост, тупост, бедак *фам.*, празнина *фиї.*, атонија *фиї.*, млохавост *фиї.*, погруженост *реї.*, печачь *реї.*, безвоља *фам.*, *ексїр.сплин*

рей., *уй.* умор, беживотност, брига 1., мука, лењост

апатичан прид. в. анемичан 2.

апатичност ж ❶ в. апатија ❷ в. бо-
лећивост

апатрид м (особа без држављан-
ства) аполит

апел м молба, позив, обраћање, шу-
плика *рей.*, апелација *рей.* - *уй.* зов 1.

апелација ж ❶ жалба, тужба, при-
говор, примедба, притужба, тужење,
тугованка, рекламација, замерка, апе-
лата *правн. арх.*, уток *арх.* ❷ в. апел

апеловати сврш. несврш. непрел.
прел. ❶ *несврш. йрел.* обраћати се,
призивати, захтевати, тражити, по-
зивати, зазивати, звати у помоћ *изр.*,
апелирати *хрв.* ❷ *сврш. нейрел. правн.*
жалити се, уложити жалбу

апендикс м ❶ в. додатак 2. ❷ *мед.*
слепо црево, црвулак

апетит м ❶ јешност, глад, изјешност,
пезажаљивост *фам.*, сладокусност
рей., слаткојешност *рей.*, слаткохра-
ност *рей.*, тек *хрв.* ❷ в. амбиција 2.

аплаудирати несврш. непрел. ❶
пљескати, тапштати, поздрављати,
аплаудовати *арх.* ❷ хвалити, одобра-
вати

аплауз м ❶ тапшање, пљескање,
пљесак ❷ похвала, одушевљење, ова-
ције, одобравање, хваљење

аплицирати сврш. непрел. прел.
❶ *йрел.* (пришити украс на одећу) до-
дати, приденути, придодати, ушити,
зашити, залепити, апликовати, нале-
пити, пришити, припетати *рей.*, на-
зунтати *рей.*, прикачити *фам.* ❷ *не-
йрел.* применити, употребити, важи-
ти ❸ *нейрел.* (пријавити се на кон-
курс) пријавити се, конкурсати

апокалипса ж *фиг. в.* катаклизма

апокалиптичан прид. ❶ (који се

односи на Апокалипсу) апокалип-
тички, кобан, катастрофалан, тра-
гичан, катастрофичан ❷ (који слуги
на смак света) злослутан, злокобан,
злогук *арх.*

аполит м в. апатрид

аполитичан прид. неполитичан,
аполитички, неполитички

апологета м ❶ (бранилац хри-
шћанства) апологетичар, апологист,
апологичар, догмата, догматик, дог-
матичар. ❷ *фиџ.* (ревни бранилац не-
ког учења) в. заговорник

апологетика ж ❶ (говор или спис
у коме се нека особа или идеја бране)
апологија, одбрана ❷ в. апотеоза

апоплексија ж *мед.* (излив крви у
мозак) кап, шлог, удар, колап, можда-
ни удар, капља, пилг *хрв.*

апортирати сврш. прел. в. донети

апостроф м ❶ *грам.* (запета изнад
реда) изоставник *хрв.* ❷ (непосредно
обраћање некоме) апострофа, обра-
ћање, ословљавање, спомињање, по-
мињање, призивање

апострофирати сврш. прел.
❶ *грам.* (ставити апостроф) * - *уй.*
акцентовати ❷ (обратити се некоме
непосредно) оловити, обратити се,
споменути, поменути, призвати ❸ в.
нагласити

апотека ж лекарна, фармација, дро-
герија *рей.*, лекарна *хрв.*

апотекар м фармацевт, дрогериста,
лекарник *хрв.*

апотеоза ж величање, хваљење,
глорификација, узношење, уздизање,
слављење, страхопоштовање, адо-
рација, обожавање, занос, поклон,
узвишавање, одушевљење, пошта,
идолопоклонство, култ, апологети-
ка, пијетет, занесеност, узвишавање,
идолизација, поштовање, прославља-

ње, респект, наклон, почасти, идолизовање, ватрена приврженост/оданост, поклонство, простернација *арх.*, метанисање *арх.*, проскинеза *арх.*, штовање *реи.*

април м травань *хрв.*, априлиј *арх.*, априо *реі.*

априоран прид. ❶ (који долази пре искуства) предискусвен, трансценденталан ❷ в. произвољан 1.

апсолвент м (студент који је одслушао све семестре на студијама) * - уй. студент

апсолвирати сврш. прел. непрел. ❶ *нейрел.* (одслушати прописан број семестара на студијама) * ❷ *йрел. фии.* в. научити 1. ❸ *йрел.* в. завршити

апсолут м *филоз.* божанство, боговство, бог

апсолутан прид. ❶ неспоран, безуслован, сигуран, несумњив, недвосмислен, неоспоран, чињеничан, необорив, кредибилан, проверен, непобитан, непорецив, извештан, фактичан, поуздан, уверљив, непроблематичан, истинит, крајњи, искуствен (доказан искуством), експлицитан, проверљив, неупитан, потврђен, неопорецив, неоповргљив, непрепоран *реи.*, недвојбен *хрв.* ❷ в. вечан 1. ❸ в. идеалан ❹ в. потпун

апсолутизам м тоталитаризам, диктатура, деспотизам, самовоља, самодржавље, деспотија, аутократија, самовласт, самовлађе, монакратија, недемократија, самовлашће, ауторитаризам, једновлашће, самодрштво, тиранија, самовлада, аутаркија, аутократија *хрв.* - уй. насиље

апсолутиста м деспот, силник, тиранин, самодржац, диктатор, аутократа, властодржац, самовољник, страховладар, самовладар, олигарх, - уй: насилник

апсолутистички прид. тоталитаран, диктаторски, тирански, деспотски, самовољан, ауторитаран, самодржачки, неслободан, самовладарски, аутократски, нелибералан, недемократски

апсолутно прил. наравно, да, свакако, заиста, извесно, дакако, гарантовано, сигурно, безусловно, дефинитивно, засигурно, доиста, дабоме, несумњиво, савршено, без даљњег, природно, нема сумње, дупке, поуздано, до краја, разуме се, јесте, зацело, без сумње, посве, подразумева се, безбеди *реі.*, посвема *арх.*, јамачно *арх.*, зауфано *реі.*, гарант *фам.*, јес *жарі.*, недвојбено *хрв.*, неупитно *хрв.*

апсорбовати сврш. прел. ❶ (примити нешто у себе) упити, усисати, узети, примити - уй. научити 1. ❷ (потпуно запослити) заузети, запослити, заокупити - уй. ангажовати ❸ (потпуно преузети) преузети, одузети, примити, уклопити, укључити

апсорпција ж упијање, усисавање, примање, узимање

апстинент м ❶ (који се уздржава од разних задовољстава, страсти или порока) непорочник, стрејташ *жарі.*, аскета *фии.*, монах *фии.*, непушач *суж.* - уй. антиалкохоличар ❷ * (који се уздржава од гласања на изборима)

апстиненција ж ❶ (уздржавање од разних задовољстава, страсти или порока) суздржавање, обуздавање, одрицање, уздржавање, пост *фии.*, стоицизам *фии.* - уй: постојаност, стрпљивост ❷ *йол.* (уздржавање од гласања на изборима) неизлазак, негласање, неучешће, суздржаност

апстракт м (кратак садржај) сажетак, сумирање, резиме - уй. нацрт 1.

апстрактан прид. ❶ в. измаштан 1. ❷ в. недефинисан ▼ уй. теоретски

апстрактна уметност ж апстракт-
ција

Апстрактна уметност

надреализам	кубизам
дадаизам	експресионизам
футуризам	концептуализам
фовизам	

апстраховати сврш. прел. издвојити, одбацити, уклонити, изоставити, изузети, макнути, одстранити, удаљити, оделити, искључити, изопштити, апстрахирати *хрв.*

апсурд м (логичка немогућност) бесмислица, бесмисао, нелогичност, апсурдност, небулоза, нонсенс, не-смисао, парадокс, неумност, безраз-ложност, бестемељност, безумност, апсурдитет *рејт.*, апсурдум *рејт.*

апсурдан прид. в. бесмислен

апта ж бот. (лат. *Sambucus ebulus*) *рејт.* стеничник, зовина, курјачки реп, абад, смрдљива зова, хобед, абзовина, анта, хапта, авдика, баздика, ав-туга, хабдика, аптик, афтика, аптуга, бујад, аптика, алдум-трава, кокошије грожђе, оптовина, хаптика, базг, ха-бад, бозовина, хабдовина, аптовњак, аптовина, автика

ара ж в. папагај

аранђео м (врховни анђео) архан-ђел, архангел *арх.* - уј. анђео

аранжирати сврш. прел. ❶ (уреди-ти нешто са смислом за лепо) деко-рисати, украсити, удесити, дотерати, наместити, опремити, прилагодити, довести у ред, подесити, поспреми-ти, уредити, адаптирати, средити, сместити, сложити, распоредити, уресити *рејт.* - уј: унети, спремити, подесити ❷ (прилагодити музичко дело) адаптирати, прерадити, прила-

годити, изменити, обрадити

аранжман м ❶ (музички аран-жман) оркестрација, обрада, адапта-ција ❷ в. распоред ❸ в. споразум

арбитар м в. судија

арбитраан прид. ❶ в. произвољан ❷ в. акутан

арбитраирати несврш. прел. в. су-дити

арбун м зоол. (врста морске рибе) (лат. *Pagellus erythynus*) руменац

аргумент м аргуменат, поткрепа, чињеница, афирмација, доказ, обра-зложење, разлог, потврда, аргумента-ција

аргументован прид. (заснован на чињеницама) доказан, одбрањен, основан, оправдан, утемељен, ваљан, снажан, веродостојан, на месту, не-сумњив, с тежином, с главом и репом *фам.*, фундиран *рејт.*, на сигурним ногама *изр.* - уј: очигледан, доследан, сигуран

аргументовати сврш. прел. аргу-ментисати, образложити, доказати, осветлити, објаснити, поткрепити доказима, пружити аргументе, дати чврсте темеље, побити аргументима, документовати, утемељити, илустро-вати, дочарати, фундирати *рејт.*, илу-стрирати *хрв.*

арена ж ❶ (кружна или овална гра-ђевина с борилиштем и гледалиштем подигнута у античко доба) стадион ❷ в. борилиште ❸ (место намењено вежбању и одмеравању снага) игра-лиште, терен, стадион, хала, двора-на, фискултурна сала, сала, сокола-на *арх.*, вежбаоница *суж.*, ринг *суж.*, гимназија *арх.*, гомбалиште *арх.*, гомбаоница *арх.*, вежбалиште *рејт.*, дворница *рејт.*, ротунда *арх.* - уј. бо-јиште

аренда ж в. закуп

аривизам м (настојање да се успе по сваку цену) каријеризам, наметање, лакташење, лакташтво, гурање, лов на положаје, пробијање, штрберство *фам.*, наметништво

аривиста м в. каријериста

аристократа м (припадник вишег, повлашћеног племства) племић, великаш, властелин, аристократ, велможа, бољар *арх.*, госнар *хрв. реј.*, колесновић *реј.*, племениташ *арх. реј.*, човек плаве крви *изр.*, бојар *реј.* - суж: принц, патрициј, сер, лорд, барон, гроф, спахија, ага, паж

аристократија ж **1** (најистакнутији припадници вишег слоја владајуће класе) племство, племићи, плава крв, великаши, господство, властелинство *арх.*, властела *арх.*, аристократија *хрв.* **2** (најистакнутији припадници једног друштва) елита, џет-сет, ноблес, високо друштво, угледници, монденско друштво, ноблеса *реј.*, крем *фам.*

аритметика ж (наука о рачунским радњама) рачун, рачуница, 2+2 *фам.*

ариш м бот. (лат. *Larix europaea*) (врста четинара) *реј.*: лиственица, ларикс, ареж, тис, аришевина, арич, сосна, ариж

аркада ж (отворен трем с луковима између стубова) трем, архиволт, сводиште, ганак *реј.*, гонак *реј.* - уй: ходник, колонада

арлекин м **1** в. клоун **2** в. весељак

арматура ж костур, појачање, конструкција, ојачање

армија ж в. војска

арогантан прид. в. високопаран

ароганција ж уображеност, надуваност, надувеност, надутост, препотенција, осорност, гордост, охолост, падменост, извештаченост, нарци-

соидност, таштина, кочоперност, самољубље, бахатост, умишљеност, сујета, сујетност, дрскост, безочност, високопарност, хвалисавост, самодивљење, обесност, претенциозност, осиноност, дрзовитост, каћиперност, обест, безобразлук, безобзирност, самољубивост, покондиреност, разметљивост, самодопадност, грубост, арогантност, дрчност *фам.*, припошност *реј.*, напуханост *хрв.*

арома ж **1** в. мирис **1**. **2** в. укус **1**. **3** в. зачин

ароматичан прид. **1** миришљав, мирисан, миомирисан, мирисав, милодушан, миомиран *арх.* **2** в. укусан

арпаџик м бот. ▼ уй. лук' **2**.

арсенал м в. наоружање **1**. и **2**.

арсеник м (јак отров, триоксид арсена) мишомор, син *реј.*, сичан *реј.*, арсен *фам.*

артерија ж крвни суд, жила (куцавица), одводница *арх.* аорта суж.

артикал м **1** (врста робе из производње у продавници) производ, продукт **2** *арх.* новински чланак, напис **3** (члан уговора, правила, закона) клаузула, одредба, ставка, тачка

артиљерац м тобџија, топник *арх.*

артиљерија ж топништво

артиста м **1** акробата, циркузант **2** в. уметник

артистички прид. **1** акробатски, циркуски, кабаретски **2** уметнички

артифицијелан прид. в. вештачки **1**.

артичока ж бот. (лат. *Cynara scolymus*) *реј.*: ратичок, артишока, артићовка, драгушница, питома боца, италијански оцат, гардун, ардечовка

артритис м (болест зглобова и вена) гихт, подагра, костобоља, упала зглобова, зглобобоља, вучац, улози *арх.*

архаичан прид. в. застарео

архаичност ж анахронизам, анахронија, застарелост, несавременост, преживелост, заосталост, немодерност, офуцаност *фам.*

арханђел м в. аранђео

архетип м в. модел 1.

архибискуп м *цркв.* надбискуп

архив м архива, збирка, колекција, аркив *реџ.* - уй: грађа, досије

архивар м архивар *арх.*, архивиста *реџ.*

архивски прид. архивни, архивални *арх.*, архиварски *реџ.*

архијереј м *цркв.* епископ, владика, првосвештеник, аријар *реџ.*, акријера *реџ.*, аријера *реџ.*, архијереј *арх.* - суж: митрополит (управитељ више епархија), архиепископ (први међу епископима)

архипелаг м (скуп острва) острвље, острва, отоцје *хрв.*

архитекта м пројектант, конструктор, неимар, градитељ, мајстор *фиџ.*, архитект *реџ.* - уй: стваралац,

архитектура ж ❶ грађевина, пројектовање, градитељство, архитектоника, грађевинарство, неимарство ❷ *фиџ.* облик, састав, конструкција, начине, стил, распоред (елемената), архитектоника, композиција, форма, изглед, спој, склоп, структура, устројство, систем, устрој *хрв.*

арчити несврш. прел. в. разбацавати се

ас м ❶ (број један) јединица, кец *фам.* ❷ шампион, првак, рекордер, победник, звезда ❸ в. адут 1. ❹ *фам.* в. јединица 1.

асексуалан прид. ❶ (који се не размножава спајањем мушких и женских полних ћелија) бесполан ❷ (који није еротски привлачан и нема сексуал-

них жеља) несексуалан, непривлачан, фригидан *фам.*, хладан *фам.* - уй. импотентан

асесор м *арх.* ❶ (судски помоћник) приправник, пристав *арх.* ❷ в. поротник

асимилација ж ❶ (процес којим се нови садржај прилагођава и придружује старом) аклиматизовање аклиматизирање, навикавање, прилагођавање, адаптирање, уклапање, саживљавање, усклађивање, акомодирање, привикавање, изједначавање, асимилирање, одомаћење, укључивање, интеграција, интегрисање, инкорпорирање, убацавање *фам.*, угуравање *фам.*, сналажење *фам.*, стапање *фам.*, претапање *фам.*, сливање *фиџ.*, ушемљивање *жарџ.* - уй. усвајање ❷ *грам.* (једначење гласова према неком обележју артикулације) једначење, сливање

асимиловати сврш. прел. (усвајати у себе) претанати, гутати, асимилирати

асимиловати се сврш. аклиматизовати се, аклиматизирати се, навикнути се, изједначити се, слити се, прилагодити се, адаптирати се, уклопити се, саживети се, ускладити се, акомодирати се, претопити се, привићи се, изједначити се, асимилирати се, навићи се, одомаћити се, укључити се, инкорпорирати се, убацити се *фам.*, угурати се *фам.*, снаћи се *фам.*, стопити се *фам.*, ушемити се *жарџ.* - уй: прикључити се

асинхрон прид. (временски неусклађен) неистовремен, неистодобан

асистент м ❶ помоћник, помагач, појачање, потпомагач, десна рука *фиџ.*, помоћ *фиџ.* - сл: савезник, партнер ❷ * (помоћник професора на универзитету) - уй. професор

Архитектонски стилови (од праисторије до данас)

неолитска архитектура
староегипатска архитектура
сумерска архитектура
класична архитектура
старогрчка архитектура
римска архитектура
византијска архитектура
романескна архитектура
норманска архитектура
готска архитектура
раноенглески период
украсни период
вертикални период
цигласта готика
тудорска архитектура
мануелин
шпански колонијални стил
елизабетанска архитектура
паладијанска архитектура
енглески барок
сицилијански барок
готски препород
неокласична архитектура
адамов стил
емпир
италска архитектура
египатски препород
амерички емпир
бидермајер
тудорбетанска архитектура
викторијанска архитектура
јакобетанска архитектура
квинслендер
романескни препород
нео-грчка архитектура
други емпир
краљица Ана стил
национални-парк рустични стил

шингл стил или збијени стил
чикашка школа
неовизантијска архитектура
јунгенстил
каталонски модернизам
америчко занатство
ричардсонски романескни стил
покрет за лепо град
рани колонијални препород
мисионарски препород
пуебло стил
преријски стил
хелиополис стил
футуристичка архитектура
експресионистичка архитектура
амстердамска школа
шпански колонијални препород
баухаус
медитерански препород
арт деко
модернистичка архитектура
међународни стил
аеродинамична модернистичка
архитектура
нацистичка архитектура
стаљинистичка архитектура
баухаус
јусонијска архитектура
новградска архитектура
аеродинамични модернизам
гути архитектура
бруталистичка архитектура
метаболистички покрет
аркологија
постмодернистичка архитектура
деконструктивизам
мемфис група
блобитектура

асистирати несврш. прел. непрел.

❶ *прел.* (пружати помоћ) помагати, потпомагати, припомагати, бити уз (некога), придоносити, подупирати, бити некеме при руци *изр.* ❷ *нейрел.* * (обављати дужност асистента) ❸ *нейрел.* присуствовати, суделовати,

учествовати, узимати учешће

аскета м ❶ (онај који се из верских побуда одриче телесних уживања) испосник, монах, факир ❷ *в.* апстинент **асортиман** м селекција, избор, одабир, пробир, пробирање, одабирање, бирање, селектирање

асоцијалан прид. недруштвен, интровертиран, интровертан, несоцијалан, неприлагођен, повучен, срамежљив, недружељубив, затворен, закончан, неспричљив, некомуникативан, осамљен, суздржан, уздржан, резервисан, тих, тајанствен, неприлагодљив, неприступачан *фиј.*, зачарурен *фам.*, углат *фам.*, недружеван *хрв.* - уи: стидљив, нељубазан, плашљив

асоцијација ж ❶ организација, удружење, савез, дружина, друштво, федерација, алијанса, група, унија, коалиција, братство, заједница, ортаклук, задруга, клуб, конзорциј, компанија, афилијација, лига, лоби, еснаф *суж.*, цех *суж.*, удруга *хрв.* синдикат *суж.* ❷ (везивање једне појаве с другом у свести) веза, алузија, наговештај, назнака, призив, импликација, наговештавање, конотација, скривено значење, патукница *хрв.*

асоцирати несврш. непрел. (везивати путем асоцијација) личити, сетити, наликовати (некоме), паличити, бити сличан/налик, изгледати као (неко/нешто), сличити, подсећати (на некога/нешто), ликовати *реј.*

аспект м ❶ аспект, изглед, вид, облик, појавни облик, форма ❷ в. гледиште 1. ❸ *грам.* (глаголска категорија којом се означава дужина или тип активности) глаголски вид, вид

аспирација ж ❶ дисање, удисање, усисавање, респирација ❷ в. амбиција 1. ❸ (појачан дах при изговору неког гласа) дах

аспирирати несврш. непрел. прел. ❶ *йрел.* (увлачити ваздух) дисати, удисати, респирирати, усисавати ❷ *нейрел.* трудити се, настојати, тежити, стремити, намеравати, претендовати, покушавати, полагати право,

гледати *фиј.*, видети *фиј.*, наптити се *реј.*, напрезати се *ексјр.* ❸ * (изговарати с појачаним дахом)

астал м в. сто

астероид м планетоид

астма ж *мед.* задуха *реј.*, морадавље *реј.*, морица *реј.*, сипња *реј.*, засип *хрв.*

астралан прид. ❶ (који се односи на звезде) звездан, космички ❷ *фиј.* в. аветан

астролог м звездочатац *реј.*, звездар *реј.*, звездозналац *хрв.*, звездозналац *хрв.*

астрологија ж звездозналство *хрв.*, звездознанство *хрв.*

астронаут м космонаут

асфалт м ❶ (црна маса која се добија као остатак при дестилацији нафте) битумен ❷ * (мешавина битумена и дробљеног камена која се полаже на улице) ❸ (део улице покривен асфалтом) в. друм ❹ *фиј.* в. град1

асфалтер м калдрмар, тарацар *арх.*

ат м коњ, парип *реј.*

атак м в. напад

аташе м (стручни службеник при амбасади) * - уи. амбасадор

атеизам м безверје, безбожност, незнабоштво, безбоштво, кривоверје

атеиста м неверник, безбожник, антихрист, незнабожац, иноверник, богохулник, поганин, безверник, апостата, кривоверник, ђаур *реј.*, ђаурин *реј.*, идолопоклоник *арх.* многобожац *суж.* - сл: шизматик, јеретик, секташ, отпадник, расколник

атеистичан прид. безбожан, безвернички, кривоверан, невернички, безбожнички, blasfемичан, перелигиозан, богохулан, незнабожачки, непобожан, апостатичан *арх.* - сл: секташки, расколнички, јеретички,

отпаднички, шизматички, дисидентски, ренегатски *рејџ*.

атеље м (уметничка радионица) студио, ателијер *арх.*, атељер *арх.*

атерирати сврш. непрел. (приспети у лету) слетети, прилетети, долетети, спустити се, приземљити се - уй. доћи

атест м (писмена потврда о пореклу и квалитету производа) потврда, атестат, сведочанство, гаранција, уверење, сведоџба *арх.*

атипичан прид. друкчији, изузетан, различит, необичан, другачији, посебан, изниман, јединствен, особит, неочекиван, неконвенционалан, несличан, несвакидашњи, оригиналан, нетипичан, особен, нарочит, издвојен, несвакодневан, ванредан, ексцентричан, специјалан, неуобичајен, чудан, ненормалан, уникатан, својствен, екстравагантан, другојак, вансеријски, својеврстан, одвојен, ексцелсионалан, оделит, различан, партикуларан, апартан, беспримеран, алтернативан, куриозан *рејџ*., пекулијаран *рејџ*., другојачији *рејџ*., осебујан *хрв.* - уй: екстра, властит, изврстан

атипичност ж ❶ различитост, чудноватост, нарочитост, изванредност, особеност, необичност, индивидуалност, изнимност, посебност, умереност, уникатност, својеврсност, ексцентричност, својственост, јединственост, нетипичност, специфичност, настраност, неуобичајеност, особитост, специјалност, неправилност, ненормалност, оригиналност, изузетност, пекулијарност, изворност, самосвојност, спецификум, дивергентност, бизарност, чудност, куриозитет, карактеристичност, двојбеност *рејџ*., осебујност *хрв.* - уй:

реткост, чудо ❷ в. абнормалност 1.

атлас м ❶ * (књига географских, историјских, астрономских и других карата) ❷ (први вратни пршљен) главоноша ❸ *фиј.* в. ослонац ❹ (врста тканине) сатен, атлас *реј.*, кумаш *реј.*

атлета м в. снагатор

атмосфера ж ❶ (ваздушни омотач око земље) * ❷ *фиј.* расположење, угођај, стање, дух, амбијент, клима, озрачје *хрв.*, мирис, амбијенат *реј.*, птих *фам.*, штимунг *фам.* ❸ *фиј.* в. ваздух

Делови атмосфере

егзосфера	стратосфера	тропосфера
мезосфера	термосфера	

атомски прид. нуклеарни

атоничан прид. ❶ ненаглашен ❷ в. анемичан 2.

атрактиван прид. в. привлачан

атракција ж ❶ лепота, дражест, дражесност, заводљивост, допадљивост, љупкост, угодност, примамљивост, грација, шармантност, шарм, привлачност, драгост, грациозност, магнетизам, неодољивост, склад, складност, милина, чар, симпатичност, умилност, пожељност, драж, финоћа, атрактивност, красота, убавост, умиљатост, пријатност, симпатија, наочитост, леполикост, миљушност, примамљивост, лепушкастост, угода, милоћа, миловидност, занимљивост, замамност, магнетичност, магнетизам, магнет *фиј.*, магија *фиј.*, зор *реј.*, аман *реј.*, мачкастост *фам.* женственост *суж.* - уй: харизматичност ❷ спектакл, сензација, занимљивост, догађај, новост, нечувеност, бомба *фиј.* - уй: инцидент

атрибут м **1** *грам.* (додатак именици за ближе одређење) придев *суж.*, адјектив *суж.*, епитет *суж.* **2** ознака, својство, одлика, обележје, особина, диспозиција, природа, карактеристика, квалитет, белег, црта, значајка, знак, одличје, епитет, осебујност *хрв.* - *уй:* нарав

атрофија ж *в.* закржљалост

атрофичан прид. *в.* закржљаво

аугментатив м *грам.* амплификатив, увећаница

аудијенција ж (службени пријем код државног поглавара или неког другог достојанственика) пријем, примање - *уй.* свечаност

аудитивно прил. звучно, ушима, по слуху/уху, слухом, увом, ухом *хрв.*

аудиторијум м **1** (сала у којој се држе предавања) слушаоница, предаваоница, учионица **2** слушаоци, публика, гости, посетиоци, посматрачи, слушаачи, гледалиште, гледаоци, публика *арх.*, гледаатељство *хрв.*, слушаатељство *хрв.*

аукција ж *в.* лицитација

аукционар м *в.* лицитатор

аура ж (према неким учењима, невидљива светлост која окружује тела) * - *суж:* нимбус, ореол, ауреола *арх.*, ореола *хрв.*, колобар *хрв.*, светокруг *хрв.*

аутентичан прид. веродостојан, стваран, оригиналан, изворан, јединствен, истинит, сушти, неизмењен, природан, примаран, исправан, реалан, веран, прави, чист *фил.*, незачињен *фил.*, самоникао *фил. реи.*, аутентички *арх.*, нефалсификован *реи.*, самобитан *реи.*, самородан *реи.*, непатворен *реи.*

аутентичност ж истинитост, реалност, изворност, јединственост,

веродостојност, стварност, верност, тачност, аутентика, неизмењеност, исправност, непатвореност, оригиналност, суштаственост, самобитност *реи.*, незачињеност *фил.*

ауто м *в.* аутомобил

аутобиографија ж (спис у коме писац описује свој живот) мемоари, сећања, животна прича, дневник, анали, реминисценције - *уй.* биографија

аутобус м *бус* *фам.*

аутокефалан прид. (о цркви) *в.* аутономан

аутокефалност ж (о цркви) аутокефалија *арх.*, аутокефалност *реи.* - *уй.* аутономија

аутократа м *в.* апсолутиста

аутомат м **1** машина, робот, направа, справа, апарат *фил.*, строј *хрв.* **2** (машинска пушка) митраљез, пушкомитраљез, машинска пушка, машинка, машингевер, калашњиков *суж.*, шмајсер *арх.*, стројница *хрв.*, стројопушка *хрв.*

аутоматизам м несвесност, махиналност, рефлексност, случајност, ненамерност, механика, ненамераваност, невољност, непромишљеност, иперција, нехотичност, несмишљеност, несрачунатост, инстинктивност, непланираност, нехотимичност

аутоматизовати сврш. прел. механизовати, роботизовати, програмирати, компјутеризовати

аутоматизовати се сврш. **1** (усвојити потпуно неку вештину) извешбати се, изверзирати се, увежбати се, испраксирати се, испраксовати се **2** (набавити, купити ауто) моторизовати се

аутоматски прид. програмиран,

механички, компјутеризован, аутоматизован, машински, управљан

аутомобил м кола, ауто, машина, моторно возило, возило, лимузина (елегантан, велик ~), транспорт *фий.*, крнтија (дотрајали ~), шклопоција (дотрајали ~) колица *фам.*, моторизација *фам.*, макина *жарј.*, самовоз *арх. хрв.*

аутономан прид. слободан, самосталан, независан, самосвојан, непотчињен, суверен, неподређен, неусловљен, самоуправни, неовисан *хрв.*, аутокефалан *суж.*

аутономија ж самосталност, независност, самостојност, слобода, самосвојност, одвојеност, суверенитет, одељеност, сувереност, самоуправа, засебност, аутономност, неовисност *хрв.*, аутокефалност *суж.*

аутопсија ж (расецање леша ради утврђивања узрока смрти) обдукција, сецирање, расецање, некропсија, резање, отварање, разудба *арх.*, секција *арх.*

аутопут м (брзи пут са зауставном траком) аутострада, аутоцеста, аутопада *жарј.*

аутор м **1** стваралац, творац, креатор - *суж:* приређивач, уметник, писац, композитор, музичар, сликар **2** в. покретач **3** в. изумитељ

ауторизација ж легализација, овлашћење, верификација, регулација, одобрење, одобравање, допуштење, допуштање, озакоњење, легитимација, озваничење, поткрепљење (нечијим ауторитетом), узакоњење, озакоњавање, позакоњење, регулисање, прописивање

ауторизован прид. в. важећи 2.

ауторизовати сврш. прел. (и -ирати) овластити, дозволити, легализовати, опуномоћити, допустити, оза-

конити, одобрити, омогућити, озваничити, ауторизирати, регулисати, оверити, верификовати (и -цирати), поткрепити (нечијим ауторитетом), овјеровити *хрв.*

ауторитаран прид. в. апсолутистички

ауторитативан прид. **1** (који ужива ауторитет) в. поштован **1**. **2** (који не трпи приговор) в. одлучан **1**.

ауторитет м **1** (утицај стечен личном вредношћу или положајем) репутација, угледност, уваженост, утицај, популарност, поштовање, чувеност, престиж, реномираност, част, нотабилитет, признање, поверење, реноме, добар глас, хвала, уважавање, ауторитет, положај, познатост - *сл:* слава, цењеност **2** (особа која ужива ауторитет) угледник - *фий:* име, бесмртник, фигура, неко и нешто, класа, величина, марка, маестро, човек од формата, калибар - *фам:* легенда, крупна риба, краљ, цар, крупна зверка, буцован, буца - *жарј:* мудроња, фаца, мудро, целебритет *рејш.*, нотабилитет *рејш.* - *уј:* великан

ауто-стоп м ауто-стоперство, стопирање

аутострада ж в. аутопут

аутохтон прид. **1** (који је пореклом из краја у коме живи) староседелачки, кућни, домаћи, изворни, домородачки, урођени *фий.* туземни *рејш.*, оригиналан *фий.* - *уј.* аутентичан **2** (који је настао, израстао без спољног утицаја) самородан *фий.*, самоникао *фий*

аутсајдер м *фам.* странац, туђинац, туђин - *сл:* алтернативац, осамљеник, особењак

ауфингер м вешалица, офингер, вешаљка, виселица *нар.*, ленка *арх.*

афект м в. љутња

афектација ж в. неприродност

афективан прид. напрасит, пргав, нагао, жесток, ђудљив, фуриозан, жустар, дивљи, диваљ, горопадан, махнит, жучан, виолентан, агресиван, плах(овит), необуздан, прек, осيون, дурљив, неуравнотежен, импулсиван, срчан, раздражљив, помаман, здушан, осоран, силовит, живчан, напрасан, нападан, несталожен, свађалачки, експлозиван, раснаљив, перазборит, грозничав, покарљив, жучљив, рабијатан, хировит, гневљив, обестан, темпераментан, ватрен *фил.*, вирулентан *фил.*, рогат *фам.*, вехементан *арх.*, нервозан *еуф.* - уй: осетљив 1., тврдоглав, бесан, немиран

афектирање с в. неприродност

афектирати несврш. непрел. в. пре-немагати се

афера ж ❶ инцидент, неприлика, скандал, изгред, испад, драма, сензација, збрка, белај *фам.*, циркус *фам.*, хаос *фам.*, крш *жарг.* - уй: брука ❷ в. аваптура 2.

афинитет м ❶ в. блискост 1. ❷ хем. (склоност одређених материјала ка сједињавању) кохезивност ❸ (склоност ка неком послу, делатности) склоност, наклоност, смисао, осећај

афирмативан прид. потврдан, позитиван, одобравајући, сагласан, јестан *рег.*

афирмација ж в. признање

афирмирати се сврш. в. потврдити се

афирмисан прид. в. поштован

афирмисати сврш. несврш. прел.

❶ *сврш.* потврдити, верификовати, прихватити, установити, потписати, констатовати, одобрити, оснажити, оверити, поткренити, утврдити, печатирати *фил.*, верифицирати *хрв.* ❷ *несврш. в.* потврђивати

афирмисати се сврш. несврш. пробити се, прославити се, постати признат, показати се, доказати се, постати неко, стећи славу, стећи добар глас, оправдати поверење, продрети, успети

ахроматичан прид. в. безбојан 1.

Бб

баба ж ❶ (мајчина или очева мајка) бака, нана *реї.*, ноне *реї.*, нона *реї.*, бабошка *фам.*, бабушка *фам.*, баја *фам.*, бабајко *йесн.*, бабајка *йесн.* ❷ (стара жена) старица, стара, старамайка, бакутанер *фам.*, бабац *фам.*, бакута *фам.*, старка *арх.*, мајка *фиї.* - уй. бабускара, госпођа ❸ *фиї.* в. злбница ❹ *фиї.* в. кукавица 1. ❺ в. бабица ❻ в. база

бабадевојка ж в. уседелица

бабак м бот. (лат. *Blennius gattorugine*) слингуга

бабалон м зоол. (лат. *Botaurus stellaris*) пегава букавац

бабарије ж мн. в. празноверице

бабарога ж (измишљено биће којим се плаше деца) караконцула, вештица, палигорка, совуљага, наџакбаба, горопадница, ордуља *арх.*, рогуља *реї.*, лепируша *реї.*, вештерица *реї.*, вештегарка *нар.*, бабаруга *реї.*

бабаст прид. баболик, баболичан

бабине ж мн. ❶ (дарови новорођенчету) повојница ❷ (први дани после порођаја) бабиње

бабица ж акушерка, примаља - *реї.* баба, ебејка, бабиља, бабичар, пупко-реза, пупчаница

бабице ж мн. зоол. (лат. *Belinnidae*) слинке

бабун м ❶ зоол. (лат. *Papio hamadryas*) павијан ❷ в. богумил

бабура ж ❶ *боїџ.* в. паприка ❷ *фам.* в. нос

бабураст прид. надувен, набрекао, отечен, набрекнут, напупео, пунашак, испупчен, нарастао, отекао, натекао, задебљан, подбухао, набубрен, натечен, повећан, надут, пунашан, напет, набујао, набухнуо *реїџ.*, набухао *реїџ.*, напукао *реїџ.*, буав *реїџ.*, напухан *хрв.*

бабуре ж мн. зоол. (лат. *Oniscoidea*) - суж: гамбор, мокрица, краба, јастог, козица

бабускара ж пог. фам. старчекања, матора, маторка, старка, бабускера, старина, бабетина, бабуштина, старкеља, метузалем *фиї.*, олупина *фиї.*, фосил *фиї.*

бабуштине ж мн. в. празноверице

бавити несврш. непрел. в. боравити
бавити се несврш. радити, занимати се, упражњавати (пешто), обављати (пешто), окупирати се (нечим), дотицати се (нечега), мајати се, замајавати се (нечим), петљати се *фам.* бактати се *фам.* - уй: проучавати, зарезивати
баврљати несврш. непрел. ❶ (несигурно ходати) тетурати се, посртати, клатити се, спотичати се, саплитати се, заносити се, млитати, главињати, кривати, шевељати, запињати (у ходу), швагати, климатати се, гавељати *реј.*, заводити се *реј.*, батрљати *реј.*, левентати *реј.*, вући се *фам.*, заплитати *фам.*, лелујати *фам.*, њихати се *фам.*, плести ногама *фам.*, кршити се *фам.*, бауљати *фам.*, гмизати *фам.* - уй: шепати ❷ в. базати ❸ в. брбљати 1.

баг м ❶ *реј.* в. огрлица 1. ❷ *жарј.* в. квар

багавост ж шенавост, ћопавост, хромост, шантавост, бањгавост *реј.*, бангавост *реј.*, багљивост *реј.*, бажљивост *реј.*, цонтавост *арх.*, цота-вост *арх.*

багажа ж ❶ в. пртљаг ❷ *фам.* в. олош

багатела ж в. ситница

багатела прил. *фам.* в. бесплатно

багателан прид. јефтин, јевтин, тричав, занемарљив, незнатан, низак (о цени), мали (о цени), џабалеску *жарј.*, ништаван, безначајан, џабе *нейром. фам.*, џаба *нейром. фам.*, џ *жарј.*, бесплатан *фам.*, бесплатежан *фам.*, смешан *фам.*

багателизовати несврш. прел. (умањивати чију вредност) потцењивати, омаловажавати, обезвредити, ниподаштавати, презирати, сматрати невредним, багателизирати, багателисати, обесцењивати, одрицати вредност, гледати с висине *изр.*, поступати с висине *изр.*,

гледати преко рамена *изр.*

багателно прил. јефтино, незнатно, ситно, занемарљиво, ништавно, небитно, ниско (о цени), мало, премало, безначајно, бесплатно *фам.*, смешно *фам.*, џабе *нейром. фам.*, џаба *нейром. фам.*, за џ *жарј.*

багер м јаружар, грабилица, глибодер *реј.*, екскаватор *сјруч.*, јаружало *хрв.* драга *суж.*

багља ж *реј.* в. стог

багов м (дуван који остане на дну кад се лула испуши или лош дуван) крџа *фам.* - уй. дуван 1.

багра ж в. олош

багрем м бот. (лат. *Robinia pseudacacia*) *реј.*: акач, акација, багрема, багра, бела, багрена, багрена, акачија, крунчица, бело дрво, краљ, бијела драча, бијела капиника, бело цвеће, сигнојка, бијела багрена, хаџија, бели багрем, робиџија, краљегач, морска драча, нерод, египтонска трнина, стамболска драча, краљево дрво, го-сподинов трн

багремац м бот. (лат. *Amorpha fruticosa*) аморфа, дивљи багрем

багрена прид. *реј.* в. пурпуран

бадава прил. ❶ в. бесплатно ❷ в. безразложно

бадавадисање с беспослица, лењост, нерад, пландовање, доколичарење, дангубљење, ленчарење, доколица, беспосличарење, излежаванье, лењствовање, незапосленост, траћење времена, неделатност, празновање, доконарија, беспосличење, дембелисање *фам.*, левентовање *реј.*, медитација *фам.*, џабалебаренење *фам.*, вегетирање *фам.* *фиј.*, лежачица *фам.*, докоњаштво *реј.*, елбетовање *реј.*, лежник *реј.*

бадаваџија м в. беспосличар

бадем м бот. (лат. *Amygdalus communis ili sativa*) *реї*: миндал, амендула, мендула, бајама, омендула, мигдал, мендаљ, мандала, бојам, бајан, мандула, мендуо, бајам *фам*.

бадминтон м кокантен *арх.* - уй. тенис

бадњак м (сирова храстова, церова или друга грана која се користи у божићним обичајима) божићњак *реї*, бадњик *реї*, бањак *реї*, батњак *реї*. - уй. јелка

баждар м ❶ *арх. в.* мерач ❷ *арх. в.* цариник ❸ (справа за мерење) кантар, баждарац *реї*, баџар *реї*.

база ж основа, потпора, наслон, стуб, залеђе, стожер, подршка, подлога, упориште, ослонац, подупирач, фонд, основица, подставак, фундамент, постоље *суж.*, бабица *арх.*, баба *арх.*, котва *рейї*, поштапалица *рейї*, поштапаљка *рейї*. постамен(а)т *суж.*

базало с в. луталица

базанье с в. лутање 1.

базар м ❶ (зидана и наткривена тржница у оријенталном стилу) пијаца, тржница, пијац *фам.*, павиљон, тржиште, трг, пазар, пазариште, оријентална тржница, бувљак *фам.*, бувља пијаца *фам.*, безистан *арх.* - уй: сајам ❷ в. продавница ❸ * (модни часопис)

базати несврш. непрел. в. лутати

базати несврш. непрел. вуцати се, водати се, цуњати, скитати, потуцати се, врзмати се, лутати, блејати, крстари, вртети се, зијати, ломатати се, врлудати, зјакати, зврцати, вршљати, ландарати, повлачити се, кружити, луњати, потепати се, шеврдати, врдати, смуцати се, вуцарати се, ломити се, кривудати, мајати се, вући се, мотати се, мувати се, млитати, шарати, зевати, шврљати, беспослено тумара-

ти, шетати, ићи без циља, теглити се, пребијати се, блудити, тећи, потезати се, бесциљно лутати, ићи којекуда, безбрижно лутати, кривуљати, ићи тамо-амо, шеткати се, прометати се, тепати се *реї*, вескати се *реї*, басати *реї*, вандровати *реї*, лангати *реї*, ландрати *реї*, ландати *реї*, тепсти се *реї*, баврљати *реї*, лолати се *реї*, лаздекати *реї*, мотљати се *фам.*, луфтирати *фам.*, зујати *фам.*, шалабазати *фам.*, цурити *рейї*, верати се *рейї*, клатарити се *рейї*, врсти се *рейї*, трапати *рейї*, пролазити стазе и богазе *изр.*, обијати прагове *изр.*, ићи од немила до недрага *изр.* - уй: беспосличарити, кретати се, цецати

баздети несврш. непрел. в. воњати

баздљив прид. *фам. в.* смрдљив

базичан прид. ❶ в. носећи ❷ в. суштински ❸ *хем. в.* базан

базни прид. ❶ в. носећи ❷ *хем.* (који има хемијска својства база) базичан, алкални, алкаличан, лужнат

бајаги прил. тобоже, као, тобож, као да, кобајаги, вајно, да *ирон.*, бајали *реї*, бађи *реї*, санћим *реї*, ћоја *реї*. *рейї*, боксум *реї*, бајагим *реї*, баги *реї*, бојаги *реї*, токорсе *реї*, баксем *реї*, бејаги *реї*, баксум *реї*, бајеги *реї*, бајагли *реї*, корсем *реї*, бајаћим *реї*, баксим *реї*, шатро *жарї*, гистро *жарї*, божем *арх.*, божемске *арх. реї*, божемски *арх. реї*, као бајаги *изр.*

бајан прид. в. бајковит 1.

бајанье с в. гатање 1.

бајат прид. ❶ устајао, истеклог рока, истекао, стар, пропао, устајан, ужегао *суж.* - уй. буђав, безукусан 1., покварен 2., увео ❷ *фий. в.* стар 1.

бајка ж ❶ (прича о невероватним догађајима и фантастичним бићима) легенда, мит, гатка, прича, предање, скаска, фантастика, функција,

сага, приповест, народна легенда, еп, писано предање, предаја, фантазија, кажа, приповетка, фабула, дело *фам.*, читије *арх.* - суж: научна фантастика, епска фантастика **фил.** в. измишљотина

бајковит прид. **1** (необично леп) диван, блистав, божанствен, чаробан, изврстан, примамљив, заносан, чудесан, замаман, омамљив, узвишени, прекрасан, очаравајући, божански, сјајан, прелеп, магнетичан, хипнотичан, неодољив, небески, предиван, атрактиван, одличан, бајан, савршен, кићен, дражестан, фантастичан, мамљив, бајослован, блештав, величанствен, као са слике, красотан, невероватан, алем *нейром.*, чаран, раскошан, ексклузиван, чудесно леп, дивотан, васељенски, небесни, одушевљавајући, наочит, рајски, задивљујући, као из сна, замамљив, рафиниран, грациозан, велелепан, вишњи, страшан *фам.*, великолепан *реи.* - уи: леп, отмен - сл: узбудљив, провокативан **2** в. измаштан

бајонет м *фам.* шилбок, пушчани нож, баганета *реи.*, бајанут *реи.*, балунет *реи.*, шилбот *реи.*, бод *реи.*, шилбок *реи.*, бајунет *хрв.*, бајунета *хрв.*

бајс м *фам.* в. бицикл

бака ж в. баба 1.

бакалин м в. продавац

бакља ж буктиња, светиљка, зубља, ватруштина, свјетило *реи.* - уи: вагра, светло

бакљоноша м бакљаш, лучоноша

бакрен прид. **1** (који је од бакра) * **2** в. пурпуран

бакрорезац м бакрорезар, бакрорезбар, бакрописац, ецер *арх.*, јеткач *реи.*

баксуз м **1** малер, штета, недаћа, зло, несрећа, злосрећа, губитак, зло-

сретност, лош/зао удес, белај, лоша/зла срећа, зла судбина/коб, баксузлук, пех *фам.*, пегула *реи.*, бедак *жарі.*, не-рука *реи.* - уи: патња, болест, беда, мука, бол, неприлика **2** (човек који нема среће) малер, несретник, угурсуз, пехист, злосретник, баксузник, талија *жарі.*, пегула *реи.* **3** (човек који доноси несрећу) песимиста, злокобник, циник, злослутник, мрачњак, баксузник, мракач, урокљивац, негативац *фам.*, хејгер *жарі.*, црноглећа *експр.*, кукувија *йоі.*, аталија *реи.*, баксужњак *реи.*, басажњак *реи.*

бактати се несврш. **1** в. бавити се **2** (радити нешто с напором и дуго) мучити се, замајавати се, мајати се, петљати се, зевзечити се *фам.* - уи: трудити се, мучити се 1.

бактерија ж микроб, вирус, бацил, микроорганизам, клица

бакуља ж бот. (део дрвета између коре и сржи) *реи.* једрац, срчика, срж, баковина, бел, белика, бељика, бак, бељина, белипа, беликовина, бељевина, белик, срчевина, бељик

бакута ж *фам.* в. баба 2.

бакшиш м напојница, награда, трипкелд *реи.*, манча *реи.*, тип *жарі.*

бала ж **1** (слузава течност коју лучи слузокожа у устима) слуз, пљувачка, испљувак, пљуванка *реи.*, балган *реи.*, хракогина *реи.*, балац *реи.*, пљувака *реи.*, пљувача *реи.*, шлајм *жарі.*, шлај-марица *жарі.*, шмркаљ *хрв.*, шмркаља *хрв.* **2** (свежањ увијене мекане робе, обично тканине) свежањ, смотак, дењак, нарамак, време, намотак

балав прид. **1** слинав, замазан, склизак, љигав, глибав, слузав, шмркљив *хрв.* **2** *фам.* *йоі.* в. детињаст

балавац м **1** (онај који је балав, слинав) балавко, прљавко, мусавко, балча **2** *фам.* *йоі.* (онај који је недо-

растао) малолетник, тинејџер, деран, дечак, пубертетлија, дериште, бала-лајдер, балавче, балавко, зелембаћ, балавадија, малодобник, беба *фиї.*, дерле, багане, балавандер, прцољак *фам.*, жутокљунац *фам.*, пиле *фам.*, пикавац *фам.*, клинац *фам.*, шипа-рац

балавити несврш. непрел. ❶ (испуштати бале) слинавити, балити, сли-нити ❷ *фиї.* в. блебетати

баланс м равнотежа, једнакост, си-метрија, еквилибриј, уравнотеже-ност, уједначеност, хармоничност, хармонија, усклађеност, снага, склад, равномерност

балансирати несврш. непрел. ❶ (одржавати равнотежу) вагати, урав-нотежавати, уједначавати ❷ (бити неодлучан) колебати се, мислити се, плесати на жици *изр.*, седети на две столице *изр.*

баласт м терет, бreme, оптерећење, товар, притега - *уй.* брига

балван м ❶ брвно, клада, трупло, дрво, трупац, греда, дебло, болван *реї.*, брвина *реї.*, брваница *реї.*, баван *реї.*, брво *реї.*, брва *реї.*, брно *реї.*, брв *рей.* ❷ *фам.* в. глупан

балега ж (животињски измет) *реї.*: балог, балога, баљега, галеба, галеби-на - *уй.* измет

балегар м зоол. (лат. Scarabeus sa-ser) котрљан, скарабеј, свети балегар, балегаш, балегара, брнбељ *реї.*, гов-новаљ *реї.*

балерина ж плесачица, играчица, балетска играчица

балетан м играч, плесач, балетски играч

балзам м (мирисна смеша смола и етеричних уља која се употребаљава у медицини и козметици) балсам, ме-лем, регенератор, помаст, помазање,

оближ *реї.* - *уй.* лек

балити несврш. непрел. в. балавити 1. **балкон** м тераса, трем, лођа, док-сат, портик, веранда, тараца *реї.*, лонца *арх.*

балон м ❶ (сферично тело од лаког материјала, испуњено ваздухом) ба-лун *реї.*, сфера, лопта - *уй.* аеростат ❷ (~ од воде или сапунице) мехур, клобук, клопац *реї.* ❸ (стаклена или пластична бокаста боца за течност) в. плетенка

балсам м в. балзам

балчак м в. дршка

баљега ж в. балега

баљезгање с в. лупетање

бамби м *фам.* в. лане

бамбус м бот. (лат. Hibiscus esculen-tus) *реї.*: бабње, бобња, бамње, бамја, бамња, бамиат, бобошара

бамија ж (лат. Hibiscus esculentus) *бої.*: бабње, бобња, бамње, бамја, бамња, бамиат, бобошара

баналан прид. ❶ (који је без ори-гиналности, већ много пута виђен и очекиван) в. једноставан 1. ❷ в. без-образан 2.

баналност ж (особина онога што је банално) неоригиналност, које-штарија, неимагинативност, три-вијалност, осредњост, просечност, просек, немаштовитост, свакида-шњост, ненадахнутост, конвенци-оналност, једноставност, уобичаје-ност, безвезарија, безвредност, три-ца, свакодневност, стереотипност, униформност, тричарија, безлич-ност, безначајност, свагдашњост, типизираност, средина, истолич-ност, отрцаност, обичност, истоли-кост, једноликост, кајгодарија *реї.*, крш *фам.*, срање *фам.*, прчкари-ја *фам.*, шмарн *арх.* *фиї.*, боранија

жарї., франшке арх. - уї: ситница, ништавност, ништа

бангав прид. фам. ❶ (који тешко хода, који храма) ћопав, шантав, хром, шепав, бажљив реї., бањгав реї., бањав реї., багав реї., багљив реї., баг реї., шанатан реї., цонтав арх., цотав арх., парализован суж. - уї: деформисан, сакат ❷ (који има криве ноге) кривоног, крив, егав реї.

бангалоз м в. беспосличар

банда ж ❶ (група бандита, лопова) лоповско удружење, клан, разбојничка дружина, скупина, лопови, бандити ❷ (група лица с истим пороком) клика, олош, поганија, булумента, камарила, шљам, жгадија, мангупарија, компанија, отпад, багра, гамад, пропалице, гадови, полусвет, подлаци, подземље, клан, клатеж, котерија, мафија фии., бараберија реї., клапа реї., лацманија реї., шквадра реї., фајта реї., ксиндл реї., фаланга фам., талог фам., багажа фам., фукара нар., од зла оца а од горе мајке изр. ❸ (већи број људи) група, руља, светиња, булумента ❹ в. плех оркестар

бандажа м ж в. завој

бандажирати сврш. прел. превити, повити, фачловати, зафачловати, уфачловати, умотати/замотати руку/ногу, ставити завој/облогу, превити рану/прелом, привити

бандера ж (дрвени или гвоздени стуб, носач жица електронске или телефонске мреже) стуб, стожер, држач, носач, ступ хрв., бандер реї., бандијерна реї.

бандит м одметник, гангстер, разбојник, пљачкаш, преступник, мафијаш, крадљивац, лопов, лупеж, отимач, тат, сецикеса, дугопрсташ, крадикеса, лоповчина, лопурда, лопушина, пленилац, делинквент, лу-

пача реї., хајдук суж., провалник суж., џепарош суж., дрпарош жарї., шанер жарї., пацов жарї., шатровац арх., харамија реї., пустахија арх., - уї: ливар, варалица, нитков, битанга, луталица, злочинац

бандитизам м разбојништво, разбојство, пљачкање, криминал, злочинство, хајдуштво, пљачкаштво, бандитство, одметништво, насилништво, отимање, лупештво, злотворство, злочинаштво, пустахилук арх. - уї: злочин, насиље

бандитство с в. бандитизам

бандоглав прид. ❶ (који је тврдоглав) самовољан, својеглав, тврдоглав, задрт, загрижен, својевољан, инатљив, усковид, крут, неномирљив, јогунаст, недоказан, искључив, недоказив, упоран, истрајан, дебелоглав, окорео, неразложан, ограничених/уских видика, ћошкаст, тежак, загрижљив, устрајан, уских хоризоната, сомовски фии., мазгаст фии., мазгински фии., мазговски фии., на своју руку изр., скучен фии., крвав фии., тврдокоран фии., неукротив фии., као мазга фии., као магарац фии., засукан реї., пулав реї., загуцац фам., заврнут фам., загуљен фам., овејан реї. - уї: незгодан, непокоран, ћудљив, конзервативан ❷ (који је склон непромишљеним поступцима) брзоплет, непромишљен, плаховит, нагао, брз (у поступцима), мајмунски фии., безглав фии., обезглављен, као мува без главе изр., без гаве и репа изр. - уї: избезумљен, трапав

бандоглавац м самовољник, правац, тврдокорник, инација, непустљивац, својеглавац, инатљивац, тврдоглавац, тврда глава, пркосник, тврдоглавко, бандоглаваш, бандоглавко, тврд орах фии. - фам. бузда,

сом, мазга, ован, парип, магарац, сомина, мазгов - *реї.* бајага, засуканац

банка ж ❶ (установа која послује с новцем) новчани завод, банкарница - *сл.* експозитура, штедионица ❷ *в.* новчаница ❸ *фам.* (период од десет година у људском животу) деценија, декада

банкар м новчар, финансијер, банкир *арх.*, банкијер *арх.*, банћер *арх.*, банкер *арх.*, финансијер *хрв.*

банкарство с (банкарски послови) финансирање, промет новца, циркулација/кружење новца, новчарство - *суж:* трансакције, улагање, штедња, кредитирање

банкет м (свечани ручак или вече-ра) гозба, свечаност, прослава, прослављање, пир, пировање, слављење, славље, вечеринка, светковина, гала-банкет, светковање, гозбина, гошћење, седељка *суж.*, рецепција *реї.*, комерс *реї.*, банкина *реї.*, теферич *реї.*, крканлук *фам.* - *уй:* забава, банчење, приредба

банкина ж бедем, подупирач, руб пута

банкнота ж новчаница, папирнати новац, папир *фиї.*, пара *фам.*, банканота *реї.*, лентирица *фам. реї.* - *сл.* апоен

банкрот¹ м банкротирање, банкротство, финансијски дебакл, економски крах, стечај, ликвидација, материјална пропаст, хаварија, бродолом *фиї.* - *уй.* пропаст

банкрот² прид. непром. *фам.* без пара, декинтиран *фам.*, шворц *фам.*, без кинте *фам.*

банкротер м в. губитник

банкротирање с в. банкрот¹

банкротирати сврш. непрел. пропасти, крахирати, економски пропа-

сти, отићи на бубањ *изр.*, отићи/пасти под стечај *изр.*, пући *жарї.*, рикнути *жарї.*

банкротство с в. банкрот¹

бановати несврш. непрел. ❶ (владати у својству бана) * - *уй.* владати ❷ *в.* уживати

банути сврш. непрел. ❶ (доћи некоме изненада) упасти, налетети, навратити, свратити, појавити се, наврнути, натрчати, сврнути, вирнути, наићи, обрети се, завратити, нагазити, хрупити *реї.*, бахнути *арх.*, допасти *арх.* - *уй:* ући, набасати ❷ (нагло и масовно ући) похрлити, нагрнути, надрети, навалити, грнути, наврсти, наврнути, насрнути, јурнути, налетети, сунути, стуштити се, нагужвати се, нагнути, сручити се, натиснути се, поврвети, појурити, нагрнути, рукнути *реї.*, бахнути *арх.*, нахрупити *реї.* ❸ *в.* набасати 1.

банчење с пијанчење, пијанка, бекријање, лумповање, лумперај, лудовање, алкохолизација, алкохолизирање, баханалије, лумпација, лолање *арх.*, шеплучење *реї.*, теревенка *фам.*, циркање *фам.*, рађење *жарї.*, локатив *жарї.*, дернек *реї.*, шенлук *реї.*, тулум *реї.*, пијавель *реї.*, цумбус *арх.* - *уй.* забава

банчити несврш. непрел. пијанчити, теревенчити, лумповати, лудовати, пити, пијанчевати, пировати, проводити се, веселити се, бекријати, лолати се *арх.*, ударати бригу на весеље *изр.*, шенлучити *реї.*, лумпати *реї.*, гудовати *арх.* - *уй.* алкохолисати се

бања ж (лечилиште на извору топле воде) опоравилиште, лечилиште, илица, топице, купке *арх.* - *уй:* болница, стационар

баобаб м бот. (лат. *Adonsonia digitata*) цин-дрво

бапске приче ж мн. в. празноверице

бар' прил. ама, макар, барем, само, најмање, било шта, ако не друго, ако ништа, ако не више, минимум, нешто, у најмању руку

бар' м. ❶ (локал у којем се с ногу једе и пије) в. кафе ❷ (ноћни забавни локал) локал, ноћни клуб, стриптиз бар

бара ж локва, каљуга, баруштина - реј. каљужа, качкавица, пишталина, лужа, лужина, ланца, локужа, калиште *хрв.* - уј. мочвара

бараба м и ж (лонг човек) безочник, дволичњак, безобразник, превртљивац, хипокрит, препредењак, нитков, бесрамник, покварењак, бестидник, бедник, лицемер, ништарија, подлац, пробисвет, подмуклица, сплеткарош, проклетник, дрзник, пропалица, печасник, притворица, преварант, злобник, нечовек, злоћа, хуља, непоштењак, накосник, перфидник, протува, смутљивац, хулиган, ништавац, неотесанац, хипокрита, претворник, безвредник, битанга, вуцибатина, нико од некога, нико и ништа - *фам.* изрод, гад, љигавац, љига, ђаво, мутивода, смрдљивац, животиња, псе-то, цукац, уштва, гуја, цукела, мамлаз, коњ, балабандер, муфљуз, мутикаша, живина, бескичмењак, фанго, крмак, прасац, свиња, смеће, мућак, крпа (од човека), ђубре (од човека), морална наказа, морални имбецил, морално смеће, морална нула, покварен као мућак - *пар.* поган, рђа, курвин син, фукара, погрда, шугавац, поганчина, гном - *реј.* адраповац, анатемњак, анатемник, заплотњак, фоња, претворица, препредечко, дволичник, напаворда, хахар, ванцага, фарабуџ, одљуд, стоплака - уј. скитница, ули-

зица, простак

барабар' прид. непром. раван, исти, једнак, упоредан, напоредан, сподобан, подједнак, истоветан, један, уједначен, равноправан, барабаре *реј.*, барабаз *вар.* - уј.: истоветан, једноличан

барабар' прил. једнако, напоредо, упоредо, сподобно, подједнако, исто, равно, уједначено, равноправно, на истој нози *изр.*

бараж м ❶ в. барикада ❷ в. паљба

барака ж в. колиба

баракуда ж зоол. (лат. *Sphyracna barracuda*) *

братати несврш. прел. фам. служити се, оперисати, употребљавати, управљати, руковати, маневрисати, поступати, манипулисати, водити, деловати, владати (нечим), разумети се (у нешто), крмарити *фиј.*, кормиларити *фиј.* - уј.: умети, знати

барбун м зоол. (лат. *Mullus*) триља, трља

бард м в. песник

барем прил. бар, макар, само, најмање, било шта, ако не друго, ако ништа, ама, ако не више, минимум, нешто, у најмању руку

барен прид. ❶ обарен, куван, скуван, зготовљен, припремљен ❷ *фиј.* заведен, придобијен, готов *фиј.*, печен *фиј.*, освојен *фиј.*, обраћен *фиј.*

барење с ❶ кување, варење, припремање, кухање *хрв.* ❷ *жирј.* завођење, удварање, кокетирање, придобијање, флерт, освајање, мување *фам.*, очијукање *фим.*, обрађивање *жирј.*, старт(овање) *жирј.*

баријера ж ❶ препрека, запрека, сметња, тешкоћа, блокада, заврзлама, зачкољица, отпор, хендикеп, недопустање, инхибиција, сметња, ограни-

чење, спречавање, (по)тешкоћа, за-
пречивање, зид *фиј.*, чвор *фиј.*, коч-
ница *фиј.*, ћорсокак *фиј.*, квака *фам.*

② в. барикада

барикада ж препрека, блокада, ба-
ријера, пречница, бараж, запрека,
прешона, браник, преграда, забран,
граница *фиј.*, линија *фиј.*, црта *фиј.* -
уй: ограда, брана, зид *фиј.*

барити несврш. прел. ① (храну) ку-
вати, готовити, парити, припремати,
спремати, варити, кухати *хрв.* - уй.
врети I. ② в. заводити I.

баритон м муз. в. глас

барјак м застава, стег - *суж:* тробој-
ка *фам.*, пламенац

барка ж лађа, чамац, бродић, баркун
реј., бродица *реј.*, батурса *реј.*, Ђеми-
ја *арх.*, арка *арх.*, пловило *хрв.* - *суж:*
чунак, чун, дерегија, сплав, гондола,
кајак, мауна *реј.*

баровит прид. мочваран, муљевит,
блатњав, влажан, поплаван, подба-
ран, водоплаван, подводан, баран,
бараст, барљив, барнат, барушан, ба-
рушљив, слатинаст *реј.*

барон м в. аристократа

баронисање с жарі. лагање, кле-
ветање, обмањивање, измишљање,
петљање, врдање, мазање очију *изр.*,
лажуњање *реј.*, фолирање *фам.*, фар-
бање *фам.*, ложњава *жарі.*, баронија
жарі., ложење *жарі.*, паљење *жарі.*,
пржење *жарі.*, претеривање *еуф.*, ки-
ћење *еуф.*, фалсификовање *еуф.*, па-
творење *еуф.*, дотеривање *еуф.*, кри-
вотворење *еуф.*, зачињавање *еуф.*

баронисати несврш. прел. *жарі.* из-
мишљати, лагати, обмањивати (неко-
га), врдати, говорити неистину, ма-
зати очи *изр.*, лажуњати *реј.*, ландати
реј., лажати *реј.*, фарбати (некога)
фам., фолирати (некога) *фам.*, петља-
ти *фам.*, палити *жарі.*, ложити *жарі.*,

пржити *жарі.*, кривотворити *еуф.*,
китити *еуф.*, зачињати *еуф.*, фалси-
фиковати *еуф.*, дотеривати *еуф.*, пре-
крајати *еуф.*, обилазити истину *еуф.*,
патворити *еуф.*, лагуцкати *еуф.*, ла-
гити *еуф.*, претеривати *еуф.*, причати
причу *изр.*

барутњача ж (оно у чему се носи
барут) барутница, барутњара, фише-
клија *реј.*, басма *реј.*, фишек *реј.*, ве-
зма *фам.*, фишек-хесе *арх.*

баршун м в. плиш

баршунаст прид. ① (који је као бар-
шун) плишан, кадифаст, сомотски,
бартулашан *арх.* ② *фиј.* в. мек

бас м муз. ① бас-гитара ② контрабас,
берде *арх.*, бердо *арх.* *реј.*, берда *арх.*,
бегеш муз. ③ в. глас

басен м (удолина међу планинама
низ коју тече река) увала, депресија,
удолина, поречје, удубина, завала,
базен, потолина *реј.*

басна ж (кратка прича с моралном
поуком у којој животиње предста-
вљају људе) поучна прича. - уй. при-
ча, бајка

баснослован прид. ① *фам.* пре-
скуп, непорцењив, драгоцен, као све-
тог Петра кајгана *изр.* - уй: скуп ② в.
огроман I. ③ *арх.* (који је измаштан,
бајковит) в. измишљен

баснословно прил. в. прескупо

бастион м в. бедем 2.

бат м (потмуо шум настао од удара
ногу при ходу) топот, клопот, клепе-
тање, клопарање, топотање, клепет,
бахат *реј.* - уй. буква 2., одјек

бата м хип. брат, батица, брале *фам.*,
буразер *фам.*, бураз *фам.*, брајан
хий., братић *хий.*, брата *хий.*, братан
хий., браја *хий.*, братенац *хий.*, браца
хий., братац *хий.*, баја *хий.*

баталити сврш. прел. *фам.* ① в. оста-

вити 1. ② в. отказати ③ в. оштетити
батаљон м вој. одред, дружина *фиј.*,
 батаљун *реј.*, јединица *вој.*, формаци-
 ја *вој.* - суж: батерија, чета

батерија ж ① акумулатор ② в. бате-
 ријска лампа ③ вој. в. батаљон

батеријска лампа ж батерија,
 цепна светиљка

батерфлај м в. лептир 1. и 2.

батина ж в. мотка 1.

батинати несврш. прел. млатити,
 бити, ударати, тући, бубетати, де-
 встати, бубати, ломити, пљускати,
 лупати, бусати, ломатати, шакетати,
 пљескати, бубњати, лупетати, мла-
 тарати, канцијати, чибукасти *реј.*, ша-
 марати *суж.*, мазати *фиј.*, тепати *реј.*,
 тепсти *реј.*, мецати *реј.*, лемати *фам.*,
 шутирати *фам.*, макљати *фам.*, ле-
 шити *фам.*, воштити *фам.*, табати
фам., рокати *фам.*, лемезати *фам.*,
 фајгати *жарј.*, пеглати *жарј.*, футити
жарј., давати по туру *еуф.*

батинаш м в. хулиган

батлер м в. лакеј

батргање с копрцање, ритање, но-
 гатање, отимање, цилитање, кобеља-
 ње, прущакање, праћакање, бацака-
 ње, млаћење, млатаране, копитање
фиј., фрљацање *реј.*, њифтање *реј.*, ги-
 цакање *реј.*

батргати се несврш. ① копрцати се,
 отимати се, ритати се, цилитати се,
 кобељати се, бацакати се, прущати
 се, не дати се, гицакати се, праћакати
 се, млатарати, бацати се, копита-
 ти се *фиј.*, чифтати се *реј.*, чупати се
фам., лепршати се *арх.* ② (тешко хо-
 дати) гегати се, тетурати се, баврља-
 ти, посртати, клатити се, спотичати
 се, саплитати се, заносити се, глави-
 њати, кривати, шевељати, запињати,
 швагати, климатати се, гавељати *реј.*,
 заводити се *реј.*, батрљати *реј.*, ле-

вентати *реј.*, вући се *фам.*, заплитати
фам., пелујати *фам.*, њихати се *фам.*,
 плести ногама *фам.*, кршити се *фам.*,
 милети *фам.*, пузити *фам.*, бауљати
фам., гмизати *фам.* - уј. шепати

баук м в. ала

бауљати несврш. непрел. *фам.* в. ба-
 тргати се 1.

баханалије ж мн. ① (свечаности у
 част бога вина и весеља) баханал, са-
 турналије ② в. банчење

бахат прид. ① (који нема поштовања
 према другоме, који се прави важан)
 обестан, надмен, уображен, самољу-
 бив, снобовски, надувен, ташт, без-
 обзиран, неотесан, самодопадљив,
 високопаран, претенциозан, ароган-
 тан, кочоперан, покондирен, осيون,
 сујетан, блазиран, нарцисоидан, пре-
 потентан, охол, дрзак, разметљив,
 горд, умишљен, хвалисав, пун себе,
 подигнутог носа, дрчан, доминантан,
 горопадан, нашепурен, извештачен,
 високоуман *фиј.*, филозофски *фиј.*,
 надут *фиј.*, поносан *фиј.*, гиздав *реј.*,
 прчевит *реј.*, узносит *реј.*, прпошан
реј., каһиперан *реј.*, мудрослован
реј., напухан *хрв.* - уј. покварен ②
 в. груб

бахатост ж ① в. ароганција ② в.
 грубост

бацакати се несврш. в. батргати се 1.

бацање с хитање, витлање, изба-
 цивање, гађање, добацивање, ката-
 пултирање *ексјр.*, фрљање *фам.* - уј.
 лансирање 1.

бацати несврш. прел. хитати, витла-
 ти, гађати, добацивати, избацивати,
 лансирати *ексјр.*, катапултирати *екс-
 јр.*, фрљати *фам.* - уј. лансирати 1.

бацити сврш. прел. хитнути, изба-
 цити, завитлати, одбацити, добаци-
 ти, лансирати, убацити, заковитлати,
 замахнути, потегнути, врћи *реј.*, вр-

лити *реї.*, бркнути *реї.*, бачити *реї.*, врнути *реї.*, мажити *реї.*, заврљачити *фам.*, послати *фам.*, фрљакнути *фам.*, шибнути *фам.*, шикнути *фам.*, цибнути *жарї.*, цимнути *жарї.*, сјури-ти *жарї.*, испалити *ексїр.*

бачва ж буре, чабар, каца, качица, буренце *фам.*, кунусара *фам.* - *реї.* буца, бадија, вучија, лагав, путуња, баквица, сака, пута, бадан, барило, бадањ, барел, цбан, фучија, бадњило, барело, бурило, жбан, лајт, врионик *суж.*

бачвар м каблар, качар, бочар *реї.*, пингар *арх.*, пинтер *арх.*

бачвара ж (зграда у којој се држе бачве) качарница, бачварница, качара *фам.*

бачварија ж в. бачварство

бачварница ж в. бачвара

бачварство с (бачварски занат) бачварија

бачија ж (летње сточарско насеље у планини) катун, бачина *реї.*, бачевина *реї.*, бачило *реї.*, стан *реї.*

бачијаш м *арх.* в. пастир

башта ж врт, цветњак, цвѣћњак, ру-жичњак *суж.*, албашча *реї.*, башча *реї.* - уи. дворинте

баштина ж в. наследство

баштинити сврш. прел. в. наследити

баштињење с наслеђивање, препошење с колена на колено *изр.*

баштован м вртлар, цвећар, вртар, башчован *реї.*, бачован *нар.*, градинар *рети.* - *суж.* поврћар, повртар, повртар, воћар

беба ж (новорођено дете) новорођенче, принова, дојенче, одојче, сисанче, новојче, бебан *хий.*, напршче *хий.*, одојак *реї.*, детенце *хий.*, бебац *хий.*, детешце *хий.*, бебица *хий.*

бег м бежање, бекство, пребег, измицање, узмицање, одступање, устук,

узмак, одмицање, одлазак, брисање *фам.*, стампедо *фам.* *ексир.*, кидање *фам.*, бежанија *фам.*, кидавила *жарї.*, штур *жарї.*, штура *жарї.*

беговати несврш. непрел. фиг. (живети раскошно као бег) уживати, благовати, царствовати, царовати, аговати *фий.* - уи. владати

беговина ж арх. (државна својина у време турске владавине или имање које је бег добијао у посед) беглук *арх.*, беглак *арх.*, бегат *арх.* - уи. властништво

бегонија ж бот. (лат. *Begonia semperflorens*) девојачко срце

бегунац м ❶ (онај који је побегао однекуд) побегуља, бежалац, бежалица *реї.*, бегалац *нар.*, беган *арх.* ❷ (који је побегао из своје земље) в. емигрант

беда ж ❶ (зло које задеси човека) мука, паћеништво, страхаота, патња, брига, невоља, несрећа, паћење, недаћа, мучење, тортура, страдање, злопаћење, трпљење, страдалништво, мрцварење, тегоба, неугодност, неугода, напаст, патништво, јад, трпња, калварија *фий.*, камен *фий.*, голгота *фий.*, враг *фий.*, време *фий.*, бич (судбине) *фий.*, јарам *фий.*, главобоља *фий.*, пакао *фий.*, малтретман *жарї.* - уи. баксуз 1. ❷ сиромаштво, сиротиња, немаштина, неимаштина, оскудица, беспарица, голоотиња, несташница, дефицит, просјаштво, убогост, оскудност, скученост, убоштво, оскудевање, неимање, егзистенцијални минимум, сиротињство, бедност, сиромаштина, бедастоћа, немање, бокчија *реї.*, бесолица *реї.*, крухоборство *хрв.* - уи. сиромак

бедак м *фам.* в. нерасположење

бедан прид. ❶ (који није довољно добар) мали, недовољан, јадан, ни-

штаван, кукаван, мизеран, никакав, худ, безвезан, безвредан, бескори-
стан, вајан, пуки *реџ.*, пртен *арх.*
фџ., мршав *фџ.* - *уџ.* лош 1., аматер-
ски, похабан ② сиромашан, сиротан,
сиромашки, сирот, убог, јадан, мизе-
ран, просјачки, убошки *реџ.*, пријав
реџ., празнорук *реџ.*, голотрб *фам.*,
гологуз *фам.*, без пребијене паре *изр.*,
без где ичега *изр.*, као црквени миш
изр., потребит *реџ.*, небог *арх.* - *уџ.*
бескућан ③ в. лош 2. ④ несрећан, ту-
жан, јадан, ојаћен, жалостан, жалап,
безнадежан, болан, растужен, очајан,
ожалошћен, плачан, чемеран, јадован,
јадовит, жалопојан, болестан, жало-
бан, жалостив, плачеван, неутешан,
злогуб, клонуо, изгубљен, безнадан,
готов, вајан, деран *арх.*, дергли *реџ.*,
чемерикаст *арх.*, небог *арх.*, облачан
фџ., печалан *реџ.*, губав *фам.*, деран
реџ., шака јада *изр.*

бедем м ① (зид тврђаве или утвр-
ђеног места који служи као заклон)
упора, зидине, заштита, браник, ба-
стион, залеђе, утврда, фортификаци-
ја, утврђење, кула, бункер, грудобран,
редута, предзиђе, упориште, насип,
тврђа *фам. реџ.*, платно *арх. реџ.*, бург
арх., бастај *арх.*, бастига *арх.* - *уџ.* зид,
тврђава заклон ② *фџ.* в. заклон

бедник м ① (који изазива сажаље-
ње) јадник, мученик, невољник, не-
срећник, очајник, паћеник, злосрет-
ник, мука, сиротан, мукица *фам.*,
јада *фам.* - *уџ.* баксуз 2., мученик ②
сиромаш, сиротан, сиромашак, сиро-
тиња, убожник, мизерија, божјак, не-
вољник *реџ.*, паупер *арх.*, крпар *суж.*
- *уџ.* просјак, бескућник ③ (који иза-
зива презир, лош човек) в. гад

бедница ж ① (која изазива сажаље-
ње) сиротица, паћеница, мученица,
јадница, страдалница, патница, зло-

срећница, несрећница, несретница,
невољница, злопатница, сиротанка,
дугопатница, великомученица, муко-
трпница, мизерија, божјакиња *арх.*,
јада *фам.* ② в. бедник 2.

бедрењача ж анатом. карлица,
бедрена кост, стегњача, карлична
кост, бедрењак, бедријача *реџ.*, бе-
дрица *реџ.*, цревњача *реџ.*, бедрача
реџ., легењача *реџ.*

бедрина м бот. (лат. *Pimpinella sa-
xifraga*) пупчајивица, бедрица, задух,
бедренац, сиљевина, јарчија трава,
бедрица, говеђа трава, бедреник,
бедрнац, бедреничак, трава од пуп-
ка, бедреника, бедриница, сиљ, реска,
бедраница, црнпура, хазман трава

бедро с в. бут

беж прид. бледосмеђ, драп, пене-
љаст, боје песка, неутралан (о боји),
ублдео *фџ.*, блед *фџ.*, изблдео *фџ.*

беж прид. бледосмеђ, светлосмеђ,
драп, неутралан (о боји) - *уџ.* сив -
сл. окер

бежање с бег, бекство, узмицање,
пребег, измицање, одступање, устук,
узмак, одмицање, одлазак, брисање
фам., стампедо *фам. ексџ.*, кидане
фам., бежанија *фам.*, кидавела *жарџ.*,
штур *жарџ.*, штура *жарџ.*

бежати несврш. непрел. повлачити
се, ишчезавати, нестајати, одмицати,
губити се, измицати, давати се у бег,
брусити пете *изр.*, хватати цаду *изр.*,
хватати маглу *изр.*, давати петама ве-
тра *изр.*, трчати главом без обзира
изр., севати *фџ.*, летети *фџ.*, бегати
реџ., хватати бежанију *реџ. жарџ.*, па-
лити *реџ. жарџ.*, клизати *фам.*, бриса-
ти *фам.*, кидати *фам.*, перјати *фам.*,
мигољити *фам.*, фурати *жарџ.*

бежи узв. в. марш

беживотан прид. ① в. безвољан
② в. мртав

беживотност ж ❶ безизражајност, сувопарност, безосећајност, неосетљивост, отупелост, равнодушност, летаргија, инерција, пасивност, успаваност *фш.* - уй. апатија, застој, досада, колотечина ❷ мртвило, укоченост, замрлост, непокретност, упокојеност **безазлен** прид. ❶ (који не може да нанесе штету) безопасан, нешкодљив, бениган, неопасан, нештетан *рей.* ❷ (који није злостан, лукав) невин, чедан, доброћудан, незлостан, безлобан - уй. добар ❸ наиван, неискусан, простодушан - уй. безгрешан

безазоран прид. ❶ в. безобзиран ❷ в. неустрашив ❸ в. беспрекоран

безаконит прид. (противан закону/праву) незаконит, бесправан, илегалитан, илегалан, нелегалан, кажњив, нерегуларан, ванзаконски, противправни, угужив, противзаконит, забрањен, противпрописан, не-прописан, недопуштен, неправилан, безакон, непризнат, незаконски, недопустив, на индексу, изван закона, подземни *фш.*

безакоње с ❶ (стање без закона) анархија, бесправље, безаконитост, безаконитост, безаконитост, безаконитост, безаконитост - уй. бесправност ❷ (незаконно дело) в. бандитизам

безбедан прид. обезбеђен, сигуран, заштићен, миран, осигуран, заклоњен, безопасан, безбрижан, заклонит *рей.*

безбедност ж ❶ сигурност, безопасност, обезбеђеност, осигураност, заштићеност, заклоњеност ❷ (служба која се брине о безбедности) обезбеђење, осигурање - уй. полиција

безбожан прид. атеистичан, безвернички, кривоверан, невернички, безбожнички, blasfемичан, нерелигиозан, богохулан, незнабожачки,

непобожан, апостатичан *арх.* - сл. секташки, расколнички, јеретички, отпаднички, шизматички, дисидентски, ренегатски *рей.*

безбожник м атеиста, неверник, антихрист, незнабожац, дисидент, иноверник, бегунац, богохульник, поганин, безверник, апостата, кривоверник, *ђаур реј.*, *ђаурин реј.*, идолопоклоник *арх.* многобожац *суж.* - сл. шизматик, јеретик, секташ, отпадник, расколник

безбожнички прид. в. безбожан

безбожништво ж в. blasfемија

безбожност ж безверје, атеизам, незнабоштво, безбоштво, кривоверје

безбојан прид. ❶ ахроматичан, необојен, избледео, немањаст *арх.*, албински *мед.* - уй: бео 1., провидан, анемичан 1. ❷ *фш.* (који се ничим не одликује) неизразит, једноличан, празан *фш.*, шупаљ *фш.*, незанимљив, неинтересантан - уй. досадан

безбојност ж ❶ ахроматичност, необојеност, избледелост, албинизам *мед.* - уй. провидност, анемија 1. ❷ *фш.* неизразитост, једноличност, незанимљивост - уй. досада

безбрад прид. в. голобрад 1.

безбрижан прид. ❶ (који је без брига) миран, смирен, спокојан, лежеран, комотан, ведар, безбрижљив *арх.*, беспечалан *арх.*, опуштен *фам.*, кул *жар.* *нейром.* - уй. срећан ❷ в. безбедан ❸ (материјално сигуран) осигуран, обезбеђен ❹ в. непажљив **безбрижност** ж в. спокој

безвезан прид. ❶ в. лош 1. ❷ в. бесмислен - уй. досадан

безвезарија ж ❶ в. бесмислица 1. ❷ в. баналност

безвезник м в. безвезњак 2.

безвезњак м ❶ (особа без угледа)

пула, никоговић, безначајник, ништарја, безвредник, безвезник, ништавац, ништавник, ништар, нико, безвезњаковић, ништићевих, ништа, апсолутна пула, левак *фам.*, ситна риба *фам.*, брабоњак *фам.*, свакаковић *реј.*, сватковић *реј.*, поздер *реј.*, шуна *фам.*, шушабуна *фам.*, мизерија *жарј.*, ништавило *жарј.*, труба *жарј.*, сиротиња *ексјр.*, ништица *хрв.*, нико и ништа *изр.*, беда од човека *изр.*, нико од никога *изр.* ② (непозната особа) анонимац, анонимус, непознати, безимењак, безимени, пеимењак *реј.*, без угледа

безверје с безбожност, атеизам, незнабоштво, безбоштво, кривоверје

безвернички прид. в. безбожан

безвоља ж в. апатија

безвољан прид. ① (који је без воље) равнодушан, малаксао, депресиван, летаргичан, индоленган, апатичан, нерасположен, индиферентан, хладан, безизражајан, безбојан, небрижан, млитав, клопоуо, атоничан, беживотан, једнолик, нехајан, обузет мртвилом, флегматичан, бесполетан, без живости, устајао, неживотан, неосетан, отупео, сив, малодушан, обамро, баровит *фиј.*, анемичан *фиј.*, туп *фиј.*, запарложен *фиј.*, шоњав *фам.* - уј: уморан, тужан ② в. аутоматски

безвољност ж в. апатија

безвредан прид. неупотребљив, некористан, бескористан, безначајан, небитан, неважан, ништаван, никакав, узалудан - уј: застарео, јефтин, јалов, бедан 1.

безвредник м в. безвезњак 2.

безвредност ж безначајност, бескорисност, ништавност, несврховитост, безначај, бесмисленост, излишност, узалудност, бесциљност, не-

битност, неважност, непотребност, сувишност, несувислост, споредност, ништавност, неупотребљивост - уј: бапалност, јаловост

безвучан прид. нечујан, пригушен, тих, бешуман, безгласан - уј: безгласан 1., благ, ћутљив

безгласан прид. ① нем, нечујан, немушт, мутав, лал *реј.* - уј. безвучан ② в. ћутљив ③ в. безвучан

безграничан прид. ① в. огроман 1. ② в. велик 1. ③ в. бесконачан

безграничност ж в. бескрајност

безгрешан прид. непорочан, чедан, непогрешив, честит, кротак, неупрљан, неокаљан, невин, недужан, чист, простодушан, безазлеп, беспрекоран, савршен, прав, свет, без љаге, чист као злато *изр.*, девичански - уј. добар 1.

бездан м в. амбис

бездетан прид. в. бесплодан 1.

бездоман прид. бескућан, бездомован, без крова над главом - уј. бедан 2.

бездушан прид. (који нема осећаја према другоме) окрутан, бруталан, безобзиран, безосећајан, груб, суров, немилосрдан, нељудски, насилнички, нечовечан, манијачки, дивљи, варварски, дивљачки, злочиначки, немилостан, немилостив, садистички, агресиван, крвнички, анималан, неумољив, неосетљив, свиреп, неосећајан, зверски, нехуман, нецивилизован, неконтролисан, opak, грозан, напрасит, жесток, насилан, силовит, хладан, неуслишљив, несажаљив, аптихуман, безмилостан, безочан, обестан, беспоштедан, хладнокрван, неемотиван, крвав *ексјр.*, без срца *изр.*, тврда срца *изр.*, животињски *фиј.*, камен *фиј.*, прек *фиј.*, брахијалан *фиј. реј.*, крволочан *ексјр.*, убиљачки *ексјр.*,

пакленски *рей.*, несмиљен *рей.*, заторан *рей.*, богомрзак *рей.*, бећхућљив *рей.*, рабијатан *рей.*, неумитан *рей.*, неуљубен *рей.*, нецивилизиран *хрв.*, бећхуган *хрв.*, барбарски *хрв.* - *уй:* равнодушан 1., неугодан, страпан, зао, простачки, одвратан

бездушност ж окрутност, бруталност, безобзирност, безосећајност, грубост, суровост, немилосрдност, нељудскост, насилност, нечовечанство, маникалност, дивљанство, варваризам, злочинство, немилосност, садистизам, агресивност, крвништво, анималност, неумољивост, неосетљивост, свирепост, зверство, нехуманост, нецивилизованост, некомпотисаност, опакоост, неспутаност, неосећајност, напраситост, силовитост, несажаљивост, антихуманост, разорност, безмилосност, безочност, обест, крволочност *експр - уй:* равнодушност, разврат

беземљаш м наполичар, кмет, тежак, кулчар, половник, геца, аргатар *арх.*, аргатин *арх. реј.*, ајлугчија *арх.*, рајетин *арх.*, аргатар *арх.*, аргагач *арх.*, ајлукчија *арх.*, аргатник *арх.*, колон *арх.*, чифчија *арх.*, аргатан *арх.*

безизлазност ж (ситуација без излаза или којој се не види излаз) пометеност, збрканост, дезоријентација, изгубљеност, сметеност, неспалажење, лутање, пометња, смућеност, дезоријентираност, збуњеност, ошамућеност, зачарани круг *фил.*, слена улица *фил.*, беспуће *фил.*, хорсокак *фил.*, пат-ситуација *фам.*

безизражајан прид. (који не показује осећања и карактер) безизразан, тун, празан, безличан, безосећајан, немотиван, бесловесан - *уй.* безвољан

безизразан ж в. безизражајан

безимен прид. в. анониман

безименост ж в. анонимност 1.

безимењак м в. анонимус

безличан прид. ① в. безизражајан ② в. неодређен 1.

безмало прил. в. близу 1

безмеран прид. ① в. бескрајан 1. и 2. ② в. бројан ③ в. огроман

безнадежан прид. очајан, жалостан, ожалошћен, чемеран, јадован, јадовит, жалопојан, несрећан, тужан, јадан, ојаћен, жалан, безнадан, болан, вајан, растужен, плачан, жалобан, жалостив, плачеван, неутешан, клонуо, изгубљен, готов, чемерикаст *арх.*, злогуб *арх.*, небог *арх.*, деран *арх.*, дергли *реј.* *нейром.*, облачан *фил.*, печалан *реј.*, губав *фам.*, деран *рей.*, така јада *изр.*

безнадник м в. очајник

безнађе с (ситуација или осећај без наде) немоћ, немоћност, очај, немоћ, неутешност, севдах, карасевдах *реј.* - *уй.* зебња, страх, нерасположење, патња

безначајан прид. ① в. небитан ② в. једноставан 1.

безначајник м в. безвезњак 2.

безначајност ж ① в. ситница ② в. бапалност ③ в. безвредност 1.

безобзиран прид. ① дрзак, осيون, груб, безосећајан, неосетљив, нехуман, неспутан, хладан, тврда срца, несажаљив, безочан, обестан, беспоттедан, без срца, камен *фил.*, неосећајан *рей.*, бећхућљив *рей.*, бећхуган *хрв.* - *уй:* равнодушан, раскалшан, немио, страпан, зао, сиров, одвратан ② в. високопаран ③ в. безобразан 2.

безоблачан прид. в. ведар 1.

безоблачност ж в. ведрина 1.

безобличан прид. неутврђен, неусмерен, нејасан, аморфан, неодређен,

необликован, безличан, неформиран, нејасних обриса, бесформан, у назнакама, неуболичен, неограничен, неконачан

безобличност ж неодређеност, необликованост, неформираност, бесформност, неуболиченост, аморфност, несталност - уй. бескрајност, изобличеност

безобразан прид. ❶ (који се не стиди својих поступака) бесраман, бестидан, злобан, аморалан, лош, зао, покварен, непоштен, подао, подмукао, бешчастан, бескарактеран, неваљао, нечастан, неморалан, охол, препреден, opak, притворан, осيون, вероломан, перфидан, безочан, префриган, пакостан, срамотан, бестијалан, дрзак, примитиван, злоћудан, обестан, дијаболичан, недостојан, прорачунат, искварен, недисциплинован, претворан, безобзиран, неотесан, несавестан, лоше васпитан, хулан, без поштовања, неисправан, безморалан, премазан/намазан свим мастима, издајнички, продао би и своју мајку, богохулан, сраман, страшан, намазан свим мастима, неплеменит, неетичан, фриволан, неправичан, недоличан, неславан, нецивилизован, подмитљив, грешан, нечист, непристојан, страховит, поган, надут, ружан *фий.*, прљав *фий.*, низак *фий.*, нечувен *фий.*, некрепостан *реј.*, смрадан *фам.*, дрзовит *фам.*, злочест *фам.*, кваран *фам.*, либертински *арх.*, худ *арх.*, киван *реј.*, инфаман *реј.*, иморалан *реј.*, химбен *хрв.*, нећудоредан *хрв.*, дебеле коже *изр.* - уй: бедан, некултуран, несташан, дивљи, заједљив, гадан, лицемеран, немиран ❷ (који је лоших манира и понашања) непристојан, припрост, прост, простачки, некултуран, некултиви-

сан, нецивилизован, непријатан, неучтив, недоличан, невоспитан, неотесан, нељубазан, неуместан, неуљудан, неутлађен, неотмен, неваљао, нерафиниран, неуљуђен, неприличан, кочијашки, профан, недостојан, безманира, лоше одгојен, неделикатан, неприкладан, неугодан, непријазан *хрв.* - уй: препотентан, охол, осيون, развратан, пркосан, осоран ❸ скаредан, развратан, ласциван, срамотан, опсцен, саблазан, раскалашан, вулгаран, скандалозан, грешан, похотан, разуздан, бесраман, нечастан, перверзан, саблажњив, бестидан, шокантан, запањујући, блудан, зазоран, негосподски, сраман, раскалашен, распуштен, запрепашћујући, безочан, бешчедан, стидан *арх.*, увредљив *еуф.*

безобразлук м ❶ (особина оног који је безобразан) бестидност, безочност, дрскост, безобразност, безобраштина, неучтивост, недоличност, невоспитаност, неотесаност, проста-клук, неуљудност - уй. инат ❷ в. разврат 1.

безобразник м ❶ (лош, покварен и зао човек) нитков, бедник, бараба, безочник, дволичњак, лицемер, хуља, гад, изрод, подлац, безобразник, превртљивац, хипокрит, препредењак, бесрамник, покварењак, бестидник, подмуклица, ђаво, ништарија, сплеткареш, пробисвет, проклетник, мутивода, дрзник, псето, цукац, уштва, неваљалко, нечасник, притворица, неваљалац, преварант, злобник, нечовек, злоћа, непоштењак, пакосник, перфидник, гуја, цукела, мамлаз, протува, морална наказа, смутљивац, балабандер, двоструки играч, муфлуз, морални имбецил, мутикаша, живина, ништавац, неотесанац, пре-

творник, препреденко, безвредник, животиња, бескичмењак, мекушац, крмак, смеће, морална нула, крпа (од човека), морално смеће, прасац, брука, поганчина, свиња, гњида, антихрист, ђубре (од човека), палаворда *реї.*, претворица *реї.*, љигавац *фам.*, љига *фам.*, гнус *фам.*, смрад *фам.*, смрдљивац *фам.*, фукара *нар.*, пичка *нар.*, курвин син *нар.*, рђа *нар.*, шугавац *нар.*, пизда *нар.*, дркација *нар.*, шуфт *реї.*, угурсуз *арх.*, фарисеј *арх.*, галијот *арх.*, хахар *арх.*, ванцага *арх.*, одљуд *реї.*, стодлака *реї.* - *уй.* простак, скитница, улизица, ласкавац, хулиган, враголан ② раскалашник, развратник, разузданик, блудњак, безобразник, распусник, распуштеник, раскалашник, блудчинац, либертинац - *уй.* похотљивац

безопасан прид. ① безазлен, нешкодљив, бениган, безризичан, нештетан *реї.* ② *в.* безбедан

безосећајан прид. ① (који нема осећања) неосетљив, безизражајан, безизразан, неемотиван, туп, отупео, неутралан, неосећајан *реї.*, камен *фії.*, безбојан *фії.*, хладан *фії.*, леден *фії.*, без срца *фії.*, тврда срца, бешћутан *хрв.* - *уй.* безвољан, безбрижан, равнодушан ② окрутан, бруталан, безобзиран, груб, суров, необуздан, бездушан, немилосрдан, нељудски, насилнички, нечовечан, неемотиван, манијачки, горопадан, дивљи, варварски, дивљачки, злочиначки, немилостан, немилостив, садистички, оштар, агресиван, крвнички, анималан, неумољив, неосетљив, свиреп, зверски, нехуман, нецивилизован, неконтролисан, opak, крвав, грозан, нападачки, жесток, насилан, силовит, неуслишљив, несажаљив, антихуман, агресорски, разоран, без-

милостан, безочан, нагао, обестан, беспоштедан, помаман, хладнокрван, животињски *фії.*, прек *фії.*, брахијалан *фії.* *реї.*, крволочан *ексїр.*, убилачки *ексїр.*, пакленски *реї.*, не-смиљен *реї.*, заторан *реї.*, богомрзак *реї.*, бешћутљив *реї.*, рабијатан *реї.*, неуљуђен *реї.*, нецивилизиран *хрв.*, барбарски *хрв.* - *уй.* развратан, страшан, зао

безосећајност ж ① неосетљивост, неосећајност, неемотивност, хладноћа, безизражајност, безизразност, тупост, отупелост, неутралност, бесловесност, бешћутност *хрв.* - *уй.* немар ② *в.* бездушност

безочан прид. *в.* безобразан 1. и 2.

безочник м (лош, покварен и зао човек) нитков, бедник, бараба, гад, дволичњак, лицемер, хуља, битанга, изрод, подлац, безобразник, превртљивац, хипокрит, препредењак, бесрамник, покварењак, бестидник, подмуклица, ђаво, ништарија, сплеткарош, пробисвет, проклетник, мутивода, дрзник, псето, цукац, уштва, неваљалко, нечасник, притворица, неваљалац, преварант, злобник, нечовек, злоћа, непоштењак, пакосник, перфидник, гуја, цукела, мамлаз, протува, морална наказа, смутљивац, балабандер, двоструки играч, муфљуз, морални имбецил, мутикаша, живина, ништавац, неотесанац, претворник, препреденко, безвредник, животиња, бескичмењак, мекушац, крмак, смеће, морална нула, крпа (од човека), морално смеће, прасац, брука, поганчина, свиња, гњида, антихрист, ђубре (од човека), палаворда *реї.*, претворица *реї.*, љигавац *фам.*, љига *фам.*, гнус *фам.*, смрад *фам.*, смрдљивац *фам.*, фукара *нар.*, пичка *нар.*, курвин син *нар.*, рђа *нар.*, шу-

гавац *нар.*, пизда *нар.*, дркација *нар.*, шуфт *реј.*, угурсуз *арх.*, фарисеј *арх.*, галијот *арх.*, хахар *арх.*, ванцага *арх.*, одљуд *реј.*, стодлака *реј.* - уј: про-
стак, скитница, улизица, ласкавац,
хулиган, враголан

безочност ж в. безобразлук

безразложан прид. ❶ (који није заснован на реалним чињеницама) неоправдан, неоснован, незаснован, неутемељен, беспредметан, без основа/темеља, немотивисан, неодржив, без везе *фам.*, нефундиран *реј.*, неразложан *реј.* - уј. бесмислен ❷ (који је учињен безразложно) ирационалан, неизазван, немотивисан, без повода/побуде, неразборит, неразуман, нерпомишљен, неуман *реј.*, несхватљив - уј. брзоплет ❸ узалудан, беспотребан, улудан, залудан, несврховит, бесциљан, безвезан *фам.*

безразложно прил. ❶ носновано, неутемељено, беспредметно, неумесно, без основа, неодрживо, беспотребно, незасновано, немотивисано, неразложно *реј.*, нефундирано *реј.*

❷ неразборито, неразумно, нерпомишљено, ирационално, неизазвано, немотивисано, неумно *реј.*, несхватљиво ❸ узалуд, бадава, беспотребно, низашта, бадава, улудо, без потребе, без разлога, заврага, ни због чега, без везе, без сврхе, тек онако, узаман *арх.*, у бесциљ *арх.*, утутањ *реј.*, залуду *реј.*, бош *реј.*, цабе *фам.*, цаба *фам.*, утаман *фам.*, само тако *жарј.*, цба *жарј.*, заман *арх. реј.*

безродан прид. в. бесплодан 1.

безукусан прид. ❶ (о храни и пићу, неугодног или слабог укуса) неукусан, бљутав, без укуса, ружан *фий. фам.*, воденаст *суж.*, водњикав *суж.*, неслан *суж.*, разређен *суж.* - уј. лош 1., гадан, бајат 1.

безуман прид. ❶ (који је без разума) неразуман, неуман, неразборит, непромишљен, глуп - уј. бесмислен ❷ в. луд - уј. сулуд

безумље с ❶ (недостатак разума) неразумност, неумност, неразборитост, непромишљеност, глупост - уј. бесмисленост ❷ (ментална/умна поремећеност) лудило, деменција, безумност, сулудост, махнитост, умоболља, лудња, френезија, неурачунљивост, неприсебност, помахниталост, подивљалост, неумност, застрањеност, бунило, избезумљеност, шашавост, суманутост, распамећеност, лудост, помама, безумништво, безглавост, безумство, болест, душевно растројство, махнитост, полудење *арх.*, манија *йсих. суж.*, хистерија *йсих. суж.*

безумница ж лудакиња, умоболница, луда, лудача, блесанка, блесавка, неумница, лујка *фам.*, лудна *реј.*, лудаија *реј.*, луданца *реј.*, бена *реј.*, клебецанка *фам.*, пацијенткиња *жарј.*, ментолка *жарј.*, луђакиња *хрв.*

безумно, неразборито, сулудо, сумануто, избезумљено, неприсебно, изван себе, не расуђујући

безумност ж в. безумље

безуслован прид. апсолутан, неспоран, сигуран, несумњив, недвосмислен, неоспоран, чињеничан, неопорив, кредибилан, проверен, непобитан, беспоговоран, непорецив, известан, фактичан, поуздан, уверљив, непроблематичан, истинит, крајњи, искуствен (доказан искуством), експлицитан, проверљив, неупитан, потврђен, неопорецив, неоповргљив, непрепоран, недвојбен *хрв.* - уј. савршен, очигледан, потпун

безусловно прил. в. апсолутно

бек м (одбрамени играч у фудбалу,

рукомету и сл.) бранич *хрв.*

бекаси́на ж в. шљука

бекати несврш. непрел. бекетати, мекетати, мечати, блејати, бекељити се, блекетати, оглашавати се као коза, брекетати

бекељити се несврш. нар. в. кревели́ти се

бекетати несврш. непрел. в. бекати

бекну́ти сврш. непрел. *фий. йої.* изговорити, проговорити, заблејати, изустити, прозборити, зуцнути, прословити, писнути, рећи, заустити, пробеседити, заблекати, отворити уста, пустити глас, проустити, запевати *фий.*, зинути *фий.*, зацвркатати *фий.*, кукурикнути *фий.*, ланути *фий.*, гукнути *фий.*, загукати *фий.*, пропевати *фам.*, гакнути *фам.* - уй. говорити

бекрија м боем, бећар, лумпација, лола, лумпов, лумп, лумпач, бохем *реї.*, банчило *реї.*, сархош *реї.*, бекри *арх.*, бекријаш *арх.*, бекријало *арх.*, банцош *арх.*, бекријаћ *арх.*, банчура *арх.* - уй. алкохоличар, мангуп, весељак

бекријање с в. банчење

бекријати несврш. непрел. в. банчити 1.

бекријски прил. лолински, обешеначки, мангупски, враголасто, бо(х)емски, шеретски, несташно, фрајерски, ђаволасто, лолски, бекријански, факински, бекријашки, шмекерски *фам.*, окачењачки *фам.*

бекство с ❶ бежање, бег, узмицање, пребег, измицање, одступање, устук, узмак, одмицање, одлазак, брисање *фам.*, стампедо *фам. ексир.*, кидање *фам.*, бежанија *фам.*, кидавила *жарї.*, штур *жарї.*, штура *жарї.* - сл: одлажење, трчање ❷ (из војске) дезертерство, пребег, одметништво, отпадништво, издајство *фий.*

белај м фам. в. афера 1.

беланце с беланац, белац *реї.*, белањак *реї.*, бјеланак *реї.*, беланак *рей.*

беланчевина ж албумин, протеин, албумен

беланчевинаст прид. беланчевински, беланчаст *арх.*

белањак м *реї.* в. беланце

белац м белокожац

белег м ❶ (знак по коме се неко или нешто распознаје) знак, флека, биљег *хрв.*, младеж *суж.*, ожиљак *суж.*, пега *суж.* ❷ *фий.* в. одлика

белегија ж в. брус

бележити несврш. прел. в. писати

бележник м записивач, записничар, евидентичар - уй. писар

бележница ж нотес, агенда, роковник, подсетник, књижица, блок, блокче

белети се несврш. беласати се, беласкати се - уй. блистати

белешка ж цртица, запис, нота, забелешка, прибелешка, допуна, запис на маргини, маргиналије, фуснота, нотација *рей.*, анотација *рей.*

бели глог м бот. (лат. *Crataegus mollis*) бијела драча, бијели трн

бели лук м бот. сарансак *реї.*, чесан *реї.*, чесен *реї.*, чесновити лук *реї.*, чешњак *хрв.*

белина ж в. светло

беличаст прид. беласаст, белкаст, млечан, белушкаст, белашан, набео *рей.*

белкаст прид. в. беличаст

белоушка ж (лат. *Natrix natrix*) водарица, рибарица

бена м и ж в. глупан

бео прид. ❶ (онај који је беле боје) као млеко, као снег - уй. беличаст ❷ празан, неисписан, бланко, чист ❸ в.

блистав

беочуг м круг, прстен, колут, котур, коло, венац, алка, обруч, вितिца, бандажа *арх.*, колобар *реї.*, серкл *реї.*

берберин м брица *фам.*, бербер *арх. реї.*, бријалац *арх. реї.*, бенберин *арх. реї.*, бербир *арх. реї.*, бривац *арх. реї.*, берба *арх. реї.*, бријач *арх. реї.*, бербо *арх. реї.*, бривач *арх. реї.*, бембер *арх. реї.*, бритвар *арх. реї.*, барбир *арх.*, бријачар *арх. реї.*, бритвач *арх. реї.*

берде с в. бегеш

берићетност ж ❶ в. плодност 1. ❷ *арх. в.* срећа 1.

бес м ❶ срџба, љутитост, љутина, љутња, побеснелост, јарост, гневност, раздраженост, разјареност, горопад, жестина, јар, гнев, јеткост, јед, бесноћа, афекат, махнитост, набуситост, распаљеност, разбеснелост, беснило, осорност, помама, срда, срдитост, срдња, бешњење, фурија, пламен *фиї.*, жучљивост *фиї.*, жуч *фиї.*, ватра *фиї.*, огањ *фиї.*, жар *фиї.*, отровност *фиї.* - уй: гордост 2., махнитост, похота, лудило, нерасположење, незадовољство ❷ в. огорченост

бесан прид. ❶ љутит, гневан, јаростан, махнит, киван, веома љут, узрујан, иживциран, изнервиран, суманут, набусит, озлојеђен, горопадан, раздражен, расрђен, усијан, бити изван себе, испровоциран, гневљив, бенав, срдит, убојит, стекли *ексџр. реї.* - уй: нерасположен, насилан, разјарен, агресиван, побеснео ❷ в. огорчен ❸ в. махнит

бесвесност ж ❶ (стање без свести) несвест, несвесност, бесвест ❷ в. лудило

беседа ж говор, обраћање, слово, здравица, орација - *суж:* експозе, **пледојае**, предавање, проповед - *сл:* **про-**

дика, иступ, иступање

беседити несврш. непрел. в. говорити

бесити несврш. непрел. вешати, качити, кешати *фам.*

бескарактеран прид. в. неморалан 1.

бескичмењак м ❶ *зоол. мн.* (животиње које немају кичму) повијуше, бескраљежњаци *хрв.*, мекушци *суж.* ❷ *фиї. в.* полтрон ❸ *фиї. в.* кукавица 1. ❹ *фиї. в.* бесрамник

бескомпромисност ж в. стро-гост

бесконачан прид. ❶ (просторно) бескрајан, безграничан, неограничен, непрекинут, неизмеран, несагледив, без дна/граница/краја, неизгладив *арх.* - уй: огроман ❷ (временски) вечит, вечан, трајан, дуговечан, дугогодишњи, бесмртан, непрекидан, непролазан, непрекидан, дугорочан, непрестан, дуготрајан, сталан, далекосежан, непромењив, бескрајан, доживотан, константан, неограничен, неизбрисив, ненарушив, неуништив, векотрајан, неисцрпан, неисцрпљив, неумрли, неискорењив, вековечан, вековни, безвремен, перманентан, непревртљив *арх.*, дурашан *арх.*, да-ноноћни *фам.*, непресушан *фам.*, - *сл:* фиксни, несавладив, чест

бесконачност ж в. бескрајност 1. и 2.

бескорисност ж непотребност, сувишност, излишност, несврховитост, узалудност, бесциљност, ништавност, безвредност, несувислост, безначајност - уй: баналност, ништавило, јаловост, јаловост

бескористан прид. узалудан, из-лишан, непотребан, беспредметан, залудан, сувишан, безвредан, безначајан, непродуктиван, непроизводан,

несврховит, ништаван, јалов, бесплодан, неупотребљив

бескрај м в. бескрајност

бескрајан прид. в. бесконачан

бескрајност ж ❶ (просторна) бескрајаност, безграничност, неограниченост, непрекинутост, неизмерност, несагледивост, недоглед, неизгладивост арх. ❷ (временска) вечност, трајност, дуговечност, бесмртност, непрекидност, непролазност, непрекидност, дугорочност, непрестаност, дуготрајност, сталност, непромењивост, бескрајност, доживотност, неограниченост, неизбрисивост, ненарушивост, неуништивост, неопозивост, неисцрпност, неисцрпљивост, неискорењивост, вековечност, векотрајност реџ., дурашност арх., константност

бескрван прид. в. блед

бескућан прид. бездоман, бездомован, без крова над главом - уй. бедан 2., сиромашан

бескућник м луталица, скитница, скитарало, скитничар, скиталац, тумарало, уличар, клошар, цуњало, вагабунд, селилац, потуцало, уличњак, потунач, мувало, скитало, скитач, потукач, бангало, луњало, басало, луталац, фукара, вечни путник, ходалица, ходач реџ., бангалоз реџ., левента реџ., номад фиї., чергаш фиї., ветрењак реџ., јурук реї., потепух реї., ајван реї., вандрокаш реї., лонција реї., хахар реї., тепац реї., вандровац реї., гурбет реї., јалијаш реї., лангов реї., блатотеп фам. реџ., клатарало фам., шалабазало фам., трампер арх., клатеж арх., вагант арх., лангара реџ., скитник реџ., ландокур йої. реџ. - уй: беспосличар, просјак - сл: чергар, бадаваџија, птица селица фиї., апаш

бесловесан прид. ❶ глуп, глуп-

пав, глупоглав, туп, тупав, тупоглав, недотупаван, кретенаст, кретенски, слабоуман, ступидан, тиквански, ограничен, имбецилан, плитак, плиткоуман, будаласт, краткоуман, танкоуман, празноглав, неразборит, приглуп, неинтелигентан, непаметан, дебиан, шупљоглав, заглупан, букваст, плитке памети, бедаст арх., глуп као мајмун/ноћ изр., туп као пањ изр., без даске у глави изр., спор фам., глуп колико је тежак изр., туп као секира изр., да нема носа траву би пасео изр., тротласт реї., тротулозан реї., борниран реџ. - уй: блесав 1. ❷ в. бесмислен ❸ в. безизражајан

бесмислен прид. несмислен, небулозан, ирационалан, безразложан, несувисао, бесадржајан, незаснован, неразуман, бесловесан, изван памети, иреалан, неоснован, неразборит, безуман, непаметан, без темеља, неповезан, бесциљан, апсурдан, смешан, уврнут, сулуд, блесав, луд, идиотски, будаласт, суманут, безвезан, промашен, чудан, нефундиран реџ. - уй: нејасан, безразложан

бесмисленост ж ❶ (недостатак смисла) бесмисао, излишност, узалудност, бесциљност, бескорисност, ништавност, безвредност, непотребност, сувишност, несувислост, безначајност, споредност, несврховитост - уй: баналност, ништавило, јаловост ❷ в. бесмислица

бесмислица ж ❶ бесмисленост, несувислост, несмисао, апсурд, апсурдност, апсурдитет, безумност, неумност, бестемељност, неоснованост, будалаштина, безразложност - уй: глупост, лудост ❷ в. баналност

бесмислице ж мн. в. блебетање

бесмртан прид. ❶ (који није смртан) * - уй. бесконачан 2. ❷ фиї. в.

славан

беснети несврш. непрел. лудети, хистерисати, бестијати, дивљати, бенавити, махнитати, кипети *фам.*, пенити *фам.*, шизети *фам.*, пиздети *нар.*, дилејисати *жарі.*, аветати *арх.*, аветињати *арх.*

беснило с **1** *мед.* (вирусна болест) *бес арх.* **2** *в.* бес

бесно прил. љутито, махнито, кивно, набусито, озлојеђено, горопадно, раздражно, расрђено, изнервирано, срдито, гневно, пуно беса, пуно јарости, агресивно, дрско **▼** *уй.* безумно

бесноћа *ж в.* бес

бесомучно прил. лудо, неразборито, сулудо, сумануто, махнито, лудачки, безумно, избежумљено, неприсебно, изван себе, не расуђујући, безглаво, у бунилу, у лудилу, помамно, распамеђено, без памети

беспарица *ж в.* беда 2.

бесплатно прил. **1** бадава, муфте, гратис, бадава, ни за шта, без паре, без накнаде, без наплате, будзашто, бамбадава, за ништа *реі.*, цаба *фам.*, цабе *фам.*, мукташевине *реі.*, мукте *реі.*, багатела *фам.*, фри *жарі.*, фрај *жарі.*, за ц *жарі.*, без плаће *хрв.*, на лепе очи *изр.* **2** *фил.* *в.* јефтино

бесплодан прид. **1** (који не даје плод) јалов, неплодан, безродан, неродан, стерилан, неиздашан **2** *фил.* (који не доноси корист) *в.* бескористан

бесплодност *ж в.* јаловост

беспоговоран прид. **1** *в.* безусловно **2** *в.* послушан

бесполан прид. асексуалан

бесполност *ж асексуалност*

беспомоћан прид. **1** *в.* болестан **2** слаб, сув, гецав, ситан, нејак, немоћан, слабомоћан, усукан, сувоњав,

слабашан, танушан, шоњав, танан, кржљав, мекушан, трошан - *уй:* тана, мршав, фин **▼** *уй.* бедан 4.

беспомоћник м **1** *в.* болесник **2** слабић, немоћник, усуканац, шоња, кржљавац, мекушац **3** *в.* очајник

беспомоћност *ж 1 в.* болећивост **2** *в.* очај

беспослен прид. залудан, докон, узалудан, пасиван, дангубан, непродуктиван, некористан, неактиван, нерадан, незаузет, стајаћи, неделатан, бескористан, нерадин, инертан, доколичан, лежећи, статичан *фил.*, бесциљан *суж.* - *уй:* сувишан 1., безвољан,

беспослица *ж* беспосличарење, лењост, ленчарење, нерад, пландовање, доколичарење, дангубљење, бадавицање, доколица, излежавање, лењствовање, незапосленост, траћење времена, неделатност, празновање, доконарија, беспосличење, дембелицање *фам.*, левентовање *реі.*, медитација *фам.*, цабалебарене *фам.*, вегетирање *фам.* *фил.*, лежачина *фам.*, докоњаштво *рей.*, елбетовање *рей.*, лежник *реі.*

беспосличар м **1** лењивац, ленчуга, ленштина, нерадник, дангуба, згубидан, залудник, залудничар, забушант, зевало, доколичар, дембел, лезилеб, лезилебовић, немарник, бадавација, трут, беспосленичар, беспослењак - *фам.* цабалебарош, луфтигуз, стрвина, ландара, трут, трутина, ветропир, фрајер, ленгуз, лења буба, мртво дувало, паразит, зевало, луфтер, шалабајзер - *реі.* гњилац, гњилавац, лежачина, ленчина, бангалоз, липсотина, цркотина, мрцина, зијало, мртваја, ладолеж, ленац, левента, ленчура, лењак, голанфер, лежак, муктација, лизун, лазарон, потепух, лежикар, ле-

лек, бадавњак, легањ, ленга, полтрон, ласногуз, лењак, јебиветар *жарі.* - *арх.* окламаш, степихлеб, ветрогоња, адраповац, предрштина - *уй:* битанга
 ② *в.* бескућник

беспосличарење *с в.* беспослица
беспосличарити неврш. непрел. ленчарити, лешкарити, дангубити, беспосличити, пландовати, ленчовати, замајавати се, одмарати се, излежавати се, лењствовати, доколичарити, дембелисати, цабалебарити, празновати, зурити у празно, трошити време (улудо), доконисати, не радити, губити/тратити време, бадавдисати, готованити, прикраћивати/убијати време, траћити време, седети (скрштених руку), доколичити, живети на туђи рачун *изр.*, бити некористан, хладовати, вегетирати *фії.*, млатити празну сламу *изр.*, ленгарити *реі.*, мукташити *реі.*, левентовати *реі.*, клинчити *реі.*, бадавацити *реі.*, ленити *реі.*, мајати се *реі.*, ластовати *реі.*, цмарити се *реі.*, ландовати *реі.*, трулити *фам.*, блејати *фам.*, цркавати *фам.* *реі.*, зијати *фам.*, извличити се *фам.*, чварити се *фам.*, медитирати *фам.*, красти богу дане *изр.*, зјакаати *фам.*, филозофирати *фам.*, мотати се *фам.*, паразитирати *фам.*, прчкаати *фам.*, зевати *фам.*, хватати зјала *фам.* *изр.*, продавати зјала *фам.* *изр.*, луфтирати *фам.*, красти време *фам.* *изр.*, пресеравати се *нар.*, огузивати се *нар.*, цабалучити *реі.*, бројати звезде *изр.*, трла баба лан да јој прође дан *изр.*

беспосличарски прил. доколичарски, нераднички, готовански, немарнички, бадавацијски, лењивачки, беспослењачки, цабалебарошки, маркирантски *фам.*, забушантски *фам.*, филозофски *фам.*, паразитски

фам., трутовски *фам.*, мукташки *реі.* - *уй.* лењ

беспосличити неврш. непрел. *в.* беспосличарити

беспотребан прил. ① *в.* непотребан ② *в.* небитан

беспотребно прил. *в.* безразложно
бесправан прил. (противан закону/праву) незаконит, илеgitиман, илегалан, нелегалан, кажњив, нерегуларан, ванзаконски, противправни, утужив, противзаконит, забрањен, противпрописан, санкционисан, непрописан, недопуштен, неправилан, безакон, потајан, непризнат, незаконски, недопустив, на индексу, изван закона, безаконит, подземни *фії.*

бесправље *с в.* бесправност

бесправност ж незаконитост, илеgitимност, илегалност, бесправље, утуживост, противзаконитост, кажњивост, неправилност, нерегуларност, непрописност, противпрописност, безакоње, нелегалност, недопуштеност, незакоње, бесправно стање

беспредметан прил. ① (који није заснован на реалним чињеницама) безразложан, неоправдан, неоснован, неутемељен, без основа/темеља, немотивисан, неодржив, нефундиран *реи.*, неразложан *реи.* - *уй.* бесмислен ② *в.* непотребан

беспрекидан прил. *в.* бесконачан 2.

беспрекоран прил. ① *в.* савршен ② *в.* безгрешан

беспрекорно прил. одлично, изврсно, савршено, изузетно, феноменално, вансеријски, ванредно, особито, боговски, сјајно, предобро, посебно, силно, фантастично, изванредно, перфектно, импресивно, бриљантно, без мане/замерке, бравурино,

нема боље *фам.*, као бог *фам.*, прва лига *фам.*, антика *фам.*, филаделфија *фам.*, супер *нейром. фам.*, екстра *нейром. жарі.*, жешће *нейром. жарі.*, жестоко *жарі.*, врх *нейром. жарі.*, боли глава *жарі.*, проминентно *форм.*, еминентно *форм.*, ексцелентно *рей.*

беспрекорност ж в. савршенство
беспримеран прид. ❶ в. атипичан
❷ в. савршен

беспримерно прил. ❶ в. друкчије
❷ в. беспрекорно

беспристрастан прид. в. непристрастан

беспрстост ж адактилија

беспуће с ❶ врлетност, неприступачност, непролазност, забит, неходоходност, недоступност, дивљина, беспутност, неприступност, беспутница, непроходност, непрелазивост, пустош, беспућина *фам.*, злопутност *рей.*, беспут *рей.* - суж: стеновитост, стрмоћа, кршевитост ❷ *фиі.* в. развратност

бесраман прид. ❶ (који се не стижди својих поступака) бешчастан, бестидан, аморалан, неморалан, непоштен, лош, зао, покварен, искварен, подао, подмукао, бескарактеран, неваљао, нечастан, неморалан, охол, препреден, opak, притворан, вероломан, перфидан, безочан, префриган, пакостан, срамотан, обестан, прорачунат, безобзиран, хулан, безморалан, премазан/намазан свим мастима, издајнички, продао би и своју мајку *изр.*, сраман, неетичан, фриволан, неправичан, грешан, нечист, поган, ружан *фиі.*, прљав *фиі.*, низак *фиі.*, нечувен *фиі.*, некрепостан *рей.*, смрадан *фам.*, дрзовит *фам.*, злочест *фам.*, кваран *фам.*, худ *арх.*, иморалан *рей.*, хибен *хрв.*, нећудоредан *хрв.*, дебеле коже *изр.* - уй: бедан, некултуран,

несташан, дивљи, гадан, лицемеран ❷ вулгаран, бесраман, опсцен, бестидан, неукусан, фриволан, срамотан, порнографски ❸ в. ласциван 1.

бесрамник м (лош, покварен и зао човек) нитков, бедник, бараба, безочник, дволичњак, лицемер, хуља, гад, изрод, подлац, безобразник, превртљивац, хипокрит, препредењак, бесрамник, покварењак, бестидник, подмуклица, ђаво, ништарија, сплеткарош, пробисвет, проклетник, мутивоца, дрзник, псето, цукац, уштва, неваљалко, нечасник, притворица, неваљалац, преварант, злобник, нечовек, злоћа, непоштењак, пакосник, перфидник, гуја, цукела, мамлаз, протува, морална наказа, смутљивац, балабандер, двоструки играч, муфљуз, морални имбецил, мутикаша, живина, ништавац, неотесанац, претворник, препреденко, безвредник, животиња, бескичмењак, мекушац, крмак, смеће, морална нула, крпа (од човека), морално смеће, прасац, брука, поганчина, свиња, гњида, антихрист, ђубре (од човека), палаворда *рей.*, претворица *рей.*, љигавац *фам.*, љига *фам.*, гнус *фам.*, смрад *фам.*, смрдљивац *фам.*, фукарз *нар.*, пичка *нар.*, курвин син *нар.*, рђа *нар.*, шугавац *нар.*, пизда *нар.*, дркација *нар.*, шуфт *рей.*, угурсуз *арх.*, фарисеј *арх.*, галијот *арх.*, хахар *арх.*, ванцага *арх.*, одљуд *рей.*, стодлака *рей.* - уй: проstack, скитница, улизица, ласкавац, хулиган, враголан

бесрамност ж в. скаредност

бестелесан прид. в. аветан

бестидан прид. ❶ окрутан, бруталан, безобзиран, безосећајан, груб, суров, необуздан, бездушан, развратан, немилосрдан, нељудски, насилнички, нечовечан, манијачки,

горопадан, дивљи, варварски, дивљачки, злочиначки, немилостан, немилостив, садистички, оштар, агресиван, крвнички, дрзак, анималан, неумољив, распуштен, неосетљив, бесраман, свиреп, мучан, зверски, нехуман, нецивилизован, неконтролисан, opak, крвав, грозан, насилан у поступцима, неспутан, напросит, нападачки, жесток, насилан, силовит, хладан, тврда срца, неуслишљив, несажаљив, антихуман, агресорски, разоран, безмилостан, безочан, нагао, обестан, беспоштедан, без срца, помаман, хладнокрван, неемотиван *суф.*, животињски *фиј.*, камен *фиј.*, прек *фиј.*, брахијалан *фиј.* *реј.*, крволочан *експр.*, убилачки *експр.*, пакленски *реј.*, несмиљен *реј.*, зато-ран *реј.*, неосећајан *реј.*, богомрзак *реј.*, бешћутљив *реј.*, рабијатан *реј.*, неумитан *реј.*, неуљуђен *реј.*, нецивилизиран *хрв.*, бешћутан *хрв.*, барбарски *хрв.* - *уй:* равнодушан, раскалашан, немио, страшан, зао, си-ров, одвратан - *сл:* вучји, тврд ② *в.* бесраман 1. ④ *в.* ласциван 1.

бестидник м *в.* бесрамник

бестидност ж ① *в.* безобразлук 1. ② *в.* разврат

бестија ж ① *в.* животиња ② *фиј.* *в.* аждаја 2.

бесциљан прид. *в.* бесмислен

бесциљно прил. ① бесмислено, излишно, узалудно, непотребно, сувишно, несувисло, безначајно, залудно ② сметено, пометено, сумануто, бесмислено, сулудо, тамо-амо *изр.*, горе-доле *изр.*, овамо-онамо *изр.*, амо-тамо *изр.*, сад овде сад онде *изр.*, на све стране *изр.*, као мува без главе *изр.*, тамо-вамо *изр.*, смушено, леводесно *изр.*, безглаво, те овамо те онамо *изр.*

бесциљност ж бесмисленост, излишност, узалудност, бескорисност, ништавност, безвредност, непотребност, сувишност, несувислост, безначајност, споредност, несврховитост - *уй:* баналност, ништавило, јаловост

бећар м *в.* бекрија

бехар м цвет, цваст, јек *реј.*

бехаран прид. *в.* процветао

бечање с *в.* викање

бешуман прид. *в.* безвучан

бешчасност ж *в.* изопаченост 2.

бешчастан прид. *в.* бесраман 1.

бешчасће с *в.* изопаченост 1. и 2.

бибер м бот. (лат. *Piper nigrum*) ка-рабибер *реј.*, папар *хрв.*

бивак м (привремени војнички логор при покрету трупа) *в.* камп

биво м зоол. (лат. *Bubulus*) бивол *хрв.*

бивствовати несврш. непрел. *в.* боравити

бигамија ж двобрачност, двожен-ство, двоумштво - *уй.* многоженство, многоумштво

бигамиста м двожецац

бизам м зоол. (лат. *Ondatra zibethicus*) америчка ондатра, бизамски па-цов

бизаран прид. ① *в.* чудан ② *в.* на-стран

бизарност ж ① *в.* чудноватост ② *в.* настраност

бизон м (лат. *Bison bison*) гаур

бик м зоол. (одрасло мушко говече) бикања *реј.*, бакин *реј.*, бика *реј.*, була *реј.*, бак *реј.*, бикац *фам. реј.*, бикоња *фам.*

билабијал м грам. двоусненик

билабијалан прид. грам. двоусне-ни, двоуснен, билабијални

биланс м исход, резултат, ефекат,

учинак, плод, успех, производ, постигнуће, домет, достигнуће, остварење, продукт, испуњење, делотворност, видљив учинак, последак *реџ.*, стечевина *реџ.* - уй. корист

билатералан прид. обостран, узаман, реципрочан, двостран

биљар м **1** (човек који лечи биљем, травама) травар, биљобер *арх.*, врач *арх.*, друид *реџ.* - уй. лекар **2** (онај који се храни искључиво биљкама) вегетаријанац, вегетар *реџ.*, вегетарац *реџ.*, биљојед *фам.*, биљождер *фам.* - уй. биљождер

биље с вегетација, растиње, биљке, зелениш, зеленило, зеље *реџ.*, рашће *реџ.*, биљина *реџ.*, биљина *реџ.*, билије *реџ.*, дрвеће *суж.*, травке *суж.*, цвеће *суж.*

биљка ж (јединка растиња) * - уй. биље

Делови биљке

воћка	лист	стабло или
грана	луковица	стабљика
гранчица	петелка	трн
изданак	плод	тучак
кора	прашник	цвет
корен	семе	

биљни прид. (биљног порекла) вегетабилан, вегеталан

биљождер м (о животињама, оне које се хране само биљкама) биљојед, травојед, травождер, биљождерац, хербивор, вегетаријанац *фам.*

биљојед м в. биљождер

бина ж позорница, подијум, сцена, платформа, плато, узвишење, даске *фиџ.*, стејџ *жарџ.*, естрада *арх.*

биографија ж (опис живота неке личности) животопис - уй: аутобиографија, житије

биоскоп м би киш *фам.*, биоња

фам., кинематограф *арх.*, кино *хрв.*

биран прид. **1** изабран, одабран, пробран, издвојен, селектиран, селектован **2** в. посебан **1**.

бирати несврш. прел. **1** (тражити између већег броја нечега) одабирати, вршити избор, одвајати, издвајати, селектовати **2** (тражити нешто боље) пробирати, одвајати, изабирати боље, одлучивати се, опредељивати се **3** требити, чистити, прочишћавати, пробирати, филтрирати

бирач м **1** гласач, гласоватељ *хрв.* **2** (онај који пробира) в. избирач **3** (онај који врши избор) в. селектор

биро м **1** (службена просторија у којој се обављају административни послови) канцеларија, уред, писарница, офис *фам.*, канц *жарџ.*, ларија *жарџ.*, писарна *арх.*, секретаријат, тајништво *хрв.* **2**. (орган који руководи радом неке организације или политичке партије) администрација, секретаријат, служба, завод, пословница, заповедништво, дирекција, надлештво, комора

бирографија ж чиновништво, администрација, уредски послови, канцеларијски послови, папирологија *фам.*

бирокарски прид. чиновнички, административни, папиролошки *фам.*

биртија ж в. гостионица

бирцуз м в. гостионица

бисер м **1** (седефасто зрно које стварају неке шкољке) перла, драгуљ, бесцен *арх.* **2** (нешто изузетно лепо и значајно) драгоценост, вредност, драгуљ *фиџ.*, цвет *фиџ.* **3** *жарџ.* в. бесмислица **1**. **4** *жарџ.* в. виц **5** *фиџ.* *ирон.* в. будала

бисерка ж зоол. в. морка

бискуп м бишкуп *реї.*, бископ *реї.* - уї: епископ, владика

бистар прид. ❶ (који пропушта светлост, који није замућен) јасан, чист, незамућен, провидан, прозиран ❷ в. паметан 1. ❸ в. бљештав

бистрина ж ❶ (стање онога што је бистро) провидност, бистроћа, бистрост, незамућеност, прозирност, стакленатост, бистрота *реї.* ❷ *фії.* в. интелигенција 1.

битан прид. важан, значајан, од важности, од значаја, релевантан, вредан пажње, озбиљан, сигнификантан, знатан, замашан *реї.* - уї. пресудан

битанга м ж ❶ (човек без сталног боравишта и занимања) в. скитница 1. ❷ (лош човек) в. бараба 2.

бити¹ несврш. непрел. ❶ (бити жив) живети, постојати, имати, егзистирати, вековати *йесн.* - уї: животарити ❷ (бити на неком месту) боравити, бивствовати, обитавати, становати, налазити се, пребивати, бивати, проводити време, стојати *реї.*, опстојати *реї.*, бавити се *реї.*, бавити *реї.*

бити² несврш. прел. млатити, ударати, тући, батинати, ћушкати, бубетати, деветати, бубати, ломити, пљускати, шамарати, лупати, бусати, ломатати, гњечити, чвркати, шакетати, чибукати, пљескати, чукати, бубњати, лупкати, лупетати, млатарати, канџијати, мазати *фії.*, тепати *реї.*, тепсти *реї.*, мецати *реї.*, лемати *фам.*, шутирати *фам.*, макљати *фам.*, лешићи *фам.*, воштити *фам.*, табати *фам.*, рокати *фам.*, лемезати *фам.*, фајгати *жарї.*, пеглати *жарї.*, футити *жарї.*, давати по туру *еуф.*

битност ж в. важност

биће с ❶ (оно што живи, постоји) створ, створење, битник, јединка, душа, организам ❷ (људско биће) инди-

видуа, особа, човек, личност, душа, организам, јединка, лице, прилика, персона, појединац, смртник, појава, земник, лик, индивидуум, глава, тело, тип *фам.*, фаца *фам.*, њушка *фам.*, ланита *арх.* ❸ суштина, природа, бит, битност, суштаство ❹ (само постојање) в. живот

Бића из српског народног веровања

авет	герман	ноћница
аждаја	дрекавац	олалија
ала	дукљан	омај
анатема	дунавски	орко
аралин	водени дух	осења
баба рога	дунавски	остењак
балачко	демон	пањ
баук	ђаво	патуљак
баучак	живи	петао-змај
пироман	вампир	прикојаса
Баш Челик	змај	псглав
беда	змијски цар	русалка
бес	јауд	сен
бисерко	караконцула	сребрни цар
брко	кемза	стухаћ
букавац	кратељ	суђеница
вада	ламња	таласон
вампир	лесник	тодорац
вампирџи	лешиј	ћорава
вештица	мађионик	Анђелија
вила	маџић	услужни дух
вилењак	међедовић	утвара
водењак	мора	цикавац
вукодлак	мрак	чума
врколак	мрачник	шумска
гвоздензуба	нав	мајка
гвоздени човек	некрштенац	
	норин	

бифе м в. кафе

бифтек м (печен комад говеђега меса) леђна печеница, омбуо *реї.*, омбул *реї.*, писаница *хрв.*

бифуркација ж (отицање воде једне реке у два слива) в. рукавац

бицикл м бицикло *реї.*, бицикла *реї.*, бицигли *реї.*, бајсика *фам.*, би-

циш *фам.*, бајс *фам.*, бајк *жарі.*, то-
чак *арх.*, бициклет *арх.*, велосипед
арх., котач *арх.*, велоципед *арх.* - *суж*:
тркачки бицикл, брзинац *фам.*, по-
ни, маунтин бајк - *уй*: мотоцикл, три-
цикл, тандем

Делови бицикла

амортизери	наслањач
блатобрани	педале
динамо	помоћни точкови
жбице	предње виле
гувернала	рам
звонце	рогови
корпе	светло
кочнице	седиште
лежајеви	точкови
маче око	унутрашње гуме
мењачи	фелне

бичевати несврш. прел. шибати,
канцијати, лемати, швигати, жицати,
воштити

блавор м зоол. (лат. *Ophisaurus apod-*
us) слепић

благ прид. тих, смеран, кротак, бе-
зазлен, добродушан, умилан, нежан,
покоран, попустљив, питом *фиі.*, јаг-
њећи *фиі.*, мек *фиі.*, као јагње/кошута
ексир. - *уй*: добар 1., емотиван

благовати несврш. непрел. в. ужи-
вати 1.

благовремен прид. в. ажуран

благоглагољив прид. в. слатко-
речив

благослов м милост, одобрење,
алал *реі.*, халал *реі.*

благост ж в. нежност 1.

благостање с ❶ (добар и удобан жи-
вот) сређеност, обезбеђеност, осигура-
ност, ситуираност ❷ в. богатство 1.

блажен прид. в. срећан

блаженство с (осећање највећег
задовољства) **блаженост**, ужитак,

уживање, задовољство, нирвана, ми-
лина, гушт, мерак, наслада, наслађи-
вање - *уй*. срећа

блазиран прид. в. високопаран

бламажа м фам. срамота, стид,
брука, понижење, срам, осрамоће-
ње, обешчашћење, дискредитација,
обешчашћеност, љага, бламаж *арх.* -
уй: скандал, мана

бланко прид. в. бео 2.

бласфемија ж оскврнуће, скрна-
вљење, хула, светогрђе, богохулство,
безбожништво, хуљење, богохуљење,
оскрнављење, профанација, сакриле-
гијум, обесвећење, светогрдност, без-
очна грдња, погрда, врећање, осквр-
њење, обезвређење, псовање, богогр-
ђе, прљање *фиі.*

бласфемичан прид. в. безбожан

блатан прид. ❶ в. блатњав ❷ в. прљав

блатити несврш. прел. ❶ *фиі.* (прљати
нечију част) омаловажавати, понижа-
вати, брукати, деградирати, ружити,
срамотити, дирати, нападати, нагрђи-
вати, обезвређивати, оцрњивати, пот-
цењивати, повређивати, профанирати,
псовати, наруживати, срозавати, баца-
ти љагу, прљати (нечије име), бешча-
стити, индигнирати, дискредитовати,
наносити увреду, понизивати, гадити,
пљувати у лице, вређати *фиі.*, сахрањива-
ти (некога) *фиі.*, каљати *фиі.*, убија-
ти *фиі.*, пљувати *фиі.*, пањкати *фам.*,
опањкавати *фам.*, ледирати *фам. реі.*,
олајавати *фам.*, рањавати *ексир.*, обе-
ђивати *реі.*, хулити *реі.*, бацати дрвље
и камење на кога *изр.* - *уй*: трачарити,
узнемиривати, исмевати ❷ (чинити
нешто блатњавим) прљати, поганити,
брљати, мазати, каљати, мрљати, брло-
жити, гадити, мељати *фиі. реі.*, свињи-
ти *фам.*, стрвити *реі.*, брљугати *реі.*

блатњав прид. ❶ (испрљан блатом)
укаљан, калан, глибав, блатан, каљу-

жаст, каљав, заблаћен, запрљан, расквашен, муљав, глиновит, замазан, глибовит, окаљан, глиб(љ)ив, прљав, нечист, муљевит ② в. баровит

блато с кал, глиб

блатотеп м фам. *рей.* в. беспосличар 1.

блебетање с в. брбљање

блебетање с в. брбљање

блебетати несврш. непрел. (говорити превише и без везе) лупетати, брбљати, верглати, будалити, балавити, торокати, млети, тупити, трућати, жвакати, слинити, кокодакати, тртљати, клапарати, клапусати, кркетати, лапарати, будалисати, цвркутати, клопарати, бубати, претресати, лупати глупости, гњавити, вести, бунцати, наклапати, говорити којешга, фрфљати, бљузгати, гакати, тлапити, тралалакати, тркљати, не заклапати (уста), говорити глупости, жуборити, дромбуљати, млагити, бубетати, левентати, зјалити, ваљати, пртљати, слинавити, бургијати, преклапати, брстити, лупарати, шупљирати, баврљати, лупати, тркељати, балити, трубецати, лајати, валатати *реј.*, алакати *реј.*, бргљати *реј.*, нагваждати *реј.*, лапандати *реј.*, чаплискати *реј.*, лопатати *реј.*, бестињати *реј.*, бештијати *реј.*, ламињати *реј.*, бенавити *реј.*, бестијати *реј.*, аветињати *реј.*, брслати *реј.*, чантрати *фам.*, дробити *фам.*, глупарати *фам.*, дрндати *фам.*, баљезгати *фам.*, лапрдати *фам.*, булазнити *фам.*, куретати *фам.*, трабуњати *фам.*, тандркати *фам.*, просеравати се *нар.*, лелемудити *нар.*, кењати *нар.*, говногризати *нар.*, прдлати *нар.*, срати *нар.*, брабоњати *нар.*, паламудити *нар.*, прдети *нар.*, јести говна *нар.*, проваљивати (се) *жарј.*, изваљивати (се) *жарј.*, причати тралалајке

арх. изр., празнословити *арх.*, блабла-блакати *рей.*, блејати *рей.*, ландарати *рей.*, бенетати *рей.*, клепетати *рей.*, млатити празну сламу *изр.*, млатити глогиње *изр.* - уй: мрмљати, ћаскати, говорити, досађивати

блед прид. анемичан, бескрван, слабокрван, бео, неживотан, бледуњав, бледолик, аветињски, малокрван *фам.*, вампирски *фам.*, вет *арх.* - уй. беличаст

бледило с в. анемија

бледолик прид. в. беличаст

бледосмеђ прид. в. беж

блејање с ① в. мекетање ② *фиј.* в. брбљање ③ *фиј.* в. беспослица ④ *фиј.* *фам.*: зверање, зурење, пиљење, зевање, буљење, зијање, зирање, кочење *рей.*

блејати несврш. непрел. ① в. мекетати 1. ② *фиј.* в. брбљати ③ *фиј.* в. беспосличарити ④ *фиј.* в. бленути

блекцек м (blackjack) в. ајнц

блентав прид. ① в. блесав 1. ② в. смотан

блентавац м ① в. глупан ② *фам.* (који воли да се глупира, блесави) блесан 2.

бленути несврш. непрел. зверати, зурити, пиљити, зевати, буљити, зијати, зјати, зирати, блејати *фиј.*, се(х)ирити *реј.*, кочити *рей.*

блесав прид. ① сулуд, ћакнут, ударен, дрмнут, заврнут, шукнут, шенут, звекаст, луцкаст, муњен, шашав, будаласт, суманут, лудасти, лупнут, помакнут, чукнут, сулудасти, бандоглав, блентав, блекасти, блажен, бенасти, вртоглав, залупан, ударен мокром чарапом *изр.*, коме фали нека даска *изр.*, чује како трава расте *изр.*, лети-лети *фам.*, шук-шук *фам.* ② в. луд ③ в. глуп

блесавост прид. ❶ шашавост, блентавност, зевзечење, обешенаштво, глупирање, лудирање, ћакнутост, шукнутост, шенутост, звекастост, луцкастост, муњеност, блентавост ❷ в. лудило

блесан м ❶ в. глупан ❷ фам. (који воли да се глупира, блесави) блесавко, блентавко, блентавац, шашавко, шашавац, блесавац, блекан, блентавац, мамлаз, будала фам., звекаан фам., клипан фам., зевзек, фам., блента фам., дилајла жарї., дворска луда изр. - уй: лакрдијаш, шепртља фам.

блеф м фам. варка, обмана, привид, превара, обмањивање, подвала, варане, заваривање, опсена, смицалица, илузија, махерај, мајсторија, мајсторлук, преваранција, привидност, намештаљка, петљанција, петљанија, марифетлук, варљивост, монтажа фии., маневар фии., фrawd реї., трик фам., зез фам., фарбарија фам., фора фам., фазон фам., кумст жарї., кунст жарї., фол жарї., финта жарї., дриблинг жарї., слепарија жарї., дефrawdација арх., подвалација арх., швиндл арх. - уй: лукавство 1., окретност

блештав прид. в. блештав

близак прид. ❶ интиман, присан, домаћи, непосредан, породични, пријатељски, ближњи, сродан, сроднички - уй: повезан, поверљив, искрен, поуздан ❷ (који ће се ускоро десити) скори, скорашњи, недалек - уй. брз ❸ (који се скоро десио) недавни, скори, нов, свеж - уй. садашњи

близина ж проксимитет, блискоћа, околина, круг, близурад реї., близност реї., близина реї., близоћа реї., близ реї., близост реї. - уй: суседство, средина, блискост

близу прил. скоро, готово, отпри-

лике, малтене, умало, безмало, замало, чисто, за длаку, требало арх., малне арх., малоне реї., немало реї.

близу пред. ❶ поред, до, крај, уз, наблизу, надомак, покрај, при, код, чело реї. ❷ надхват руке, недалеко од, тик, на дохват руке ексір., пред носом ексір., на корак од ексір.

блискост ж ❶ присност, љубав, приврженост, привлачност, заљубљеност, топлина, наклоност, интимитет, зближеност, оданост, фамилијарност, интимност, магнетизам фии., севдах реї., хемија фам. фии. - уй: склад 1., пријатељство, нежност 1. ❷ в. аналогија ❸ в. веза 4. ▼ уй. близина

блискоћа ж в. близина

блистав прид. ❶ в. блештав ❷ в. леп

блиставост прид. в. сјај

блистати несврш. ❶ исјајавати светлост, светлити, сјати, сијати, блештати, сјајити, одсјајивати, сјајити се, светлуцати, љескати се, лескати се - уй. белети се, зрачити 1. ❷ фии. (~ лепотом, шармом и сл.) сијати, зрачити

блокада ж ❶ препрека, барикада, баријера, пречница, бараж, запрека, препона, браник, преграда, забран, граница фии., линија фии., црта фии., полутка реї. - уй: ограда, брана, зидине ❷ препрека, запрека, сметња, баријера, тешкоћа, заврзлама, зачкољица, отпор, хендикеп, недопуштање, инхибиција, сметња, ограничење, спречавање, (по)тешкоћа, запречивање, заустављање, кочење, зид фии., чвор фии., кочница фии., ћорсокак фии., квака фам.

блуд м пожуда, похота, оргијање, похотност, ласцивност, сладостраст, сладострашће, сладострасност, разврат, блудња, пожудност, распусност,

распуштеност, распусништво, раскалашност, раскалашеност, развратност, разблудност, разузданост, либертинизам, блудство, похотљивост, блудочинство, оргија, помама, блудност, блудништво, разблуда, разулареност, блудничење, неваљалство *еуф.* - *уй*: скаредност, перверзија, порочност, страст

блудан прид. пожудан, похотан, развратан, разблудан, прчевит, раскалашан, склизак, облапоран, распустан, помаман, похотљив, волуптуозан, путен, сладострастан, либидинозан, ласциван, опсцен слободан, плотан *реї.*, плотски *реї.* - *уй*. инстинктиван, скаредан, чулан 1., страстан

блудилац м в. беспосличар 1.

блудник м **о** в. похотљивац **о** в. скитница

блудница ж курва, проститутка, хошкара, лака роба, професионалка, куртизана, лака/јавна жена, нечасница, продавачица љубави, ноћна дама, уличарка, курава *реї.*, курба *реї.*, паландра *реї.*, дромфуља *фам.*, опајдара *фам.*, курвача *фам.*, фунфа *фам.*, шупљача *фам.*, профукњача *фам.*, фукса *фам.*, камењарка *фам.*, дроца *фам.*, курветина *фам.*, тротоарка *фам.*, распандркача *фам.*, фуфа *фам.*, дроља *фам.*, кокота *арх.*, фукара *реї.*,

проституткиња *реї.*

блудња ж в. блуд

блудњак м в. похотљивац

блудочинство с в. блуд

блудство с в. блуд

бљезгарење с в. блебетање

бљештав прид. блештав, бриљантан, блистав, светлуцав, сјајан, светао, светлуцав, љаштав, блијештав *хрв.*

бљувати несврш. прел. *фам. в.* повраћати

бљузгавица ж лапавица, бљузга *фам.*, бљуз рег, суснежица, крупа, солика *реї.*, слота *реї.*, алаука *реї.*, соља *реї.*, циганчићи *фам.* - *уй*. снег, киша

бљузгање с в. блебетање

бљушт м (*лат. Tamus communis*) кука, црне куке, змијино грожђе, бљушт, бљуштан, бљужд, бљушћ, блуж, бле, црна лоза, куковина, бљуштина

боб м (*лат. Vicia faba*) бакла, беб, коњски боб, бобац, велики боб

бобић м (*лат. Sepiola rondeleti*) врста главоношца *

бобовник м *бої.* (*лат. Sedum telephium*) дебели лист, бобовњак

Бог м Господ, Свевишњи, Отац, Свевиђећи, Творац, Свемогућ, Господин, Створитељ, Вишњи, божанство, апсолут

Богови и богиње

ЕГИПАТСКИ

Амон	Имотеп
Анубис	Кепри
Апис	Кнум
Апопис	Маат
Атен	Маах
Атум	Менит
Баст	Мор
Бес	Нефтус
Геб	Нут
Изида	Озирис
	Птах

Ра

Секмет
Сет
Собек
Тэфнут
Тот
Хапи
Хатор
Херет
Хорус
Шу

ГРЧКИ

Аластор
Аполон
Арес
Артемида
Асклепије
Атена
Афродита
Бахус
Геја
Деметра

Дионис
Еол
Ерида
Ерос
Зевс
Иос
Ирис
Калипсо
Кастор
Лета
Мојра
Морфеј
Немезис
Нереида
Нике
Океан
Океанида
Пан
Персефона
Полукс
Понтије
Посејдон
Пријап
Протеј
Селена
Танатос
Тетида
Уран
Хад
Хеба
Хеката
Хелиос
Хера
Хермес
Хестија
Хефест
Хиперион
Хипнос
Хронос

РИМСКИ

Аполон
Аурора
Венера
Веста
Вулкан
Дијана
Јанус
Јунона
Јупитер
Купидон
Луна
Марс
Меркур
Минерва

Морт
Нептун
Плутон
Прозерпина
Реа
Сатурн
Сомнија
Уран
Церес

СКАНДИНАВСКО- -ГЕРМАНСКИ

Арфи
Арнаментија
Балдур
Бор
Браги
Броно
Бури
Вали
Ве
Верданди
Видар
Герда
Даг
Егир
Зиса
Идун
Јабме Ака
Јорда
Локи
Лофри
Луонотра
Мимир
Нарви
Нат
Нерта
Норне
Нот
Њорд
Один
Пеко
Пошјоака
Ран
Рана Неђија
Рауни
Сага
Сакснот
Сампса
Сигин
Син
Сиф
Сјофн
Скулда
Снотра

Суна
Тапио
Тир
Тор
Труд
Туонор
Туони
Турда
Уко
Ул
Урда
Форсети
Фреир
Фреја
Фрига
Хеимдал
Хелја
Ходур

СЛОВЕНСКИ

Велес
Весна
Дабог
Јаровид
Лада
Мокоша
Морана
Перун
Радгост
Руђевид
Сварог
Световид
Симаргл
Стрибог
Триглав
Усуд
Хорс

СУМЕРСКО- -АКАДСКИ

Адад
Ану
Астарот
Атис
Ашур
Баал
Баалат
Белили
Еа
Енлил
Инана
Иштар
Мардук
Мот
Муму

Нинурта
Сибилла
Син
Тиамат
Уту
Шамаш
Шемјаза

ХИНДУ

Агни
Адити
Ананта
Брама
Будеви
Вају
Варуна
Васу
Вата
Вишну
Ганеша
Гаруда
Девии
Дурга
Индра
Јама
Јуешта деви
Кали
Кама
Кришна
Лакшми
Маја
Митра
Парвати
Парјања
Прајапати
Притиви
Пушан
Рави
Рада
Рама
Рудра
Сарасвати
Сканда
Сома
Сорна
Сурија
Тваштар
Ума
Ушас
Хануман
Шакти
Шива
Шри Деви

богаз м арх. (тесан планински пролаз) в. кланац

богат прид. ❶ (који има свега у изобиљу) имућан, добростојећи, добродржећи, материјално осигуран/збринут, ситуиран, обезбеђен, пун *фам.*, пун ко брод *фам. изр.* ❷ *фиі.* в.. пун ❸ *фиі.* в. бујан

богаташ м (финансијски моћник, човек с пуно новца и материјалних добара) имућник, добростојећи (човек), лован *фам.*, ловатор *фам.*, тајкун *суж.*, капиталиста *суж.*, магнат *суж.*, милионер *суж.*, милијардер *суж.*, иматник *рей.*, богатун *хрв.* - уй. власник

богатити се несврш. (постајати богат) стицати богатство, гомилати средства/новац, обogaћивати се - уй. обогатити се

богатство с ❶ (стање оног који је богат) имућност, имућство, благостање, обезбеђеност, раскош, гламур, изобиље, луксуз, сјај *фиі.*, будућност *фиі.*, новац *фиі.*, паре *фиі.*, лова *фиі. фам.* ❷ в. иметак

богиња ж ❶ женско божанство, божица - уй. вила 2 1. ❷ в. лепотица

богињав прид. рошав, козичав, оспичав, абрашаст *арх.*

богиње ж мн. оспе, красте, оспице - *суж.* водене оспице, водене козице, овчије богиње, рубеоле, варичеле, мале богиње, велике богиње, козице

боговати несврш. непрел. фиг. управљати, бановати, водити, руководити, господарити, столовати, бити на челу, председати, имати власт, имати моћ, кормиларити, председавати, господовати, пашовати, предводити, дрмати *рей.*, царевати *суж.*, владати *суж.*, краљевати *суж.*

боговски¹ прид. ❶ в. божански ❷ в. божанствен

боговски² прил. в. беспрекорно

богоугодник м в. верник

богоугодност ж ❶ (уверење да постоје виша, божанска бића) в. вера 1. ❷ в. морал

богохулство с в. богохуљење

богохуљење с богохулство, бласфемија, скрнављење, оскврнуће, хула, светогрђе, безбожништво, хуљење, оскрнављење, профанација, сакрилегијум, обесвећење, светогрдност, погрда, оскврњење, богогрђе, прљање *фиі.*

богумил м патарен, богумил, патаренац, бабун

богумилски прид. патаренски, бабунски, богумилски

бод м вез, везење, урес, штрик, шав, орнамент, заклад, покрстица *арх.*, поплетница *арх.*, улама *арх.*, ланчанац *рей.*

бодар прид. (пун снаге и воље) јак, снажан, крепак, стасит, срчан, одважан, развијен, кременит, једар, силовит, силан, несаломљив, плећат, постојан, очеличен, гороломан, горостасан, робустан, мускулозан, мишићав, набилдован *фам.*, дречан *рей.*, ковински *рей.*, херкулски *рей.* - уй: чврст, храбар, жилав, кршан, дивљи, чио, тежак, крупан

бодља ж игла, иглица, трн, боца *фам.*, бодљика *хрв.*

бодрина ж в. бодрост

бодрити несврш. прел. соколити, храбрити, подстицати, подржавати, надахњивати, покретати, навијати, подстрекивати, ведрити, анимирати, потицати *хрв.*

бодрост ж бодрина, крепкост, крепост, жустрина, живахност, срчаност, будност, спремност, јуначност, енергичност, силина - уй. снага, хра-

брост

бодрост прид. (особина оног који је бодар) снага, крепкост, стаситост, срчаност, одважност, развијеност, кременитост, једрина, једрост, силовитост, силина, несаломљивост - уй: храброст, жилавост, јачина, чврстина

боем м (интелектуалац, пре свега уметник, који води безбрижан и неуредан живот и живи од данас до сутра) бохем - уй. бекрија, алкохоличар, луталица

божански прид. ❶ (који се односи на божанство, који припада божанству) божји, божији, боговски, свевишњи, вишњи, врховни, узвишен, небески, васељенски, главни ❷ в. божанствен

божанствен прид. прекрасан, очаравајући, божански, заносан, чудесан, диван, бајковит, нестваран, чаробан, омамљив, изврстан, узвишен, бајан, сјајан, прелеп, импресиван, хипнотичан, небески, предиван, савршен, фантастичан, фасцинантан, бајослован, блештав, величанствен, невероватан, као дијамант, раскошан, анђеоски, ексклузиван, чудесно леп, дивотан, васељенски, небесни, пресладак, дијамантски, одушевљавајући, рајски, задивљујући, неодољив, као из сна, велелепан, магнетичан, вишњи, замаман, као са слике, особит, посебан, вансеријски, несавладив *фиј. фам., великолепан реј.*, супер *нейром. фам., екстра нейром. жарі., невиђен жарі., филаделфија нейром. фам., светска класа фам. изр., боли глава фам. изр., жешћи нейром. жарі., до јаја жарі. изр., прва лига фам. изр., страшан жарі. еуф:* леп, красан, допадљив, наочит, примамљив, слadak, згодан, привлачан,

блистав, цакан, фин, стасит, љубак, допадљив, вабљив, меден, интересантан, елегантан, атрактиван, одличан, кићен, дражестан, мамљив, луткаст, леполик, красотан, чаран, лепушкаст, наочит, убав, замамљив, рафиниран, грациозан, мио, феш *нейром. реј.*, кицошки *фам. арх., гиздав арх., миловидан реј.*, изгледан *реј.*, милолик *арх., зоран реј., уписан реј., гледан реј.*, шик *нейром. фам., дојмљив хрв.* - уй: добар, отмен, одличан - сл: узбудљив, провокативан

божанство с ❶ * (бог у многобожачким религијама) ❷ * (предмет обожавања, дивљења) ❸ * (својство, природа Бога) ❹ в. Бог

божица ж ❶ (женско божанство) богиња ❷ в. вила² 1. ❸ *фиј. в.* лепотица

божјак м в. просјак

божјачити несврш. непрел. в. просити 1.

божји прид. ❶ в. божански ❷ в. божанствен

божур м бот. (лат. *Raeonia officinalis*) божурић, деветак, брозгва, курјак, арапче, женски божур, прстеник, духовска ружа, мачур, божурак, краљев цвијет

боја ж фарба, маст *арх., колор реј.*

Боје

бела	љубичаста	сива
бордо	наранџаста	тегет
жута	плава	ултрамарин
зелена	пурпурна	црвена
индиго	резеда	црна
крем	роза	

бојажљив прид. в. плашљив

бојажљивост ж страшљивост, плашљивост, кукавичлук - уй. страх

бојазан ж ❶ в. страх ❷ в. сумња ❸ в. брига 1.

бојати се несврш. ❶ (осећати страх) плашити се, страшити се, страховати, дрхтати, трести се, зепсти, грозити се, штрећати се *фам.*, клецати *фам.*, лецати се *реџ.*, тртарити *фам.* *реџ.* - уџ. чувати се 1., гнушати се ❷ (осећати бригу, стрепњу) стрепити, бринути се, секирати се, зазирати, прибојавати се, имати лош предосећај - уџ. устезати се

бојиште с (простор на коме се води рат) мегдан, поприште, бојно поље, ратно поље, ратиште, фронт, ограшје *реџ.*, разбојиште *реџ.* бојишница *хрв.* - уџ. борилиште

бојни прид. в. борбен

бок м страна, крило, банда *реџ.*

бокал м врч, кондир, крчаг, ћуп, ибрик, бардак, жара, амфора, букар *реџ.*, покал *рег.*, букара *реџ.*, букал *реџ.*, тестија *реџ.* - уџ. ваза

боквица ж бот. (лат. *Plantago major*, *Plantago media*) *реџ.* бухачица, главор, тарпудац, женски жиловлак, црноглавац, бушика, попова лозица, тропутац, пасја нога, буквица, жиловак, челник, болхњак, жиловњак, дуга боква, тегавец, крепотец, средња, вела боквица, вучац, блешник, коњско ребро, питома боквица, трпутац, велики трпутац, жилавац, марина боква, лиснати трпутац, тарпотац, широки трпутац, терпут

бол жи м ❶ (физичка ~) * ❷ (душевна ~) (велика бол, обично душевна) патња, мука, паћеништво, агонија, испаштање, паћење, мучење, несрећа, страдање, злопаћење, трпљење, неспокој, горчина, чамотиња, страдалништво, издржавање, подношење (бола/муке), патништво, трпња, пролазак кроз муке *изр.*, ход по му-

кама *изр.*, калварија *фџ.*, камен *фџ.*, голгота *фџ.*, јарам *фџ.*, печаль *реџ.*, пакао *фџ.* - уџ. зло, депресија, беда, тескоба

болан прид. ❶ (који боли) тегобан, мучан - суж. отекао, упаљен, запаљен, модар ❷ в. болестан ❸ в. бедан 4.

болесник м ❶ (болестан човек) болник, пацијент, болежљивац *реџ.*, боленик *реџ.* ❷ *фџ.* *фам.* в. лудак

болест ж ❶ (поремећај животних функција) слабост, немоћ, бољка, онемоћалост, изможденост, ослабљеност, телесна слабост, немоћност - уџ. болећивост ❷ в. изопаченост 1.

болестан прид (скрхан болешћу) болан, оболео, болежљив, болећив, онемоћао, ороную, изнурен, изнемогао, нездрав, испијен, исцрпен, слаб *фџ.* - уџ. уморан, клонуо

болећив прид. ❶ болешљив, слабашан, неотпоран, крхак, метиљав *фџ.* - уџ. болестан, блед ❷ в. осетљив 1.

болећивост ж ❶ (телесна слабост) крхкост, малаксалост, болешљивост, ослабелост, болест, клонулост, ломност, млитавост, слабост, осетљивост, слабуњавост, беспомоћност, посусталост, , нејакост, , неотпорност, кржљавост, слабашност, немоћ, неиздржљивост, изнемоглост, измученост, онемоћалост, изможденост, ослабљеност, бесполетност, дрхтавост, клонуће, немоћност, омлитавелост, слабоћа, нежност *фџ.*, анемија *фџ.*, свенулост *фџ.*, климавост *фџ.*, болежљивост *реџ.*, мекопутност *реџ.*, астенија *мед.суж.* ❷ дирљивост, осећајност, сензибилност, емотивност, душевност, тугаљивост, сентименталност, тананост, чулност, сензитивност, суптилност, танкоћутност, емоционалност, лиричност

болешљивост ж в. болећивост

болник м ❶ в. болесник ❷ в. мученик

болница ж (установа за смештај и лечење болесника) диспанзер, клиника, поликлиника, стационар, дом здравља - уй. амбуланта, санаторијум, бања

боловати несврш. непрел. ❶ (бити болестан) лежати, боловати, куњати, бортати *реј.* - уй. мировати 1. и 2. ❷ *фий.* в. патити

бољитак м в. напредак

бољка ж ❶ в. болест ❷ *фий.* в. брига ❸ *фий.* слаба тачка, ахилова пета

бонитирати несврш. прел. (одређивати вредност) в. вагати 1.

бор м бот. ❶ (лат. *Pinus sylvestris*) *реј.* бијели бор, аутца, обични бор, хвоја, белобор, сморк, борица, бјелобор, автица, чам, чумски бор, дивљи бор ❷ в. јела 2.

борав прид. наборан, изборан, зборан, збрчкан, смежуран, набран, гунтав *фам.*, сажвакан *фам.*, збабан *йој.*

боравак м борављење, обитавање, пребивање, бивање, бављење *рејџ.*, бивовање *рејџ.* - уй. живот, становање

боравити несврш. непрел. бити, бивствовати, обитавати, становати, налазити се, бити смештен, пребивати, одседати, бивати, проводити време, стојати *реј.*, опстојати *рејџ.*, бавити се *рејџ.*, бавити *рејџ.*

боравиште с (место боравка) пребивалиште, обитавалиште - суж: седиште, кућа, стан, дом, домаћинство, конак, резиденција, стамбена јединица, станиште, настамба, апартман, гарсоњера, кут *фий.*, кров *фий.*, легло *фий.*, адреса *фий.*, праг *фий.*, матица *фий.*, гнездо *фам.*, кућица-слободица *фам.*, гајба *жарј.*, домицил *форм.*, огњиште *арх.*, легало *арх.*, кућанство *хрв.*, кров над

главом *изр.* - уй: склониште, завичај

борављење с в. боравак

борац м ратник, борилац, фајгер *жарј.* - уй. војник

борба ж ❶ (међусобно сукобљавање) сукоб, сукобљавање, туча, мегдан, макљажа *фам.*, футка *жарј.*, шорка *жарј.*, шутка *жарј.*, фајт *жарј.* - уй. рат ❷ надметање, такмичење, утакмица, сусрет, натјецање *хрв.* ❸ (напор у савлађивању или одолевању нечему) труд, акција, прегалаштво, предузетништво

борбен прид. ❶ (који је расположен за борбу) ратоборан, ратнички, бојни, нападачки, жесток, насртљив, нагао, пргав, бојован *реј.*, бојовит *реј.*, кочоперан *фам.* - уй: храбар, насилан, витешки ❷ в. агресиван 1.

борбеност ж (воља за борбу) бојовитост, борност, ратоборност, бојовност, борбени дух, борбени морал - уй. храброст, агресивност

борилиште с (простор за одржавање спортских такмичења) бојиште, арена, мегдан, поприште, ринг *суж.* - уй. бојиште

борити се несврш. ратовати, сукобљавати се, војевати, дејствовати, клати се *фий.*, рвати се *фий.*, војштити *реј.*, фајтати се *жарј.*, бојевати *арх.*, војновати *арх.*

боровница ж бот. (лат. *Vaccinium myrtillus*) *реј.* диво-грозје, црна јагода, боровњача, црна боровница, бросница, борибница, бурум, баровница, боровинка, офинки, боровача, брусовница

босиљак м бот. (лат. *Ocimum basilicum*) *реј.* базиљак, питоми веслиген, бажулек, мислођин, башелак, муртела, босиљак сармаш, босиље, феслиђан, босиљ, бажилек, босилек, фаслиђжан, васлеђен, босилак, кру-

Борилачке вештине

НАПАДАЧКЕ:

бокс	рвање
багузаханг	самбо
винг чун	система
зингјикван	сумо
капоера	хапкидо
карате	џудо
крав мага	џуџуџу (џију-џиџу)
муај таи	
савате	
таекјон	
таи чи чуан	
теквондо	
џет кун до	
шаолин кунг фу	

СА ОРУЖЈЕМ:

	батоџуџу
	гатка
	ескрима
	јаидо
	каларипајату
	кендо
	кенџуџу
	кјудо
	мачевање
	нагинатаџуџу
	окинаван кобудо
	силамбам
	џого до пау
	џодо
	џукендо

РВАЧКЕ:

аикидо	
бразилски џију-џиџу	
глима	
мала-јуда	
панкратион	
пелвани	

пан босиљак, баселак, феслиђжан, феслиген, басиље, ђен

бости несврш. ❶ (продирати у нешто шиљатим предметом) убадати, пробадати, боцкати ❷ *фиі.* в. задириковати

боћати се несврш. балотати се

боемски прил. в. бекријски

боца¹ ж флаша, стакленка, стакленица, бутељка, бутеља *реі.*, флајка *жарі.*, боцун *суж.*

боца² м ж *фам.* в. чичак 1.

боцкати несврш. прел. ❶ (помало и учестало бости) бодуцкати, убадати, боскати *реі.*, боткати *реі.*, боцати *реі.*, буцкати *реі.*, бацкати - *уй.* бости ❷ *фам.* в. задевати 1.

брабоњање с в. брбљање

брадавичар м зоол. (лат. *Heloderma suspectum*) * врста гуштера

брана ж ❶ насип, загат, устава, сплавница, забран, стенка *фиі.*, влача *реі.*, пребој *реі.*, запор *реі.*, преграда *фам.*, гат *реі.*, валобран *хрв.* регулација *суж.* - *уй.* зид ❷ *фиі.* в. заклон

браник м ❶ в. бедем 2. ❷ *фиі.* в. заклон ❸ в. рампа

бранилац м ❶ в. заштитник 1. ❷ в. адвокат ❸ в. заговорник

бранитељ м в. адвокат

бранити несврш. прел. ❶ штитити, заштићивати, одбрањивати, заштићивати ❷ (~ идеју) в. заступати ❸ в. ометати ▼ *уй.* зауставити 1.

бранцин м зоол. (лат. *Dicentrarchus labrax*) вучак, лубин, смудут

брањење с ❶ штићење, заштита, одбрана, заступање ❷ *фиі.* в. извлачење 1.

брат м бата, брале *фам.*, буразер *фам.*, бураз *жарі.*, батица *хий.*, брајан *хий.*, братић *хий.*, брата *хий.*, братан *хий.*, браја *хий.*, братенац *хий.*, браца *хий.*, братац *хий.*

братија ж друштво, круг, компанија, дружина, дружина, шквадра *реі.*, екипа *фам.*, друштанце *фам.* - *уй.* удружење

братство с ❶ (сродство између браће) братинство, братимство, братност ❷ (присно другарство) в. пријатељство ❸ (природно осећање блискости међу народима) * - *уй.* блискост ❹ в. удружење

брбљање с тртљање, трабуњање, блебетање, торокање, лупетање, лајање, кокодакање, ћакулање, жуборење, блејање, булажњење, баљезгање, тлапња, будалисање, наклапање, клепетање, ландарање, бљузгање, зврндање, бљезгарење, фрфљање, говоркање, бубетање, дромбуљање, трућање, брабоњање, тупљење, бенетање,

бунцање, тандркање, преклапање, претресање, пртљање, вербализам, говоранција, блаблакање, фразирање, млаћење празне сламе, шупљирање, лупарање, крекетање *фам.*, лапрдање *фам.*, прдлање *фам.*, тралалајка *фам.*, паламуђење *фам.*, дробљење *фам.*, тралала *фам.*, проваљивање *жарі.*, празнословије *арх.*

брбљарија ж в. брбљање

брбљати несврш. непрел. ❶ блебетати, верглати, будалити, балавити, торокати, тамбурати, млети, тупити, трућати, жвакати, слинити, кокодакати, тртљати, гуслати, клапарати, клапусати, крекетати, лапарати, будалисати, цвркутати, клопарати, бубати, лупати глупости, гњавити, вести, бунцати, наклапати, говорити којешта, лупетати, фрфљати, бљузгати, гакати, тлапити, тралалакати, тркљати, не заклапати (уста), говорити глупости, жуборити, дромбуљати, млатити, бубетати, левентати, зјалити, ваљати, пртљати, слинавити, бургијати, преклапати, говорити без везе, брстити, лупарати, не знати се зауставити, шупљирати, говорити све и свашта, баврљати, лупати, тркељати, балити, трубецати, лајати, диплити, валатати *реі.*, алакати *реі.*, бргљати *реі.*, нагваждати *реі.*, лапандати *реі.*, чаплискати *реі.*, лопатати *реі.*, бестињати *реі.*, бештијати *реі.*, ламињати *реі.*, бенавити *реі.*, бестијати *реі.*, аветињати *реі.*, брслати *реі.*, чантрати *фам.*, дробити *фам.*, глупарати *фам.*, дрднати *фам.*, баљезгати *фам.*, лапрдати *фам.*, булазнити *фам.*, куретати *фам.*, трабуњати *фам.*, тандркати *фам.*, просеравати се *нар.*, пелемудити *нар.*, кењати *нар.*, говногризати *нар.*, прдлати *нар.*, срати *нар.*, брабоњати *нар.*, паламудити

нар., прдети *нар.*, јести говна *нар.*, проваљивати (се) *жарі.*, изваљивати (се) *жарі.*, причати тралалајке *арх. изр.*, празнословити *арх.*, блаблаблукати *реіі.*, блејати *реіі.*, ландарати *реіі.*, бенетати *реіі.*, клепетати *реіі.*, млатити празну сламу *изр.*, млатити глогиње *изр.* - уі: мрмљати, чаврљати, говорити, досађивати ❷ ћаскати, разговарати, диванити, чаврљати, ћућорити, домунђавати се, бунцати, наклапати, бенавити, чегртати, чангрисати, мрморити, дробити, ћакулати *реі.*, говоркати, роморити, прежвакати, бубати, гудити, звекетати, брусити језик, глабати, дромбуљати, жрвњати, тандркати, збор зборити, вести *фії.*, причкати *фам.*, жлабрати *фам.*, тралалакати *фам.*, причуцкати *фам.*, парлати *фам.*, четовати *жарі.* - уі: говорити, лупати, оговарати ▼ уі. говорити

брбљив прид. ❶ (који много прича) брбљав, причљив, говорљив, разговоран, логореичан, ћеретав, клепетав, лапрдав, уста не затвара *изр.*, глагољив *реіі.*, многоглагољив *реіі.*, блејав *реі.*, брботљив *реі.* ❷ (који говори пакосно и уврељиво) језичав, лајав, који има велику језичину *изр.*

брбљивац м в. причалица 1.

брбљивица ж алапача, језичара, торокуша, трачара, лајавица, причалица, чегртаљка, блебетуша, празнопричалица, оговаратељица, кркетуша, лупача, језичавка, сокачара, трачбаба, алакача, потркуша *арх.*, алапајда *арх.*, покућарка *арх.*, стокућа *реіі.*, говорљивица *реіі.*

брбукати несврш. непрел. в. брундати

брвно с балван, клада, трупло, дрво, трупцац, греда, дебло, брвина *реі.*, брваница *реі.*, баван *реі.*, болван *реі.*, бр-

во *реї.*, брва *реї.*, брно *реї.*, брв *рей.*

брдо с **1** *іеоір.* (узвишење, обично између 200 и 500 метара) вис, виси-ја, узвишење, узвисица, узвисина, брег, брежуљак, хум, хумка, буси-ја *арх.*, елевација *стируч.*, чука *суж.* - уй. обронак, висорован **2** *фиї.* в. гомила 1.

брдовит прид. планински, нераван - уй. врлетан 1.

брђанин м **1** (човек из брдовитог краја) планинац, горштак **2** *фиї.* в. простак

брђанка ж **1** (жена из брдовитог краја) планинка, горштакиња - сл. сељанка **2** бот. (лат. *Arnica montana*) аронк, паприца, коњски петровац, тиџи невен, мали дивљи невен, горска погрес, трава од мајасила, арника, жута брђанка, моравка, златеница, веприна, вепровац

брег м *іеоір.* в. брдо 1. и 2.

брегуница ж зоол. (лат. *Riparia riparia*) *реї.* чађавица, ластавица

бреза ж бот. (лат. *Betula pendula*) *реї.* јадика, ~ црепуша, бела ~, жалосна ~, метла, бриза, метловина, метлика

брека ж в. бука 2.

бреме с **1** терет, оптерећење, товар, баласт, притега *фиї.* **2** в. брига 1.

бресква ж бот. (лат. *Prunus persica*) шептелија, праска, бреска, шефтелија

брест м бот. (лат. *Ulmus campestris*) барст, бријест, везовина, црни ~, лом, брист, пољски ~, брстовина, брес, црвени ~, руштен

брз прид. **1** хитар, муњевит, убрзан, ужурбан, ажуран, експедитиван, вратоломан, окретан, вртоглав, жустар, живахан, неухватљив, тајфунски, виловит, жив, хитан, хитроног, лаконог, као зец/веверица *изр.*, агилан, покре-тљив, летећи, као муња/блесак, као

ветар, брзоног *суж.*, лак *фиї.*, крилат *фиї.*, крилоног *рей.* **2** в. виталан 1. **▼** уй. верзиран

брзак м **1** (место где је бржи ток воде у реци или потоку) бржљак *реї.*, брзац *реї.*, брздица *реї.*, брзица *реї.*, брзоток *реї.*, брзутак *реї.*, матица *реї.* - уй. вир 1. **2** (брз човек или живо-тиња) *

брзина ж (особина онога што је брзо) хитрина, хитрост, експедитив-ност, вратоломност, агилност, брза-брзина *фам.*

брзо прил. муњевито, хитро, ажур-но, напречац, експедитивно, преко-ноћ, убрзано, вратоломно *фиї.*, тај-фунски *фиї.*, наглавце *фам.*, у трен ока *изр.*, брже-боље *изр.*, као метак/ветар *изр.*, брзином светлости *изр.* - сл: хитно, брзоплето

брзоплет прид. **1** (који је учињен на брзину, без размишљања) несмотрен, пренагљен, нагао, непажљив, неха-јан, неопрезан, лежеран, необазрив, непромишљен, несавестан, површан, небрижљив, пренагао, безглав, као мува без главе *изр.*, без главе и репа *изр.*, аламуњаст *рей.*, небудан *рей.*, непомњив *рей.*, непоман *рей.* - уй. трапав, збуњен, безразложен 2.

брзорек прид. в. слаткоречив

брига ж **1** (осећај узнемирености) стрепња, зебња, бојазан, проблем, невоља, недаћа, мука, напаст *фиї.*, јад, бreme *фиї.*, главобоља *фиї.* - уй. зло, депресија, агонија **2** (мисао усмерена на извршење неке замисли или по-магање некоме) пажљивост, пажња, старање, заштита, старатељство, бри-жност, марење, туторство, савесност, брижљивост, позорност, мар, помња *хрв.*, помњивост *хрв.*, скрб *хрв.*, скрб-ништво *хрв.* - уй. нежност 1. - сл: оба-зривост, љубав **3** в. агилност

брижан прид. ❶ в. забринут ❷ в. брижљив 1.

брижљив прид. ❶ пажљив, обзиран, брижан, маран, савестан, старатељски ❷ в. детаљан 1. ❸ в. забринут ❹ в. агилан

брижљивост ж ❶ в. брига 2. ❷ в. детаљност ❸ в. брига1. ❹ в. агилност

брижност ж в. брижљивост 1.

бризгати несврш. непрел. шикљати, прскати, избијати, штрцати, шкروطи, шиктати, кипети, липтати, сукљати, прштити, заливати, шприцати, штрцкати, суктати, штрицати, куљати, надирати, пиштати, тећи, истицати, врвети, истецати, искакати, врећи, јако тећи, лопити *реї.*, фрцати *реї.*, бруждати *реї.*, шибати *фам.*, јурити *фам.*, трацкати *реї.*, штрапати *реї.*, фљаскати *реї.* - уй: бацати, пљускати - сл: цурити, излазити, падати, разливати се, изливати се, обливати, прштати, извирати, квасити, лити, капати, проваљивати, навирати

бриљантан прид. ❶ в. ванредан 1. ❷ в. бљештав

бринути несврш. прел. ❶ (осећати бригу, стрепњу) в. бринути се ❷ (бити обазрив) пазити, обраћати пажњу, мислити, водити рачуна *изр.*, имати у виду *изр.* ❸ (водити бригу о некоме) в. неговати

бринути се несврш. ❶ (осећати бригу због нечег) секирати се, јести се, ждерати се, оптерећивати се ❷ (имати лош предосећај) стрепити, бојати се, зазирати, прибојавати се - уй. устезати се, бојати се 1. ❸ (водити бригу о некоме) в. неговати

брисање с ❶ (уклањање течности или нечистоће са неке површине) чишћење, одстрањивање, уклањање, утирање, трљање, отирање, полирање *суж.*, сушење *суж.* ❷ (избацивање са списка)

избацивање, прецртавање, ништење, поништавање, уклањање, одстрањивање, удаљавање ❸ *фам.* в. бекство 1.

брисати несврш. прел. ❶ (~ влагу, прашину и сл.) чистити, прати, отирати, утирати ❷ (~ метлом) чистити, мести ❸ *фії.* в. ждерати ❹ *фії.* в. красти ❺ в. уклањати

бриткост ж ❶ (својство онога што је бритко, оштро) бриткоћа, оштрина ❷ *фії.* рескост, рескоћа, одсечност, јеткост - уй. лапидарност

бркати несврш. прел. (погрешно у глави замењивати једно с другим) мешати, замењивати, мењати

брлог м ❶ (блато у ком се ваљају свиње) брлог, брљуг, брљуга ❷ (неуредан простор) рупа, свињац, ђумез, брложиште, јазбина, кокошињац, пехина, штенаре - *реї.* калиште, пајзл, лога, капуњера

брља ж ❶ (умрљано место) в. мрља ❷ *фам.* (лоша ракија) патока *реї.*, батлака *реї.*, бека *реї.*, мученица *фам.*, шљока *фам.*, крца *фам.*, шома *нар.*

брљати несврш. прел. ❶ в. блатити 2. ❷ в. пискарати ❸ *фії.* (правити глупости) грешити

брљотина ж ❶ (оно што је забрљано, лоше урађено) шкработина *суж.*, маза-рија *суж.* - уй. мрља ❷ в. будалаштина

брод м (веће пловило за превоз путника и робе) *

Врсте бродова

бојни брод	носач авиона
јахта	разарач
катамаран	танкер
корвета	тендер
крстарица	теретњак
ледоломац	тирмаран
миноловац	трајект
минополагач	

бројан прид. многобројан, неизбројив, неизмерљив, бескрајан, неизмеран, безмеран, немерљив, прекомеран, коџа *реј.* - уй: знатан, велик, значајан

броћ м бот. (лат. *Rubia tinctorum*) *реј.* бројућ, гаранчин, броћанка, рудичина, велики броћ, броће, крап, црвенац

брука ж срамота, понижење, осрамоћење, обешчашћење, дискредитација, обешчашћеност, љага, дискредитованост, бламажа *фам.*, бламаж *реј.* - уй: скандал, мана, мрља

брукати несврш. прел. срамотити, ружити, наруживати, унижавати, блатити, каљати, бацати љагу, прљати (нечије име), бешчастити, дискредитовати, срозавати, сахрањивати (некога) *фиј.* *фам.* - уй: трачарити, узнемиравати, исмевати

брундати несврш. непрел. (производити мукле, неразумљиве звукове) мумлати, мрмљати, брбукати, мрмолити, брнцати, мрморити, њуџорити, мумљати, зврндати, дундорити, мунђати, мрнцати, мрмљекати, бумбарати, бобоњати, бобоњити, брботати, боботати, говорити себи у брду *изр.*, врчати *реј.*

брус м (алатка за брушење, оштрење) тоцило, брусница, гладница, белегија, гладило, тоциљ, оштрилица, бутелија *реј.*, оштрило *реј.*

брусилица ж в. брус

бруслица ж бот. (лат. *Vaccinium vitis-idaea*) пражлбер, бросничак, црвенотрна боровница, стршљинке, мечје грожђе, брашњача, црвена боровница, брусник

бруталан прид. окрутан, безобзиран, безосећајан, груб, суров, бездушан, немилосрдан, нељудски, насилнички, нечовечан, неемотиван,

горопадан, дивљи, варварски, дивљачки, злочиначки, немилостан, немилостив, садистички, оштар, агресиван, крвнички, анималан, неумољив, свиреп, зверски, нехуман, грозан, насилан, силовит, хладан, без срца, тврда срца, неуслишљив, несажаљив, безмилостан, беспоштедан, помаман, хладнокрван, животињски *фиј.*, камен *фиј.*, брахијалан *фиј.* *реј.*, крволочан *ексир.*, убиљачки *ексир.*, пакленски *реј.*, несмиљен *реј.*, заторан *реј.*, неосећајан *реј.*, богомрзак *реј.*, бешћутљив *реј.*, рабијатан *реј.*, бешћутан *хрв.*, барбарски *хрв.* - уй: равнодушан 1., неугодан, страшан, зао, сиров, одвратан

бруцош м (студент прве године факултета) * - уй. студент

бршљан м бот. (лат. *Hedera helix*) зеленгора, зимзелен, бершљан, бриштањ, бршлин, барсијан, брстран, пљушт, баштран, баршћон, бештран

буба ж ❶ инсект, зарезник *реј.*, бубаљка *реј.*, бубаћ *фам.*, бага *реј.*, кукац *хрв.* ❷ в. *бой.* (лат. *Phylloxera vestatrix*) лозна вашица, филоксера ❸ *фиј.* в. ленштина

бубалица м и ж *фам.* штребер, бифлант, цвикераш, бубац *фам.*, бубант *фам.*, бубанг *фам.*, бубало *фам.* - уй: ученик, улизица

бубамара ж зоол. бабак, бабурица *реј.*

бубањ м (музички инструмент) добош, тимпан, тарабука, там-там

бубарус м зоол. (лат. *Blatta germanica*) рус, попић

бубати несврш. прел. ❶ штребати, бифлати, учити напамет ❷ в. бити 2.

бубашваба ж зоол. (лат. *Blatta orientalis*, *Blatta germanica*) жохар *хрв.*

бубетање с ❶ в. ударање ❷ в. блетање

бубетати несврш. прел. в. бити 2.

бубина ж зоол. (лат. *Euspongia officinalis*) морски сунђер, морска спужва *хрв.*

бубнути сврш. непрел. прел. ❶ *прел.* в. треснути 1. ❷ *нейрел.* в. изланути се
бубњар м (особа која лупа у бубањ) добошар, бњарбу *жарі.*, бњар *жарі.*, тимпаниста *суж.*

бубњати несврш. непрел. и непрел.
❶ *прел.* (ударати бубњеve) добошарити, лупати, ударати бубњеve - *уй.* свирати ❷ *фиі.* *нейрел.* (стално или често призивати неки звук или мисао у себи) одзвонавати, разлегати се, тутњити, тутњати, правити ехо, враћати се - *уй.* мучити, жалити ❸ *прел.* в. разглашавати

бубуљица ж акна, чвиљак *реі.*, чибуљица *реі.*, гнојавица *реі.*, мозуљица *арх.*, вулкан *жарі.*, рог *жарі.*, мајонезара *жарі.*, пришт *хрв.*

бувара ж *жарі.* в. затвор

бугаринка ж *реі.* в. тамбура

будала м и ж ❶ глупак, глупан, незналица, слабоумник *нар.*, неразумник *нар.* - *фам:* будалетина, балван, тикван, буква, дудук, пањ, мајмун, магарац, теле, клада, трупац, цепаница, идиот, имбецил, дебил, морон, тиква, клипета, шашавац *еуф.*, дебилчина, орангутан, телац, сом, ован, волина, тукан, тука, празна глава/тиква, бисер *ирон.*, сиротиња *фиі.*, тутлек *реі.*, тутумрак, коњ, глупавко, глупандер, глуперда, глупачина, безвезњак, блесавац, блесан, буздован, топузина, крелац, блесавко, звекан, неписменко, топуз, левак, креле, билмез, тупсон, тупавко, клипан, тупавац, кретен, кретенчина, бенавко, празноглавац, шупљоглавац, празноглавко, шмокљан, блента, блентавац, тупоглавац, тупан, токмак, тупика,

незнајша, празноглавић, мамлаз, завезанко, ћускија, ограничен као тераса *изр.*, слеп код здравих очију *изр.*, глупи август *изр.*, глуп као топ/ноћ *изр.*, клокан *хрв.* - *жарі:* дилајла, пацијент, калибар, дилеја, бесмртник, монешко, мона, симплекс, болид - *реі:* будалаш, бена, букван, глупчина, безјак, бедак, склата, хахар, матун, норац, болван, ћутук, буздо, цукун, дедак, јадо, ћилкош, лишина, шемпија, мазгов, глупоња, тулуман, тукац, мућурла, говедо, ћалов, бленто, ћук, клебецан, блуна, лућак, ћуран, лајбек, тумплек, зукван, блекан, вол, гимпл, шамшула, норц *арх.* - *уй:* шепртља *фам.* ❷ в. блесан 1.

будаласт прид. ❶ в. глуп ❷ в. бесмислен ❸ в. блесав 1.

будалаштина ж ❶ лудорија, којештарија, бесмислица, небулоза, глупост, апсурд, несувислост, идиотарија, глупарија, нонсенс, несмисао, безвезарија, безумност, кретенарија, идиотлук, накарада, бљезгарија, апсурдност, смејурија, брбљарија, измишљотина, галиматијас, бедастоћа, тротларија, којешта, апсурдитет, неумност, бестемељност, неоснованост, хец, лупетање, безразложност, бургија, велика глупост, мудролија *ирон.*, аветлук *реі.*, бестилук *реі.*, бисер *жарі.*, неподоба *реі.*, апсурдум *реі.* - *уй:* лакрдија, лудост - *сл:* комичност, ирационалност ❷ в. измишљотина ❸ в. баналност ❹ в. виц

будалисање с ❶ в. брбљање ❷ в. глупирање

будалисати се несврш. лудирати се, измотавати се, зевзечити се, мајмунисати се, глупирати се, лудовати, лудети, враговати, дедачити се, изводити бесне глисте *фам.*, зезати се *фам.*, зајебавати се *нар.* - уп. шалити се

будалити несврш. непрел. (говорити и понашати се као будала) будалистати, блесавити се, блесарити се, глупирати се, лудирати се, бенавити, изигравати будалу, правити глупости - уй. брбљати 1.

будан прид. ❶ (који не спава) * ❷ пажљив, обазрив, брижљив, смотрен, предострожан, опрезан, брижан, вибилантан, помњив *рејџ.*, широм отворених очију *изр.* ❸ концентрисан, усресређен, прибран, сталожен, пажљив, сабран, удубљен, фокусиран, усмерен, присебан, усредоточен, напрегнут, сређен, позоран *хрв.*

будити несврш. прел. ❶ (чинити да неко престане да спава) разбуђивати, расањивати, дизати из кревета, прекидати сан ❷ *фиј.* (чинити да нешто настане, да се појави) покретати, потицати, рађати, развијати, подстицати, наводити, зачињати, палити искру *изр.*

будност ж ❶ (стање онога ко је будан) пробуђеност, разбуђеност ❷ в. опрезност ❸ в. концентрација 1.

будућност ж ❶ (будуће време) су-трашњица, сутра, перспектива *фиј.*, судбина *фиј.* ❷ в. потомство ❸ *фиј.* в. богатство

буђав прид. труо, мемљив, гњо, устајао, плеснив, сагњо, учмао, иструлео, натруо, бухав *рејџ.*, плеснив *рејџ.*, бухљив *рејџ.*, потмуо *рејџ.* - уй: бајат, црвљив - сл: распаднут, влажан

буздован м ❶ (врста оружја с гвозденом главом) топуз ❷ *фам.* в. будала

бујан прид. ❶ (о коси или вегетацији) обилан, густ, раскошан, богат *фиј.* ❷ *фиј.* в. снажан ❸ (о води) обилан, плах

бука ж ❶ (снажан шум који стварају природне силе, направе и др.) галама,

хука, гласност, гласноћа, заглушност, бучност, громор, тутњава, трештање, гунгула, халабука, лупање, лупњава, лупарање, ударање, хучање, клопот, клопотање, клокот, звекет, прасак, праска, праскање, грување, ларма, тресак, тропот, тропотање, звекетање, топот, бат, шопот, бусање, лупкање, кврцкање, куцање, тарлабука, треска, трескање, ломљавина, зврјање, звука, куцкање, ломњава, бубњава, тумбање, брујање, бубњање, тутањ, орљава *рејџ.*, лопот *рејџ.*, лопотање *рејџ.*, ломот *рејџ.*, дрка *рејџ.*, громотање *рејџ.*, весак *рејџ.*, трубњава *рејџ.*, громот *рејџ.* брека *рејџ.*, штробот *рејџ.*, шоботање *рејџ.*, шобот *рејџ.*, брбот *рејџ.*, хучка *рејџ.*, туљење *рејџ.*, таламбасање *фијџ.*, урнебес *фијџ.*, стрка *арх.*, алаука *арх.*, рогобор *арх.*, тарлабука *арх.*, халак *рејџ.* ❷ (гласан говор, вика већег броја гласова) вика, драње, крика, викање, граја, врева, ларма, галама, галамљење, жамор, узвикивање, писка, урликање, јаукање, урлање, цика, дрека, кричање, дерњава, вриска, повика, цичање, дерање, рика, цилик, циликање, повици, узвици, жагор, крештање, грајање, пиштање, цева, громор, врштање, врискање, урнебес *фијџ.*, орњава *рејџ.*, орљава *рејџ.*, дерачина *фам.*, весак *рејџ.*, дерача *рејџ.*, врка *рејџ.*, брека *рејџ.*, рогобор *рејџ.*, алаука *арх.*

букагије ж мн. ланци, лисице, вериге, окови, узе *рејџ.*, негве *рејџ.*, лисичине *рејџ.*, синцири *рејџ.*, крдена *рејџ.*, комостра *фам.*

бука ж бот. (лат. *Fagus silvatica*) бук, бука, боба

букван м в.. глупан

буквар м почетница, абецедар, азбучник, лексикон, часловац *арх.*

букоч м зоол. (лат. *Pandion haliaetus*)

morski (гечни) орао, орао рибар

букиња ж бакља, искра, светиља, зубља, ватрушина, светило *реј.* - уй: ватра, светло, луча

булажњење с в. лупетање 1.

булевар м (широка велеградска улица) улица, авенија

булка ж бот. (лат. *Paraver rhoeas*) турчинак, дивљи мак

булумента ж ❶ (гомила људи) ма-са, руља, народ, светина, људство, сила, свет, гунгула, накупина, најезда, пук, мноштво, метеж, рој, плебс, свита, лагер *фиј.*, војска *фиј.*, чета *фиј.*, поплава *фиј.*, море *фиј.*, јато *фиј.*, лавина *фиј.*, тевабија *реј.*, ордија *реј.*, мармаља *реј.*, накот *фам.*, хорда *фам.*, навала *фам.*, буљук *фам.*, крдо *фам.*, гурњава *фам.*, стадо *фам.*, хрпа *фам.*, пучина *фам.*, чопор *нар.*, агломерација *реј.*, марва *йој.*, фукара *йој.*, стока *йој.* - уй: гужва ❷ в. олош

буљаш м жарг. в. опортуниста

буљина ж в. сова

буљити несврш. непрел. в. бленути

буљук м фам. в. булумента 1.

бумбар м зоол. (лат. *Bombus terrestris*) *

бун м бот. (лат. *Scorolia carniolica*) *реј.* крањска буника, бели бун, леуковац, крањски вучјак

буна ж побуна, устанак, бунт - уй. протестовање

бунар м зденац, густијерна *реј.*, убао *реј.*, чатрња *реј.*, густирна *реј.*, вододржа *арх.*, цистерна *арх.*, капница *књиш. реј.* - уй: извор 1.

бундева ж бот. (лат. *Cucurbita pepo*) тиква, дулек - *реј.* дублек, думлек, жута тиква, мисирача, фригењача, цука, тиквељ, лудара, бела тиква, дугара, тиквања, мачванка, бундевка, печенка, бескорка, бугарка, бела лу-

даја, буча, лудаја, бела бундева, шућурица, дугања, белокорка, будимлија, будимка, шућурка, бундава, кабар, мекокорка, руска диња, јургет *арх.*, врг *арх.*, водењача *арх.*

буника ж *бој.* ❶ атрауна, надлишка, бун, околочеп, буновина, мандрагора ❷ (црна ~) (лат. *Hyoscyamus niger*) бауника, воја, зубна трава, зубњак, свињорак, буњица, бенђелук, буница, коњски зуб, блем, велико биље, чрни зобник, свињорец, боница, блника, успављива трава, црвиец, дивљи зобник, свињарац, буњика, балан, балам, војка, свињски боб, црвинц, бана, трава од бунила, зубњача, бун, трава од зуба, свирњак

бунило с ❶ грозница, грозничавост, кошмар, мора, бунцање, буновност, клапња, несвест - *суж:* занос, делиријум ❷ в. безумље 2. ❸ в. илузија 1.

бунити се несврш. непрел. противити се, протестовати, супротстављати се, негодовати, опирати се, жалити се, приговарати, пружати отпор - уй. гунђати

бункер м (бетонско утврђење за одбрану) в. бедем

буновност ж ❶ сањивост, дремеж, поспаност, дремљивост, непробуђеност, омама, успаваност, нерасањеност, полусан, дремка, неразбуђеност, дремавица, успореност, сненост, заспалост, клонулоост, полудрем, сананост, дремовност, спорост, куњалица, дрем, дремање, омамљеност *фиј.*, неживотност *фиј.*, опијеност *фиј.*, фјака *реј.*, уљуљаност *фам.* ❷ в. бунило 1.

бунт м протестовање, буњење, негодовање, отпор, неслагање, опирање, непокорност, одолевање, огорченост, јогуњство, јогунастост, приговарање, опрека, бунтовништво, противљење,

супротстављање, гунђање, суопротстављање, резистенција, немирење, озлојеђеност, одупирање, огорчење, побуна, противречење, револт, протест, незадовољство, одбијање, приговор, противделовање, противсловљење, оспоравање, дефензива *форм.*, повика *реј.*, ресантиман *хрв.*, просведовање *хрв.*, противштина *хрв.* - уй: буна, пркос

бунтован прид. ❶ (који диже буну против политичке власти) бунтовнички, побуњенички, устанички, револуционаран ❷ (онај који се буни, негодује) непослушан, непокоран, пркосан, борбен, одметнички, дисидентски, ребелски *реј.* - уй: немиран, тврдоглав

бунтовник м ❶ (онај који се буни, негодује) бунција, бунташ, бунтар *реј.* ❷ (онај који диже буну против политичке власти) побуњеник, устаник ❸ в. дисидент

бунтовништво с ❶ (склоност контрирању и побуну) бунтовност, одметништво, отпадништво, дисидентство, буњење, апостаза *суж.*, превера *реј.*, апостазиа *реј.* - уй: противљење, устанак ❷ в. бунт

бунтовност ж в. бунтовништво

бунцање с ❶ в. брбљање ❷ в. бунило 1.

бунцати несврш. прел. ❶ (бесвесно говорити у грозници) тлапити, говорити у бунилу, ударати у смућене ветрове *изр.* ❷ в. лупетати

буњење с ❶ в. бунт ❷ в. бунтовништво 1. ❸ в. инат ❹ в. жаљење 1.

бупити сврш. непрел. фам. в. пасти

бура ж ❶ (јак ветар) олуја, непогода, невреме, невера *реј.*, штурм *реј.*, ❷ *фиј.* в. немири ❸ *фиј.* в. негодовање

буран прид. ❶ усковитлан, узбуркан, узвртложен, вихоран, усcome-

шан, турбулентан, ковитлав, вртлоган, немиран ❷ в. жесток 1. ❸ (пун буре) олујан, буносан, кишовит, ветровит ❹ *фиј.* (пун немира и узбуђења) в. узбудљив

бургијати несврш. прел. ❶ (бушити бургијом) бушити, сврдлати ❷ *фам.* в. варати

буре с бачва, чабар, каца, качица, буца *реј.*, бадија *реј.*, вучија *реј.*, лагав *реј.*, путуња *реј.*, баквица *реј.*, сака *реј.*, пута *реј.*, бадан *реј.*, барило *реј.*, бадањ *реј.*, барел *реј.*, џбан *реј.*, фучија *реј.*, бадњило *реј.*, барело *реј.*, бурило *реј.*, жбан *реј.*, лајт *реј.*, буренце *фам.*, купусара *фам.* врионик *реј.* *суж.*

буреџиница ж буреџијска радња - уп. локал

бурјан м бот. (лат. *Sambucus ebulus*) *арта* (лат. *Sambucus ebulus*), стеничник, зовина, курјачки реп, абад, смрдљива зова, хобед, абзовина, анта, хапта, авдика, баздика, автуга, хабдика, аптик, афтика, аптуга, бујад, аптика, алдумтрава, кокошије грожђе, оптовина, хаптика, базг, хабад, бозовина, хабдовина, аптовњак, аптовина, автика

бурма ж (венчани прстен) прстен, круна

бурмут м ▼ уй. дуван 1.

бусија ж ❶ (место погодно за засе-ду) * - уп. замка 2. ❷ в. брег

бут м (део ноге од кука до колена) бутина, стегно, бедро, бутка, бутига *арх.*, бедрина *арх.*, бедрица *арх.*, бедрица *арх.*

бутер м маслац, путер, путар, масло *реј.* - уй: маргарин, масноћа

бутина ж в. бут

бућкати несврш. прел. ❶ в. мутити 1. ❷ *фам.* в. спремати 1.

буфало м зоол. (лат. *Syncerus caffer*)

бухач м бот. (лат. *Pyrethrum cinerari-*

aefolium) *peī*: берића трава, бубарица, бувара, дивља барутица, бувач, бухарица, матриколда, буварица, вратић, осјенач, далматински бухач, брмиња, бухара, дивљи пелин

буцањ м зоол. (лат. *Orthagoriscus tola*) самоглав, барил, мисечар, буц,

бучан прид. гласан, звонак, громак, чујан, громогласан, звучан, дубок, соноран, снажан, резонантан, еклантан, трештав, громовит

бучати несврш. непрел. **❶** (правити буку гласом) урлати, галамити, вика-ти, дерати се, дречати, грајати, над-викивати се, узвикивати, издирати се, лармати, драти се, бечати, арла-

укати, алакати, извикивати, рикати, брујати, дерњати се, парати (неком) уши, дизати цеву, грмети, јаукати, грактати, баукати, јалакати *peī.*, бречати *peī.*, ревати *peī.*, халакати *peī.*, ћакати *peī.*, руљати *peī.*, крештати *фам.*, чепити жвале *ексџр.* - уй: дози-вати, беснети **❷** трештати, лармати, топотати, праскати, дрндати, хучати, бактати, зврндати, грајати, грувати, тутњити, клопарати, грохотати, тут-њати, хуктати, тарлабучити, тандр-кати, штропотати, халабучити, што-ропоштати *фам.*

бушотина ж в. рупа 2.

в. гнушати се

В в

ваб м ❶ в. мамац ❷ в. вабљење

вабак м в. мамац

вабило с ❶ в. мамац ❷ в. позив

вабити несврш. прел. ❶ (дозивати животиње вабом) мамити, звати, призивати, дозивати, примамљивати, привлачити, дражити ❷ врбовати, наводити, мамити, наговарати, примамљивати, хушкати, придобити, натеривати, терати, надахњивати, гонити, привлачити, побуђивати, нагонити, будити *фиї.*, гурати *фиї.*, барити (некога) *фам.*, обрађивати *фам.*, навлачити *фам.*, заносити *фам.* - уй: мобилизовати, храбрити

вабић м зоол. (лат. *Squilla mantis*) козорепец

вабљење с ❶ (дозивање животиња вабом) ваб, призивање, мамљење, примамљивање, дозивање, навођење, привлачење, дражење ❷ врбовање, навођење, мамљење, наговарање, примамљивање, хушкање, придобивање, натеривање, терање, надахњивање, гоњење, привлачење, побуђивање, гурање *фиї.*, बारेње *фам.*, об-

рађивање *фам.*, навлачење *фам.*

вабљив прид. ❶ примамљив, привлачан ❷ *фиї. в.* леп

вага ж ❶ кантар, теразије, либра - уй. мерач ❷ (стандардна количина, величина, тежина) мера

вагабунд м в. луталица

вагање с ❶ (одређивање вредности) премеравање, мерење, баждачење, одмеравање, вредновање, валоризација, валуирање, бонитирање, оцењивање ❷ (рачунање вредности) калкулисање, уравнотежавање, мерење, обрачунавање, билансирање, разбрајање, рачунање, прорачунавање, валутирање ❸ *фиї.* процењивање, просуђивање, одмеравање, закључивање, умовање, смишљање, просуђивање, оцењивање, размишљање, промишљање, расуђивање, суђење

вагати несврш. непрел. прел. ❶ *йрел.* (одређивати вредност или цену) вредновати, мерити, оцењивати, промеравати, валоризовати, премеравати, процењивати, одмеравати, бонитирати, омерити *реї.*, стављати

на вагу *изр.*, важити *арх.* ❷ *нейрел.* калкулисати, уравнотежавати, мерити, обрачунавати, билансирати, разбрајати, рачунати, прорачунавати, валутирати ❸ *нейрел. фии.* ценити, судити, закључивати, процењивати, просуђивати, оцењивати, размишљати, промишљати

вагина ж вулва, стидница, минца, родуља, усмина, маца *фам.*, риба *фам.*, пица *фам.*, мица *фам.*, пизда *нар.*, пичка *нар.*, цупи *жарі.*, рупа *жарі.*, канта *жарі.*, јажа *реї.*, пиша *деч.*, стидак *арх.*, родница *мед.*

вагон м фургон *арх.*

вадити несврш. прел. (узимати, износити, извлачити из нечега) извлачити, узимати, екстраховати, црпсти, исисавати, износити, вући, истрзавати, издвајати, истезати, чупати, грабити, испумпавати *суж.*, истакати *суж.*, тргати, изваљивати, копати *суж.*, ископавати *суж.*, захваћати *реї. суж.*

вадити се несврш. ❶ (излазити однекуд) излазити, извлачити се, кобелати се, спасавати се, избављати се ❷ *фии.* (тражити изговор) правдати се, извлачити се, ослобађати се, избежавати, изговарати се, оправдавати се, извињавати се, врдати, лавирати, изврдавати, избављати се, вајкати се, врдуцкати *фам.*, шеврдати *фам.*, шарати *фам.*, врлудати *фам.*, увијати *фам.*, испричавати се *хрв.*, хватати кривину *изр.*

вадичеп м отварач, отпушач, извојац, вадиврањ *реї.*, каватапи *реї.*

вађење с ❶ вучење, чупање, извлачење, извођење, црпљење, издвајање, екстракција ❷ *фии.* правдање, извлачење, ослобађање, избегавање, изговарање, оправдавање, извињавање, врдање, лавирање, изврдавање, тра-

жити исприку/разлоге, избављање, вајкање, врдуцкање *фам.*, шеврдање *фам.*, шарање *фам.*, врлудање *фам.*, увијање *фам.*, испричавање *хрв.*, хватање кривине *изр.*

важан прид. ❶ битан, значајан, од важности, од значаја, релевантан, сигнификантан, знатан, замашан *реї.* - уї. пресудан 1. ❷ признат, поштован, уважен, цењен, угледан, истакнут, на гласу, реномиран, виђен, прослављен, чувен, познат, славан, популаран, примеран, проминентан, успешан, знаменит, издвојен, престижан, велик, битан, еминентан, запажен, фамозан, гласовит, гласит, општепознат, главит, култни, заслужан, оглашен, знатан, видан, биран, врстан, општепризнат, вајни, коџа *реї.*, дичан *ексїр.*, изниман *хрв.* - уї: озбиљан, достојанствен, отмен, изузетан, одличан

важећи прид. ❶ данашњи, тренутан, актуелан, савремен, моменталан, садашњи, модеран, незастарео, оовремен, меригоран, курентан *реї.*, присутан *фии.*, оовременски *реї.*, актуалан *хрв.* - уї: горући ❷ допуштен, законит, легалан, валидан, дозвољен, исправан, вредећи, ваљан, легитиман, ауторизован, одобрен, уставан, правоснажан, признат, законски, пуноважан, непоништен, незабрањен, правомоћан, пуноваљан, по закону, прописан, регуларан, пуновредан *реї.*, правоваљан *реї.*, на снази *изр.*

важи узв. в. добро³

важити несврш. непрел. ❶ (бити на снази) бити у оптицају, вредети, важити се ❷ (бити сматран, сматрати се) словити (као), сматрати се, стајати, водити се (као), представљати се, котирали се, приказивати се ❸ (има-

ти куповну вредност) коштати, вредети, рентирати се *арх.* ❶ вредети, односити се, тицати се ❷ (вредети у примени) важити, примењивати се, одностити се

важност ж битност, величина, вредност, драгоценост, знаменитост, релевантност, значај, истакнутост, крупнина, важење, вредноћа, сигнификантност *реј.*, тежина *фиј.*, висина *фиј.*, проминентност *форм.*, релеванција *форм.*, замашај *реј.* - *уй:* снага, утицај, моћ

ваза ж ваз, вазна, пехар, роменча *реј.* - *уй.* бокал

вазалски прид. в. поданички

вазда прил. в. увек

ваздан прил. в. увек

ваздух м ❶ (смеша гасова коју удишемо) атмосфера *фиј.*, кисеоник *фиј.*, аер *реј.*, луфт *фам.*, ајер *реј.*, хава *реј.*, зрак *хрв.* озраче *хрв.*, уздух *хрв.*, озон *суж.* ❷ *фиј.* в. слобода

ваздухопловац м авијатичар, пилот, аеронаут, летелац *реј.*, зракопловац *хрв.*

ваздухопловни прид. авијатичарски, аеронаутички, летелачки, летачки, зракопловни *хрв.*

ваздухопловство с авијација, аеронаутика, авијатика, летење, зракопловство *хрв.*, зрачна флота *хрв.*

ваздушан прид. гасовит, зрачан *хрв.* - *уй.* лаган

ваздушаст прид. ❶ (који је као ваздух) * ❷ в. лаган 1.

вазна ж в. ваза

вазнети сврш. прел. *арх.* в. уздигнути

вазнети се сврш. *арх.* в. дигнути се

вајан прид. ❶ в. бедан 1. ❷ в. лажан ❸ в. безвредан

вајање с в. вајарство

вајарство с (прављење скулптура) вајање, кипарство, скулпторство, моделирање, обликовање, пластична уметност *изр.* - *сл:* клесање, тесање, резбарење, пластика

вајат м *арх.* ❶ (споредна, омања зграда у дворишту сеоске куће) ајат *реј.*, бајат *реј.*, хајат *реј.* - *уй.* остава¹ 1. клет, спрема, стасина ❷ трем, доклат **вајати** несврш. прел. (правити скулптуре) обликовати, моделирати, моделисати, уобличавати, вајарити *арх.* - *сл:* клесати, тесати, резбарити

вајкање с ❶ в. запомагање ❷ кајање, жаљење ❸ в. вађење 2. ❹ прибојавање, страховање - *уй.* страх

вајкати се несврш. ❶ в. запомагати ❷ кајати се, жалити, плакати над проливеним млеком *изр.* ❸ в. вадити се 2. ❹ страховати, прибојавати се - *уй.* бојати се

вакуум м (безваздушни простор) * - *уй.* свемир

вакцина ж мед. серум, цепиво, маја *арх.*

вакцинација ж пелцовање, цепљење, вакцинисање, калемљење *арх.*, имфовање *реј.*

вакцинисање с в. вакцинација

вакцинисати несврш. прел. (заштитити од болести вакцином) пелцовати, цепити, калемити *арх.*

валидан прид. в. важећи

валидност ж ваљаност, пуноважност, законитост, легалност, исправност, легитимност, ауторизованост, одобреност, уставност, правснажност, признатост, законитост, непоништеност, правомоћ, прописаност, регуларност, пуновредност *реј.*, правоваљаност *реј.*

валов м в. корито 1.

валовит прид. таласаст, увијен, спи-

ралан, таласав, усталасан, спираласт, веруглав *реї.* - *уй:* вијугав, коврџав

валоризовати несврш. прел. *в.* вредновати

ваљак *м* ❶ (геометријско тело или ма шта што је ваљкастог облика) цилиндар, облица, стублина, облић, туљац *реї.*, ваљушка *реї.*, туљак *реї.*, ваљуга *арх.*

ваљан прид. ❶ (о човеку) примеран, праведан, поштен, частан, добар, крепостан, душеван, честит, непорочан, неподмитљив, етичан, моралан, карактеран, исправан, људски, истинољубљив, беспрекоран, непоковарен, правичан, узоран, одан, чистих руку, у погону, доличан, искрен, скрупулозан, ђудоредан, коректан, савестан, поуздан, лојалан, честита особа, доследан, пун врлина ❷ *в.* исправан 1.

ваљаност *ж* в. доброта 2.

ваљати¹ несврш. непрел. (бити од вредности, значаја) *в.* вредети 2.

ваљати² несврш. прел. (покретати ваљањем) котрљати, гурати, превртати, окретати, вртети

ваљда прил. могуће, вероватно, изгледа, канда, највероватније, изгледно, није искључено, надајмо се, биће да, рекло би се, могло би бити, евентуално, зацело, по свој прилици, може бити, чини се, сва је прилика, ваљада *реї.*, ваљад *реї.*, ваљаде *реї.*, камо среће *фам.*, дај боже *фам.*, почем *арх.*, бојсе *арх. реї.*, вјеројатно *хрв.*, дајбуди *хрв.* - *уй:* сигурно, можда

вампир *м* ❶ вукодлак, чудовиште, ведогоња *реї.*, тенац *реї.*, вампијер *реї.*, вампирин *реї.*, лампир *реї.*, лампијер *реї.* ❷ *фам. в.* гуликожа

вангла *ж* наћве *реї.*, пинокот *реї.*, рамина *реї.*, ухаца *реї.*, вандла *реї.*, вајндла *реї.*, вангл *реї.*, вајндлинг *арх.* - *уй:* чинија, корито

вандал *м* хулиган, силеџија, насилник, злочинац, разбијач, злотвор, напасник, мучитељ, крволок, напасник, манијак, грубијан, окрутник, сивоња, крвопија, батинаш, крвник, горопадник, бичеватељ, махнитац, тиранин *фиї.*, катил *реї.*, живина *фам. фиї.*, неман *фам.*, животиња *фам. фиї.*, силос *жарї.*, канибал *ексїр.*, чудовиште *ексїр.*, звер *ексїр.*, главосек *ексїр.*, душманин *ексїр.*, несуздржљивац *реї.* - *уй:* варварин, разбојник, дивљак

вандализам *м в.* варваризам

вандалин *м в.* варварин

ванзаконски прид. *в.* бесправан

ванредан прид. ❶ (јако добар) изузетан, вансеријски, изврстан, импресиван, генијалан, врхунски, очаравајући, одличан, особит, изванредан, посебан, мајсторски, нестваран, сјајан, непоновљив, фасцинантан, оптималан, боговски, фантастичан, невероватан, феноменалан, врстан, ингениозан, бриљантан, истакнут, легендаран, предобар, богомдан, велик, ко бог *фам.*, нема боље *фам.*, капиталан *фам.*, прва лига *фам.*, антологијски *фам.*, филаделфија *фам.*, светска класа *фам.*, боли глава *фам.*, супер *фам.*, екстра *жарї.*, невиђен *жарї.*, јешћи *жарї.*, до јаја *жарї.*, крвав *жарї.*, силан *жарї.*, врх *жарї.*, еминентан *форм.*, антика *арх.*, ђенијалан *арх.*, проминентан *реї.*, ексквизитан *реї.*, бравурозан *реї.*, ексцелентан *реї.*, нобл *арх. нейром.*, неверојатан *хрв.*, изниман *хрв.* - *уй.* савршен 1., талентован, огроман ❷ *в.* атипичан

ванредно прил. ❶ *в.* беспрекорно ❷ *в.* друкчије

вансеријски прил. ❶ *в.* беспрекорно ❷ *в.* друкчије

вањштина *ж* (спољашњи изглед)

спољашност, извањштина, стас, изглед, аспект, фасада *суж.*, апаренција *реи.*, фаџијес *реи.*

вапај м кукњава, запомагање, јаук, јадиковање, тужњава, лелек, цвиљење, нарицање, крик, позив у помоћ, лелекање, колеч *реі.*, ајмек *реі.* - уй. гунђање

вапненац м в. кречњак

варалица м ж преварант, подвалаџија, подваљивач, варљивац, превртљивац, препредењак, обмањивач, шарлатан, врдалама, мућкарош, смутљивац, превејанац, хоштаплер, проневерилац, лажов, хибеник, џамбас, фолирант, варакача *реі.*, вираун *реі.*, лацман *реі.*, пакер *жарі.*, апаш *арх.*, швиндлер *арх.*, дефраудант *арх.*, пикареска *реи.*, шатровац *арх.* - уй. лопов, бараба, опсенар, ветропир, сплеткарош, неваљалац, лицемер, лажов

варање с ❶ в. неприродност ❷ в. варка 1. и 2. - уй. лагање, војња 1., опсенарство

варати несврш. прел. (вршити превару на штету некога) петљати, подметати, обмањивати, мућкати, подваљивати, мутљати, мотати, кувати *фиі.*, ковати *фиі.*, мутити *фиі.*, бургијати *фам.*, мунђати *фам.*, муљати *фам.*, возати *жарі.*, пртљати *реи.*, шуровати *реи.* ❷ в. лагати

варвар м в. варварин

варваризам м ❶ варварство, нецивилизованост, примитивизам, дивљаштво, вандализам, суровост, нехуманост, нељудскост, некултурност, бестијалност, зверство, немилосрдност, примитивност, сировост, бруталност, насиље, безосећајност, некултура, неумољивост, бешћутност, простаклук, разарање, крволочност, злочинство, заосталост, некулти-

висаност, пустошење, неуљуженост, простота, несажаљивост, анималност, насилност, припростост, просташтво, грубијанштина, нечовештво, нечовечност, грубост, барбаризам *хрв.*, барбарство *хрв.* ❷ *ірам.* (страна реч или констуркција употребљена уместо боље домаће речи или конструкције) *

варварин м ❶ грубијан, простак, дивљак, неотесанац, сировина, вандалин, варвар, канибал, брђанин, иностранац, паланчанин, чобанчина, кабадахија, нецивилизована особа, хорјат, непросвећеник, силеџија, сељачина, џибер *фам.*, чобанин *фам.*, троглодит *фам.*, сељак *фам.*, шабан *фам.*, примитивац *йоі.*, барбар *хрв.*, барбарин *хрв.* ❷ (за старе Грке и Римљане, сваки странац, *фиі.* и данас) в. странац

варварски прид. в. бруталан

варварство с в. варваризам 1.

варијанта ж врста, појава, фигура, опција, тип, аспект, форма, интерпретација, облик, вид, род, верзија, варијација, варијетет, конфигурација, гиџиш *реі.*, дублета *реи.*, иначица *хрв.* - *суж.* модус, жанр, стил, начин, лик, метода

варијете м в. позориште

варирање с в. амплитуда

варичеле ж мн. в. богиње

варка ж ❶ (обмана чула или духа) обмана, привид, превара, обмањивање, подвала, варање, заваривање, опсена, смиџалица, илузија, мајсторлук, преваранџија, привидност, мариџетлук, опсенарски трик, мађионичарски трик, варљивост, махерај, монтажа *фиі.*, маневар *фиі.*, фразд *реі.*, трик *фам.*, блеф *фам.*, зез *фам.*, фарберија *фам.*, фора *фам.*, фазон *фам.*, намештаљка *фам.*, петљаница *жарі.*,

кумст *жарі.*, кунст *жарі.*, фол *жарі.*, финта *жарі.*, мајсторија *жарі.*, дриблинг *жарі.*, слепарија *жарі.*, петљанија *жарі.*, дефраудација *арх.*, подвалација *арх.*, швиндл *арх.* - уй: лукавство, окретност ▼ уй. илузија 1.

варош ж в. град

васиона ж космос, свемир, универзум, васељена

васкресење с в. васкрснуће

васкрс м в. васкрснуће

Васкрс м Ускрс, Вазам *арх.*

васкрснути сврш. непрел. ① ускрснути, оживети, поново оживети, устати из мртвих *изр.*, вратити се с онога света *изр.* ② *фиі.* активирати се, оживети, обновити се, освежити се, живнути, вратити се у живот, покренути се, помладити се, заживети, пробудити се, повратити се, раздрмати се, препородити се, дићи се из пепела *изр.*, поживети, устати из мртвих *изр.*

васкрснуће с ① васкресење, васкрс, ресурекција, оживљавање, обнова, васкресење, устајање из мртвих, ослобођење *фиі.*, вазам *реі.*, анастаза *реіш.*, ускрснуће *хрв.* ② *фиі.* в. препород

васпитавати несврш. прел. одгајати, подизати, отхрањивати, учити понашању, формирати личност, школовати, образовати, спремати за живот, постављати на ноге, изводити на пут *изр.*, бринути се, неговати, хранити *фиі.*, изображавати *арх.*, изображавати *арх.* - уй. подучавати

васпитати сврш. прел. подигнути, отхранивати, одгојити, оспособити, подићи, образовати, ишколовати, однеговати, дигнути, припремити за живот, извести на прави пут *изр.*, поставити на ноге *изр.*

васпитач м педагог, инструктор,

гувернанта, одгојитељ, андрагог, одгајатељ - сл: старатељ, саветник, наставник, водитељ, учитељ

ватра ж ① пламен, огањ, плам - уй. жар, буктиња, пожар - сл: паљевина, палеж ② *фиі.* в. ентузијазам ③ *фиі.* в. ватреност ▼ уй. буктиња, жар 1.

ватрен прид. ① распламсао, пламен, огњен, разбуктао, горљив, жежен *арх.* - уй: врућ, топао, врео ② *фиі.* (с еротским набојем) заносан, страстан, пламен, распламсао, врео ③ *фиі.* дивљи ▼ уй. безуман, врео 1.

ватреност ж жаркост, жестина, жучност, одушевљење, наглост, вехементност, запаљеност, огњеност, горљивост, горљивост, незадрживост, необузданост, неконтролисаност, жестокост, жар *фиі.*, ватра *фиі.*

ватросталан прид. незапаљив, несагорив, апиричан

ваш ж зоол. (лат. *Pedikulus humanus*) вашка, уш *хрв.*

вашар м ① сајам, сабор, пазар, пазариште, скуп, дернек *реі.*, вашир *реі.*, вашер *реі.*, фијера *реі.*, панађур *реі.*, збор *арх.* ② *фиі.* в. неред

веверица ж зоол. (врста глодара, лат. *Sciurus vulgaris*) *реі:* веверка, катерица, јеверица *реі.*, крцко *фам.*

вегетаријанац м ① (о човеку, онај који не једе месо) биљар, , вегетар *реіш.*, вегетарац *реіш.*, биљождер *фам.*, биљоед *фам.* ② (о животињама, оне које се хране само биљкама) биљождер, биљоед, травоед, травождер, биљождерац, хербивор

вегетација ж растиње, зелениш, зеленило, биље, зеље *реіш.*, рашће *реі.*, биљина *реі.*, биљина *реі.*, билије *реі.*

вегетирање с преживљавање, животарење, таворење, злопаћење, робија *фам.*, крпљење *фам.*

вегетирати несврш. непрел. ❶ жи-
вотарити, преживљавати, таворити,
спајати крај с крајем, злопатити се,
вегетовати, робијати *фам.*, крпити се
фам. ❷ в. расти

ведар прид. ❶ (о времену) безо-
блчан, бистар, јасан, бескишан,
бљештав, светао, миран, сув, чист,
блистав, стабилан, благ ❷ *фиі.* в.
весео 1.

ведета ж ❶ в. стражар ❷ в. дива
❸ *реј.* в. извидница

ведрина ж ❶ (о времену) безоблач-
ност, плаветнило, разгала, прогала,
прогалина, ведрик, проведрина, про-
ведрица ❷ *фиі.* в. веселост

ведрица ж в. ведро 1.

ведро с ❶ (дрвени суд) кадица, ша-
фољ, чабар, корито, ведрица, лавор,
ухача, чабрић, шкаф, чабрица, шавој
реі., кадин *реі.*, леген *реі.*, кова *реі.*,
шћавњак *реі.*, каин *реі.*, леђен *реі.*,
ампер *реі.*, каблица *нар.*, кабао *нар.* -
суж. музлица *реі.*, крављача *реі.*, кра-
љача *реі.* - *уй.* суд, вангла ❷ (метални
суд) канта, кабао, кофа, чабар, лиме-
њак, пуђерица, лимењача, ведрица
реі., кабла *реі.*, лама *реі.*, броква *реі.*,
кабо *реі.*, сић *реі.*, брокета *реі.*, кибла
реі., ћугум *реі.*, кова *реі.*, брока *реі.*,
каблић *фам.* *реі.*, тестија *арх.* музли-
ца *суж.*,

веђа ж ❶ в. обрва ❷ в. трепавица

вежба ж ❶ (систематско понављање
неке радње у циљу физичког усавр-
шавања) тренинг, гимнастика, спорт,
тренирање, фискултура, вежбање,
дрил, теловежба, гомбање *хрв.* - *уй.*
обука, игра ❷ (испробавање неког
текста или игре ради јавног извође-
ња) проба, вежбање, испробавање,
припрема, увежбавање, припремање
❸ (текст састављен за учење, део ве-
жбанке) вежбање

вежбалиште с *реј.* игралиште,
терен, стадион, хала, арена, дворана,
теретана, вежбаоница, ринг, фискул-
турна сала, спортска арена, соколана,
сала *фам.*, гимназиј *арх.*, гомбали-
ште *арх.*, гомбаоница *арх.*, поприште
реј., дворница *реј.*, ротунда *реј.* -
сл. салон, већница

вежбање с ❶ в. вежба 1. и 2.

вежбаоница ж в. вежбалиште

вежбати несврш. прел. тренирати,
увежбавати, избежбавати, егзерци-
рати, дрлиовати *фам.*

вежбач м гимнастичар, спортиста,
спорташ, спортист, гомбач, фискултур-
ник, гомбалац *арх.*, теловежбач *реј.*

вез м ❶ бод, везење, урес, дрангу-
лија, штрик, шав, орден, орнамент,
заклад, накит, фигурица, покрстица
арх., поплетица *арх.*, улама *арх.*, лан-
чанац *реј.* ❷ везиво, рупичаста чип-
ка, поплет, штикерај *реі.*, ракам *реі.*,
шупљика *реі.* - *уй.* шав 1.

веза ж ❶ (оно што нешто повезује)
конекција, спој, контакт, спојница,
релација, спона, склоп, зглоб, саста-
вак, додир, преплет, спојиште, састав-
ница, амалгам (чврст спој) *фиі.*, мост
фиі., повезница *реі.*, решка *реі.*, фуга
стир. - *уй.* аналогија ❷ заштитни-
штво, протекција, меценат, покрови-
тељство, заштита, познанство, патро-
нажа, патронат, помоћ, меценатство,
заклон *фиі.*, арка *фиі.* *реј.*, окриље
фиі., подршка *фиі.*, залеђе *реі.*, штела
реі., леђа *фам.*, колатура *реј.*, конк-
ција *реј.*, арка *арх.* ❸ (оно чиме се не-
што повезује) в. канап ❹ (стање веза-
ности, повезаности) однос, релација,
слагање, кореспонденција, блискост,
корелација, паралелност, додир, по-
везаност, једнакост, сродство, срод-
ност, корелативност, истоветност,
наликост, наликовање, кохеренција,

подједнакост, међуоднос, узајамност, спојеност, интеракција, суоднос, зависност, суодносност, хомогеност, спојивост, везаност, сраслост, упоредивост, здруженост, унија, вежа *реї.*, подобност *арх.*, нексус *стирч.*, успоредивост *хрв.*, сукладност *хрв.* - *уї:* импликација, додатак, сагласност, комбинација, пријатељство, објашњење, сличност **❸** везица, венац, ниска, грозд, низ, гротуља, гривна **❹** *фиї.* (особа или чињеница која нешто повезује) спона, посредник, ланац, повезница, мост, нит, карика **❶** в. комуникација 1.

везан прид. **❶** (нечим причвршћен за нешто) увезан, завезан, сапет, свезан, повезан, стегнут, спојен, привезан, здружен, сједињен, скопчан, спучен, заузлан *реї.* **❷** *фиї.* в. неспретан

везати сврш. прел. **❶** (спојити чвором или омчом) увезати, завезати, привезати, свезати, савезати, заузлати, стегнути, сапети, запети, кордирати, копулирати, (у)шнирати, шукати *реї.* **❷** учврстити, причврстити, приковати, залепити, - *уї.* закопчати **❸** спојити, саставити, удружити, здружити, сјединити, ујединити, повезати, скопчати, спучити, спрегнути, инкорпорирати **❹** (~ књигу) проширити, повезати, увезати, спојити, саставити **❺** в. обавезати **❻** в. спутати

везати се сврш. прел. **❶** увезати се, повезати се, скопчати се, спучити се, спрегнути се **❷** в. обавезати се **❸** (~ за неког) в. верити се

везење с штрикање, хеклање, вез

везица ж **❶** веза, венац, ниска, грозд, низ, гротуља, гривна **❷** в. веза 3.

вејавица ж мећава, кијамет, снежна олуја, снежна бура, вејање, снежно невреме

вејати несврш. непрел. засипати, снежити, падати у густим пахуљама, сипати, наносити сметове

век м **❶** (период од сто година) столеће **❷** ера, епоха, раздобље, интервал, време, доба, етапа, сезона, доб *арх.* **❸** в. вечност **❹** *фиї.* (трајање живота) в. живот **❺** в. узраст

вековечност ж в. вечност

вековни прид. в. вечан

велебан прид. в. огроман 1.

велеумље с в. генијалност

велик прид. **❶** голем, знатан, замашан, корпулентан, силан, обиман, поприличан, гломазан, кабаст, крупан, повелик, повећи, позамашан, вели (и вељи) *реї.*, громазан *фам.*, подрастао *реї.*, немали *еуф.*, коца *нейром.* *реї.* **❷** *ексир.* огроман, грандиозан, безмеран, гигантски, голем, безграничан, колосалан, џиновски, небодеран, монументалан, капиталан, енорман, небосежан, дивовски, неизмеран, импозантан, вртоглав, горостасан, баснослован, грдан, надљудски, титански, мастодонски, натчовечански, мамутски, величајан, страобалан *фиї.*, велебан *реї.*, величак *реї.*, великачак *реї.*, вељачак *реї.*, великаран *реї.*, исполински *арх.*, великолепан *реї.*, оријашки *реї.* - *уї:* масиван, гломазан, прекомеран **❸** одрастао, самосталан, пунолетан, стасао, сазрео, зрео, осамостаљен, дозрео, потентан, развијен - *уї.* висок 1. **❹** опсежан, издужен, исцрпан, обиман, опширан, развучен, преопширан **❺** в. жесток 2. **❻** в. вансеријски **❼** в. истакнут 1. **❸** в. висок 1. **❹** в. дебео **❺** в. простран **▼** *уї.* огроман 1., бројан, уважен 2., доследан

великан м **❶** (знаменит, славан, велик човек) величина, достојанство

ник, ауторитет, угледник, моћник, доајен, име, одличник, првак, велико име, гигант, великаш, фигура, капацитет, величина, цвет друштва, неко и нешто, класа, марка *фиї.*, маестро *фиї.*, човек од формата *фиї.*, бесмртник *фиї.*, махер *фам.*, калибар *фиї.*, крупна риба *фам.*, легенда *фам.*, крупна зверка *фам.*, буцован *фам.*, буца *фам.*, мудроња *жарї.*, фаца *жарї.*, мудро *жарї.*, целебритет *рейї.*, нотабилитет *рейї.* ❷ цин, див, људина, титан, гигант, горостас, рмпалија, грмаљ, грдосија, људескара, колос, оријаш, голијат, слота, гренадир, исполин, натчовек, људа, крамп *фам.*, чудовиште *фам.*, громада *фам.* - уй: креатура, карикатура

великаш м (знаменит, славан, велик човек) в. великан 1.

велики зимзелен м бот. (лат. *Vinca major*) мушка павенка

великодушан прид. дарежљив, широкогруд, несечичан, галантан, подашан, добар, хуман, самилостан, добротинитељски, добротворни, милосрдан, човечан, алтруистички, филантропски, широк - уй. поштен, искрен, племенит

великодушност ж ❶ широкогрудост, широкогрудност, дарежљивост, несечичност, галантност, галанција, алтруизам, милосрдност, издашност, доброхотност, женерозност, подашност, добротворност, женерозитет, генерозност, милост, милостивост, аман *реї.*, податљивост *рейї.*, веледушност *хрв.* - уй: племенитост, љубав, љубазност, склоност, толеранција, нежност

великомученик м в. мученик

величање с апотеоза, страхопоштовање, адорација, обожавање, занос, поклон, узвисивање, хваљење,

глорификација, одушевљење, пошта, узношење, уздизање, слављење, идолопоклонство, апологетика, пијетет, занесеност, узвишавање, идолизација, поштовање, прослављање, респект, наклон, почаст, идолизовање, ватрена приврженост/оданост, поклонство, дубоко поштовање, слављење вишега бића, простернација *арх.*, метанисање *арх.*, проскинеза *арх.*, штовање *рейї.*

величати несврш. прел. уздизати, обожавати, поштовати, глорификовати, адорирати, славити, ценити, прослављати, узвисивати, идолизирати, ковати некога у звезде, узносити, дивинирати, преуздизати, штовати *хрв.* - сл: дизати, хвалити, преценити, истицати

величина ж ❶ (особина онога што је велико) големост, замашност, крупноћа, крупност, крупнина, корпуленција, корпулентност, робусност, огромност, грандеца, развијеност ❷ в. важност ❸ (димензије или количина нечега) формат, квантитет, досег, размер, капацитет, јачина, обим, количина, запремина, дужина, опсег, димензије, маса, ширина, тежина, размера, габарит, квантум, волумен, обујам *хрв.*, протега *хрв.* - уй: обим 3. ❹ достојанство, племенитост, значај, признатост, истакнутост, уваженост, углед, нотабилитет, цењеност, запаженост, угледност, изврсност, знатност, прворазредност ❺ (знаменит, славан, велик човек) в. великан

вена ж крвни суд, доводница *арх.*, модра жила *арх.*, приводница *арх.* - уй: артерија, пулс

венац м ❶ (украсни предмет исплетен од лишћа или цвећа) прстен, ореол, витица, нимбус, круна, колобар *реї.*, гирланда *реї.* ❷ (у круг уплетени

плодови или сл.) ниска, веза, везица, грозд, низ, гротуља, гривна ③ (кружна ивица) обор, оквир, руб ④ (кружна улица) * ⑤ (планински ~) ланац, гребен, грана ⑥ в. беочуг

вендета ж в. освета

Венера ж Даница, Северњача, Зорњача, Јутарња звезда, Вечерња звезда, Вечерница, Вечерњача, Зорница, Форфорос, Хесперус, Венус

венеричан прид. в. полни

вентил м затварач, залистак, реза, завор, шраф - *реї.* пипац, заклопац, сворњак, заворањ, засовница *реїш.*, запорница *хрв.*

вентилација ж ① (прочишћавање ваздуха) проветравање, освежавање, ветрење, луфтирање, зрачење, вентилирање, луфтање, прозрачивање, изветравање, луфтаханса *жарі.* ② (уређај за проветравање) вентилатор, клима уређај, клима *фам.*, еркондишн *арх.*, климатизација *арх.*

вентилирати несврш. прел. (прочишћавати ваздуха) ветрити, проветравати, хладити, луфтирати, зрачити, ветрети, луфтати, освежавати, изветравати, прозрачивати, проветривати

венути несврш. непрел. ① (физички пропадати, о биљци) спарушивати се, сушити се, сахнути, копнети, пресушивати, гасити се ② (физички пропадати, о човеку) копнети, сахнути, умирати, сушити се, малаксавати, мрети, слабити, издисати, нестајати, копнети, гасити се, гаснути, пропадати, танчати, крепавати, црковати, копњети, гњити, пресушивати, скапавати, одлазити *фиї.* - *сл:* жудети, мршавети, гинути, лињати *реї.* ③ *фиї.* в. мучити се 3.

вењак м (хлад од лиснатих грана, биљка пузавица или сл.) сеница,

чардаклија, хладник, хлад, одрина, османлук, пергола, хладњак, барас, брајда, лоза (која ствара хлад), гро-жђе суж., брајда *реї.*

веома прил. врло, прилично, подоста, изражено, осетно, доста, много, знатно, пуно, натпросечно, нарочито, итеколико, итекако, особито, јако, значајно, изнимно, посебно, силно, у великој мери, темељито, толико, изузетно, изванредно, дебело, немало, жестоко, својски, обилно, дубоко, врашки *фам.*, добро *фиї.*, прописно *фам.*, гадно *жарі.*, толи *арх.*, добеса *арх.*, весма *арх.* - *уй.* нөизмерно - *сл:* масовно, ретко, тешко, широко, поштено, љуто, горко, тако, опасно, стварно

вепар м зоол. (лат. *Sus scrofa*) дивља свиња, свиња

вера ж ① (уверење да постоје виша, божанска бића) религија, религиозност, побожност, вероисповест, веровање, култ, канон, црква, убеђење, конфесија, верозакон, богоугодност, богоштовље *реїш.*, иман *реї.*, вероисповед *реї.*, аманет *реї.*, аман *реї.*, дин *арх.* *реї.*, верност *арх.*, закон *реїш.* - *уй.* сујеверје ② (~ у некога) поверење, поуздање, кредибилитет, поштовање, веровање ③ (сматрање да је нешто тачно) веровање, поглед, уверење, убеђење, гледиште, начело, осећај, схватање, мото, поставка, теза, кредо, вјерују, теорија, увереност, уздање, убеђеност, супозиција ④ претпостављање, претпоставка, веровање, нада, ишчекивање, предвиђање, слутња, интуиција, предосећај, идеја, наслућивање, тежња, хипотеза, тежење, наговештај, домишљај, нагађање, предосећање, домишљање, спекулација *фам.*, сумња *реїш.* - *уй:* мишљење, чежња - *сл:* сан, мисао, раз-

мишљање ❸ (задата реч) заклетва, завет, верност, уверење, сигурност, обећање, искреност, обавеза, увереност, поуздање, реч, кредибилност, залог, присега *реј.*

веран прид. ❶ веродостојан, стваран, оригиналан, аутентичан, легитиман, прописан, изворан, идентичан, истинит, правилан, истоветан, сушти, начелан, чврст, неизмењен, природан, егзактан, проверљив, коректан, чист, сигуран, доказив, примаран, исправан, прецизан, збиљски, једнак, тачан, конзистентан, реалан, прави, незачињен *фиј.*, самоникао *фиј. реј.*, аутентички *арх.*, нефалсификован *реј.*, самобитан *реј.*, самородан *реј.*, непатворен *реј.* ❷ привржен, лојалан, одан, нераздржив, поверљив, сигуран, присан, предан, неодвојив, поуздан, коначан, од поверења, верен *арх.*, верован *арх.* - уј: искрен, частан, чврст, поштен, добар, честит ❸ *в.* доследан

верати се несврш. узверавати се, пењати се, успињати се, пентрати се, вешати се, кешати се *жарј.*

вѐрач м ❶ алпиниста, планинар, пењач, планинац

вербалан прид. ❶ усмен, оралан, разговорни, говорни, језични, изречен, исказан ❷ *арх. в.* глаголски ❸ *реј. в.* празноговорљив

вербализам м *в.* фразирање

вербализовати несврш. прел. фразирати, испразно говорити, вербализирати, празнословити, просеравати се *нар.* - уј. лупетати

вербена ж бот. (лат. *Verbena officinalis*) *реј.* чврстац, врбена, језичар, коњушара, трава од далка, брбица, спориш, босотица, дивља врбена, споришак, железенка, љутовница, бориш, брстица, спериш, бербина, врбина

вергл м (музичка справа уз помоћ које се свирају увек исте мелодије) верглец *фам.*, органин *арх.*, органет *арх.*, оргуљице *реј.*

верглати несврш. непрел. *в.* брбљати 1.

верем-трава ж бот. (лат. *Calamint-ha officinalis*) *реј.* марулка, веремњача, горска метвица, трава од верема

верен прид. ❶ заручен ❷ *арх. в.* - веран 2.

вереник м младић, заручник, љубавник, момак, дечко, изабраник, тип *жарј.*, фрајер *жарј.*, даса *фам. арх.*

вереница ж заручница, девојка, изабраница, цура, риба *жарј.*

вересија ж (одлагање наплате за издату робу на поверење) почек, причек, одлагање, поверење, дуг, кредит *фам.*, лер *жарј.*, креда *жарј.* - уј. зајам 1.

верзија ж ❶ (приказивање догађаја које је по садржини слично с неким другим) варијанта, облик, начин, вид, варијација, интерпретација, иначеца *хрв.* ❷ (музичка ~) обрада, прерада, интерпретација

верзиран прид. ❶ вешт, спретан, вичан, сналажљив, умешан, окретан, стручан, способан, професионалан, испрактикован, усавршен, извежбан, дорастао, извештен, истрениран, мајсториски, уходан, обучен, квалификован, довитљив, зналачки, увежбан, упућен, виртуозан, рутиниран, лакорук, прекаљен, кадар, промућуран, чиграст, видраст *фам.*, виспрен *реј.* - уј: брз, еластичан, проверен, надарен, гибак ❷ *в.* упућен

верзираност ж знање, извежба-ност, компетентност, стручност, спретност, умеће, способност, вештина, умешност, вичност, окретност, рутина, мудрост, дораслост,

мајсторство, искуство, ујежбаност, искусност, упућеност, навика, мајсторија, рутинираност, обученост, уметност, квалификација, пракса, усавршеност, уходаност, позваност, умење, компетенција, студиозност, квалификованост, умност, техника, наука *фил.*, занат *фам.*, кликер *фам.*, акрибија *реи.*, умедба *реи.* - *уи*: учинак, разумевање, даровитост, дар, образованост, надареност - *сл*: познавање, сналажљивост, упознатост

вериге ж мн. ланци, букагије, лисице, окови, узе, негве, лисичине, синцири, крдена *реи.*, комостра *фам.*

веридба ж заруке, просидба, прстенovanje, прошење, прошевина, верене

верити се сврш. заручити се, испросити, везати се, прстенovati

верификација ж ❶ в. ауторизација ❷ *форм.* в. контрола

верификовати сврш. прел. в. афирмисати 1.

верник м побожник, правоверац, теист, богоугодник, богомолац, побожњак

верност ж ❶ (особина онога који је веран) оданост, приврженост, лојалност, поверљивост, пожртвованост, постојаност, непроменљивост, поузданост, часност, честитост - *уи*: увереност, искреност, поштење ❷ (особина нечега што је верно приказано) веродостојност, истинитост, реалност, аутентичност, стварност, тачност, незачињеност, аутентичност, аутентика, неизмењеност, исправност, непатвореност, изворност

веровање с ❶ (веровање у натприродна бића и силе, одређен систем таквих веровања) религија, побожност, вероисповест, вера, култ, канон, црква, религиозност, убеђење,

конфесија, верозакон, богоштовље, иман *реи.*, вероисповед *реи.*, аманет *реи.*, аман *реи.*, дин *арх. реи.*, верност *арх.*, закон *реи.* ❷ (основно убеђење) в. начело 2. ❸ (полазишна тачка у размишљању) претпостављање, претпоставка, нада, вера, ишчекивање, предвиђање, слутња, интуиција, предосећај, идеја, наслућивање, тежња, хипотеза, тежење, наговештај, домишљај, нагађање, предосећање, домишљање, спекулација *фам.*, сумња *реи.* - *уи*: мишљење, чежња - *сл*: сан, мисао, размишљање ❹ (одлагање наплате за издату робу на поверење) в. вересија

вероватан прид. (који изгледа истинит, који може бити) изгледан, потенцијалан, остварив, остварљив, могућ, изводив, претпостављив, замислив, евентуалан, плаузибилан, можебитан, изводљив, могућан, пробабилан, можан, вјеројатан *хрв.*

веровати несврш. прел. ❶ (бити верник) бити побожан, имати веру, клањати се, молити се ❷ (имати мишљење) мислити, сматрати, држати, бити мишљења, бити убеђен - *уи*. размишљати ❸ в. (у неког) уздати се, ослањати се (на неког), полагати (на неког), имати поверења ❹ в. претпостављати

вероватно прил. (на вероватан начин) могуће, ваљда, изгледа, канда, највероватније, изгледно, није искључено, биће да, рекло би се, могло би бити, евентуално, зацело, по свој прилици, може бити, чини се, сва је прилика, ваљада *реи.*, ваљад *реи.*, ваљаде *реи.*, камо среће *фам.*, дај боже *фам.*, почем *арх.*, бојсе *арх. реи.*, вјеројатно *хрв.*, дајбуди *хрв.* - *уи*: сигурно, можда

вероватност ж в. вероватноћа

вероватноћа ж могућност, изглед (за нешто), вероватност, шанса, евентуалност, апаренција *реџ.*, потенција *реџ.*, можебитност *реџ.*, вјеројатноћа *хрв.*

веродајница ж *хрв. в.* акредитив

веродостојан прид. стваран, веран, оригиналан, аутентичан, легитиман, прописан, изворан, идентичан, истинит, правилан, истоветан, сушти, начелан, чврст, неизмењен, природан, егзактан, проверљив, коректан, чист, сигуран, доказив, примаран, исправан, прецизан, збиљски, једнак, тачан, конзистентан, реалан, прави, вероватан *реџ.*, незачињен *фиј.*, само-никао *фиј. реџ.*, аутентички *арх.*, нефалсификован *реџ.*, самобитан *реџ.*, самородан *реџ.*, непатворен *реџ.*

веродостојност ж истинитост, реалност, аутентичност, стварност, верност, тачност, незачињеност, аутентика, аутентичност, неизмењеност, исправност, непатвореност, изворност

вероисповед ж *реџ. в.* вероисповест

вероисповест ж (веровање у натприродна бића и силе, одређен систем таквих веровања) религија, побожност, вера, веровање, култ, капон, црква, религиозност, убеђење, конфесија, верозакон, богоштовље, иман *реџ.*, вероисповед *реџ.*, аманет *реџ.*, аман *реџ.*, дин *арх. реџ.*, верност *арх.*, закон *реџ.*

вероломан прид. в. бесраман 1.

вероломство с ❶ (кршење задате речи) издаја, невера, изневеривање, вероломност, издајништво - уй. превара ❷ (превара у браку) неверност, неверство, превара, издаја *ексџр. фам.*

версификација ж (структура сти-

ха у песничком делу) метрика, метар, стих

вертикалан прид. усправан, окомит, исправљен, исправан *арх.*

веселити несврш. прел. радовати, забављати, пружати радост, увесељавати, усрећивати, разгаљивати, галити

веселити се несврш. ❶ радовати се, ликовати, клицати, уживати - уй. об-радовати се ❷ забављати се, шегачити се, џумбусати, лудирати се, зезати се *фам.*, шалити се *фам.*, зајебавати се *фам.*, ударати бригу на весеље ❸ проводити се, пијанчити, шенлучити, теревенчити, лумповати, лудовати, пити, пијанчевати, пировати, лолати се, бекријати, гостити се, бучно славити, лумпати, годовати *арх.* ❹ *еуф. в.* опијати се

веселост ж весеље, радост, срећа, полетност, лепршавост, озареност, раздраганост, ведрина, живахност, добра воља, разгаљеност, разигра-ност, мерак, расположеност, ђеф *фам.*, усхит *реџ.*, лакоћа *ексџр.* - уй: расположење, задовољство

весељак м ❶ аниматор, забављач, лакрдијаш, луда, шегач, шаљивчина, лола, шаљивчија, шаљивко, враго-лан, шаљивац, комедијаш, пајац *суж.*, шерет, бећар, ђаволан, комедијант, завитлант, звекан, зевзек, обешењак, лутак *фиј.*, егленчија *реџ.*, бајацо *реџ.*, леро *реџ.*, пајацл *реџ.*, пајацо *реџ.*, хар-лекин *реџ.*, луцпрд *фам.*, спрдач *фам.*, зафркант *фам.*, џумбушлија *фам.*, спрдало *фам.*, зезант *фам.*, арлекино *фам. реџ.*, зезатор *фам.*, спадало *фам.*, зајебант *нар.*, ограшеновић *реџ.*, бур-гијаш *реџ.*, клаун *хрв.* - *суж.*: клоун, комичар, арлекин, циркузант, гутач ватре, циркусант, глумац, мимичар, пантомимичар, жонглер ❷ в. бекрија

веселе с ❶ веселост, радост, срећа, полетност, лепршавост, озареност, раздраганост, ведрина, живахност, добра воља, разгаљеност, усхит, разиграност, мерак, расположеност, *ћеф фам.*, *лакоћа експр.* - уй: расположење, задовољство ❷ журка, забава, игранка, вечеринка, посело, веселица, фестшта (феста), дернек *реї.*, тулум *реї.*, теферић *реї.*, локатив *жарї.*, журеза *жарї.*, домјенак *хрв.* - уй: славље, пијанка, седељка ❸ задовољство, уважење, част, радост, ужитак, почаст ▼ уй. бекријање, гозба

весео прид. ❶ радостан, озарен, срећан, насмејан, расположен, лаган, неоптерећујући, разигран, распеван, занесен, живахан, чио, раздраган, блажен, полетан, ведар, обрадован, задовољан, крепак, лепршав, оптимистичан, разгаљен, оран, добре воље, виталан, жовијалан ❷ в. виталан 1. ▼ уй. анегдотичан

веслоношке ж бот. мн. (лат. *Pelecaniiformes*) весларице

весник м (курир који преноси вести) гласник, информатор, гласоноша, курир, викач, изјављивач, објављивач, биров, теклич *реї.*, теклић *реї.*, хаберник *реї.*, телал *реї.*, брзотеца *арх.*, поклисар *арх.*, аброноша *арх.*, абердар *арх.*, татар *арх.*, скоротеча *арх.*, улак *реї.*, пейк *реї.* - сл: најављивач, поштар

веспа ж скутер

вест ж новост, обавештење, обавест, информација, новина, глас, абер *арх.*

вести несврш. непрел. фиг. в. брбљати 2.

ветрењак м ❶ в. луталица ❷ в. ветропир 1.

ветрење с в. вентилација 2.

ветрети несврш. прел. в. ветрити

ветрити несврш. прел. проветравати, вентилирати, хладити, луфтирати, зрачити, ветрети, луфтати, освежавати, изветравати, прозрачивати, проветривати

ветроваљ м бот. (лат. *Eryngium campestre*) *реї.* вражји стриц, ветровац, котрљан

ветровка ж јакна, виндјакна, жакет, виндјака кабаница *суж.*,

ветрогоња м ж фам. в. беспосличар 3.

ветропир м ❶ (лакомислен, непромишљен човек) врдалама, пробисвет, хохштаплер, шарлатан, вртиреп, ветрењак, фићфирић, превртљивац, летипас, летиветар, звијук, шврљало, аламуња, шеврдало, ћилкош *реї.*, вираун *реї.*, лаур *реї.*, којекаковић *фам.*, цвећка *нар.*, вртигуз *нар.*, јебиветар *нар.*, ландара *жарї.*, ветрогоња *арх.*, голоигра *арх.*, витлија *арх.*, хлапимуха *арх.* - уй: шепртља, покварењак, смећењак, враголан, ленштина, скитница ❷ *фам. в.* беспосличар

ветруша ж зоол. * (птица из реда соколова, лат. *Falco tinunculus*)

већање с (окупљање у циљу усаглашавања ставова) конгрес, заседање, састанак, расправа, скуп, седница, претрес, дебата, конференција, договарање, окупљање, форум, сабор, разговор, скупштина, дискусија, пленум, семинар, усаглашавање, намерење, симпозијум, сесија, лонцање *реї.*, адет *реї. реї.*, конвенција *форм.*, збор *арх.*, веће *арх.*, окуп *реї.*, сабир *реї.*, домјенак *хрв.* - уй: слога, договор, уговор, гомила

већати несврш. непрел. в. дискутовати

веће с (тело од више чланова које решава одређена питања) савет, збор, скуп, колектив

већина ж главнина, мајоритет, (нај) већи део, (нај)већи број, претежност, гро *нейром.*, вишина *реџ.* - уй. надмоћ

већник м ❶ (члан неког већа) одборник ❷ в. саветодавац

већница ж (дворана у којој заседа неко веће) * - уй. просторија

вехементан прид. *арх.* в. ватрен 1.

вехементност ж в. ватреност

вечан прид. ❶ (који дуго живи или постоји) в. вечит 1. ❷ (који вреди за сва времена) апсолутан, сталан, непролазан, етерналан, постојан, трајан, перманентан, бескрајан, неограничен, неизменљив, свевремен, недостижан, тоталан, дурашан, непроменљив, неизгладив, вековечан, безвремен, једини, јединствен - уй: бесмртан, потпун ❸ *фиј.* в.. божанствен

вече с сумрак, сутон, предвечерје, полумрак, смирај, полутама, сумрачје, смркнуће, акшам *реџ.*, први мрак *реџ.*

вечит прид. бесконачан, бесмртан, непрекидан, непролазан, непрекидан, безграничан, непрестан, вечан, сталан, неизмеран, непромењив, бескрајан, непрекинут, доживотан, неограничен, без дна/граница/краја, неизбрисив, ненарушив, неуништив, векотрајан, неисцрпан, неисцрпљив, неискорењив, вековечан, вековни, безвремен, даноноћни *фам.*, непресушан *фам.*, константан *форм.* - уй: трајан, дуготрајан, несавладив, чест

вечито прил. в. заувек

вечно прил. в. заувек

вечност ж бескрајност, еон, бескрај, вековечност, безграничност, век, недоглед

веш м рубље, роба, рубенина *реџ.*,

преобука *с.уж.*, пресвлака *с.уж.* - уй. одећа

вешалица ж ❶ (сталак за вешање одеће) чивилук, вешало, вешелка *реџ.*, вешалка *реџ.* ❷ ауфингер, офингер, вешалка, виселица *нар.*, ленка *арх.* ❸ (шницла од свињског меса) лунгић *хрв.*

вешати несврш. непрел. бесити, качити, кешати *фам.*

вешати се несврш. (хватати се за нешто и висити) качити се, бесити се, кешати се *фам.*

вешт прид. ❶ спретан, вичан, верзиран, сналажљив, умешан, окретан, стручан, способан, професионалан, испрактикован, усавршен, извежбан, дорастао, извештен, истрениран, мајсторски, уходан, обучен, квалификован, довитљив, зналачки, увежбан, упућен, виртуозан, рутиниран, лакорук, прекаљен, кадар, промућуран, чиграст, видраст *фам.*, виспрен *реџ.* - уй: брз, еластичан, проверен, надарен, гибак ❷ домишљат, креативан, даровит, инвентиван, талентован, стваралачки, способан, обдарен, оригиналан, надарен, маштовит, продуктиван, делатан, ингениозан, сналажљив, имагинативан, окретан, прегалачки *реџ.*, талентиран *хрв.* - уй: предузимљив, генијалан

вештац м пророк, видовњак, врач, врачара, маг, прорицатељ, чаралац, гатар, визионар, опсенар, гатара, погађач, гаталац, бајало, чудотворац, чаробњак, бели маг, врач погађач, сирхирбаз, црни маг, оракул, травар, хоца, негромант, урочник, негромант, бајач, видар, задиг *реџ.*, задик *реџ.*, здухач *арх.*, вједогодња *арх.*, викан *реџ.*, жрец *реџ.*, чудотворник *реџ.*, јасновидац *реџ.*, врачар *реџ.*, врачолија *реџ.*, мантијаш *йој.* - уй: лекар, астролог

вештачки прид. ❶ лажан, тобожњи, неаутентичан, неистинит, фалсификован, погрешан, артифицијелан, подметнут, извештачен, лажљив, неправи, претворан, кривотворен, ненараван, патворен, фаличан, приви-дан, самозвани, фалш *нейром. фам.*, апокрифан *реџ.*, умјетан *хрв.* - уџ: неприродан, фиктиван, измишљен - сл: наopak, нетачан, крив ❷ усиљен, крут, уштогљен, укочен, извештачен, неприродан, завезан, суздржан, сти-снут, артифицијалан, службен *фиј.*, уштиркан *фам.*, као свињска нога *фам. изр.*, заузлан *реџ.*

вештина ж ❶ знање, извежбаност, компетентност, стручност, спрет-ност, умеће, способност, верзир-ност, умешност, вичност, окретност, рутина, мудрост, дораслост, мајстор-ство, искуство, увежбаност, иску-сност, упућеност, навика, мајсторија, рутинираност, обученост, уметност, квалификација, пракса, усаврше-ност, уходаност, позваност, умење, компетенција, студиозност, квали-фикованост, умност, техника, наука *фиј.*, занат *фам.*, кликер *фам.*, акри-бија *реџ.*, умедба *реџ.* - уџ: учинак, разумевање, таленат, образованост, сналажљивост ❷ в. виртуозност ❸ в. креативност

вештица ж ❶ (по народном веро-вању, жена која је у дослуху с ђаво-лом и чини зла) караконцула, кара-панца, мора *нар.*, рогуља *арх.*, коњо-барка *арх.*, лепирица *реј.*, лепируша *реј.*, вешћа *реј.*, вештегара *нар.*, цо-прница *нар.* - уџ. бабарога ❷ *фиј.* (ружна жена) накарада, наказа, ру-гоба, чудовиште, сподоба, грдоба, монструм, роспија, неман, нагрда, страшило, гнусоба, караконцула, ружноћа, гадура, калаштура, на-

казник, Франкенштајн, квазимодо, наказница, гвоздензуба, харпија, карапанца, аждајка, акреп *фиј.*, кр-стача *реј.*, ажделија *реј.*, карикатура *фам.*, крамп *фам.*, грдобина *фам.*, габор *фам.*, вештеруља *нар.*, скри-дељ *жарј.*, гном *жарј.*, аждаха *арх.*, коњобарка *арх.* - уџ: бабарога, при-виђење, змија *фиј.* ❸ *фам.* врачара, гатара ❹ (зла жена) в. кучка 2. ❺ зо-ол. (ноћни лептир, лат. Sphinx) *

вибрато м (дрхтање тона при пева-њу/свирању) тремоло, дрхтање

вибрација ж њихање, подрхтава-ње, треперење, дрхтање, вибрира-ње, струјање, осцилација, трептање, трептај, дрхтај, лелујање, титрање, титрај, ландарање *фам.*

вибрирање с в. вибрација

вибрирати несврш. непрел. трепе-рити, титрати, осциловати, подрхта-вати - уџ. дрхтаги, њихати се

вид м ❶ (моћ гледања) поглед ❷ об-лик, лик, форма, начин, модус, фигу-ра, варијанта, верзија, род, тип, жанр, стил, аспект, метода, конфигурација, гидиш *реј.* - уџ. врста ❸ в. испоља-вање

видање с в. лечење

видар м в. исцелитељ

видати несврш. прел. в. лечити

видело с ❶ в. светло ❷ в. дан 1.

видети сврш. несврш. непрел. прел. ❶ *сврш. љрел.* (чулом вида примити) угледати, погледати, запазити, осмо-трити, уочити, спазити, шмекнути, разабрати, снимити *фам.*, уловити оком *фам.*, ђанити *жарј.*, ошмекати *жарј.* - уџ. гвирнути ❷ *несврш. нейрел.* трудити се, настојати, тежити, аспири-рати, стремити, намеравати, претен-довати, гледати, покушавати, гледати да се све уради на време, паштити се *реј.*, напрезати се *ексџр.* ❸ *сврш. љрел.*

опазити, открити, уочити, приметити, напипати ❶ *сврш. љрел.* прозрети, докучити, установити, раскринкати, препознати, сагледати, проникнути (у нешто), разабрати, уверити се (у нешто), напипати, прогледати *фш.*, прокужити *фам.*, укапирати *жар.* - уй: разумети, спознати, открити, дознати ❷ *сврш. љрел.* (проћи кроз неко животно искуство), доживети, преживети, проживети - *сл:* пропатити, искусити ❸ *сврш. љрел.* размислити, проверити, испитати ❹ *сврш. љрел.* анкетирати, испитати, истражити, сазнати, дознати, пропитати, проучити, изнаћи, службено распитати, изучити ❺ *сврш. љрел. в.* докучити 1. ❻ *сврш. љрел. в.* обавестити се

видети се *сврш. несврш. ❶ несврш. нейрел.* штрчати, стрчати, вирити, гвирити, познавати се, извиривати, излазити, помаљати се ❷ *сврш. љрел.* састати се, сусрести се, срести се, наћи се (с неким), срести (некога), укрстити путеве *изр.* ❸ *сврш. нейрел.* остати, остати као траг, познавати се

види *узв. в. гле*

видик м ❶ (онолико колико се може видети оком) домашај, дoмет, опсег, досег, обим, дијапазон, оквир, домак - уй. *распон* ❷ (простор обухваћен погледом) панорама, видокруг, обзорје, обзор, поглед, хоризонт, доглед, видно поље, видело, визура, кругозор *хрв.* - уй. *видиковац*, *призор* ❸ *в.* *гедиште* 1.

видиковац м погледало, виглед, погледник, видоглед - уй. *видик* 2.

видичак м бот. (лат. *Euphrasia officinalis*) видока шарена, видовчевица, осленица, видац, видова трава, очаница, зорница, грижовка, видица, видовача, драгонка, видовита трава

видљив *прид. ❶* (онај који се може видети) видан, приметан, приметљив, видован, нескривен, очит, очевидан, визибилан, очигледан, упадљив, уочљив, опаљљив, маркантан, запаљљив, замeтан, заметљив, означен, обележен, истакнут, изразит ❷ *јасан, очигледан, очевидан, еклатантан, осетан, очит, евидентан, несумњив, флагрантан, недвојбен - сл: схватљив, присутан, упечатљив*

видљиво *прил. ❶* приметно, уочљиво, очито, очигледно ❷ (у великој мери) *фш.* знатно, поприлично, много, осетно, приметно, силно, страховито, колико се може замислити, страшно, јако, грдно, изразито, грозно *фш. фам., стравично фш. фам., језиво фш. фам., лудо фам.* - уй: претерано, врло

видљивост ж (осветљеност која омогућава да нешто буде видљиво, својство онога што је видљиво) очевидност, обележеност, истакнутост, јасноћа, осветљеност, очитост, обасјаност, приметност, запаљљивост, приметљивост, очигледност, еклатантност, евидентност, видност, уочљивост, означеност, развидност, замјетљивост *хрв.* - *сл:* присутност, разумљивост

видност ж *в.* видљивост

видовит *прид.* далековид, видовљачки, прозорљив, проницљив, пророчански, визионарски, визионаран, далековидан, виловит, пробојан *арх., вједовит арх.*

видовитост ж ❶ далековидност, визионарство, далековидост, прозорљивост, мисаоност, проницљивост - уй: знање, даровитост, памет, мудрост ❷ *в.* гатање 1.

видовњак м ❶ пророк, врач, врачара, маг, вештац, прорицатељ, чара-

лац, гатар, визионар, опсенар, гатара, погађач, гаталац, бајало, чудотворац, чаробњак, бели маг, врач погађач, црни маг, травар, хоџа, негромант, урочник, некромант, бајач, видар, оракул *реї.*, задиг *реї.*, задик *реї.*, си-хирбаз *арх.*, здухач *арх.*, вједогодња *арх.*, викан *рей.*, жрец *рей.*, чудотворник *рей.*, јасновидац *рей.*, врачар *рей.*, врачолија *рей.*, мантијаш *йої.* - *уй:* лекар, астролог ② виделац, чаробник, виловњак

видовњачки прид. в. видовит

видовчица ж бот. (лат. *Anagallis arvensis*) *реї:* курје око, дивји башелак, вид, очица, абронка, скрика, видовица, оканце, крика, видић, црљена вида, видеока, курја чесница, видова травица, кокошији слијеп, видовка, курослеп, зеленика, зеница, видац, абронек, мишакиња, кривичица, видовска трава, чрвичник

видокруг м в. видик 2.

видра ж ① зоол. (сисар из породице куна, лат. *Lutra lutra*) * ② *фиї.* в. до-витљивац

виђен прид. ① в. поштован 1. ② в. истакнут 1.

виђење с ① в. визија ② (начин на који се нешто види) представа, пред-доцба, доживљај ③ *рей.* в. призор

вижљаст прид. в. висок 1.

виза ж допуштење, овера, визум *арх.*

визави пред. в. насупрот

визибилан прид. в. видљив

визија ж ① (способност предвиђања и сагледавања) преддоцба, видовитост, далековидост, помисао, виђење, предвиђање, предсказање, приказа, представа, пророчанство - *уй:* зами-сао ② (слика маште, виђење нечег не-стварног) в. фантазија

визионар м в. видовњак 1.

визионарски прид. в. видовит

визир м ① нишан ② штит, део шле-ма

визирати сврш. безл. (прибавити визу) *

визита ж ① контрола, посет, лекар-ска посета, обилазак ② *фиї.* посета, обилажење, обилазак, посет, муса-фир *реї.*, поход *арх.*, похођење *арх.*, походња *арх.*, походе *арх.*, регрута-ција *рей.* - *уй:* гост, посетилац

визиткарта ж посетница, визитка *фам.*

вијадукт м в. мост 1.

вијак м ① шраф, реза, елиса, клин, затварач, завртањ, преворница, ша-раф, заворањ, завор, чивија, сворњак ② в. вентил

вијати несврш. прел. в. јурити

вијача ж уже, коноп, конопац за прескање, канап *реї.*

вијорење с клађење, њихање, лелу-јање, треперење, лахорење, лаптање, лепршање (на ветру), љуљање, дрхта-ње, млатарање, лантарање *фам.*, лан-гарање *фам.*, шампање *фам.*, ланда-рање *фам.*, шандарање *арх.*

вијорити се несврш. клатити, лелу-јати, лелујати се, вити се, лепршати, гибати се, њихати, лебдети, повијати се, лахорити, витлати се, треперити, климати, љуљати се, колебати, млата-рати, лепирати *реї.*, лектати *реї.*

вијошница ж бот. (лат. *Parietaria of- ficalis*) *реї:* прилип, мртва коприва, дренак, црквина

вијуга ж (кривудава, крива линија или нешто таквог облика) спирала, прегиб, завој, облина, лук, венац, кри-вина, бандажа, колобар, окука, набор, кривуља, савијутак, витица, завију-так, превој, зглоб, обруб, део круга, крива црта, банда, рескавица *реї.*, ше-

вуљица *реї.*, завојица *реї.*, обрт *реї.*, сагиб *реї.*, синус *маї.* *суж.*, косинус *маї.* *суж.*, тангенс *маї.* *суж.*, волута *сїруч.* - уї: црга, прстен, круг - сл: кружница, кугла, полукруг

вијугав прид. витичаст, кривудава, увијен, завијен, спиралан, витичав, вијугаст, извијен, крив, завинут, цик-цак *фам.*, завојит, окукаст, замршен, завојаст, увојит, змијаст, завојевит, серпентинаст, нераван, змијугав, пу-жаст *фиї.*, веругав *реї.*, веругаст *реї.*, баврљаст *реї.* - сл: крив, заобилазан

вијугаст прид. в. вијугав

вијугати несврш. прел. кривити, превијати, савијати, искривљавати, смотавати, витоперити, грбити, извртати, изобличавати, завијати, нагињати, кривудати, пресавијати, изувјати, повијати, угибати, извијати, кврчити, увијати, сагињати *реї.*, ви-ти *реї.*, фркати *реї.*, сукати *реї.*

вијугати се несврш. в. верати се - уї. вијугати

вика ж в. викање

викање с вика, драње, крика, вика, граја, врева, ларма, галама, жамор, узвикивање, писка, урликање, јау-кање, урлање, цика, дрека, кричање, дерњава, вриска, повика, чичање, де-рање, рика, цилик, циликање, пови-ци, узвици, жагор, алаука, крештање, галамљење, грајање, пиштање, цева, громор, урнебесна вика, вриштање, врискање, урнебес *фиї.*, орњава *реї.*, орљава *реї.*, дерачина *фам.*, весак *арх. реї.*, дерача *арх.*, врка *арх.*, бреска *арх.*, рогобор *арх.* - уї. бука, лупање

викати несврш. непрел. ❶ *нейрел.* урлати, цичати, галамити, бучати, де-рати се, врискати, дречати, грајати, надвикивати се, узвикивати, изди-рати се, лармати, скичати, кричати,

ричати, драти се, кликтати, бечати, арлаукати, алакати, пиштати, изви-кивати, рикати, цијукати, брујати, дерњати се, парати (неком) уши, ди-зати цеву, грмети, јаукати, грактати, баукати, јалакати *реї.*, бречати *реї.*, ревати *реї.*, халакати *реї.*, һакати *реї.*, руљати *реї.*, крештати *фам.*, чепити жвале *ексїр.* - уї: дозивати, беснети ❷ *їрел. в.* грдити ❸ *їрел. в.* дозивати **викач** м портпарол, гласноговор-ник, разгласивач, труба *фиї.*, галам-ција *фам.*, телал *арх.*

викенд м (недељни одмор) излет, пикник - уї. одмор 1.

викендица ж (кућа ван града за одмор) вила, летњиковац, летовали-ште, дача

виклер м папилотна, увијач (за косу)

викнути сврш. прел. ❶ вриснути, дрекнути, заурлати, завриштати, грунути, раздерати се, зацичати, за-крештати, закричати, продерати се, заурликати, заврискати, издерати се, загрмети, загаламити, задерати се, забечати, залармати, задречати, заја-укати, раздерачити се ❷ в. дозвати

виктимологија ж жртвословље *хрв.*

виктомолошки прид. виктимоло-гијски, жртвословни *хрв.*

вила¹ ж ❶ (велика и лепа кућа) пала-та, замак, дворац, тврђава, утврђење, утврда, конак, двор, резиденција, ку-ла, каштел *реї.*, палача *ексїр.* ❷ (кућа ван града за одмор) в. викендица

вила² ж ❶ божица, полубогиња, ру-салка, водарица, горска и водена бо-гиња, виленица, вилогорка, чаробни-ца *фиї.*, погоркиња *фам.* - уї: сирена, грација - сл: муза, нимфа ❷ *фиї. в.* ле-потница

вилајет м крај, предео, околиш, кра-јолик, рејон, провинција - уї: завичај, покрајина

виле ж мн. рачве, рашље, виљушка *фам.*, вила *арх.*

вилине власи ж мн. бот. (лат. *Adiantum capillus Veneris*) *реї*: водена папрат, венерине власи, господине власи, папраз

вилин коњиц м зоол. (инсект једнокрилац, лат. *Aeschna grandis*) *

вилино сито с бот. (лат. *Carlina acaulis*) пупава, крајевац, белотрн, решетка, крављак, протак, простриљавица, пупавац, компава, бели трн, сјекавац

вилица ж чељуст, зубало, лалока *реї*. раље *суж*.

виличаст прид. в. рачваст

виљамовка ж крушковача

виљушка ж ❶ пирун *реї*., вилица *хрв.* ❷ *реї*. в. рукавац

виљушкар м виличар *фам.*

винара ж в. ❶ (просторија за прераду и смештај вина) в. винарија 1. ❷ (продавница за продају вина) винарија, винарница, винотека

винарија ж ❶ (просторија за прераду и смештај вина) винарница, винара, вински подрум, виноточје, подрум (вински), клет *арх.* ❷ (продавница за продају вина) в. винара 2.

винарница ж в. винарија

винарство с (производња вина или наука о томе) енологија, виноградарство, виноделство, винодеље *арх.*

виндјакна ж в. ветровка

винова лоза ж бот. (лат. *Vitis vinifera*) виња лоза, виника, вина лоза, виполоза, винска лоза, чокот, трс, крга

виновник м в. ❶ в. кривац ❷ в. зачетник 1.

виноградњак м зоол. (лат. *Helix pomatia*) виноградарски пуж

винска мушица ж в. дрозофила

винути сврш. прел. в. уздигнути

винути се сврш. в. дигнути се

вињак м коњак, виновача, виновница *реї*., виновац *реї*.

вињета ж ❶ орнамент, украс, заглавље ❷ в. етикета

виолентан прид. в. ватрен 1.

виолентност ж в. виоленција - уї. ватреност

виоленција ж силовитост, плаховитост, грубост, окрутност, жестина, жучност, виолентност, насртљивост, незадрживост, горонадноост - уї. насиље, ватреност

виолина ж ћемане *реї*., егеде *реї*., виолин *арх.*, гусле *арх.*

виолончелиста м муз. челиста, контрабасиста

виолончело с муз. чело, челенце *фам.*

випера ж зоол. (змија отровница, лат. *Viperinae*) љутица, отровница, отровна змија

вир м ❶ вртлог, ковитлац, жеврнтија *реї*., бунар *реї*., врукат *реї*., свој *арх.*, коловрат *реї*. вилиман *реї*. *суж.* - уї. брзак ❷ в. вихор

вирак м бот. (лат. *Alchemilla vulgaris*) *реї*: вирић, бисерак, росаница, веркута, вркута, говеђа трава, звиздењак, лавска нога, господин плашт

вирилан прид. *реї*. в. мужеван 1.

вирити несврш. непрел. ❶ (гледати потајно или из прикрајка) звирити, зиркати, провиривати, шкиљити, очијукати, чкиљити, гвирити, ждракати, погледавати, кибицовати, навиривати се, поглеткивати, лукати *фам.*, гледуцкати *фам.*, шацовати *фам.*, гледити *фам.* ❷ в. видети се 1.

вирман прил. економ. (пренос буџетских кредита из једне позиције у другу) *

виртуелан прид. *вар. вирџуалан*, замишљен, нестваран, прикривен, невидљив, неприметан, тајни, притајен, потајан, неманифестован, потенцијалан, могућ, затомљен, сакривен, забашурен, латентан

виртуоз м в. мајстор 2.

виртуозан прид. в. вичан

виртуозност ж мајсторство, стручност, вештина, ненадмашивост, изванредност, генијалност

вирулентан прид. ❶ *фиі. в. ватрен* 1. ❷ в. шкодљив

вирус м (паразитни микроорганизам који може да изазове болест) - уй. бактерија

вишла ж луганига *реі.*, хреновка *хрв.*

вис м висија 1. и 2.

висак м каламир *реі.*, оловница *реі.*, шакул *реі.*

висак м оловница, шакул, каламир, лот - уй. *либела*

висећи прид. обешен, лебдећи

висибоба ж бот. (лат. *Galanthus nivalis*) *реі:* висипатка, бапка, дремуљка, висигаћ, дремидеда, дријемак

висија ж ❶ узвишење, узвисина, узвишица, вис, висост, врлет, височје, узвишица, хридина, врх, висота *арх.*, грич *хрв.* ❷ в. брдо

висина ж ❶ (вертикална димензија у човека) стас, раст, узраст, вишина *реі.* ❷ (вертикално одстојање од нечега) в. ниво

висити несврш. непрел. ❶ (бити причвршћен у окомитом положају) бити окачен/обешен, лебдети, левитирати, вежети *реі.* ❷ *фиі.* (дуго стајати, проводити време на једном месту) цецати, зверати, куњати, дангубити, глуварити, зврјати, дреждати, задржавати се, цоњати, чамити, шалаба-

зати, кружити (наоколо), диплити, зјапити *фам.*, зевати *фам.*, смрдети *жарі.*, чучати *жарі.* - уй: блејати *жарі.*, чекати, беспосличарити, лутати, досађивати се

вискозан прид. в. лепљив

вискозност ж в. лепљивост

висок прид. ❶ (који је великог раста) стасит, вижљаст, велик, витак, истегнут, повисок, овисок, протегљаст, овећи *еуф.*, повећи *еуф.*, небодеран *експр.*, цигљаст *фам.* - уй. дугоног, вишеспратан, витак 1. ❷ (о звуку) танак, звонак ❸ (који се налази на узвишици, висији) брдски, планински. ❹ (који се истиче високим квалитетом) в. одличан

високошколац м в. академац

високообразованост ж в. едукација

високопаран прид. претенциозан, надмен, уображен, обестан, самољубив, снобовски, надувен, ташт, безобзиран, неотесан, самодопадљив, арогантан, кочоперан, покондиран, осион, сујетан, блазиран, нарцисоидан, високоуман, препотентан, охол, дрзак, разметљив, горд, умишљен, хвалисав, пун себе, подигнутог носа, дрчан, доминантан, горопадан, нашепурен, филозофски *фиі.*, надут *фиі.*, поносан *фиі.*, гиздав *реі.*, прчевит *реі.*, узносит *реі.*, прпошан *реі.*, каһиперан *реі.*, мудрослован *реі.*, напухан *хрв.* - уй: досадан, покварен, себичан

високопарност ж в. гордост

високопоштован прид. в. уважен 2.

високоризичан прид. в. погубан

високоуман прид. в. високопаран

високоумље с ❶ мудрословље, високоумност, високопарност ❷ в. дубокоумље

висораван ж и м плато, височје, зараван, равња, зараванак, височина, лединак *реї.*, јединак *реї.*, таванак *реї.* - уї: брдо

висост ж ❶ (у обраћању) височанство, узвишеност, ексцеленција, магнифиценција, превасходство, преузвишеност, светлост ❷ в. висија

височанство с в. висост 1.

височје с в. висија

виспрен прид. промућуран, паметан, проницљив, оштроуман, разуман, хитар, уман, јасновид, разборит, резонски, фифик *реї.*, дотупаван *реї.*, проницав *реї.* - уї: сналажљив, даровит, јасан, вичан

виспреност ж ❶ в. интелигенција 1. ❷ в. таленат ❸ в. дубокоумље

висуљак м в. привесак

витак прид. ❶ мршав, танак, танкострук, сув, сувољав, жгољав, узак, спечен, кошчат, коштуљав, шланг *реї.*, шланк *фам.*, јектичав, постан, усахао, кржљав *йої.*, кост и кожа *изр.*, вит *йесн.* - уї: висок, елегантан ❷ в. висок 1. ❸ в. гибак

виталан прид. ❶ разигран, енергичан, живахан, младалачки, темпераментан, брз, покретљив, динамичан, снажан, покретан, полетан, весео, животан, жив(ахан), агилан, врцкаст, пун живота, пун живости, вижласт, хитар, подузетан, ведре духа, бодар, чио, жустар, прштав, ведар, крепак, немиран, окретан, млађахан, ватрен *фиї.*, гибак *фиї.*, активан *фиї.* - уї: свеж, јак, млад, неуморан ❷ в. горући 1. ❸ в. најважнији 2.

виталност ж воља, полет, јачина, снага, живост, енергија, крепкост, елан, жустрина, чилост, енергичност, крепост, силина, динамика, сила, снажност, живахност, интензитет, разиграност, силовитост, моћ,

активност, акција, јакост, прштавост, срчаност, вољност, крепкоћа, жустрост, темпераментност, зор *реї.*, јакленост *реї.*, вигор *арх. реї.* - уї: марљивост, ватреност, окретност, чврстина - сл: покретљивост, бодрост, брзина, хитрина, врцкастост, лакоћа

витао м (назив за разне справе које се обрћу) в. витло

витез м ❶ (борац у старом Риму или члан нарочите средњовековне верске војске) * ❷ *фиї.* в. јунак ❸ *фиї.* кавалер (кавалијер), центлмен, ритер

витешки прид. ❶ узвишен, кавалерски, центлеменски, профињен, отмен, рафиниран, пожртвован, племенит, лепих манира, несебичан, сублиман *реї.*, ритерски *реї.* - уї: јубазан, частан, галантан - сл: аристократски, господски, романтичан ❷ *фиї.* в. јуначки

витештво с ❶ в. храброст ❷ *фиї.* в. учтивост

вити се несврш. ❶ *рефл.* в. верати се ❷ *нейрел.* в. вијорити се

витица ж. ❶ в. коврца ❷ кика, плетеница ❸ в. вијуга

витичав прид. ❶ в. витичаст

витичаст прид. ❶ кривудава, вијугава, увијен, завијен, спиралан, витичав, вијугаст, извијен, завинут, цик-цак *фам.*, завојит, окукаст, замршен, завојаст, увојит, змијаст, завојевит, серлентинаст, нераван, змијугав, пужаст *фиї.*, веругав *реї.*, веругаст *реї.*, баврљаст *реї.* - сл: крив, заобилазан ❷ кудрав, коврцава, гргурав, куждрав, витичав, локнаст, куштрава, гргураст, коврчаст, коврчав, врч(к)ав *реї.*, ричан *реї.*, крецава *реї.*

виткост ж мршавост, издуженост, танушност, фигура *фиї.*, линија *фам.*

витлање с в. бацање

ВИТЛАТИ несврш. прел. ❶ (окретати у ковитлац, доводити у вртложно кретање) обртати, лелујати, махати, окретати, млатити, кружити, терати (на све стране), гибати ❷ в. бацати ❸ в. јурити

ВИТЛО с (назив за разне справе које се обрћу) витао, чекрк *суж.*, мотовило *суж.*, дизалица *суж.*, чигра *суж.*, вратило *суж.*, вртешка *суж.*

ВИТОПЕРИТИ несврш. прел. кривити, изобличавати, извијати, повијати, савијати, увијати, искривљавати, завијати, кривудати, пресавијати, угибати, кврчити, превијати, смотавати, грбити, вијугати, извртати, сагињати *реј.*, вити *реј.*, фркати *реј.*, сукати *реј.*

ВИТРИНА ж (застакљени ормар) *

ВИХОР м ❶ (врста ветра) * ❷ *фий.* (буран ток догађаја) ковитлац, комешање, вртлог, опасност, пометња, вртложење, ковитлање, збрка ❸ *фий.* в. сила

ВИХОРАН прид. *фий.* в. буран

ВИЦ м шала, досетка, пошалица, којештарија, доскочица, глупост, будалаштина, мудролија *фий.*, извала *жарі.*, бисер *жарі.*, одвала *жарі.*

ВИЧАН прид. вешт, спретан, верзиран, сналажљив, умешан, окретан, стручан, способан, професионалан, испрактикован, усавршен, извежбан, дорастао, извештен, истрениран, мајсториски, уходан, обучен, квалификован, довитљив, зналачки, увежбан, упућен, виртуозан, рутиниран, лакорук, прекаљен, кадар, промућуран, чиграст, видраст *фам.*, виспрен *реј.* - уй: брз, еластичан, проверен, надарен, гибак

ВИЧНОСТ ж извежбаност, компетентност, стручност, спретност, умеће, способност, вештина, верзи-

раност, умешност, окретност, дораслост, мајсторство, искуство, увежбаност, искушеност, упућеност, мајсторија, рутинираност, обученост, уметност, квалификација, пракса, усавршеност, уходаност, позваност, умеће, компетенција, студиозност, квалификованост, умност, техника, наука *фий.*, занат *фам.*, кликер *фам.*, акрибија *реј.*, умедба *реј.* - уй: учинак, разумевање, даровитост, дар, образованост, надареност - уй. знање

ВИШАК м ❶ (оно чега више него што је потребно, преко мере) сувишак, суфицит, прекомерност, залиха, шкарт, преобиље, преостатак, непотребност, претек, преобилност, ресто, резерва, претичак, претераност, прелажење мере, додатак, прекорачење мере, сувишан додатак, лагер *фам.*, рестлови *фам.* - сл: уштеда, луксуз ❷ остатак, отпадак, сувишак, шкарт - *реј.* кало, обирак, отребина - уй: смеће

ВИШЕ прил. в. изнад

ВИШЕБОЖАЦ м многобожац, политеиста, паганин, пантеиста

ВИШЕ ВОЛЕТИ несврш. прел. в. преферирати

ВИШЕГЛАСЈЕ с полифонија

ВИШЕГОДИШЊИ прид. многогодишњи - уй. трајан 1.

ВИШЕЖЕНСТВО с в. многоженство

ВИШЕЗНАЧНОСТ ж двозначност, неодређеност, двосмисленост, амбивитет, проблематичност, полисемија, двоструконост, двосмислица, двојбеност *хрв.*

ВИШЕЈЕЗИЧАН прид. многојезички
ВИШЕ-МАЊЕ прил. отприлике, приближно, око, мање-више, углавном, плус-минус, ту негде, неких, добрих, тако некако, цирка *фам.*

вишемуштво с в. многомуштво

вишенационалан прид. вишестанички, мешовит, мешан

вишеслојан прид. ❶ (који се састоји из више слојева) слојевит, вишеструк, вишестран, многосложан, вишегуб, комплексан, вишестепен, многострук, сложен, детаљан, вишеставчан, вишекратан *хрв.* ❷ *фил.* в. вишесмислен

вишесмислен прид. двосмислен, сомнабулан, збуњујући, нејасан, небулозан, конфузан, неразумљив, неразговетан, неухватљив, алегоричан, енигматичан, херметичан, увијен, тајанствен, питијски *фил.*, тромислен *фам.*, немушт *експр.* - уи. компликован

вишеспратан прид. многоспратан, вишекатан, небодеран

вишеспратница ж в. небодер

вишестран прил. ❶ в. вишестраничан ❷ в. вишеслојан ❸ *фил.* (о некој особи) в. свестран

вишестраничан прил. многостраничан, вишестран

вишестраност ж дистинкција, разлика, многострукост, неспојивост, различитост, несличност, разнородност, неједнакост, спектар, свакојакост, диференцираност, разлучивање, шароликост, одвајање, раздвајање, разноликост, разноврсност, неподударност, распознавање, неподударање, диспаратност, неслагање, нескладност, неуједначеност, свестраност, обухватност, апартност, различност, неускладивост, диспаратет, разликовање, несклад, хетерогеност, осебујност *хрв.* - уи: супротност, посебност - сл: промењивост, сложеност, непрепознатљивост

вишеструк прид. ❶ вишестран, вишеслојан, многосложан, вишегуб, комплексан, вишестепен, слојевит,

многострук, сложен, детаљан, вишезначан, вишеставчан, вишекратан *хрв.* ❷ различит, многострук, разноврстан, разнородан, шаролик, сваковрстан, шаренолик, хетероген, мултилатералан, вишестран, комплексан, разнолик, екстензиван, универзалан, мешан, различан, широк, разноврстан, вишестепен, мултипли, сложен, свакојак, разни, разноличан, разноврзни *експр.*, абрашаст *арх.* - уи: вишеслојан, исцрпан - уи: свестран

вишетоман прил. вишесвешчан

вишећелијски прид. многоћелијски

вишеугао м многоугаоник, полигон, многоугао, вишекут *хрв.*, многокут *хрв.*, вишекутник *хрв.*

вишеугаон прид. вишекутан, вишеугли, полигоналан, многоугаон

виши прид. ❶ (комп. од висок) ❷ *фил.* в. надмоћнији

вишња ж бот. * (врста воћа, лат. *Prunus cerasus*)

вишњаст прид. в. вишњев

вишњев прид. вишњаст, вишњастоцрвен

вишњи прид. в. божански 1.

вишњик м (воћњак с вишњама) вишњевар, вишњар, вишњак

вјерују м в. веровање 2.

влага ж ❶ (присуство течности) влажност ❷ (устајао ваздух) мемла

влада ж ❶ (врховна управна власт) извршно веће *арх.* ❷ в. власт

владајући прид. ❶ врховни, руководећи, управни, управљајући, челни, предводећи, на власти, претпостављени ❷ в. доминантан 1.

владалац м в. владар

владање с ❶ понашање, опхођење ❷ руковођење, вођство, баратање, управљање, предвођење, **манипули-**

сање, поступање, лидерство, руковање, маневрирање, маневрисање, менаџмент, команда, администрација, старешинство, управа, упућивање, надзирање, дириговање *фиј.* - сл: доминација, кормиларење *фиј.*, крмарење *фиј.*, равнање, вођење

владар м владалац, лидер, вођа, вођ, господар, управник, главешина, предводник, командант, старешина, управљач, главар, поглавица, властодржац, старији, врховник, водилац, шеф државе *форм.*, круна *фиј.*, ћупа *фиј.*, фактор *фиј. рей.*, ум *фиј.*, коловођа *фиј.*, кормилар *фиј.*, разум *фиј.*, мозак *фиј.*, врх *фиј.*, чело *фиј.*, глава *фиј.*, чобанин *фам.*, предшасник *арх.*, перјаник *арх.*, владика *арх.*, начелник *арх.*, вожд *арх.*, предњак *рей.*, линеал *рей.*, првак *рей.*, челник *рей.*, человођа *рей.*, предводиолац *рей.*, равнатељ *рей.*, ферула *рей.* - суж: војвода, поглавар, монарх, трибун, жупан, суверен, краљ, цар, династ, принцип *арх.*- уй: пословођа, администратор, руководиолац, директор, диктатор

Називи владара

ага	могул
велики војвода	набаб
велики жупан	надвојвода
вицекраљ	негус
емир	низам
император	поглавица
императорка	рани
кајзер	раца
калиф	регент
кан	сатрап
кедив	султан
кнегиња / књегиња	фараон
кнез / књаз	цар
краљ	цезар
краљица	шах
махараџа	шеик
микадо	шогун

владати несврш. непрел. управљати, руководити, водити, господарити, столовати, бити на челу, предводити, председавати, имати власт, имати моћ, председавати, господовати, дрмати, царевати *фиј.*, кормиларити *фиј.*, боговати *арх.*, пашовати *арх.*, банити се *арх.*- уй. заповедати

владика м епископ, првосвештеник, аријар *реј.*, акријера *реј.*, аријера *реј.*, архијереј *арх.*, архијереј *цркв.* - суж: митрополит (управитељ више епархија), архиепископ (први међу епископима)

влажан прид. ❶ (који садржи много влаге, мемле) мемљив, буђав, плеснив ❷ мокар, намочен, овлажен, воден, воденаст, наквашен, сквашен, натопљен, орошен, поливен, покисао, неосушен

влажити несврш. прел. ❶ (чинити мокрим) мочити, квасити, натапати - уй. тећи ❷ в. плакати

власвлашац м бот. (лат. *Allium ascalonicum*) luk (лат. *A. ascalonicum*) *реј.*: влашик, аљма, дробњак, козјак, алма, ајма, лучац, добрињак, шнитлин; љутика, шкалуња, шкалоња

власник м господар, газда, домаћин, поседник, ималац, земљодржац, властелин (феудални ~ земље), држалац, станодавац (~ који изнајмљује стан), свој на свом, кућевласник, земљопоседник (~ који поседује земљу), падроне *реј.*, ефенди *реј.*, притежалац *арх.*, велможа *арх.*, спахија *арх.*, сопственик *арх.*, притежавалац *арх.*, ага *арх. реј.*, кућегазда *рей.*, газдаш *рей.*, чорбација *рей.*, грунташ *рей.*, госа *хий.*

власништво с земљопосед, имовина, својина, посед, иметак, земља, имање, добро, актива, газдинство, земљиште, капитал, властитост, до-

маћинство, господарство, сопственост, газдалук, поседство, старина, подручје, поседништво, влаштина, поседовање, читлук *реї.*, сермија *реї.*, спахилук *реї.*, хас *реї.*, имућство *арх.*, држава *арх.*, латифундија *арх.*, домазлук *арх.*, латифундиј *арх.*, осопштина *хрв.* - суж: беглук, потес, беговина-уј: бапгина, наследство - сл: некретнина, богатство

власт ж режим, старешинство, вођство, челништво, влада, супремација, моћ, руководство, администрација, предводништво, царевање *фиї.*, кормило *фиї.*, врх *фиї.*, систем *фиї.*, строј *фиї.*, круна *фиї.*, водство *рейї.*, врхушка *рейї.*, врховништво *хрв.*

властит прид. личан, особни, персоналан, индивидуалан, свој, сопствен, рођени - уј: оригиналан, својствен

властодржац м в. деспот

властољубив прид. (поглепан на власт) * - уј. амбициозан

влашка салата ж бот. (лат. *Lapsana communis*) *реї.*: репуњача, залатница, шкрбинка, огњичина, сисавац

во м (мушко говече, обично уштројено) - уј. говече

вод м ❶ кабл, жица, цевовод, цев, линија, проводник, спроводник, кабел *рейї.*, туљак *рейї.*, туба *рейї.*, тулац *рейї.* - суж: нафтовод, водовод, електровод, плиновод ❷ вој. (мања војна јединица) колона, врста, јединица, формација, строј, постројба, шпалир *рейї.*

вода ж ❶ водњак *рейї.*, аква *стируч.* - уј: сок ❷ *фиї.* море, река, језеро, поток, океан

водарица ж бот. в. белоушка

водати се несврш. в. вуцати се

водвиљ м (кратка и лака позоришна игра) * - уј. комедија 1.

воден прид. ❶ течан, редак, жидак, водњикав, воденаст, мек ❷ в. мокар

водена перуника ж бот. (лат. *Iris pseudacorus*) *реї.*: жути лилијум, дивљи лилијум, жути божур, лажни мачинац, поводна перуника, зечја ружица, жути водени љиљан, водени мачић, барска перуника, водени божур, жута лилија, водени цвијет, дивља перуника, водени кмин, кринка, жута перуника, шарица

воденица ж млин, поточара, млиница, млинац, лопатара

водењак м в. плацента

водећи прид. ❶ најважнији, руководећи, проминентни, кључни, челни, врховни, средишњи, централни, поглавит ❷ први, првопласирани, предводећи, челни, надмоћни

водица м в. водич

водител м ❶ (на телевизији или радију) спикер - уј. аниматор 2. ❷ в. предводник

водити несврш. непрел. прел. ❶ *неирел.* боговати, управљати, банити се, руководити, господарити, столовати, бити на челу, председати, имати власт, имати моћ, кормиларити, председавати, господовати, пашовати, предводити, дрмати *рейї.* - сл: царевати, владати, краљевати ❷ *нейрел.* протезати се, пружати се, ићи (ка) ❸ *ирел.* одводити, спроводити, пратити, превозити, пребацивати, пељати *реї.* ❹ *ирел.* в. изазивати

водити љубав несврш. изр. имати сношај *форм.*, сексати се *фам.*, туцати се *фам.*, кресати се *фам.*, јебати се *нар.*, карати се *нар.*, прцати се *нар.*

водич м вођа пута, путовођа, водица, предводник, предводител, водитељ *арх.* - уј. вођа 2.

водовод м (постројење за довође-

ње воде у насељима) * - уй. вод 1.

вододелница ж растока, водораздео, расточје, водомеђа

вододерина ж в. јарак 1.

водоземац м зоол. двожица, дво-земац, амфибија биол., амфибиј хрв.

водомар м зоол. (врста птице) (лат. *Alcedo atthis*) златар

водоник м хидроген, водик хрв.

водопија м бот. ж (лат. *Cichorium intybus*) реј: сунчево цвеће, шурлин, кажипут, цикорија, подрожник, плавуља, водоплав, шантога, радић, цигура, коњска трава, гологуза, голица, женетрга, жућаница, јандрешица, цилкорија, чикора, дивља лоћика, желтеница, модрица, плавоцвет, вишњев реград

водораван прид. хоризонталан, раван, положен

водоскок м ❶ фонтана, гејзир, водомет, шедрван реј., кључ реј., гејзер реј. ❷ в. фонтана 1.

водоток м в. корито 3.

вођа м ❶ владар, вођ, владалац, лидер, господар, управник, главешина, предводник, краљевић, командант, старешина, управљач, главар, поглавица, властодржац, старији, врховник, вођилац, ћупа фиј., фактор фиј. реј., ум фиј., коловођа фиј., кормилар фиј., разум фиј., мозак фиј., врх фиј., чело фиј., глава фиј., чобанин фам., шеф фам., предшасник арх., перјаник арх., владика арх., начелник арх., вожд арх., предњак реј., линеал реј., првак реј., челник реј., человођа реј., предвођилац реј., равнатељ реј., ферула реј. - суж: монарх, војвода, трибун, поглавар, жупан, суверен, краљ, цар, династ, принцип арх.- уй: пословођа, администратор, руководиоца, директор, диктатор ❷ предводник, старешина,

лидер, главар, глава, првак, предвођилац, кондуктор, кормилар, фронтмен фам. - уй: водич

вођство с ❶ руковођење, баратање, управљање, владање, предвођење, поступање, лидерство, руковање, маневрирање, маневрисање, менаџмент, команда, администрација, старешинство, управа, упућивање, надзирање, дириговање фиј. - сл: доминација, кормиларење фиј., крмарење фиј., равнање, вођење ❷ в. власт ❸ (својство онога који се истиче пред другим) преимућство, предност - уй. надмоћ

вожња ж ❶ превоз, саобраћање, промет, кретање, саобраћај, превозење, транспорт, вожење, преношење, возидба реј. - уй: правац, путовање ❷ фиј. (путовање превозним средством) путовање, излет, пут, круг, тура фам., путешествије арх., итинерар реј., возидба реј. - суж: екскурзија, маршрута, експедиција, мисија, ходочашће, матуралац, турнеја - уй: шетња ❸ фиј. жарј. в. превара

воз м (железничка кола састављена од вагона и локомотиве) композиција, влак хрв.

возакати несврш. прел. в. возикати

возарина ж в. путарина

возати несврш. прел. ❶ в. возикати ❷ жарј. варати, лагати, петљати, интригирати, роварити, мотати, измишљати, смерати, подметати, сплеткарити, мућкати, подваљивати, мутљати, кувати фиј., ковати фиј., мутити фиј., бургијати фам., мунђати фам., муљати фам., пртљати реј., шуровати реј. ❸ фиј. обмањивати, манипулисати, злоупотребљавати, правити лудим, искориштавати - уй: злостављати, малтретирати - уй: искоришћавати, кињити

ВОЗАЧ м шофер, возилац, возар, мајстор *фам.*, киријаш *арх.*, рабаџија *арх.*, управљач *арх.*

ВОЗИКАТИ несврш. прел. ① (возити тамо-амо) возати, возакати, возукати, возарати, шеврљати *фам.* ② в. возати 2. и 3.

ВОЗИЛО с фиг. аутомобил, кола, ауто, машина, моторно возило, лимузина (елегантан, велик аутомобил), транспорт, колица *фам.*, моторизација *фам.*, макина *жарг.*, самовоз *арх. хрв.*

ВОЗИТИ несврш. прел. терати, управљати (нечим), покретати

ВОЗИТИ СЕ несврш. саобраћати, ићи, кретати се - *суж:* пловити, летети

ВОЈВОДА м ① *ист.* (чин војног заповедника) херцег, маршал, мушир ② *арх.* (онај који предводи војску) в. војсковођа ③ *ист.* (властелин у нашим средњовековним државама) - * уй. племић

ВОЈВОТКИЊА ж в. кнегиња

ВОЈЕВАТИ несврш. непрел. в. борити се

ВОЈНИ прид. (који се односи на вој-

ску) в. војнички 1.

ВОЈНИК м ратник, борац, војно лице, бојовник *хрв.*, комбатант *реј.*, солдат *арх.*, мегданџија *арх.* - *суж:* граничар (~ који чува границу), новак (неискусан ~), позадинац (~ у позадини), драгон (припадник лаке коњице), копљаник (~ наоружан копљем), мускетар (~ наоружан мускетом), герилац (~ за специјалне задатке), тенкиста (~ у тенку), посиљни (~ додељен официру за свакодневну помоћ), регрут (~ који подлеже војној обавези), добровољац (~ који добровољно ступа у војску или учествује у рату), специјалац (~ за специјалне задатке), јуришник (учесник у јуришу), пешадинач (~ који служи у пешадији), фронташ (~ на фронту), стражар (~ на стражи), плаћеник (унајмљени ~), командос (~ за специјалне задатке), устаник (~ који устаје против нечега), бојник, резервиста (~ обвезник из резерве), аскер *реј.*, војак *фам.*, солдачина (непристојан војник) *нар. јој.*, фазан (неискусни ~) *жарг.*, гуштер

Војни чинови

КОПНЕНА ВОЈСКА И ВАЗДУХОПЛОВСТВО

Војници

разводник
десетар
млађи водник

Подофицири

водник
водник прве класе
старији водник
старији водник прве класе
заставник
заставник прве класе

Официри

потпоручник
поручник
капетан

капетан прве класе
мајор
потпуковник
пуковник

Генерали

генерал мајор
генерал потпуковник
генерал пуковник

МОРНАРИЦА

Војници

разводник
десетар
млађи водник

Подофицири

водник

водник прве класе
старији водник
старији водник прве класе
заставник
заставник прве класе

Официри

потпоручник
поручник фрегате
поручник корвете
поручник бојног брода
капетан фрегате
капетан корвете
капетан бојног брода

Адмирал

контраадмирал
вицеадмирал
адмирал

(млади ~) *жарї.*, цомба (стари/искусан ~) *жарї.*, репоња *жарї.*, саборац (~ из истих редова), крсташ (~ који се бори под знаком крста) *арх.*, гrenaдир (~ за посебне задатке у неким војскама) *арх.*, катана *арх. реї.*, официр (~ са вишим чином), коњаник (~ који се бори на коњу), ветеран (старији, искусан ~), штитоноша (~ који носи штит)

војнички прид. ❶ (који се односи на војнике или војску) војни, армијски, солдатски *арх.*, солдачки *арх.* ❷ (који је расположен за борбу) в. ратоборан

војска ж армија, снаге, трупе, војништво, жива сила, јединица, оружане снаге, војници, људство *фиї.*, чизма *фиї.*, чизметина *фиї. њої.*, солдација *арх. њої. реї.*, низам *арх. реї.*, војница *арх.*, солдатека *њої.* - суж: батаљон, постројба *хрв.*, ваздухопловство, чета, пешадија, одред, морнарица, легија, паравојска

војсковођа м (онај који предводи војску) командант, заповедник, војвода *арх.* - уї. чин

вокабулар м ❶ (скуп свих речи једног језика, речничко благо) в. речник 1. ❷ (начин изражавања) речник, дискурс, стил, говор, манир

вокал м ❶ самогласник ❷ *фам.* певач, вокални извођач

вокација ж служба, звање, професија, посао, струка, запослење, ангажованост, положај, занимање, позив, активност, намештење, дужност, задужење, радни однос, позвање, упоалење, послање *фиї.*, мисија *фиї.*, задатак *фиї.*

волак м зоол. (лат. *Murex trunculus*, *Murex brandaris*) морски пуж

волан м ❶ управљач, кормило (~ на броду или чамцу) ❷ (набрани део

женске одеће) карнер, врпца, набор, украсни поруб

волеј м *сїорїї.* (ударац у лопту док је у лету) * - уї. шут

воleti несврш. прел. ❶ (бити заљубљен) љубити, марити *реї.*, севдисати *реї.*, миловати *їесн.*, обожаваати *ексїр.* ❷ в. свиђати се, допадати се, пријати *нейрел.*, марити *нейрел.*, годити *нейрел.*, бити драго *безл.*, густи *нейрел. реї.*, бити по вољи - уї. одобравати ❸ имати вољу, бити вољан - уї. желети ❹ *реїї.* више волети, преферирати, претпостављати, надређивати, најволети *реїї.*

волић м зоол. (лат. *Sylvia simplex*) волић, смокварица, грмуша

воловски прид. волујски, волуњски, волињи

воловски језик м бот. (лат. *Anchusa officinalis*) *реї:* вољак, руњава трава, пачје гнездо, волујак

волонтерски прил. в. добровољно
волумен м ❶ (простор који заузима тело) запремина ❷ (обично о гласу) обим, пуноћа, опсег, густина, густоћа, јачина, обујам *хрв.* ❸ (димензије или количина нечега) в. величина 3. - уї. вредност ❹ *арх.* том, део, свезак, наставак, књига, епизода ❺ (особина оног што је густо) в. густина 1.

волшебан прид. в. магијски

воља ж ❶ (психичка способност која управља свесним поступцима или испољавање те способности) вољност, жеља, елан, чилост, енергичност, полет, снага, живост, енергија, крепост, крепкост, динамика, сила, моћ, јакост, прштавост, срчаност, крепкоћа - уї: марљивост, ватреност, окретност, чврстина, брзина - сл: покретљивост, бодрост, лакоћа ❷ (оно што се хоће) намера, одлука, спремност, склоност, прохтев, стремљење,

настојање, тежња, жеља, амбиција, хтење, циљ, аспирација, замисао, примисао, план, интенција, наум, накана, тежење, смерање, идеал, промишљај, претензија, смер *реџ.*, нами-сао *реџ.*

вољан прид. спреман, решен, кадар, готов, рад, оран, припремљен, распо-ложен, припреман, склон, накањен, приправан, резолутан, здушан, за-грејан *фил.*, у фазону *фам.*

вољен прид. љубљен, обожаван, омиљен

вољно прил. ① врло радо, радо, обе-ручке, свесрдно, здушно, спремно, одмах, отворена срца, вољко, од свег срца *изр.*, раширених руку *изр.*, без оклевања *изр.*, без речи *изр.* ② в. до-бровољно

вонгола ж зоол. в. капица

воњ м в. смрад

воњав прид. в. смрдљив

воњати несврш. непрел. смрдети, за-ударати, баздети, запахњивати, зади-сати, запухњивати, пахнути, ширити воњ, непријатно мирисати, смради-ти, вршичати *реџ.*, чути се *реџ.*, осећа-ти се *фам.*, кандисати *жарџ.*, кандела-ти *жарџ.*, дисовати *жарџ.*

восак м (из уха) слих, ушна смола, церумен

воскар м свећар, медичар

воскарница ж свећарница

воћар м (узгајивач воћа) * - уџ. зе-мљорадник, продавац, вртлар

воћарско с ▼ уџ. аграр

воћка ж в. плод

воштаница ж в. свећа

воштити се несврш. *фам. в.* тући се

врабац м зоол. (лат. *Passer domesti-cus*) цивцан *реџ.* •

враголан м ① ђаво, деран, мангуп, обешенјак, несташко, немирко, неоте-

санац, ђаволан, клинан, непослушник, неваљалац, спадало, адраповац, злоћко, тепац, ђаволак, окачењак, тврдоглавац, каубој, проклетиња, грубијан, шејтан, личинар, факинчић, враг, гуланфер (и голанфер), несрећа, факин, рђа, бара-ба, цвећка *фил.*, магарац *фил. нар.*, зврк *фил.*, ђилкош *реџ.*, вижле *реџ.*, берескин *реџ.*, мулац *реџ.*, леро *реџ.*, штрањгов *реџ.*, шерет *реџ.*, угурсуз *фам.*, хорјат *фам.*, деринште *нар.*, хунцут *реџ.* - уџ: само-вољник, дрзник, простак ② в. весељак

враголаст прид. ђаволаст, несташан, мангупски, неукротив, неприпито-мљив, непослушан, вражији, ђаволски, немиран, обешенјачки, распуштен, ала-муњаст, непокоран, врагометан, опу-штене природе, лолински, окачењачки, лолски, опуштен, недисциплинован, шеретски *фам.*, хунцутски *реџ.*, ве-трогоњаст *реџ.*, пустопапан *реџ.* - уџ: тврдоглав, неваљао - сл: лакомислен, хировит, мушичав

враголасто прил. лолински, обеше-њачки, бекријски, мангупски, бо(х) емски, шеретски, несташно, фрајер-ски, ђаволасто, лолски, бекријански,

Воће

авокадо	јагода	орех
ананас	кајсија	папаја
банана	кикирики	рамбутан
боровница	кокос	рибизла
бресква	крушка	ринглови
брусница	купина	рогач
вишња	лешник	смоква
грејпфрут	лимун	трешња
грожђе	лубеница	урма
гуава	малина	црна
диња	манго	рибизла
дрен	мандарина	шљива
дуд	маракуја	шумска
дуња	маслина	јагода
јабука	наранџа	

факински, бекријашки, шмекерски *фам.*, окачењачки *фам.*

враголија ж *фам.* досетка, мангуплук, неваљалштина, шег, пошалица, шала, лакрдија, неподоба, мангупство, мангупарија, враголанство, несташтво, магарештина, ђаволство, шеретлук, забуна *фиі.*, лудорија *фиі.*, комедија *фиі.*, лудост *фиі.*, смејурија *фам.*, зајебанција *фам.*, зафрканција *фам.*, бургија *фам.*, хунцутарија *арх.*

вражији прид. в. враголаст

вражији прид. врашки, ђавољи, ђаволски, ђаволаст, демонски, сотонски, шејтански, пакленски, дијаболичан

врана ж зоол. ❶ * (врста птице, лат. *Corvus cornix*) ❷ (морска риба, лат. *Corvina nigra*, *Umbrina cirrosa*) кавал, коњ

вранац м ❶ (врста коња) * - уй. коњ ❷ (врста вина) *

вранемил м бот. (лат. *Plumbago europaea*) врањена, свинченка, врањемил, липка, вранемил, оловница

враниловка ж бот. (лат. *Origanum vulgare*) оригано, вранилова трава, мравинац, мравињац; *реі:* совро, болмет, вриган, горка мета, мајоран, мажуран, сушица, бабина дубчица, добровољка, црљена мета, забрта, ксаберта, риган, метвица, рохоган, црноврх, совр, мравлињак, оригањ, добра мисел, тошта, боља душица, чобер, гоцман

врапсеме с бот. (лат. *Lithospermum officinale*) *реі:* дивља проха, птичја трава, билозрнац, врапчевина, птичје просо, дивља проја, јарабиње зеље, ђинђувак, врапчије просо, јаребињак, бисерка, проуља, врапчије семе, птичје семе, зечје семе

врата с мн. капија, вратнице, хаустор, улаз, излаз, вежа, портун *реі.*, капицик *арх.*, порта *арх.*, портал *арх.*

вратар м ❶ портир, ушјер *реі.* ❷ *хрв.* *сјоріи.* голман

вратило с *сјоріи.* разбој, пречка, рек *арх.*, рех *реі.*, преча *реі.*

вратити сврш. прел. ❶ (дати назад) врнути *фам.* ❷ (добити назад) повратити ❸ в. обновити ❹ (одбити примити, нпр. награду) одбацити, одбити

вратич м бот. (лат. *Tanacetum vulgare*) *реі:* абрата, божје око, братић, конопљика, грличек, вратић, поврата, уманика, вратижеља, повратић, обратич, мошак, вратика, повратич, чрвињек

вратница ж довратак, рагастов, довратник, довратница, перваз, подбој, побој, шток *фам.*

вратнице ж мн. в. врата

вратоломан прид. ❶ погибелан, пустилован, ризичан, рискантан, пресмео, дрзак, превише храбар, тегабан, непромишљен, изазован, опасан, хазардерски, несигуран, неизвештан, ђавољи *фиі.* ❷ (пут) каменит, врлетан, непрелазив, непроходан, стрм, изрован, неприступачан, непролазан, нераван, цомбаст *фам.* ❸ в. авантуристички ❹ в. брз 1.

вратоломија ж акробатика, акробација, вратолом, егзибиција *фиі.*

враћање с ❶ повратак, долазак ❷ (дуга) плаћање, одуживање, отплата, измиривање, намиривање, исплаћивање, накнађивање, подмиривање ❸ в. реванш

врач м ❶ пророк, видовњак, врачара, маг, вештац, прорицатељ, чаралац, гатар, визионар, опсенар, гатара, погађач, гаталац, бајало, чудотворац, чаробњак, бели маг, врач погађач, сихирбаз, црни маг, оракул, травар, хоца, негромант, урочник, негромант, бајач, видар, задиг *реі.*, задик *реі.*

здухач *арх.*, вједогодња *арх.*, викан *рейш.*, жрец *рейш.*, чудотворник *рейш.*, јасновидац *рейш.*, врачар *рейш.*, врачолја *рейш.*, мантијаш *йой.* - уй: лекар, астролог ② окултиста, чаробњак, маг, езотеричар, мистик, духовњак, езотерик, гностик, духовник, жрец, магичар, учитељ магијских вештина, чаробник, волшебник *йой.* - суж: шаман, кабалиста- уй: пророк, свештеник - сл: учењак, мислилац ③ в. исцелитељ ▼ уй. лекар

вѣрачење с ① чарање, гатање, чаробњаштво, шатрење, мађијање, опчињавање, опсењивање, чаролија, бајање, бацање урока, црна магија, бацање клетве, мађија, бела магија, враштво, цопрање, везивање *фиј.*, чарка *фам.*, бахорење *рейш.* - уй: окултизам, магија ② в. гатање 1.

врачар м ① *рейш.* в. врачара 1. ② в. исцелитељ

врачара ж ① пророк, видовњак, врач, маг, вештац, прорицатељ, чаралац, гатар, визионар, опсенар, гатара, погађач, гаталац, бајало, чудотворац, чаробњак, бели маг, врач погађач, сихирбаз, црни маг, оракул, травар, хоца, негромант, урочник, некромант, бајач, видар, задиг *рей.*, задик *рей.*, здухач *арх.*, вједогодња *арх.*, викан *рейш.*, жрец *рейш.*, чудотворник *рейш.*, јасновидац *рейш.*, врачар *рейш.*, врачолја *рейш.*, мантијаш *йой.* - уй: лекар, астролог ② гатара, вештица *фам.*

врачати несврш. непрел. чарати, мађијати, клети, урицати, изрећи клетву, бацати клетву (на некога), слаати зло, бацати (црну) магију, бацати урок, бајати, мађијати, травити, бацати чини, цопрати *рей.* - уй: гатати, призивати

вѣрабина ж чар, урок, магија, чаролија, чудо, трик, чари, чини, опсена,

обмана, устук, бајалица, гаталица, гатка, магичност, чин, врачарија, чаробњаштво, чаробништво, бајавица *рей.*, врача *рей.*, бајалуша *рей.*, мађија *рей.*, бајаница *рей.*, сихир *рей.*, некроманција *рейш.*, басма *рейш.*, некроманција *рейш.*, запис *рейш.*, негроманција *рейш.*, басна *рейш.* црна магија *суж.*, - уй: вѣрачење, амађија

вѣрабински прид. в. магијски

врашки прид. и прил. ① *йриг.* в. вражији ② *йрил.* в. врло

вѣрбичица ж бот. (лат. *Lythrum salicaria*) поточни класић поточњак, дренак, вѣрбница, ружа, црљена ива, чибрије, вѣрбца

вѣрвати несврш. прел. ① (придобити некога за нешто) наводити, наговарати, натеривати, вабити, мамити, дозивати, задевати, нагонити, гонити, заводити, звати, примамљивати, призивати, хушкати, придобити, привлачити, терати, побуђивати, дражити, уверавати, агитовати, опсењивати, захтевати, бодрити, будити *фиј.*, гурати *фиј.*, кувати (некога) *фам.*, обрађивати *фам.*, навлачити *фам.*, заносити *фам.* - уй: мобилизовати, храбрити ② в. мобилизовати

вѣдалама м ж пробисвет, ветропир, хоштаплер, шарлатан, вртиреп, ветрењак, фићфирић, превртљивац, летипас, летиветар, звијук, шврљало, аламуња, шеврдало, ђилкош *рей.*, вираун *рей.*, лаур *рей.*, којекаковић *фам.*, цвећка *нар.*, вртигуз *нар.*, јевиветар *нар.*, ландара *жарј.*, ветрогоња *арх.*, голоигра *арх.*, витлија *арх.*, хлапимуха *арх.* - уй: шепртља, покварењак, сметењак, враголан, ленштина, скитница

вѣдање с в. извлачење 1.

вѣдати несврш. непрел. прел. вадити се, правдати се, ослобађати се, избе-

гавати, извличити се, изговарати се, оправдавати се, извињавати се, лавирати, тражити изговор, изврдавати, врдуцкати, тражити исприку/разлоге, избављати се, шеврдати *фам.*, шарати *фам.*, врлудати *фам.*, увијати *фам.*, испричавати се *хрв.*, хватати кривину *изр.* - *сл:* забушавати, измотавати се, измицати

вребати несврш. прел. ❶ (чекати да неко дође или прође у циљу да се нападне) чекати, сачекивати, притајити се, чекати у заклону/заседи - *уй:* шпијунирати, ловити ❷ гледати, осматрати, пратити (погледом), мотрити, шацовати *фам.* ❸ *в.* јурити

вребач м *в.* ухода

врева ж граја, бука, крика, тутњава, ларма, драње, викање, вика, галама, жамор, узвикивање, трештање, писка, урликање, јаукање, урлање, цика, дрека, кричање, дерњава, вриска, повика, цичање, дерање, рика, цилик, циликање, повици, узвици, жагор, хука, алаука, гунгула, крештање, галамљење, халабука, заглушност, грдња, бучност, грајање, гласност, пиштање, бобот, цева, громор, урнебесна вика, вриштање, врискање, дозивање, брујање, клокот, хучка, хучање, туљење, таламбасање *фиј.*, урнебес *фиј.*, орњава *реј.*, орљава *реј.*, дерачина *фам.*, скрика *арх.*, весак *арх. реј.*, дерача *арх.*, врка *арх.*, брека *арх.*, рогобор *арх.*, тарлабука *арх.*, халак *реј.*, цакање *реј.* - *сл:* роморење, брбот *арх.*, зов, ромор

вредан прид. ❶ марљив, агилан, предан, пожртвован, маран, неуморан, реван, активан, ревностан, запослен, радишан, послен, савестан, радодоличан (превише вредан), радан, учинковит, раден, радин, брижљив, делатан, као мрав, амбициозан, ус-

трајан, флетан *реј.*, умалачки *фам.*, усрдан *реј.*, дејствен *реј.*, приљжан *реј.*, горљив *реј.*, трудољубив *реј.* ❷ *в.* редак - *уй.* скуп ❸ (~ нечега) *в.* достојан

вредети несврш. прел. ❶ важити, словити (као), сматрати се, стајати, водити се (као), представљати, бројати се, котирати се, приказивати се, коштати *фиј.*, вредити *реј.*, рентирати се *фам.* - *сл:* значити, ваљати ❷ (бити од значаја, вредности) значити, представљати, чинити, ваљати

вредећи прид. *в.* валидан 1.

вредница м ж (вредна, марљива особа) марљивац, марник, радиша, вредник, прегалац, трудбеник, самопрегорник, пчелица *фиј.*, мрав *фиј.*, радилица (само за ж.), радница (само за ж.) - *уй.* бубалица

вредновати несврш. прел. мерити, одређивати вредност (или цену), вагати, оцењивати, судити, промераваати, валоризовати, премеравати *суж.*, процењивати, бонитирати, арбитрирати, валутирати, одмераваати, прорачунавати, одређивати (меру), омерити *реј.*, стављати на вагу *изр.*

вредносни папир м *в.* деоница

вредност ж (својство онога што је вредно) важност, величина, вредноћа, битност, драгоценост, знаменитост, значај, значење, истакнутост, тежиште, комплексност, бонитет, важење, вредноћа, валер, валидност, цена *фиј.*, тежина *фиј.*, веселица *фиј.*, мудост *жарј.*, бонитет *форм.*, валидност *форм.*, проминентност *форм.*, релеванција *форм.*, замашај *реј.* - *уй:* снага, утицај

вредноћа ж ❶ (особина онога који је вредан, марљив) марљивост, прегалаштво, агилност, ревност, рад, брига, предузимљивост, ангажованост, мар-

ност, пожртвованост, труд, трудољубивост, брижљивост, савесност, преданост, воља, горљивост, усрдност, трудољубље, настојање, неуморност, подузетност, посленост, ревност, мар, устрајност, делатност, радиност, радишност, сицфлајш *реј.* ② (својство онога што је вредно) *в.* вредност

вређање с погрда, увреда, псовање, хуљење, олајавање, непристојност, омаловажавање, срамоћење, хула, погрдне речи, ружење, псовка, инвектива *арх.* - *уй.* лагање

вређати сврш. несврш. прел. фиг. омаловажавати, понижавати, бруcati, деградирати, ружити, срамотити, нападати, нагрђивати, обезвређивати, кудити, оцрњивати, потцењивати, повређивати, грдити, профанирати, псовати, наруживати, срозавати, кривити, уједати некога за срце, бацати љагу, дирати, прљати (нечије име), бешчастити, засипати кога грдњама, индигнирати, задавати/наносити бол, дискредитовати, теретити, уједати (кога) за срце, корити, наносити увреду, потресати, понизивати, осути паљбу на кога, гадити, викаити, отворити/осути паљбу на кога, плувати у лице, сахрањивати (некога) *фий.*, блатити *фий.*, каљати *фий.*, убијати *фий.*, плувати *фий.*, пањкати *фам.*, опањкавати *фам.*, ледирати *фам.* *реј.*, олајавати *фам.*, рањавати *ексир.*, обеђивати *реј.*, хулити *реј.*, бацати дрвље и камење на кога *изр.* - *уй:* презирати, трачарити, узнемиривати, исмевати - *сл:* скрнавити, критиковати, озлеђивати, мрзети

вређати несврш. прел. повређивати, понижавати, дирати, ружити, наруживати, кудити, хулити, озлеђивати, псовати, нагрђивати, нападати, уједати некога за срце *изр.*, чинити нажао

изр., рањавати *ексир.* - *уй.* грдити, срамотити, понижавати

врежа *ж в.* вितिца 1.

вредица *ж* врућина, топлота, спарина, јара, запара, жега, оморина, припека, вар, препека, пакао *фий.*, прижега *реј.*, калор *реј.*, звиздан *фам.*, пасја врућина *фам.*, омара *арх.*, спарност *реј.*, упека *реј.*

вредло с ① *в.* извор 1. ② *фий.* *в.* зачетак

време с ① (временски период везан за неке догађаје) доб, доба, период, епоха, раздобље, циклус, ера, етапа, сезона, размак, мена *арх.*, одсек *реј.* - *уй.* данашњост ② *в.* век 1. ③ *в.* рок 2. ④ (атмосферске прилике) *

временшан прид. ① *в.* стар 1. ② *в.* вишегодишњи ③ *в.* бедан 2.

врео прид. ① врућ, топао, кипући, загрејан, угрејан, узаврео, пламен, кључали, прегрејан, горући, жарки, ужарен, усијан, јарки, зажарен, наклан *фий.*, тропски *фий.*, жежен *арх.* ② *фий.* *в.* заводљив 1. ▼ *уй.* ватрен 2.

вретено с *в.* разбој 1.

врети несврш. непрел. ① (комешати се услед унутрашње паре на високој температури) кинети, кључати, пенити, шикљати, парити - *уй:* барити, кувати ② *фий.* (бити узбуђен) узбуђивати се, узбуркавати се, покретати се, узнемиривати се, беснети ③ ферментирати, превирати, ускишњавати, киснути, киселити се

врећа *ж* џак, кеса, врећица, харар *реј.*

врзина *ж в.* шипражје

врзмање с *в.* лутање 1.

вриска *ж в.* драње

врискање с *в.* драње

врискати несврш. непрел. ① *в.* дерати се ② *в.* запомагати

вриснути сврш. прел. непрел. ❶ *йрел. в. викнути* ❷ *нейрел. жарі. в. полудети*

вриштање с в. драње

вриштати несврш. непрел. урлати, цичати, дерати се, викати, бучати, врискати, дречати, галамити, грајати, падвикивати се, узвикивати, издирати се, лармати, скичати, кричати, ричати, драти се, кликтати, бечати, арлаукати, алакати, пиштати, извикивати, рикати, брујати, дерњати се, парати (неком) уши, дизати џеву, грмети, јаукати, грактати, баукати, јалакати рег., бречати рег., ревати рег., халакати рег., һакати рег., рујати рег., крештати *фам.*, чепити жвале експр. - *уй.* дозивати, беснети

врлет ж крш, камењар, стењак, голет, гребен, рвина, клисура, крас, пресрт, (тешко проходна) планина, камен (о пределу), врлина *арх.*, пристрак *реі.*, ребар *рей.*, карст *рей.*, тимор *рей.* - *уй.* кланац

врлетан прид. ❶ стеновит, камен, кршан, каменит, ломан, крашки, голетан, брдовит, планински, кршевит, непроходан, дивљи, нераван, гричевит *хрв.* ❷ в. вратоломан 2.

врлетност ж беспуће, неприступачност, непролазност, забит, недоходност, недоступност, дивљина, беспутност, неприступност, беспутница, непроходност, непрелазивост, пустош, беспућина *фам.*, злопутност *рей.*, беспут *рей.* - *суж:* стеновитост, забит 1., стрмоћа, кршевитост

врли прид. в. господствен

врлина ж ❶ (позитивна особина код човека) поштење, дика, крепост, позитивност, чистоћа, честитост, часност, одлика, част, достојанство, предност *фиі.*, образ *фиі.* ❷ (добра страна нечега) предност, јача страна,

боља страна, позитивно својство, добро својство

врло прил. много, веома, ужасно, осетно, изражено, грдно, дозлабога, итекако, доста, натпросечно, нарочито, итеколико, особито, врашки, јако, значајно, изнимно, подоста, посебно, силно, у великој мери, знатно, темељито, толико, пуно, изузетно, изванредно, дебело, надалеко, немало, жестоко, својски, обилно, дубоко, прилично, добро *фиі.*, прописно *фам.*, гадно *жарі.*, толи *арх.*, добеса *арх.*, весма *арх.* - *сл:* масовно, страшно, невероватно, ретко, тешко, широко, поштено, љуто, обилато, горко, тако, неизмерно, неописиво, опасно, стварно

врлудати несврш. непрел. ❶ в. врзмати се ❷ в. врдати

врљав прид. в. зрикав

врнут м зоол. в. скуша

врпољити се несврш. мешкољити се, развлагити се, комешати се, врцати се, мигољити се, врсти се, гомбељати се - *уй:* вртети се, бацакати се

врпца ж трака, везица, пантљика, гајтан, веза, конопчић - *реі.* петља, врвца, банда, шнур, потегача, узао, жнора, привезница, уза, хват, тенеф, кабл, стрека, гурђела, привеза - *суж.* учкур, гаћник, ширит (украсна трака на одећи), опута (предена/плетена врпца за порубљивање одеће), гуртна (веза од ластиша), бандерола (трака од хартије/украсни повез на пошиљкама), дретва (трака за везивање опанка), литар (каиш/огрлица на врату животиње) - *уй.* канап, лента

врста ж ❶ варијанта, појава, фигура, опција, тип, аспект, форма, интерпретација, облик, вид, род, верзија, варијација, варијетет, конфигурација, гидиш *реі.*, дублета *рей.*, иначица

хрв. - *суж*: модус, жанр, стил, начин, лик, метода ❷ (биљне или животињске групе које су по грађи теле и начину живота блиске) род, фамилија, раса, сој, сорта, специјес, пасмина, ваина *реї.*, фела *фам.* ❸ сорта, тип, категорија, начин, класа, сој, род, ред, грана, фела *фам.* - *уй*: облик, линија, група, страна - *сл*: низ, скупина ❹ *вој.* (мања војна јединица) колона, јединица, формација, строј, постројба, шпалир *реї.*, вод

врстан прид. *в.* врхунски

врсти се несврш. *в.* врпољити се

врт *м* башта, градина, сад, ђардин *реї.*, жардин *реї.*, перивој *суж.*, цвећњак *суж.*, цветњак *суж.*, ружичњак *суж.*, албашча *реї.*, башча *реї.*

вртети несврш. прел. обртати, котрљати, тумбати, окретати, превртати, ротирати, колугати, џиравати *реї.*, ролати *жарї.*

вртети се несврш. ❶ *в.* врзмати се ❷ *в.* превртати се

вртешка *ж* рингишпил, карусел, обртаљка, витао, вртуљак, окретаљка

вртигуз *м нар. в.* врдалама

вртиреп *м в.* врдалама

вртић *м* обданиште, забавиште, лер *реї.*, шпилшул *арх.*, киндергартен *реї.*

вртлар *м* баштован, цвећар, вртар, башчован *реї.*, бачован *нар.*, градинар *реї.* - *суж*: поврћар, повртар, воћар, повртлар

вртлог *м* ❶ вир, ковитлац, жеврнтија *реї.*, бунар *реї.*, врукат *реї.*, свој *арх.*, коловрат *реї.* вилиман *реї.* *суж.* ❷ *в.* вихор

вртложан прид. *в.* буран

вртоглав прид. ❶ *в.* брз 1. ❷ *в.* велик 1.

врћење *с* ротација, окретање, завртање, завртај, обртање, окретај

врућ прид. врео, топао, кипући, загрејан, угрејан, узаврео, пламен, кључали, прегрејан, горући, жарки, ужарен, усијан, жарки, зажарен, тропски *фиї.*, жежен *арх.*

врућина *ж* (висока температура ваздуха) топлота, врелина, спарина, жега, јара, запара, оморина, припека, вар, препека, пакао *фиї.*, прижега *реї.*, калор *реї.*, звиздан *фам.*, пасја *врућина фам.*, омара *арх.*, спарност *реї.*, упека *реї.*

врх *м* ❶ (највиша тачка или најистакнутији део нечега) шпиц, шиљак, теме, кров, оглавак, круна, кош (на јарболу брода), вис, главица (брда), слеме, вршак, чело *фиї.*, вршина *реї.*, кичица *реї.*, рт *арх.*, горњиште *реї.*, слеме *хрв.* ❷ *фиї.* (највиши ступањ, најважнија ствар) *в.* врхунац ❸ *фиї.* *в.* власт

врхње *с в.* павлака

врховни прид. ❶ *в.* божански 1. ❷ *в.* водећи

врхунац *м* ❶ (највиши ступањ, најважнија ствар) кулминација, врх, зенит, јек, вршак, климакс, највиши степен, највиша тачка, круна *фиї.*, усијање *фиї.*, екстаза *фиї.*, усијаност *фиї.*, плафон *фам.*, финале *фам.* *фиї.*, рт *арх.*, апогеј *реї.*, апекс *сїруч.*, коначница *хрв.* - *уй*: шиљак, шпиц, процват ❷ *в.* оргазам ▼ *уй.* врх 2.

врхунски прид. ❶ (о квалитету) изузетан, вансеријски, изврстан, ванредан, генијалан, импресиван, одличан, особит, изванредан, посебан, мајсторски, нестваран, сјајан, екстра *жарї.*, непоновљив, фасцинантан, оптималан, боговски, фантастичан, невероватан, феноменалан, врстан, ингениозан, бриљантан, као бог, ис-

такнут, јако добар, легендаран, пре-
добар, богомдан, супер *фам.*, нема
боље *фам.*, капиталан *фам.*, прва
лига *фам.*, антологијски *фам.*, фила-
делфија *фам.*, светска класа *фам.*, бо-
ли глава *фам.*, невиђен *жарі.*, жешћи
жарі., до јаја *жарі.*, крвав *жарі.*, силан
жарі., врх *жарі.*, еминентан *форм.*,
антика *арх.*, ђенијалан *арх.*, проми-
нентан *реџ.*, ексквизитан *реџ.*, бра-
вурозан *реџ.*, ексцелентан *реџ.*, не-
веројатан *хрв.*, изниман *хрв.* - *уй:*
божанствен, савршен, талентован,
огроман ② (о квантитету) максима-
лан, највећи, највиши

врцалица ж в. врцаљка

врцаљка ж (справа за одвајање ме-
да од воштине или млека од маслаца)
врцалица, растављач, сепаратор

врцати несврш. непрел. ① (избијати
у снажном млазу) шикљати, прскати,
бризгати, избијати, штрцати, шкро-
пити, шиктати, кипети, липтати,
сукљати, прштити, заливати, шпри-
цати, штрцкати, лоптити, суктати,
штрицати, куљати, надирати, пишта-
ти, истицати, врвети, искакати, вре-
ти, лопити *реј.*, фрцати *реј.*, бруждати
реј., провирати *фам.*, шибати *фам.*,
јурити *фам.*, трацкати *реџ.*, штрапа-
ти *реџ.*, фљаскати *реџ.* - *уй:* бацати,
пљускати, суктати, извирати, кваси-
ти, лити, капљати, навирати ② в. бли-
стати ③ (летети на све стране) пр-
штати, прштити, фрцати, искакати,
избијати

врцати се несврш. в. врпољити се

врцкати се несврш. в. врпољити се

врч м бокал, кондир, крчаг, ћуп,
ибрик, бардак, жара, амфора, букар
реј., покал рег., букара *реј.*, букал *реј.*,
тестија *реј.* ▼ *уй.* чокањ, ваза

врчати несврш. непрел. в. брундати

вршак м в. врхунац 1.

вршити несврш. прел. обављати,
предузимати, извршавати, оствари-
вати, упражњавати, обнашати *хрв.*,
чинити, водити - *уй.* бавити се, извр-
шити и радити 1.

вршљање с в. премећање

вршљати несврш. непрел. прел. ①
(кретати се тамо-амо) тумарати, вр-
тети се, врлудати, врзмати се, вуцара-
ти се, мотати се, мувати се - *уй.* лута-
ти, беспосличити, кретати се, ђецати
② *йрел.* в. њушкати 1.

вршњак м (особа истог годишта)
генерација, врсник, суврсник, јед-
ногодишњак, суврст *реџ.*, исписник
суж., исто годиште, гене *жарі.*, врста
реџ., парњак *реј.*

вук м ① (лат. Canis lupus) курјак - *сл.*
којот, шакал, чагаљ ② *фиј.* в. јунак

вукодлак м в. вампир 1.

вулва ж в. вагина

вулгаран прид. ① в. дрзак 1. ② в. ла-
сциван 1.

вући несврш. прел. повлачити, исте-
зати, растезати, разапињати, шири-
ти, извлачити, развлачити, затезати

вући се несврш. в. вуцати се

вуцарање с в. лутање 1.

вуцарати се несврш. в. вуцати се

вуцати се несврш. (ходати бесциљ-
но) лутати, базати, водати се, цуња-
ти, потуцати се, врзмати се, блејати,
крстарити, зијати, врлудати, зјакати,
вршљати, ландарати, повлачити се,
луњати, шеврдати, врдати, смуцати
се, вуцарати се, ломити се, кривуда-
ти, шарати, зевати, шврљати, шета-
ти, ићи без циља, базати, теглити се,
пребијати се, потезати се, ићи које-
куда, кривуљати, шеткати се, проме-
тати се, тепати се *реј.*, вескати се *реј.*,
вандровати *реј.*, лангати *реј.*, ландра-
ти *реј.*, ландати *реј.*, тепсти се *реј.*,

баврљати *реї.*, полати се *реї.*, лаздека-
ти *реї.*, мотљати се *фам.*, луфтирати
фам., зујати *фам.*, шалабазати *фам.*,
цурити *реїџ.*, верати се *реїџ.*, клата-
рити се *реїџ.*, врсти се *реїџ.*, трапати
реїџ., ићи од немила до недрага *изр.*
- уї: мувати се *л.*, беспосличити, кре-
тати се, цецати

вуцибатина м ж ❶ в. гад ❷ *фам. в.*
дангуба 2. ▼ уї. ветрењак *л.*, бандит
вучак м зоол в. бранцин

вучење с в. вађење

вучја јабучица ж бот. (лат. *Aristo-
lochia clematitis*) *реї:* зечева лубеница,
вучја јабука, кокотиња, дивља јабука,
волк, јабучина, вучја нога, вучја сто-
па, зечја лубеница

вучја лика ж бот. (лат. *Daphne meze-
reum*) *реї:* личац, ајдучка лика, ајдуч-
ка опута, змијина трава, вучја опута,
маслиница, личица, мечја лика, лико-
вац, ликовина, бес, мочац, вучји реп

габор м ж фам. в. грдоба 1.

гавез м бот. (лат. *Symphytum officinale*) *реї*: велики гавез, сватовци, пљушч, црни гавез, вољуј језичац, килњак, врани гавез, коњски реп, велика содула, опашица, црни корен

гавран м зоол. (птица из породице врана, лат. *Corvus corax*) *

гавун м зоол. (лат. *Atherina*) брофун, зелениш, олига

гагамија ж бот. (лат. *Lycopus euro-raeus*) *реї*: гагрица, вучја нога, дивонане, вучја стапка, гагалица

гад м (лош, покварен и зао човек) нитков, бедник, бараба, безочник, дволичњак, лицемер, хуља, битанга, изрод, подлац, безобразник, превртљивац, хипокрит, препредењак, бесрамник, покварењак, бестидник, подмуклица, ђаво, ништарија, сплеткарош, пробисвет, проклетник, мутивода, дрзник, псето, цукац, стока, уштва, неваљалко, нечасник, притворица, неваљалац, преварант, злобник, нечовек, злоћа, несрећа, непоштењак, пакосник, перфидник,

гуја, цукела, мамлаз, протува, морална наказа, смутљивац, балабандер, двоструки играч, муфљуз, морални имбецил, мутикаша, живина, ништавац, неотесанац, претворник, препреденко, безвредник, животиња, бескичмењак, мекушац, крмак, смеће, морална нула, крпа (од човека), морално смеће, прасац, брука, поганчина, свиња, гњида, антихрист, ђубре (од човека), говно *нар.*, палаворда *реї.*, претворица *реї.*, љигавац *фам.*, љига *фам.*, гнус *фам.*, смрад *фам.*, смрдљивац *фам.*, фукара *нар.*, пичка *нар.*, курвин син *нар.*, рђа *нар.*, шугавац *нар.*, пизда *нар.*, дркација *нар.*, шуфт *реї.*, утурсуз *арх.*, фарисеј *арх.*, галијот *арх.*, хахар *арх.*, ванцага *арх.*, одљуд *реї.*, стодлака *реї.* - уй: простак, скитница, улизица, ласкавац, хулиган, враголан

гадан прид. (који изазива гађење) одвратан, огаван, накарадан, грдобан, ружан, наказан, језив, рогобатан, унакажен, нагрђен, страшан, нескладан, ругобан, мајмунолик, одбо-

јан, грд, неатрактиван, недопадљив, ружан као мајмун, непривлачан, мајмунаст, неукусан, незграпан, грдан

гадарија ж в. гадост

гадити несврш. прел. в. огађивати

гадити се несврш. гнушати се, грустити се, зграњивати се, згражавати се, грозити се, осећати одвратност, ужасавати се, зазирати (од нечега), бити одвратан/одбојан, бити мучан, осећати одвратност/одбојност, дурити се *реї.*, грстити се *реїџ.*

гадост ж (оно што је гадно; поступак, реч, појава, ствар и сл.) огавност, гадарија, ругоба, гнусоба, одвратност, грдност, нагрђеност, грдоба, ружноћа, гнусност, накарадност, гроза, одбојност, недопадљивост, неатрактивност, грдноћа, незграпност, неукусност, непривлачност, рогобатност, ужас, нескладност, наказност, грдило, унакаженост, нагрда, грдобност, мајмунастост *фам.*, грдост *фам.*, гадност *арх.*

гадура ж в. грдоба 1.

гађалиште с стрељана, стрелиште

гађати несврш. прел. (лоптом у мрежу) шутирати, пуцати (на гол), распуцавати се, ћушкати, ударати (лопту), бацати (лопту), гурати, шуткати *фам.*, шутати *хрв.*

газда м господар, домаћин, власник, поседник, ималац, земљодержац, држалац, свој на свом *изр.*, властелин (феудални ~ земље), станодавац (~ који изнајмљује стан), кућевласник (~ који поседује кућу), земљопоседник (~ који поседује земљу), падроне *реї.*, ефенди *реї.*, притежалац *арх.*, велможа *арх.*, спахија *арх.*, сопственик *арх.*, притежавалац *арх.*, ага *арх. реї.*, кућегазда *реїџ.*, газдаш *реїџ.*, чорбација *реїџ.*, грунташ *реїџ.*, госа *хїџ.*, владар *жарї.*

газдинство с в. власништво

гај м шума, луг, забран, густиш, гора, честар, шумарак, лес, младиковина, шумица, боскет *реї.*, дубрава *арх.*

гајба ж ❶ (решеткасти сандук за преношење воћа, пића или живине) * ❷ *жарї.* в. стан ❸ *арх.* в. кавез

гајдаш м дудаш *реї.*

гајде ж мн. роженице, кајде *реї.*

гајити несврш. прел. ❶ хранити, чувати, дојити, неговати, пазити, култивисати, пестовати, гојити ❷ в. култивисати

гајтан м канап, конопац, уже, веза, врпца, трака, везица, пантљика, конопчић - *реї.* корда, петља, врвца, банда, шнур, потегача, узао, жнора, привезница, сицим, уза, хват, тенеф, кабл, стрека, шпага, гурђела, привеза - *суж.* штрик, учкур, путо (уже којим се вежу предње ноге животињи), потегач (конопац за подизање једра), гаћник, ширит (украсна трака на одећи), путило (уже којим се вежу предње ноге животињи), ласо (коноп за хватање стоке), гумина (дебело бродско уже), опута (предена/плетена врпца за порубљивање одеће), гуртна (веза од ластиша), бандерола (трака од хартије/украсни повез на пошиљкама), дретва (трајка за везивање опанака), литар (каиш/огрлица на врату животиње), паламар (дебело бродско уже), личина (уже од лике/конопац уопште) - *уй.* чвор

галама ж в. бука

галамити несврш. непрел. ❶ урлати, цичати, викати, бучати, дерати се, врискати, дречати, грајати, надвикивати се, узвикивати, издирати се, лармати, скичати, кричати, ричати, драти се, кликтати, бечати, арлаукати, алакати, пиштати, извикивати, рикати, цијукати, брујати, дерњати

се, парати (неком) уши, дизати цеву, грмети, јаукати, грактати, баукати, јалакати *реї.*, бречати *реї.*, ревати *реї.*, халакати *реї.*, ђакати *реї.*, руљати *реї.*, крешгати *фам.*, чепити жвале *ексїр.* - *уї:* дозивати, беснети ❷ (правити буку) *в.* бучати

галантан прид. дарежљив, великодушан, широкогруд, подашан, добар, племенит, хуман, самилостан, доброчинитељски, несебичан, добротворни, милосрдан, човечан, алтруистички, филантропски - *сл:* широк, милостив, човекољубив, мек, саосећајан, толерантан, господски

галантност ж ❶ дарежљивост, великодушност, несебичност, милосрђе, податност, осећајност, милосрдност, хуманост, племенитост, широкогрудност, добротворност, милостивост, добротворност, женерозитет, подашност - *уї:* толерантност, доброта, толеранција, витештво - *сл:* сношљивост, либералност, саосећајност, мекоћа ❷ *в.* дарежљивост 1.

галеб м зоол. (врста птице, лат. *Larus*) *

галити несврш. прел. разгаљивати, јачати, поткрепљивати, крепити, освежавати, снажити, чилити, оснаживати, соколити, чврстити, силити, бодрити, одмарати, оживљавати

гало м (најбржи коњски трк, у скоковима) * - *уї.* галопирати

галопирати несврш. непрел. јахати, јурити, јахати у галопу, јашити *реї.*, шишати *фам.*, јездити *ексїр.*

гамбор м зоол. *в.* козица

ганут прид. дирнут, погођен, разнежен, коснут *реї.* - *уї.* одушевљен

ганути сврш. прел. *в.* - дирнути

ганутљив прид. ❶ (који изазива осећање великог узбуђења) потресан, дирљив, уверљив, изражајан, снажан,

јак - *уї.* узбудљив

ганутљивост ж (особина или стање онога који је ганутљив) саосећање, гануће, ганутост, потресеност, разнеженост, сажалење, саучешће, емпатија, сапатња, осећајност, симпатија, дирнутост, самилост, сета, душевност, милосрђе, разумевање, разнеженост, сажалљивост, самилосност, саосећајност, осетљивост, сусретљивост, милост, саосећај, сапатништво, болећивост, аман *реї.*, сућут *хрв.*, танкоћутност *хрв.*, супатништво *хрв.*, суосјећање *хрв.*, суосјећајност *хрв.*, људска реч *изр.* - *уї:* жалост, туга, нежност, алтруизам

ганутост ж *в.* ганутљивост

гануће с саосећање, потресеност, ганутост, сажалење, ганутљивост, саучешће, емпатија, сапатња, осећајност, симпатија, дирнутост, самилост, сета, душевност, милосрђе, разумевање, разнеженост, сажалљивост, самилосност, саосећајност, осетљивост, сусретљивост, милост, прилог, саосећај, сапатништво, болећивост, аман *реї.*, сућут *хрв.*, танкоћутност *хрв.*, супатништво *хрв.*, суосјећање *хрв.*, суосјећајност *хрв.*, људска реч *изр.* - *уї:* жалост, туга, нежност, алтруизам

гањати несврш. прел. *в.* јурити

гар ж чађ, гареж, чађа

гаравити несврш. прел. чађавити, чадити, мрчити, црнити, чађити, гарити

гаража ж *в.* депо

гарантовати несврш. прел. јемчити, преузимати одговорност, зајемчивати, одговарати за некога/нешто, авалирати *реї.*, јамчити *хрв.*

гаранција ж ❶ гаранција, јемство, обећање, обезбеђење, одговорност ❷ *в.* депозит

гардероба ж ❶ * (просторија за одлагање и пресвлачење одеће) ❷ в. одећа

гардероба прил. ❶ (просторија, одељење за одећу) одлагалиште, пртљажница, остава, рушница *реџ.* ❷ в. одећа

гарсоњера ж ▼ уй. стан

гасити несврш. прел. трнути, искључивати, ископчавати, прекидати, тулити *реџ.*

гасити се несврш. в. венути 1.

гасовит прид. в. ваздушан

гастарбајтер м фам. радник (у старој земљи), печалбар *арх.*

гастрономија ж култ хране, кулинарско умеће, гурманство

гаталац м в. врачара 1.

гатање с ❶ претсказање, прорицање, предвиђање, дивинација, магија, пророчанство, чаролија, видовитост, врачање, предсказивање, бајање, чаробњаштво, чарање, мађијање, гледање судбине, најављивање, погађање, видовњаштво, претказивање, читање (судбине), гледање у будућност, претказање, предсказање, пророштво, бахорење *реџ.* - суж: спиритизам, нумерологија, леканомантија, негромантија *реџ.*, ји-ђинг, некромантија, коскиномантија, стихомантија, катопромантија, тумачење снова, гледање у карте/пасуљ/шољу, отварање тарота, хиромантија ❷ в. врачање 1.

гатар м в. врачара 1.

гатара ж ❶ врачара, вештица *фам.* ❷ в. врачара 1.

гатати несврш. непрел. погађати, прорицати, претказивати, предвиђати, гледати судбину, одгонетавати, предсказивати, најављивати, гледати у длан, бајати, унапред видети, врачати, видети (будућност), пророкова-

ти, читати *фиџ.*, казати *фиџ.*, казивати *фиџ.*, цопрати *реџ.*, бацати карте *фам.*, проказивати *арх.*, бахорити *реџ.* - суж: окретати карте *фам.*, гледати у шољу, гледати у пасуљ, отварати тарот, гледати у карте

гатњак ж в. гајтан

гаф м фам. испад, омашка, грешка, несмотреност, омашај, забуна, промашај, заблуда, лапсус, глупост, погрешка, превид, пропуст, поклизнуће, погрешан корак, лош поступак, погрешан потез, лош/неправилан поступак, бисер *жарџ.* *жарџ.*, кикс *фам.*, фелер *фам.*, жипон *фим арх.* - сл: огрешење, неспоразум, грех

гацати несврш. непрел. в. гегати се

гвајак м бот. (лат. Guajacum officinale) *реџ.* свето дрво, гвајак-дрво, часно дрво

гвирити несврш. непрел. ❶ в. видети се 1. ❷ в. вирити 1.

гвирнути несврш. прел. (бацити поглед, потајно или из прикрајка) звирнути, ждракнути, провирити, гледнути, кибицнути, шацнути, снимити *жарџ.*, ђанити *жарџ.* - уй. погледати

гдегде прил. в. понегде

гдегод прил. в. свуда

гдешто прил. в. понегде

гегати се несврш. батргати се, тетурати се, баврљати, посртати, клатити се, спотицати се, гацати, саплитати се, заносити се, једва ходати, млитати, главињати, кривати, шевељати, запињати (у ходу), швагати, климатати се, гавељати *реџ.*, заводити се *реџ.*, батрљати *реџ.*, левентати *реџ.*, вући се *реџ.*, заплитати *фам.*, лелујати *фам.*, њихати се *фам.*, плести ногама *фам.*, кршити се *фам.*, пузити *фам.*, бауљати *фам.*, гмизати *фам.* - уй: ђопати, врдати, шепати, ломатати се, ломити се - сл: уздрхтати, милети

гејзир м ❶ в. извор 1. ❷ в. водоскок 1.

гекон м зоол. (лат. *Tarentola mauritanica*) губавица

гене́за ж настанак, стварање, настајање, јављање, постање, појављивање, избијање, постанак, рађање *фиї.*, зора *фиї.*, проблесак *фиї.*, ницање *фиї.*, рођење *фиї.*, рођај *арх.*

генератор м ❶ (машина за произвођење електрицитета) динамо-машина ❷ *фиї.* в. изумитељ

генерација ж ❶ годиште, нараштај, поколење, колено *фиї.* ❷ (исто годиште) вршњак, исписник, парњак, вртса, врсник, једногодишњак, парац *реї.*, суврсник *хрв.*, суврст *хрв.* ❸ (група људи истог годишта) класа, разред, година, годиште

гениј м в. ❶ в. генијалност ❷ в. геније

генијалан прид. ❶ в. паметан 1. ❷ в. одличан

генијалност ж гениј, велеумље, кликер *фам.* - уй: интелигенција, таленат, видовитост

геније м гениј, таленат, феномен, мозак *фиї.*, лумен *реї.*, велеум *арх.*, ђеније *арх.*

геноцид м в. истребљење

гепард м зоол. (звер из породице мачака, лат. *Acinonyx jubatus*, *A. guttatus*) *

гесло с в. кредо 1.

гест м в. дело 1.

геџа м в. кепец

геџав прид. (о човеку) слабо развијен, патуљаст, мали, закржљао, неразвијен, атрофичан, ретардиран, заостао, хендикепиран

гибак прид. савитљив, еластичан, растегљив, витак, истегљив, отељив, гибљив, сагибљив, прутак *реї.*, вито-пер *арх.*, тегљив *реї.*

гибати се несврш. в. вијорити се

гигант м ❶ (велик, висок човек) џин, великан, див, људина, титан, горостас, рмпалија, грмаљ, људескара, колос, оријаш, голијат, слота, гренадир, исполин, натчовек, људа, грдосија, крамп *фиї.*, медвед *фиї.*, чудовиште *фам.*, громада *фам.* - уй: дугоња, креатура, карикатура ❷ *фиї.* (онај који се истиче духовном величином или значајем) в. великан 1. ❸ *фиї.* (фабрика, установа или организација од великог значаја и утицаја) џин *фиї.*, див *фиї.*, колос *фиї.* горостас *фиї.*

гигантски прид. ❶ в. огроман 1. ❷ в. велик 1.

гиздав прид. ❶ кићен, украшен, елгантан, дотеран, нађинђан, накићен, накинђурен, нацифран, уленшан, нагиздан, поленшан, напирлитан, уређен, китњаст, сређен, кокетан, урешен, налицкан, пицнут *жарї.*, у тренду *жарї.* - уй: отмен, сјајан, модеран, блистав, скупocen - сл: раскошан, намештен, биран, углачан ❷ в. диван' 1.

гиздавац м в. денди

гиздавица ж каћиперка, гиздавуша, помодарка, врцкица, врцка, шминкерка *фам.*, шмизла *фам.*, пицмилка *жарї.* - уй: намигуша, кокета, заводница

гиздавост ж в. елеганција

гиздавуша ж в. гиздавица

гизделин м в. денди

гимнастика ж тренинг, спорт, вежба, тренирање, фискултура, вежбање, дрил, теловежба, гомбање *хрв.* - уй: обука, игра

гимнастичар м вежбач, спортиста, спорташ, спортист, гомбач, фискултурник, гомбалац *арх.*, теловежбач *реї.*

гинсенг м бот. (лат. *Panax ginseng*) *реј*: гинзенгов корен, жењ-шењ, све-лијек

гинути несврш. непрел. ❶ (насилно губити живот) - уй. умрети ❷ в. венути 1

гирица ж манула, гера, герица, гира

гистро прил. *жарі. в.* тобоже

гитара ж цитра *жарі.*, тамбура *фам.*

гихт м в. артритис

глава ж ❶ (горњи део човечијег или животињског тела у којем се налази мозак и главна чула) главуца *фам.*, тинтара *фам.*, тиква *фам.* ❷ в. памет ❸ *фиі. в.* живот ❹ *фиі. в.* особа ❺ *фиі. в.* вођа 2.

главар м в. вођа 2.

главашица ж зоол. (лат. *Proteus anguinus*) човечја рибица

главешина м в. вођа 2.

главни прид. ❶ истакнут, доминантан, владајући, преовађујући, најбитнији, претежан, пресудан, господујући, предоминантан ❷ в. најважнији 2. ▼ уй. водећи

главница ж (главни део нечег) највећи део, главни део

главобоља ж ❶ (бол у глави) * ❷ *фиг. в.* брига 1.

главоч м зоол. (лат. *Gobiidae*) *реј*: пеш, гламац

глагол м грам. (реч којом се исказује радња) *

глаголски прид. вербалан *арх.*

глад ж ❶ (потреба, жеља за храном) изгладнелост, прегладнелост, гладомора ❷ јешност, апетит, сладокусност, изјешност, незајажљивост *фам.*, слаткојешност *реј.*, слаткохраност *реј.*, тек *хрв.* ❸ *фиі. в.* жудња

гладак прид. ❶ изравнан, раван, углачан, без набора, без неравнина, брушен, избрушен, сјајан ❷ клизав

❸ *фиі.* (о стилу, говору, излагању) сређен, чист, лак, течан, без тешкоћа, равномеран, уједначен

гладан прид. ❶ (који има потребу за храном) * ❷ *фиі. в.* жељан

гладница ж в. брус

гламур ж в. раскош

гланцати несврш. прел. лаштити, љаштити, полирати, политирати, лакирати, виксати, емајлирати, шлифовати, цизелирати *фиі.*, нацакљивати *фам.*

глас м ❶ (збир звукова људских говорних органа, моћ говора) говор ❷ муз. мелодијска линија, звук ❸ в. вест

Врсте гласова

баритон	сопран	тенор
бас	мецосопран	алт

гласан прид. бучан, звонак, громак, чујан, громогласан, звучан, дубок, соноран, снажан, резонантан, еклатантан, трештав, громовит - уй. јасан

гласач м бирач, гласоватељ *хрв.*

гласник м ❶ весник, информатор, гласоноша, курир, викач, изјављивач, објављивач, биров, теклич *реј.*, теклић *реј.*, хаберник *реј.*, телал *реј.*, брзотеча *арх.*, поклисар *арх.*, аброноша *арх.*, абердар *арх.*, татар *арх.*, скоротеча *арх.*, улак *реј.*, пеик *реј.* - сл: најављивач, поштар ❷ *фиі. в.* наговештај

гласноговорник м ❶ в. заговорник ❷ в. викач

гласоноша м в. гласник 1.

гле узв. гледај, види, пази, диви *жарі.*, ђани *жарі.*, извали *жарі.*, провали *жарі.*, опази *жарі.*, ну *арх.*

гледај узв. в. гле

гледалац м посматрач, видеалац *арх.*
- уй. публика

гледалиште с в. аудиторијум

гледати несврш. непрел. прел. ❶ (имати чуло вида) видети, уочавати, опажати, примећивати, виђати ❷ *не-йрел.* трудити се ❸ *йрел. в.* вребати 1.

гледе прил. в. аконто 2.

гледити несврш. непрел. фам. в. вирити 1.

гледичија ж бот. (лат. *Gleditschia triacantha*) *реј:* трновец, гледич, гледић

гледиште с ❶ мишљење, знање, становиште, полазиште, вид, схватање, стајалиште, видик, позиција, назор, аспект, став, представа (о нечему), тачка гледишта, дохват, домет, угао гледања, видокруг, поимање ствари, опсег, ширина схватања, визија, уверење, домашај, панорама *фий.*, поглед *фий.*, перспектива *фий.*, мњење *арх.*, мотриште *реј.*, светоназор *хрв.* - уй: разумевање, идеја, начело ❷ в. веровање 2.

гледуцкати несврш. непрел. фам. в. вирити 1.

глежањ м ▼ уй. зглоб 1.

глиб м в. бара

глибав прид. в. блатњав

глиста ж зоол. (лат. *Vermes*) гујавица, црв

глистаци м мн. зоол. (лат. *Heterodeira*) облићи

глог м бот. ❶ (питоми, лат. *Crataegus azarolus*) *реј:* гарцарола, нацароле, лазарол ❷ црвени глог (лат. *Crataegus oxyacantha*) *реј:* чобанчица, оштри трн, медведова хрушица, трика, пасји трн, глошчић, глах, глогић, глоговка

глодари м мн. зоол. (лат. *Rodentia*) глодавци *хрв.* - суж: зец, миш, пацов, веверица

гложити се несврш. в. кавгати се

гломазан прид. ❶ в. велик 1. ❷ в. огроман 1.

глорификација ж в. величање

глорификовати несврш. прел. уздизати, обожавати, величати, поштовати, славити, ценити, прослављати, узвисивати, идолизирати, ковати некога у звезде, узносити, преуздизати, дивинирати, адорирати, штовати *хрв.* - сл: дизати, хвалити, преценити, истицати

гласар м в. лексикон 2.

глотолог м в. лингвиста

глотологија ж в. лингвистика

глуварити несврш. непрел. в. висити 1.

глувача ж зоол. (врста јаребице, лат. *Tetrastes bonasia*) *

глума ж ❶ (уметничко приказивање других личности) тумачење, играње, игра ❷ *фий. в.* претварање

глуматање с в. неприродност

глумац м ❶ извођач, драмски/сценски уметник, интерпретатор, актер, протагонист, јунак, звезда - суж: трагичар, комедијант, трагед, имитатор, лакрдијаш, комедијаш, комичар ❷ претварало *фам.*, глумчина *фам.*, глуматор *ексјр. йој.*, симулант *йој.*, претваралица *йој.*, парадер *йој.*, пренемагало, пренављало *йој. реј.*, глуматало *йој.*, позер *йој.*, претворица *йој.*

глумити несврш. непрел. ❶ (уметнички приказивати друге личности) тумачити, играти, изводити ❷ *фий. в.* претварати се ❸ в. пренемагати се

глуп прид. глупав, глупоглав, туп, тупав, тупоглав, недотупаван, кретенаст, кретенски, слабоуман, ступидан, тиквански, ограничен, беспловесан, имбецилан, плитак, плиткоуман, будаласт, блесав, неспособан, краткоуман, танкоуман, празноглав,

неразборит, приглуп, неинтелигентан, непаметан, дебилян, шупљоглав, шупаљ, бандоглав, плитке памети, заглупан, букваст, туп као пањ/ноћ изр., бедаст, без даске у глави изр., спор фам., глуп колико је тежак изр., туп као секира изр., да нема носа траву би пасео изр., тротласт реї., тротулозан реї., борниран реї. - уї: блесав, смушен - сл: заостао, лакоуман

глулав прид. в. глуп

глупак м в. глупан

глупан м глупак, балван, будала, тикван, пањ, дудук, шупљоглавац, мајмун, магарац, теле, клада, цепаница, идиот, имбецил, дебил, морон, тиква, празноглавац, тврдоглавац, клипета, зевзек, необавештеник, орангутан, телац, сом, ован, букварац, празна глава, волина, гимп - фам: тутумрак., коњ, глупавко, топузина, крелац, блесавко, звекан, топуз, креље, билмез, тупсон, тупавко, клипан, тупавац, празноглавко, шмокљан, блента, тупоглавац, тупан, токмак, тупика, незнајша, празноглавић, клокан, мамлаз, завезанко - реї: безјак, склата, хахар, матун, норац, болван, ћутук, буздо, цукун, дедак, тутлек, јадо, ћилкош, лишина, шемпија, мазгов, тулуман, тукац, мућурла, говедо, ћалов, бленто, ћук, клебецан, блуна, ћуран, лајбек, тумплек, зукван, - нар: кретенчина, блесавац, безвезњак, блекан, бенавко, буква, глупандер, блесан, глупоња, будалаш, глуперда, букван, слабоумник, буздован, будалетина, трупац, ћускија, глупчина, бедак, бена, кретен, вол, наивчина, неразумник, шамшула, блентавац, жарі: тукан, везиста, дилајла, тука, пацијент, калибар, дилеја, бесмртник, монешко, мона, симплекс, болид, глупачина ексір., норц арх. реї.,

левак арх. фам., шашавац еуф. фам., слеп код здравих очију изр., завезана врећа изр., глуп као топ изр., глупи август изр., тврда глава изр. - уї: луда, шепртља фам. - сл: наивац еуф., шашавко еуф. фам., лудак нар.

глупарија ж в. глупост 1.

глупача ж (глупа женска особа) будала - нар: крава, кокошка, гуска, коза, овца, цепаница, тиква - уї. глупан

глуперда м ж нар. в. глупан

глупирање с лудовање, измотавање, зевзечење, мајмунисање, будалисање, враговање, дедачење, зезање фам., зезанција фам., зајебавање нар. - уї. провод

глупирати се несврш. лудирати се, измотавати се, зевзечити се, мајмунисати се, будалисати се, лудовати, лудети, враговати, дедачити се, изводити бесне глисте фам., зезати се фам., зајебавати се нар. - уп. шалити се

глупост ж ❶ лудорија, будалаштина, којештарија, бесмислица, небулоза, апсурд, несувислост, идиотарија, глупарија, нонсенс, несмисао, безвезарија, безумност, кретенарија, идиотлук, бљезгарија, апсурдност, смејурија, брбљарија, измишљотина, галиматијас, бедастоћа, тротларија, којешта, апсурдитет, неумност, бестемељност, неоснованост, хец, лупетање, безразложност, бургија, велика глупост, мудролија ирон., аветлук реї., бестилук реї., бисер жарі., неподоба реї., апсурдум реї. - уї: лақрдија, лудост - сл: комичност, ирационалност ❷ в. ситница ❸ в. баналност ❹ в. гаф ❺ в. виц

глупчина м нар. в. глупан

глушац м бот. (лат. *Juniperus sabina*) реї: сомина, женска клековина, глу-

хи смрч, јагодна сомина, смрич-глушац, глува смрека, савина, варунац, глушак, смрдљива брина, смрделика, глуви смрич, смрделика, блажено древце

гнев м в. бес

гневан прид. љутит, бесан, јаростан, махнит, киван, веома љут, надурен, огорчен, узрујан, иживциран, изнервиран, суманут, набусит, озлојеђен, горопадан, раздражен, расрђен, испровоциран, гневљив, бенав, срдит, убојит, стекли *ексир. реј.* - уй: нерасположен, насилан, разјарен, љут, агресиван, дрзак, побеснео - *сл:* нервозан, узнемирен, бунтован

гневност ж в. бес

гном м ❶ *жарј.* в. грдоба 1. ❷ в. кепец

гну́сност ж (оно што је ружно) грдност, огавност, нагрђеност, грдоба, одвратност, гадарија, ругоба, гнусоба, ружноћа, гадост, накарадност, гроза, одбојност, недопадљивост, неатрактивност, грдноћа, незграпност, неукусност, непривлачност, рогобатност, ужас, нескладност, наказност, грдило, унакаженост, нагрда, грдобност, мајмунастост *фам.*, грдост *фам.*, гадност *арх.*

гнусоба ж ❶ (оно што је ружно) в. гнусност ❷ (ружна особа) в. грдоба 1.

гнушати се несврш. гадити се, грустити се, зграњивати се, згражавати се, грозити се, осећати одвратност, ужасавати се, зазирати (од нечега), бити одвратан/одбојан, бити мучан, осећати одвратност/одбојност, дурити се *реј.*, грстити се *реј.*

гњаважа ж в. гњављење

гњаватор м давеж, досадњаковић, досада, наметљивац, гушач, гушитељ, умарач, смор *фам.*, смарач *фам.*,

крпељ *фам.*, пијавица *фам.*, чичак *фам.*, стеница *фам.*, забадало *реј.*, писличар *реј.*, чимавица *хрв.*

гњавити несврш. прел. в. досађивати 2.

гњављење с досађивање, узнемиравање, гњаважа, досада, сметање, масажа *фиј.*, литанија *фиј.*, банта *реј.*, писличарење *реј.*, дављење *фам.*, давеж *фам.*, смор *фам.*, смарање *фам.*, инкомодација *реј.* - уй: мучење, приговарање

гњида м ж в. опортунист

гњио прид. в. буђав

говедар м кравар, каубој *фам.*

говедо с крава, говече - *суж:* бик, јуне, во, теле

говече с в. говедо

говно с измет, поган, фекалије, кака, нечист, дрек, излучевина, изметине, екскремент, балега *суж.*, столица *форм.*, какица *геч.*

говор м ❶ беседа, обраћање, слово, здравица, орација - *суж:* експозе, пледоаје, предавање, проповед, иступ ❷ дијалекат, језик, фразеологија, варијанта говора, нестандартни језик, рецензија, вербално изражавање, редакција, идиом неког краја - *суж:* наречје, , дијалект, израз, идиом, штокавштина, кајкавштина, чакавштина, екавица, (и)јекавица, икавица, жаргон ❸ глас, моћ говора ❹ разговор, конверзација, казивање, приповедање, комуницирање, говорење, општење, причање, комуникација, дијалог, дебата, изражавање, прича, обраћање, расправа, дискусија, наратија, зборење, домјенак *реј.*, говораница *фам.*, жвака *жарј.*, спика *жарј.*, збор *арх.*, козерија *реј.* ❺ в. вокабулар ❻ в. изражавање 1.

говорење с в. говор 4.

говорити несврш. непрел. прел. ❶ причити, приповедати, беседити, диванити, казивати, зборити, изјављивати, тврдити, обраћати се, објављивати, изговарати, описивати, исказивати, излагати, оглашавати се, аминати *реї.*, гласити се *реї.*, певати *фам.*, плести *фам.*, вести *фам.*, спикати *жарї.*, парлати *жарї.*, приказивати *форм.*, гласати се *ексїр.*, оцртавати *ексїр.*, испредати *ексїр.*, глагољати *арх.*, говоркати *хий.* - уй: викати, брбљати ❷ в. разговарати 1.

говоркање с в. брбљање

говорљив прид. (који много прича) в. причљив

говорљивац м в. причалица 1.

говорни прид. (који је исказан речима) усмен, изречен, исказан, вербалан, оралан, разговорни, језични,

годити несврш. безл. (бити по укусу, вољи) пријати, одговарати, погодовати, свиђати се, допадати се - уй: уживати, ласкати 1., волети

годишњак м календар, летопис, анали, албум, билтен, алманах, зборник, хроника, хронограф

годиште ж в. генерација

гозба ж банкет, свечаност, прослављање, пир, седељка, пировање, слављење, шенлучење, прослава, славље, вечеринка, свечани ручак (или вечера), гозба у нечију част, светковина, гала-банкет, светковање, гозбина, рецепција *реї.*, комерс *реї.*, банкина *реї.*, теферич *реї.*, крканлук *фам.* - уй: забава, лумперај, банчење, весеље - сл: коктел, празник, церемонија, благодан, приредба, гошћење

гојазан прид. (о човеку или животињи) дебео, пуначак, угојен, масиван, овелик, здепаст, попуњен, округао, набијен, омашан, крупан, позамашан, набубрео, замашан, незграпан,

повелик, подебео, дежмекаст *фам.*, збојит *реї.*, теретан, тежак, одебео, набрекао, надуван

гојити се несврш. прел. (постајати дебљи) дебљати се, ширити се, поправљати се

голаћ м ❶ зоол. (врста пужа, лат. *Arion empiricorum*) * ❷ њої. *жарї.* нудиста, натураста, гологузан *фам.*, гологуз *фам.*, голотрб *нар.*, адамит *арх.* ❸ *фиї.* в. сироммах 1.

голгота ж фиг. в. брига 1.

голем прид. ❶ в. велик 1. и 2. ❷ в. огроман 1.

голет ж в. врлет

голетан прид. в. врлетан 1.

голијат м в. грдосија

голијати м мн. бот. (лат. *Goliathus*) рогачи, корњаши

голицљив прид. голицав, голичљив, шкакљив, тугаљив *арх.*

голобрад прид. ❶ ћосав, безбрад, голобрадаст, голобрк ❷ *фиї.* в. детињаст

голотинџа ж в. беда 2.

голуб м зоол. (лат. *Columba*) косир *реї.*, летећи пацов *фам.*

голубији прид. в. емотиван 1.

гоља м *реї.* в. сироммах 1.

гомила ж ❶ (~ ствари, предмета) маса, хрпа, мноштво, обиље, камара, мали милион, силесија, штос, густиш, сва сила, сијасет, сила, милијарду, велика количина, брдо *фиї.*, море *фиї.*, купа *фиї.*, река *фиї.*, чудо *фиї.*, усов *арх.*, поплава *реї.*, накупина *реї.*, агломерат *реї.* ❷ (~ људи) булумен-та, гунгула, маса, поплава, багра, накупина, руља, народ, најезда, светина, људство, сила, свет, пук, мноштво, лагер, метеж, рој, миса, плебс, свита, војска *фиї.*, чета *фиї.*, море *фиї.*, јато *фиї.*, лавина *фиї.*, тевабија *реї.*, ордија

реї., мармаља реї., накот фам., хорда фам., навала фам., буљук фам., крдо фам., гурњава фам., стадо фам., хрпа фам., пучина фам., чопор нар., агломерација реї., марва йої., фукара йої., стока йої. - уї: олош, гужва ▼ уї. већање, збирка, багља, неред 2.

гомилање с ❶ (прављење гомиле) насипање, засипање, сакупљање, накупљање, повећавање, таложење, набацивање ❷ (стицање материјалних средстава, повећавање прилива) прилив, повећавање, акумулација, концентрација, раст, скупљање, накупљање, таложење, нагомилавање, укрупњавање, увећавање, надолажење, с(а)купљање, доток, згртање, пораст, сакупљање, прираст, појачавање, притицање, дотицање, навирање, повећање, концентрисање, надолазак, агломерација, набацивање, збијање, депозиција *сѣруч.*, централизација *реї.*, притјецај *хрв.*, концентрирање *хрв.*

гомилати несврш. прел. (стављати на гомилу) набацивати, нагомилавати, убацивати, трпати, натрпавати, утрпавати, бацати, сипати, метати

гонити несврш. прел. ❶ в. врбовати 1. ❷ в. јурити

гора ж ❶ в. планина ❷ в. брдо ❸ в. шума

горак прид. ❶ (горког укуса) опор, нагорак, незаслађен, трпак, грк *реї.* ❷ *фії.* в. жалостан 3.

горд прид. ❶ достојанствен, узвишен, отмен, углађен, величанствен, поносит, поносан, племенит ❷ уображен, надуван, надувен, препотентан, арогантан, осоран, охол, надмен, извештачен, нарцисоидан, ташт, дрчан, кочоперан, бахат, умишљен, сујетан, дрзак, безочан, високопаран, хвалисав, самодопадљив, обестан, претен-

циозан, осيون, каћипернан, безобразан, безобзиран, самољубив, покондирен, разметљив, груб, надут, арогантан, дрзовит *реї.*, поносан *фії.* *ирон.*, пропошан *реї.*, напухан *хрв.* - сл: себичан, невоспитан, нељубазан

гордити се несврш. ❶ (галамити о својој вредности, разметати се у понашању и саморекламирању) шепурити се, кочоперити се, разметати се, хвалити се, црсити се, охолити се, трсити се, дрчити се, правити се важан, дизати нос, гледати с висине, бочити се, ребрити се, размахивати се, бани-ти се, кицошити се, држати се надмено, шепирити се, парадирати, уштогљивати се, надувати се, кочити се, махати *фії.*, пинчити се *реї.*, јордамити *реї.*, ачити се *реї.*, рашепирити се *реї.*, прошити се *реї.*, напувати се *фам.*, пумпати се *фам.*, пувати се *фам.*, прчити се *фам.*, курчити се *нар.*, пурити се *арх.*, зорити се *реї.* ❷ в. поносити се

гордост ж ❶ (као позитивна особина) достојанственост, достојанство, узвишеност, отменост, углађеност, величанственост, понос, поноситост, образ, величина, племенитост, истакнутост, уваженост, углед, угледност, изврсност ❷ (као негативна особина) уображеност, надуваност, надувеност, препотенција, ароганција, осорност, охолост, надменост, извештаченост, нарцисоидност, таштина, дрчност, кочоперност, самољубље, бахатост, умишљеност, сујета, дрскост, безочност, високопарност, хвалисавост, самодивљење, сујетност, обесност, претенциозност, осиюност, дрзовитост, каћиперност, обест, безобразлук, безобзирност, простота, самољубивост, покондиреност, разметљивост, самодопадност,

грубост, надутост, арогантност, понос *фџи.*, прпошност *реј.*, напуханост *хрв.* - *сл:* себичност, неваспитање, нељубазност

горе-доле прил. тамо-амо, бесциљно, тамо, овамо-онамо, пометено, амо-тамо, сад овде сад онде, сумануто, на све стране, као мува без главе, без циља, сулудо, тамо-вамо, смушено, лево-десно, безглаво, те овамо те онамо, сметено

гороломан прид. *в.* жесток 2.

горопад *ж в.* бес

горопадан прид. ❶ подивљао, дивљи, силовит, жесток, неприпитомљив, разоран, незадржив, непокоран, страховит, разјарен, оштар, снажан, суманут, паклен, силан, неукротив, немиран, страшан, распуштен, олујан *фџи.*, пустопахан *реј.* - *уй:* јак, ужасан ❷ *в.* диваљ ❸ *в.* груб

горопадник *м в.* вандал

горопадност *ж в.* грубост 1.

горостас *м в.* грдосија

горостасан прид. ❶ *в.* жесток 2. ❷ *в.* огромен 1. ❸ *в.* велик 1.

горска ружа *ж бот.* (лат. *Rhododendron ferrugineum*) *реј:* црвена алпска ружа, алпинска ружа

горући прид. ❶ акутан, најбитнији, пресудан, примаран, одлучујући, најважнији, виталан, преломан, незаобилазан, арбитраран, судбоносан, суштаствен, прешан *реј.*, децизиван *реј.* - *уй:* незадржив, важан, одлучан, хитан, тренутан ❷ *в.* журан ❸ *в.* врућ ▼ *уй.* данашњи 1.

горушица *ж* ❶ *мед.* (непријатан осећај који се јавља у једњаку и ждрелу услед желудачне киселине) жгаравица, киселина у желуцу ❷ *бот.* (лат. *Sinapis arvensis*) *реј:* синап, ардаљ, угошица, жутан, дивља горушица,

жуताја

горчина *ж* ❶ (горак укус) опорост, нагоркост, незаслаћеност, трпкост, гркост *реј.* ❷ *фџи.* *в.* мрзовоља ❸ *в.* негодовање

Господ *м в.* Бог

господар *м* ❶ газда, домаћин, власник, поседник, ималац, земљодержац, властелин (феудални ~ земље), држалац, станодавац (~ који изнајмљује стан), свој на свом, кућевласник, земљопоседник (~ који поседује земљу), падроне *реј.*, ефенди *реј.*, притежалац *арх.*, велможа *арх.*, спахија *арх.*, сопственик *арх.*, притежавалац *арх.*, ага *арх.* *реј.*, кућегазда *реј.*, газдаш *реј.*, чорбација *реј.*, грунташ *реј.*, госа *хџи.* ❷ *в.* аристократа ❸ *в.* војвода

господарити несврш. непрел. управљати, водити, руководити, столовати, бити на челу, председати, имати власт, имати моћ, кормиларити, председавати, господовати, боговати, пашовати, предводити, банити се *арх.*, дрмати *фам.* - *сл:* царевати, владати, краљевати

господин *м* барба, госпон, пријатељ (у обраћању), шјор, капетан брода, тетак, стриц *реј.*, ујак *реј.*, мештар *реј.*, чича *фам.*, чика *фам.*

господски прид. ❶ (онај који се односи на господу) * ❷ племићки, властеоски, аристократски, господствен, високородан - *уй.* господствен, дарезљив, витешки, љубазан

господствен прид. отмен, врли, фин, аристократски, високородан, племенит, nobл *нейром. фам.*, фенси *нейром. фам.*, племићки - *уй:* достојанствен, рафиниран

господство *с в.* елита 1.

госпођа *ж* ❶ дама, жена, женско, баба *реј.*, котула *реј.*, женска *фам.*, сук-

ња *фам.*, женка *жарі.*, леди *рей.* ② *в.* старица 1.

госпон *м в.* господин

гост *м* посетилац, узваник, мусафир *рей.*, посјетитељ *хрв.* - *суж:* сват, туриста, намерник, путник намерник, коначар

гостионица *ж* кафана, ресторан, крчма, коноба, таверна, биртија, бирцуз, локал, гостиона, залагајница *рей.*, ашчика *рей.*, бетула *рей.*, пајзл *рей.*, бирц *рей.*, ашченица *рей.*, оштарија *рей.*, мусафирхана *арх. рей.* - *суж:* кантина, менза, крајпуташица, свратиште, ручаоница, ђевабџиница, пљескавичарница, буреџџиница, пџџерија, посластичарница, чајџиница, хамбургерај *рей.*

гостити неврш. непрел. (примати у госте) угошћавати, примати, дочекивати, частити

гостити се неврш. *в.* пировати

готов прид. ① *в.* спреман 1. ② *в.* вољан

готован *м в.* дангуба 2.

готовина *ж* кеш, ефектива, готов новац, актива *рей.*

готовински прид. ликвидан, у готовини, у кешу

готовити неврш. прел. *в.* спремати 1.

готово прид. и узв. ① *йрил.* скоро, близу, отприлике, малтене, умало, безмало, замало, чисто, за длаку, требало *арх.*, малне *арх.*, малоне *рей.*, немало *рей.* ② *узв.* крај, свршено, збогом, амин, амен, здраво *фам.*, ђао *жарі.*,

готовост *ж в.* кондиција

гоф *м зоол.* (врста морске рибе) (лат. *Seriola dumerilii*) орхан

гошћење *с* угошћавање, примање, дочекивање, чашћење - *уй.* гозба

грабеж *м в.* крађа

грабежљив прид. *в.* похлепан

грабежљивац *м в.* похлепник

гравирати неврш. прел. урезивати, резати, украшавати, резбарити

град *м* ① (веће насељено место) место, варош, насеље, насеобина, паланка (мањи град), касаба (мањи град) *рей.*, културно средиште *форм.*, муниципиј *арх. форм.* - *суж:* метропола, чаршија, престоница ② (становници града) свет, варош, чаршија **град** *ж* (атмосферска појава, зрна леда) туча, крупа, суградица, солика *рей.*, посолица *рей.*, слота *рей.*, алаука *рей.*, соља *рей.*, циганчићи *рей.* - *уй.* снег, киша

градиво *с* ① *в.* грађа ② (оно што наставним планом треба да буде савладано у школи) школски садржај, садржај, лекције

градинар *м рей.* *в.* вртлар

градити неврш. прел. ① (правити архитектонске грађевине) дизати, подизати, зидати, изграђивати, правити, конструисати ② (~ на нечему) заснивати, темељити, конструисати ③ правити, стварати, израђивати, приређивати ④ (састојати се од нечега) сачињавати, чинити, образовати, састојати се (од), укључивати, имати

грађа *ж* ① (оно од чега се нешто гради) материјал, сировина, прибор за градњу - *уй.* прибор ② (оно што је потребно за израду научног или уметничког дела) документација, датотека, материјал, материја, литература, корпус, документ, извор, рукопис, списи, градиво, подаци, штоф *фам.*, твориво *рей.*, монографија *суж.*

грађанин *м* ① држављанин, грађан, становник, житељ, припадник народа/државе ② (становник града,

наспрот сељанину) * - ▼ уй. човек, земљак, гласач, биће 1.

грађански прид. ❶ (које се односи на грађане) * ❷ цивилни ❸ арх. буржоаски

грађевина ж зграда, здање, изграда арх. - уй. кућа

грађевинар м ▼ уй. архитекта

граја ж врева, ларма, жагор, жамор, галама, громор, викање, вика, цева, драње, узвикивање, писка, урликање, јаукање, урлање, цика, дрека, крика, кричање, дерњава, вриска, повика, цичање, дерање, рика, цилик, циликање, повици, узвици, алаука, крештање, галамљење, грајање, пиштање, вриштање, врискање, урнебес *фиї.*, орњава *реї.*, орљава *реї.*, дерачина *фам.*, весак *арх. реї.*, дерача *арх.*, врка *арх.*, брека *арх.*, рогобор *арх.* - уй. бука, лупање

грајати несврш. непрел. в. галамити

граматика ж (грana лингвистике) ▼ уй. лингвистика

грамзив прид. в. похлепан

грамзивац м в. похлепник

грамзивост ж ❶ (незасита жеља за нечим) пожуда, похлепа, похотност, незаситост, апетит, чежња, склоност, страст, хтење, глад *фиї.*, нишан *фиї.* - уй. амбиција. пожудност

грандиозан прид. огроман, безмеран, гигантски, голем, безграничан, колосалан, циновски, небодеран, монументалан, капиталан, енорман, небосежан, дивовски, неизмеран, импозантан, вртоглав, горостасан, баснослован, грдан, надљудски, титански, мастодонски, натчовечански, мамутски, величајан, страобалан *фиї.*, велебан *реї.*, величак *реї.*, великачак *реї.*, вељачак *реї.*, великаран *реї.*, исполински *арх.*, великолепан *реї.*, оријашки *реї.* - уй: масиван,

гломазан, прекомеран - уй. одличан 1., непорцењив, велик 1.

граница ж ❶ међа, ивица, обод, су-међа *арх.* ❷ *фиї.* (~ до које се може ићи) мера, ограничење

граничник м ❶ (део уређаја који ограничава кретање покретних делова) граничњак ❷ (камен који служи за ограничавање нечега) в. међаш

граноточ м бот. (лат. *Zeuzera pyrina*) модри кестенотоцац *реї.*

гранути сврш. непрел. (о сунцу) синути, изаћи, засјати, огранути, појавити се, блеснути, заблеснути, оба-сјати

гранцигула ж зоол. (лат. *Maia squi-pando*) богдан, раковица

грао прид. в. сив

gratis прил. в. бесплатно

грација ж ❶ в. лепота ❷ в. лепоти-ца

грациозност ж в. лепота

грб м амблем, обележје, знамен, ознака, знак, симбол, емблем *реї.*, бе-лег *арх.* - суж: заштитни знак, лого-тип, лого *фам.*

грбавец м (грбав човек) згурењак, скучењак, гуравац

грбавити се несврш. кривити се, покучивати се, гурити се, грчити се

грбити несврш. прел. кривити, вито-перити, извртати, вијугати, изобли-чавати, завијати, увијати, нагињати, кривудати, пресавијати, изувијати, повијати, савијати, искривљавати, угибати, извијати, кврчити, превја-ити, смотавати, сагињати *реї.*, вити *реї.*, фркати *реї.*, сукати *реї.*

греч м зоол. (врста слатководне ри-бе, лат. *Perca fluviatilis*) *реї.*: балавњак, балавац, окун

гргурав прид. в. витичаст 2.

грдан прид. ❶ в. огроман 1. ❷ в. ве-

лик 1. ③ в. језив ④ в. ружан

грдити несврш. прел. ① (некога) корити, прекоревати, ружити, кудити, викати, замерати (некоме нешто), пребацити (некоме нешто), нападати, карати *арх.* - уй. вређати, кињити, критиковати, осуђивати ② (чинити ружним) ружити, ружнити, нагрђивати, кварити - уй. уништавати

грдно прил. в. врло

грдно ж огавност, нагрђеност, грдоба, одвратност, гадарија, ругоба, гнусоба, ружноћа, гнусност, гадост, накарадност, гроза, одбојност, недопадљивост, неатрактивност, грдноћа, незграпност, неукусност, непривлачност, рогобатност, ужас, нескладност, наказност, грдило, унакаженост, нагрда, грдобност, мајмунастост *фам.*, грдост *фам.*, гадност *арх.*

грдноћа ж в. грдно

грдоба ж ① (ружна особа) накарада, наказа, ругоба, чудовиште, вештица, сподоба, монструм, роспија, неман, нагрда, страшило, гнусоба, караконцула, ружноћа, гадура, калаштура, наказник, Франкенштајн, квазимодо, наказница, грдобина, гвоздензуба, харпија, карапанца, аждајка, акреп *фиј.*, крстача *реј.*, ажделија *реј.*, карикатура *фам.*, крамп *фам.*, габор *фам.*, вештеруља *нар.*, гроб *жарј.*, скрндељ *жарј.*, гном *жарј.*, аждаха *арх.*, коњобарка *арх.* - уй: бабарога, привиђење, змија *фиј.* ② (оно што је ружно) грдно, огавност, нагрђеност, одвратност, гадарија, ругоба, гнусоба, ружноћа, гнусност, гадост, накарадност, гроза, одбојност, недопадљивост, грдноћа, незграпност, неукусност, непривлачност, неатрактивност, рогобатност, ужас, нескладност, наказност, грдило, унакаженост, нагрда, грдобност, мајмунастост *фам.*, гр-

дост *фам.*, гадност *арх.*

грдобан прид. ружан, огаван, гадан, накарадан, наказан, одвратан, језив, рогобатан, унакажен, нагрђен, страшан, нескладан, ругобан, мајмунолик, одбојан, грд, неатрактиван, недопадљив, ружан као мајмун, непривлачан, мајмунаст, неукусан, незграпан, грдан

грдобина ж ① зоол. (лат. *Lophilus piscatorius*) *реј.*: жаба, вражја мати, худобина ② (ружна особа) в. грдоба **грдосија** м и ж (велик, висок човек) гигант, грдосија, цин, див, људина, титан, горостас, рмпалија, грмаљ, људескара, колос, оријаш, голијат, слота, гренадир, исполин, натчовек, људа, великан, медвед *фиј.*, крамп *фиј.*, чудовиште *фам.*, громада *фам.* - уй: креатура, карикатура

гребатор м в. опортуниста

гребен м ① в. врлет ② в. камен¹ 3. ③ в. коса 2.

греда ж ① (дуже и дебље дрво које се обично користи у грађевинарству) стуб, трупло, осовина, упора, дирек, вратило, носач *фиј.*, такља *реј.*, моштаница *реј.*, бркља *реј.* ② (дрво, парче дрвета) даска, пречка, мотка, летва, дашчица, шангла, рог, венчаница, платица *реј.*, платница *реј.*, траверза *реј.*, шанга *реј.* - суж: шперплоча, панел-плоча, пајанта, равња-ча, кобилица, раз *реј.*, табла, штица, рогови, помосница, плоча, таваница, палица, жиока, потпорањ, шиндра, ребро, иверица, завратница, рампа, подсек, попречница, дуга, планка, подница, дужица, плањка *реј.*, потпора-ча *реј.* - уй: балван,клада ③ в. брвно ④ в. гредица

гредица ж (танка и уска даска за ограде или подове) лајсна, лајстна, летва, облица, легало, леја, пајанта

реї., лемез *реї.*, лајтсна *реї.*, панта *реї.*, баскија *реї.*, леа *реї.*, банда *реї.*, жиока *реї.*, чиока *реї.* - *суж*: улога *реї.*, удлага- *уй*: пречка, даска

грех м ❶ (у религиозном смислу, прекршај неке од утврђених норми) * ❷ в. грешка

грешан прид. ❶ (који је починио грех, који је под оптерећењем греха) ❷ (поступак који је морално неисправан, почињен без стида) скаредан, развратан, срамотан, опцен, саблазан, раскалашан, вулгаран, скандалозан, ласциван, похотан, разуздан, бесраман, нечастан, перверзан, саблажњив, бестидан, шокантан, запањујући, блудан, зазоран, негосподски, сраман, раскалашен, запрепашћујући, безочан, бешчедан, стидан *арх.*, увредљив *еуф.* ❸ в. бедан 4.

грешити несврш. прел. ❶ (правити грешке) брљати, бунити се, збуњивати се ❷ (бити у заблуди) варати се, не бити у праву, бити у криву *реї.*

грешка ж ❶ (оно што је почињено друкчије него што би требало) омашка, несмотреност, омашај, забуна, промашај, заблуда, лапсус, глупост, погрешка, превид, грех, пропуст, испад, поклизнуће, погрешан корак, лоша замисао/идеја, лош поступак, погрешан потез, лош/неправилан поступак, бисер *ирон. жарі.*, кикс *фам.*, гаф *фам.*, фелер *фам.*, жипон *фам.* - *сл*: огрешење, неспоразум, грех ❷ недостатак, слабост, дефект, аномалија, ненормалност, изузетак, несклад, омашка, одступање, неправилност, неисправност, пропуст, изузетност, необичност, фелер *фам.*, изнимка *хрв.* ❸ в. кривица

грешник м ❶ (онај који је починио грех) * ❷ *фії.* в. похотљивац

гриз' м в. угриз

гриз' м в. ваљак

гримасирати несврш. непрел. в. кревेलити се

гримизан прид. пурпуран, риђ, бакрен, црвен, риђаст, јарко црвен, пламен, црвенкаст, жућкастоцрвен, бакренаст, порфиран, љубичастоцрвен, багрени *реї.*, крмезан *реї.*

грицнути сврш. прел. в. мезетити 1.

грлица ж зоол. в. гугутка

грлобоља ж фам. в. ангина

грмаљ м ❶ (велик, висок човек) гигант, грдосија, цин, див, људина, титан, горостас, рмпалија, грмаљ, људе-скара, колос, оријаш, голијат, слота, гренадир, исполин, натчовек, људа, великан, медвед *фії.*, крамп *фії.*, чудиовиште *фам.*, громада *фам.* - *уй*: креатура, карикатура ❷ зоол. (лат. *Egiphia spinifrons*, *Xanthidae*) космеч, космати рак, космач, руњавац

грмље с в. шипражје

грмуша ж зоол. (лат. *Troglodytes troglodytes*) царић, палчић, стријех *хрв.*

грнути сврш. непрел. в. банути 2.

гроб м ❶ (место где је сахрањен мртвац) гробница, рака, хумка *суж.*, могила *суж.*, тумул *суж.* ❷ *жарі.* *фії.* (ружна особа) в. грдоба ❸ *фії.* в. пропаст 2.

гробље с (више гробова заједно) гробовље, некропола (античко гробље) *суж.*

грожђе с ❶ *боїш.* (плод винове лозе) * ❷ в. вењак

гроза ж ❶ страва, јеа, ужас, страховичност, грозота, страховитост, страховота, језовитост, грозомора, страховитост, паника, куга и колера *фам.*, пакао *фам.* *фії.*, шок *жарі.*, хорор *жарі.*, ужасност *реї.* - *уй*: страх, одвратност ❷ в. страх ❸ в. грдоба 2.

грозан прид. ❶ (који изазива језу)

стравичан, страшан, језовит, језив, страховит, ужасан, страхотан, грозоморан, шокантан, злокобан, грдан, страва *нейром. фам.*, хорор *нейром. жарі*. ② *в.* ружан

грозд *м в.* венац 2.

грозити се несврш. ① (осећати велики страх) згражати се, згражавати се, ужасавати се, запрепашћавати се - *уй.* плашити се ② *в.* гнушати се

грозоморан прид. *в.* страшан 1.

грозота *ж в.* гроза

громада *м ж* ① *фам. в.* грдосија ② *ф в.* камен³ 3.

громазан прид. *фам. в.* велик 2.

громак прид. *в.* гласан

громогласан прид. *в.* гласан

гроница *ж бот.* (лат. *Lepidium ruderale*) *реі:* бела трава, бељуша, трава од гронице, бељушка

гротескан прид. ① *в.* комичан ② *в.* другачији

гротло *с* жап, зев, ждрело, отвор - *уй:* јаруга, рупа

гроф *м* (племіћка титула) * - *уй.* аристократа

грохот *м* (гласан и звонак смех) кикот, хихот - *уй.* смех, осмех, кикот 1.

грохот *м* ① (гласан, громак смех) кикот, хихот, цикотање, кидане од смеха *фам. изр.*, ваљање по поду *фам. изр.* - *уй.* смех ② *в.* бука 2.

грош *м арх. в.* новчић

груб прид. окрутан, бруталан, бестидан, безобзиран, безосећајан, суров, необуздан, бездушан, развратан, немилосрдан, нељудски, насилнички, нечовечан, неемотиван, манијачки, горопадан, дивљи, варварски, дивљачки, злочиначки, немилостан, немилостив, садистички, оштар, агресиван, крвнички, дрзак, анималан, неумољив, распуштен, неосетљив,

бесраман, свиреп, мучан, зверски, нехуман, нецивилизован, неконтролисан, опак, крвав, грозан, насилан у поступцима, неспутан, напрасит, нападачки, жесток, насилан, силовит, хладан, тврда срца, неуслишљив, несажаљив, антихуман, агресорски, разоран, безмилостан, безочан, нагао, обестан, беспоштедан, без срца, помаман, хладнокрван, животињски *фиі.*, камен *фиі.*, прек *фиі.*, брахијалан *фиі. реіі.*, крволочан *екс-йр.*, убилачки *ексйр.*, пакленски *реіі.*, несмљен *реіі.*, заторан *реіі.*, неосећајан *реіі.*, богомрзак *реіі.*, бешћутљив *реіі.*, рабијатан *реіі.*, неумитан *реіі.*, неуљућен *реіі.*, нецивилизиран *хрв.*, бешћутан *хрв.*, барбарски *хрв.* - *уй:* равнодушан, раскалашан, немио, страшан, зао, сиров, одвратан - *сл:* вучји, тврд

грубијан *м* ① (нецивилизована/некултурна особа) примитивац, неотесанац, дрипац, варварин, варвар, вандалин, простак, непросвећеник - *фам:* цибер, сељак, сељачина, панчанин, буздован, брђанин, чобан, чобанин, чобанчина, паор, шабан, балканац, горштак, цепаница, циџан, геак, ђилкош, дилкош, сировина, сивоња, троглодит - *жарі:* љаксе, завичајац - дизелаш *арх.*, неандерталац *фиі. фам.*, пећински човек *фиі. фам.*, папак *реі.*, неуљудник *реіі.*, назадњак *реіі.*, хорјат *арх.*, барбар *хрв.*, барбарин *хрв.* - *уй.* хулиган, бараба, дивљак, одрпанац ② (лош, покварен и зао човек) *в.* гад

грубост *ж* ① плаховитост, силовитост, грубијанство, окрутност, жестина, набуситост, жучност, виолентија, виолентност, насртљивост, незадрживост, горопадноост - *уй.* насилије, ватреност ② *в.* суровост 1. ② *в.*

бес ▼ уй. жестина 1.

грување с в. бука 2.

грудобоља ж туберкулоза, сушица, тижика, верем, сичија *реї.*, шућија *реї.*, шићија *реї.*, јектика *реї.*, прсобоља *арх.*, фтиза *сѣруч.*

груј м зоол. в. угор

грунути сврш. прел. ① в. лупити 1. ② в. викнути

група ж ① (већи или мањи број људи) скупина, скуп, групација, тим, екипа - уй. дружина ② (музичка) ансамбл, клапа, оркестар, трупа, састав, бенд *фам.*, генг *жарї.*, вокално-инструментални састав *форм.*, скупина *форм.* ③ (већи или мањи број предмета) в. хрпа

грустити се несврш. в. гнушати се

грчење с в. контракција

грчити несврш. прел. контраховати мишиће, напињати мишиће

грчица ж бот. (лат. *Menyanthes trifoliata*) *реї.* горка трава, тролистина, горка детелина, водена боквица, мрзличник, горки тролист, детељица, грознични трилисник

губилиште с (место на којем се врши смртна казна) стратиште, стрелиште *суж.* - уй. патња

губитак м ① (престанак поседовања оног што се имало) штета, крах, пропаст, дебакл, слом, неуспех, банкрот, банкротирање, банкротство, распад, фијаско, стечај, ликвидација, изгубљена битка, подбачај, пад, проклетина, финансијски дебакл, економски крах, материјална пропаст, хаварија, руина, лош резултат, назадовање, несрећа, проклетство, бродолом *фиї.*, неман *фиї.*, провалија *фиї.*, низбрдица *фиї.*, гроб *фиї.*, ископ *реї.*, расап *реї.*, растеп *реї.*, срозавање *фам.* - уй: пораз, трагедија ② (смањење неке ко-

личине) губљење, смањење, слабљење, нестајање, умањење, снижавање, штета, смањивање, девалвација *фиї.*, сплашњавање *фам.*

губиташ м в. губитник

губитник м губиташ, банкротер, стечајник, лузер *жарї.*

губљење с ① (смањење неке количине) губљење, смањење, слабљење, нестајање, умањење, снижавање, смањивање, девалвација *фиї.* ② в. пораз **гугутка** ж зоол. (лат. *Streptopelia tur-tur*) грлица

гудура ж (тесан планински пролаз) в. кланац

гуж м зоол. (врста змије, лат. *Coluber longissimus*) *

гужва ж ① метеж, стиска, гунгула, гурњава, кркаљанац *фам.*, трпањак *фам.*, гурема *арх.* ② в. неред 2.

гуја м ж ① в. змија 1. ② в. гад

гујина трава ж бот. (лат. *Silybum marianum*) *реї.* шарена бадељка, сјекавица, бадељ, бијели стричак, змијина трава, шарени чкаљ, магарећа салата, осљебад, ошебаљ, дивји артичок, госпин трн, сикавица

гукнути сврш. непрел. фиг. в. проговорити

гуликожа м ж лихвар, каишар, рекеташ, зеленаш, каматник, изнуђивач, дерикожа, крвопија, кождер, изграбљивач, душогубац, стрвинар *фиї.*, лешинар *фиї.*, пијавица *фиї.*, шинтер *фиї.* *йої.*, вампир *фам.* - сл: лопов, зелена мафија *изр.*

гунгула ж ① (много људи) булумен-та, гомила, маса, накупина, руља, народ, најезда, светина, људство, сила, свет, пук, мноштво, лагер, метеж, рој, миса, плебс, свита, војска *фиї.*, чета *фиї.*, море *фиї.*, јато *фиї.*, лавина *фиї.*, тевабија *реї.*, ордија *реї.*, мармала *реї.*,

накот *фам.*, хорда *фам.*, навала *фам.*, буљук *фам.*, крдо *фам.*, гурњава *фам.*, стадо *фам.*, хрпа *фам.*, пучина *фам.*, чопор *нар.*, агломерација *реџ.*, марва *йої.*, фукара *йої.*, стока *йої.* - уй: олош, гужва ② в. гужва

гундељ м зоол. (лат. *Melolontha melolontha*) кебаљ, хрушт

гунђало ми с ① цепидлака, звоцало, зановетало, чангрисало, кењавац, ситничар, критизер, незадовољник, ситничавац, закерало, гунђалица, кудилац, критикант, приговарало, мрмљало, брундало, чангрљало *фам.*, квоцало *фам.* - уй: прзница, свађалица, гњаватор ② в. кењавац 1. ▼ уй. бандоглавац, давеж

гунђање с в. приговарање, зановетање, звоцање, квоцање, чангрисање, чангрисавост, чангрисавост, извољевање, досађивање, запредање, кењање *нар.*

гунђати несврш. непрел. приговарати, зановетати, звоцати, квоцати, чангрисати, чангрисати, извољевати, досађивати, замерати (неком нешто), запредати *арх.*, срати *нар.*, кењати *нар.* - уй. негодовати, брбљати, запомагати 2., грдити

гурати несврш. прел. трпати, гурати, утрнавати, сипати, стављати, метати, угуравати, утеривати, уносити, углављивати, набијати

гурман м в. сладокусац

гурнути сврш. прел. ① (отиснути од себе) одгурнути, мунути, ритнути, ћушнути ② померити, помаћи, макнути, мрднути, помакнути, потиснути, преместити, избацити, покренути *реџ.* ③ в. ставити ④ в. изгубити

гуска ж зоол. (врста птице пливачице, лат. *Anser*) *

гуслати несврш. непрел. ① (свирати гусле) * ② *фам.* в. досађивати 1. ③ *фам.* в. брбљати

густ прид. ① (који има много честица у текућем стању) * - уй. жидак ② (који се одликује великом густоћом) згуснут, збијен, концентрисан, чест ③ непрозиран, мутан ④ (који се често понавља) чест, учестао, фреквентан ⑤ *фиї.* в. опасан

густина ж ① (особина оног што је густо) згуснутост, збијеност, набијеност, концентрација, густоћа, волумен, попуњеност, пуноћа - уй. заступљеност ② в. густиш 1. и 2.

густиш м ① (густо, тешко проходно, израсло шибље или грмље) шипраг, шикара, шибље, шибљик, шикарје, грмље, жбуње, врзина, гуштак, густиш, гуштара, русје, честар *арх.*, макија *суж.*, трњак *суж.*, шевар *арх.* - уй. шума ② (згуснута течност) талог ③ в. гомила 1.

гутати несврш. прел. ① (потискивати кроз једњак у желудац) * ② *фиї.* в. ждерати ③ *фиї.* читати (брзо и много) ④ *фиї.* в. асимилovati ⑤ *фиї.* в. рушити

гушити несврш. прел. ① (стезати врат, обично рукама) давити, гушати, угушивати, одузимати дах - уй. убити ② *фам.* в. досађивати 2.

гушобоља ж *нар.* в. ангина

гуштара ж ① в. густиш 1. ② в. цунгла

гуштер м зоол. (лат. *Sauria*) јаштер *реї.* - *суж.* гуштерица, масаклин, слепах

Дг

да' рчч. (потврдна реч) јесте, ако, тако је, наравно, апсолутно, свакако, заиста, извесно, дакако, гарантовано, сигурно, безусловно, дефинитивно, засигурно, доиста, дабоме, јамачно, несумњиво, савршено, без даљњег, природно, посвема, нема сумње, истина, поуздано, до краја, разуме се, безбеди *реї.*, си *фам.*, зацело, без сумње, посве, подразумева се, зауфано *реї.*, гарант *фам.*, јес *жарї.*, недвојбено *хрв.*, неупитно *хрв.*

да' взн. ❶ в. ако ❷ в. иако ❸ в. јер 2.

дабоме прил. в. да'

давати несврш. прел. ❶ (непосредно ~) пружати, уручивати, предавати, додељивати, удељивати ❷ даривати, поклањати, давати на поклон/дар ❸ (~ задатак) задавати ❹ в. нудити ❺ в. омогућавати

давеж м гњаватор, досадњаковић, досада, гушач, гушилац, гушитељ, наметљивац, зановетало, сметало, умарач, смор *фам.*, смавач *фам.*, крпељ *фам.*, чичак *фам.*, стеница *фам.*, забадало *реї.*, писличар *реї.*, чимавица *хрв.*

давити несврш. прел. ❶ (стезати врат, обично рукама) давити, гушати, угушивати, одузимати дах - уї. убити ❷ *фам. в.* досађивати 2.

давнашњи прид. в. прастар 1.

давни прид. ❶ в. застарео ❷ в. прастар 1.

давнина ж антика, прошлост, древност, класика, старина, далека прошлост, нестало време, древни период, прошло време, старо доба, бирземан *реї.*, бирвакат *реї.*, баба-земан *реї.*, бабаземан *арх. реї.*, претповест *реї.*

даворија ж в. песма

дагња ж зоол. (лат. *Mytilus galloprovincialis*, *M. edulis*) мушула, куњка *реї.*

дадиља ж неговатељица, гувернанта, васпитачица, одгојиватељица, беби-ситерка, бона *реї*

дажбина ж в. порез

даждевњак м зоол. (лат. *Salamandra maculosa*) саламандар

дакако прил. в. да

дакле прил. значи, онда, ерго, ако нема друге, па зато, кад је тако, па,

према томе, то јест, и зато, отуд, еле, у сваком случају *изр.*, хоће рећи *изр.* - *сл.* углавном, следи

далек прид. удаљен, завучен, забит, забитан, забачен, глув, дубок, усањен, богу иза ногу/леђа/кичме/трегера *изр.* - *уй.* вратоломан 2.

далековид прид. видовит, видовњачки, прозорљив, проицљив, пророчански, визионарски, визионаран, далековидан, виловит, пробојан, вједовит *арх.*

далековидност ж в. видовитост 1.

далековидост ж в. видовитост 1.

далекосежан прид. в. вечит

даљ м в. даљина

даљина ж одстојање, раздаљина, одмакнутост, размакнутост, размак, распон, удаљеност, релација, простор, даљ, дистанца, растојање, дистанцираност, одмак, растој, интервал, далечина, средокраћа *реј.*, протег *реј.*, метража *фам.*, далеч *реј.*

дама ж в. госпођа 1.

дан м ❶ обданица, видело, дневно доба, светло дана, дневна светлост, дања светлост, данак *реј.* ❷ (време ротације Земље, 24 часа) *

данак м *реј.* в. дан 1.

данас прил. и м ❶ *йрил.* овог дана, у овоме дану, у ово време ❷ *йрил.* (у ово доба) сад, сада, у наше време ❸ *им.* (наше време) садашњост, данашњост, данашњица

данашњи прид. тренутан, актуелан, савремен, моменталан, важећи, садашњи, модеран, незастарео, ововремен, мериторан, присутан *фиј.*, ововременски *реј.*, актуалан *хрв.* - *уй:* текући, горући

данашњица м (наше време) садашњост, данашњост, сад - *уй.* време

данашњост м (наше време) сада-

шњост, данашњица, сад - *уй.* време
дангуба м и ж лењивац, ленчуга, ленштина, беспосличар, нерадник, згубидан, залудник, залудничар, забушант, зевало, доколичар, дембел, лезилеб, лезилебовић, немарник, бадавација, трут, беспосленичар, беспослењак - *фам.* џабалебарош, луфтигуз, стрвина, ландара, трут, трутина, ветропир, фрајер, ленгуз, лења буба, мртво дувало, паразит, зевало, луфтер, шалабајзер - *реј.* гњилац, гњилавац, лежачина, ленчина, бангалоз, липсотина, цркотина, мрцина, зијало, мртваја, ладолеж, ленац, левента, ленчура, лењак, голанфер, лежак, муктација, лизун, лазарон, потепух, лежикар, лелек, бадавњак, легањ, ленга, полтрон, ласногуз, лењак, јебиветар *жарј.* - *арх.* окламаш, степихлеб, ветрогоња, адраповац, предрштина - *уй:* битанга

дангубан прид. в. докон

дангубити несврш. непрел. ❶ в. беспосличарити ❷ в. висити 1.

дангубљење с в. беспослица

даниноћ ж бот. (лат. *Viola tricolor*) *рег:* госпина љубица, кокошја љубица, дикино око, сиротица, мачуха, маћвица, милованка, удовица, божји цвит, шарена љубичица, модра искрица, маћухица, виола, пољска љубица, седмичица, тробојна љубица

Даница ж Венера, Северњача, Зорњача, јутарња звезда, Вечерњица, Вечерњача, Зорница, Форфорос, Хесперус, Венус

дананоћно прил. в. заувек

дар м ❶ в. поклон ❷ в. таленат

дарезљив прид. (који радо даје или помаже) великодушан, широкогруд, галантан, подашан, добар, племенит, хуман, самилостан, добротворан,

милосрдан, човечан, алтруистички, филантропски, женерозан - уй. до-бар 1.

дарежљивост ж ❶ (особина оног који радо даје и помаже) широкогру-дост, доброта, човекољубље, пожр-тованост, човечност, несебичност, самаританство, алтруизам, срдач-ност, предусретљивост, милосрђе, хуманост, великодушност, племени-тост, галантност, пажљивост, филан-тропија, хуманитарност, људскост, достојанственост, благородност, добростивост, милосрдност, узви-шеност, богобојазност, галанција, човекољубивост, мекоћа срца, про-стодушност, пријатељство, благод, душевност, добродушност, изда-шност, доброхотност, разумевање, женерозност, беневолентност, пода-шност, благонаклоност, добра воља, добротворност, женерозитет, гене-розност, милост, братољубље, широ-когрудност, милостивост, аман *реј.*, податљивост *реј.*, смиловање *реј.*, веледушност *хрв.* - уй: љубав, срце, љубазност, склоност, толеранција, нежност

даровит прид. обдарен, талентован, домишљат, вешт, креативан, инвен-тиван, стваралачки, способан, ори-гиналан, надарен, маштовит, про-дуктиван, интениозан, сналажљив, имагинативан, окретан, прегалачки *реј.*, талентиран *хрв.* - уй: предузи-мљив, генијалан

даровитост ж в. таленат

даса м ❶ (поуздан човек, омиљен у друштву) лаф, лафчина, мангуп, мом-чина, баца, јуноша, фрајер *фам.*, кли-пан *фам.*, ђетић *реј.*, силан човек, ле-ро *реј.* ❷ (који се лепо облачи) кицош, мангуп, лутак, лепотан, лепотанер, лицкало, гизделин *реј.*, гиздавац *арх.*,

фрајер *фам.*, шмекер *жарј.*, шминкер *жарј.*, фенсер *жарј.* ❸ в. момак

даска ж ❶ (равно оклесан комад др-вета) * - уй. греда ❷ *фил. мн. в.* бина **дати** сврш. прел. ❶ (непосредно ~) пружити, уручити, предати, додели-ти, уделити ❷ даровати, поклонити, дати на поклон/дар ❸ (~ задатак) за-дати ❹ в. понудити ❺ в. омогућити

датотека ж в. досије

дахија м в. деспот

дашчара ж в. колиба

дванаестерац м песн. (стих од два-наест слогова) александрин, александринац

двовалентан прид. хем. двојак, ам-бигвалан, двогуби, двогубан *хрв.*

двоврстан прид. в. двојак 1.

двоженац м в. бигамиста

двоженство с в. бигамија

двоживац м зоол. (лат. Diplozoon paradoxum) метиљ

двозначност ж двосмисленост, двосмислица, неодређеност, више-значност, амбигвитет, проблематич-ност, полисемија, двоструконост, двој-беност *хрв.*

двојак прид. ❶ двострук, дупли, двојан, двоврстан, двојни, из два де-ла, удвојен, бинаран, двочлан, амби-гвитетан, дволик *реј.*, двокрак *реј.*, двократан *реј.*, двојчан *реј.*, двоје-диничан *реј.*, двојбен *хрв.* - уй: дво-смислен, нејасан ❷ в. двовалентан

двојан прид. в. двојак 1.

двојити несврш. прел. в. делити 3.

двојни прид. в. двојак 1.

двокрак прид. ❶ *реј.* в. двојак 1. ❷ в. рачваст

двократан прид. *реј.* в. двојак 1.

двокрилци м мн. зоол. (лат. Diptera)

* - суж: мушица, комарац, шишарица

дволик прид. *реј.* в. двојак 1.

дволичан прид. непоштен, препреден, прорачунат, лицемеран, претворан, смишљен, срачунат, подмукао, префриган, подао, неискрен, притворан, намазан *фам.*, лупешки *ексир.*, татски *рей.* - уй: неваљао, покварен - сл: лоповски, лукав

дволичје с в. дволичност

дволичност ж неискреност, дволичје, лицемерје, подлост, препреденост, лицемерност, лицемерство, превртљивост, претварање, претворност, хипокризија, поганост, перфидност, домишљатост, префриганост, подмуклост, непоштење, притворство, заплотњаштво, притворност, злоћа, бесрамност, хипокритичност, улагивање, лажљивост, претворивост, злоба, нитковлук *рей.*, перфидија *рей.*, фаризејство *арх.*, хињење *арх.*, хибеност *арх.*, лицумјер *хрв.* - сл: ласкање, улизиштво

дволичњак м ❶ в. лицемер ❷ в. нитков

двоумштво с в. бигамија

дворана ж ❶ (велика просторија намењена за веће скупове) просторија, сала, хала, амфитеатар ❷ (спортска ~) хала, арена, игралиште, терен, стадион, вежбаоница, вежбалиште, теретана *суж.*, ринг *суж.*, фискултурна сала *суж.*, спортска арена, сокола-на *рей.*, гимназиј *арх.*, гомбалиште *арх.*, гомбаоница *арх.*, поприште *рей.*, дворница *рей.*, ротунда *рей.* - сл: салон, већница

дворац м вила, палата, замак, тврђава, утврђење, утврда, конак, двор, резиденција, кула, каштел *реј.*, палача *ексир.*

двориште с окућница, авлија *реј.* - уй. башта

дворкиња ж в. служавка

двосмислен прид. в. вишесмислен

двосмисленост ж двозначност, двострукост, двосмислица, неодређеност, вишезначност, амбигвитет, проблематичност, полисемија, двојбеност *хрв.*

двострук прид. двојак, дупли, двојан, двоврстан, двојни, амбигвитетан, из два дела, удвојен, бинаран, двочлан, дволик *рей.*, двокрак *рей.*, двократан *рей.*, двојчан *рей.*, двојединичан *рей.*, двојбен *хрв.* - уй: двосмислен, нејасан

двоумити се несврш. колебати се, мислити се, премишљати се, оклевати, одуговлачити, нећкати се, ломити се *фиј.*, кршити се *фиј.*, бити у дилеми/недоумици

двоумљење с в. дилема

двоуснени прид. грам. в. билабијалан

двоусненик м в. билабијал

дебакл м крах, пропаст, слом, неуспех, губитак, назадак, распад, фијаско, изгубљена битка, подбачај, пад, лош резултат, назадовање, несрећа, проклетство, бродолом *фиј.*, проклетиња, хаварија, руина, неман *фиј.*, провалија *фиј.*, низбрдица *фиј.*, гроб *фиј.*, ископ *реј.*, расап *реј.*, растеп *реј.*, срозавање *фам.* - уй: пораз, трагедија

дебата ж ❶ препирање, полемика, препирка, сукоб, претрес, конверзација, дијалог, доказивање, комуникација, конфликт, спор, несугласица, расправа, разговор, образлагање, дискусија, разматрање, расправљање, размена мишљења, диспут, општење, сукоб мишљења, борба мишљења, жива расправа, распра *фам.*, речкање *фам.* ❷ в. већање ❸ в. говорење

дебела кока ж бот. (лат. *Sedum spectabile*) *реј.*: бобика, црњак, котовлог, дебела кокошка, бобњак, кравља

сиса, бобовац, чирник, бобоњак, дебели лист, бобовњача, трава од ударца, брадавњача, балан, подкисула, бабин тоболац, шуљевак, тушћ, бобовујал

дебела тиква ж бот. (лат. *Bryonia alba*) *реї*: дебелица, луда тиква, дебелњача, дебелотиква

дебело прил. в. врло

дебелокоштво с в. скаредност

дебео прид. **1** (о човеку или животињи) пуначак, угојен, гојазан, незграпан, масиван, овелик, здепаст, попуњен, округло, набијен, омашан, крупан, позамашан, набубрео, замашан, повелик, подебео, дежмекаст *фам.*, збојит *реї.*, теретан, тежак, одебео, набрекао, наддуван **2** (који се јавља у обилном слоју) пун, обилан, обилат, обиман **3** (који је одређених димензија) широк *суж.*, висок *суж.*, велик *суж.* **4** (који оставља озбиљне последице) тежак, озбиљан, зајебан *нар.*

дебил м в. глупан

дебилан прид. в. глуп

дебитант м новајлија, почетник, придошлица, новодошлица, новодошљак, аматер, букварац *фиї.*, пионир *фиї.*, неискусник *реї.*, новак *фам.*, полетарац *фам.*, зелембаћ *фам.*, жутокљунац *фам.*, јуниор *фам.* *фиї.*, голобрадац *фам.*, шмоклан *фам.*, клокан *жарї.*, гуштер *жарї.*, дуки *жарї.*, праксист *хрв.* - уї: шепртља, приправник, ученик - сл: стажиста, неискусан, смушењак *фам.*

дебло с в. брвно

дебљина ж в. величина 2.

девастирати сврш. прел. в. докрајчити 1.

деверика ж зоол. (лат. *Abramis brama*) плоска, белка, кесега, плошка, сињ, печенка

деветати несврш. прел. в. бити 2.

деветати се несврш. в. тући се

деви́за ж в. кредо 1.

девијантност ж в. изопаченост 1.

девијација ж поремећеност, нерегуларност, аномалија, одступање, застрањење, скретање, алтерација, девијација од путање/обичаја, отклон, варијација, аберација, одмицање

девица ж (лат. *virgo intacta*) девојка, невина девојка, ћана *їої.* *жарї.*

девичанство с (девичанско стање) невиност, чедност, нетакнутост, виргинилитет *сїруч.*, венац *арх.* - уї. девојаштво

девојаштво с девојачко доба, девојачки дани, девојачки живот, девовање *арх.* - уї. адолесценција, девичанство

девојка ж **1** цура, женска, цица *фам.*, мачка *фам.*, женскиња *фам.*, мица *фам.*, риба *жарї.*, цупи *жарї.*, снајка *жарї.*, цурак *арх.*, мома *арх.*, пичка *фам. нар.*, девојче *реї.* - уї. жена **2** љубавница, женска, цица *фам.*, риба *жарї.* **3** госпођица, фрахла *арх.* **4** уї. госпођа 1.

деген м в. глупан

деградирати несврш. и сврш. не-прел. и прел. **1** *неїрел.* *сврш.* (добити нижи чин) пасти, зглајзнути *фам.*, пући *жарї.* **2** *їрел.* *несврш.* в. омаловажавати

деда м **1** тата, отац, родитељ, ћаћа *реї.*, јапа *реї.*, ђедо *реї.*, баба *реї.*, папе *реї.*, папа *реї.*, бабо *реї.*, ђед *реї.*, стари *фам.*, татко *фам.*, тајка *фам.*, татица *фам.*, дека *фам.*, ћале *фам.*, таја *фам.*, матори *жарї.*, маторац *жарї.*, бабајко *реї.* **2** в. старац 1.

дедовина ж **1** отаџбина, домовина, завичај, земља, постојбина, бабовина,

гнездо *фиї.*, очевина *реї.*, домаја *арх.*, патримониј *реї.* ② *в.* задужбина

дедуктивност *ж в.* аналитичност

дедукција *ж ①* (извођење посебних судова из општих или других) закључивање, размишљање, резонување ② (резултат дедукције) *в.* закључак

дезертер *м* одметник, пребеглица, издајица, отпадник

дезертерство *с* (бекство из војске) пребег, одметништво, отпадништво, неверство *фиї.*, издајство *фиї.*

дезинформација *ж ①* обмана, подвала, заблуда, марифетлук, монтажа, лажна узбуна, лажна вест, погрешно уверење, изврнута чињеница, нетачно обавештење, патка *фам.* - *уй:* лаж, манипулација ② *в.* измишљотина

дезодоранс *м в.* парфем

дезорганизација *ж в.* збрка 1.

дезорганизованост *ж в.* збрка 1.

дезоријентација *ж* пометеност, збрканост, изгубљеност, сметеност, несналажење, лутање, пометња, смућеност, безизлазност, дезоријентираност, беспуће *фиї.*

дезоријентисати се *сврш. прел. в.* изгубити се

дејство *с ①* деловање, утицај, ефекат ② *в.* утисак ③ *в.* моћ

дејствовати *несврш. непрел. ①* деловати, радити, чинити, бавити се, ординирати *фиї.* уредовати *суж.* ② *в.* борити се

декинтиран *прид. фам. в.* банкрот

декламовати *несврш. прел.* говорити напамет, рецитовати *фиї.*, краснословити *ексїр.* - *уй.* говорити, брбљати

декларација *ж в.* етикета

декрет *м* одлука, указ, акт, закључак, директива, уредба, решење, про-

глас, пропис, налог, одредба, наредба, наређење, верман *суж.*, заповест *суж.*, диктат *реї.*, напутак *реї.*, резолуција *суж.*, пресуда *суж.*, едикт *суж.*, децизива *реї.*, диспозиција *сїруч.*, диспозитив *сїруч.* - *уй:* оглас, објава, закон, тачка, правило

делатан *прид. в.* марљив

делати *несврш. непрел.* деловати, дејствовати, радити, чинити, изводити, вршити радове, обављати, поступати, ординирати *фиї.*

делатник *м в.* већник

делатност *ж ① в.* активност ② *в.* посао

делија *ж* јунак, херој, вук *фиї.*, соко *фиї.*, змај *фиї.*, орао *фиї.* - *уй:* борац, витез

деликатан *прид. фин.* осетљив, танан, истанчан, суптилан, комплексан, слојевит, шкакљив *фиї.* - *уй:* замршен, вишесмислен, споран, неразумљив

делимичан *прид.* нецеловит, некомплетан, недовољан, непотпун, крњ, штур, половичан, оскудан, неусавршен, недостатан, неуобличен, ограничен, неразвијен, сакат *фиї.* - *уй:* недовршен, сиров, незавршен

делимично *прил.* (у одређеној мери) донекле, имало, унеколико, колико-толико, ма колико, барем мало, макар мало, до неке мере, дјеломице *хрв.*

делинквент *м правн.* (онај који је починио кривично дело) преступник, кривац - *уй.* бандит, лопов

делиријум *м ①* (поремећај свести праћен халуцинацијама) *в.* бунило 1. ② (јако узбуђење) *в.* махнитост

делити *несврш. прел. ① майї.* вршити дивизију ② одвајати, комадати, раздвајати, рашичлањивати, откидати,

разбијати, одељивати, двојити, разједњавати, разграђивати, половити, уситњавати, растављати, тргати, преполовљивати, преламати, сепарирати, цепати *фиј.*, чехати *реј.*, черечити *фам.*, рашчеречивати *фам.*, јединити *рејш.*, преполављати *рејш.* декомпоновати *суж.* - *сл:* осамити, лучити, резати ❸ нудити, нуђати, давати ❹ в. давати 1.

дело с ❶ потез, поступак, акт, захват, чин, гест, акат *арх.* - *уй:* радња, акција, тачка, дејство ❷ активност, акција, деловање, предузимање, рад, радња, посао, предузетништво, подухват, поступак, предузетност, дејство, операција, прегалаштво, делатност, подузимање *хрв.*, потхват *хрв.* - *уй:* процедура, подвиг ❸ творевина, остварење, творба, производ, продукт, учинак - *суж:* рукотворина, умотворина, опус - *уй:* стваралаштво, акт, уметност ▼ *уй.* креативност

деловање с ❶ в. дело 2. ❷ в. ангажман 2. ❸ в. утицај

деловати несврш. непрел. ❶ (остављати утисак) изгледати, чинити се, доимати се, личити ❷ (имати утицај) одражавати се, утицати - *уй.* интервенисати ❸ делати, дејствовати, радити, чинити, изводити, вршити, организовати *фиј.* уредовати *суж.*

делокруг м ❶ (поље деловања) домен, подручје, рејон, сфера, круг, домет, поље (деловања), област, опсег, територија *фиј.*, терен *фиј.* - *уй:* окружење, средина ❷ (поље утицаја) надлежност, компетенција, ингеренција, меродавност, позваност, компетентност - *уй:* способност, стручност

делфин м зоол. ❶ (лат. *Delphinus delphis*) плискавица *арх.*, дупин *хрв.* ❷ в. лептир 1.

демагогија ж (лицемерно кори-

шћење празних парола) празноречивост, празноречје, фразирање - *уй.* лицемерје, демагошки

демагошки прид. в. празноговорљив, празноречив, реторички, фразерски, празноглагољив, празноречан, вербалан *рејш.*

демантован прид. в. оборен

деменција ж безумље, лудило, безумност, сулудост, махнитост, умоболља, лудња, френизија, неурачунљивост, помахниталост, подивљалост, неумност, застрањеност, бунило, избезумљеност, шашавост, суманутост, распемањеност, лудост, помама, ментална/умна поремећеност, безумништво, безглавост, душевна оболелост, безумство, болест, душевно растројство, махнит, полудење *арх.*, манија *йсих.* - *сл:* блесавост *йсих.*, хистерија

демолирати сврш. прел. в. докрајчити 1.

демон м в. ђаво 2.

денди м кицош, гиздавац, красотан, гизделин, помодар, шармер, лепотанер, каћипер, монден, лизун, ђилкош *реј.*, лепотан *фам.*, шминкер *фам.*, луткица *фам.*, лутак *фам.*, фенсер *жарј.*, шмекер *жарј.*, фићфирић *арх.*, красник *арх.* *књиш.*, педерко *йој.*

денунцирати несврш. прел. (тајно достављати информације, обично властима) потказивати, тужакати, пријављивати, цинкарити, откуцавати - *уй.* издати 2.

денути сврш. прел. *фам.* в. ставити

део м ❶ (количина нечега мања од целог) јединица, елемент, комад, компонента, честица, састојак, чинилац, фактор, делић, саставница, атом *фиј.*, карика *фиј.* ❷ (оно што се одвоји од неке целине) комад, парче, фрагмент, трун, трунка, остатак, де-

лић, заломак, одломак, окршак, комадић, парампарче, ломатак *реј.*, крњадак *фам.*, крњетак *фам.* - суж: окрњаак, крхотина, рбањак *реј.*, рбина *реј.*, рбак *реј.*

деоница ж акција, меница, вредносни папир, обвезница, облигација, чек, медресница, задужница

деоничар м акционар, удеоничар *арх.*

деоничарски прид. акцијски, акциони, акционарски

депласиран прид. в. непријатан 1.

депо м лагер, стовариште, ремиза, складиште, магацин, спремиште, магацин, пристаниште, гаража, комора, чувалиште, хангар, одлагалиште, возни парк, сместиште, похранилиште, слагалиште, румплцимер, спременик *реј.*, магаза *фам.*, поклад *арх.*, колница *реј.*, репозиториј *реј.*

депозит м јемство, капара, хипотека, залог, гаранција, осигурање, кауција, полог, аванс, јемчевина, јамство, предујам, таложење, аконтација, авал *реј.*, вађевина *реј.*, ломбард *арх.*, форшус *арх. реј.*, вадијум *реј.* - сл: безбедност, наслага

депресиван прид. учмао, безвољан, утучен, равнодушан, тмуран, апатичан, нерасположен, сломљен, туробан, брижан, клонуо, атоничан, покуњен, неспокојан, анксиозан, натмурен, чамотан, меланхоличан, сив, обамро, погружен *реј.*, шоњав *фам.*, сатрвен *ексир.*, скрхан *ексир.*, чаман *реј.* - уй: досадан, уморан, бесан

депресивност ж в. депресија 1.

депресија ж ❶ (лоше расположење) депресивност, нерасположење, мрзовоља, апатичаност, безвољност, анксиозност, суморност, меланхолија, малодушност, апатија, депресивност, депримираност, индиспонираност,

погиштеност, снуженост, равнодушност, покуњеност, мргодност, зловоља, невољност, тмурност, мрклина, летаргија, индолентност, индоленција, клонулоост, клонуће, натмуреност, инертност, индиферентност, отупелост, инерција, раздражљивост, флегматичност, неосетљивост, песимизам, утученост, зловољностапатичност, атонија, смркнутост, мрачност, клонулоост духом, теобност, намргођеност, туробност, мртвило, невесеље, намрштеност, мизерност, лоша/зла воља, сломљеност, беживотност, покислост, учмалост, тупост, тегоба у души, бедак *фам.*, киселост *фиј.*, мркост *реј.*, абулија *реј.*, празнина *фиј.*, млохавост *фиј.*, хладноћа *фиј.*, погруженост *реј.*, грижљивост *реј.*, безвоља *фам.*, дерт *јесн.*, сплин *реј.*, нујност *хрв.* - уй: туга, умор, брига, нелагода, безнађе, слабост, патња, незадовољство, малаксалост, мука, измученост, беда, агонија ❷ *исл.* в. басын

депримираност ж в. депресија

деран м ❶ (несташни дечак) ђаво, мангуп, обешенјак, враголан, несташко, немирко, неотесанац, ђаволан, клипан, непослушник, неваљалац, спадало, адраповец, злоћко, тепац, ђаволак, окачењак, тврдоглавац, каубој, проклетиња, грубијан, шејтан, личинар, факинчић, враг, гуланфер (и голанфер), несрећа, факин, рђа, бараба, цвећка *фиј.*, магарац *фиј. нар.*, зврк *фиј.*, ђилкош *реј.*, вижле *реј.*, берекин *реј.*, мулац *реј.*, леро *реј.*, штрањгов *реј.*, шерет *реј.*, угурсуз *фам.*, хорјат *фам.*, дериште *нар.*, хунцут *реј.* - уй: самовољник, дрзник, простак ❷ (веома млад дечак, млађи од осталих) в. дериште

деранжирати сврш. прел. в. алар-

мирати

дерање с ❶ бечање, дречање, урлање, кричање, врискање, ридање, вриштање, дерњава, урликање, дерњање, дерачина, туђење, ревање *йoi*. - сл: кењање, плач ❷ в. граја

дерати несврш. непрел. (~ одећу или слично) цепати, тргати, кидати, парати, љуштити *рей*.

дерати се несврш. урлати, цичати, галамити, викати, бучати, врискати, вриштати, дречати, грајати, надвивати се, узвикивати, издирати се, лармати, скичати, кричати, ричати, драти се, кликтати, бечати, арлаукати, алакати, пиштати, извикивати, рикати, цијукати, брујати, дерњати се, парати (неком) уши, дизати цеву, грмети, јаукаати, грактати, баукаати, јалакати *рей*., бречати *рей*., ревати *рей*., халакати *рей*., ђакати *рей*., рујати *рей*., крештати *фам*., чепити жвале *ексир*. - уй: дозивати, беснети

дереглија ж ▼ уй. барка

дерикожа м ж в. гуликожа

дериште с (веома млад дечак, млађи од осталих) балавац, деран, балавче, дерле, дечак, балавко, зелембаћ, балавадија, малолетник, тинејџер, пубертетлија, балалајдер, прцољак, малодобник, багане, балавандер, беба *фиј*. *фам*., жутокљунац *фам*., пиле *фам*., пикавац *фам*., клинац *фам*., шипарац *форм*., дораслица *рей*., худобица *рей*.

дерњава ж ❶ в. граја ❷ в. дерање 1.

десерт м слаткиш, посланица, заслада, колач, заслађење, сластица, слатко, шећерлема, прислачак *рей*.

десетковати сврш. прел. ❶ в. уништити ❷ в. поубијати

десити се сврш. ❶ догодити се, збити се, одиграти се, одвити се, развити се, доћи до нечег, згодити се, испасти

❷ задесити се

десница ж ▼ уй. рука 1.

деспот м апсолутиста, силник, тиранин, самодржац, диктатор, поробљивач, дахија, аутократа, властодржац, ага, самовољник, окрутник, страховладар, злостављач, самовладар, страх и трепет, олигарх, тлачилац, немилосрдник, батинаш *фиј*., кабадахија *рей*., тлачитељ *хрв*. - уй: крвник, мучитељ, насилник, силеџија *фам*.

деспотизам м в. апсолутизам

деспотски прид. в. диктаторски

дестинација ж адреса, одредиште, крај, одредишно место, место

деструктиван прид. ❶ (који разара, руши) рушилачки, разоран, уништавачки, катаклизмичан - уй. насилан, силовит, снажан ❷ в. штеган ▼ уй. антагонистички

детал м појединост, ситница, маленкост, финеса, потанкост, подробност, нијанса *фиј*. - уй. део

деталан прид. ❶ (који је урађен веома пажљиво, до детаља) пажљив, исцрпан, ситничав, обухватан, брижљив, темељит, опсежан, обиман, опширан, прецизан, свеобухватан, сушти, минуциозан, у танчине, егзактан, у ситнице, студиозан, у детаље, акрибичан *рей*., акрибијски *рей*. - уй: правилан, танан, солидан, исправан, потпун, стручан, тачан, савршен - сл: свестран, савестан ❷ (који се истиче великом јасноћом) прецизан, дефинисан, јасан, одређен, несумњив, објашњен, подробан, домишљен, установљен, недвосмислен, експлицитан, детерминисан, поуздан, децидиран, утврђен, тачно утврђен ❸ в. аналитичан 2.

детаљисати несврш. непрел. ❶ *фам*. (говорити споро без краја) развлаци-

ти, отезати, ићи у танка црева *изр. фам.* - уй. брбљати, говорити, досађивати ② (приказивати у суптилним прелазима) *в.* нијансирати

детаљно прил. *в.* аналитички

дете с ① (људско биће у односу на своје родитеље) клинац *фам.*, клиња *фам.*, син *суж.*, кћи *суж.*, дечак *суж.*, девојчица *суж.* - уй. потомак ② (младо људско биће као симбол наивности, непокваретности, неразумности) *в.* балавац

детектив м (припадник тајне полиције или тајне организације који за неког прикупља информације) доушник, обавештајац, обавештавач, информатор, агент (тајни ~), шпијун, диверзант, потказивач, цинкарош, денунцијант, одавалац, дојављивач, пријављивач, пријавитељ, дојавитељ, достављач, проказивач, шпицлов *реџ.*

детерминација ж *в.* одлука 3.

детерминисан прид. ① *в.* означен ② *в.* детаљан 2.

детињаст прид. незрео, неискусан, несазрео, мали, незрео, инфантилан, недорастао, голобрад, младалачки, млад, малолетан, тинејџерски, јецав, бебаст *фам.*, балав *фам.* *йој.*, зелен *фам.*, кењкав *фам.*, млађан *екс-ир.* - уй. наиван

детонатор м *вој.* упаљач

дефанзива ж *в.* повлачење 1.

дефект м ① недостатак, слабост, грешка, аномалија, ненормалност, неправилност, неисправност, пропуст, мана, фелер *фам.* ② квар, оштећење, хаварија, оштета *реџ.* ③ *фий.* (код човека) *в.* мана

дефектан прид. ① *в.* неисправан ② *в.* инвалидан

дефетиста м циник, заједљивац, капитулант - уй. песимиста

дефинисан прид. (тачно утврђен) описан, објашњен, одређен, прецизан, јасан, несумњив, подробан, домишљен, установљен, недвосмислен, експлицитан, детаљан, детерминисан, поуздан, децидиран, утврђен,

дефинитивно прил. *в.* да

дефиниција ж (јасно објашњење неког појма, речи или термина) појашњење, објашњење, значење, детерминација, интерпретација, опис, тумачење, установљење

дефицит м ① (кад нечег нема довољно) мањак, недостатак, несташица, помањкање, недовољност, оскудица, непотпуност, непостојање, немање, празнина, рупа *фам.* ② *фий.* *в.* беда 2.

дефицитаран прид. *в.* редак

деформисан прид. *в.* безобличан
деформисаност ж *в.* изобличеност

деформисати сврш. прел. изобличити, преобликовати, искривити - уй. оштетити, уништити, упропастити

децидиран прид. ① *в.* одлучан 1. ② *в.* дефинисан ③ *в.* изричит

дечак м ① (мушко дете) дечко, дете, мали, клинац *фам.*, клиња *фам.* - уй. балавац ② *в.* момак 1.

дечко м ① *в.* дечак ② младић, заручник, љубавник, момак, вереник, избраник, даса *фам.*, тип *жарј.*, фрајер *жарј.*

дешавање с (оно што се догодило, обично занимљиво или упечатљиво) догађај, згода, епизода, случај, збивање, ситуација, прилика

дибидус прил. *в.* потпуно

див м (велик, висок човек) џин, грдосија, гигант, људина, титан, горостас, рмпалија, грмаљ, људескара, колос, оријаш, голијат, слота, великан,

гренадир, исполин, натчовек, људа, крамп *фий.*, чудовиште *фам.*, громада *фам.* - уй: креатура, карикатура

дива ж примадона, хероина, естрадна звезда, звезда, ведета *рејѝ.*

диваљ прид. в. дивљи

диван' м в. канабе

диван' прид. ❶ прекрасан, божанствен, очаравајући, божански, заносан, чудесан, бајковит, нестваран, чаробан, омамљив, изврстан, узвишен, бајан, сјајан, прелеп, импресиван, хипнотичан, небески, предиван, савршен, фантастичан, фасцинантан, бајослован, блештав, величанствен, невероватан, као дијамант, раскошан, анђеоски, ексклузиван, чудесно леп, дивотан, васељенски, небесни, пресладак, дијамантски, одушевљавајући, рајски, задивљујући, неодољив, као из сна, велелепан, магнетичан, вишњи, замаман, као са слике, особит, посебан, вансеријски, несавладив *фий.* *фам.*, великолепан *рејѝ.*, супер *нейром.* *фам.*, екстра *нейром.* *жарј.*, невиђен *жарј.*, филаделфија *нейром.* *фам.*, светска класа *фам.* *изр.*, боли глава *фам.* *изр.*, жешћи *нейром.* *жарј.*, до јаја *жарј.* *изр.*, прва лига *фам.* *изр.*, страшан *жарј.*, дичан *арх.* **еуф:** леп, красан, допадљив, наочит, примамљив, сладак, згодан, привлачан, блистав, цакан, фин, стасит, љубак, допадљив, вабљив, меден, интересантан, елегантан, атрактиван, одличан, кићен, дражестан, мамљив, луткаст, леполик, красоган, чаран, лепушкаст, наочит, убав, замамљив, рафиниран, грациозан, мио, феш *нейром.* *рејѝ.*, кицошки *фам.* *арх.*, гиздав *арх.*, миловидан *рејѝ.*, изгледан *рејѝ.*, милолик *арх.*, зоран *рејѝ.*, уписан *рејѝ.*, гледан *рејѝ.*, шик *нейром.* *фам.*, дојмљив *хрв.* - уй: добар, отмен, одличан - сл: узбудљив, провокативан ❷ в. еминентан 1. ▼ уй. идеалан

диванити несврш. непрел. ❶ причати, разговарати, комуницирати, водити разговор, претресати, развезати, распричати се, растелалити се *рејѝ.*, лончати *рејѝ.*, ћеретати *фам.*, вести *фам.*, развести *ексјр.*, глагољати *арх.*, конверзирати *рејѝ.* - уй: дискутовати, ћаскати ❷ в. говорити ❸ в. брбљати 2.

диверзант м (онај који учествује или организује диверзије) уротник, завереник, саботер

диверзија ж ❶ *вој.* (операција која се врши мимо главног бојишта) напад, саботажа, завера ❷ *фий.* (деловање на рушењу неког система или стања изнутра) субверзија, превратничко деловање, урушавање система, рушилаштво ❸ в. дигресија

дивизма ж бот. (лат. *Verbascum thapsiforme*) *рејѝ:* широки лопух, жутоцвијет, лепух, краљевска свиња, белоперка, свијњњак, волов реп, вунавка, лепушац

дивљак м варварин, грубијан, проstack, неотесанац, странац, сировина, вандалин, варвар, туђин, канибал, брђанин, иностранац, паланчанин, чобанчина, туђинац, кабадахија, нецивилизована особа, хорјат, непросвећеник, силеција, сељачина, цибер *фам.*, чобанин *фам.*, троглодит *фам.*, сељак *фам.*, шабан *фам.*, примитивац *йој.*, барбар *хрв.*, барбарин *хрв.*

дивља лоза ж в. вितिца 1.

дивља паприка ж бот. (лат. *Synanchium vincetoxicum*) *рејѝ:* свилни дубац, косара, астоклеп, ластавина, крвник, ластавичњак, пасја рига, страшница, пасји купус

дивља салата ж бот. (лат. *Lactuca virosa*) *рејѝ:* горска отровница, отровна лоћика

дивља свиња ж зоол. вепар, свиња

дивљачки прид. в. груб

дивљаштво с суровост, примитивизам, варварство, варваризам, нецивилизованост, вандализам, бесрамност, неотесаност, нехуманост, нељудскост, дрскост, немилост, крвништво, безобразност, вулгарност, бестијалност, зверство, немилосрдност, примитивност, сировост, бруталност, бездушност, безобзирност, насиље, бестидност, безосећајност, некултура, неумољивост, бешћутност, безобраштина, простаклук, разарање, крволочност, злочинство, заосталост, недоличност, демонизам, некултивисаност, пустошење, безобразлук, необразовање, неуљуђеност, простота, несофистицираност, несажаљивост, анималност, насилност, припростост, животињство, несмиљеност, просташтво, грубијанштина, нечовештво, нечовечност, грубост, непрофијеност, осорност, неосетљивост, дивљина, дивљачина *екс-цр.*, симплицизам *реџ.*, пасјалук *йој.*, барбаризам *хрв.*, барбарство *хрв.* - уй. непросвећеност

дивљи прид. ❶ неприпитомљен, неприпитомљив, непокоран, неукротив ❷ диваљ, напрасит, нагао, жесток, ћудљив, фуриозан, жустар, занесен, афективан, горопадан, махнит, жучан, буран, виолентан, агресиван, плах(овит), непријатан, необуздан, прек, набусит, осيون, неуравнотежен, плаховит, насилан, импулсиван, срчан, помаман, осоран, силовит, нецивилизован, недисциплинован, безобзиран, живчан, напрасан, примитиван, нападан, несређен, несталожен, експлозиван, распаљив, неразборит, грозничав, самовољан, покарљив, својеглав, рабијатан, једак, мушичав, обестан, темпераментан, мрк *фиј.*,

ватрен *фиј.*, вирулентан *фиј.*, рогат *фам.*, вехементан *арх.*, нервозан *еуф.* - уй: свадљив, некултуран, тврдоглав, страстан, бесан, немиран, разуздан, грозан ❸ в. груб

дивљи ладолеж м бот. (лат. *Calystegia sepium*) *реј:* велики слак, чадорчић, шаторче, хладолеж, слатковина, слак, кошуљарка, бели ладолеж, згончек

дивљина ж ❶ в. забит 2. ❷ в. ватреност

дивовски прид. ❶ в. огроман 1. ❷ в. велик 1.

дивокоза ж зоол. (лат. *Rupicapra rupicapra*) гамс

дигиталис м бот. ❶ (пурпурни, лат. *Digitalis purpurea*) *реј:* напрстак, црвена пустикара, пустикара, напостињак, напрстњак, дебели тров, велики тров, бабин напрстак ❷ (вунасти, лат. *Digitalis lanata*) *реј:* поњавица, зубачица, маљава зубачица, пустикара, бесник, пустена пустикара, бесниче

дигитрон м рачунаљка, калкулатор *суж.*, шибер, абакус *арх.*, логаритмар *реј.*, сабирач *реј.*, рачунало *хрв.*

дигнитет м в. понос 1.

дигнути сврш. прел. ❶ (поставити нешто с нижег на виши положај, управити нагоре) дићи, подигнути, уздигнути, уздићи ❷ в. васпитати ❸ *фам.* в. украсти

дигнути се сврш. ❶ дићи се, попети се, уздигнути се, уздићи се, узнеми се, винути се, подићи се, узвисити се, понети се, наднети се, лансирати се, извити се, узлстети *фиј.*, полетети *фиј.*, вазнети се *реј.* ❷ устати, усправити се, стати на ноге, дићи се, дићи дупе *нар.* ❸ усправити се, укрутити се ❹ полетети, узлетети, винути се

дигресија ж ❶ (привремено одступа-

ње од основне мисли) упадица, одступање, излет, скретање, диверзија, екскурс, екскурзија *фш.* ② *реп.* в. напад

дизати несврш. прел. ① (померати нагоре) подизати, уздизати, гурати - уй. померити л. ② (правити архитектонске грађевине) в. градити ③ (~ децу) в. одгајати ④ (~ некога у звезде) в. величати ⑤ будити (в. пробудити)

дијалекат м грам. наречје, идиом, говор неког краја, варијанта говора, нестандартни језик - суж: штокавщина, кајкавщина, чакавщина, екавица, (и)јекавица, икавица

дијалектика ж ▼ уй. логика л.

дијалектологија ж лингвистичка географија - уй: лингвистика, фразеологија

дијалог м ① в. дебата л. ② в. разговор

дијамант м камен, драгуљ, драги камен, алем, алем-камен, брилијант, најтврђи драгуљ, адиђар *реп.*, алин-камен *арх.*, алер-камен *арх.*, алмас *арх.*, алмаз *арх.* - суж: рубин, сафир

дијапазон м в. опсег

дика ж в. врлина

дикобраз м зоол. (лат. *Hystrix cristata*) бодљикаво прасе

диктат м в. декрет

диктатор м апсолутиста, деспот, силник, тиранин, самодржац, поробљивач, хахија, аутократа, властодржац, ага, самовољник, окрутник, страховладар, злостављач, самовладар, страх и тренет, олигарх, тлачилац, немилосрдник, батинаш *фш.*, кабадахија *реп.*, тлачитель *хрв.* - уй: крвник, мучитељ, насилник, силедија *фам.*

диктаторски прид. тоталитаран, тирански, апсолутистички, деспотски, самовољан, ауторитаран, само-

држачки, неслободан режим, самовладарски, аутократски, нелибералан, недемократски

диктатура ж в. апсолутизам

диктирати несврш. прел. в. наметати

дикција ж изговор, нагласак, говор, артикулација речи, интонација, дискурс, начин изражавања, модулација - уй: језик, комуникација

дилеја м ж жарі. в. дудук

дилема ж недоумица, двоумљење, двоумица, колебање, колебљивост, неодлучност, трилема *фам.*, двојба *хрв.* - уй. сумња л., неодлучност л.

дилетант м ① лаик, аматер, нестручњак, непрофесионалац, надримажстор, приучењак, непознавалац, буцаклија *арх.*, лакуш *реп.*, петљанац *фам.*, шарлатан *фам.*, петљавац *фам.*, аналфабет *фш.*, фушер *фам.*, постраник *хрв.*, неупућеник *хрв.* - уй. незналица ② петљанац, фушер жарі. - уй: аматер, лаик, шепртља ③ в. незналица¹ 2.

дилетантизам м *фам.* нестручност, аматеризам, непрофесионалност, крпарење, крпеж, почетништво, нестручњаштво, непрофесионализам, прчкарија, петљанија, петљанција, петљање, аматерство, крпарија, крпање *реп.*, клепотина *реп.*, фушерај жарі.

дилетантски прил. *фам.* неквалитетно, лабаво, слабо, лоше, траљаво, лаички, нестручно, невешто, нестручњачки, почетнички, шарлатански, климаво, незнаљачки, неприкладно, некомпетентно, тричаво, непрофесионално, мизерно, неизвежбано, недовољно, никакво, без стручности, неквалификовано, млако, аматерски, непотковано, рђаво, аматорски *реп.*, фушерски жарі.

димензије ж в. величина 3.

димити несврш. прел. *фам.* в. пушити

димњача ж бот. (лат. *Fumaria officinalis*) *реј*: росно зеље, димица, русница, црвени росоплас, росница, димљача, пелинац, росуља, црвена димњача, росопласт, руњавац

динамика ж в. енергија

динамичан прид. в. енергичан 1.

динго м зоол. (лат. *Canis dingo*) дин-гос

динстати несврш. прел. (кувати на тихој вагри у мало воде, поклопљено) крчкати, пирјанити *хрв.*, пирјати *хрв.* - уй. кувати

диња ж бот. (лат. *Cucumis melo*) *реј*: пипун, пипон, пепен, мелон, лубеница, дина, думлек, љубеница, врежа, милон, милун

дињица ж бот. (лат. *Sanguisorba minor*) *реј*: лубениче, жилињача, крвара, фимфуља, јагодица, дињуша, лубеничица, кровошница, лубенчица, лубеничарка, божја брада, змијска трава, лубеничје, оскорушица

дипломата м ❶ (особа која се бави дипломатијом као струком) * - суж. амбасадор, конзул, аташе, ❷ *фиј.* (до-виљив човек који у опхођењу с другом спроводи своје намере) тактичар, комбинатор - уй. сналажљивац

дипломатски прид. амбасадорски, изасланички, конзуларни, поклисарски *арх.*, велепосланички *хрв.*

дирати несврш. прел. ❶ пипати, до-тицати, тицати, пипкати, чачкати, ца-пати ❷ (шалити се на туђ рачун или некога изазивати вербално) пецкати, задиркивати, провоцирати, чачкати, зачикивати, задевати, бости, изази-вати, подјебавати *нар.*, зајебавати *нар.* - уй. ругати се ❸ в. мешати се

дирек м в. греда 2.

директива ж в. декрет

директор м управник, пословођа,

руководилац, администратор, шеф, равнатељ, руководитељ, говерно *реј.*, менаџер *фам.*, бос *жарј.*, управитељ *арх.*, човевођа *реј.*, капо *реј.*, дело-вођа *реј.*, комесар *реј.*, капоња *реј.* - уй: лидер, владар

диригован прид. *фиј.* (који је извр-шен по плану или налогу више вла-сти) оркестриран, режиран, изрежи-ран, аранжиран, изаранжиран, на-ручен, намештен - уй. организован, наређен

дирижабл м в. аеростат

диринчити несврш. непрел. (мно-го и напорно радити) напрезати се, ринтати, мучити се, кулучити, тегли-ти, рмбачити, таљигати, тешко ради-ти, замарати се, грбачити, крвавити, знојити се, упињати се, риљати, ди-ринцити, тежачити, грбанчити, ко-бељати се, грбити се, убијати се (од посла), грчити се, изгарати, запи-њати, рмбати, робијати *фиј.*, крам-пати *фам.*, црнчити *фам.*, коњоса-ти *фам.*, сатирати се *фам.*, работати *фам. реј.*, паштити се *ексјр. реј.*, по-тегнути *ексјр.*, аргатовати *арх.*, арга-тирати *арх. хрв.*, окапати *реј.*, јести крвав хлеб *изр.*, радити као мрав *изр.* - уй: трудити се, радити

диркати несврш. прел. в. задевати 1.

дирљив прид. ❶ (који изазива осе-ћање великог узбуђења) потресан, га-нутљив, уверљив, изражајан, снажан, јак - уй. узбудљив

дирнут прид. ❶ додринту, пипнут, дотакнут, такнут ❷ ганут, погођен, разнежен, коснут *реј.*

дирнути сврш. прел. ❶ (доћи у додир с нечим) пипнути, додирнути, таћи, дотаћи, дотакнути, докачити, коснути, окрзнути (мало ~) ❷ ганути, растужи-ти, погодити, разнежити, ражалости-ти, коснути *реј.* ❸ в. узнемирити

дисати несврш. прел. аспирати, удисати, усисавати, увлачити ваздух
дисидент м (онај који се због неслагања издвојио из неке организације) отпадник, одметник, противник, бегунац, контраш, бунтовник, апостат(а) - уй. безбожник

дисидентство с бунтовништво, одметништво, отпадништво, јереза, буђење, склоност контрирању, склоност побуни, апостаза *рејџ.*, провера *рејџ.*, апостазија *рејџ.* - уй: противљење, устанак

дисконт м в.. попуст

дискредитовати сврш. прел. унизити, понизити, осрамотити, компромитовати, озлогласити, опљунути *фам.* - уй. окривити, осумњичити

дискриминатор м обесправљивач, шовиниста, бигот, сегрегационист

дискриминација ж обесправљивање, неједнакост, сегрегација, шовинизам, расизам *суж.*, ксенофобија *суж.*, апартхејд *суж.* - уй: искључивост, нетолеранција

дискусија ж ❶ в. заседање ❷ в. дебата 1. ❸ в. говорење

дискутабилан прид. оспорљив, расправљив, споран, проблематичан, двојбен *хрв.* - уй. сумњив, нејасан

дискутовати несврш. непрел. ❶ расправљати, заседати, већати, разматрати, саветовати се, размењивати мишљења, састанчити *фам.*, дискутирати *хрв.*, конферирати *хрв.* ❷ в. разговарати 1.

диспанзер амбуланта, стационар, клиника, болница, поликлиника, дом здравља, амбуланца *рејџ.*, амбуланција *арх. рејџ.*, амбулаториј *хрв.*

диспозиција ж ❶ *стируч.* в. декрет ❷ в. атрибут 2. ❸ в. таленат

дистанца ж в. даљина

дистанциран прид. ❶ уздржан - уй. повучен ❷ в. опрезан

дистанцираност ж ❶ уздржан ❷ в. опрезност

дистинктиван прид. ❶ (који служи за разликовање) разликован ❷ (који се разликује од осталих) в. посебан

дистинкција ж в. разлика

дистонирати несврш. непрел. фалширати

дистрибуција ж ❶ достава, испорука, опскрба, уручивање, предаја, достављање, допремање, опскрбљивање, издавање ❷ распоред, расподела, распоређивање, раздеоба

дисциплинован прид. послушан, подложен, привржен, покоран, прилежан - уй: марљив, тачан

дићи сврш. в. дигнути

дићи се сврш. в. дигнути се

диференцираност ж в. разлика

дихотомија ж в. антитеза

дичан прид. ❶ в. горд 1. ❷ в. поносан ❸ *арх.* в. диван²

дичити се несврш. (држати се поносно) поносити се, гордити се - уй. хвалити се

длан м ▼ уй. рука 2.

дневник м ❶ мемоари, аутобиографија, анали, реминисценције, сећања, животна прича ❷ в. новине

до пред. в. близу¹ 1.

доајен м в. достојанственик

доба с ❶ (временски период уопште или раздобље које се одликује неким догађајима) епоха, ера, век, период, интервал, време, раздобље, етапа, сезона, доб, циклус, ера, размак, одсек времена, мена *арх.* ❷ (период у развиту нечега) стадијум, степен, фаза, стање, степен *фил.* - уй. моменат

добавити сврш. прел. ❶ набавити, прибавити, наћи, снабдети се, опскрбити се ❷ в. купити¹ 1.

добар прид. ❶ (о човеку) примеран, праведан, поштен, ваљан, частан, племенит, крепостан, душеван, добродушан, доброћудан, честит, непопорочан, неподмитљив, етичан, моралан, карактеран, исправан, људски, истинољубљив, беспрекоран, непокварен, правичан, узоран, одан, чистих руку, у погону, доличан, искрен, ћудоредан, коректан, савестан, поуздан, лојалан, доследан, пун врлина, скрупулозан *реџ.* ❷ в. дарежљив ❸ в. исправан 1. ▼ уй. диван¹ 1., срамежљив 1., веран 2.

добит ж ❶ в. зарада ❷ в. камата

добитак м в. камата

добошарити несврш. непрел. и непрел. ❶ *йрел.* (ударати добош) бубњати, лупати, ударати добош - уй. свирати

добрица м ж фам. в. добричина

добричина м ж поштењачина, светац, поштењак, непоткупљивац, душа, душа од човека, добра душа, простодушник, човек добре душе, праведник, добар човек, несебичњак, човек добра срца, оличење врлина, анђео *фиј.*, човек *фиј.*, добричак *фам.*, добрица *фам.*, лаф *фам.*, поштењаковић *фам.*, човек и по *фам.*, људина *фам.*, правдољубац *реџ.*, непорочник *реџ.*, доброхотник *хрв.*, доброћудник *хрв.*

добричица ж бот. (лат. *Glechoma hederacea*) *реј.* месечњак, добричава трава, брштан по земљи, брштран, самобајка, добричавка, брштан-трава, вредњак, добрчанова трава, растуриче, грошић, добричанова трава, ниски бршљан, добричарица, самобај, добричевица, котур, округљак, славна трава, добричавица

добро¹ прил. ❶ (на добар начин, који задовољава квалитетом) успешно, успело, квалитетно, упутно, људски, повољно - уй. успешан ❷ исправно, тачно, беспрекорно, без грешке - уй. исправан 2. ❸ савесно, прилежно - уй. савестан ❹ подробно, људски, темељно - уй. темељан 1. ❺ в. много ❻ (који су у добрим односима) * уй. - добар ❼ здраво - уй. здрав ❶ угодно - уй. угодан

добро² с ❶ власништво, земљопосед, имовина, својина, посед, иметак, земља, имање, актива, газдинство, земљиште, капитал, властитост, домаћинство, господарство, сопственост, газдалук, поседство, старина, подручје, поседништво, влаштина, поседовање, читлук *реј.*, сермија *реј.*, спахилук *реј.*, хас *реј.*, имућство *арх.*, држава *арх.*, латифундија *арх.*, домазлук *арх.*, латифундиј *арх.*, оспоштина *хрв.* - суж: беглук, потес, беговина-уј: баштина, наследство - сл: некретнина, богатство ❷ в. добробит

добро³ узв. (кад се потврђује договор) важи, договорено, океј *фам.*, О.К. *фам.*, дил *жарј.*

добробит ж напредак, срећа, корист, добро

добровољно прил. радо, волонтерски, вољно, својевољно, милом, драговољно, свесно, без присиле, намерно, вољко *хрв.*

добродошао прид. в. пожељан

добродошлица ж пријем, прихватање, дочек, прихваћање, прихват, рецепција *реџ.*, акцепт *реџ.*

добродржећи прид. ❶ отпоран, свеж, чврст, постојан, солидан, живахан, дурашан, добростојећи, издржљив, жилав, младолик, чио, жив, енергичан, несаломљив, пун живота, животни, бодар, крепак - уй: јак, ви-

талан, окретан **②** (који има свега у изобиљу) *в.* богат

добродушан прид. *в.* добар 1.

добростојећи прид. (који има свега у изобиљу) имућан, богат, добродржећи, материјално осигуран/збринут, ситуиран, обезбеђен, пун *фам.*, пун као брод *фам. изр.*

доброта ж **①** исправност, морал, примерност, часност, кроткост, етичност, правичност, беспрекорност, непоквареност, крепост, част, ваљаност, узорност, праведност, правичност, добродушност, доброћудност, образ, моралност, честитост, морална чистоћа, истинољубивост, искреност, чистоћа, карактерност, колегијалност, искреност, смерност, савесност, пристojност, чедност, узоритост *рејш.*, ћудоређе *хрв.*, ћудоредност *хрв.* - *суж:* поштење, интегритет, поузданост, непоткупљивост, чисте руке, неподмитљивост, непорочност - *уй.* допадљивост, поштење **②** широкогрудост, дарежљивост, човекољубље, пожртвованост, човечност, несебичност, самаританство, алтруизам, срдачност, предусретљивост, милосрђе, хуманост, великодушност, племенитост, галантност, пажљивост, филантропија, хуманитарност, људскост, достојанственост, благородност, добростивост, милосрдност, узвишеност, богобојазност, галанција, човекољубивост, мекоћа срца, простодушност, пријатељство, благост, душевност, добродушност, издашност, доброхотност, разумевање, женерозност, беневољентност, подашност, благонаклоност, добра воља, добротворност, женерозитет, генерозност, милост, братољубље, широкогрудност, милостивост, аман *рејш.*, податљивост *рејш.*, смиловање

рејш., веледушност *хрв.* - *уй:* љубав, срце, љубазност, склоност, толеранција, нежност

добротвор м **①** човекољубац, добротвор, филантроп, алтруиста, добротворилац, добротворинац, милосрдник, добрица *фам.* **②** *в.* заштитник 1.

добротворност ж **①** *в.* човекољубље **②** *в.* дарежљивост

добротворилац м *в.* добротворитељ

добротворитељ м *в.* добротвор

добротворитељски прид. *в.* дарежљив

добротворство с *в.* дарежљивост 2.

довека прил. *в.* заувек

довести сврш. прел. **①** *в.* донети **②** (учинити да неко дође) увести, допремити *фам.*, доставити *фам.*, дотерати *фам.*

довести у ред сврш. прел. *в.* изменити 1.

довиђења узв. збогом, здраво, поздрав, пријатно, адио *рејш.*, адиос *фам.*, бај-бај *фам.*, ћао *фам.*, асталависта *фам.*, оревуар *фам.*, па-па *фам.*, ћаос *фам.*, поз *жарј.*, воздра *жарј.*, позић *жарј.*, бок *хрв.*

довитљив прид. вешт, спретан, вичан, верзиран, сналажљив, умешан, окретан, стручан, способан, професионалан, испрактикован, усавршен, извежбан, дорастао, извештен, уигран, истрениран, мајсторски, уоходан, обучен, квалификован, довитљив, зналачки, увежбан, упућен, виртуозан, рутиниран, лакорук, прекаљен, кадар, промућуран, чиграст, видраст *фам.*, виспрен *рејш.* - *уй:* брз, еластичан, проверен, надарен

довитљивац м сналажљивац, комбинатор, тактичар, видра *фиј.*, добар

играч *жарі.*, пливач *жарі.* - уй. пре-
предењак, дипломата 2.

ДОВИТЉИВОСТ ж спретност, снала-
жљивост, окретност, извежбаност,
вештина, верзираност, умеће, спо-
собност, умешност, вичност, рутина,
лакоћа, мајсторство, мајсторија, уве-
жбаност, уиграност, искушеност, рути-
нираност, усавершеност, уходаност,
умеће, техника, умедба *рей.* - уй:
знање, учинак, разумевање

ДОВОДИТИ несврш. прел. ① (~ до не-
чега, чинити да дође до неког стања)
водити, придоносити (нечему), по-
следовати (нечим), изазивати, узро-
ковати, резултирати ② (чинити да
неко дође) допремати *фам.*, доста-
вљати *фам.*

ДОВОЉНО прил. (онолико колико је
потребно) доста, dostatно, у довољ-
ној мери, колико треба

ДОВРАТАК м вратница, рагастов, до-
вратник, довратница, перваз, подбој,
побој, шток *фам.*

ДОВРАТНИК м в. довратак

ДОВРШЕН прид. направљен, уоб-
личен, уређен, формиран, завршен,
свршен, сређен, обликован, профи-
лисан, дотеран

ДОВРШИТИ сврш. прел. в. завршити

ДОГАЂАЈ м (оно што се догодило,
обично занимљиво или упечатљиво)
згода, дешавање, епизода, случај, си-
туација, околност, прилика, збивање,
појава, драма *суж.* (узбудљив, траги-
чан догађај)

ДОГМАТА м (онај који заступа дог-
матско мишљење) догматик, догма-
тичар, апологета *фи.*, засуканик *арх.*,
засуканац *арх.*, ускогрудник *рей.*

ДОГМАТИЧАН прид. в. загрижен 1.

ДОГОВАРАЊЕ с ① усаглашавање, ве-
ћање, расправа, конгруенција, слага-

ње, седница, претрес, дебата, конфе-
ренција, окупљање, разговор, засе-
дање, дискусија - уй: слога, договор,
уговор, гомила ② в. договор

ДОГОВАРАТИ СЕ сврш. споразумева-
ти се, погађати се, усаглашавати се,
усклађивати се, усклађивати ставове,
угађати, саглашавати се, уталити се
фам., правити дил *жарі.*

ДОГОВОР м ① (заједничка одлука
склопљен између више особа) при-
станак, склад, споразум, слога, кон-
груенција, слагање, разумевање, по-
годба, хармоничност, сагласност,
усаглашеност, усаглашавање, хар-
монија, допуштење, сарадња, нагод-
ба, сложеност, ред и мир, намирење,
складност, акорд, пакт *фи.*, конкор-
дат *рей.*, угодба *рей.*, аранжман *рей.*
антанта *суж.*, - уй: пријатељство, уго-
вор ② (окупљање ради усаглашавања
ставова) в. заседање

ДОГОВОРИТИ сврш. прел. уговорити,
погодити се, утаначити, нагодити се,
закључити, утврдити

ДОГОВОРИТИ сврш. прел. уговорити,
погодити се, утаначити, нагодити се,
закључити, утврдити

ДОГОВОРИТИ СЕ сврш. споразумети
се, погодити се, усагласити се, ускла-
дити се, ускладити ставове, наћи се,
сагласити се, сложити се, дати сагла-
сност, уталити се *фам.*, направити
дил *жарі.*

ДОГОДИТИ СЕ сврш. ① десити се, зби-
ти се, одиграти се, одвити се, развити
се, доћи до нечега, згодити се, испасти
② задесити се

ДОГОВОДШТИНА ж анегдота, припо-
вест, занимљив догађај, егзотичан по-
духват, догађај/доживљај (занимљив
или духовит), згода, (кратка) прича,
шторија *рей.*, сторија *фам.*, анегдот
рей. - уй: вратоломија, авантура

доградити сврш. прел. ❶ (наставити градњу неке грађевине) надоградити, дозидати ❷ (побољшати неку направу) надоградити, доградити, усавршити, набуцити *фам.*, скалабуцити *фам.*, збуцити *жарі.*

догурати сврш. прел. и непрел. в. дотерати 1. и 2.

додавање с спорт. пас, предавање (лопте), давање (лопте), достављање (лопте),

додавати сврш. несврш. прел. ❶ (стављати у виду допуне) дометати, уметати, уносити, инкорпорирати, придодавати, укључивати, увлачити, утрпавати ❷ (~ из руке у руку) пружати, предавати, уручивати, давати, пребацивати, достављати

додатак м ❶ допуна, прилог, употпуњење, попуна, допис, апендикс, анекс *йравн.*, дометак *хрв.* ❷ в. амандман ▼ уй. веза 4.

додати сврш. прел. (накнадно нешто учинити; ставити, рећи, написати) допемути, приденути, придодати, наденути, придати, атрибуирати, доделити, дати, дописати, аплицирати, припетати *реј.*, назунтати *реј.*, прикачити *фам.*, припнити *фам.*, натоварити *фам.*, прилепити *фам.* ❷ (непосредно дати из руке у руку) в. уручити

додатно прил. засебно, преко, приде, посебно, одвојено, екстра, напосе *арх.*

додворавати се несврш. подилазити, улагивати се, увлачити се, повлађивати, ласкати, умиљавати се, ићи низ длаку *изр.*, чепити се *фам.*, чмарити се *жарі.* *вулі.* - уй. угађати

додир м ❶ в. веза 1. ❷ в. веза 4.

додирнути сврш. прел. ❶ (доћи у додир с нечим) пипнути, дирнути, таћи, дотаћи, дотакнути, докочити, окрзнути (мало ~)

доживети сврш. непрел. ❶ (~ за живота) дочекати ❷ (проћи у животу као учесник неког догађаја) проживети, преживети, проћи кроз нешто - уй. преживети 2. ❸ (разумети на одређен начин) схватити, видети, стећи утисак, разумети, скапирати *фам.*

доживљај м ❶ (оно што се доживи) згода, авантура, пустоловина, догађај ❷ (начин на који се нешто доживљава) представа, предоцба, виђење, слика

доживотан прид. в. вечит

дозвати несврш. прел. фиг. евоцирати, призвати, присетити се, пробудити, довикати, оживети, освестити, домамити, освежити

дозвати сврш. прел. (приволети или покушати приволети некога да дође) призвати, назвати, позвати, викнути, довабити, довући

дозволити сврш. прел. ❶ допустити, одобрити, сложити се, пристати, аминovati, прихватити, пустити, дати слободу, благословити, изаћи у сусрет, дати, аминати *реј.* ❷ (учинити правно дозвољеним) овластити, ауторизовати (и -ирати), легализовати, опуномоћити, допустити, озакопити, одобрити, омогућити, озваничити, ауторизирати, регулисати, оверити, верификовати (и -цирати), поткрепити (нечијим ауторитетом), овјеровити *хрв.*

дозвољен прид. допуштен, законит, легалан, важећи, валидан, исправан, вредећи, ваљан, легитиман, ауторизован, одобрен, правоснажан, признат, законски, пуноважан, непоништен, незабрањен, правомоћан, пуноваљан, по закону, прописан, регуларан, уставан *суж.*, незастарео *суж.*, курентан *форм.*, пуновредан *реј.*, правоваљан *реј.*, на нази *изр.*

ДОЗИВАТИ несврш. прел. ❶ зва-ти, призивати, викати, клицати ❷ (придобити некога за нешто) в. врбовати

ДОЗИДАТИ сврш. прел. (наставити градњу неке грађевине) в. доградити

ДОЗЛАБОГА прил. ❶ превише, сувише, претерано, без мере, у бескрај, неумерено, бескрајно, до бесвести фам. ❷ в. врло

ДОЗНАТИ сврш. прел. ❶ (доћи до са-знања) сазнати, установити, чути, дочути, начути, уверити се (у нешто), добити информацију - уй: разумети, спознати, открити ❷ в. прозрети 1.

ДОЈЕНЧЕ с в. беба

ДОЈИТИ несврш. прел. хранити, чува-ти, гајити, неговати, пазити, култи-висати, пестовати, гојити

ДОК' везн. ❶ (временски, за изра-жавање истовремености с главном реченицом) докле, док-год, догод, докле-год, кад, дока *реї.*, доке *реї.* ❷ (временски, за изражавање траја-ња радње) у време, за време, кад ❸ (узрочно, за означавање онога што је у зависној реченици узрок онога у главној реченици) кад већ, пошто, с обзиром на то да, чим ❹ (последич-но, за означавање резултата) тако да, те, па

ДОК' м в. лука

ДОКАЗ м (нешто што сведочи о не-чем) потврда, сведочанство, чиње-ница, знак, знамен, образложење, по-тврђеност, атест - уй. аргумент

ДОКАЗАН прид. аргументован, за-снован на чињеницама, одбрањен, основан, оправдан, утемељен, ваљан, снажан, устројен, опипљив, веродос-тојан, дојмљив, на месту, смислен, појмљив, несумњив, сугестиван, с те-жином, релевантан, с главом и репом фам., фундиран *реї.*, на сигурним

ногама *изр.* - уй: очигледан, доследан, уверљив

ДОКАЗАТИ сврш. прел. (показати истинитост доказама) аргумен-товати, образложити, осветлити, објаснити, документовати, про-тумачити, појаснити, разложити, расветлити, утемељити, пружити аргументе, изложити, дати чврсте темеље, разбистрити, побити аргу-ментима, описати, поткрепити до-казима, приближити, илустровати, дочарати, рашчистити, нацртати фам., фундирати *реї.*, илустрирати *хрв.* - уй. убедити 1.

ДОКАЗАТИ СЕ сврш. в. потврдити се
ДОКАЗИВ прид. (који се може дока-зати) *

ДОКАЗИВАТИ несврш. прел. (покази-вати истинитост доказама) в. дока-зати

ДОКАЧИТИ сврш. прел. ❶ в. додирну-ти ❷ в. дохватити

ДОКОЛИЦА ж ❶ в. беспослица ❷ в. колотечина

ДОКОЛИЧАР м ❶ в. дангуба 1. ❷ в. дангуба 2.

ДОКОЛИЧАРЕЊЕ с в. беспослица

ДОКОЛИЧАРИТИ несврш. непрел. в. беспосличарити

ДОКОЛИЧАРСКИ прид. беспосли-чарски, нераднички, маркирантски, готовански, немарнички, лењ, бада-ваџијски, окламашки, беспослењач-ки, џабалебарошки, мукташки, за-бушантски фам., филозофски фам., паразитски фам., трутовски фам.

ДОКОН прид. беспослен, залудан, уза-лудан, пасиван, дангубан, излишан, непродуктиван, некористан, неакти-ван, нерадан, незаузет, стајаћи, бес-предметан, неделатан, бескористан, нерадин, инертан, доколичан, леже-

ћи, стерилан *фиї.*, јалов *фиї.*, бесплодан *фиї.*, статичан *фиї.* бесциљан *суж.* - уй. лењ, слободан, сувишан, индолентан, безвредан, безвољан, равнодушан, непотребан

докрајчити сврш. прел. ❶ (нешто привести крају) *в.* завршити 1. ❷ *в.* уништити ❸ *в.* убити

доктор м ❶ (највиша академска титула и особа која је стекла ту титулу) * ❷ (титула која се стиче завршавањем медицинског факултета, особа која је стекла ту титулу) *в.* лекар ❸ *фам.* стручњак

документ м ❶ (текст с подацима који нешто потврђују) исправа, легитимација, исказница, лична карта, грамота *реї.*, личњак *фам.*, папири *фам.*, аусвајс *жарї.* ❷ (чињеница која сведочи о нечем) *в.* доказ

документација ж *в.* грађа

документовати сврш. прел. *в.* доказати

докусурити сврш. прел. ❶ *фам.* *в.* убити ❷ *фам.* *в.* докрајчити 1. ❸ *арх.* *в.* завршити 1.

докучити сврш. прел. ❶ *в.* дохватити ❷ *в.* схватити

долажење с *в.* долазак

долазак м долажење, стижање, пристизање, доспеће, примицање, наилазак, појава, приспеће, ступање, приближавање, догегање *жарї.*, скок *жарї.*, доход *арх.* *реї.*, долаз *арх.*, дошашиће *арх.*

долазити несврш. непрел. ❶ (ходом или неким превозним средством пристизати, доспевати, пристизати, наилазити, појављивати се, гегати се *фам.* ❷ *в.* навирати ❸ (~ у неке околности) *в.* западати ❹ (~ повремено у посету) свраћати, навраћати, појављивати се, завраћати *реї.* ❺ *в.* доспевати ❻ (водити порекло) *в.* потицати 1.

долет с (приспеће у лету) *в.* долетање

долетање с (приспеће у лету) долет, слетање, прилетање, атерирање, спуштање, приземљење, приземљавање - уй. долазак

долетети сврш. непрел. (приспети у лету) слетети, прилетети, атерирати, спустити се, приземљити се - уй. доћи

доличан прид. ❶ (који одговара неком личном вредношћу) достојан, вредан, завредео ❷ *в.* (који одговара некоме или нечему) одговарајући, сразмеран, упоредив, истоврстан, корелативан ❸ (који се истиче лепим понашањем) *в.* љубазан

долично прил. (на доличан начин) достојно, пристојно, прилично, фино, уљудно, углађено, угодно, културно

дом м кућа, боравиште, седиште, домаћинство, место боравка, огњиште, станиште, настамба, конак, резиденција, апартман, стан *суж.*, кров *фиї.*, свој на своме *изр.*, легло *фиї.*, адреса *фиї.*, праг *фиї.*, матица *фиї.*, гнездо *фам.*, кућица-слободица *фам.*, гајба *жарї.*, место становања *форм.*, стамбена јединица *форм.*, домицил *форм.*, пребивалиште *форм.*, легало *арх.*, обитавалиште *реї.*, кућанство *хрв.*, кров над главом *изр.* - уй: склониште, завичај

домаћи прид. ❶ овдашњи (или тамошњи), локалан, месни, завичајни, домородан, околни, онострански, домородни, обласни, родни, овдешњи *реї.*, амошњи *арх.* *реї.*, помесни *реї.* ❷ *в.* интиман

домаћин м господар, газда, власник, поседник, ималац, земљодржац, властелин (феудални ~ земље), држалац, станодавац (~ који изнајм-

љује стан), свој на свом, кућевласник, земљопоседник (~ који поседује земљу), падроне *реј.*, ефенди *реј.*, притежалац *арх.*, велможа *арх.*, спахија *арх.*, сопственик *арх.*, притежавалац *арх.*, ага *арх. реј.*, кућегазда *реј.*, газдаш *реј.*, чорбација *реј.*, грунташ *реј.*, госа *хиј.*

домаћинство с в. дом

домаћица ж господарка, газдарица, кућедомаћица *реј.*, маја *реј.*, кућаница *хрв.* - суж: стјуардеса, хостеса, гостоприматељица *реј.*

домашај м домет, досег, дохват, замах, распон, ширина, дијапазон, обим, оквир, опсег, далекосежност, домак, величина, видик, распрострањеност, обухват, раширеност, амплитуда *фиј.*

домен м делокруг (поље деловања), подручје, рејон, сфера рада, круг, дomet, поље (деловања), област, опсег, територија *фиј.*, терен *фиј.* - уй: окружење, средина

домет м ❶ домашај, видик, досег, обим, дохват, замах, распон, ширина, дијапазон, оквир, опсег, далекосежност, домак, величина, границе, распрострањеност, обухват, раширеност, амплитуда ❷ достигнуће, остварење, резултат, учинак, постигнуће, подвиг, продукт, испуњење - уй: исход, околина 1.

доминантан прид. ❶ истакнут, главни, владајући, преовађујући, најбитнији, претежан, пресудан, господујући, преобладајући ❷ в. загрижен 1.

доминација ж превласт, надмоћ, премоћ, надмоћност, моћ, супериорност, владавина - уй: власт

домислити се сврш. снаћи се, досетити се, омислити, смислити, измудрити, сетити се, извентати, иско-

ристити гужву, скројити *фиј.*

домишљат прид. вешт, креативан, даровит, инвентиван, талентован, стваралачки, способан, обдарен, оригиналан, надарен, маштовит, продуктиван, делатан, ингениозан, сналажљив, имагинативан, окретан, прегалачки *реј.*, талентиран *хрв.* - уй: предузимљив, генијалан

домишљатост ж в. дволичност

домишљен прид. в. дефинисан

домовина ж дедовина, отаџбина, завичај, земља, постојбина, бабовина, гнездо *фиј.*, очевина *реј.*, домаја *арх.*, патримониј *реј.*

домородац м ❶ (онај који је пореклом из датог места) урођеник, староседелац, старицац *реј.* ❷ (онај који је из тог места) мештанин, домаћи/овдашњи човек, локалац *жарј.* - уй: земљак

домородачки прид. (о народима) староседелачки, аутохтон, урођени *фиј.*

домоћи се сврш. в. зграбити 1.

домунђавати се несврш. дошаптавати се, шапутати, шаптати, шушкати, ћућорити, мунђати *фам.*, шишотирати *реј.*

донедавни прид. (који се скоро десио) в. недавни

донекле прил. ❶ (до неког степена, мере) делимично, имало, унеколико, колико-толико, у одређеној мери, мало, ма колико, барем мало, макар мало, до неке мере, дјеломице *хрв.* ❷ (до извесне даљине) донде *суж.*, догде *суж.* ❸ (до извесног времена) за неко време

донети сврш. прел. доставити, принети, допремити, пренети, апортирати, довести, испоручити, уручити (неком), довући, дотерати, догу-

рати, навести *арх.*, добацити *фам.*
- уй. дати

доносити несврш. прел. *в.* донети
допадати се несврш. свиђати се,
воleti, пријати, марити, годити, би-
ти драго, густати *реј.*, бити по вољи
- уй. одобравати

допадљив прид. (који изазива
пријатна осећања и пријатне је спо-
љашњости) примамљив, привлачан,
атрактиван, леп, красан, наочит, за-
посан, магнетичан, сладак, згодан, за-
нимљив, интересантан, цапан, љубак,
вабљив, меден, дражестан, мамљив,
луткаст, леполик, красотан, чаран,
лепушкаст, замамљив, рафиниран,
грациозан, мио, убав *реј.*, гиздав *арх.*,
миловидан *реј.*, изгледан *реј.*, мило-
лик *арх.*, зоран *реј.*, уписан *реј.*, гле-
дан *реј.*, шик *нейром. фам.*, дојмљив
хрв. - уй. божанствен, леп, узбудљив,
провокативан, добар, отмен

допадљивост ж лепота, дражест,
дражесност, заводљивост, атракција,
љункост, угодност, примамљивост,
грација, шармантност, шарм, при-
влачност, драгост, грациозност, маг-
нетизам, неодољивост, склад, склад-
ност, милина, чар, симпатичност,
умилност, пожељност, драж, афини-
тет, финоћа, атрактивност, красота,
убавост, умиљатост, пријатност, сим-
патија, свидљивост, наочитост, лепо-
лико, миљушност, примамљивост,
лепушкост, угода, милоћа, мило-
видност, занимљивост, замамност,
магнетичност, магнет *фил.*, магија
фил., зор *реј.*, аман *реј.*, мачкастост
фам. женственост *суж.* - уй: благост,
харизматичност, доброта, нежност

допис м ❶ (писмени извештај за но-
вине или уопште) чланак, извештај,
репортажа, текст - уй. вест ❷ (зв-
нични акт) распис, циркулар ❸ *реј.*

в. дописивање ❹ (писмена порука)
писмо, пошиљка ❺ *в.* додатак

дописивање м (размена писама)
преписка, кореспонденција, допис
реј.

допремање с *в.* достава

допринети сврш. прел. ❶ (дати до-
принос у неком послу) додати, придо-
нети, придодати, придати, подупре-
ти, омогућити, помоћи, потпомоћи,
учинити, урадити, приложити, дати
удела, олакшати, ангаживати се, сма-
њити терет, пружити руку *изр.*, дати
све од себе *изр.* ❷ уложити, уплатити,
кредитирати

допринос м ❶ учешће, учествова-
ње, удео, ангажованост, ангажман,
интервенција, деловање, ангажова-
ње, партиципација, узимање учешћа
(у нечему) - уй: помоћ, труд ❷ *в.* по-
рез

допуна ж ❶ додадак, прилог, упот-
пуњење, попуна, апендикс, допис
реј., дометак *хрв.* ❷ *в.* амандман ❸ *в.*
белешка

допустити сврш. прел. ❶ дозволи-
ти, одобрити, сложити се, пристати,
аминовати, прихватити, пустити,
дати слободу, благословити, изаћи у
сусрет, пустити, дати, легализовати,
аминати *реј.* ❷ (учинити правно до-
звољеним) *в.* дозволити 2.

допуштање с *в.* ауторизација

допуштен прид. (који је по закону)
дозвољен, исправан, вредећи, ваљан,
законит, легалан, важећи, валидан,
легитиман, незастарео, ауторизован,
одобрен, уставан, правоснажан, при-
знат, законски, пуноважан, непони-
штен, незабрањен, правомоћан, пу-
новаљан, по закону, прописан, регу-
ларан, данашњи *фам.*, текући *фам.*,
курентан *форм.*, пуновредан *реј.*,
правоваљан *реј.*, на снази *изр.*

допуштење с ❶ в. одобрење ❷ в. договор

дораслост ж в. знање 1.

дорастао прид. ❶ в. вичан ❷ в. компетентан

дорат м зоол. ▼ уй. коњ

досада ж ❶ (непријатно осећање изазвано нерадом, незаинтересованошћу или нечим сличним) једноличност, монотонија, смор *фам.*, смарачина *фам.*, дуго време *изр. арх.* - уй. учмалост ❷ в. досађивање ❸ (досадан човек) в. гњаватор

досадан прид. једнолик, монотон, напоран, неинтересантан, заморан, једноличан, прозаичан, без динамике, пединамичан, неузбудљив, увек исти, незанимљив, у истом тону, сувопаран, непоетичан, свагдашњи, обичан, бескрван *фиј.*, безличан *фиј.*, безбојан *фиј.*, сморан *фам.*, механички *реј.*, рутински *реј.* - уй: глуп, безвезан

досадити сврш. прел. ❶ (постати незанимљив, монотон) угњавити, дојадити, дозлогрдити, заморити, удавити *фиј.*, угушити *фиј.*, удавити *фиј.*, сморити *жарј.*, уништити *ексјр.*, попети се на врх главе *изр.*, доћи до грла *изр.* ❷ (постати досадно) дозлогрдити, бити преко главе, сморити *жарј.*

досадњаковић м в. гњаватор

досађивање с гњављење, узнемиравање, гњаважа, досада, сметање, понављање, масажа *фиј.*, литанија *фиј.*, банга *реј.*, писличарење *реј.*, давање *фам.*, давеж *фам.*, смор *фам.*, смарање *фам.*, смарачина *фам.*, инкомодација *реј.* - уй: мучење, приговарање

досађивати несврш. непрел. прел. ❶ *исјрел.* понављати, бити једноличан/заморан, говорити увек исто, замарати, причати једно те исто, по-

нављати се, прежвакавати, гуслати *фам.* - уй. мучити, сметати 1. ❷ *исјрел.* иритирати, оптерећивати, гњавити, салетати, спопадати, опседати, исцрпљивати, узнемиравати, давити *фам.*, масирати *фам.*, гушити *фам.*, тмушити *жарј.*, смарати *жарј.* - уп. наваљивати 1. ▼ уй. брбљати 1., злостављати, детаљисати

досађивати се несврш. (проводити време у досади) блејати *фам.*, смарати се *жарј.* - уй. висити 1, беспосли-чарити

досег м ❶ в. домет 1. ❷ в. величина 3.

досегнути сврш. прел. в. дохватити

досељеник м (онај који је однекуд дошао) дошљак, усељеник, добоглица, придошлица, имигрант, дођош *реј.* - уй. емигрант

досетити се сврш. ❶ (призвати из заборав) в. сетити се ❷ в. спаћи се

досетка ж ❶ виц, којештарија, доскочица, шала, глупост, будалаштина, пошалица, мудролија *фиј.*, извала *жарј.*, бисер *жарј.*, одвала *жарј.* ❷ в. враголија

досетљив прид. ❶ довитљив, промућуран, сналажљив, видрост - уй. паметан, спретан ❷ (онај који свесно производи смех) в. духовит

досетљивост ж ❶ в. памет ❷ (особина оног који свесно изазива смех) в. духовитост

досије м записник, регистар, фајл, датотека, фасцикла, протокол, досје

доскочица ж виц, досетка, којештарија, шала, глупост, будалаштина, пошалица, мудролија *фиј.*, извала *жарј.*, бисер *жарј.*, одвала *жарј.*

доследан прид. (који се држи неког мишљења и начела) постојан, непроменљив, непопустљив, истрајан, упо-

ран, чврст, непоколебљив, устрајан, принципијелан, консеквентан, дурашан, стабилан, устаљен, поуздан, окорео *фам.* - уй: привржен, логичан, отпоран, стваран, снажан, дисциплинован

доследност ж истрајност, устрајност, постојаност, неуморност, непоколебљивост, ревност, стабилност, поузданост, непроменљивост, неопустљивост, принципијелност, константност, непромењивост, дурашност, перманентност, окорелост *фам.* - уй: устаљеност, одлучност, континуитет, храброст, тврдоглавост, стрпљивост

доспевати несврш. непрел. ❶ (~ до неке фазе у развоју) дотеривати, догуравати, долазити, стизати ❷ в. долазити 1.

доспети сврш. непрел. ❶ (~ до неке фазе у развоју) дотерати, догурати, доћи, стићи ❷ в. доћи 1.

доспеће с в. долазак

доста прил. ❶ (онолико колико је потребно) довољно, dostatно, у довољној мери, колико треба ❷ в. врло ❸ превише, премного, преко главе, сувише, претерано, дозлабога, без мере, у бескрај, неумерено, бескрајно, до бесвести *фам.* - уй. много

достава ж дистрибуција, испорука, опскрба, уручивање, предаја, достављање, допремање, опскрбљивање, издавање

доставити сврш. прел. испоручити, уручити, предати, допремити, донети, испоставити, изручити, издати, пренети *фам.*, лиферовати *фам.*, екстрадирати *форм.*

достављање с в. достава

достигнуће с остварење, резултат, учинак, дOMET, постигнуће, норма, биланс, продукт, испуњење - уй. исход

достојанствен прид. ❶ в. поштован 1. ❷ в. уважен 2.

достојанственик м (знаменит, славан, велик човек) величина, великан, ауторитет, угледник, моћник, доајен, име (велико), одличник, првак, махер, велико име, гигант, великаш, фигура, капацитет, величина, цвет друштва, неко и нешто, класа, марка *фий.*, маестро *фий.*, човек од формата *фий.*, бесмртник *фий.*, калибар *фий.*, крупна риба *фам.*, легенда *фам.*, крупна зверка *фам.*, буцован *фам.*, буца *фам.*, мудроња *жарј.*, фаца *жарј.*, мудро *жарј.*, целебритет *рејј.*, нотабилитет *рејј.*

достојанство с узвишеност, гордост, понос, величина, племенитост, значај, признатост, истакнутост, уваженост, углед, нотабилитет, цењеност, запаженост, угледност, извршеност, знатност, прворазредност

дотакнути сврш. прел. (доћи у додир с нечим) в. дотаћи

дотаћи сврш. прел. (доћи у додир с нечим) дирнути, пишнути, додирнути, таћи, дотакнути

дотеран прид. кићен, гиздав, украшен, елегантан, пађинђан, накићен, накинђурен, нацифран, улепшан, нагиздан, полепшан, напирлитан, уређен, китњаст, сређен, кокетан, урешен, налицкан, пицнут *жарј.*, у тренду *жарј.*, углачан *фий.* - уй: отмен, сјајан, модеран, блистав, углачан, скупоцен - уй: раскошан, наметштен, биран

дотераност ж в. елеганција

дотерати сврш. прел. и непрел. ❶ *йрел.* (довести неки предмет) довући, догурати - уй. донети ❷ *нейрел.* (~ до неке фазе у развоју) доћи, догурати, доспети, стићи ❸ *йрел.* в. уредити

доток м ❶ (оно што дотиче равномерно и предвиђено) дотицање, при-тицање ❷ в. прилив

дотрајао прид. похабан, матор, ислужен, оматорео, пропао, изно-шен, искрзан, издеран, преживео, бедан, рушеван, устајао, оклепан, времешан, излизан, потлеушан, безвредан, истрошен, рабатан, из-раћен, трошан, кржљав, отрцан, кр-зав, исцрпљен, подеран, изупотре-бљаван, изједен, ритав, овештао, поцепан, ништаван, оскудан, изве-штао, дерутан *реџ.*, збабан *фам.*, сажвакан *фам.*, прђав *фам.*, разје-бан *нар.*, цртен *реџ.*, роњкаст *реџ.* - уџ. одрпан, стар

дотући сврш. прел. ❶ в. убити ❷ в. докрајчити 1.

доћи сврш. и несврш. непрел. ❶ *сврш.* стићи, доспети, приспети, пристићи, појавити се, створити се, дотерати се *фам.*, догегати се *фам.* - *суж.* дохода-ти, допутовати, допловити, довести се, долетети, слетети ❷ *сврш.* (~ у не-ке околности) доспети, запасти, упа-сти ❸ *сврш.* в. банути ❹ *несврш.* в. коштати ❺ *несврш.* *фам.* в. налазити се ❻ *сврш.* (~ до неке фазе у развоју) дотерати, догурати, доспети, стићи ❼ *несврш.* *фам.* в. дуговати

доушник м информатор, детектив, агент (тајни ~), шпијун, обавешта-вач, провокатор, диверзант, пот-казивач, цинкарош, денунцијант, одавалац, дојављивач, тајни агент, пријављивач, пријавитељ, дојавитељ, обавештајац, достављач, показивач, шпицлов *реџ.*

дохакати сврш. прел. *реџ.* в. докрај-чити 1.

дохват м в. дomet 1.

дохватити сврш. прел. дочепати се, домоћи се, докучити, досегнути, до-

качити, ухватити, шчепати, зграбити, уграбити, дограбити, ћапити, при-грабити, гепити, пограбити, апити *реџ.*, лапити *реџ.*, шћапити *фам.* - уџ. дирнути

доходак м в. зарада

дочек м в. добродошлица

дочекивање с примање, гошћење, угошћавање, чашћење - уџ. гозба

дочепати се сврш. в. дохватити

дошљак м (онај који је однекуд до-шао) досељеник, усељеник, добегли-ца, придошлица, имигрант, дођон *реџ.* - уџ. емигрант

драг прид. мио, врли, милостан, ми-лостив *арх.*

драговољно прил. в. добровољно
драгољуб м бот. (лат. *Tropaeolum majus*) *реџ.* латинче, љубидраг, већи драгољуб, латифа, пењалица, слак, алчашица, лазибубе, драгомиље

драгост ж в. дражесност

драгоцен прид. ❶ непорцењив, ба-снослован, као светог Петра кајгана *изр. фам.* - уџ: скуп ❷ в. редак

драгоценост ж в. вредност

драгуљ м в. дијамант

Драгуљи

аквамарин	кварц	смарагд
аметист	опал	тиркиз
брилијант	перидот	топаз
гарнет	рубин	турмалин
дијамант	сафир	цитрин

драгушица ж бот. (лат. *Senecio vul-garis*) *реџ.* голуждравка, гушчсрњак, драгучац, драгушац, жабља трава, ба-дељчац, старачац, мрзличњак, дивљи блишњак, голуждрака, костричић, кр-стовник, млијечњак, мали костриш

драж ж в. дражесност

дражесност ж ленота, дражест, атракција, заводљивост, допадљивост, љупкост, угодност, примамљивост, грација, шармантност, шарм, привлачност, драгост, грациозност, магнетизам, неодољивост, склад, складност, милина, чар, симпатичност, умиљност, пожељност, драж, афинитет, финоћа, атрактивност, красота, убавост, умиљатост, пријатност, симпатија, наочитост, леполитост, миљушност, примамљивост, лепушкост, угода, милоћа, миловидност, занимљивост, заманност, магнетичност, магнет *фил.*, магија *фил.*, зор *реп.*, аман *реп.*, мацкастост *фам.* женственост *суж.*, - уи: благост, харизматичност, доброта, нежност

дражест ж в. дражесност

дражестан прид. в. диван¹ I.

дражити несврш. прел. ❶ (доводити у стање појачане осетљивости) надраживати, узнемиравати, узрујавати, узбуђивати, дрмати, коменати ❷ в. задиркивати ❸ (придобити нешто) в. врбовати ❹ (дозивати животиње вабом) в. вабити

дражити сврш. несврш. прел. в. дозивати

дракон м зоол. (лат. *Draco volans*) летећи змај

драма ж ❶ (врста књижевног дела) ❷ (група људи која учествује у производњи драме као позоришног дела) * ❸ (узбудљив догађај, обично трагичан) изгред, испад, излет, ексцес, инцидент, сензација, афера, неприлика, скандал, збрка, белај *фам.*, циркус *фам.*, хаос *фам.*, крш *жарг.* - уи. догађај

дрангулија ж ❶ в. ситница ❷ в. веzeње

драње с крика, викање, вика, граја,

врева, ларма, галама, жамор, узвикивање, писка, урликање, јаукање, урлање, цика, дрека, кричање, дерњава, вриска, повика, цичање, дерање, рика, цилик, циликање, повици, узвици, жагор, алаука, крештање, галамљење, грајање, пиштање, цева, громор, урнебесна вика, вриштање, врискање, урнебес *фил.*, орњава *реп.*, орљава *реп.*, дерачина *фам.*, весак *арх. реп.*, дерача *арх.*, врка *арх.*, брека *арх.*, рогобор *арх.* - уи. бука, лунање

драп прид. в. бледосмеђ

драти се несврш. в. дерати се

дрварица ж зоол. (лат. *Urocerus gigas*) оса *реп.*

дрвенарија с (предмети израђени од дрвета) дрвена роба *суж.*, дрвени намештај *суж.*, ламперија *суж.*

дрвити несврш. непрел. в. блебета-ти

дрвљаник м в. амбар I.

дрво с ❶ (вишегодишња биљка) корен, стабло и крошња ❷ (материјал за огрев, занатство, индустрију и сл.) * ❸ в. дрвенарија

дрворед м алеја, стаза (између дрвореда), алеј *арх.*

дрвоточ м зоол. (лат. *Xyloborus dispar*) дрвојед

дрвоточац м зоол. (лат. *Terredo navalis*) вртушчица, шкољкаш

дрвоточци м мн. зоол. ❶ * (род инсеката, лат. *Anobiidae*) ❷ * (род лептирова, лат. *Cossidae*)

древан прид. ❶ давни, антички, давнашњи, престар, прастар, врло стар, антикни, антични, од памтивека, прадаван, претпотопни, исконски *фил.*, метузалемски *фам.*, изумрли *фам.*, стар као Библија *фам.*, ветак *арх.*, ветак *арх.*, вајкадањи *реп.*, стародреван *реп.* ❷ *фил.* в. застарео

древност ж в. давнина

дреждати несврш. непрел. (дуго стајати, проводити време на једном месту) цецати, зверати, куњати, дангубити, глуварити, зврјати, висити, задржавати се, цоњати, чамити, шалабазати, кружити (наоколо), диплити, зјапити *фам.*, зевати *фам.*, смрдети *жарі.*, чучати *жарі.* - уи: блејати *жарі.*, чекати, беспосличарити, лутати

дрека ж в. драње

дрекнути сврш. прел. в. викнути

дремати несврш. непрел. прел. (спавати лаким сном, у полусну) мировати, почивати, дремкати *фам.*, дремуцкати *фам.*, цоњати *фам.*, њорати *фам.* - уи: спавати, дремнути

дремеж м буовност, сањивост, поспаност, дремљивост, непробуђеност, омама, успаваност, нерасањеност, неактивност, малаксалост, полусан, дремка, неразбуђеност, дремавица, успореност, сненост, заспалост, клонулост, полудрем, сананост, дремовност, спорост, куњалица, дрем, дремање, омамљеност *фиі.*, неживотност *фиі.*, опијеност *фиі.*, фјака *реі.*, уљуљаност *фам.*

дремка ж в. дремеж

дремљив прид. неиспаван, поспан, сањив, дремован, снен, уморан, успаван, непробуђен, неразбуђен, санен, нерасањен, спављив, спаваћив *реіі.*

дремљивост ж в. дремеж

дремнути сврш. непрел. одремати, спавнути, поспавати, дремуцнути, отпочинутити, откунтати *жарі.*, отчмавати *жарі.*

дремован прид. в. дремљив

дрен м бот. (лат. *Cornus mas*) *реі.* курослишник, дренак, жути дренак, дренић, дриника, тврди дријен, дри-

јенак, дренка, дрин, црвени дријснак, румени дрен, дрењ, дрњулић, дреновина, дријен, била свибовина, дриновина

дресирати несврш. прел. (обучавати животиње) увежбавати, кротити, укроћавати, дриловати *жирі.*

дресура ж обучавање, извежбавање, дрил *жарі.*

дречање с в. дерање 1.

дречати несврш. непрел. ❶ в. дерати се ❷ в. јаукати 2.

држава ж ❶ земља, административна јединица, друштво, територија, заједница, нација *фиі.*, сателит *фиі.*, сила *фиі.*, груда *фиі.*, губернија *арх.* - суж: република, федерација, конфедерација, домовина, покрајина, провинција, царство, монархија, краљевство, војводство, монархија, колонија, протекторат ❷ *арх.* в. имање

држач м в. дршка

дрзак прид. ❶ некултуран, примитиван, непристојан, припрост, простачки, непријатан, безобразан, бесраман, неучтив, недоличан, невазитан, незгодан, безобзиран, неотесан, нељубазан, неуместан, неуљудан, настрљив, раскалашан, непросвећен, разуларен, необразован, неморалан, саблажњујући, вулгаран, скандалозан, набусит, сиров, баналан, прост, недостојанствен, неваљао, срамотан, опцен, саблажњив, некултивисан, увредљив, неуљуђен, нечувен, бестијалан, скаредан, бестидан, нецентлеменски, неприличан, дивљи, кочијашки, варварски, неуслужан, неслан, груб, прљав, нецивилизован, профан, недостојан, оштар, без манира/поштовања, лоше одгојен, безазоран, неукусан, неплеменит, фриволан, неславан, безочан, опор, неделикатан, неприкладан, неугодан, отресит, ли-

Државе са главним градовима

ДРЖАВА	ГЛАВНИ ГРАД	ДРЖАВА	ГЛАВНИ ГРАД
Авганистан	Кабул	Етиопија	Адис Абеба
Азербејџан	Баку	Замбија	Лусака
Албанија	Тирана	Зеленортска острва	Праја
Алжир	Алжир (град)	Зимбабве	Хараре
Андора	Андора ла Веља	Израел	Јерусалим
Ангола	Луанда	Индија	Њу Делхи
Антигва и Барбуда	Сент Џон	Индонезија	Џакарта
Аргентина	Буенос Ајрес	Иран	Техеран
Аустралија	Канбера	Ирак	Багдад
Аустрија	Беч	Ирска	Даблин
Бахами	Насау	Источни Тимор	Дили
Бахреин	Манама	Исланд	Рекјавик
Бангладеш	Дака	Италија	Рим
Барбадос	Бриџтаун	Јамајка	Кингстон
Белорусија	Минск	Јапан	Токио
Белгија	Брисел	Јордан	Аман
Белизе	Белмопан	Јемен	Сана
Бенин	Порто Ново	Јерменија	Јереван
Боливија	Сукре	Јужна Африка	Преторија
Босна и Херцеговина	Сарајево	Казахстан	Астана
Боцвана	Габороне	Камбоџа	Пном Пен
Бразил	Бразилија	Камерун	Јаунде
Брунеј	Бандар Сери Бегаван	Канада	Отава
Бутан	Тимбу	Катар	Доха
Бугарска	Софија	Кенија	Најроби
Буркина Фасо	Уагадугу	Кина	Пекинг
Бурунди	Буџумбура	Кипар	Никозија
Вануату	Порт Вила	Кирибати	Јужна Тарава
Ватикан	Ватикан	Киргистан	Бишкек
Венецуела	Каракас	Колумбија	Богота
Вијетнам	Ханој	Комори	Морони
Габон	Либервил	Конго, Република	Бразавил
Гамбија	Банџул	Конго, Дем.	
Гана	Акра	Република	Киншаса
Гвајана	Џорџтаун	Кореја, Јужна	Сеул
Гватемала	Гватемала (град)	Кореја, Северна	Пјонгјанг
Гвинеја	Конакри	Костарика	Сан Хозе
Гвинеја-Бисао	Бисау	Куба	Хавана
Гренада	Сент Џорџес	Кувајт	Кувајт (град)
Грузија	Тбилиси	Лаос	Вијентијан
Грчка	Атина	Лесото	Масеру
Данска	Копенхаген	Летонија	Рига
Доминика	Розо	Либан	Бејрут
Доминиканска Реп.	Санто Доминго	Либиерија	Монровија
Египат	Каиро	Либија	Триполи
Еквадор	Кито	Литванија	Вилњус
Екваторијална		Лихтенштајн	Вадуц
Гвинеја	Малабо	Луксембург	Луксембург
Ел Салвадор	Сан Салвадор	Мадагаскар	Тананариво
Еритреја	Асмара	Мађарска	Будимпешта
Естонија	Талин	Македонија, БЈР	Скопље

Државе са главним градовима

ДРЖАВА	ГЛАВНИ ГРАД	ДРЖАВА	ГЛАВНИ ГРАД
Малави	Лилонгве	Сенегал	Дакар
Малезија	Куала Лумпур	Сијера Леоне	Фритаун
Малдиви	Мале	Сингапур	Сингапур
Мали	Бамако	САД	Вашингтон
Малта	Ла Валета	Словачка	Братислава
Мароко	Рабат	Словенија	Љубљана
Маршалска Острва	Маџуро	Соломонова Острва	Хоњара
Мауританија	Нуакшот	Сомалија	Могадишу
Маурицијус	Порт Луис	Србија	Београд
Мексико	Мексико	Судан	Картум
Мијанмар	Наи Паи То	Суринам	Парамарибо
Микронезија	Паликир	Тајван	Нанкинг
Молдавија	Кишињев	Тајланд	Бангкок
Монако	Монако	Танзанија	Додома
Монголија	Улан Батор	Таџикистан	Душанбе
Мозамбик	Мапуто	Того	Ломе
Намибија	Виндхук	Тонга	Нуку'алофа
Науру	нема	Тринидад и Тобаго	Порт оф Спјен
Немачка	Берлин	Тунис	Тунис
Непал	Катманду	Турска	Анкара
Нови Зеланд	Велингтон	Туркменистан	Ашхабад
Нигер	Нијакеј	Тувалу	Фунафути
Нигерија	Абуџа	Уганда	Кампала
Никарагва	Манагва	Уједињени Арапски Емирати	Абу Даби
Норвешка	Осло	Уједињено Краљевство	Лондон
Обала Слоноваче	Јамусукро	Украјина	Кијев
Оман	Маскат	Уругвај	Монтевидео
Пакистан	Исламабад	Узбекистан	Ташкент
Палау	Мелекеок	Фиџи	Сува
Панама	Панама (град)	Финска	Хелсинки
Папуа Нова Гвинеја	Порт Морезби	Филипини	Манила
Парагвај	Асунсион	Француска	Париз
Перу	Лима	Хаити	Порт-о-Пренс
Пољска	Варшава	Холандија	Амстердам
Португалија	Лисабон	Хондурас	Тегусигалпа
Руанда	Кигали	Хрватска	Загреб
Румунија	Букурешт	Централноафричка Република	Банги
Русија	Москва	Црна Гора	Подгорица
Самоа	Апија	Чад	Н'Џамена
Сан Марино	Сан Марино (град)	Чешка	Праг
Сао Томе и Принсипе	Сао Томе	Чиле	Сантијаго
Саудијска Арабија	Ријад	Џибути	Џибути
Сирија	Дамаск	Швајцарска	Берн
Свазиленд	Мбабане	Шведска	Стокхолм
Свети Кристофер и Невис	Бастер	Шпанија	Мадрид
Света Луција	Кастри	Шри Ланка	Коломбо
Свети Винсент и Гренадини	Кингстаун		
Сејшели	Порт Викторија		

гав *фам.*, заостао *фиї.*, ружан *фиї.*, низак *фиї.*, кухарички *реї.*, едепсуз *реї.*, тунгуски *реї.*, грез *нейром.* *реї.*, дебеле коже *фам.*, непрофињен *фам.*, распуштен *фам.*, селачки *жарї.*, дрзовит *арх.*, да нема носа траву би па-сао *изр.*, сокачки *арх.*, набрецит *рейї.*, нерафиниран *еуф.*, неуглађен *еуф.*, неотмен *еуф.*, негосподски *еуф.*, несавршен *еуф.*, говедски *йои.*, говедарски *йои.*, непријазан *хрв.* - уй: препотентан, охол, осيون, развратан, пркосан, осоран ② в. груб ③ в. зао ④ в. високопаран ⑤ в. вратоломан 1.

дрзник м в. покварењак

дрил м обука, муштрање, истрајно вежбање, дресура *фиї.*

дрљати несврш. прел. ① (дрљачом равнати и ситнити поорану земљу) бранити ② *фиї.* в. шкрабати

дрмати несврш. прел. ① (снажно померати у наглим покретима) трзати, померати тамо-амо, трести, мрдати, љуљати, замахивати, потресати, уздрмавати, дрндати *фам.* ② *фиї.* (доводити у опасност; систем, партију и сл.) нарушавати, урушавати, поткопавати, потресати ③ в. владати

дрмати се несврш. трести се, подрхтавати, потресати се, ммицати се тамо-амо, љуљати се

дрмнут прид. в. блесав 1.

дрмнути сврш. прел. ① (наглим покретом померити) заљуљати, затрести, уздрмати, протрести ② (~ некога нечим) в. ударити ③ (снажно пући) грунути, експлодирати, пукнути ④ (наглим покретом понити) испити, тргнути, ексирати

дрндати несврш. непрел. в. бучати 2.

дробити несврш. прел. и непрел ① *йрел.* ситнити, мрвити, уситњавати, крунити, рунити, туцати ② *нейрел.* в. брбљати

дробљење с ① ситњење, мрвљење, уситњавање, круњење, руњење, туцање ② *фам.* в. брбљање

дрога ж наркотик, опијат, наркоза, стаф *жарї.*, доп *жарї.*

дрогаш м в. наркоман

дрогераш м *фам.* в. наркоман

дрозофила ж зоол. (лат. *Drosophila melanogaster*) винска мушица

дроља ж *фам.* в. блудница

дромбуљање с в. брбљање

дромбуљати несврш. непрел. фиг. в. брбљати

дромфуља ж *фам.* в. блудница

дроњав прид. ① в. похабан ② в. неуредан

дроњавац м одрпанац, прњавац, крпар, ритавац, дроњавко, клошар, подеранац, дроњо, похабанац, прљавко, похабанко, немарник, штрацун *реї.*, штрацо *реї.*, ападрапа *фам.*, шљампавко *фам.*, шлампа *фам.*, штрокавац *фам.*, офуцанко *фам.*, ва-шљивац *йои.*, мизерија *йои.* - уй: пропалица, просјак

дроњавко м в. дроњавац

дроњак м крпа, траља, прња, дроња, подерина, трица, трања, липаћур *реї.*, лапат *реї.*, лепетак *реї.*, лантар *реї.*, лиспар *реї.*, рита *фам.*, цуња *арх.*

дропља ж зоол. (лат. *Otis*) - суж: велика дропља (лат. *Otis tarda*) мала дропља (лат. *Tetrah tetrah*)

дрскост ж ① в. дивљаштво ② в. гордост ③ в. инат

друг м другар, пријатељ, дружбеник, сапатник, садруг, компањон, судруг, другарчина, познаник, колега *фиї.*, сапутник *фиї.*, јаро *реї.*, јаран *реї.*, прико *реї.*, ортак *фам.*, буразер *фам.*, пајдаш *фам.*, брат *фам.*, бата *фам.*, прикан *фам.*, пријан *фам.*, пајташ *фам.*, пајтос *жарї.*, френд *жарї.*, каме-

рад *рей.*, пријашко *рей.*

другар м в. друг

другарство с пријатељство, дружење, друговање, јаранство, пријатељевање, побратимство, познанство, пајдаштво *фам.*

другачије прил. в. другчије

другачији прид. друкчији, изузетан, различит, необичан, атипичан, посебан, изниман, јединствен, особит, неочекиван, неконвенционалан, несличан, несвакидашњи, оригиналан, нетипичан, бизаран, особен, нарочит, издвојен, несвакодневан, нејасан, ванредан, ексцентричан, специјалан, неуобичајен, мистериозан, други, чудан, ненормалан, уникатан, својствен, екстравагантан, другојак, вансеријски, својеврстан, одвојен, ексценционалан, оделит, различан, партикуларан, апартан, беспримеран, куриозан *рей.*, некулијаран *рей.*, другојачији *рей.*, осебујан *хрв.* - уи: екстра, властит, непознат, редак, незгодан, упадљив, неразумљив, изврстан, одличан, настран

други прид. ❶ (други по реду) * ❷ в. другачији ❸ (неко од осталих) неки, поједини, преостали, сваки од осталих ❹ (једини који преостаје) супротан

друговање с в. другарство

друговати несврш. непрел. (проводити време заједно) дружити се, састајати се, пајтати се, ортачити се, петљати се, шуровати

другоразредан прид. ❶ споредан, помоћни, секундаран, другостепени, узгредан, другога реда, другоредан, другокласан, акцесоран *рей.* ❷ в. небитан ❸ в. лош

другостепени прид. в. другоразредан 1.

дружина ж в. друштво 1.

дружење с пријатељство, другарство, друговање, јаранство, пријатељевање, побратимство, познанство, пајдаштво *фам.*

дружина ж ❶ (они који се нађу заједно) друштво, тим, група, круг, братија, компанија, екипа, скупина, шквадра *рей.*, друштанце *фам.* - уи: савез, јединица, ортаклук ❷ (они који су нечим повезани) једномишљеници, саборци, савезници, компањони, ортаци, судрузи ❸ (организована група) организација, удружење, савез, асоцијација, друштво, алијанса, група, унија, заједница, задруга, клуб, компанија, удруга *хрв.* синдикат *суж.*

дружити се несврш. непрел. (проводити време заједно) друговати, састајати се, пајтати се, ортачити се, петљати се, шуровати

друид м в. биљар - уи. лекар

друкчије прил. одвојено, особито, специјално, неуобичајено, изузетно, посебно, изванредно, вансеријски, непоновљиво, беспримерно, ванредно, јединствено, нарочито, особено, уникатно, необично, изнимно, другачије, осебујно, ненадмашно, оделито, партикуларно, оригинално, супротно

друкчији прид. ❶ посебан, различит, необичан, другачији, изниман, јединствен, атипичан, особит, изванредан, неочекиван, неконвенционалан, несличан, несвакидашњи, оригиналан, нетипичан, изузетан, особен, нарочит, беспримеран, издвојен, несвакодневан, ванредан, ексцентричан, специјалан, дистинктиван, неуобичајен, други, уникатан, редак, својствен, екстравагантан, нередовит, другојак, вансеријски, својеврстан, одвојен, оделит, различан, партикуларан, апартан, дистингвиран *рей.*,

пекулијаран *реј.*, другојачији *реј.*, осебујан *хрв.* - *уј:* екстра, властит, непознат, чудан, незгодан, упадљив, перазумљив, изврстан - *сл:* бизаран, гротескан, алтернативни, неподударан, ненавикнут, неједнак, натпросечан, настран, неподобан ② *в.* противан

друм *м* пут, коловоз, стаза, асфалт, саобраћајни пут, прометница, саобраћајна веза, пртина *реј.*, утреник *реј.*, колник *реј.*, прилаз *фам.*, коломија *арх.*, колотечина *арх.*, вагаш *арх.*, цеста *хрв.* - *суж:* улица, рута, маршута, траса, линија, канал, трвеник, пречица, саоник, богаз *реј.*, лаз *реј.*, коридор, путељак, путања, крчаник, пролаз, заобилазница, цада *фам.*

друмарина *ж в.* путарина

друштанце *с фам. в.* друштво 1.

друштво *с ①* група, тим, екипа, компанија, дружба, братија, круг, дружина, шквадра *реј.*, друштанце *фам.* - *уј:* савез, јединица, ортаклук ② *в.* асоцијација 1.

дрхтав *прид. ①* вибрантан, трептав, титрав, жмиркав, вибрирајући, трепћући, треперав ② *в.* климав 1.

дрхтај *м в.* дрхтање 1.

дрхтање *с ①* њихање, подрхтавање, треперење, вибрирање, вибрација, струјање, осцилација, трептање, трептај, дрхтај, лелујање, титрање, титрај, ландарање *фам. ② фии. в.* страх

дрхтати *несврш. непрел.* подрхтавати, треперити, титрати, клатити се, трести се, цептети - *уј.* њихати се, вибрирати

дрхтуља *ж бот. (лат. Torpedo ocellata) реј:* трнка, тњача, торпедо

дрчити се *несврш. в.* гордити се

дрчност *ж в.* гордост

дршка *ж* (оно за шта се може руком ухватити) ручица, држач, хватаљка, хваталица, држак, држало, држалица, рукодржач

дуб *м бот. в.* храст

дубити *несврш. прел. в.* копати

дублет *м лингв.* (два равноправна назива за исти појам) варијанте, равноправни облици

дубок *прид. ①* (који има велико растојање до дна) бездан (неизмерно дубок) ② (о местима, пределима) далек, удаљен, глув, забачен, завучен ③ (који настаје треперењем мање учесталости) звучан, соноран, снажан, јасан, звонак, чујан, громак, резонантан, трештав, громогласан, громовит, гласан ④ *в.* потпун

дубокомисленост *ж в.* дубокоумље

дубокоумље *с* мудрост, високоумље, мисаоност, дубокомисленост, индигениозност, продуктивност, вистреност, дубокоумност, одуховљеност - *уј:* знање, памет, далековидост

дубокоумност *ж в.* дубокоумље

дубрава *ж арх. в.* шума

дуван *м ① бой.* (лат. *Nicotiana tabacum*) табак *реј.*, тобак *реј.*, духан *хрв.* - *лош ~:* крца *фам.*, багов *реј.*, багош *реј.*, тутун *реј.*, багуш *реј.* ② *фам. в.* цигарета

дуванити *несврш. прел. в.* пушити

дувар *м в.* зид

дувати *несврш. непрел. и прел. ① нејрел.* (о ветру) пухати, пирити ② *ирел.* (устима или пумпом нешто пунити ваздухом) надувати, удувати, пунити, напухавати *хрв. ③ ирел.* (ваздухом производити звуке у дувачким инструментима) свирати ④ *нејрел.* (убрзано дисати) дахтати,

бректати ⑤ жарі. (пушити марихуану) пушити, варити жарі., пиркати жарі., грувати жарі., цицати жарі.

дуг прид. ① (који се протеже у дужину) дугачак, издужен - уй. велик ② в. простран 1.

дуг¹ м (позајмљена материјална средства или новац које је неко обавезан да врати) дуговање, зајам, позајмица, кредит, узајмица рејџ., пер жарі., креда жарі., обдуг арх., посудба хрв.

дуг² прид. в. дугачак

дуга ж (лук спектралних боја који се јавља као последица преламања Сунчевих светлости кроз кишне капи) *

Дугине боје

жута	љубичаста	црвена
зелена	наранџаста	
индиго	плава	

дугајлија м (необично висок човек) дугоња, шиља, мотка, кракоња - уй. гигант 1.

дугачак прид. ① (који се протеже у дужину) дуг, издужен - уй. велик ② в. простран 1.

дуго прил. ① (~ времена) в. много ② одавно, давно, пре пуно времена ③ дугачко, издужено

дуговање м (позајмљена материјална средства или новац које је неко обавезан да врати) в. дуг¹

дуговати несврш. прел. (бити у дугу) бити у минусу, доћи фам.

дуговечан прид. в. вечит

дуговечан прид. в. дуготрајан

дуговечност ж в. дуготрајност

дугогодишњи прид. в. вечит

дугоног прид. штркљаст, кратак, ногат, издужен, тркљаст, родат - уй. ви-

сок

дугоносица ж (врста морске рибе, лат. *Coricus rostratus*) *

дугоња м в. дугајлија

дуготрајан прид. трајан, дуговечан, постојан, дугорочан, далекосежан, издржљив, дурашан, стабилан - уй. отпоран, вечит

дуготрајност ж трајност, постојаност, перманентност, дуговечност, неисцрпност, континуитет, стабилитет, неразрушивост, трајање - уй: отпорност, вечност, стабилност

дуд м бот. ① (бели, лат. *Morus alba*) реј: мурвац, бијели дуд, мурва, бела мурба, бијела мурва, морва ② (црни, лат. *Morus nigra*) реј: шандуда, црничка, црна мурва, шандуд, мургав дуд, црница, шамдуд

дудика ж в. кукута

дудук м ① в. глупан ② в. незналица

дужина ж ① (простирање нечега од једног до другог краја) * - уй. величина 3. ② в. трајање 1.

дужица ж анат. (предњи део судовњаче ока) шареница, ирис

дулек м в. бундева

дуња ж бот ① (лат. *Cydonis oblonga*) реј: мркатуња, вуња, кутна, цуња, кута, дуњац, куња, кутиња, турунџа, фуња, ткуња, туња, гдуња ② реј. в. креветнина

дупе с нар. в. задњица

дупли прид. двострук, двојак, двојан, двоврстан, двојни, амбитвители, из два дела, удвојен, бинаран, двочлан, дволик рејџ., двокрак рејџ., двократан рејџ., двојчан рејџ., двојединичан рејџ., двојбен хрв. - уй: дво-смислен, нејасан

дупља ж в. рупа 2.

дурашан прид. ① в. дуготрајан ② в. отпоран ③ в. доследан

дурашност ж ❶ в. дуготрајност ❷ в. отпорност ❸ в. доследност

дурљив прид. в. пргав

дућан м в. продавница

дух м ❶ в. (нематеријална супстанца, виши облик материје) * ❷ приказа, сен, сабласт, авет, утвара, привид, сновиd, сањарија, причина, страшно биће, фантом *фам.*, прилика *реџ.*, фантазма *реџ.* - уџ: чудовиште, визија, халуцинација ❸ машта, представа мисли ❹ *фиј.* в. расположење 1. ❺ в. духовитост

духовит прид. (онај који свесно производи смех) шалив, забаван, комичан, досетљив, лакрдијашки, анегдотски, искричав, хумористички, анегдотичан, смешан, анегдоталан, хумористичан, маштовит, хуморан, несташан *фам.*, нсобичан *фиј.*, откачен *фам.*, шашав *фам.*, вицкаст *фам.*, редикулозан *форм.* - уџ. занимљив

духовитост ж (особина оног који свесно изазива смех) шаливост, ко-

мичност, дух, досетљивост, хуморност, хуморизам, хумористичност

духовник м ❶ в. свештеник ❷ в. калуђер

духовњак м ❶ в. свештеник ❷ в. калуђер

душа ж ❶ (човеков осећајни живот) в. емотивност ❷ (човекове психичке манифестације) в. свест ❸ (стичко осећање) в. савест ❹ *фиј.* (главно у нечему) в. суштина ❺ *фиј.* (центар нечега) в. средиште 1. ❻ *фиј.* (добар човек) в. добричина ❼ *фиј.* (основне природне црте личности) в. карактер ❽ (људско биће) в. индивидуа ❾ (у присном обраћању) срце, драги/драга, мили/мила, медени/медена

душеван прид. ❶ племенит, човекољубив, пожртвован, несебичан, хуман, човечан, пажљив, мека срца, простодушан, душеван, доброхотан, благонаклон, милостив - уџ. добар 1., љубазан, сусретљив, дарежљив ❷ в. осећајан ❸ в. правичан

Ђђ

ђаво м **џ** враг, демон, нечастиви, сатана, сотона, шејтан, искушитељ, Луцифер, нечисти, зла сила, нечиста сила, пакленик, црни, злодух, андрак, паклењак, зли дух, наопаки, даба арх., бес арх., анатемњак рејџ., анатема рејџ., куси рејџ., ђавао рејџ., репати нар., Белзебуб арх., худоба рејџ. **џ** **фиј.** деран, мангуп, обешењак, враголан, враг, несташко, немирко, неотесанац, ђаволан, клипан, непослушник, неваљалац, спадало, адраповац, злоћко, тепац, ђаволак, окачењак, тврдоглавац, каубој, проклетиња, грубијан, шејтан, личинар, факинчић, враг, гуланфер (и голанфер), несрећа, факин, рђа, бараба, цвећка **фиј.**, магарац **фиј.** нар., зврк **фиј.**, ђилкош рејџ., вижле рејџ., берекин рејџ., мулац рејџ., леро рејџ., штрањгов рејџ., шерет рејџ., угурсуз **фам.**, хорјат **фам.**, дериште нар., хунцут рејџ. - уј: самовољник, дрзник, простак **џ** в. ђубре

ђаволан м в. ђаво 1.

ђаволаст прид. **џ** несташан, враголаст, мангупски, неукротив, не-

припитомљив, непослушан, вражији, ђаволски, немиран, обешењачки, распуштен, аламуњаст, непокоран, врагометан, опуштене природе, лолински, окачењачки, лолски, опуштен, недисциплинован, шеретски **фам.**, хунцутски рејџ., ветрогоњаст рејџ., пустопашан рејџ. - уј: тврдоглав, неваљао **џ** в. ђавољи

ђаволски прид. **џ** в. ђаволаст **џ** в. ђавољи

ђавољи прид. врашки, ђавољи, ђаволски, демонски, сотонски, шејтански, пакленски, дијаболичан

ђак м ученик, полазник (неке школе) - суж: школарац, студент, академац, високошколац, факултетлија **фам.**, основац, средњошколац, бруцош (студент прве године), постдипломац (студент на постдипломским студијама), курсист, апсолвент (студент који је апсолвирао)

ђене-ђене прил. в. којекако

ђерам м **џ** в. бунар **џ** в. рампа

ђердан м в. огрлица

ђинђува ж арх. в. минђуша

Ћон м (доњи део обуће) потплат, пенце *реї*.

Ћубрара ж зоол. (лат. *Eristalis tenax*) мува ~, гнојњача

Ћубре с **о** смеће, отпаци, отпад, поган, нечист - уї. прљавштина **о** (~ од човека) *фиї*. безочник, дволичњак, биганга, безобразник, превртљивац, хипокрит, бараба, препредњац, нитков, варалица, бесрамник, покварењак, лош човек, бестидник, гад, бедник, лицемер, анатемник, изрод, грубијан, подмуслица, ђаво, ништарија, подлац, адраповац, силеткарош, пробисвет, проклетник, мутивода, дрзник, псето, цукац, стока, уштва, неваљалко, пропалица, печасник, притворица, неваљалац, преварант, злобник, нечовек, злоћа, хуља, вуцибатина, симулант, непоштењак, пакосник, перфидник, гуја, цукела, мамлаз, прогува, коњ, бирташ, морална наказа, смутљивац, анатемњак, заплотњак, балабандер, двоструки играч, берекин, муфљуз, морални имбецил, мутикаша, фариесеј, живина, хулиган, нико од никога, феца, ништавац, нико и ништа, неотесанац, хипокрита, претворник, зао човек, препреденко, особа с два лица, безвредник, животиња, бескичмењак *фиї*, фанго *фиї*, крмак *фиї*, смеће *фиї*, морална нула *фиї*, погрда *фиї*, крпа (од човека) *фиї*, поган

фиї, акробата *фиї*, морално смеће *фиї*, прасац *фиї*, поганчина *фиї*, свиња *фиї*, ангихрист *фиї*, покварен као мућак *фиї*, фоња *реї*, палаворда *реї*, претворица *реї*, дволичник *реї*, љигавац *фам*, љига *фам*, гнус *фам*, смрад *фам*, шуфт *фам*, клипан *фам*, смрдљивац *фам*, фукара *нар*, пичка *нар*, курвин син *нар*, рђа *нар*, шугавац *нар*, нечастива сила *нар*, гном *нар*, пизда *нар*, дркација *нар*, брука *нар*, кароња *експр. фам*, угурсуз *арх*, апсолутна нула *арх*, галијот *арх*, хахар *арх*, ванцага *арх*, фарабут *реї*, претварало *реї*, одљуд *реї*, стодлака *реї*, богомољац *иої*, фаризеј *хрв*, химбеник *хрв*. - уї: враголан, гњида *фиї*, простак, скитница, улизница, ласкавац - сл: лопов, мућак *фиї*, лажов

Ћумбир м бот. (лат. *Zingiber officinale*) *реї*: црни ингвер, ценцер, прави ингвер, исјот, мрки ингвер, исјет, жумбир, гингибар, цумбир, инђибер, ђумбер, зензер, имбор, врућа трава, зенцефил, зинђефил, ђинђибар

Ћурђевак м бот. (лат. *Convallaria majalis*) *реї*: бокарић, бисери, ђурђево цвијет, бијели драгољуб, девичица, јурјевка, ђурђиц, горски љер, долински љиљан, гумбала, бабер, царево цвијеће, ђурђево цвеће, звончек, бисерни цвијет, ђурђица

Ћускати несврш. непрел. фам. в. играти 2.

Ee

евалуирати несврш. прел. в. испитивати 1.

евентуалан прид. в. изводив

евентуално прил. ако, можда, било, уколико, случајно, којим случајем, у случају да, претпоставимо, на пример ако, под условом да - сл: рецимо, кад (би), ли, чим

евидентан прид. в. видљив

евиденција ж ❶ (имање увида у нешто) контрола, надзор ❷ в. очевидност

евокација ж ❶ присећање, подсећање, сећање, ретроспектива, осврт, поглед уназад, дозивање у сећање ❷ инвокација, зазивање, призивање, позив(ање), призив, дозивање

евоцирати несврш.-прел. (~ успомене) присетити се, призвати, дозвати, пробудити, довикати, оживети, домамити, освежити сећање

егзактан прид. (савршено тачан) * - уй. тачан 1.

егзалтиран прид. в. одушевљен

егзалтиран прид. в. ускићен

егзекуција ж в. погубљење

егзил прид. (стање изгнане особе) прогонство, изгнанство, изгнанство, прогнанство, емигрантство, искључење - уй. анатема

егзистенција ж живот, постојање, живљење, егзистирање, опстојање, трајање *фиї.*, век *фиї.*, вековање *йесн.*, живовање *рейї.*

егзистирање с в. егзистенција

егзистирати несврш. непрел. в. живети 1.

его м идентитет, карактер, менталитет, темперамент, природа, личност, душа, ћуд, дух, психа, психологија, сензибилитет, ков, нарав, индивидуалност, индивидуалитет, настројеност, нутрина, ја, особине, унутрашњост, крв *фиї.*, штих *фам.*, натура *рейї.* - уй: морал, навика

егоиста м жегоист, егоцентрик, егоманијак, самодовољник, саможивац, себезналац, себељубац, себељубивац, самољубац, умишљенко, нарцис *фиї.*, свесебица *реї.*, себирад *реї.* - уй. материјалиста

егоистичан прид. егоцентричан, саможив, нарцисоидан, умишљен, самодовољан, самодопадљив, самодопадан, самољубив, пињав *реј.*

егоцентрик м ж в. егоиста

едикт м в. декрет

едукација ж образовање, ерудиција, знање, ученост, образованост, школованост, начитаност, наобразеност, школовање, високообразованост, просвећеност, стручност, поткованост, изобразеност, верзираност, наобразованост, укупност знања, наобразба *хрв.*

едуковати се неврш. учити, образовати се, изучавати, испитивати, истраживати, спознавати, студирати, дознавати, увежбавати се, проматрати, проучавати, вежбати се, стицати знање - *уй.* бавити се

езотерија ж мистика, окултизам, скривеност, мистичност, тајновитост, херметизам, недоступност, езотеричност, скровитост

езотеричан прид. в. мистичан 1.

еј узв. в. ај

еквилибријум м ① в. равнотежа ② в. постојаност

екипа ж друштво, тим, група, круг, брагија, компанија, дружбаина, дружина, шквадра *реј.*, друштванце *фам.* - *уй:* савез, јединица, ортаклук

еклатантан прид. ① в. очигледан ② в. бучан

еклатантност ж в. истакнутост 1.

екран м монитор - *суж:* велики екран, мали екран, платно

ексирати сврш. прел. (наглим покретом попити) испити, тргнути, дрмнути

ексклузиван прид. ① в. изузетан 1. ② *арх.* в. нетрпељив

екскомунициран прид. в. избачен

екскомуницирати сврш. прел. в. анатемисати

екскурзија ж в. излет 1. и 4.

експанзија ж ① в. ширење ② в. напредак

експедитивно прил. в. брзо

експедитор м (онај који отправља пошиљке) в. адресант

експедиција ж ① в. слање ② (путовање ради извршења неког задатка) мисија, подухват, пројекат *суж.* - *уй.* путовање

експеримент м оглед, анализа, опит, проба, тест, покус *хрв.*

експерт м стручњак, мајстор, зналац, професионалац, добар познавалац, виртуоз, маестро, доктор *фам.*, уметник *фил.*, чудотворац *фил.*, упућеник *реи.*

експлицирати сврш. прел. в. објаснити

експлицитан прид. в. изричит

експлоатисати сврш. прел. изабити, исцрпсти, истрошити, искамчити

експлодирати сврш. непрел. ① (снажно пући) грунути, експлодирати, пукнути ② *фил.* в. побеснети

експозе м рапорт, поднесак, опис, извештај, презентација - *уй.* говор

експозитура ж заступништво, огранак, филијала, представништво, заступство, испостава, крак *фил.*, подружина *реи.*, подружница *хрв.*

експресионизам прид. в. апстрактна уметност

екстаза ж фиг. ① (губљење контроле над собом, усхићење) в. занос 1. ② *фил.* в. оргазам

екстензиван прид. в. вишеструк 1.

екстра прид. и прил. непрел. ① *йрид.* в. засебан ② *йрил.* приде, додатно, засебно, преко, посебно, одвојено, напосе *арх.* ③ *йрил.* жарі. в. одличан

екстравагантан прид. в. чудан 1.

ексцеленција ж в. височанство

ексцентричан прид. в. друкчији 1.

ексцентричност ж в. изванредност

ексцес м в. изгред

елан м в. енергија

еластичан прид. ❶ савитљив, растегљив, растезљив, гибљив, гибак, са-гибљив, мек, витак, отељив, тегљив, флексибилян, повитљив *реџ.*, протезан *реџ.*, прутак *реџ.* ❷ в. гибак ❸ *фиј.* (који није строго утврђен и може се модификовати) прилагодљив, флексибилян *фиј.*

еластичност прид. савитљивост, растегљивост, растезљивост, гипкост, сагибљивост, мекоћа, отељивост, тегљивост, флексибилност, повитљивост *реџ.*

елегантан прид. ❶ кићен, гиздав, украшен, дотеран, уређен, накићен, накинђурен, нацифран, улешан, нагиздан, полешан, напирлитан, китљаст, сређен, кокетан, налицкан, нађинђан, пицнут *жарј.*, урешен *арх.*, у тренду *жарј.* - уй: отмен, сјајан, модеран, блистав, скупocen ❷ в. заносан ▼ уй. витак 1.

елеганција ж углађеност, стил, профињеност, софистицираност, дотераност, изврсноост, гиздавост, рафинираност, финоћа, склад(ност), дендизам - уй: лепота, отменост

елегичар м ▼ уй. песник

електровод м ▼ уй. вод 1.

елемент м ❶ (део од чега се нешто састоји) састојак, чинилац, фактор, јединица, компонента, честица, комад, делић, саставница *реџ.*, атом *фиј.*, карика *фиј.* ❷ в. обележје 2.

елементаран прид. ❶ в. основни 1. ❷ в. пресудан

елиминисати несврш. прел. в. уклањати

елипсаст прид. кружан, јајолик, обао, заокругљен, округласт, трбушаст, заобљен, лоптаст, јајаст, тикваст, заокружен, ваљкаст, кугласт, мехураст, ваљушкаст, овалан, бундеваст, бачваст, прстенаст, јагодаст, жиролик, јабучаст, крушкаст, зрнаст, елиптичан, округао, крушколик, цикличан *реџ.*, циркуларан *реџ.*

елита ж ❶ (одабрани припадници друштва) цет-сет, ноблес, пробрано друштво, високо друштво, великаши, отмени свет, угледници, монде-но друштво, ноблеса *реј.*, крем *фиј.*, цвет *фиј.*, аристократија *фиј.* - уй. племство ❷ в. достојанственик

ембрион м заматак, зачетак

емигрант м исељеник, избеглица, одбеглица, пребеглица, пребег, прогнаник, изгнаник, бегунац, бежанац *арх.*, азилант *суж.* - уй. имигрант, бегунац

еминентан прид. ❶ в. истакнут 1. ❷ в. изузетан 2.

емотиван прид. ❶ осећајан, осетљив, нежан, пажљив, душеван, деликатан, рафиниран, фин, мекушан, танкоћутан, чувствен, пријатан, благ, сензибилян, профињен, префињен, ћудоредан, танан, сензуалан, сензибилян, топао, емоционалан, сјетилян *хрв.* - уй. благ

емотивност ж осећајност, чулност, емоције, душа, суптилност, истанчаност - уй: нежност, љубав, пажња, брига

емоционалан прид. в. емотиван 2.

емпатија ж в. саосећање

енергија ж ❶ снага, активност, замах, полет - уй. снага ❷ (сила која нешто покреће) погон

енергичан прид. **О** разигран, живахан, виталан, младалачки, темпераментан, покретљив, динамичан, снажан, покретан, полетан, весео, животан, жив(ахан), агилан, врцкаст, пун живота, пун живости, вижласт, ведра духа, бодар, чио, жустар, прштав, ведар, крепак, немиран, окретан,

млађахан, ватрен *фиї.*, гибак *фиї.*, активан *фиї.* - уи: свеж, јак, млад, брз, неуморан **В** в. борбен **В** в. отпоран **енергичност** ж в. енергија **енклава** ж (мање подручје једне државе укључено у другу) анклава *арх.*, анклав *арх.* - уи: имање, подручје **енологија** ж в. винарство

Емотикони (западњачки стил)

:-) или :) или =) или =] или :^)

:-(или :(или =(

:D

XD

XP

X8

:-/ или :-\ или =/ или =\

:-| или :|

;-) или ;) или ;)

:D или :D

(: <текст поруке> :)

:P или :p или :P или :p или =P или =p

B-) или B)

8-|

:O или :O или =O

:S или :S

:\$ или :\$

:x или =X или :X

:* или :* или ;*

:-(или :(или :(или :*(или :*(или :*(или :*(

>:-O

>:-(или >:[(

>:E

>:-) или >:)

O:-) или O:)

D:- или D:

:3

X3

=3

<3

</3

:9

[8^0)

: -]

: - [

:K

d=D или q=D

---<---@ или ---<---<@ или @-,-'-,--

*<:o)

осмех или радост

мрштење или туга

велики осмех

гласно се смејати

напор, гађење, лоша шала, умрети од смеха

јако се смејати са рукама преко уста

скептичност, незадовољство, индиферентност

неодлучност, сарказам (нпр. „То је било сјајно :-|“)

намигивање

церекање, широки осмех

осмех од увета до увета

језик који вири из уста, срећа, блесаво понашање

носити шмекерске наочаре (за сунце), бити поносан

носити штреберске наочаре, не бити „у фазону“

изненађење, шок

збуњеност/фрустрираност

стави свој новац у своја уста

држати језик за зубима или немати коментар

пољубац (емотикон :-** значи узвраћени пољубац)

пустити сузу

љутња/вика

љутња/натмуленост

бес или мржња, показивати зубе

зли осмех

ореол изнад главе, анђео, невиност

ужаснутост (чита се с десна на лево) или „Ох не!“

маче — бити слададак/слатка

комбинација XD и :3 — намера да се буде фин/а

варијација :3, са дугим, издуженим очима

срце као у “Ја те <3”; пародично “<33333” или 4 “<4”

сломљено срце или када је неко сам

укусно, облизивање усана

маска, бити шокиран

шалим се

озбиљан сам / и тужан

мамут с кљовама

смајли са качкетом, бити срећан без посебног разлога

ружа

кловн

Емотикони (источноазијски стил)

d^_^b или d-_-b	слушати музику
)-0_0-(	дивљење
(^_^) или (^-^) или (^ ^) или (^.^)	осмех
(^_^) или (^~^)	намигивање
(>_<) или (>_>)	бол, фрустрација
(<_>)	туга
(_/)	зло
(-_-)	полу-љутња, узнемиреност или уздисање
(H_H)	перверзњак (од јапанске речи "hentai")
(^o^)	певати, манично се смејати
\(^o^)/	бити јако узбуђен (са раширеним рукама)
(-_-) или (~~) или (=.=)	досада, резигнираност, спсаност
(~.^)	нервоза, знојити се
(-_-) или (^_^) или (^_^);; или ^_^"	избачена вена (служи да покаже бес)
(-_-#) или (-_-a) или (-_-") или (-_-+)	гледати у нешто или у некога, продоран поглед
(-_-~)	скептичност, превртати очима
(<_<) или (>_>) или (c_c)	сумњичаво гледати у нешто
(>_~) или (~_<)	скептичност / оптуживачки поглед
(;_;) или (T_T) или (TT.TT) или (ToT)	плакати
(@_@)	запрепашћеност, збуњеност
^(.*~)	лудило, надругираност, триповање
(o_o) или (o_0)	конфузно изненађење, поремећај
(o_@)	екстремни поремећај
(0_<)	одустајање, нервозно намигивати
(O_O) или O.o	шокираност
(._.) или (._.)	заstraшеност, туга, постиђеност, разочарење
(^3^) или (^ 3^)	пољубац, задириковање, несташлук
(\$_\$)	новац у очима (или друга валута, нпр. (Y_Y))
(x_x) или (+_+)	мртав, бити исцрпљен; предати се, збуњеност
(n_n) или (n.n)	срећан, задовољан
(u_u) или (u.u)	досада, сарказам, понекад разочарење
(v_v) или (v.v)	тихо одустајање
(9_9) или (@.@)	превртање очима
(e_e)	подвала, сумња, огорчење
(e_o) или (o_e)	трептај ока
_ или *.* или *O* или *o* или *w* или *x*	видети звезде
(") или (>_>) или (<_<)	шмркати
("o)	полушокиран
(-_-)zzZ или _-_-zzZ	спавање
(o)_(o)	уморан; понекад значи луд
;o; или ;O;	гласно плакати /викати
T_T или TT_TT или Y_Y или TToTT или T.T или I_I	преувеличани плач
t(0.0t) или t(-_-t) или t(^ ^t) или . .(' _') . ..	двапут испружен средњи прст
b(~^_ ^)d или d-(^_ ^)-b или (b^_ ^)b итд	палчеви подигнути увис
q(-_-)p	палчеви спуштени на доле
\,,/(^_ ^)\,,/	добар провод (на концерту)
(_)ø или ø(_ .)	писати
(9δ_δ)=@	борити се, задати ударац
Q(^.^Q)	победник
(>^_>)O.o>)	секс
(p_-)o	бити спсан, трљати очи

енорман прид. ❶ *фил.* в. огроман 1. ❷ в. велик 1.

ентузијазам м жар, острашћеност, занесеност, усхићеност, ватра, занос, усхит, усхићење, опијеност, жести-на, одушевљење, занесењаштво, опчињеност, занетост, пасионираност, очараност, опојност, залућеност, пијанство *фил.*

еон м в. вечност

еп м (дужи спев, обично с примесама традиције и легенди) * - уй. песма

епигон м ❶ в. потомак ❷ в. следбеник

епизода ж ❶ в. догађај ❷ (~ књиге) в. том ❸ (~ ТВ серије или филма) наставка, део

епископ м владика, првосвештеник, аријар *реџ.*, акријера *реџ.*, аријера *реџ.*, архијереј *арх.*, архијереј *цркв.* - суж: митрополит (управитељ више епархија), архиепископ (први међу епископима)

епоха ж (временски период уопште или раздобље које се одликује неким догађајима) период, ера, век, раздобље, интервал, време, доба, етапа, сезона, степен, доб, циклус, ера, размак, одсек времена, мена *арх.* - уй. стадијум, моменат

ера ж ❶ (рездобље с назначеним рачунањем година) * ❷ *фил.* (временски период уопште или раздобље које се одликује неким догађајима) в. епоха

ерго прил. в. значи

еротика ж ❶ чулност, љубавна страст, сладострашће, сладостраст - уй. похота ❷ (жанр у поезији, књижевности, филму...) * - сл. порнографија

еротичан прид. ❶ (који има еротског набоја) сексуалан, секси *нейром. фам.* - уй. атрактиван ❷ (који се од-

носи на еротику) в. пожудан

ерудитан прид. учен, образован, школован, стручан

ерудиција ж (укупност знања) образовање, знање, ученост, образованост, школованост, начитаност, едукација, наображеност, школовање, високообразованост, просвећеност, стручност, поткованост, избраженост, верзираност, наобразованост, наобразба *хрв.*

есеј м в. оглед 2.

есенцијалан прид. в. најважнији 2.

ескалација ж ❶ (повећање војних акција) * ❷ ширење, проширивање, повећање, јачање, пораст, раст, повећавање, распрострањивање - уй. гомилање

еснаф м ❶ цех ❷ в. асоцијација 1.

етапа ж ❶ в. епоха 1. ❷ в. стадијум

етеричан прид. в. мистичан 1.

етика ж в. морал

етикета ж ❶ налепница, летак, декларација, вињета *арх.* - уй: амбалажа, натпис ❷ (неаргументован, обично негативан суд о некоме) етикеција, етикетирање, прилепак *жарг.*

етикеција ж ❶ (углађено друштвено опхођење с правилима) церемонија, церемонијалност, свечаност ❷ (неаргументован, обично негативан суд о некоме) етикета, етикетирање, лепљење етикете *изр.*

етичан прид. в. моралан

етичност ж в. етика

еукалиптус м бот. (лат. *Eucalyptus globulus*) *реџ.* гуми-дрво, гумино дрво, еукалипт, растегово дрво

еуфорија ж ❶ (изразито добро расположење изазвано неким догађајем) усхићеност, усхићење, острашћеност, занесеност, раздраганост, ентузијазам, ватра, занос, усхит, опијеност, жести-

на, одушевљење, жар, занесењаштво, опчињеност, занетост, екстаза, пасионираност, очараност, опојност, залуђеност, пијанство *фий*. - *уй*. радост **џ** (стање у којем се болесник осећа боље) *

ефедра ж бот. (лат. Ephedra) *реј*: со-

мина, коситерница, метлина, вилина брада, гулибрадина, гулибрада, попова брада

ефекат м **п** в. дејство **џ** в. исход

ефектива ж в. готовина

ефемерност ж в. ситница

ЖЖ

жаба ж зоол. (врста водоземца, лат. Ranidae) * - суж: бабурача, крекетуша, крастача, гаталинка

жабица ж бот. (лат. Opuntia ficus indica) реј: госпина погача, нанин језик, опунција, свекрвин језик

жабокречина ж ❶ в. (зелени слој који се нахвата на стајаћој води) * ❷ фии. в. колотечина

жаворњак м бот. (лат. Delphinium consolida) реј: гранчица, кокотић, саморотка, вид

жагор м в. жамор

жал м ❶ в. жалост ❷ в. жаљење 1.

жалан прид. в. јадан 4.

жалба ж ❶ (~ на одлуку) тужба, приговор, примедба, притужба, тужење, апелација, рекламација, уток сѝруч. арх. - сл. замерка ❷ реј. в. жал 1.

жалити несврш. непрел. и прел. ❶ не-йрел. (бити тужан, ожалошћен) * - уй. тужан ❷ нейрел. в. кајати се ❸ йрел. (осећати сажаљење) в. сажаљевати ❹ йрел. (~ за неким ко је умро) оплакивати, туговати, нарицати

жалити несврш. непрел. и прел. ❶ не-

йрел. (бити тужан, ожалошћен) * - уй. тужан ❷ нейрел. в. кајати се ❸ йрел. (осећати сажаљење) в. сажаљевати ❹ йрел. (~ за неким ко је умро) оплакивати, туговати, нарицати

жалити се несврш. ❶ (изражавати незадовољство) тужити се, јадати се, јадиковати, ламентирати, бунити се, вајкати се, уздисати у знак жаљења - уй. звоцати, негодовати, кукати, туговати, критиковати ❷ рекламирати **жалобан** прид. ❶(који изазива сажаљење) в. сажаљив ❷ (обузет жалостићу) в. жалостан 1.

жалост ж жал, туговање, туга, јад, бол, мука, сета, сетност, жалостивост, горчина, ожалошћеност, невеселост, потиштеност, снуженост, покуњеност, неутешност, очај, чемср, чамотиња, тегоба, душевна бол, печал арх., дерт йесн. - уй: нерасположење, брига, неспокој, слабост, незадовољство, мука, беда, агонија

жалостан прид. ❶ (обузет жалостићу) жалан, несрећан, тужан, ојаћен, сетан, утучен, болан, вајан, растужен, очајан, ожалошћен, плачан, че-

меран, јадован, жалопојан, жалобан, безнадежан, жалостив, плачеван, неутешан, клонуо, изгубљен, безнадан, чемерикаст, дертли *неирум. реї.*, облачан *фії.*, печалан *реї.*, деран *рей.*, шака јада *изр.* - *уй.* потресен **② в.** (који је у јадном стању, о човеку) *в.* бедан **1.** **③** (који изазива презир, о догађајима или утисцима) мучан, неповољан, горак *фії.* - *уй.* лош, грозан **④ в.** безвредан **1.**

жалостити несврш. прел. (чинити жалосним) ожалостићавати, растуживати, повређивати, јадити, наносити бол, индигнирати, ојађивати, погруживати *рей.* - *уй.* узнемиравати

жалфија ж бот. (лат. *Salvia officinalis*) *реї:* крастатица, питоми пелин, славуља, кадиља, куш, голопер, цигертрава, кадуља, црни калопер, кадуја, љековита славуља, кадуна, бели цигер, љековита кадуља, узани калопер, калопер, калупер, немачки калопер, жавбеј, црногорски пелен, крижна кадуља, перушина, кадуља-крижатица, калавер, вртни жајбел, шалвија, славља, жајбл, жалвија, пелим, права кадуља, пелин, јановденче, жалфа

жаљење с **1** притуживање, јадање, јадиковање, јадиковка, туговање, ламент, ламентација, ламентирање, жал **② в.** кајање **③ в.** сажаљење

жамор м врева, ларма, граја, жамор, галама, громор, викање, вика, цева, драње, узвикивање, писка, урликање, јаукање, урлање, цика, дрека, крика, кричање, дерњава, вриска, повика, цичање, дерање, рика, цилик, циликање, повици, узвици, алаука, крештање, галамљење, грајање, пиштање, вриштање, врискање, урнебес *фії.*, орњава *реї.*, орљава *реї.*, дерачина *фам.*, весак *арх. реї.*, дерача *арх.*, врка *арх.*, брека *арх.*, рогобор *арх.* - *уй.* бука, лупање

жандар м *в.* полицајац

жанр м (род, врста, обично у књижевности, уметности и филму) стил, манир - *уй.* врста **1.**

жаока ж жалац

жар м **1** (усијани остаци чврстог горива) жеравица, гар, живаљ *арх.* **② фії.** острашћеност, занесеност, ентузијазам, усхићеност, ватра, занос, усхит, усхићење, опијеност, жестица, одушевљење, занесењаштво, опчињеност, занетост, пасионираност, очараност, опојност, залућеност, пијанство *фії.* **③ фії.** *в.* жудња **④ фії.** *в.* ватреност

жаргон м сленг, језик улице, шатра, арго, тајни/неразумљив језик, колоквијални говор, нестандартни говор **жариште** с **1** *фії.* *в.* зачетак **② в.** средиште **1.**

жарки прид. *в.* врућ

жбир м *в.* ухода

жбуње с *в.* шипражје

жвакати несврш. непрел. **1** жватаати, гристи, глодати *суж.* **② в.** јести **③ фії.** *в.* брбљати

жврљати несврш. прел. (лоше писати или немарно цртати) шкрабати, брљати, дрљати, шврљати, шарати, чрчкарати, пискарати, чрчкати, чврљати, мрчити напир

жгадија ж *в.* клика

жгољав прид. *в.* мршав

жгољавко м жгоља, мршавко, мршавац, жилавко, сувоњавац, усуканко, кост и кожа *изр.*, хрт *фії.*, ларга *реї.*, шиља *фам.*, партвиш *жарї.*, мотка *жарї.*, кржљавац *йої.*, костур *жарї.*, сушац *хрв.*

ждерати несврш. прел. (пуно и халапљиво јести) гутати, преждеравати се, ождеравати се, преједати се, мутати, гумати, брисати, жвакати - *уй.* јести

ждерати се несврш. фиг. в. секирати се

ждероња м изелица, изјелица, лакомац, прождрљивац, незаситник, несит, ждеравац, ждерач, изеша, лакомција, пождерух(а), јелац *реџ.*, ала *фиј.*, вук *фиј.*, изјеша *реј.*, гладнуш *реј.*, покусалица *реј.*, хлебождер *фам.*, ждера *фам.*, њупација *фам.*, месождер *фам.*, гладоња *йој.*, локмаш *йој. реј.*, опсофаг *реџ.*, лижисахан *йој.*

ждракати несврш. непрел. в. вирити 1.

ждракнути несврш. прел. (бацити поглед, потајно или из прикрајка) в. гвирнути

ждраљевина ж бот. (лат. *Galega officinalis*) *реј.*: шиљ, гарингал, луда трава, рујавац, ждраљика, харлина, писковина, козјача, јастребина, ждралиње, жеравињак, орлина, козја рута, пискавица, ждралика, орловац, сковраж, пискавац

ждребац м зоол. пастув, ајгир *реј.*, пастух *реџ.*

ждребе с (младунче коња) *

жега ж (висока температура ваздуха) топлота, врелина, спарина, врућина, јара, запара, оморина, припека, вар, препека, пакао *фам.*, прижега *реј.*, калор *реј.*, звиздан *фам.*, пасја врућина *фам.*, омара *арх.*, спарност *реџ.*, упека *реџ.*

жеђ ж ❶ (потреба за пијењем) * ❷ *фиј.* в. жудња

жезло с (палица као знак владарског или неког другог достојанства) скиптар, скептар, палица, штап

железара ж топионица, ковачница, виган, ковачка радионица

желудац м (проширење органа за варење у трбушној дубљи) стомак, трбух, абдомен, утроба, дроб *арх.*

жеља ж ❶ воља, намера, одлука, прохтев, стремљење, настојање, тежња, амбиција, хтење, циљ, аспирација, замисао, примисао, план, интенција, наум, накана, тежење, смерање, идеал, промишљај, претензија, нагон, смер *реџ.*, намисао *реџ.* ❷ в. жудња ❸ (предмет жељења, оно што се хоће) захтев, тражња, тражење, прохтев ❹ в. нада 1.

жељан прид. (који осећа жељу) жудан, гладан *фиј.*, жедан *фиј.*, несит *реџ.* - уј. пожудан ❷ (којег други жеље) пожељан, потребан, добродошао, прихватљив - уј. погодан

жемља ж *реј.* в. земичка

жена ж ❶ госпођа, дама, женско, котула *реј.*, женска *фам.*, сукња *фам.*, леди *реџ.*, лепши пол *изр.*, баба *реј.* ❷ супруга, сапутница, љуба *фам.*, госпођа, брачни друг *форм.*, животна сапутница *изр.*, лепша половина *изр.*, баба *фам.* - уј. старица 1., девојка 1.

женољубац м в. женскарош

женска ж в. девојка 1.

женскадија ж *фам.* више жена заједно, женскиње

женскар м ❶ в. женскарош ❷ в. похотљивац

женскарш м женскар, женољубац, шармер, освајач, заводник, дон жуан, казанова, лола, магнуп, галебар *реј.*, лангокур *реј.*, фрајер *фам.*, пицопевац *фам.*, вагинопоклоник *жарј.*, заводилац *реџ.* - уј: љубавник, распусник

женственост ж (женске особине, духовне и физичке) љупкост, нежност, скромност, допадљивост, дражесност - уј. лепота, привлачност

жеравица ж (усијани остаци чврстог горива) жар, гар, живаљ *арх.*

жестина ж ❶ (особина оног што

је жесток) јачина, силина, жустрина, сила, снага, снажност, интензитет, силовитост, енергија, жустрост, енергичност, вихор *фий.* - уй: снага ② (насиље над становништвом) принуда, суровост, округлост, тлачење, немилосрдност, набуситост, насиље, мучење, нечовештво, угњетавање, крвништво, нападност, силовитост, присиљавање, немилост, нехуманост, нељудскост, поробљивање, виолентија, насилништво, бруталност, грубијанство, неумољивост, злостављање, злочинство, подјармљивање, присила, несмиљеност, дивљаштво, силништво, силецијство, примсна сила, зулум, погром *суж.* - уй: злочин, разбојништво, сила, агresiја, грубост ③ в. разјареност ⑤ в. жар 2. в. грубост 1. ⑥ (јако алкохолно пиће) *

жесток прид. ① напрасит, нагао, афективан, фуриозан, жустар, дивљи, диваљ, темпераментан, буран, жучљив, занесен, горопадан, махнит, жучан, осион, плах, жив, плаховит, виолентан, агресиван, необуздан, опасан, прек, набусит, неуравнотежен, насилан, импулсиван, раздражљив, помаман, осоран, силовит, безобзиран, живчан, напрасан, нападан, отрован, несталожан, експлозиван, распаљив, грозничав, мушичав, ђудљив, ватрен *фий.*, вирулентан *фий.*, вехементан *арх.*, зајебан *нар. фам.*, нервозан *еуф.* - уй: некултуран, осетљив, груб, тврдоглав, страстан, бесан, немиран, грозан ② јак, снажан, моћан, гороломан, горостасан, развијен, натчовечански, једар, бодар, силовит, силан, несаломљив, плећат, очеличен, оштар, стасит, робустан, мускулозан, мишићав, набилдован *фам.*, акутан *реј.*, дречан *реј.*, ковински *реј.*, кременит *реј.*, херкул-

ски *реј.* - уй: чврст, живаљ, крипан, дивљи, чио, крупан ③ в. дивљи 2.

жив прид. ① (који живи) * ② (о рани) ③ (о рани) незарастао, неизлечен, незалечив, ④ пресан, сиров, некуван, недопечен *суж.* ⑤ в. активан ⑥ актуелан ⑦ в. очуван ⑧ в. живахан 1. ⑨ в. прометан ⑩ в. живописан

живаљ м народ, маса, свет, свети-на, широки слојеви, људи, становништво, особе, сви, обични људи, улица *фий.*, раја *фам.*

жива трава ж бот. (лат. *Erodium cicutarium*) *реј.*: чапљан, иглица, ма-чак, полудневница, мала жива тра-ва, качњак, чапљина, црвене ножи-це, теклица

живахан прид. ① разигран, млада-лачки, жив, енергичан, виталтемпе-раментан, покретљив, динамичан, снажан, покретан, полетан, весео, животан, агилан, врцкаст, пун жи-вота, пун живости, вижласт, ведро-духа, бодар, чио, жустар, прштав, ве-дар, крепак, немиран, окретан, мла-ђахан, ватрен *фий.*, гибак *фий.*, бу-јан *фий.*, активан *фий.* - уй: свеж, јак, млад, неуморан ② брз, хитар, лако-ног, вратоломан, окретан, вртоглав, жустар, хитроног, убрзан, ужурбан, трчећи, неухватљив, тајфунски, ви-ловит, жив, муњевит, као зец/веве-рица, брзоног, агилан, експедитиван, покретљив, летећи, као муња/блесак, као ветар, лак *фий.*, крилат *фий.*, кри-лоног *реј.* ③ в. весео 1. ④ в. добро-држјеи

живахност ж ① в. живост ② в. ве-сеље 1.

живац м анат. (назив за органе у људском телу за преношење импул-са) нерв, ганглија

живети несврш. непрел. ① бити, по-стојати, егзистирати, вековати *йесн.*

- уй: животарити, боравити ② в. становати 1.

живљење с в. живот

живописан прид. ① (који се одликује живошћу) шаролик, жив ② в. занимљив

живост ж воља, полет, јачина, виталност, снага, енергија, живахност, животиност, живот, крепкост, елан, жустрина, чилост, енергичност, крепост, силина, динамика, сила, снажност, интензитет, разиграност, силовитост, моћ, активност, акција, јакост, приштавост, срчаност, вољност, крепкоћа, жустрост, темпераментност, зор *реї.*, јакленост *реї.*, вигор *арх. реї.* - уй: марљивост, ватреност, окретност, чврстина - сл: покретљивост, бодрост, брзина, хитрина, врцкастост, заинтересованост, лакоћа

живот м ① егзистенција, постојање, живљење, егзистирање, опстојање, глава *фиї.*, трајање *фиї.*, век *фиї.*, вековање *йесн.*, живовање *реї.* ② в. живот

животан прид. ① в. живахан ② в. пресудан ③ в. стваран

животарење с преживљавање, вегетирање, таворење, злопаћење, робја *фам.*, крпљење *фам.*

животарити несврш. непрел. преживљавати, вегетирати, таворити, спајати крај с крајем, злопатити се, вегетовати, робијати *фам.*, крпити се *фам.*

животиња ж ① звер, бестија, бештија, четвороножац *суж.*, хајван *фам.* - сл: марва, стока ② (набусит, неотесан човек) насилник, неотесанац, неотесанко, напасник, напрасник, манијак, простак, дивљак, сировина, силеција, живина *фам.*, силос *жарї.*, звер *екс-йр.*, несуздржљивац *реї.* ③ (лош, зао човек) в. нитков

Домаће животиње

СТОКА

коза	јарац	јаре
крава	бик / во	теле / јуне
овца	ован	јагње
свиња	нераст	прасе

ЖИВИНА

голуб	голубица	голубић
гуска	гусан	гушче
ћурка	ћуран	ћуре
кокошка	петао	пиле
морка	моран	морче
ној		
патка	патак	паче

ОСТАЛО

зец	зечица	
коњ	кобила	ждребе
кунић		
магарац	магарица	магаре
мазга		
мачка	мачор / мачак	маче
мула		
пас	керуша / кучка	штене
пчела	трут	

животињски прид. ① (који има особине животиње) анималан, зверски ② *фиї.* в. груб

животопис м в. биографија

живцирати несврш. прел. (чинити некога нервозним) в. нервирати

живчан прид. ① (који се односи на живце) нервни ② в. нервозан ③ в. пргав

жидак прид. ① (који је између ретког и густог) разређен, кашаст - уй. густ 1., редак

жижак м в. фитиљ

жила ж тетива, везиво

жилав прид. ① (који је са израженим жилама) * ② *фиї.* отпоран, чврст, постојан, солидан, издржљив, чно, енергичан, бодар, крепак, - уй: виталан, окретан ③ *фиї.* мишићав, мускулозан *реї.* - уй: снажан 1., чврст

жилавост ж ❶ отпорност, издржљивост, истрајност, резистенција, опстојност, устрајност, имунитет, резистентност - уй: кондиција, трајност, јачина, чврстина, бодрост ❷ мишићавост, мускулозност *рејџ*. - уй: снага

жирафа ж зоол. (лат. *Giraffa camelopardalis*) камелопард *рејџ*.

житар м бот. (лат. *Zabrus tenebrioides*) житни трчак

житељ м становник, грађанин, припадник државе/народа ▼ уй. човек

житије с хагиографија - уй. биографија

житкост ж (особина онога што је житко) разређеност, житкоћа

житница ж ❶ (спремиште за жито) житњак, хранионица, амбар, штагаљ, остава, магазин, магацин, комора, спремиште, спремница, складиште, спремиште сточне хране, хамбар *рејџ*, магази *фам*. ❷ (крај који је извор хране) хранионица

жица ж ❶ таленат, дар, оштроумност, надареност, довитљивост, диспозиција, обдареност, даровитост, виспреност, способност, вештина, талентованост, бистроумност, бистрина, одличност, бистроћа, врсност, смисао (за нешто), сналажљивост, квалитетност, знање, интелигенција, досетљивост, изврсност, инвентивност, талент, какојство *рејџ*., квалитета *хрв*. - уй: квалитет, креативност ❷ в. кабл 1.

жлеб м в. јама

жонглер м в. акробага

жонглерски прид. в. акробатски

жрвањ м в. млин 2.

жрец м ▼ уй. отац 3.

жртва ж ❶ (погинуо или рањен у некој несрећи или рату) погинуо, на-

страдао - уй. страдалник ❷ (добровољно одрицање од нечега) в. жртвовање

жртвовање ж (добровољно одрицање од нечега) жртва, одрицање, самопожртвовање, самоодрицање - уй. уздржавање

жртвословље ж *хрв*. в. виктимологија

жуборење с в. клевета

жуборити несврш. непрел. ❶ в. брбљати 2. ❷ в. брундати ▼ уй. бучати 2.

жудети несврш. непрел. ▼ уй. венути 1.

жудња ж чежња, изгарање, копњење, жуђење, тежња, жар, жеља, страст, хтење, воља, жеља за чим, стремљење, жудност, чезнуће, жеља за нечим, чезнутљивост, нагон, жеђ *фиј*., глад *фиј*., вапај *фиј*., сан *фиј*., хлепња *рејџ*.

жуђење с в. жудња

жуморити несврш. непрел. в. брундати

жупан м ▼ уй. војвода

жупник м *рејџ*. парох, парок *рејџ*., плован *хрв*., плебануш *хрв*.

журан прид. неодложан, нужан, важан, ургентан, хитан, горући, обавезан, неодгодив, неизоставан, неопходан, неизбежан, безодвлачан, промптан, прек *фам*., прешан *рејџ*.

журба ж ужурбаност, јурњава, неред, метеж, чајтнот, општа јурњава, трка *фиј*., гужва *фиј*., фрка *фам*., стрка *хрв*. жарі.

журка ж жур, весеље, забава, играња, вечеринка, посело, веселица, фешта (феста), провод, дернек *рејџ*., тулум *рејџ*., теферић *рејџ*., журеза жарі., домјенак *хрв*. - уй: славље, пијанка, седељка

журнал м в. новине

журнализам м новинарство, журналистика, публицистика, новинство арх.

журналиста м в. новинар

журналистика ж новинарство, журнализам, публицистика, новинство арх.

жустар прид. **о** напрасит, пргав, нагао, жесток, ђудљив, фуриозан, афективан, дивљи, занесен, диваљ, горопадан, свадљив, махнит, жучан, цангривав, заједљив, виолентан, агресиван, плах(овит), непријатан, необуздан, прек, набусит, осيون, дурљив, неуравнотежен, плаховит, насилан, импулсиван, срчан, раздражљив, љут, помаман, здушан, осоран, силовит, нецивилизован, недисциплинован, безобзиран, непокоран, срдљив, живчан, напрасан, једљив, мрзовољан, примитиван, нападан, несређен, инатљив, отрован, пркосан, несталожен, свађалачки, експлозиван, мргодан, распаљив, неразборит, грозничав, чандрљив, самовољан, покарљив, цандрљив, својеглав, жучљив, рабијатан, гневљив, плах, једак, мушичав, ужасан, зловољан, обестан, темпераментан, мрк *фиї.*, ватрен *фиї.*, вирулентан *фиї.*, рогат *фам.*, вехементан арх., нервозан *еуф.* - уй: осећајан, некултуран, осетљив, груб, тврдоглав, страстан, бесан, јак, немиран, разуздан, грозан - сл: настрн, надахнут, смркнут, хировит, строг, суморан **о** в. живахан 2.

жустрина ж в. живост

жути зечји трн ж (лат. *Sarothamnus scoparius*) жута метла, жука-метловица, зечевац

жутика ж (лат. *Berberis vulgaris*) *бой.* шимширача, жути шиб, шимширово дрво, жутовина, трпка жутика, бобковина, бреберика, дивљи шимшир, жуто дрво, бребер, кисљен, чешмиње, бреберовина, жути шипак, жута шиб, баботрсовина, жутоко-ра, жутелинка, оцетка, сутековина, жутиковина, бабковина, жута шума, циганско грожђе, чесмина

жутилица ж (лат. *Genista tinctoria*) трава од жутица, зановет, жутељица, дренк, обична жутица

жутоваљка ж (лат. *Emberiza citrinella*) жутоперка, жутица, жута стрнадица

жутовољка ж * (птица певачица)

жутокљунац м фам. новајлија, почетник, дебитант, придошлица, новодошлица, новодошљак, брљавац, аматер, букварац *фиї.*, пионир *фиї.*, неискусник *реї.*, новак *фам.*, полетарац *фам.*, зелембаћ *фам.*, јуниор *фам.* *фиї.*, голобрадац *фам.*, шмо-кљан *фам.*, клокан *жарї.*, праксист *хрв.* - уй: шепртља, приправник, ученик - сл: стажиста, неискусан, смушен-њак *фам.*

жутоперка ж в. жутоваљка

жутуља ж **о** (лат. *Motacilla flava*) жута пастирица **о** (лат. *Trygon pastinaca*) шиб **уї.** ајкула 1.

жуч ж фиг. в. бес

жучан прид. в. жустар 1.

Зз

забава ж ❶ журка, весеље, игра-
ка, вечеринка, посело, веселица,
фестивала (феста), дернек *реї.*, тулум
реї., теферић *реї.*, локатив *жарї.*, жу-
реза *жарї.*, домјенак *хрв.* - уй: славље,
пијанка, седељка ❷ *в.* разонода ▼ уй.
бекријање, гозба

забаван прид. анегдотичан, сме-
шан, шаљив, духовит, комичан, ла-
крдијашки, анегдотски, искричав,
хумористички, анегдоталан, хумо-
ристичан, хуморан, гротескан *експр.*,
необичан *фиї.*, откачен *фам.*, (~ неку
игру, обично дечију) играти се, зани-
мати се ❸ (бити у љубавној вези) би-
ти у шеми *жарї.*, фурати *жарї.*

забављач м аниматор, лакрдијаш,
веселяк, луда, шегач, шаљивчина, ло-
ла, шаљивџија, шаљивко, враголан,
шаљивац, комедијаш, шерет, бећар,
ђаволан, комедијант, завитлант, зев-
зек, обешенењак, лутак *фиї.*, егленџија
реї., бајацо *реї.*, леро *реї.*, пајацл *реї.*,
пајацо *реї.*, харлекин *реї.*, луцпрд
фам., спрдач *фам.*, зафркант *фам.*,
цумбушлија *фам.*, спрдало *фам.*,

зезант *фам.*, арлекино *фам. реї.*, зе-
затор *фам.*, спадало *фам.*, зајебант
нар., ограшеновић *реї.*, бургијаш
реї., клаун *хрв.* - суж: комичар, арле-
кин, циркузант, гутач ватре, цирку-
сант, глумац, мимичар, пантомими-
чар, жонглер, клоун, пајац

забављачица ж анимир-дама

забадава прил. ❶ *в.* бесплатно ❷ *в.*
безразложно

забачен прид. ❶ завучен, забит,
забитан, удаљен, далек, глуп, дубок,
усамљен, неприступачан, врлетан,
богу иза ногу/леђа/кичме/трегера
изр., недоходан - уй. вратоломан 2.
❷ *в.* назадан

забашурен прид. *в.* скривен

забезекнут прид. (много изнена-
ђен, непријатно) *в.* запрепашћен

забезекнути се сврш. (много се
изненадити) запрепастити се, запа-
њити се, пренеразити се, пресами-
тити се, фрапирати се, шокирати се
- уй. ужаснути се

забелешка ж *в.* белешка

забит ж ❶ (удаљено, осамљено ме-

сто) вилајет, недођија, бестрагија, бестраг, пустолина, безљуђе, осама *фиї.*, тунгузија *фиї.*, жабокречина *фиї.*, баруштина *фиї.*, прњавор *фам.*, дивљина *фиї.*, далечина *реї.*, бучумет *реї.*, вукојбина *нар.*, припиздина *жарї.*, пичковци *жарї.*, вукодрчина *жарї.*, парложина *реїї.*, недоход *реїї.* ❷ *беспуће*, врлетност, неприступачност, непролазност, недоходност, недоступност, недоступ, дивљина, беспутност, неприступност, беспутница, непроходност, непрелазивост, путош, *беспућина фам.*, злопутност *реїї.*, *беспут реїї.* - *суж*: стеновитост, строћа, кршевитост

забити сврш. прел. в. забости

заблаћен прид. в. блатњав

заблејати сврш. непрел. изговорити, проговорити, изустити, прозборити, зуцнути, прословити, писнути, рећи, заустити, пробеседити, заблекати, отворити уста, пустити глас, проустити, запевати *фиї.*, зинутити *фиї.*, зацвркнутити *фиї.*, кукурикнутити *фиї.*, ланутити *фиї.*, бекнутити *фиї. ђої.*, гукнутити *фиї.*, загукати *фиї.*, пропевати *фам.*, гакнутити *фам.* - *уй*: говорити, признати

заблуда ж ❶ (погрешно мишљење о нечему) незнање, илузија, забуна, блудња, заблудност, предрасуда ❷ в. дезинформација ❸ в. грешка 1.

забога узв. ама (ама не претеруј), аман, а, ако бога знаш, тако ти бога, побогу, али, бре, море

заборав м ❶ в. амнестија ❷ в. амнезија

заборавити сврш. прел. ❶ (изгубити из памћења) избрисати (из сећања), изаћи из памети ❷ (услед расејаности, нешто не понети) не узети, не сетити се, оставити ❸ (престати мислити о нечему) смести с ума, из-

губити из вида, пропустити

заборавност ж заборављање, амнезија *фам.*, сенилност *фиї. жарї.*, склероза *фиї. жарї.*,

забости сврш. прел. убости, забити, сунути, заринутити, зарити, стерати, сјурити, засуљити *фам.*, збичити *жарї.*, кркнутити *жарї.*

забран м в. шума

забранити сврш. прел. ❶ (увести забрану) не дозволити, не допустити, укинути, ставити изван закона *изр.*, ставити под забрану *изр.* ❷ в. онемогућити

забрањен прид. в. илегалан

забрзати сврш. прел. в. зајурити се

забринут прид. брижан, узнемирен, неспокојан, немиран, зебљив, уплахирен, узбуђен, надражен, нелагодан, у бригама, пун бриге, брижљив *реїї.*

забринутост ж в. жалост

забрљати сврш. прел. ❶ (нешто погрешно урадити) упрскати, засвињити, усвињити, направити глупост, засрати *нар.*, зајебати *нар.* - *уй*. погрешити, покварити ❷ (нешто овлаш, лоше урадити) в. смандрљати

забуна ж ❶ (погрешно схватање) неспоразум ❷ (услед страха, стида) конфузност, сметеност, смушеност, растресеност, смућеност, изгубљеност, запетљаност, збрканост, помутња, смутња, пометња, пртљавост, погубљеност *фам.* ❸ в. грешка 2.

забунити се сврш. в. збунити се

забушавање с (извлачење од посла) врдање, забушавање, извлачење, изврдавање, лавирање, завлачење, измицање, провлачење, избегавање, ескивирање *фам.*, вађење *фам.* - *уй*. правдање

забушавати несврш. непрел. (избегавати посао или мало радити) ва-

диги се, лавирати, тражити изговор, изврдавати, врдуцкати, правдати се, ослобађати се, избежавати, извлачити се, изговарати се, оправдавати се, извињавати се, избављати се, шеврдати *фам.*, шарати *фам.*, врлудати *фам.*, увијати *фам.*, испричавати се *хрв.*, хватати кривину *изр.* - *сл:* забушавати, измотавати се, измицати

забушант м ❶ в. нерадник

забушантски прид. в. доколичарски

завада ж в. свађа

заваравање с в. варка 1.

заварати сврш. прел. в. преварити

завежљај м ❶ замотуљак, свежањ, замотак, завезак, смотуљак, пинкл *реї.*, пинклец *реї.*, завијутак *реї.*, смотак *реї.*, завитак *реї.*, пакетић *реї.* ❷ в. багља

завезан прид. ❶ в. вештачки 2. ❷ в. везан 2.

завера ж (тајно удруживање ради заједничког деловања, тајно деловање против некога уопште) урота, диверзија, саботажа

завереник м (онај који учествује или организује диверзије) уротник, диверзант, саботер

завеса ж застор, драперија, перде *реї.*, перда *реї.*

завести сврш. прел. ❶ освојити, опчинити, занети, залудети, омамити, сломити срце *изр.* ❷ в. заврбовати ❸ в. преварити ❹ (~ законе, мере, ред и сл.) в. увести 3.

завет м ❶ заклетва, реч, изјава верности, свечано обећање, аманет *реї.*, вера *реї.*, повера *реї.* ❷ в. верност 1.

завештање с в. задужбина

завијати несврш. непрел. прел. в. извртати

завијен прид. в. витичаст 1.

завијутак м в. завој 1.

завинут прид. в. савијен

зависан прид. ❶ (који није слободан) потчињен, овисан, потлачен, подјармљен, неслободан, поданички, покорен, покорнички, вазалски, субординиран *форм.* ❷ (који је зависник о нечему) овисан, навуčen *фам.*

зависник м в. наркоман

зависност ж подређеност, потчињеност, потлаченост, покореност, субординираност, инфериорност, инфериоран положај, понизност, овисност, неслобода, подјармљеност

завити сврш. прел. в. заврнути

завитлавати несврш. прел. ▼ уї. задевати 1.

завитлати сврш. прел. в. бацити

завичај м в. домовина

завлачити несврш. прел. увлачити, метати, уносити, инкорпорирати, трпати, придодавати, додавати, укључивати, уметати, уједињавати, утрпавати

заход м институт - уї. институција

заводити несврш. прел. ❶ удварати се, кокетирати, флертовати, придобијати, освајати, мувати *фам.*, салетати *фам.*, барити *фам.*, набацивати се *фам.*, стартовати *жарї.*, обрађивати *жарї.*, очијукати *реї.* ❷ в. дозивати

заводљив прид. ❶ ласциван, чулан, опсцен, голицав, опојан, пламен *фїї.*, ватрен *фїї.*, љут *фїї.* *жарї.*, пикантан *фїї.* *жарї.*, врео *фїї.* - *сл:* провокативан, еротичан ❷ в. заносан

заводљивост ж лепота, дражест, дражесност, атракција, допадљивост, љупкост, угодност, примамљивост, грација, шармантност, шарм, привлачност, драгост, грациозност, магнетизам, неоодољивост, склад, складност, милина, чар, симпатичност, умилност, пожељност, драж, афини-

тет, финоћа, атрактивност, красота, убавост, умиљатост, пријатност, симпатија, наочитост, леполикост, миљушност, примамљивост, лепушкост, угода, милоћа, миловидност, занимљивост, замамност, магнетичност, магнет *фиј.*, магија *фиј.*, зор *реј.*, аман *реј.*, мачкастост *фам.* женственост *суж.*, - *уй*: благод, харизматичност, доброта, нежност

заводник м в. женскаррош

заводница ж в. намигуша

завођење с удварање, кокетирање, придобијање, флерт, освајање, мување *фам.*, очијукање *фам.*, обрађивање *жарј.*, старт(овање) *жарј.*, барење *жарј.*

завој м **1** спирала, прегиб, вијуга, облина, лук, венац, кривина, бандажа, колобар, окука, набор, кривуља, савијутак, витица, завијутак, превој, зглоб, обруб, део круга, крива црта, банда, рескавица *реј.*, шевујица *реј.*, завојица *реј.*, обрт *реј.*, сагиб *реј.*, синус *мај.*, косинус *мај.*, тангенс *мај.*, волута *сјруч.* - *уй*: црта, прстен, круг - *сл*: кружница, кугла, полукруг **2** бандажа, потпасач, утега, фачла, врпца за превијање рана

завојаст прид. в. витичаст 1.

завојит прид. в. витичаст 1.

заволети сврш. прел. (осетити љубав према некоме, почети волети) в. заљубити се

завратница ж **▼** *уй*. даска

заврбовати сврш. прел. (придобити за неко удружење, посао, акцију, партију и сл.) наговорити, подбости, подбунити, агитовати *нейрел.*, нагнати, подстакнути, приволети, уверити (у нешто), завести, придобити, узбудити, привући (на своју страну), умолити, нахушкати, намамити, занети, изазвати, лобирати *нейрел.*, потхра-

нити, натерати, навести, узбуркати, смунтати, напујдати *фиј.*, напунтати *реј.*, напућкати *реј.*, смувати *фам.*, запалити *фам.*, скувати *жарј.*, смутити *жарј.*, подговорити *реј.*, науцкати *реј.*, агитирати *хрв.*, натуткати *хрв.*

заврзлама ж **1** в. кочница 1. **2** *фам.* в. варка 2.

завриштати сврш. прел. в. викнути

заврљачити сврш. прел. *фам.* в. бацити

заврнут прид. в. блесав 1.

заврнути сврш. прел. увити, усукаати, увинути, пресамитити, уврнути, скврчити, завити, засукати, завинути, извинути, искривити

заврнути шију сврш. прел. **▼** *уй*. убити

завртањ м матица, навртка, матични вијак

завртач м в. вентил

завртети сврш. прел. **▼** *уй*. бацити

завршен прид. направљен, уобличен, уређен, формиран, довршен, свршен, сређен, обликован, профилисан, дотеран

завршетак м в. свршетак

завршити сврш. прел. **1** (привести нешто крају) свршити, довршити, докрајчити, окончати, зготовити, заокружити, одрадити, закључити, *фиј.*, апсорбовати *фиј.*, докочати *реј.*, докусурити *арх.*, истерати до краја *изр.* - *уй*. обавити, спремити **2** (спровести нешто у дело) в. обавити

завући се сврш. нестати, потулити се, склонити се, прикрити се, скрити се, сакрити се, притајити се, замести/заметнути/затрти трагове, заметнути се, ишчезнути, пшчућуњити се *реј.*, шћуљити се *реј.*, шћуљурити се *фам.*, завући се у мишију рупу *изр.*

завучен прид. в. забачен

загађивати несврш. прел. блатити, прљати, поганити, брљати, вашарити, мазати, каљати, мрљати, брложити, гадити, чинити нешто гадним, мрсити, мељати *фиї. реїї.*, свињити *фам.*, стрвити *реїї.*, смрадити *реїї.*, брљугати *реїї.*

загазити сврш. непрел. *фиї.* в. ступити

загат м в. брана

заговарач м в. заговорник

заговорник м следбеник, поклоник, присталица, гласноговорник, симпатизер, љубитељ, приврженик, заступник, заштитник, поборник, присташа, бранилац, заговарач, експонент, заговаратељ, подржаватељ, подржавач, носилац, бранитељ, стегоноша *фиї.*, навијач *фиї.*, барјактар *фиї.*, заставник *фиї.*, апологета *фиї.*, фан *фам.*

загонетан прид. в. магијски

заграда ж ❶ в. ограда 1. ❷ в. плот

загрејан прид. в. врућ

загрижен прид. ❶ задрт, једностран, беспоговоран, нетрпељив, доминантан, ауторитативан, догматичан, нетолерантан, крут, доктринаран, догматски, фанатичан, праволинијски *фиї.*, једнолинијски *фиї.* ❷ в. задрт 2.

загрмети сврш. прел. в. викнути

загушење с (у саобраћају) застој, зачепљење, колапс

загушљивост ж ▼ уй. врућина

задавити сврш. прел. в. удавити

задатак м ❶ (оно што треба да се изврши) дужност, обавеза, посао, улога, функција, задаћа *хрв.* ❷ (оно чему нешто или неко служи) циљ, намена, сврха, улога, функција, разлог постојања, поента - уй. смисао

задати сврш. прел. дати (задатак), доделити

задах м в. смрад

задебљан прид. в. бабураст

задебљаност ж в. задебљање

задебљање с израслина, кврга, чворуга, отеблина, натекнуће, отвордуће, чвор, натеклина, одебљање, испупчина, задебљаност, чворнатост, тврдина *реїї.*, напукнуће *хрв.*

задебљати сврш. непрел. набрекнути, нарасти, отећи, испупчити, надимати, натећи, набрећи, набујати, напупети, набубрити, повећати се, поднадути се, увећати се, повећати обим, напупати, набухнути *реїї.*, подбухнути *реїї.*, напухати се *хрв.* - сл: прекипети, распрснути се

задевати несврш. прел. (шалити се на туђ рачун или некога изазивати вербално) в. задиркивати

задевати несврш. прел. ❶ зачикавати, провоцирати, подбадати, пецкати, задиркивати, диркати, љутити, дирати, зезати се (с неким), збијати шалу, дражити, хушкати, изазивати, мамити, срдити, драшкати, пикати, надраживати, баркати *реїї.*, брцкати *фам.*, боцкати *фам.* - уй: врећати, исмевати ❷ в. дозивати

задесити се сврш. наћи се, обрести се, обрети се, доспети, затећи се, створити се, десити се, појавити се

задивљен прид. усхићен, очаран, одушевљен, егзалтиран, импресиониран, пасиониран, занесен, загрејан, френетичан, понесен

задиркивати несврш. прел. (шалити се на туђ рачун или некога изазивати вербално) пецкати, дирати, провоцирати, чачкати, зачикавати, задевати, боцкати, изазивати, пикати, играти се, зафркавати, раздраживати, зезати *фам.*, подјебавати *нар.*, зајебавати *нар.* - уй. ругати се

задиркивати несврш. прел. зачикавати, провоцирати, подбадати, пецкати, задиркивати, диркати, љутити, дирати, дражити, надраживати, зезати се (с неким), збијати шалу, дражити, хушкати, изазивати, мамити, срдити, драшкати, пикати, раздраживати, надраживати, баркати *реј.*, брцкати *фам.*, боцкати *фам.* - *уй:* вређати, исмевати

задњица ж позадина, тур, буља *фам.*, гузица *нар.*, дупе *нар.*, педу *жарј.*, шерпа *жарј.*, жутара *жарј.*, кенара *жарј.*, буљон *жарј.*, рит *арх.*, гуза *деч.*

задовољавати несврш. прел. ❶ (чињити све неком) *в.* угађати ❷ (подмиривати потребе за нечим) подмиривати, намиривати ❸ (испуњавати очекивања) *

задовољан прид. *в.* весео 1.

задовољство с весеље, уважење, част, радост, ужитак, почаст

задржавати несврш. непрел. ▼ *уй.* заустављати

задржавати се несврш. *в.* висити 1.

задрт прид. ❶ (претерано одан нечему) загрижен, заслепљен, затуцан, затрован, једностран, фанатичан, некритичан, занесен, индоктриниран, искључив, крут, доктринаран, догматичан, догматски, нетрпељив, нетолерантан, крут, доктринаран, намћораст, праволинијски *фиј.*, једнолинијски *фиј.* ❷ (који упорно остаје при своме) тврдоглав, самовољан, својеглав, бандоглав, загрижен, затрован, својевољан, инатљив, усковид, напоран, крут, непомирљив, јогунаст, недоказан, искључив, недоказив, упоран, на своју руку, мазгински, истрајан, дебелоглав, као мазга, окорео, мазгаст, накриво насађен, не-

разложен, ограничених/уских видика, ћошкаст, тежак, сомовски, загрижљив, устрајан, уских хоризоната, мазговски, скучен *фиј.*, крвав *фиј.*, тврдокоран *фиј.*, неукротив *фиј.*, као магарац *фиј.*, засукан *реј.*, лулав *реј.*, затуцан *фам.*, заврнут *фам.*, загуљен *фам.*, овејан *реј.* - *уй:* цангрива, догматичан, незгодан, огорчен, непокоран, компликован, ћудљив, једностран, нетолерантан, конзервативан - *сл:* ускогруд, убојит, праволинијски, каприциозан, тесногруд, намћораст

задртост ж јогунастост, тврдоглавост, самовољност, својевољност, непопустљивост, недоказаност, својевоља, упорност, искључивост, тврдокорност, својеглавост, глувоћа на доказе/разлоге, истрајност, мазгинство - *уй:* пркос, непокорност - *сл:* каприциозност, ћудљивост, наивност

задужбина ж опорука, аманет, наследство, тестамент, очевина, наслеђе, дедовина, баштина, легат, заоставштина, завештање, тековина, поклон, дар, материнство, последња воља/жеља, наслеђење, воља *реј.*, запис *реј.*, нашљеђе *реј.*, ћаћевина *реј.*, насљеђевина *реј.*, оставина *реј.*, бабалук *арх.*, завештај *арх.*, посмртнина *реј.*, насљеђевина *реј.*, оставштина *реј.*, старина *реј.*

задужење с *в.* ангажман 1.

задужити сврш. прел. ❶ (дати неком нешто у обавезу) обавезати, заветовати, везати *арх.* ❷ (оптеретити дугом) *

зажалити сврш. прел. покајати се, признати грешку

зазивање с *в.* евокација 2.

зазивати несврш. прел. *в.* инвоцирати

зазирати несврш. прел. *в.* снебивати се

зазорљив прид. в. срамежљив 1.

заинтересован прид. ❶ (онај који показује интересовање за нечим или неким) * ❷ радознао, љубопитљив, љубопитан, питљив, заинтригиран, куриозан *реџ*.

заинтересованост ж ❶ (постојање интересовања за нечим) интересовање, занимање, интерес ❷ (особина онога који је заинтересован) радозналост, љубопитљивост, љубопитност, питљивост, заинтригираност

заиста прил. наравно, да, апсолутно, стварно, свакако, извесно, дакако, гарантовано, сигурно, безусловно, дефинитивно, засигурно, доиста, дабоме, јамачно, несумњиво, савршено, без даљњег, природно, посвема, нема сумње, дупке, поуздано, до краја, разуме се, јесте, безбеди *реџ*, зацело, без сумње, посве, подразумева се, зауфано *реџ*, гарант *фам.*, јес *жарџ*, недовољено *хрв.*, неупитно *хрв.*

зајам м ❶ (оно што се даје на зајам, обично новац) позајмица, кредит, на одложено *изр.*, дуг *фиџ*, вађевина *реџ*, обдуга *арх.*, лихва *реџ*, порга *реџ*, посудба *хрв.* ❷ (одлагање наплате за издату робу на поверење) в. вересија

зајапурен прид. румен, црвен, поцрвенео, ружичаст, ужарен, зажарен, руменкаст, црвен као рак, црвен као паприка

заједљив прид. в. злобан

заједљивост ж пакост, цинизам, отровност, злоба, малициозност, иронија, сарказам, уједљивост, јеткост, opakост, малигност, изругивање, персифлажа *реџ*.

заједница ж в. асоцијација 1.

заједнички прид. (који се односи на све) општи, скупни, колективни, тотални, апсолутни, генерални, начелни, уопштен, удружени, свеопшти, опћи *хрв.*

зајурити се сврш. јурнути, убрзати, пожурити, потрчати, појурити, похрлити, забрзати, потпрашити пете/ноге, залетети се, затрчати се, убрзати се, опружити корак, полетети *фиџ*, дати гас *фам. изр.*, шибнути *фам.*, нагнути *реџ*., акцелерирати *сѝруч*.

заказати сврш. прел. (не оправдати очекивања) изневерити, разочарати, затајити, подбацити, оманути

закаснити сврш. непрел. (доћи са закашњењем) задоцнити, одоцнити, окаснити, стићи касно/прекасно,

закашњење с заостатак, кашњење, задоцњење, застој

закерало м с в. гунђало 1.

закерати несврш. непрел. в. звоцати

закинут прид. в. обесправљен

заклати сврш. прел. ▼ уџ. убити

заклетва ж ❶ завет, реч, изјава верности, свечано обећање, аманет *реџ*., вера *реџ*., повера *реџ*. ❷ в. верност 1.

заклон м штит, заштита, браник, заслон, штитник, помоћ, преграда, окриље, заслонац, застор, заштитник, бусача, заклањач, кишобран *фиџ*., скут *фиџ*., параван *фиџ*., бранич *реџ*., шилт *реџ*., калкан *реџ*., фронтин *реџ*., пребој *реџ*., крило *фам*.

заклонити сврш. прел. ❶ (~ неки извор светлости) засенити, заштитити, саклонити, покрити, осенити, направити сенку ❷ склонити, ставити на страну

заклопац м ❶ в. запушач ❷ в. поклопац

закључак м ❶ (суд изведен из једног или више других судова) резиме, дедукција, сазнање, спознаја, помицао, коклузија *реџ*. - уџ. мисао, идеја ❷ в. одлука 1.

закључити сврш. прел. ❶ (донети закључак на основу судова) доћи до

закључка, извести закључак, открити, резимирати, сазнати, спознати - уи. схватити, приметити ② (донети одлуку) в. одлучити се ③ в. завршити ④ (~ посао) уговорити, договорити **закомпликовати** сврш. прел. запетљати, замрсити, збркати, усложнити, замутити, заплести, измрсити, помрсити, отежати, испреплести, изазвати тешкоће, сплести, спетљати, замесити *фиј.*, зачколити *фам. реј.* - сл: помешати, упетљати

закон м ① правило, аксиома, непобитна истина, научна истина, општа истина ② в. аксиом 1. ③ *реј.* в. вероисповест ▼ уи. декрет

законит прид. (који је по закону) допуштен, легалан, важећи, валидан, дозвољен, исправан, вредећи, ваљан, легитиман, незастарео, ауторизован, одобрен, уставан, правоснажан, признат, уредан, законски, пуноважан, непоништен, незабрањен, правомоћан, пуноваљан, по закону, прописан, регуларан, данашњи *фам.*, текући *фам.*, курентан *форм.*, пуновредан *реј.*, правоваљан *реј.*, на снази *изр.*

законски прид. в. законит

закопчан прид. ① недруштвен, интровертиран, интровертан, асоцијалан, несоцијалан, срамежљив, ненаметљив, недружељубив, непричљив, некомуникативан, суздржан, резервисан, уздржан, неприлагођен, повучен, неповерљив, тих, тајанствен, неприлагодљив, затворен *фиј.*, неприступачан *фиј.*, зачаурен *фам.*, углат *фам.*, недружеван *хрв.* - уи: скроман, стидљив, нељубазан, плашљив ② (о дугмету) затворен, укопчан

закрештати сврш. прел. в. викнути **закржљалост** ж неразвијеност, слабост, сићушност, заосталост, атрофија, мршавост, кржљавост, су-

шење, спарушеност, слабуњавост, нејакост, јаловост *фиј.*, сахњење *хрв.*

закржљао прид. кржљав, неразвијен, атрофичан, ретардиран, заостао, гецав, хендикепиран

закривити сврш. прел. ▼ уи. заврнути

закричати сврш. прел. в. викнути

закуп м рента, најамнина, најам, закупнина, аренда, квартирина *реј.* - суж: станарина, кирија

закупац м рентијер, унајмљивач, унајмитељ, најмодавац, закупник, газда *фам.*, изнајмљивач *фам.*, најмопримац *реј.*, закупоприматељ *реј.*, арендатор *реј.*, закупопримац *реј.*, арендаш *реј.*

закупити сврш. прел. узети у најам, унајмити, арендирати *реј.*

залагати се несврш. бранити неког, неко мишљење или став) залагати се, заузимати се, заговарати, навијати, подржавати, пропагирати, подупирати, обезбеђивати, потпомагати, пледирати, бранити (идеју), саклањати, протезирати, предохрањивати *реј.* - уи: штитити, борити се

залазак м фиг. в. крај¹ 1.

залајати сврш. непрел. (огласити се лавежом) ланути

залеђе с ① в. носач 2. ② в. бедем 2.

заливати несврш. непрел. в. избијати

зализак м зулуф, золуф, бакенбард, солуф, котлет *фам.*

залиха ж в. вишак 1.

залог м јемство, капара, хипотека, депозит, гаранција, осигурање, кауција, полог, аванс, јемчевина, јамство, предужам, таложење, аконтација, авал *реј.*, вађевина *реј.*, ломбард *арх.*, форшус *арх. реј.*, вадијум *реј.* - сл: безбедност, наслага

залогајница ж в. гостионица

заломак м в. крхотина

залудан прид. ❶ узалудан, излишан, непотребан, беспредметан, бескористан, бесциљан *суж.*, сувишан, безвредан ❷ в. лењ

залуђеност ж в. занесеност 1.

залутати сврш. непрел. одлутати, изгубити се, дезоријентисати се, скренути с пута, забасати *реј.*

заљубити се сврш. (осетити љубав према некоме, почети волети) заволети, бити освојен, затрескати се *фам.*, за се *фам.*, напалити се *фам.*, накрајстати се *фам.*, зацопати се *фам.* попалити се *жарј.*, примити се *жарј.*, наложити се *фам.*

заљубљеност ж в. љубав

замагијан прид. в. зачаран

замагли сврш. прел. в. замутити 1.

замајавати се несврш. губити време, блејати *фам.* - уј. ленчарити, бавити се

замак м вила, палата, дворац, тврђава, утврђење, утврда, конак, двор, резиденција, кула, каштел *реј.*, палача *ексјр.*

замаман прид. в. заносан

замах м в. домет 1.

замашан прид. в. велик 2.

замерати несврш. непрел. (износити неповољно мишљење о некоме или нечему) приговарати, пребацивати, критиковати, кудити, износити критику, нападати, осуђивати, узимати за зло *изр.* - уј. звоцати, жалити се, оговарати

замерка ж жалба, приговор, рекламација

заметак м ❶ ембрион, зачетак ❷ *фиј.* в. зачетак 1.

замисао ж в. жеља 1.

замислив прид. в. изводив

замишљати несврш. непрел. в. маштати

замишљен прид. ❶ виртуалан, прикривен, невидљив, неприметан, тајни, виртуелан, притајен, потајан, неманифест(ир)ан, потенцијалан, могућ, затомљен, сакривен, нестваран, забашурен, латентан, окултан *реј.* ❷ в. измаштан 1. ❸ в. измишљен 1.

замка ж ❶ хваталица, ступица, ловка, гвожђа, кљуса, железа, пругло *реј.*, јама *фам.*, клоња *жарј.* - *суж:* мухоловка, мишоловка, бубањ, јешка- уј: позив, клопка ❷ клопка, заседа, ступица, виг, кљуса, мрежа, мишоловка, трапула *реј.*, сачекуша *жарј.*, квака *жарј.* - уј: подвала, мамац ❸ в. завођивост ▼ уј. мамац

замлата м ж в. дангуба 1.

заморан прид. ❶ оптерећујући, напоран, тежак, теретан, умарајући, крвав *ексјр.* ❷ в. досадан ▼ уј. антипатичан

замотуљак м завежљај, свежањ, замотак, завезак, смотуљак, пинкл *реј.*, пинклец *реј.*, завијутак *реј.*, смотак *реј.*, завитак *реј.*, пакетић *реј.*

замрачити сврш. прел. в. замутити 1.

замрсити сврш. прел. ❶ (о концу или конопцу) заплести, запетљати, упетљати ❷ *фиј.* (изазвати тешкоће, компликације) запетљати, закомпликовати, помрсити, отежати, збркати, усложнити, замутити, заплести, измрсити, испреплести, , сплести, спетљати, замесити *фиј.*, зачколити *фам. реј.*

замршен прид. ❶ (о концу или конопцу) заплетен, запетљан, упетљан ❷ *фиј.* компликован, запетљан, тежак, збркан, проблематичан, незгодан, захтеван, комплексан, сложен,

побркан, слојевит, пипав, закукуљен *фам.*, чупав *фам.*, замумуљен *фам.*, завојит *реј.*, закучест *реј.*, зановетан *арх.* - *уй.*: вишесмислен, неразумљив ❸ *в.* витичаст 1.

замутити сврш. прел. ❶ (учинити да нешто постане мутно, непрозирно) замаглити, помутити, намрчити, зацрнити, потамнити, помрачити, смрачити, затамнити, омрачити, замрачити, омрчити *реј.*, помрчати *реј.* ❷ (замешати у течности) промешати, смутити, измешати, измутити, размутити, промутити, процарати *фам.*, скалабурити *реј.* ❸ *в.* замрсити

замуцкивати несврш. непрел. *в.* муцати

занабек прил. *в.* заувек

занат м ❶ (вештина израде, поправљања предмета, или бављење тиме као занимањем) обрт - *уй.* звање, вештина ❷ *фам. в.* знање 1.

занемарен прид. *в.* запуштен

занемарити сврш. прел. ❶ (престати марити) запустити, запоставити, оставити, окаштити се, манути се, одустати, пренебрегнути, изоставити, напустити, мимоићи, игнорисати, проћи се, потиснути, заобићи, прећи преко нечега, окренути леђа, клонити се, одрећи се, избити из главе, прекинути, одбацити, оставити се чега, ослободити се, престати (с нечим), ићи даље, маргинализовати, ставити на страну, затворити очи, отрести се, бацити у страну, баталити *фам.*, рашчистити (с нечим) *фам.* ❷ пропустити, изоставити, не искористити, избећи, промашити, обићи, заобићи, испустити, превидети, промакнути (нешто неком), прсиграти, прегледати, мимоићи *фил.*, не узети у обзир *изр.* - *суж.* преспавати, пречути

занемарљив прид. небитан, неважан, сувишан, беспотребан, узалудан, незнаган, другоразредан, занемарив, безначајан, трећеразредан, другоредан, депласиран, споредан, безвредан, невредан, другокласан, другостепен, леви *фам.*

занемарљиво прил. ❶ небитно - *уй.* небитан ❷ *фил. в.* јефтино

занесен прид. ❶ пасиониран, полетан, егзалтиран, одушевљен, усхићен, раздраган, ентузијастичан, понесен, френетичан, заносан ❷ (претерано одан нечему) затуцан, заслепљен, задрт, фанатичан, некритичан, индоктриниран, искључив, крут, доктринаран, догматичан, догматски, једностран, праволинијски *фил.*, једнолинијски *фил.* - *уй.* задрт 1. ❸ *в.* весео 1.

занесеност ж ❶ жар, острашћеност, ентузијазам, усхићеност, ватра, занос, усхит, усхићење, опијеност, жестина, одушевљење, занесењаштво, опчињеност, занетост, екстаза, пасионираност, очараност, опојност, залуђеност, пијанство *фил.* ❷ *в.* величање ❸ *в.* затуцаност

занесењак м *в.* маштар

занесењаштво с *в.* занесеност 1.

занети сврш. прел. ❶ (окренути мало у страну) заврнути, скренути, заокренути ❷ (освојити нечију симпатију) *в.* завести ❸ *в.* намамити 1. ❹ *в.* одушевити ❺ *в.* затруднити

занети се сврш. ❶ (заузети кос положај током кретања) нагнути се, заокренути се ❷ *в.* кренути ❸ *в.* заборити се ❹ *в.* заљубити се

занетост ж *в.* занесеност 1.

занимање с *в.* звање

занимати се несврш. *в.* бавити се

занимљив прид. забаван, интере-

сантан, привлачан, допадљив, привлачив, мамљив, мамљив, упечатљив, живописан, дојмљив *хрв.* - *уй.* духовит, узбудљив, привлачан, необичан, изузетан

занимљивост ж (занимљива појава, догађај, ствар...) интересантност, забавност, необичност, привлачност, атракција, чудност *рей.* - *уй.* скандал

зановетало с ❶ *в.* гунђало 1. ❷ *в.* досађнаковић

зановетати несврш. непрел. приговарати, прекоревати, закерати, звочати, гунђати, цангризати, извољевати, досађивати, замерати (неком нешто), запредати *арх.*, срати *нар.*, кењати *нар.* ▼ *уй.* брбљати 2., грдити

занос м ❶ занесеност, жар, острашћеност, ентузијазам, усхићеност, ватра, усхит, усхићење, опијеност, одушевљење, занесењаштво, опчињеност, занетост, екстаза, пасионираност, очараност, опојност, залућеност, пијанство *фи.* ❷ *в.* величање

заносан прид. ❶ *в.* диван ❷ (који доводи у стање занесености) опојан, омамљив, омаман, мамљив ❸ *в.* занесен 1.

заносити се несврш. ❶ (у ходу) *в.* гегати се ❷ (бити занесен неком идејом) одушевљавати се, загревати се, усхићивати се, примати се *фам.*, палити се *жар.*, ложити се *жар.*

зао прид. ❶ (о човеку, који има лоше особине) злобан, злонамеран, малициозан, безобразан, аморалан, лош, бесраман, покварен, непоштен, бестидан, безвезан, подао, подмукао, бешчастан, бескарактеран, неваљао, злочест, худ, худан, нечастан, неморалан, охол, препреден, opak, приговоран, осيون, перфидан, безочан, префриган, пакостан, срамотан, др-

зак, злоћудан, обестан, дијаболичан, недостојан, прорачунат, искварен, безобзиран, неотесан, несавестан, лоше васпитан, хулан, без поштовања, неисправан, безморалан, сраман, страшан, мрачан, намазан свим мистима, неплеменит, неетичан, неправичан, недоличан, нецивилизован, грешан, нечист, непристојан, поган, ружан *фи.*, прљав *фи.*, низак *фи.*, нечувен *фи.*, некрепостан *ре.*, смрадан *фам.*, дрзовит *фам.*, кваран *фам.*, либертински *арх.*, киван *рей.*, претворан *рей.*, иморалан *рей.*, химбен *хрв.*, нећудоредан *хрв.*, дебеле коже *изр.* - *уй:* бедан, некултуран, нечашан, дивљи, заједљив, гадан, лицемеран, немиран ❷ (који има лоше последице) *в.* погубан ❸ (о болестима и слично) *в.* опасан 3.

заобилазан прид. ❶ (о путу) обилазан, околни - *уй.* крив ❷ околишан, посредан, индиректан

заобилазница ж (заобилазна саобраћајница) обилазница - *уй.* друм
заобићи сврш. прел. ❶ обићи, мимоићи, избећи, проћи мимо, проћи поред/око/иза нечега ❷ *в.* занемарити 2.

заобљен прид. кружан, јајолик, обао, заокругљен, елипсаст, округласт, трбушаст, лоптаст, јајаст, тикваст, заокружен, ваљкаст, кугласт, мехураст, ваљушкаст, овалан, бундеваст, бачваст, прстенаст, јагодаст, жирилик, јабучаст, крушкаст, зрнаст, елиптичан, округео, крушколик, цикличан *рей.*, циркуларан *рей.*

заокрет м обрт, преокрет

заокретање с (померање с главног пута) *в.* скретање 1.

заокругљен прид. *в.* заобљен

заокружен прид. *в.* заобљен

заорати сврш. прел. ❶ (почети ора-

ти) * ② (затрпати зрањем) затрпати, загрнути ③ *фиї.* в. разорити

заоставштина ж в. задужбина

заосталост ж ① неразвијеност, закршљалост, слабост, сићушност, атрофија, мршавост, кржљавост, сушење, спарушеност, слабуњавост, нејакост, јаловост *фиї.*, сахњење *хрв.* ② назадност, заостатак, затуцаност, непросвећеност, цулкање *фам.*, тама *фиї.*, мрак *фиї.*

заостао прид. ① в. назадан ② в. глуп

заостатак м в. закашњење

западати сврш. прел. (~ у неке околности) доспевати, долазити, упадати

запажање с в. коментар

запажен прид. ① в. истакнут 1. ② в. уважен 2.

запажљивост ж в. истакнутост 1.

запазити сврш. прел. ① угледати, видети, приметити, осмотрити, уочити, спазити, опазити, разабрати, открити, шмекнути *жарї.*, снимити *фам.*, уловити оком *фам.*, ђанити *жарї.*, провалити *жарї.*, ошмекати *жарї.* - уй. схватити

запаковати сврш. прел. в. упаковати

запаљеност ж в. ватреност

запаљен прид. (много изненађен) в. запрепашћен

запаљеност ж запрепашћеност, запрепаштење, згранутош, сензација, изненађење, зачућеност, констернација, занемелост, ужаснутост, пренераженост, пресенећеност *реї.*, осупнутост *реї.*, препаст *реї.*

запањити сврш. прел. (много уплашити) згранути, пресенетити, забезекнути, згрозити, ужаснути (непријатно изненадити) - уй. запрепастити, уплашити, изненадити

запањити се сврш. прел. (много се уплашити) в. ужаснути се

запањити се сврш. в. запрепастити се

запањујући прид. (онај који изазива велико изненађење и чуђење) запрепашћујући, зачуђујући, зграњавајући, збуњујући, несхватљив, невероватан, застрашујући, ужасавајући - уй. необичан 1., невероватан

запара ж (висока температура ваздуха) спарина, жега, јара, врућина, топлота, врелина, оморина, припека, вар, препека, пакао *фам.*, прижега *реї.*, калор *реї.*, звиздан *фам.*, пасја врућина *фам.*, омара *арх.*, спарност *реї.*, упека *реї.*

запасти сврш. прел. (~ у неке околности) доспети, доћи, упасти

запах м в. смрад

запевати сврш. непрел. (почети певати) пропевати, припевати, загрметити, певнути, закантирати *реї.*

запенушити сврш. непрел. в. побеснети

запетљан прид. ① в. везан 1. ② в. замршен 1.

запетљаност ж ① (о концу или конопцу) заплетеност, замршеност, упетљаност, спетљаност ② *фиї.* в. компликација ③ в. збуњеност

запетљати сврш. прел. ① (о концу или конопцу) заплести, замрсити, упетљати, спетљати ② *фиї.* закомпликовати, замрсити, збркати, усложнити, замутити, заплести, измрсити, помрсити, отежати, испреплести, изазвати тешкоће, сплести, спетљати, замесити *фиї.*, зачколити *фам. реї.* - сл: помешати, упетљати

запис м ① (прибележен податак или мисао) белешка, цртица, забелешка, прибелешка, допуна, цедуља *фиї.*,

нотација *реј.*, фуснота *суж.*, маргиналије *суж.*, анотација *реј.* - *сл.*: папирић, допис

записивати несврш. прел. *в.* писати

записник *м* *в.* досије

записничар *м* (онај који води записник) записивач, бележник, евидентичар - *уй.* писар

заплашити сврш. прел. (изазвати страх) застрашити, уплашити, препастаи, престрашити, брецнути, устрашити, пренути - *уй.* престравити, изненадити

заплена *ж* ❶ (одузимање имовине) пленидба, одузимање, конфискација, оврха *арх.*, рубачина *арх.*, секвестрација *йравн.*, извршење *йравн.* ❷ (оно што је заплешено) *в.* плен

заплести сврш. прел. *в.* запетљати

заплести се сврш. *в.* збунити се

заплетенко *с* *фам.* *в.* неспретњаковић

заповедати несврш. прел. ❶ (захтевати од некога да нешто учини) наређивати, командовати, издавати заповести/наређења, повлачити конце, управљати, диктирати *фиј.*, дириговати *фиј.*, вући гудало *фиј.*, владати *фиј.*, аговати *реј.*, наметати своју вољу *изр.* ❷ *в.* наметати

заповедити сврш. прел. (издати заповест) наредити, наложити, издати команду, командовати

заповедник *м* вој. ❶ официр, старшина. - *суж.*: алибег *арх.*, алајбег *арх.*, наредник ❷ *в.* командант 1.

заповест *ж* ❶ (захтев да се нешто учини) наредба, наређење, заповед, команда - *уй.* одлука 2. ❷ (основно, опште правило) *в.* начело 2.

заподенути сврш. прел. ❶ *в.* засновати ❷ *в.* подстаћи 2.

запомагање *с* кукњава, вапај, јаук,

јадиковање, тужњава, лелек, цвиљење, нарицање, крик, позив у помоћ, лелекање, колеч *реј.*, ајмек *реј.*

запомагати несврш. непрел. (изражавати незадовољство) кукати, јадиковати, ламентирати, јадати се, вајкати се, јаукати, тужити се, жалити се, лелекати, цмиздрети, вити, вапити, стењати, нарицати, гринтати, врискати *реј.*, ајмекати *реј.* - *уй.*: туговати, завијати, жалити се, вриштати

запоседнут прид. ❶ (о територији) окупиран, заузет, припојен, присвојен, присаједињен, анексиран ❷ заузет, преокупиран, презапослен, упослен, упошљен, пун *фиј.*, препун *фиј.*, пунцат *фиј.*, преплављен *фиј.*, претпан *фиј.*, накрцан *фам.*, крцат *фам.*, бизи *жарј.*, презаузет *ексјр.*

запосести сврш. прел. *в.* анектирати

запослен прид. ❶ (који је у радном односу) упослен, у служби, ангажован ❷ *в.* презаузет

запослени *м* службеник, радник, делатник, намештеник, трудбеник, чиновник *суж.*, евидентичар *суж.*, бележник *суж.*, марник *арх.*, конзулент *реј.*, запосленик *реј.*, дужносник *реј.*, алдерман *реј.*, посленик *реј.*, конзилијар *реј.*

запосленик *м* *реј.* *в.* запослени

запослење *с* *в.* звање

запослити сврш. прел. (примити на посао) поставити, ангажовати, обавезати, упослити, укључити, заокупити, примити у службу, увући (у обавезу), сместити, дати запослење/радно место, узети *фиј.*, довести *фиј.*, намџештити *реј.*, намџештити *реј.*, упрегнути *фам.*, упртити *фам.*, апсорбовати *реј.*, наместити *реј.*, ангажирати *хрв.* - *уй.*: изабрати, мобилисати

запослити се сврш. (нечим) *в.* ан-

гажовати се 1.

започети сврш. прел. ❶ (почети нешто радити) отпочети, почети, кренути, стартовати, покренути, предузети, упливати (у нешто) *фиї.* ❷ (показати прве знаке настајања) појавити се, указати се, настати, наступити, отпочети

заправо прил. рчц. ❶ (за истицање допунског, прецизнијег објашњења) у ствари, заиста, уистину, управо ❷ (за ублажавање) истина, додуше, ако ћемо право, ако се право узме, све у свему, мора се признати, де факто, кад се све размотри, фактички, практички, фактично *фам.*, у бити *хрв.* ❸ (за исправљање) односно, то јест, на име, ипак

запредати несврш. непрел. в. брбљати 2.

запрека ж в. блокада 1.

запремина ж ❶ волумен, капацитет, обим, густина, густоћа, пуноћа, опсег, јачина, обујам ❷ в. квантитет

запремити сврш. прел. (~ неки простор) заузети, попунити, испунити

запрепастити сврш. прел. (много изненадити) пренеразити, престравити, забезекнути, згранути, унезверити, скаменити, згрозити, ужаснути - уй. уплашити, запањити, изненадити

запрепастити се сврш. (много се изненадити) забезекнути се, запањити се, пренеразити се, пресамитити се, фрапирати се, шокирати се - уй. ужаснути се

запрепаштење с в. запрепашћеност

запрепашћен прид. (много изненађен, непријатно) запањен, згранут, згрожен, пренеражен, пресенећен, констерниран, фрапиран, шокиран, забезекнут, занемео, збланут, ужаснут - уй. изненађен, престрављен,

уплашен, збуњен

запрепашћеност ж запањеност, запрепаштење, згранутост, сензација, пресенећеност, изненађење, зачућеност, констернација, занемелост, ужаснутост, забезекнутост, пренераженост, осупнутост *рејџ.*, препаст *рејџ.*

запрљан прид. в. прљав

заптивач м в. запушач

запустити сврш. прел. в. занемарити 1.

запутити се сврш. непрел. кренути, упутити се, започети, макнути се, поћи, покренути, отиснути се, стартовати, крочити, отпочети, маћи се, покренути се, закорачити, занети се, устремити се, запуцати *фам.*, мрднути се *фам.*, ударити *фам.*, потегнути *фам.*, ганути *арх.* - уй: ући, почети

запушач м затварач, чеп, заптивач, заклопац, плута (за вино), затискач, отпушач, гљива *реј.*, бртвило *реј.*, бртва *реј.*, шупериво *реј.*

запуштен прид. занемарен, застарео, пропао, ислужен, искрзан, преживео, дотрајао, рушеван, устајао, времешан, излизан, истрошен, офуцан, трошан, отрцан, матор, овештао, изупотребљаван - уй. одрпан, неуредан, прљав

запуштеност ж (стање онога што је запуштено) занемареност, напуштеност, офуцаност, времешност, устајалост, излизаност, истрошеност, овешталост

зараван ж в. висораван

зарада ж (добитак од рада) плата, добит, доходак, награда, накнада, новац, дневница (зарада за један дан), добитак, профит, приход, примања, материјална корист, хонорар, надница, берива *арх.*, доход *рејџ.*, заслужба *хрв.*, примитак *хрв.*, плаћа *хрв.*

зарадити сврш. прел. ❶ (стећи новац радом) стећи, добити, заслужити, уновчити, профитирати, поупити *фам.*, узети *фим.*, намакнути *фам.*, привредити *реј.*, бити добар *жарі.* ❷ *фам.* (~ вирус) заразити се - *уй.* разболети се

зарађивати несврш. прел. *в.* зарадити

зарезивати несврш. прел. ❶ (~ оловку и сл.) оштрирати, шиљити, наоштровати ❷ *фш.* *фам.* (обраћати пажњу на некога или нешто) марити, хајати, уважавати, урачунавати, примећивати, узимати у обзир, шиљивити *фам.*, вермати *реј.*, абадавати *реј.*, бендати *реј.*, обадати *реј.*, фермати *реј.*, шмирглати *фам.*, шишати *фам.*, јебати *нар.*

зарећи се сврш. обећати, обавезати се, заклети се, заветовати се, дати реч, зајамчити, задужити се, обрећи *арх.*

заринути сврш. прел. *в.* забостити

зарити сврш. прел. *в.* забостити

заробљеник *м в.* затвореник

заробљеништво *с* (положај у којем се налази затвореник) робија, кажњеништво, затвореништво, заточеништво, издржавање казне - *уй.* затвор

зарудети сврш. безл. *в.* осванути

заруке *ж мн.* веридба, просидба, прстеносање, прошење, прошевина, верење

заручен прид. верен

заручити се сврш. верити се, испросити, везати се, прстеносати

заручник *м* младић, љубавник, момак, вереник, дечко, изабраник, даса *фам.*, тип *жарі.*, фрајер *жарі.*

заручница *ж* вереница, девојка, изабраница - *уй.* девојка

засвагда прил. *в.* заувек

засебан прид. особен, издвојен, изузетан, изниман, специјалан, специфичан, одвојен, оделит, апартан, иноекосан, екстра *нейром.* - *уй:* посебан, друкчији

засебно прил. посебно, одвојено, понаособ, посебице, засебице

заседа *ж в.* замка 2.

заседање *с* (окупљање веће или мање групе људи ради неког договора) већање, конгрес, састанак, расправа, седница, претрес, дебата, конференција, договарање, договор, окупљање, скуп, форум, разговор, скупштина, дискусија, пленум, семинар, усаглашавање, симпозијум, сесија, лонцање *реј.*, адет *реј.* *реј.*, конвенција *форм.*, збор *арх.*, веће *арх.*, окуп *реј.*, сабир *реј.*, домјенак *хрв.* - *уй:* слога, договор, уговор, гомила

заседати несврш. непрел. (држати састанак) дискутовати, расправљати, већати, разматрати, саветовати се, размењивати мишљења, састанчити *фам.*, дискутирати *хрв.*, конферирати *хрв.*

засенити сврш. прел. ❶ (~ неки извор светлости) заклонити, заштитити, саклонити, покрити, осенити, затамнети, замрачити, направити сенку ❷ *фш.* *в.* (потиснути нечију славу) потиснути, надмашити, надвисити, превазићи, заслепити, бацити у сенку/у засенак *изр.*

засигурно прил. ❶ *в.* сигурно 1. ❷ *в.* наравно

засипати несврш. непрел. ❶ (затрпавати сипајући) насипати, посипати, покривати, прекривати, затрпавати ❷ *в.* вејати

заслада *ж в.* десерт

заслађење *с в.* десерт

заслепљен прид. (претерано одан

нечему) *в.* затуцан

заслепљеност *ж в.* затуцаност

заслон *м в.* застор 1.

заслонац *м* абажур, штитник, сенило, шешир за лампу, шилт, штит светиљке, ширм *реџ.*

заснивати се неврш. (имати основ, исходиште у нечему) темељити се, почивати, градити се

засновати сврш. прел. поставити, организовати, основати, утемељити, конституисати, установити, устројити, заподенути, успоставити, фундирати, увести, склопити, базирати, направити, утврдити

заства *ж* барјак, стег - *суж:* тробојка *фам.*, пламенац

заставица *ж* (на броду) бандерола, пламенац

застарелост *ж* (стање онога што је застарело) архаичност, несавременост, офуцаност, анахронија, анахронизам, преживелост, старомодност, преживелост, изанђалост *фам.*

застарео прид. старински, стар, старомодан, антикни, архаичан, древан, давни, прастар, преживео, превазиђен, анахрон, анахроничан, даван, бајат *фиј.*, демодне *нейром.*, претпотопски, старовремски, старовремен, несавремен, претпотопни, аут *нейром.* *жарј.*, антикваран *фам.*, оф *нейром.* *жарј.*, одрпан *фам.*, музејски *фам.*, офуцан *фам.*, изанђао *фам.*, архаички *реџ.* - *уй.* назадан - *уй.* полован

застирач *м* покривач, простирка, поњава, простирач, навлака, коперта, покривало, штитник, линцул *реј.*, ленцун *реј.*, гуњ *реј.*, покривача *реј.*, гуњац *реј.*, покровац *реј.*, покривка *реј.*, колтрина *реј.* ② (слој онога што што прекрива) покров

застој *ж* ① *в.* пауза ② *в.* прекид 1. ③ заостатак, кашњење, закашњење, задоцњење ④ (~ у саобраћају) загушење, зачепљење, колапс

застор *м* ① (оно чиме се нешто заклања) заклон, штит, заслон, заштита, браник, штитник, преграда, заслонац, бусача, заклањач, кишобран *фиј.*, скут *фиј.*, параван *фиј.*, бранич *реј.*, шилт *реј.*, калкан *реј.*, фронтин *реј.*, пребој *реј.*, крило *фам.*, затвор *реј.* ② *в.* завеса

застрањеност *ж в.* деменција

застрањење с поремећеност, нерегуларност, аномалија, одступање, девијација, скретање, алтерација, девијација од путање/обичаја, отклон, варијација, дискрепанција, аберација, одмицање

застрашити сврш. прел. (изазвати страх) престрашити, брецнути, препасти, заплашити, уплашити, устрашити, пренути - *уй.* престравити, изненадити

заступати неврш. прел. ① (иступати у нечије име) бити опуномоћен, представљати, замењивати ② (бранити неког, неко мишљење или став) залагати се, заузимати се, заговарати, навијати, подржавати, пропагирати, подупирати, обезбеђивати, потпомагати, пледирати, бранити (идеју), саклањати, протежирати, предохрањивати *реџ.* - *уй:* штитити, борити се

заступљен прид. ① присутан, представљен ② (о биљкама) распрострањен

заступљеност *ж* присуственост, присуство, постојање, учешће, представљеност, презентност *реџ.*, наочност *хрв.* - *уй.* гомилање

заступник *м* ① агент (трговачки), посредник, трговац, представник, повереник, опуномоћеник, отпрачник,

одасланик ② (правни) *форм. в.* адвокат
 ③ *в.* заговорник ④ *в.* намесник

заступништво с ① огранак, експозитура, филијала, представништво, заступство, испостава, крак *фиј.*, подружина *реј.*, подружница *хрв.* ② *в.* конзулат

засун, рајбер, заворница, преворница ② (део браве) језичак

затамнити сврш. прел. *в.* зацрнити

затварач м ① чеп, запушач, заптивач, заклопац, плута (за вино), затискач, отпушач, гљива *реј.*, бртвило *реј.*, бртва *реј.*, шупериво *реј.* ② *в.* вентил ▼ *уй.* поклопац

затвор м ① (зграда, установа у којој се налази ухапшеник) тамница, казнионица, казнено-поправни завод *форм.*, иза решетака, бајбук *реј.*, пржун *реј.*, лукња *реј.*, бутура *реј.*, хапс *фам.*, апс *фам. реј.*, канез *фам.*, апсана *фам.*, ка-пе *фам.*, ка-пе дом *фам.*, ћуза *фам.*, хапсана *фам.*, мардељ *жарј.*, гајба *жарј.*, буvara *жарј.*, бајбокана *жарј.*, рупа *жарј.*, ћорка *жарј.*, бајбок *жарј.*, авс *арх. реј.*, казамат *арх.*, арест *арх.*, узе *арх. реј.*, афс *арх. реј.*, авса *арх. реј.*, узница *арх. реј.*, робијашница *реј.*, решт *реј.*, сужњара *реј.*, бухара *хрв.*, казниона *хрв.* - *суж:* приговор, истражни затвор, кућни затвор, логор ② (положај у којем се налази ухапшеник) робија, заробљеништво, затвореништво, заточенство, заточеништво, кажњеништво, издржавање казне ③ *мед.* (отежано пражњење црева) опстипација, констипација, тврда столица

затворен прид. ① (који нема приступа, у кога се не може ући) заклоњен, ограђен, омеђен ② (који није отворен) неотворен ③ *фиј.* повучен, суздржан, резервисан, уздржан, недруштвен, недружеван, интроверти-

ран, интровертан, асоцијалан, несоцијалан, ненаметљив, недружељубив, неприлагођен, неповерљив, закопчан *фиј.*, неприступачан *фиј.*, зачаурен *фам.*, углат *фим.*, - *уй:* скроман, ћутљив, стидљив, нељубазан, плашљив ④ (о бојама) таман, загасит, мрачан, потамњен, замагљен, намрчен, омрчен *реј.*, помрчен *реј.* ⑤ (који није на слободи) неслободан, у затвору, у оковима, ћоркиран *жарј.*, притворен *суж.* - *уй.* затвор

затвореник м кажњеник, ухапшеник, кривац, хапшеник, заробљеник, заточеник, оптуженик, рештант, логораш, апшеник *реј.*, узник *реј.* осуђеник *суж.* - *уй.* криминалац 1.

затвореност ж ① (особина онога што је затворено, без пролаза, улаза) преграђеност, ограђеност, ограниченост ② (повученост у себе) суздржаност, повученост, резервисаност, уздржаност, недруштвеност, интровертност, закопчаност, недружељубивост, неповерење, неповерљивост, зачауреност, неприступачност, недружевност, недружељубивост - *уй.* скромност, стидљивост, плашљивост

затворити сврш. прел. *в.* ухапсити

затећи се сврш. *в.* задесити се

затечен прид. *в.* изненађен

затим прил. (у набрајању) потом, после, још, такође, и

затомљен прид. ① сакривен, скривен, прикривен, притајен, забашурен, тајни, латентан, неприметан - *уй.* замишљен ② *в.* уништен

заточеник м *в.* затвореник

заточити сврш. прел. *в.* ухапсити

зато што взн. *в.* јер 1.

затрети сврш. прел. *в.* уништити

затрован прид. ① *в.* задрт 1. ② *в.* огорчен

затрпавати несврш. непрел. ❶ (по-сипати неког нечим) насипати, по-сипати, засипати, покривати, прекривати, претрпавати ❷ укопавати, закопавати, сахрањивати ❸ *фш.* оп-терећивати, претрпавати ❹ *фш.* в. прикривати

затрти сврш. прел. в. уништити

затруднети сврш. прел. (постати трудна) занети, зачети, остати у дру-гом стању, заглавити *жар.*, забређа-ти *арх.*

затурити сврш. прел. (престати зна-ти где се нешто налази) в. изгубити 1.

затући сврш. прел. в. уништити

затуцан прид. (претерано одан не-чему) заслепљен, задрт, фанатичан, некритичан, занесен, индоктрини-ран, искључив, крут, доктринаран, догматичан, догматски, једностран, праволинијски *фш.*, једнолинијски *фш.* - уй. задрт

затуцаност ж заслепљеност, задр-тост, фанатичност. некритичност, занесеност, искључивост, крутост, доктринараност, догматичност, јед-ностраност, индоктринација

заћи сврш. непрел. ❶ (нестати с ви-дика) замаћи ❷ в. ући ❸ *фш.* в. са-крити се ❹ в. доћи

заувек прил. (за сва времена) за-свагда, довека, завека, занавек, вечно, вечито, до гроба, за цео живот *изр.*, за вијек вјекови *изр.*, на веке векова *изр.*, за сва времена *изр.*, на све веке *изр.*, док је света и века *изр.*, до краја света *изр.*, док је сунца и месеца *изр.*, целога живота *изр.*, вавек *рей.*, за све веке *арх.*, вјекомице *хрв.* - уй. стално

заударење с в. смрад

заударати несврш. непрел. в. вођати

заузет прид. ❶ (~ послом) заоку-пљен, окупиран, упослен, ангажован

- уй. презаузет ❷ (о месту) окупиран
заузети сврш. прел. ❶ (силом запо-сести територију) запосести, окупи-рати, освојити, запоседнути, посе-сти, присвојити, припојити, одузети, насилно прикључити, присаједини-ти, узети *фам.* ❷ (~ неки простор) запремити, попунити, испунити ❸ (о месту) сместити се, скрасити се, на-местити се, спустити дупе *нар.*

заузетост ж (стање онога који је за-узет) запосленост, упосленост, анга-жованост

заузимање с (отимање територи-је) запоседање, окупација, освајање, запоседање, поседање, присвајање, припојење, одузимање, насилно при-кљење, присаједињење, анексија, за-хват *рей.*

заурлати сврш. прел. в. викнути

зауоставити сврш. прел. (не пусти-ти даље у кретању или раду некога или нешто) спречити, онемогућити, спутати, осујетити, заузлати, омести, обуздати, одвратити, одбити, преве-нирати, ускратити, попречити, пред-усрести, задржати, закочити, пре-пречити, предухитрити, претећи, за-пречити, потиснути, предупредити, не допустити, свладати, стати на пут, завезати *фш.*, сасећи *фш.*, уставити *фам.*, скучити *рей.*, узбити *рей.*, по-колебати *суж.* - уй. престати

зауостављати несврш. непрел. кочи-ти, успоравати, обуостављати крета-ње, бремзати *фам.* *реј.*, паочити *арх.*

заустити сврш. непрел. ❶ (не изре-ћи) отворити уста ❷ (почети говори-ти) проговорити, изустити, прозбо-рити, прословити, писнути, пробе-седити, отворити уста, пустити глас, проустити, заблејати, зуцнути, забле-кати *фам.*, запевати *фш.*, зацвркута-ти *фш.*, кукурикнути *фш.*, ланути

фii., бекнути *фii.* *йoi.*, гукнути *фii.*, загукати *фii.*, пропевати *фам.*, гакнути *фам.* - *уй:* рећи, говорити, признати

зафрковати несврш. прел. (шалити се на туђ рачун или некога изазивати вербално) пецкати, дирати, провоцирати, чачкати, зачикувати, задевати, боцкати, изазивати, пикати, задиркивати, зезати *фам.*, подјебавати *нар.*, зајебавати *нар.* - *уй:* ругати се

зафркнути сврш. прел. *фам. в.* обманути

захвала ж ❶ захвалност, хвала, захваљивање, благодарност ❷ (писмена изјава захвалности) захвалница, признаница ❸ *в.* абдикација

захвалити се сврш. ❶ рећи хвала, узблагодарити *арх.* ❷ *фii.* одрећи се, одбити

захвалница ж (писмена изјава захвалности) захвала, признаница

захваљујући прил. *в.* помоћу

захват м ❶ (покрет руке при хватању) хватање, узимање ❷ (оно што се захвати) * ❸ *в.* простор ❹ *в.* напад 1. ❺ *фii.* *в.* дело 1.

захтеван прид. ❶ *в.* замршен 1. ❷ (који много тражи, има високе захтеве) прохтеван - *уй.* размажен ❸ *арх.* потребан

зацичати сврш. прел. *в.* викнути

зацрнити сврш. прел. замутити, потамнити, помрачити, смрачити, замаглити, затамнити, мрачити, замрачити, помутити, намрчити, омрчити *рей.*, помрчати *рей.*

зачаран прид. омамљен, уречен, опчаран, омагијан, замагијан, опчињен, уклет, затрављен, поседнут *рей.*, замађијан *фам.*

зачетак м ❶ (прво јављање, наговештај нечега, првобитна фаза) извор,

порекло, праузрок, праизвор, прапочетак, нулта тачка, основа, темељ, матица, извориште, основица, узрок, позадина, подлога, исходиште, почело, праелемент, праматерија, почетна тачка, полазница, полазиште, почетак, платформа, стожер, легло *фii.*, колевка *фii.*, заметак *фii.*, корен *фii.*, врело *фii.*, клица *фii.*, извор *фii.*, семе *фii.*, праскозорје *фii.*, жароште *фii.*, подријетло *хрв.* ❷ заметак, ембрион

зачетник м ❶ (онај који први нешто започиње) покретач, иницијатор, подстрекач, узрочник, изазивач, творац, проузрокивач, виновник, кривац *ирон.* ❷ *в.* изумитељ - *уй.* просветитељ

зачикувати несврш. прел. (шалити се на туђ рачун или некога изазивати вербално) *в.* задиркивати

зачикувати несврш. прел. задевати, провоцирати, подбадати, пецкати, задиркивати, диркати, љутити, дирати, збијати шалу, дражити, хушкати, изазивати, мамити, срдити, драшкасти, пикати, надраживати, баркати *рей.*, брцкати *фам.*, боцкати *фам.* - *уй:* врећати, исмевати

зачин м арома, зачинске биљке/травке, додатак, мирођија *фii.*

зачкољица ж ❶ *в.* свађа ❷ потешкоћа, брига, невоља, мука, недаћа, неугода, неугодност, непријатност, неприлика, препрека, сметња, главобоља *фii.* ❸ (тешко уочљив проблем) зврчка *фам.*

зачудити сврш. прел. *в.* збунити

зачуђеност ж чуђење, збуњеност, изненађеност, изненађење - *уй.* запрепашћење

заштита ж ❶ штит, заклон, браник, заслон, штитник, помоћ, преграда, окриље, заслонац, застор, заштит-

ник, бусача, заклањач, кишобран *фиј.*, skut *фиј.*, параван *фиј.*, бранич *реј.*, шилт *реј.*, калкан *реј.*, фронтин *реј.*, пребој *реј.*, крило *фам.* ② *в.* заштитништво ③ *в.* бедем 2. ④ *в.* брига 2. ⑤ *в.* обезбеђење ⑥ *в.* кондом

заштитити сврш. прел. обезбедити, осигурати, сачувати, спремити, заклонити, одбранити, сејвовати *жарј.* суж.

заштитник м ① протектор, патрон, покровитељ, тотор, добротвор, чувар, бранилац, штитник, колатор *реј.*, поборник *реј.* ② *в.* анђео 1. ③ *в.* заговорник

заштитништво с веза, протекција, меценат, покровитељство, заштита, познанство, патронажа, патронат, помоћ, меценатство, заклон *фиј.*, арка *фиј.* *реј.*, окриље *фиј.*, подршка *фиј.*, залеђе *реј.*, штела *реј.*, леђа *фам.*, колатура *реј.*, конкција *реј.*

заштићен прид. *в.* безбедан

зашто зам. због чега, ради чега, из којих разлога, нашто *арх.*, за чије бабе здравље *фам.*

збег м *в.* избеглиштво

збијање с концентрисање, гомилање, груписање, окупљање

збиљски прид. ① *в.* стваран 1. ② *в.* изворан

збирка ж колекција, скуп, зборник, хрестоматија, албум, компилација, антологија, аналекти *реј.* - уй: грађа, гомила, градиво

збланут прид. (много изненађен) *в.* запрепашћен

зближен прид. ① (просторно) приближен, примакнут ② (емотивно) приближен, спријатељен - уй. удружен

зближити сврш. прел. ① (створити блискост, довести у додир) прибли-

жити, спојити, спријатељити, здружити ② (умањити међусобно растојање) приближити, примаћи, примакнути

зближити се сврш. непрел. (створити блискост, довести у додир) приближити се, спојити се, спријатељити се, здружити се, скапирати се *жарј.*

збогом рчц. ① (поздрав при растанку) *в.* довиђења ② *фам.* (свршено је с нечим или је изгубљено) свршено, готово, амин, амен, здраво *жарј.*, ћао *жарј.*

збор м ① (састанак већег броја људи ради договора) већање, конгрес, заседање, сагласност, нагодба, састанак, расправа, конгруенција, слагање, седница, претрес, дебата, конференција, договарање, окупљање, група, скуп, форум, разговор, дискусија, аранжман, пленум, семинар, усаглашавање, намирење, симпозијум, сесија, лонцање *реј.*, адет *реј.* *реј.*, конвенција *форм.*, веће *арх.*, конкордат *реј.*, окуп *реј.*, сабир *реј.*, домјенак *хрв.* - уй: слога, договор, уговор, гомила ② (тело од више чланова које решава одређена питања) веће, савет, скуп, колектив ③ *в.* разговор

зборник м *в.* збирка

збрда-здола прил. којекако, ђене-ђене, како-тако, како било, напрескок, насумице, насумично, пометено, неорганизовано, наслепо, збркано, стихијски, конфузно, хаотично, испретурано, несистематично, неуређено, импровизовано, напамет, напрескок(це), несређено, лавиринтски *фиј.*, као мува без главе *изр.* - сл: анархично, збркано

збрисати сврш. прел. ① *в.* обрисати ② *в.* анулирати ③ *в.* побећи 1. ④ (у налету нагло одбацити) *в.* сатрти 1.

збрка ж ① (одсуство реда у неком

догађању) пометња, гунгула, метеж, гужва, збрканост, хаотичност, конфузија, смућеност, хаос, врева, дез-организација - уй. компликација ② (одсуство реда у некој просторији, соби) в. неред 2.

збркан прид. ① в. замршен 1. ② в. збуњен

збркано прил. в. збрда-здола

збрканост ж ① (стање или особина онога што је збркано) пометеност, пометња, сметеност, хаотичност, конфузност, зачарани круг ② (одсуство реда у неком догађању) в. збрка 1. ③ в. збуњеност

збркати сврш. прел. в. запетљати

збркати се сврш. в. збунити се

збрљати сврш. прел. (нешто овлаш, лоше урадити) в. смандрљати

збрчкан прид. в. изборан

збунити сврш. прел. (довести у забуну) изненадити, зачудити, згранути, смутити, помести - уй. поколебати

збунити се сврш. (упасти у забуну) заплести се, збркати се, занети се, спетљати се, блокирати се, запетљати се, помести се, забунити се, изгубити се *фам.*, смантати се *фам.*, погубити се *жарј.*, заузлати се *рейј.*, испасти из седла *изр.*

збуњен прид. сметен, пометен, збркан, конфузан, несмотрен, спетљан, залуђен *фам.*, погубљен *фам.*, запетљан *фам.*, изгубљен *фам.* - уй. за-препашћен

збуњеност ж ① конфузност, сметеност, смућеност, растресеност, смућеност, смушењаштво, изгубљеност, запетљаност, збрканост, помутња, смутња, пометња, пртљавост, зау-зланост ② зачуђеност, чуђење, изне-нађеност, изненађење - уй. запрепа-шћење

збуњивати сврш. прел. (доводити у забуну) бунити, ометати, сметати,

звање с занимање, позив, професи-ја, посао, струка, запослење, служба, намештење, вокација, ангажованост, положај, активност, бизнис, дужност, задужење, радни однос, позвање, упослење, послање *фиј.*, мисија *фиј.*, задатак *фиј.*, доб *жарј.*, шљака *жарј.*

звати несврш. прел. ① дозивати, призивати, викати, клицати ② (~ на нешто) оглашавати, објављивати, клицати *реј.* ③ (~ пиће или храну) наручивати, поручивати, тражити ④ именовати, ословљавати, називати

звезда ж ① (удаљено и крупно небеско тело слично Сунцу) * ② (позната личност у свету филма и сл.) в. дива - уй. ас 2.

звездан прид. в. астралан 1.

звездар м зоол. (врста јесетре, лат. *Acipenser stellatus*) *

звездача ж зоол. (лат. *Asteroidea*) бодљикаш, морска звезда

звекан м ① в. глупан ② в. лакрди-јаш

звекаст прид. в. блесав 1.

звекет м в. клопарање

звекетање с в. клопарање

звекетати несврш. прел. ① (произ-водити звекет) одзвањати, звонити - уй. бучати ② *фам.* в. брбљати

звекнути сврш. прел. в. лупити 1. и 2.

звер ж в. животиња

зверати несврш. непрел. ① бленути, зурити, пиљити, зевати, буљити, зи-јати, зјати, зирати, блејати *фиј.*, се(х) ирити *реј.*, кочити *рейј.* ② в. висити 1.

зверски прид. (који има особине животиње) анималан, зверски ② *фиј.* в. груб

звечарка ж зоол. (врста змије, лат. *Crotalus*) чегртуша

звиждаљка ж пиштаљка, свиралица *реї.*, фућкаљка *фам.*, фућкалица *фам.*

звиждати несврш. непрел. ❶ пиштати, фијукати, фућкати, свирати, звиждукати, звијукати, фијукати, фићукати *фам.* ❷ (о ветру) фијукати, хујати, хукати, хучати

звиждук м (високи звук произведен звиждањем) звиждање, звижд, звиzg, звијук, фићук, фијук

звизнути сврш. прел. ❶ в. лупити 1. и 2. ❷ *фам. в.* пасти

звирити несврш. непрел. в. вирити 1.

звонак прид. в. звучан 1.

звоно с клепетуша, бакрењак, звончић, звонашце, меденица, прапорац, звонце, клепка, бакаруша, чингтрија *реї.*, цингара *реї.*

звоцало с в. гунђало 1.

звоцање с в. приговарање, зановетање, гунђање, квоцање, цангризање, цангризавост, извољевање, досађивање, запредање, кењање *нар.*

звоцати несврш. непрел. приговарати, зановетати, гунђати, квоцати, закерати, цангризати, извољевати, досађивати, замерати (неком нешто), чандрљати, запредати *арх.*, срати *нар.*, кењати *нар.* - уй. жалити се, критиковати, грдити

зврјати несврш. непрел. ❶ зујати, зврцати ❷ *фиї. в.* вуцати се

зврндање с ❶ в. звоцање

звук м ❶ (оно што се прима чулом слуха) шум - уй. лупа ❷ муз. тон ❸ *фиї.* звучање, мелодија, ритам ❹ *фам.* музички правац ❺ *грам.* глас (као основни елемент говора)

звучан прид. ❶ дубок, гласан, соноран, снажан, јасан, звонак, чујан, громак, резонантан, трештав, громогла-

сан, громовит ❷ в. акустичан

звучно прил. в. аудитивно

звучност ж акустика, акустичност

згазити сврш. прел. ❶ (притиснути ногом стајући на неког или нешто) нагазити, прегазити ❷ в. уништити ❸ в. сатрти ❹ *фам. в.* победити

зглавак м в. зглоб 1.

зглавкари м мн. зоол. (лат. Arthropoda) чланконошци

зглоб м ❶ *анатом.* зглавак, члан, чланак, котриг *реї.*, кључ, путиште - суж: колено, чукаљ, глежањ, лакат ❷ спој, згиб, прегиб, чвор ❸ лежај, лагер, лежиште ❹ *фиї. в.* конекција ❺ в. завој 1.

згњечити сврш. прел. ❶ в. стиснути 1. ❷ в. истући

згњечити сврш. прел. пригњечити, угњечити, спљескати, згрчити, угњавити, здробити, смождити, смлавити - уп. уситнити, стиснути

згода ж (оно што се догодило, обично занимљиво или упечатљиво) догађај, дешавање, епизода, случај, ситуација, околност, прилика, збивање, авантура

згодан прид. ❶ привлачан, допадљив, примамљив, стасит, леп, атрактиван, мамљив, замамљив, вабљив, наочит, луткаст, леполик, красотан, красан, маркантан - уй. леп ❷ в. адекватан

згодити се сврш. в. догодити се

зготовити сврш. прел. в. спремити

зграбити сврш. прел. ❶ шчепати, дочепати се, домоћи се, ухватити, приграбити, дохватити, пограбити, уграбити, дограбити - *фам.* шћапити, ћапити - *реї.* гепити, апити, лапити ❷ в. украсти

зграда ж ❶ солитер, вишеспратница, небодер - уй. кућа ❷ грађевина,

здање, изграда *реџ*.

згражавати се несврш. ❶ (осећати велики страх) згражати се, ужасавати се, грозити се, запрепашћавати се - уй. плашити се ❷ в. гнушати се

згранут прид. (много изненађен) в. запрепашћен

згранути сврш. прел. (много уплашити) в. запрепастити

згранутост ж в. запрепашћеност

зграњивати се несврш. в. гнушати се

згннути сврш. прел. фам. в. акумулирати

згрожен прид. ❶ (много уплашен) в. ужаснут ❷ (много изненађен) в. запрепашћен

згрозити сврш. прел. (много уплашити) в. запрепастити

згромити сврш. прел. в. згазити

згртање с в. заступљеност

згрчити сврш. прел. в. стиснути 1.

згубидан м в. дангуба

здела ж в. посуда

зденац м ❶ в. извор 1. ❷ в. бунар

здепаст прид. в. дебео

здрав прид. ❶ (који није болестан или повређен) пун здравља, једар, крепак, здрав-здравцат, као дрен, чврст *реџ*. - *суж*: читав, жив, неповређен, неозлеђен, снажан, способан, добродређећи, стабилан ❷ (који није духовно поремећен) нормалан, непоремећен, здраве памети, здравог разума, присебан, уравнотежен ❸ (погодан за здравље) лековит, благотворан, добар, као мелем ❹ (који је утемељен на разуму) в. логичан

здравамарија ж зоол. (врста морског рака, лат. *Portunus corrugatus*) *

здравац м бот. (лат. *Geranium macrorrhizum*) ждралица, прибој

здравље с ❶ (психичко и физичко

стање) здравствено стање - уй. имунитет, виталност, кондиција ❷ (добрo психичко и физичко стање неке особе) кондиција, форма, виталност

здравље с ❶ (психичко и физичко стање) здравствено стање - уй. имунитет, виталност, кондиција ❷ (добрo психичко и физичко стање неке особе) кондиција, форма, виталност

здравље с отпорност, добро стање, здравствено стање, крепост, крепост - уй: форма, виталност, кондиција

здравио узв. (поздрав при састанку и растанку) поздрав, здраво живо, довиђења (при растанку), добар дан (при састанку), пријатно (при растанку), збогом (при растанку), адио *реџ*, адиос *фам.* (при растанку), бај-бај *фам.* (при растанку), хао *фам.*, асталависта *фам.* (при растанку), оревуар *фам.* (при растанку), па-па *фам.* (при растанку), хаос *фам.*, поз *жарі*., воздра *жарі*., позић *жарі*., бок *хрв.*

здробити сврш. прел. ❶ (разбити нешто чврсто у ситне делиће) скрцати, скрцкати, смрскати, смождити, скршити, стуцати, истуцати, раздробити, издробити, размрскати, уситнити, размрвити, згњечити, смлавити ❷ в. уништити

здружен прид. в. повезан

здружење с в. интеграција

здружити сврш. прел. (спојити делове у целину) спојити, објединити, саставити, стопити, удружити, ујединити, сјединити, удружити, слити, синтетизовати, фузионисати, амалгамирати, синтетизирати *хрв.*

здружити се сврш. (успоставити близак, пријатељски однос) в. спријатељити се

здушан прид. ❶ великодушан, уср-

дан, свесрдан, потпун, несебичан, широкогруд, рад ② *в.* агилан

здушно прил. *в.* радо

зеба ж зоол. (птица певачица, лат. *Fringilla coelbs*) финкуља *реј.*

зебљив прид. ① (који је неотпоран на хладноћу) зимљив, зимогрожљив, зимогрозан, зимоморан - *уй.* болећив ② *в.* забринут

зебња ж ① (осећај хладноће) дрхтавица, језа ② (осећај узнемирености) брига, стрепња, бојазан, неугодност, неугода, нелагода, нелагодност, тескоба, немир, неспокојство, забринутост, узнемиреност, анксиозност, бремене *фий.* - *уй.* депресија, туга, мука, безнађе ③ *в.* страх

зебра ж ① зоол. преживар из породице коња, лат. *Hippotigris zebra*, *Equus zebra*) * ② пешачки прелаз

зев м ① (отварање уста услед дремљивости или досаде) зевање, зјап ② (отвор било чега што се отвара и затвара) зјап, отвор, распор, прорез, изрез, разрез, процен, гротло, зјало *реј.* - *уй.* рупа, процен

зевало м и с *в.* дангуба

зевање с ① *в.* зев 1. ② *фий.* *фам.* звевање, зурење, пиљење, блејање, буљење, зијање, зирање, кочење *реј.* ③ *фий.* *фам.* цецање, зверање, куњање, дангубљење, глуварење, зврјање, дреждање, цоњање, чамљење, шалабазање, чучање ④ *в.* лутање 1.

зевати несврш. непрел. ① *в.* зурити, зверати, пиљити, блејати, буљити, зијати, зирати, кочити *реј.* ② *фам.* *в.* висити 1. ③ *фам.* *в.* лутати

зезало с бот. (лат. *Scyllarus arctus*) батикул

зезнути се сврш. *в.* преварити се

зејтин м *в.* уље

зелембаћ м *фам.* *в.* жутокљунац

зелен прид. ① (који није сазрео) млад, незрео, недозрео, несазрео ② *фам.* *в.* инфантилан ③ (зелене боје) као трава

зелена салата ж бот. (лат. *Lactuca sativa*) *реј.* вртна салата, путерица, питома лоћика, маруља, шалата

зеленаш м лихвар, каматник, изнуђивач, израбљивач, рекешаш - *фам.* каишар, гуликожа, дерикожа, крвопија, кождер, душогубац, стрвинар, лешинар, пијавица, шинтер, вампир - *уй.* лопов

зеленкада ж бот. *в.* нарцис 1.

зеленко м *в.* коњ

земаљски прид. ① *в.* (који се односи на Земљу) Земљин ② (који се односи на овај свет) овоземаљски, оностран, људски, земни, од овога света - *уй.* прави

земичка ж лепиња, хлеччић, кајзерица, сомун, лепињица, погачица, конфект *реј.*, колач (пециво посвећено бладану), коло (хлеб који се меси на Бадњи дан), жемља *реј.*, шлапица *реј.*, потица *реј.*, лопарка *реј.*, крушчић *хрв.* - *сл.* тесто, хлеб, пециво

земља ж ① (планета на којој живимо) зелена планета, свет ② (површина која није покривена водом) копно, тло, суво, сухо, континент ③ (плодни део земљине површине) земљиште - *суж.* тресет, хумус - *сл.* песак ④ *в.* земљиште 1. ⑤ (већа територијална јединица) држава, територија - *суж.* покрајина, провинција, федерација, царство, монархља, краљевство, република, војводство, протекторат, колонија, конфедерација, пашалук *арх.*, губернија *арх.* - *уй.* домовина

земљак м ① сународник, компатриота ② мештанин, сумештанин, рођак *ексјр.*, род *ексјр.*, наш/домаћи човек, наше горе лист *изр.* - *реј.* лаца, вила-

јетлија, лацман(ин), зема, нашијенац, нашинац - уй. домородац

земљиште с ❶ земља, земљопосед, имовина, посед, иметак, имање, добро, актива, газдинство, газдалук, поседство, имућство *арх.*, држава *арх.* - суж: читлук *арх.*, сермија *реј.*, спахилук *реј.*, хас *реј.*, латифундија *арх.*, домазлук *арх.*, латифундиј *арх.*, беглук *арх.*, потес *реј.*, беговина *арх.* - уй. наследство - сл: некретни-на, богатство ❷ (плодни део земљине површине) земљиште - суж. тресет, хумус - сл. песак

земљопосед м в. земљиште 1.

земљорадник м ратар, пољопривредник, паор, аграец, сељанин, сељак, геак, тежак *арх.*, кмет *арх.* ви-лан *реј.*, парасник *реј.*, бируш *реј.*, бирош *реј.*, земљоделац *реј.* - суж: воћар, повртлар

зенит м ❶ (највиши део неба) * ❷ (нај-виша тачка до које може да се допре) врхунац, кулминација, врх, јек, вршак, климакс, круна *фиј.*, плафон *фам.*, фи-нале *фам. фиј.*, коначница *хрв.* - уй: шпиц, кулминација, прогрес

зердав м зоол. (лат. *Mustela erminea*) велика ласица

зец м зоол. (врста глодара, лат. *Lepus*)

зечја лобода ж бот. (лат. *Hieracium pilosella*) *реј.* руњавичина, славак, златник, трава од пољачине, јандра-шика, косматица, космура, трава од лишаја, руњика, лишајивица, про-љетница, овчија брада, мишја овчи-ца, мишје ухо

зечја соца ж бот. (лат. *Oxalis acetosella*) *реј.* детелинка, зечја детелина, зајчја детелица, шошка, зечји ки-сељак, жута детелина, козји кисељ, божји крухек, куковачина сол, зечји кисељ, сланица, зајчја сол, кисељак с три листа, зечји купус, цецељ, кисе-

љача, сочица, зечја со, зечја киселица, кисела дјетелина

зечја стопа ж бот. (лат. *Geum urba-num*) *реј.* гаранфилача, гариофилата, зечја ступа, гребник, митровица, бла-женак, карамдил, зечја нога, бенеди-чица, гаруфала, кончац

зечји трн м бот. (лат. *Onopis spinosa*) *реј.* гладишка, волча, гребеника, би-јели трн, вучитрн, гладишина, водо-тирка, краљевска салата, аглер, игли-ца, вучји трн, милотрн, рупни трњић, бодаж, гладиж, грмотрн, гладишеви-на, кокорово зеље

зид м ❶ дувар ❷ в. зидине ❸ *фиј.* препрека, запрека, сметња, тешко-ћа, блокада, заврзлама, зачкољица, отпор, хендикеп, недопуштање, ин-хибиција, сметња, ограничење, спре-чавање, (по)тешкоћа, запречивање, вор *фиј.*, кочница *фиј.*, ћорсокак *фиј.*, квака *фам.*

зидине ж мн. (зид тврђаве или утвр-ђеног места који служи као заклон) упора, бедем, заштита, браник, ба-стион, залеђе, утврда, фортификаци-ја, утврђење, кула, бункер, грудобран, редута, предзиђе, упориште, насип, тврђа *фам. реј.*, платно *арх. реј.*, бург *арх.*, бастај *арх.*, бастија *арх.* - уй: зид, тврђава

зијати несврш. непрел. фам. ❶ в. зве-рати 1. ❷ в. лутати

зима ж хладноћа, студен, мраз, лед *фиј.*, цича зима *фам.*, студ *експр.*

зимзелен 1 м бот. (лат. *Vinca minor*) мали зимзелен, плавет, зимзеленка, амантил, винчица, венка, брченова трава, зимолезовина, павинка, по-винка, зимзелен, зеленгора, крво-лочњак, љупчац, сведрцж, љубица, граничка љубица, летенка, павловско цвеће, привинац, женска павенка, морска љубица

зимзелен' прид. (који зими задржава зелену боју лишћа) ваздазелен *реџ*, четинарски *суж*.

зимљив прид. в. зимогрожљив

зимница ж (храна припремљена за зиму) *суж*: туршија, кисели купус, компот, ајвар

зимовање с (одмор у току зиме) в. одмор 1.

зимогрожљив прид. (који је неотпоран на хладноћу) зимљив, зебљив, зимогрозан, зимоморан - уй. болехив

зимогрожљив прид. (који је неотпоран на хладноћу) зимљив, зимогрозан, зимоморан, зебљив - уй. болехив

зимски прид. ❶ хладан, мразан, леден, мразовит, свеж, ледан, зимљив, прохладан, студен, мрзли, мрзао, ледњикав, ледовит, леденичав, смрзнут, хладан као лед, као лед, зимовит, зимњи *реџ*. - сл: зубат, озебао, промрзао ❷ (који се облачи у зимском периоду) дебео, топао, вунен

зинути сврш. непрел. ❶ (отворити уста) разјапити уста, зевнути ❷ *фиј*. изговорити, проговорити, заблсјати, изустити, прозборити, зуцнути, прословити, писнути, рећи, заустити, пробеседити, заблекати, отворити уста, пустити глас, проустити, запевати *фиј*., зацвркати *фиј*., кукурикнути *фиј*., ланути *фиј*., бекнути *фиј*., ђоџ, гукнути *фиј*., загукати *фиј*., пропевати *фам*., гакнути *фам*. - уй: говорити, признати

зиркати несврш. непрел. в. вирити 1.

зјакати несврш. непрел. в. вуцати се
зјап м в. зев 1. и 2.

зјапити несврш. непрел. ❶ (стајати отворен) зевати, зијати ❷ *фам*. в. висити 2.

зјати несврш. непрел. в. зурити

златан м зоол. (врста морске рибе, лат. *Mugil auratus*) *

златица ж бот. (лат. *Ranunculus ficaria*) лединиак, жуја, пшеничица, златоуста, масланица

златница ж бот. (лат. *Solidago virgaurea*) жудинска трава, поганска трава, требуховка, челеби-грана, злата шиба, штаника, кркица

златољубац м в. стипса 2.

злица ж (зла, покварена женска особа) в. злобница

зло с ❶ (лош чин) недело, злодело, злочин, страхота - уй. криминал, насиље, разбојништво, убиство ❷ (зло које задеси човека) мука, паћеништво, страхота, патња, брига, невоља, несрећа, паћење, недаћа, мучење, тортура, страдање, злопаћење, грпљење, страдалништво, мрцварење, тегоба, неугодност, неугода, напаст, трпња, калварија *фиј*., камен *фиј*., голгота *фиј*., враг *фиј*., бреме *фиј*., бич (судбине) *фиј*., јарам *фиј*., главобоља *фиј*., пакао *фиј*., малтретман *жарј*. ❸ цркв. (оно што је по религијском веровању против човека и природе) в. ђаво 1.

злоба ж ❶ в. злонамерност ❷ в. заједљивост

злобан прид. лош, зао, покварен, подао, подмукао, пакостан, злоћудан, дијаболичан, охол, opak, безочан, искварен, страховит, поган, заједљив, неваљао *суф*., злочест *фам*., кваран *фам*., инфаман *реџ*. - уй. неморалан
злобник м (лош, покварен и зао човек) в. бараба

злобница ж (зла, покварена женска особа) бедница, јадница, злица, кучка, караконцула, оштроконца, змија, аждаја, подмуклица, гадура, роспија, ала, куја, гуја, пизда *нар*., пичка *нар*.

злогоља ж нерасположење, мрзовоља, депресивност, депресија, апатичност, безвољност, анксиозност, суморност, меланхолија, малодушност, апатија, депресивност, депримираност, индиспонираност, потиштеност, равнодушност, покуњеност, мргодност, снуженост, невољност, тмурност, мркилина, летаргија, индолентност, индоленција, клонулоост, клонуће, натмуреност, инертност, индиферентност, отупелост, инерција, раздражљивост, флегматичност, неосетљивост, песимизам, утученост, зловољност, апатичност, атонија, смркнутост, мрачност, клонулоост духом, тегобност, намргођеност, туробност, мртвило, невесеље, намрштеност, мизерност, лоша/зла воља, сломљеност, беживотност, покислост, учмалост, тупост, тегоба у души, бедак *фам.*, киселост *фиї.*, мркост *реї.*, абулија *реї.*, празнина *фиї.*, млохавост *фиї.*, хладноћа *фиї.*, погруженост *реї.*, грижљивост *реї.*, безвоља *фам.*, дерт *йесн.*, сплин *реї.*, нујност *хрв.* - уї: туга, умор 1., брига 1., nelaгода, безнађе, малаксалост 1., мука 1.

зलोвољност ж ❶ в. зловоља ❷ в. бес

злокобан прид. ❶ (који штети) в. шкодљив ❷ (који доноси несрећу) в. кобан 2. ❸ (веома опасан) в. погубан **злокобник** м ❶ (човек који нема среће) малер, несретник, угурсуз, пехист, злосретник, баксузник, талија *жарї.*, пегула *реї.* ❷ (човек који доноси несрећу) песимиста, баксуз, циник, злослутник, мрачњак, баксузник, мракач, урокљивац, негативац *фам.*, хејтер *жарї.*, црноглећа *ексїр.*, кукувија *їої.*, аталија *реї.*, баксужњак *реї.*, басажњак *реї.*

злокобност ж ❶ в. злонамерност ❷ в. несрећа

злонамеран прид. ❶ в. зао ❷ в. шкодљив

злонамерност ж пакост, злоба, малициозност, негативност, злокобност, опакоост, отровност *фиї.*, злоћа *фам.*

злопатити се несврш. в. мучити се

злопатник м в. мученик

злопаћење с в. мука 1.

злослутан прид. ❶ (који штети) в. шкодљив ❷ (који доноси несрећу) в. кобан 2. ❸ (веома опасан) в. погубан

злосрећница ж в. јадница

злостављање с в. малтретирање

злостављати несврш. прел. малтретирати, мучити, тлачити, терорисати, тиранисати, деранжирати, морити, мрцварити, угњетавати, муштрати, газити, гњавити, иживљавати се, сисати крв *фиї.*, газити *фиї.*, цедити *фиї.*, шарафити *фиї.*, стезати *фиї.*, јахати *фам.*, шиканирати *фам.*, масирати *фам.*, кињити *фам.*, рибати *фам.*, протеривати кроз иглене уши *арх. изр.*, задавати муке *изр.*, бацати на муке *изр.*, загорчаваати живот *изр.*, вадити душу *изр.*, драти на живо *изр.*, вадити маст *изр.*, пећи на лаганог/тихој ватри *изр.*, бријати на суво *изр.*, шибати *суж.* - уї: злоупотребити, досађивати

злотвор м в. злочинац

злоћа м ж в. изрод

злоћудан прид. ❶ в. зао ❷ в. шкодљив

злоупотребити сврш. несврш. прел. искористити, окористити се, истрошити, изработи, извући корист, послужити се (неким), употребити, исцедити *фам.*, оглобити *фам.*, одерати *фам.*, огулити *фам.*, зајевати *нар.*, зезнути *жарї.*, извозати *жарї.*, упорабити *хрв.*

злоупотребљавати несврш. прел. користити, искоришћавати, изгра-

бљивати, окоришћавати се, угњетавати, извличити корист *изр.*, возати *фам.*, глобити *фам.*, драти *фам.* - *уй.* злостављати

злочест прид. *фам.* злобан, безобразан, аморалан, лош, зао, бесраман, покварен, непоштен, бестидан, безвезан, подао, подмукао, бешчастан, бескарактеран, неваљао, нечастан, неморалан, охол, препреден, opak, притворан, осيون, вероломан, перфидан, безочан, префриган, пакостан, срамотан, непослушан, дрзак, злоћудан, обестан, инфаман, дијаболичан, недостојан, прорачунат, искварен, недисциплинован, безобзиран, неотесан, несавестан, лоше васпитан, хулан, без поштовања, неисправан, безморалан, премазан/намазан свим мастима, издајнички, продао би и своју мајку, богохулан, сраман, страшан, намазан свим мастима, неплеменит, неетичан, фриволан, неправичан, недоличан, неславан, нецивилизован, подмитљив, грешан, нечист, непристојан, страховит, поган, надут, ружан *фиј.*, прљав *фиј.*, низак *фиј.*, нечувен *фиј.*, некрепостан *реј.*, смрадан *фам.*, дрзовит *фам.*, кваран *фам.*, либертински *арх.*, худ *арх.*, киван *реј.*, претворан *реј.*, иморалан *реј.*, химбен *хрв.*, нећудоредан *хрв.*, дебеле коже *изр.* - *уй:* бедан, некултуран, несташан, дивљи, заједљив, гадан, лицемеран, немиран - *сл:* неправедан, порочан, неискрен

злочин м **1** (тешко кривично дело) *суж:* крађа, превара, proneвера, отмица, убиство, масакр, геноцид - *уй.* криминал **2** *фиј.* (неки тежи друштвени прекршај учињен према неком поједнцу, групи или народу) непоштовање, нехуманост, нељудскост, **дрскост**, варваризам, бесрамност, **зверство**, примитивност, бруталност,

насиље, разарање, злочинство, пустошење, нечовештво, нечовечност, грубост, осорност, барбарство *хрв.*

злочинац м **1** (починилац злочина) криминалац, зликовац, кривац, мафијаш - *уй.* затвореник **2** *фиј.* вандал, хулиган, силеџија, насилник, разбијач, злотвор, напасник, мучитељ, крволок, напрасник, манијак, грубијан, окрутник, сивоња, крвопија, батинаш, крвник, горопадник, бичеватељ, махнитац, тиранин *фиј.*, катил *реј.*, живина *фам.* *фиј.*, неман *фам.*, животиња *фам.* *фиј.*, силос *жарј.*, канибал *ексјр.*, чудовиште *ексјр.*, звер *ексјр.*, главосек *ексјр.*, душманин *ексјр.*, несуздржљивац *реј.* - *уй:* варварин, разбојник, дивљак, диктатор - *уй:* варварин, разбојник, дивљак, диктатор

злочиначки прид. в. насилнички

злочинство м **1** *йравн.* (било која противправна делатност) в. криминал

змај м **1** (крилато митско биће) аждаја, ала, неман, змија, дракон, аждаха *арх.*, аждајка *реј.*, ажделија *реј.*, аждер *реј.*, позој *арх.*, арамија *реј.* **2** *фиј.* в. јунак **1**. **3** *фиј.* (енергична, ватрена особа) бомба *фам.*

змија ж **1** гуја, аспида *арх.*, отровница *суж.* **2** *фиј.* в. злобница

Змије

анаконда (Eunectes)
белоушка (Natrix natrix)
випера (Viperinae)
гуж (Coluber longissimus)
звечарка (Crotalus)
камењарка (Perdix graeca)
кобра (Naia tripudians)
кравосас (Elaphe quatuorlineata)
мамба (Dendroaspis)
поскок (Vipera ammodydes)
црвекрпица (Elaphe situla leopardina)
шарка (Vipera berus)

Знаци кинеског зодијака

子 пацов
丑 во
寅 тигар

卯 зец
辰 змај
巳 змија

午 коњ
未 коза
申 мајмун

酉 петао
戌 пас
亥 свиња

знак м ❶ синдром, наговештај, показатељ, сигнал, индикација, симптом, индикатор, показивач, знамен, знамење, назнака, весник *фиџ.*, гласник *фиџ.*, индиција ❷ в. информација ❸ в. грб ❹ в. симбол ❺ в. доказ

Знаци зодијака

ЗНАК	ОД	ДО	СИМБОЛ
Ован	21. март	19. април	♈
Бик	20. апр.	20. мај	♉
Близанци	21. мај	21. јун	♊
Рак	22. јун	22. јул	♋
Лав	23. јул	22. авг.	♌
Девица	23. авг.	22. септ.	♍
Вага	23. септ.	23. окт.	♎
Шкорпија	24. окт.	21. нов.	♏
Стрелац	22. нов.	21. дец.	♐
Јарац	22. дец.	19. јан.	♑
Водолија	20. јан.	18. феб.	♒
Рибе	19. феб.	20. март	♓

зналац м в. стручњак

зналачки прид. в. вичан

знамен м ❶ в. доказ ❷ в. симбол

знаменит прид. в. познат

знаменитост ж в. вредност

знамење с в. знак 1.

знанац м ❶ познаник, познати, зна-ник *реџ.* ❷ в. стручњак

знање с ❶ (скуп чињеница или рад-њи о којима неко нешто зна) оба-вештеност, познавање, упућеност, упознатост - уџ. стручност, учинак, разумевање, надареност - уџ. снала-жљивост ❷ (укупност знања) обра-зовање, ерудиција, ученост, образо-

ваност, школованост, начитаност, едукација, школовање, високообра-зованост, просвећеност, стручност, поткованост, верзираност, обаве-штеност, наобразованост *хрв.*, изо-браженост *хрв.*, наображеност *хрв.*, наобразба *хрв.* - уџ. интелигенција 1., дубокоумље

знатан прид. в. велик 2.

знати несврш. прел. ❶ (имати знање о чему) имати појма, бити свестан ❷ баратати, служити се, оперисати, употребљавати, манипулисати, вла-дати, разумети се

знатно прил. неупоредиво, много, видљиво, поприлично, прилично, доста, подоста, стравично, силно, грозно, страховито, страшно, осетно, приметно, јако, грдно, изразито, у ве-ликој мери, колико се може замисли-ти, лудо *фам.* - уџ. претерано, врло

значај с ❶ битност, важност, реле-вантност - уџ. суштина, смисао ❷ в. значење 1.

значајан прид. битан, важан, од ва-жности, од значаја, релевантан, сиг-нификантан, знатан, замашан *реџ.* - уџ. пресудан 1.

значајно прил. в. врло

значење с ❶ садржај, смисао ❷ в. значај 1.

значи прил. дакле, онда, елем, па, отуд, ерго, па зато, и зато, према томе, у сва-ком случају *изр.*, хоће рећи *изр.*

значити несврш. прел. ❶ (бити од значаја, вредности) вредети, предста-вљати, чинити, ваљати ❷ (имати зна-

чење) * **③** означавати, представљати

зов м позив, дозив, вабило *арх.*

зова ж бот. (лат. *Sambacus nigra*) *реї*: безговина, баздов, будзова, питоми боз, црни безег, бзовка, обзовка, зо-ха, базаг, црна зовика, базовика, зао-вљика, црни базаг, зовик, зофа, црна зова, белика, бажовина, зовљика, боз, баз, бзова базга, бузвока, базговина, обзовина, абзов, базга *реї*.

зоља ж в. оса

зона ж околина 1., окружење, рејон, средина, подручје, зона, терен, миље, простор, регија, крај, област, предео, сектор, територија, локалитет, место, окружје *хрв.*

зора ж **①** свитање, свануће, рађа-ње/излазак сунца, освит, расвит, зар *йесн. реїї.*, рођај *арх.*, грануће *реїї.*, проблесак *реїї.* - уї. праскозорје **②** *фії.* в. почетак

Зорњача ж в. Даница

зрак м (сноп светлости) сноп, млаз,

луча *арх.*, луч *арх.*, зрака *хрв.*

зрачење с **①** исијавање, сијање, обасјавање **②** в. вентилација 2. **③** *фії.* в. привлачност

зрачити несврш. прел. **①** исијавати, сијати, осветљавати **②** *фії.* (~ лепотом, шармом и сл.) сијати, блистати **③** в. ветрити

зрео прид. **①** (о човеку) в. одрастао **②** (о воћу) сазрео, дозрео

зрикав прид. разрок, врљав, врљок

зрикавац м зоол. (лат. *Gryllus campestris*) штурак, попац

зрикавци м мн. ▼ уї. правокрилци **зрно** с зрнце, делић, трун, трунка, честица, атом *фії.* - уї. комад

зрнце с в. зрно

зубар м стоматолог, зубни лекар - уї. лекар

зубатац м зоол. (врста морске рибе, лат. *Dentex vulgaris*) *

зубача ж бот. (лат. *Cynodon dactylon*) *реї*: крвокопица, троскот, троскочић, бермудска трава, троска трава, крва-вица, зубовина, зобенка

зујати несврш. непрел. **①** (правити шум зујања) зврјати, зврцати, стри-жати **②** в. лутати

зулуф м бакенбард *арх.*, золуф *реї.*, солуф *реї.*, зализак *реї.*, котлет *хрв.*

зунзара ж зоол. (лат. *Calliphora*) зу-јара, брекуља, брецуља, зундараца

зурити несврш. непрел. пиљити, зи-јати - *фам*: зверати, бленути, буљити, зјати, зирати, зевати *фії.*, блејати *фії.*, се(х)ирити *реї.*, кочити *реї.*

зуцнути сврш. непрел. в. зинути 2.

Врсте зрачења

ЈОНСКО ЗРАЧЕЊЕ

Алфа зрачење
Бета зрачење
Гама зрачење
Неутронско зрачење
Икс-зраци

НЕ-ЈОНСКО ЗРАЧЕЊЕ

Гравитационо зрачење
Видљиво светло
Инфрацрвено зрачење
Микроталасно зрачење
Радијски или телевизијски таласи
Ултраљубичасто зрачење

Ии

и взн. ❶ и, и још, онда, затим, плус *фам.* - уй. плус² ❷ (упитно, на почетку исказа) дакле, па, значи, онда, даље

иако взн. мада, премда, макар, да, и поред тога што, и усто што, ако и, упркос (нечему), ма, прем *арх.*, ако-прем *арх.*

ибис м зоол. (птица из реда родарица, лат. *Ibis religiosa*, *Threskiornis etipica*) *

ибрик м в. врч

иванчица ж бот. (лат. *Leucanthemum vulgare*) *реј*: реван, вољујско око, воловско око, петровски цвет, ивица, ушац *бош.*

ивањска птичица ж зоол. (лат. *Zygaena filipendula*) црвени лептир

ивањско цвеће с бот. (лат. *Galium verum*) *реј*: јованова травица, сириштица, права броџика, иваново цвеће, живбожа, јованданче, дремовка, румена лакота, иван-цвет, иванданче, јованско цвеће, иванова трава, жуто ивањско цвијеће, броћац, бањшчак, мрачница, жута броџика, госпин простирач, госпина стеља, слипавка

ивер м (отпаци настали приликом стругања дрвета) трун, труње, иверак, иверје, отпадак, цепка, треска, окреси-на *реј.*, треска *реј.*, бадрњак *реј.*

иверак м зоол. (врста морске рибе, лат. *Pleuronectes flesus*) пасара

иверица ж (даска или плоча добијена лепљењем ивери) * - уй. ивер

иверје с мн. в. ивер

ивичњак м угаоник, рубник, рубњак - уй. тротоар, међаш

иглица ж зоол. (лат. *Belone acus*) јаглица дугокљуна, игла

иглун м зоол. ❶ (лат. *Xiphias gladius*) јаглун, морска сабља ❷ (лат. *Scomberesox saurus*) риба поскок

игнорант м в. незналица

игнорисати сврш. прел. в. занемарити

игра ж ❶ забава, разонода, играње ❷ плес, игранка, бал, ђуска *фам.* ❸ в. борба ❹ (~ с неким из злих намера) поигравање, провокација, изазивање - уй. малтретирање, провоцирати ❺ коцкање, коцка, стављање на коцку, клађење *суж.*

Жанрови видео игара

ГЛАВНИ ЖАНРОВИ

Акционе игре

акција-авантура

пуцачина из првог лица

пуцачина из трећег лица

Борилачке игре

један на један

сам против свих

Игре са улогама (RPG)

тактичке, акционе, борилачке

Онлајн игре са мноштвом играча

Платформске игре

Симулацијске игре

симулације:

летење

војска

свемир

воз

улога Бога

симулација економије

изградња градова

симулација владе

Спортске игре

тркачке игре

Стратешке игре

ратна стратегија

стратегија (потезна и у реалном времену)

тактика (потезна и у реалном времену)

ПРОПРАТНИ ЖАНРОВИ

игре за одрасле

авантуре

аркадне игре

лабиринт

музичке игре

образовне игре

ратне игре

рекламне игре

са ласерским пиштољем

слагалица

флипер

хорор преживљавање

Дечије игре

алурс

америчке

бабине јањине

бина

викторије

глуви телефони

гомилица

грудвање

жмурке

занимљиве

географије

зими-зами-зум

зуце

игра блама

између две ватре

индирект

јен, два, три

јурке

каладонт

кликери

коцкице

крајцерице

кр-кр

ласте проласте

ластиш

ледени чича

масне фоте

маце

на слово, на слово

одбиванке

пицигин

пут око света

ринге ринге раја

тапке

труле кобиле

у среди

фоте

царе, царе,

господаре

црвене рукавице

арјачкиње

барјачкиње

школице

шугице

Игре с лоптом

баскет

билијар

бејзбол

бич-волеј

ватерполо

викторије

голф

између две

ватре

кошарка

куглање

одбојка

поло

рагби

рукомет

стони тенис

тенис

фудбал

игралиште с терен, стадион, хала, арена, дворана, теретана, вежбаоница, ринг, физкултурна сала, спортска арена, соколана, сала *фам.*, гимназиј *арх.*, гомбалиште *арх.*, гомбаоница *арх.*, поприште *рејџ.*, вежбалиште *рејџ.*, дворница *рејџ.*, ротунда *рејџ.* - сл: салон, већница

игранка ж **1** в. игра **2** в. забава **1**.

играти несврш. непрел. **1** (~ неку игру, обично дечију) в. играти се **1**. **2** плесати, поскакивати, ђапати се, ђипати, ђускати *фам.*, скакутати *фам.*,

танцати *фам.*, балаги *реј.*, чагати *фам.*, хопсати *фам.* ❶ (~ на неког или нешто) кладити се, уложити, опкладити се, ставити улог

играти се несврш. ❶ (~ неку игру, обично дечију) забављати се, занимати се ❷ в. задиркивати

играч м в. плесач

играчица ж плесачица, балерина *суж.*, балетска играчица *суж.*

игуана ж зоол. (лат. *Iguana iguana*) легван

игуман м (старешина манастира) старешина, поглавар, предстојник, архимандрит, намесник, аримандрит *арх.*, ариманит *арх.*, акримандрит *арх.*, архимандрита *арх.*

идеалан прид. ❶ перфектан, савршен, беспрекоран, беспримеран, најбољи, прворазредан, ненадјевив *жарј.*, непаткриљив *реј.* - уј: сјајан, одличан, диван, потпун ❷ в. измаштан ❸ в. идиличан

идеалиста м сањар, занесењак, машгалац, утописта, маштар, фантаста

идеја ж ❶ (предочавање неке ствари путем суштине појма) * ❷ (мисаоно обликовање нечега) схватање, замишао, примисао, мисао, појам, искра *фил.* - уј: мишљење ❸ замисао, накана, план, намера, предлог

идејни прид. ❶ појмовни, мисаон, мислен, ментални - сл: спекулативан, привидан ❷ нестваран, измишљен, измаштан, апстрактан, натприродан, надреалан, фиктиван, непостојећи, нематеријалан, имагинаран, душевни, сновић, замишљен, натчулан, сновиђајан, нереалан, незбиљски, неземаљски, иреалан, надстваран, фикцијски, имагинативан, нетелесан, сневан, сновит, апстрактиван *реј.* - уј: бајковит, необичан 1.

идентитет м ❶ истоверност, јед-

накост, истоличност, истоветност ❷ (скуп чињеница које служе да се особе међусобно разликују) личност, индивидуалност, индивидуалитет, персонaлитет, особност - уј. карактер ❸ (оссћај припадности неком ентитету) припадност, опредељење

идентичан прид. в. истоветан

идентично прил. једнако, истоветно, исто, напореда, подједнако, равно, уједначено, равноправно, барабар, на истој нози *изр.*

идила ж равнотежа, склад, лепота, сагласје, хармонија, јединство, срећа, мир, ред, слога, хармоничност, диван тренутак, рај (на земљи) *експр.*, дивота *експр.*, сугласје *хрв.*

идиличан прид. диван, пасторалан, романтичан, миран, непомућен, савршен, складан, идеалан, сретан, хармоничан, спокојан, угодан

идиом м грам. (устаљени израз чије се значење не може протумачити на основу значења речи које га чине) фраза, устаљени израз, устаљена колокација, фразем *реј.*

идиоматика ж (специфични изрази неког језика, идиоми, фразе) фразеологија, идиоми, фразе, устаљени изрази, колокације, фраземи

идиот м в. будала

идиотарија ж в. глупост 1.

идиотлук м в. глупост 1.

идиотски прид. в. глуп

идол м ❶ (предмет који се обожава у неком култу) кумир, фетиш, кип, тотем, божанство, златно теле *суж.* ❷ (човек слепог обожавања) узвишени пример, узор - уј. љубимац 2.

идолопоклонство с (обожавање идола) в. величање

иђирот м бот (лат. *Acorus calamus*) *реј:* жути љиљан, водена сабљица,

темишварска шапа, игирот, мирисави шап, татарско зеље, бабан, бабад, водени цмин, балад, сабљар, широки лочек, водени божур, водени жути лилијум, водени мачић, шаша, мирисна трска, комуш, водени мин, темишварка, бабји штапи, водени кмин, ићирот, колмеж, калмус

иживљавати се несврш. в. злостављати

иживциран прид. изнервиран, нервозан, узнемирен, узрујан, раздражен, испровоциран, озлојеђен - уј: нерасположен, љут

изабран прид. в. одабран

изабрати сврш. прел. одабрати, пробрати, узети, определити се, одлучити се, решити, издвојити, приклонити се, одвојити, приволети се, изабрати *реј.*, одбрати *реј.*, оптирати *реј.*

изабрати сврш. прел. одабрати, издвојити - уи. одлучити

изазвати сврш. прел. ❶ (позвати на двобој, такмичење) * ❷ испровоцирати, подбости, жарнути, боцнути, пецнути, дирнути, дати повода - уј. љутити

изазивати несврш. прел. ❶ зачикавати, задевати, провоцирати, подбадати, пецкати, задиркивати, диркати, љутити, дирати, зезати се (с неким), збијати шалу, дражити, хушкати, изазивати, мамити, срдити, драшкати, пикати, надраживати, баркати *реј.*, брцкати *фам.*, боцкати *фам.* - уј: вређати, исмевати ❷ (доводити до неког стања) водити, придоносити (нечему), последовати (нечим), доводити (до нечега), узроковати, резултирати

изазивач м ❶ (онај који изазива нешто) узрочник, проузроковач, зачетник, покретач, подстрекивач, винов-

ник ❷ (који подбада, намерно наводи другог да нешто каже) провокатор
изазован прид. в. примамљив
изасланик м ❶ в. конзул ❷ намесник, заступник, емисар, посланик, легат *арх.*, капелан *арх.*

изасланички прид. в. дипломатски

избаж ❶ в. колиба ❷ в. остава ❸ в. обор
избављење с в. спас

избатинати сврш. прел. в. истући

избацивање с в. бацање

избацивање с елиминисање, склањање, отклањање, избацивање, удаљавање, одстрањивање, одбацивање, уклањање, изношење, вађење, истеривање, бацање - уј. бацање

избацити сврш. прел. (~ из неке организације или друштва) изкључити, изопштити, екскомуницирати, шутнути *фам.*, ногирати *жарј.*, изопћиги *хрв.*

избачен прид. изгнан, одбачен, искључен, екскомунициран, одгурнут, издвојен, прогнан, одбијен, неприхваћен, уклоњен, елиминисан, неусвојен, лансиран *фиј.*, шкартиран *фам.*, ћошкиран *жарј.*, бачен у старо гвожђе *изр.*

избегавати несврш. непрел. в. врдати

избеглица м и ж исељеник, емигрант, одбеглица, пребеглица, пребег, прогнаник, изгнаник, бегунац, бежанац *арх.*, азилант *суж.* - уј. имигрант, бегунац

избеглиштво с ❶ (боравиште избеглица) уточиште, прихватилиште, збег, прибежиште, склониште, закриље, скривалиште, заклон, скровиште, заклониште, убежиште, азил *фиј.* ❷ (стање избеглог човека) прогонство, прогнанство, изгнанство,

егзил, емигрантство, искључење - уй.
анатема

избезумљен прид. унезверен, паничан, успаничен, неприсебан, пометен, сметен, изван себе, у паници, безуман, распамећен, неразборит, неуравнотежен, луд *фий.* - уй. љут, уплашен

избезумљеност ж ❶ (узбуна која обухвати мноштво људи) паника, узбуна, пометеност, помамљеност, помешеност, грозота, страхотност, узбурканост, хаос, русвај *фам.*, *фрка фам.*, распад *жарі.* ❷ в. агресивност

избезумљеност ж в. деменција

избећи сврш. прел. в. изоставити 2.

избечити се сврш. (широм отворити очи) разрогачити очи, избуљити се, исколачити очи, заколачити очима, забленути се, изрогачити се

избијати несврш. непрел. ❶ шикљати, врцати, прскати, бризгати, штрцати, шкрупити, шиктати, кипети, липтати, сукљати, прштати, заливати, шприцати, штрцкати, лоптити, суктати, штрицати, куљати, надирати, ништати, тећи, истичати, врвети, истецати, искакати, врети, јако тећи, лопити *реі.*, *фрцати реі.*, *бруждати реі.*, *провирати фам.*, *шибати фам.*, *јурити фам.*, *трацкати реіі.*, *штрапати реіі.*, *фљаскати реіі.* - уй: бацати, плускати ❷ (о зубима) расти, настајати

избирач м пробирљивац, избирљивац, бирач, пробирач

избирљивац м в. избирач

избичевати сврш. прел. ишибати, увштити, излемати, исканџијати - уй: истући, пребити

избор м ❶ одабир, пробирање, одабирање, бирање, асортиман, селекција, селектирање, пробир ❷ одређење, одлука, решење

изборан прид. наборан, борав, зборан, збрчкан, смежуран, набран, гунтав *фам.*, сажвакан *фам.*, збабан *йоі.*

избрбљати се сврш. в. издати 2.

избрисати сврш. прел. ❶ обрисати, побрисати, очистити, почистити ❷ в. анулирати ❸ (из сећања) в. заборавити 1.

избубетати сврш. прел. *фам.* в. истући

избубецати сврш. прел. в. истући

избуљити се сврш. в. избечити се

извала ж *жарі.* в. глупост 1.

изванредан прид. ❶ в. изниман ❷ в. изврстан 2.

изванредно прил. ❶ изузетно, посебно, друкчије, одвојено, особито, специјално, неуобичајено, вансеријски, непоновљиво, беспримерно, ванредно, јединствено, нарочито, особено, уникатно, необично, изнимно, другачије, осебујно, ненадмашно, оделито, партикуларно, оригинално ❷ в. изврсно ❸ в. врло

изванредност ж изнимност, атипичност, нарочитост, особеност, необичност, посебност, куриозитет, чудноватост, својеврсност, ексцентричност, бизарност, својственост, јединственост, нетипичност, специфичност, неуобичајеност, особеност, специјалност, неправилност, оригиналност, изузетност, спецификум, дивергентност, различитост, чудност, карактеристичност, пекулијарност *реіі.*, двојбеност *реіі.*, осебујност *хрв.* - уй: реткост, чудо

извежбан прид. в. вичан

извежбаност ж знање, компетентност, стручност, спретност, умеће, способност, вештина, верзираност, умешност, вичност, окретност, рутина, мудрост, дораслост,

мајсторство, искуство, увежбаност, искусност, упућеност, навика, мајсторија, рутинираност, обученост, уметност, квалификација, пракса, усавршеност, уходаност, позваност, умење, компетенција, студиозност, квалификованост, умност, техника, наука *фиї.*, занат *фам.*, кликер *фам.*, акрибија *рейї.*, умедба *рейї.* - уї: учинак, разумевање, образованост, надареност

извежбати сврш. прел. истренирати, измуштрати, оспособити, обучити

извежбати се сврш. (усвојити потпуно неку вештину) изверзирати се, увежбати се, испраксовати се, испраксирати се, аутоматизовати се

изверзирати се сврш. в. извежба-ти се

извесно прил. в. заиста

извесност ж ❶ поузданост, сигурност, недвосмисленост, непроблематичност, неспорност, недвојбеност, необоривост, одређеност, несумњивост, непрепорност *рейї.*, непобитност *хрв.* - уї: јасноћа, признатост ❷ в. неизбежност

известан прид. ❶ в. недвосмислен 1. ❷ неки, одређен

извести сврш. прел. завршити, актуализовати, спремити, извршити, учинити, остварити, средити, реализовати, приправити, урадити, припремити, довршити, апсолвирати, исправити, окончати, ршити, покренути, починити, разрешити, произвести, докрајчити, зготовити, направити, спровести, приредити, предузети, уприличити, обавити, начинити, координисати, уредити, свршити, углавити, збринути, изградити, арондирати, заокружити *фиї.*, апсорбовати *фиї.*, замесити *фам.*, докончати *рейї.*, актуализирати *хрв.*, истерати до кра-

ја изр. - уї: поступити, створити **извештај** м рапорт, поднесак, опис, експозе, презентација - уї. информација 1.

извештачен прид. усиљен, вештачки, уштогљен, укочен, неприродан, крут, завезан, суздржан, стиснут, артифицијалан, службен *фиї.*, уштиркан *фам.*, као свињска нога *фам. изр.*, намештен *арх.*, заузлан *рейї.*

извештаченост ж ❶ в. гордост 2. ❷ в. неприродност

извештен прид. в. вичан

извидница ж претходница, патрола, ведета *рейї.*

извијати несврш. прел. кривити, повијати, савијати, искривљавати, завијати, увијати, витонерити, кривудати, пресавијати, угибати, превијати, изобличавати, смотавати, грбити, вијугати, извртати, кврчити *реї.*, сагињати *рейї.*, вити *рейї.*, фркати *рейї.*, сукати *рейї.*

извијен прид. (који одступа од праве линије) крив, савинут, завинут, извијен, кривудава, вијугав, завојит, окукаст, завојаст, змијаст, змијугав, завојевит

извикати сврш. прел. ❶ (створити о нечему слику која није у складу с правом вредношћу) * ❷ в. изгрдити

извињавати се несврш. (молити за опроштај) оправдавати се, изговарати се, правдати се, испричавати се *хрв*

извирати несврш. прел. ❶ (~ на површину земље; о води) избијати, излазити - уї. навирати 1. ❷ в. навирати 2. ❸ в. произлазити ❹ (о апстрактним појмовима, идејама, водити порекло) в. потицати 1.

извлачење с ❶ в. вађење ❷ врдање, забушавање, брањење, изврдава-

ље, лавирање, завлачење, измицање, провлачење, избегавање, ескивирање *фам.*, вађење *фам.* - уй. правдање

извлачити несврш. прел. црпсти, истакати, исисавати, вадити, изводити, испумпавати, вући, истражувати, издавати, истезати, чупати *фиј.*, захваћати *реј.*, грабити *фам.*, узимати *фам.*, тргати *нар.*, екстраховати *форм.*, изваљивати *реј.*. ископавати *суж.*, - сл: одваћати *реј.*, сисати, празнити

извлачити се несврш. в. врдати

изводив прид. (који се може извести) изводљив, изгледан, остварив, остварљив - уй. вероватан

изводити несврш. непрел. прел. ❶ *н-йрел. в.* пренемати се ❷ *йрел. в.* извлачити ❸ *в.* глумити ❹ *в.* свирати

извођач м ❶ (онај који изводи радове) радник, обављач, предузимач, извршилац ❷ *в.* глумац

извођење с ❶ *в.* вађење ❷ изведба

извољевати несврш. непрел. избирати, измишљати, тражити, захтевати - уй. приговарати, кукати

извор м ❶ издан, студенац, кладенац, зденац, извориште, врело, источник, узрок *фиј.*, вир *реј.*, бук *реј.*, убао *реј.*, бунар *реј.*, врук *реј.*, кључ *реј.*, водњак *реј.*, око *реј.*. - *суж.* сланац, слатина, топлите, сланац *реј.*, сланаца, врућица *реј.*, терма, сланица *реј.*, топица - уй. бунар, водоскок 1. ❷ *фиј.* полазиште, основа, темељ, зачетак, почетак, платформа, узрок, праизвор, позадина, праузрок, полазница, стожер, матица, извориште, основица, порекло, подлога, исходите, почело, праелемент, нулта тачка, праматерија, почетна тачка, прапочетак, легло *фиј.*, колевка *фиј.*, заметак *фиј.*, корен *фиј.*, врело *фиј.*, клица *фиј.*, семе *фиј.*, праскозорје

фиј., жариште *фиј.*, подријетло *хрв.* ❸ материја, грађа, рукопис, документација, материјал, литература, корпус, документ, градиво, подаци, штоф *фам.*, твориво *реј.*

изворан прид. веродостојан, стваран, оригиналан, аутентичан, јединствен, истинит, истоветан, сушти, неизмењен, природан, проверљив, примаран, збиљски, реалан, веран, прави, чист *фиј.*, незачињен *фиј.*, самоникао *фиј.* *реј.*, аутентички *арх.*, нефалсификован *реј.*, самобитан *реј.*, самородан *реј.*, непатворен *реј.*

извориште с ❶ *в.* извор 1. и 2.

изврдавање с *в.* извлачење 1.

изврдавати несврш. непрел. *в.* врдати

изврнути сврш. прел. обрнути, окретнути, преокренути

изврсно прил. беспрекорно, одлично, савршено, изузетно, феноменално, вансеријски, ванредно, особито, боговски, сјајно, предобро, посебно, силно, фантастично, изванредно, перфектно, импресивно, бриљантно, без мане/замерке, нема боље *фам.*, као бог *фам.*, прва лига *фам.*, антика *фам.*, филаделфија *фам.*, супер *фам.*, екстра *жарј.*, жешће *жарј.*, жестоко *жарј.*, врх *жарј.*, боли глава *жарј.*, проминентно *форм.*, еминентно *форм.*, ексцелентно *реј.*, бравурозно *реј.*

изврсно ж *в.* савршенство

изврстан прид. изузетан, вансеријски, ванредан, импресиван, савршен, генијалан, врхунски, очаравајући, одличан, особит, изванредан, посебан, мајсторски, нестваран, сјајан, непоновљив, фасцинантан, оптималан, боговски, фантастичан, невероватан, феноменалан, врстан, ингени-

озап, бриљантан, као бог, истакнут, јако добар, легендаран, предобар, богомдан, нема боље *фам.*, капиталан *фам.*, прва лига *фам.*, антологијски *фам.*, филаделфија *фам.*, светска класа *фам.*, боли глава *фам.*, супер *фам.*, nobл *нейром.*, екстра *жарі.*, невиђен *жарі.*, жешћи *жарі.*, до јаја *жарі.*, крвав *жарі.*, силан *жарі.*, врх *жарі.*, смињен *форм.*, антика *арх.*, ђенијалан *арх.*, проминентан *реј.*, ексквизитан *реј.*, бравурозан *реј.*, ексцелентан *реј.*, неверојатан *хрв.*, изниман *хрв.* - уј: божанствен, савршен, талентован, огроман

извртати несврш. прел. ❶ обртати, окретати, преокретати ❷ кривити, витоперити, грбити, вијугати, изобличавати, завијати, увијати, нагињати, кривудати, пресавијати, изувујати, повијати, савијати, искривљавати, угибати, извијати, кврчити, превјати, смотавати, сагињати *реј.*, вити *реј.*, фркати *реј.*, сукати *реј.*

извршавање с актуализација, реализација, остваривање, примена, спровођење, употреба, провођење, примењивање, остварење плана, извршење, кориштење, употребљавање, егзекуција *фиј. реј.*, апликација *арх.*, упораба *хрв.*, реализирање *хрв.*, provedба *хрв.* - сл: оживотворење, операционализација

извршење с ❶ в. извршавање ❷ *йравн. в.* заплена

извршилац м почишилац, чинилац - уј. кривац

извршити сврш. прел. завршити, актуализовати, спремити, извести, учинити, остварити, средити, реализовати, приправити, урадити, припремити, довршити, апсолвирати, окончати, решити, починити, произвести, докрајчити, зготовити,

направити, спровести, приредити, предузети, уприличити, обавити, начинити, координисати, уредити, свршити, углавити, изградити, арондирати, заокружити *фиј.*, апсорбовати *фиј.*, замесити *фам.*, докончати *реј.*, актуализирати *хрв.*, истерати до краја *изр.* - уј. поступити, оживотворити, створити

извршни прид. ❶ егзекуцијски, егзекутивни ❷ административни 2.

изгарање с ❶ догоревање, горење ❷ в. жудња

изгладити сврш. прел. ❶ поравнати, изглачати, углачати, исправити ❷ в. средити 1.

изгладнелост ж (неутољена жеља за храном) глад, огладнелост, гладомора

изглед м ❶ спољашност, стас, фасада, вањштина, извањштина, апаренција *реј.*, фацијес *реш.* ❷ (за нешто) в. могућност ❸ в. испољавање

изгледа прил. в. могуће

изгледан прид. в. изводив

изгнан прид. (који је протерани или искључен из неке заједнице) напуштен, одбачен, избачен, искључен, презрен, екскомунициран, одгурнут, издвојен, прогнан, остављен, одбијен, занемарен, неприхваћен, уклоњен, елиминисан, неусвојен, лансиран *фам.*, шкартиран *фам.*, хошкиран *жарі.*

изгнаник м в. емигрант

изгнанство прид. (стање изгнане особе) прогонство, прогнанство, изгнанство, егзил, емигрантство, искључење - уј. анатема

изговарати се несврш. в. врдати

изговор м ❶ (начин изговарања речи) дикција, нагласак, говор, артикулација, интонација, дискурс,

модулација - уй: језик, комуникација

② оправдање, исприка, изговарање, правдање, излика *рејџ*. - уй: врдање

изговорити сврш. прел. ① в. рећи ② в. проговорити

изгрдити сврш. прел. ① прекорити, извикати, напасти, искорити, укорити, пребацити (неком нешто), нагрдити, критиковати, очитати буквицу *изр.*, натрљати нос *изр.*, замерити, очитати лекцију, очитати проповед, покарати *арх.*, испридиковати *фам.*, приметити *еуф.*, приговорити *еуф.*, припоменути *еуф.* ② испсовати, искудити, оцрнити, наружити, изружити, покудити, поплувати *фам.* - уй: осудити, оптужити

изгред м испад, излет, ексцес, инцидент, драма, сензација, афера, неприлика, скандал, збрка, белај *фам.* - уй: свађа, брука

изгубити сврш. прел. ① (престати знати где се нешто налази) загубити, затурити, скембати *фам.*, завргнути *рејџ*, - уй: сакрити, заборавити 2. ② (доживети пораз) претрпети пораз, пући *фам.* ③ (~ новац или имовину) потрошити, проћердати, раскућити, прокоцкати, прокартати, профућкати *фам.*, скрцкати *жарј*.

изгубити се сврш. ① залутати, дезоријентисати се, скренути с пута, одлутати, забасати *рејџ*. ② *фји*. в. збунити се ③ *фји*. в. нестати

изгубљен прид. ① (за којег се више не зна где се налази) загубљен, затурсн, скембан *фам.*, завргнут *рејџ*. - уй: сакривен ② (~ новац или имовина) потрошен, проћердан, раскућен, прокоцкан, профућкан *фам.*, скрцкан *жарј*. ③ (који није присутан духом) в. одсутан 2. ④ пропао 1. и 2.

изгубљеност ж ① в. збрканост 1. ② в. збуњеност

издајница м и ж издајник, квислинг, петоклонаш

издан м в. извор 1.

издати сврш. прел. ① изнајмити, дати у најам, арендирати *рејџ*. ② одати, избрљати се, пријавити, оцинкарити, откуцати, разоткрити, потказати, проказати, обелоданити, открити, тужити, рећи све, дојавити, одгонетнути, доставити, бити доушник, одати намере/планове, пропевати *жарј*, провалити *жарј*, денунцирати *рејџ*, раскрити *рејџ*. ③ изручити, испоручити, испоставити, пренети *фам.*, лиферовати *фам.*, екстрадирати *форм.* ④ изиграти, изневерити, проиграти, прекршити обећање *изр.*, погазити реч *изр.*, оставити некога на цедиљу *изр.*, забити неком нож у леђа *изр.*, набити неком шкуфију *изр.*, извртети *жарј*. - уй: преварити ⑤ (направити издање) публиковати, објавити, обелоданити, публицирати, штампати, на свет издати *арх.*, тискати *хрв.*

издахнути сврш. непрел. в. преминути

издашност ж в. плодност 1.

издвајати се несврш. олударати, разликовати се, диференцирати се, распознавати се, истицати се, дистинирати, одскакати, искакати, штрчати

издвојен прид. ① в. изниман ② одабаран, пробран, изабран, сортиран ③ в. истакнут 1.

издвојити сврш. прел. ① одвојити, апстраховати, одбацити, уклопити, изоставити, изузети, макнути, одстранити, удаљити, оделити, искључити, изопштити, апстрахирати *хрв.* ② в. изабрати

издеран прид. в. поцепан

издигнути сврш. прел. в. уздигнути

издизати се несврш. (над својом околином) в. штрчати 2.

издирати се несврш. в. дерати се
издисај м в. агонија 2.

издисати несврш. непрел. в. умирати

издићи сврш. прел. в. уздигнути

издржавање с ❶ (обезбеђивање средстава за нечији живот) алиментација ❷ подношење, одолевање, устрајавање, уздржавање, трпљење, трпељивост, стоицизам - уй. мука

издржати сврш. непрел. ❶ (издржати нешто неугодно) истрпети, претрпети, поднети, отрпети, преживети, препатити, пропатити, проћи кроз ватру и воду изр., проћи сито и решето изр., прогурати, изаћи на крај изр. ❷ (савладати своје нестрпљење) истрајати, устрајати, савладати се, успети, не дати се, победити себе изр. ❸ (успети се одржати) одржати се, опстати, потрајати, истрајати, преживети

издржљив прид. отпоран, постојан, истрајан, чврст, стамен, резистентан, стоички, дурашан, солидан, жилав, камен *фиі.* - уй. доследан, снажан

издржљивост ж ❶ отпорност, постојаност, жилавост, истрајност, резистенција, резистентност, неразоривост, устрајност, имунитет, дурашност, стаменост, чврстина, тенацитет *рејі.*, опстојност *рејі.* - суж: неискорењивост, неподеривост, нераздеривост, гумастост - уй: кондиција, трајност, јачина 1., чврстина ❷ в. истрајност 1. ▼ уй. марљивост 1., стрпљивост

издувати се сврш. (довести се у стање мира, најчешће после неког стреса или шока) в. смирити се

издужен прид. ❶ дугачак, развучен,

протегљаст, продужен, дугуљаст, дуг ❷ в. висок 1.

издужити се сврш. в. порасти 1. и 2.

изелица м ж в. изјелица

изигравање с ❶ в. неприродност ❷ в. лаж 2.

изигравати несврш. непрел. в. пренемагати се

изигран прид. в. изневерен

изиграти сврш. прел. в. обманути

изјава ж (оно што се јавно изјави) исказ, саопштење, објава, обраћање, констатација - уй. обавештење

изјавити сврш. прел. казати, рећи, изрећи, констатовати, изнети, саопштити, изустити, формулисати, изговорити, изложити, објавити, обелоданити, рекнути, проговорити, артикулисати, вербализовати, дорећи, изјаснити се, прозборити, обратити се, исказати, изразити, изнети своје мишљење, огласити се, сасути *фам.*, ланути *фам.*, одгудити *фам.*, велити *арх.*, касти *арх.* - уй: разрадити, објаснити

изјављивати несврш. непрел. в. говорити 1.

изједен прид. ❶ нагризен, трошан, труо, расточен - уй. јадан 2. ❷ в. слаб 1.

изједначити сврш. прел. в. анулирати

изјелица м и ж изелица, ждероња, лакомац, прождрљивац, незаситник, опсофаг, несит, ждеравац, ждерач, изеша, лакомција, пождерух(а), јелац *рејі.*, ала *фиі.*, вук *фиі.*, изјеша *реі.*, гладнуш *реі.*, покусалица *реі.*, хлебождер *фам.*, ждера *фам.*, њупација *фам.*, месождер *фам.*, гладоња *йоі.*, локмаш *йоі.* *реі.*

излагање с ❶ показивање, прика-

живање ② в. говор 2. ③ в. настава

излаз м ① (место кроз које се излази) врата, пролаз, капија ② (начин или могућност решења неке тешке ситуације) решење, спас, спасење, избавање, крај, завршетак, повољан исход/расплет, солуција, размршење, разрешење, расплет ③ в. излазак 1.

излазак м ① (одлазак из куће ради провода) забава, провод, разонода, рекреација, опуштање, релаксација, живот *фил.* ② в. журка

излазити несврш. непрел. ① (напуштати неко затворено место) изилазити, напуштати, одлазити ② (напуштати дом ради провода, забаве) проводити се, ићи у живот *изр.*, зезати се *фам.*, кретати се *фам.*, ординирати *фам.* - уй. лумповати, веселити се 2. ③ в. произлазити ④ (~ из штампе) појављивати се, штампати се ⑤ в. извирати 1.

изланути се сврш. *фам.* (рећи нешто што није требало) рећи, треснути, лунити, истрабујати, бубнути, ланути, изблебегати, избрбљати, блебнути, избацити, испалити *фам.*, одвалити *фам.*, ишчегртати *фам.*, извалити *фам.*, рећи и остати жив *изр.*

излежавање с ① лешкарење, развлачење, одмарање, растезање ② ленчарење, нерад, беспослица. пландовање, доколичарење, дангубење, бадависање, доколица, беспосличење, беспосличарење, излежавање, лењствовање, неупосленост, неделатност, празновање, доконарија, дембелисање *фам.*, левентовање *реј.*, медитација *фам.*, цабалебарење *фам.*, вегетирање *фам.* *фил.*, лежачина *фам.*, докоњаштво *реј.*, елбетовање *реј.*, лежник *реј.*

излежавати се несврш. ① (остајати дуго у кревету после буђења) ле-

шкарити, развличити се, одмарати, растезати се ② в. ленчарити

излемати сврш. прел. *фам.* в. истући

излет м в. ① (одлазак у природу на краће време) пикник, екскурзија ② в. изгред ③ *фил.* в. дигресија

излечење с исцељење, оздрављење, опорављање, опоравак, побољшање, окрепљење

изливати се несврш. в. избијати 1.

излизан прид. в. похабан

излишан прид. в. непотребан

излишност ж бесмисленост, узалудност, бесциљност, бескорисност, ништавност, безвредност, непотребност, сувишност, несувислост, безначајност, споредност, несврховитост - уй: баналност, јаловост

излог ж (део радње у којем је изложена роба према улици) витрина *реј.*

изложба ж излагање, поставка, експозиција *реј.*, егзибиција *реј.*

изложити сврш. прел. в. образложити

излупати сврш. прел. в. истући

измамити сврш. прел. намамити, извући, привући, завабити, свабити, замамити, домамити, довабити, примамити, привабити - уй. обманути

измаштан прид. ① (који постоји само у мислима, машти) појмовни, нестваран, мисаон, измишљен, натприродан, надреалан, фиктиван, непостојећи, нематеријалан, имагинаран, душевни, сновић, мислен, ментални, идејни, апстрактан, замишљен, натчулан, сновиђајан, нереалан, неземаљски, иреалан, надстваран, фикцијски, имагинативан, нетелесан, сневан, сновит, утопијски, идеалан, апстрактиван *реј.*, незбиљски *хрв.* -

уй: бајковит, необичан, чудан, чаробан - сл: спекулативан, привидан ❷ в. мистичан 1.

ИЗМЕНА ж мењање, промена, адаптација, модификација, трансформација, трансформисање, преосмишљавање, премоделовање, преправљање, преобликовање, преиначење *рей.*, преиначивање *рей.*, преправак *хрв.*, прилагодба *хрв.*, трансформирање *хрв.*, преоблика *хрв.*

ИЗМЕНИТИ сврш. прел. ❶ променити, адаптирати, модификовати, трансформисати, преображавати, преправити, преобликовати, преоделовати, аранжирати, удесити, прилагодити, подесити, дотерати - уй: спремити ❷ в. подесити 1.

ИЗМЕТ м говно, поган, фекалије, излучевина, екскремент *форм.*, балега *суж.*, нечист *арх.*, дрек *рей.*, столица *форм.*, кака *деч.*, какица *деч.*

ИЗМЕШАТИ сврш. прел. промешати, помешати, смутити, замутити, измутити, измућкати, размутити, промутити, скалабурити *рей.*

ИЗМИРИВАЊЕ с ❶ измирење, мирење, помиривање, помирење, измирба *рей.*, помирба *рей.* ❷ (~ дуга) в. враћање 2.

ИЗМИСЛИТИ прид. ❶ (створити нешто ново) изумети, пронаћи, открити, конструисати, створити ❷ (размишљањем доћи до нечега) смислити, домислити, сетити се, сконтати *фам.* ❸ в. слагати

ИЗМИЦАТИ несврш. непрел. ❶ (померати даље од одређеног места) склањати, померати, одмицати, уклањати ❷ (повлачити се испред оног који се приближава) узмицати, одступати, повлачити се, одмицати, нестајати, испадати, измигољавати, бежати ▼ уй. врдати

ИЗМИШЉАТИ несврш. прел. ❶ (стварати нешто ново) проналазити, открити, смишљати, изналазити, изумљивати ❷ (говорити неистину) лагати, обмањивати (некога), врдати - еуф: кривотворити, китити, зачињавати, фалсификовати, дотеривати, прекрајати, обилазити истину, патворити, лагуцкати, лагити, претеривати - *рей:* лажуњати, ландати, лажати - *фам:* фарбати (некога), фолирати (некога), петљати - *жарі:* палити, баронисати, ложити, пржити - *изр:* мазати очи, причати причу

ИЗМИШЉЕН прид. непостојећи, измаштан, фиктиван, уображен, имагинаран, нереалан, замишљен, нестваран, сањарски, умишљен, фантастичан, ваздушаст *фиј.*, истрипован *жарі*, баснослован *арх.* - уй. невероватан 1., лажан - уй. измаштан

ИЗМИШЉОТИНА ж лаж, неистина, подвала, махинација, лагарија, конструкција, дезинформација, ујдурма, фалсификат, сплетка, полуинформација, манипулација, кривотворина, полуистина, фикција, смицалица, гласина, урбана бајка, неистинита тврдња, неистинита прича, урбана легенда, измишљена прича, шупља/празна прича, причам ти причу *фам.*, ловачка прича *фам.*, лажа *рей.*, измишљај *рей.*, - *фам:* фантазија, патка, прича, мит, фама, петљарија, фол, петљанција, магла, бајка, мудролија *ирон.*, жвака *жарі.*, патворина *арх.*, јалан *арх.* новинарска патка *суж.*

ИЗМЛАТИТИ сврш. прел. в. истући

ИЗМОЛИТИ сврш. прел. (добити нешто упорним мољењем, зановетањем или претњама) измољакати, изнудити, искамчити, измамити, испросити *йој.*

ИЗМОРЕНОСТ ж ❶ в. исцрпљеност 1. ❷ в. бољећивост 1.

измотавање с глупирање, лудовање, зевзечење, мајмунисање, будалисање, враговање, дедачење, зезање *фам.*, зезанција *фам.*, зајебавање *нар.* - уй. провод

измотавање с *фам.*: пренемагање, изигравање, глуматање, лудирање, блесављење - уй. неприродност

измотавати се несврш. пренемагати се, изигравати, глумити, глумата-ти, глупирати се, лудирати се, блесавити се, изводити бесне глисте *изр.*

измрсити сврш. прел. *в.* запетљати 1. и 2.

измудрити сврш. прел. (доћи до нечега мудровањем) изумити, изнаћи, пронаћи, измислити, измаштати, досетити се, смислити

измусти сврш. прел. ❶ (довршити мужу) помусти, намусти ❷ *в.* израбити

измутити сврш. прел. *в.* измешати

измученост ж ❶ *в.* исцрпљеност 1. ❷ *в.* болећивост 1.

измучити сврш. прел. намучити, исцрпсти, изнурити, уморити, изморити, измуштрати - уй. мучити

измуштрати сврш. прел. ❶ истренирати, извежбати, издриловати, оспособити, обучити ❷ *в.* измучити

изнад прил. над, више, преко, поврх, повише, уврх, понад *реј.*, врх *реј.*

изнајмити сврш. прел. издати, дати у најам, арендирати *реј.*

изневерен прид. изигран, испаљен *жарј.*, израђен *жарј.*, зезнут *фам.*, зафркнут *фам.*, зајебан *нар.*, изјебан *нар.* - уй. преварен

изневеривање с ❶ (кршење задате речи) вероломство, вероломност, невера, издаја, издајништво ❷ (осећање туге због неостварених очекивања) разочарење, разочарање, под-

бачај, заказивање, незадовољство

изневерити сврш. прел. ❶ (не испунити очекивања, оставити неког на цедилу) издати, изиграти, разочарати, прекршити обећање *изр.*, погазити реч *изр.*, забити неком нож у леђа *изр.*, испалити *жарј.*, извртети *жарј.*, зејебати *нар.*, зезнути *фам.* - уй. преварити ❷ (~ очекивања) разочарати, подбацити, заказати, затајити, не задовољити

изневерити сврш. прел. (~ некога, не испунити обећање или оставити на цедилу) погазити дату реч, издати *фам.*, испалити *фам.*, зезнути *фам.*, зајебати *нар.*, изјебати *нар.* - уй. преварити, обманути

изнемогао прид (исцрпен болешћу) *в.* изнурен

изнемогlost ж ❶ *в.* исцрпљеност 1. ❷ *в.* болећивост 1.

изнемоћи сврш. непрел. малаксати, уморити се, ослабити, клонути, колабирати, истрошити се, посустати, исцрпсти се, колапсирати *реј.*, балдисати *фам.*, умрети *фам.*, крепати *фам.*, липсати *фам.*, рикнути *фам.*, здвојити *реј.*

изненада прил. одједном, наједном, наједанпут, нагло, ненадано, експромптно, кадли, напречац, напрасно, уједанпут, одједанпут, изненадно, неочекивано, брзо, неслућено, а оно, кад наједном, без најаве, мимо очекивања, преко ноћи *фиј.*, умах *хрв.*, из чиста мира *изр.*, с неба па у ребра *изр.*

изненадити сврш. прел. ❶ зачудити, пренути *фиј.*, запањити *ексјр.*, згранути *ексјр.*, пресенетити *ексјр.* - уй. уплашити, запрепастити ❷ (пријатно ~) развеселити, озарити, усрећити, разведрити, развеселити, раздрагати, увеселити - уй. одушевити

изненадити се сврш. ❶ зачудити се - уй. збунити се ❷ (много се ~) за-препастити се, забезекнути се, запа-њити се, пренеразити се, пресамити-ти се, фрапирати се, шокирати се

изненађен прид. ❶ (који показује изненађење) затечен, неприпремљен, неспреман, зачуђен - уй. збуњен ❷ (много ~) в. запрепашћен

изненађеност ж в. изненађење

изненађење ж зачуђеност, чуђење, збуњеност, изненост - уй. запрепа-шћење

изненађење с в. запрепашћеност

изнервиран прид. изнервиран, нервозан, узнемирен, узрујан, раз-дражен, иживциран, испровоциран, озлојеђен. - уй: нерасположен, љут,

изнервирати сврш. прел. (учинити некога нервозним) узнемирити, раз-дражити, узрујати, иживцирати, по-пети се (неком) на живце/нерве - уп. изазвати, наљутити

изнервирати се сврш. прел. (по-стати нервозан) иживцирати се, уз-немирити се, раздражити се, узрујати се - уй. наљутити се

изнесен прид. ❶ (~ пред јавност) приказан, представљен ❷ изречен, изговорен, поменут, наведен, поста-вљен, дат, представљен, истакнут

изнети сврш. прел. ❶ в. информиса-ти ❷ в. изјавити

изниман прид. ❶ (који представља изузетак) изузетан, особен, особит, посебан, јединствен ❷ (који је друга-чији од других) друкчији, изузетан, различит, необичан, другачији, по-себан, јединствен, атипичан, особит, изванредан, неочекиван, неконвен-ционалан, несличан, несвакидашњи, оригиналан, куриозан, нетипичан, невероватан, особен, нарочит, бес-

примеран, издвојен, несвакодневан, ванредан, ексцентричан, специјалан, неувобичајен, уникатан, својствен, екстравагантан, другојак, вансериј-ски, својеврстан, ексцепционалан, алтернативан, бизаран, партикула-ран, апартан, другојачији *реџ.*, оде-лит *хрв.*, различан *хрв.*, осебујан *хрв.* - уй: властит, изврстан, неподобан, натпросечан, неподударан

изнимно прил. ❶ в. изузетно 1. ❷ в. много

изнимност ж куриозитет, чудно-ватост, нарочитост, изванредност, особеност, необичност, индивиду-алност, атипичност, посебност, по-мереност, уникатност, својеврсност, ексцентричност, бизарност, својстве-ност, јединственост, нетипичност, специфичност, настраност, неуби-чајеност, особитост, специјалност, оригиналност, изузетност, пекули-јарност, изворност, самосвојност, спецификум, дивергентност, разли-читост, чудност, карактеристичност, двојбеност *реџ.*, осебујност *хрв.* - уй: реткост, чудо 1.

изнова прил. в. опет

износ ж ❶ (количина новца) свота, сума, збир, количина, зброј *хрв.* - уй. количина ❷ в. цена

изношен прид. похабан, дотрајао, ислужен, пропао, искрзан, издеран, бедан, јадан, времешан, излизан, без-вредан, истрошен, трошан, отрцан, крзав, подеран, изупотребљаван, из-једен, ритав, поцепан, матор *фам.*, раздрндан *фам.*, разјебан *нар.*, ове-штао *арх.*, извештао *арх.*, прњава *реј.*

изнудити сврш. прел. (добити не-што упорним мољењем, зановетањем или претњама) в. измолити

изнуђивач м лихвар, каматник, из-нуђивач, израбљивач, рекеташ - *фам.*

каишар, гуликожа, дерикожа, крвопија, кождер, душогубац, стрвинар, лешинар, пијавица, шинтер, вампир - уй. лопов

изнурен прид (исцрпен болешћу) онемоћао, ороноу, изнемогао, испијен, исцрпен, клонуо, слаб, болан, болежљив, оболео, нездрав - уй. умо-ран, болећив I.

изнутрица ж (унутрашњи органи) утроба, нутрина, дроб *реј.*, понутрица *хрв.* - суж: желудац, црева, цигерица, срце - уй. стомак

изобилје ж в. богатство I.

изобличавати несврш. прел. (мењати облик, губити прави облик) кривити, витоперити, трансформисати, деформисати, грбити, извијати, вијугати, завијати, увијати, нагињати, пресавијати, повијати, савијати, искривљавати, угибати, превијати, смотавати, кврчити *реј.*, сагињати *реј.*, вити *реј.*, фркати *реј.*, сукати *реј.*

изобличен прид. деформисан, издеформисан, трансформисан, изви-топерен, измењен, модификован, неправилан, нагрђен - уй. неодређен I.

изобличеност ж деформисаност, деформација, ненормалност, изви-топереност, измењеност, неправилност, нагрђност, набрекlost, улегнутост - уй. безобличност

изобличити сврш. прел. преобликовати, деформисати, искривити, изменити, извитоперити, трансформисати, пробразити, нагрдити, изопачити - уй. оштетити, уништити, упропастити, изопачити

изолован прид. (који се изоловао, осамио) осамљен, усамљен, повучен, издвојен, удаљен, одељен, одвојен

изопаченост ж ❶ разврат, неморал, развратност, порочност, разу-

лареност, бестидност, некрепосност, нечасност, бешчасност, распуштено-ст, фриволност, срамотност, раз-узданост, либертинизам, бешчасће, саблажњивост, опсценост, порок, ласцивност, безочност, непоштење, раскалашност, блуд, исквареност, скаредност, нећудоређе, неетичност, поквареност, прљавштина, распусни-штво, недоличност, обест, пустопа-шност, неморалност, необузданост, непристојност, морални пад, беспу-ће *фиј.*, распусност *фам.*, курварлук *фам.* *йој.* - уй: похота, разблудност ❷ в. перверзија

изопачење с в. изопаченост I.

изопачити сврш. прел. ❶ в. изоб-личити ❷ искварити, покварити, ис-кривити, изобличити, изврнути - уй. изобличити, заврнути

изопштење с (из цркве) в. анате-ма I.

изопштити сврш. прел. в. анатеми-сати

изоставити сврш. прел. ❶ издво-јити, одвојити, апстраховати, одба-цити, уклонити, изузети, макнути, одстранити, удаљити, оделити, ис-кључити, изопштити, апстрахирати *хрв.* ❷ (оставити изван чега) испу-стити, занемарити, пропустити, из-бећи, обићи, заобићи, превидети, промакнути, искључити, мимоићи *фиј.*, не узети у обзир *изр.* - суж: пре-спавати, пречути **изоштрен** прид. ❶ (о чулима, осећајима) истанчан, префињен, изнијансиран, рафини-ран, софистициран - уй. осећајан ❷ в. паметан

изработи сврш. прел. искористити, експлоатисати, окористити се, злоу-потребити, извући корист, употре-бити, измусти *фам.*, исцедити *фам.*, оглобити *фам.*, одерати *фам.*, огули-

ти *фам.*, послужити се *фам.*, зајебати *нар.*, зезнути *жарі.*, извозати *жарі.*, упорабити *хрв.*

изравнање с ❶ поравнање, изравнатост, уједначење ❷ *в.* реванш 3.

израдити сврш. прел. ❶ направити, створити, изградити, обликовати, саставити, формирати - *суж:* написати, насликати, искомпоновати, издељати ❷ *фам. в.* изневерити

израђен прид. ❶ направљен, састављен, урађен, обликован, створен, изграђен, настао, уобличен, формиран ❷ *фам. в.* преварен

изражавање с ❶ (обликовање мисли речима) комуникација, говорeње, фразеологија, говор, идиоматика, употреба језика, причање, зборење, скуп израза, скуп фраза, начин/стил говора - *уи:* жаргон, дијалектологија, лингвистика ❷ *в.* казивање ❸ исказивање, показивање, очитовање, демонстрација, манифестовање, назначавање

изражен прид. ❶ (који се одликује пуноћом израза) *в.* истакнут ❷ (~ у валути, бројкама и сл.) приказан, изречен, представљен - *уи.* одређен

изражено прил. *в.* много

израз м идиом, фразем *реиџ.*

изразит прид. ❶ (који се одликује пуноћом израза) истакнут, упадљив, уочљив, видљив, приметан, изражен, маркантан, упечатљив, снажан, јак, испољен, замeтан *реиџ.* ❷ (који има јасно одређене особине) истакнут, типичан, карактеристичан, дистинктиван, својствен, изричит ❸ *в.* снажан

израслина ж (задебљање ткива) задебљање, кврга, чворуга, отеклина, натекнуће, отврднуће, чвор, натеклина, одебљање, испупчење, испупчина, задебљаност, гука *реј.*, тврдина *реиџ.*,

напухнуће *хрв.* - *уи.* модрица

израсти сврш. непрел. ❶ (постати већи) порастати, нарасти, одрасти, развити се, стасати, издужити се, пружити се, протегнути се, ижцкиљати (нагло, високо ~) ❷ *в.* сазрети

израчунавати несврш. прел. (изводити рачун) рачунати, прорачунавати, прерачунавати, пребрајати, пребројавати, сабирати, мерити *фиј.*, вагати *фиј.*, бројити *арх.*, збрајати *арх.*, бројати *арх.*, калкулисати *реиџ.*, квантифицирати *реиџ.*

изрезати сврш. прел. *в.* исецкати

изрећи сврш. прел. *в.* изјавити

изречен прид. ❶ изговорен, казан, исказан, изнет, речен, формулисан, обликован ❷ *в.* говорни **изричит** прид. ❶ (који у потпуности јасно нешто исказује) директан, јасно одређен, експлицитан, децидиран, недвосмислен, прецизан, стриктан - *уи.* јасан 1. ❷ *в.* типичан

изрован прид. ископан, нераван - *уи.* вратоломан 2.

изрод м безочник, дволичњак, безобразник, превргљивац, хипокрит, препредењак, хуља, нитков, гад, бесрамник, покварењак, бестидник, бедник, лицемер, ништарија, подлац, пробисвет, подмуклица, силеткарош, проклетник, дрзник, пропалица, нечасник, притворица, преварант, злобник, нечовек, злоћа, непоштењак, пакосник, перфидник, протува, смутљивац, хулиган, ништавац, неогесанац, хипокрита, претворник, безвредник, битанга, вуцибатина, нико од никога, нико и ништа - *фам.* изрод, љигавац, љига, ђаво, мутивода, смрдљивац, животиња, псето, цукац, уштва, гуја, цукела, мамлаз, коњ, балабандер, муфљуз, мутикаша, живина, бескичмењак, фанго, крмак,

прасац, свиња, смеће, мућак, крпа (од човека), ђубре (од човека), морална наказа, морални имбецил, морално смеће, морална нула, покварен као мућак - *нар.* поган, рђа, курвин син, говно, фукара, погрда, шугавац, поганчина, гном - *реџ.* адраповац, анатемњак, анатемник, заплотњак, фоња, претворица, препреденко, дволичник, палаворда, хахар, ванцага, фарабут, одљуд, стодлака - *уј.* скитница, улизица, простак

изружити сврш. прел. *в.* изгрдити 2.

изручити сврш. прел. ❶ *в.* просути ❷ испоручити, доставити, издати, пренети *фам.*, лиферовати *фам.*, екстрадирати *форм.*

изубијати сврш. прел. *в.* истући

изударати сврш. прел. *в.* истући

изузе пред. осим, сем, до, ван, поврх, покрај, мимо, доли *арх.*, ако не *реџ.*, осем *реџ.*, лише *реџ.*, ако кад *реџ.*, окром *реџ.* - *сл:* крај, уз, поред

изузетак *м* феномен, изнимност *хрв.*, изнимка *хрв.* - *уј.* реткост

изузетан прид. ❶ (који је другачији од других) друкчији, другачији, различит, изниман, необичан, издвојен, посебан, ексклузиван, јединствен, засебан, атипичан, особит, изванредан, неконвенционалан, несличан, несвакидашњи, оригиналан, нетипичан, особен, нарочит, беспримеран, несвакодневан, ванредан, ексцентричан, специјалан, неуобичајен, уникатан, својствен, екстравагантан, другојак, вансеријски, својеврстан, одвојен, ексцепционалан, алтернативан, бизаран, партикуларан, апартан, невероватан, екстра *нейром.*, пекулијаран *реџ.*, другојачији *реџ.*, оделит *хрв.*, различан *хрв.*, осебујан *хрв.* - *уј.* редак ❷ изузетан, вансеријски, ванредан, импресиван, савршен, ге-

нијалан, врхунски, очаравајући, одличан, особит, изванредан, посебан, мајсторски, нестваран, сјајан, непонљив, фасцинантан, оптималан, боговски, фантастичан, невероватан, феноменалан, врстан, ингениозан, бриљантан, као бог, истакнут, јако добар, легендаран, предобар, богмдан, нема боље *фам.*, капиталан *фам.*, прва лига *фам.*, антологијски *фам.*, филаделфија *фам.*, светска класа *фам.*, боли глава *фам.*, супер *фам.*, нобл *нейром.*, екстра *жарџ.*, невиђен *жарџ.*, жешћи *жарџ.*, до јаја *жарџ.*, крвав *жарџ.*, силан *жарџ.*, врх *жарџ.*, еминентан *форм.*, антика *арх.*, ђенијалан *арх.*, проминентан *реџ.*, ексквизитан *реџ.*, бравурозан *реџ.*, ексцелентан *реџ.*, неверојатан *хрв.*, изниман *хрв.* - *уј:* божанствен, савршен, талентован, огroman

изузети сврш. прел. издвојити, апстраховати, одбацити, уклонити, изоставити, одстранити, удаљити, оделити, искључити, изопштити, макнути, апстрахирати *хрв.*

изузетно прил. ❶ посебно, друкчије, изванредно, особито, специјално, неуобичајено, вансеријско, непоновљиво, беспримерно, ванредно, јединствено, нарочито, особено, уникатно, необично, изнимно, другачије, осебујно, ненадмашно, оделито, партикуларно, оригинално ❷ *в.* изврсно ❸ *в.* много ❹ (у изузетним, ретким ситуацијама) изнимно, ретко

изум *м* откриће, проналазак, патент - *уј.* апарат

изумети прид. (створити нешто ново) измислити, пронаћи, конструисати, открити, створити, смислити

изумитељ *м* творац, проналазач, креатор, произвођач, створитељ, генератор, истраживач, аутор, ствара-

лац, налазач, рукотворац, изумилац, откривач, отац *фиї.*, мозак *фиї.*, налазник *реї.*, - уї. покретач

изустити сврш. прел. *реї.*, прого-ворити, изговорити, прозборити, зучнути, прословити, писнути, заустити, пробеседити, отворити уста, пустити глас, проустити, заблекати *фам.*, заблејати *фам.*, запевати *фиї.*, зинути *фиї.*, зацвркutati *фиї.*, кукурикнути *фиї.*, ланути *фиї.*, бекнути *фиї.* *йої.*, гукнути *фиї.*, загукати *фиї.*, пропевати *фам.*, гакнути *фам.* - уї: говорити

изучавање с ▼ уї. испитивање

изучавати несврш. прел. ❶ в. испитивати ❷ в. едуковати се

ијалица ж жаруља *хрв.*

иколико прил. в. имало

икра ж (рибља јајашца) мрест, кави-јар, бутарга *реї.*

илегалан прид. (противан закону/праву) незаконит, противзаконит, бесправан, илеgitиман, нелегалан, кажњив, нерегуларан, ванзаконски, противправни, утужив, забрањен, противпрописан, непрописан, недопуштен, неправиан, незаконит, беззакон, потајан, непризнат, незаконски, недопустив, на индексу, изван закона, подземни *фиї.*

илегалност ж бесправност, незаконитост, илеgitимност, бесправље, утуживост, противзаконитост, кажњивост, неправилност, нерегуларност, непрописност, противпрописност, безакоње, нелегалност, недопуштеност, незакоње, бесправно стање, бесуђе

илеgitиман прид. в. илегалан

илеgitимност ж в. илегалност

или взн. ❶ (кад је у питању избор) оли *реї.* ❷ (као питање) да ли, зар

илузија ж ❶ привид, фантазија, опсена, привиђење, халуцинација, сањарија, фатаморгана, причина, фан-тазмагорија, химера, бунило, уобра-зиља, сан, уображење, приказа, визи-ја, маштарија, снохватица *йесн.*, трип *жарї.*, халуца *жарї.*, сновиd *реї.* - уї: сулудост, заблуда, машта ❷ в. варка 1. ❸ *фиї.* в. заблуда 1.

илустрација ж ❶ слика, скица, цртеж уз текст ❷ (пример који се даје ради појашњења) појашњење, пример

имагинаран прид. ❶ в. измаштан 1. ❷ в. измишљен 1.

ималин м (паста за обућу) виск, лак, маст, крем, крема, гланц, лаштило *реї.*

имало прил. ❶ ишта, иоле, понешто, помало, иколико, макар колико, макар мало, у најмањој мери *изр.*, бар нешто *изр.* ❷ в. донекле

имање с земљиште, земљопосед, имовина, посед, иметак, имање, до-бро, актива, газдинство, газдалук, поседство, капитал, домаћинство, имућство *арх.*, држава *арх.* - суж: читлук *арх.*, сермија *реї.*, спахилук *реї.*, хас *реї.*, латифундија *арх.*, домазлук *арх.*, латифундиј *арх.*, беглук *арх.*, потес *реї.*, беговина *арх.* - уї. наследство - сл: некретнина, богатство

имати несврш. прел. ❶ (бити у посед-ству нечега; предмета, особине и сл.) поседовати, располагати, одликовати се, носити ❷ в. бити¹ 1. ❸ (*йр:* има да буду срећни) требати, морати

имбецилан прид. в. глуп

име с ❶ (ознака предмета) назив ❷ (~ које се даје човеку) * ❸ *фиї.* в. фа-ца 3.

имела ж бот. (лат. *Viscum album*) *реї:* мелина, лепак, омељ, вишће, храстова имела, хмелина, омела, веска, химела,

амеље, виск, бела имела, мела, меље
именик м (сређен попис имена) абе-
 цедаријум, адресар, индекс, списак,
 преглед, попис, именар, регистар, ка-
 зало *хрв.*

именовати несврш. прел. ословља-
 вати, звати, називати

иметак м (укупност онога што неко
 поседује) власништво, имовина, сво-
 јина, добро, богатство, благо, капи-
 тал, поседство, поседништво, актива
 - уй: наследство, имање - сл: некрет-
 нина

имигрант м досељеник, усељеник,
 дошљак, добеглица, дођош *фам.* - уй:
 емигрант

имобилност ж в. непокретност

имовина ж в. иметак

импликација ж ❶ в. наговештај 1.
 ❷ в. последица

импозантан прид. ❶ в. огроман 1.
 ❷ в. велик 1.

импостирати сврш. прел. в. адре-
 сирати 1.

импотентан прид. ❶ полно немо-
 ћан ❷ *фий.* в. неинвентиван

импресиван прид. ❶ изузетан,
 изврстан, вансеријски, ванредан,
 импресиван, савршен, генијалан,
 врхунски, очаравајући, особит, из-
 ванредан, посебан, мајсторски, не-
 стваран, сјајан, непоновљив, фасци-
 нантан, оптималан, боговски, фанта-
 стичан, невероватан, феноменалан,
 врстан, ингениозан, бриљантан, као
 бог, истакнут, јако добар, легендаран,
 предобар, богомдан, нема боље *фам.*,
 капиталан *фам.*, прва лига *фам.*, ан-
 тологијски *фам.*, филаделфија *фам.*,
 светска класа *фам.*, боли глава *фам.*,
 супер *фам.*, нобл *нейром.*, екстра
жарј., невиђен *жарј.*, жешћи *жарј.*,
 до јаја *жарј.*, крвав *жарј.*, силан *жарј.*,

врх *жарј.*, еминентан *форм.*, антика
арх., ђенијалан *арх.*, проминентан
реиш., ексквизитан *реиш.*, бравурозан
реиш., ексцелентан *реиш.*, неверојатан
хрв., изниман *хрв.* - уй: божанствен,
 савршен, талентован, огроман ❷ в.
 огроман 1.

импресија ж утисак, дојам, ефекат,
 траг, утицај, дејство

импресиониран прид. в. одуше-
 вљен

импулсиван прид. ❶ напрасит, не-
 предвидив, ђудљив, каприциозан,
 несталан, нагао, неуравнотежен, не-
 стабилан, хировит, раздражљив, на-
 прасан, несталожан, експлозиван,
 распаљив, мушичав, темпераментан,
 свадљив, убојит - уй: осетљив, чудан,
 груб, тврдоглав, страстан, бесан, јак,
 немиран, разуздан, грозан ❷ в. ин-
 стинктиван

имун прид. ❶ *мед.* имун, резистен-
 тан - уй. здрав ❷ *фий.* издржљив, по-
 стојан, чврст, непроменљив, стамен,
 сталан, стабилан, сигуран, истрајан,
 резистентан, стоички, дурашан, со-
 лидан, отпоран, камен *фий.* - уй. сна-
 жан ❷ в. добродржећи

имунитет м ❶ отпорност, постоја-
 ност, живавост, истрајност, резистен-
 ција, резистентност, неразоривост,
 устрајност, имунитет, дурашност,
 стаменост, чврстина, тенацитет *реиш.*,
 опстојност *реиш.* - уй. кондиција, јачи-
 на 1., чврстина ❷ в. истрајност 1.

имућан прид. ❶ (који има свега у
 изобиљу) богат, добростојећи, ма-
 теријално осигуран/збринут, ситу-
 иран, обезбеђен, пун *фам.*, пун ко
 брод *фам.* изр.

инат м непослушност, пркос, не-
 покорност, јогунство, буњење, бун-
 товност, обесност, самовоља, неди-
 сциплина, тврдоглавост, опирање,

непопустљивост, својеглавошћу, дрскост, пркошење, неукротивост, самовољност, хировитост, ђудљивост, мушичавост *фам.*, рогатост *фам.*, непослух *хрв.* - уи: жестина, хир, упорност, живост

инатљив прид. в. задрт 2.

инаџија м ж инатљивац, свађалица, бандоглавац, прзница, пргавко, самовољник, пргавац, тврдокорник, непопустљивац, својеглавац, свадљивац, тврдоглавац, пркосник, тврдоглавко, тврда глава *фиј.*, тврд орах *фиј.* - *фам.* бузда, сом, мазга, ован, парип, магарац, сомина, мазгов - *реј.* бајага, засуканац

инвалидан прид. (који је физички онеспособљен) сакат, обогашен, ђопав, одузет, хром, фаличан, осакаћен, узег, шепав, дефектан, мањкав - *реј.* бажљив, бањгав, кљаст, шантав, багав, багљив, баг, шанатан, окљаштрен, кљакав, баггав, цонтав, цонтав, богаљаст, дефективан, мањљив - *суж.* парализован - уи: деформисан, унакажен, крњ

инвентиван прид. домишљат, вешт, креативан, даровит, талентован, стваралачки, обдарен, оригиналан, надарен, маштовит, продуктиван, делатан, ингениозан, сналажљив, имажинативан, окретан, прегалачки *реј.*, талентиран *хрв.* - уи: предузимљив, паметан, духовит

инвентивност ж в. креативност

инвокаџија ж евокаџија, зазивање, призивање, позив(ање), призив, дозивање

инвоџирати несврш. прел. (призивати натприродне силе) призивати, дозивати, зазивати, позивати, призивљати *реј.* - уи: звати, евоџирати

ингениозан прид. в. паметан

ингениозност ж в. оштроумност

ингеренџија ж в. компетенџија

индекс м (сређен попис имена) именик, адресар, списак, преглед, попис, имениар, регистар, абеџдаријум, казало *хрв.*

индивидуа ж (људско биће) особа, човек, личност, душа, биће, јединка, лице, прилика, персонa, појединац, смртник, појава, индивидуум, глава *фиј.*, лик *фам.*, тип *фам.*, фаџа *фам.*, њушка *фам.*, ланита *арх.*, земник *арх.*

индивидуалан прид. ❶ особни, појединачан, самосталан ❷ личан

индивидуаланост ж ❶ личност, идентитет, индивидуалитет, персонaлитет, особност ❷ оригиналност, особеност, особитост, уникатност, својеврсност, својственост, јединственост, нетипичност, специфичност, неуобичајеност, специјалност, нарочитост, изванредност, необичност, изнимност, атипичност, посебност, изузетност, самосвојност, спецификум, дивергентност, различитост, карактеристичност, изворност, чудноватост, помереност, ексцентричност, бизарност, пекулијарност, чудност, осебујност *хрв.* - уи: реткост, чудо

индикатор м в. знак 1.

индикаџија ж в. наговештај 2.

индиректан прид. посредан, околишан, заобилазан, неизраван *хрв.*

индиспонираност ж в. апатија

индиферентан прид. ❶ равнодушан, дистанџиран, нехајан, индолентан, прибран, незаинтересиран, уздржан, флегматичан, хладнокрван, немаран, непомичан, присебан, неузнемаран, сабран, неосетљив, неутралан, хладан *фиј.*, леден *фиј.* - уи: високопаран, безвољан, безбрижан, безосећајан, спокојан ❷ в. депресиван

индиферентност ж в. равнодушност

индоктринација ж в. затуцаност
индоктриниран прид. (некритички одан некој идеји која му је наметнута) затуцан, заслепљен, задрт, фанатичан, некритичан, занесен, искључив, крут, доктринаран, догматичан, догматски, једностран, праволинијски *фиј.*, једнолинијски *фиј.* - уй. задрт 1.

индолентан прид. ❶ в. равнодушан
 ❷ в. лењ

индолентност ж в. индиспонираност

индоленција ж ❶ в. равнодушност
 ❷ в. јавашлук

инертност ж ❶ в. индиспонираност
 ❷ в. јавашлук

инерција ж ❶ в. индиспонираност
 ❷ в. јавашлук

иницијатор м в. покретач

инкорапорирати сврш. прел. в. унести

инкорпорирати се сврш. в. увући се

иноваторски прид. в. напредан 1.

иноверник м в. неверник

инсект м буба, бубица, баја *реј.*, зарезник *реј.*, кукац *хрв.*

инспекција ж в. контрола

инспирисати сврш. прел. (изазвати уметничку инспирацију) надахнути, поптакнути, стимулисати - уй. подстаћи

инстинктиван прид. ❶ случајан, механички, несвестан, ненамеран, шаблонски, рефлексан, невољан, спонтан, непромишљен, импулсиван, непланиран, природан, махиналан, несрчунат, неконтролисан, несмишљен, природен, аутоматски, ненамерава, инхерентан, нехотимичан,

ненаучен, интуитиван, против властите воље, нехотичан ❷ в. нагонски
институт м завод - уй. институција
институција ж установа, администрација, биро, секретаријат, канцеларија, служба, завод, пословница, заповедништво, писарница, дирекција, уред, надлештво, комора, испостава, офис *фам.*, канц *жарј.*, ларија *жарј.*, писарна *арх.*, реферада (место где ради референт)*реј.*, тајништво *хрв.*

инструктор м подучавалац, учитељ - уй. предавач

инструменти м мн. (оруђе за рад) прибор, алат, оруђе, опрема, алатке, направе, справе, средства, помагала, апарати *фиј.*, алатљике *арх.*

интегралан прид. в. потпун

интеграција ж припајање, сједињавање, анексија, уједињење, спајање, стапање, фузија, сједињење, удруживање, здружење, удружење, уједињавање, здруживање, амалгамирање *фиј.*, срастање *фиј.*, амалгамација *фиј.*

интеграција ж ❶ (спајање делова у целину) обједињавање, припајање, сједињење, сједињавање, уједињење, уједињавање, спајање, стапање, удружење, удруживање, здружење, здруживање, сливање *фиј.*, срастање *фиј.*, амалгамација *фиј.*, амалгамирање *фиј.*, фузија *фиј.*, анексија *суж. вој.* ❷ в. адаптација 3.

интегрисати сврш. прел. (спојити делове у целину) спојити, објединити, саставити, стопити, удружити, ујединити, сјединити, припојити, удружити, здружити, синтетизовати, фузионисати *фиј.*, слити *фиј.*, амалмирати *фиј.*, синтетизирати *хрв.*

интегритет м ❶ (стање потпуности) в. целовитост ❷ индивидуал-

ност, самосталност

интелект м в. интелигенција 1.

интелигентан прид. паметан, бистар, виспрен, оштроуман, промућуран, проициљив, оштровидан, разуман, уман, јасновид, разборит, резонски, луцидан - *изр.* који има даску у глави, који има кликер/кефало - *ексџр.* генијалан, ингениозан - *реј.* фифик, дотупаван, проицав - *уј.* сналажљив 1., даровит, вичан, инвентиван

интелигенција ж ❶ интелект, памет, ум, оштроумност, разборитост, проициљивост, бистрина, промишљеност, резон, умност, логос, трезвеност, виспреност, луцидност, разбор *арх.*, умље *арх.*, глава *фиј.*, мозак *фиј.*, кефало *фам.* - *уј.* знање, логика, прибраност 1., мудрост 1., разум ❷ ерудите, интелектуалци, умни радници, умље *арх.*

интендант м (онај који се брине за животне потребе војске) опскрбник *хрв.*

интензитет м в. јачина 1.

интенција ж в. намера

интервал м ❶ (размак између двеју временских јединица) период, међувреме, станка - *уп.* доба 1. ❷ (размак између две тачке у простору) в. раздаљина

интервенисати несврш. непрел. (о мировним снагама) посредовати, деловати, ангажовати се, уплитати се, мешати се, упадати *фиј.*, упливати *фиј.*

интерес м ❶ в. корист ❷ в. камата

интересантан прид. в. занимљив

интересовање с (постојање занимања за нечим) заинтересованост, занимање, интерес - *уј.* воља

интерпретација ж в. тумачење

интиман прид. близак, присан, до-

маћи, непосредан, породични, пријатељски, ближњи, сродан, сроднички - *уј.* повезан, поверљив, искрен, поуздан

интрига ж смицалица, сплетка, подлост, препреданост, подвала, препредањаштво, ујдурма, подмуклост, подметање, псина, малверзација, игра *фам.*, комбинација *жарј.*, муљање *жарј.* - *уј.* лаж, лицемерје, превара

интригант м сплеткарош, смутљивац, мутивода, петљанац, мутикаша, раздорник, смутљивко, чаркаш, чаркар, сплеткаш, чаркач, муљатор *фам.*, пириватра *реј.* - *уј.* лицемер, преварант

интригирати несврш. прел. ❶ в. сплеткарити ❷ будити интересовање - *уј.* занимати се, мамити

интровертан прид. (који је затворен према спољном свету) недруштвен, асоцијалан, несоцијалан, недружељубив, непричљив, некомуникативан, суздржан, резервисан, уздржан, повучен, неповерљив, тих, тајанствен, неприлагодљив, стидљив, срамежљив, ненаметљив, затворен *фиј.*, закопчан *фиј.*, неприступачан *фиј.*, зачаурен *фам.*, углат *фам.*, недружеван *хрв.*, интровертиран *хрв.* - *уј.* стидљив, плашљив

интуиција ж в. предосећај

инћун м зоол. (лат. *Engraulis encrasicolus*) ринглица, минћун *реј.*, бргљун *реј.*

инфантилан прид. млад, незрео, детињаст, неискусан, несазрео, мали, недозрео, недорастао, јецав *реј.* - *фам.* голобрад, бебаст, балав, зелен, кењкав - *уј.* малолетан

инфериоран прид. в. поданички

инфериорност ж (инфериоран положај) подређеност, зависност, субординација, другокласност, пот-

чињеност, нижи положај

информатор м **О** (онај који преноси вести) весник, гласник, гласоноша, курир, викач, изјављивач, објављивач - *реџ*. теклич, теклић, хаберник, телал, татар, улак, пеик - *арх.* биров, брзотеча, поклисар, аброноша, абердар, скоротеча - *сл.* најављивач, поштар **џ** доушник, детектив, агент (тајни ~), шпијун, обавештавач, диверзант, потказивач, цинкарош, денунцијант, одавалац, дојављивач, пријављивач, пријавитељ, дојавитељ, обавештајац, достављач, приказивач, шпицлов *реџ*.

информација ж **О** обавештење, вест, новост, објава, обавест, обзнана, изјава, објавница, анонса *арх.*, абер *реџ*., афиша *арх.*, авиза *арх.*, приопћење *хрв.* **џ** в. податак - *уј.* извештај

информисати сврш. прел. разгласити, обавестити, објавити, саопштити, јавити, огласити, пријавити, најавити, изнети, рећи, казати, рекламирати, навестити, обзнанити, обнародовати, развикати, раширити, дојавити, обелоданити, открити, изреферисати, известити, упознати (некога о нечему), лансирати (у јавност), дати (нечему) публицитет, дати на знање, пронети (глас), раширити глас, раструбити *фам.*, растамбурати *фам.*, разбрљати *фам.*, анонсирати *арх.*, афиширати *арх.*, растелалити *реџ*., разбубати *реџ*., авизирати *реџ*., приопћити *хрв.* - *уј.* рећи 1.

инхибиција ж инхибираност, потискивање, сметња, ограничење, спречавање, потешкоћа, препрека, запречивање, заустављање, задржавање, баријера, тешкоћа, блокада, отпор, недопуштање, хендикеп *фил.*, кочница *фил.*

инцидент м изгред, испад, излет, ексцес, драма, сензација, афера, не-

прилика, скандал, збрка, белај *фам.*, циркус *фам.*, хаос *фам.*, крш *жарг.* - *уј.* свађа, брука

ињекција ж **О** (течност која се убризгава у тело) вакцина **џ** *фил.* в. подстицај

иоле прил. имало, ишта, понешто, помало, иколико, макар колико, макар мало, у најмањој мери *изр.*, бар нешто *изр.*

ипак прил. заправо, у ствари, односно, ако ћемо право, де фацто, додуше, ако се право узме, све у свему, то јест, мора се признати, кад се све размотри, фактички, практички, фактично *фам.*, у бити *хрв.*

ирационалан прид. неразуман, неразборит, безуман, безразложан, сулуд, уврнут, неповезан, луд, суманут, апсурдан, чудан, несувисао, несмислен, изван памети, иреалан, непаметан, - *уј.* нејасан, комичан, бизаран **ирвас** м зоол. (лат. *Rangifer tarandus*) соб, северни јелен

ирис м бот. в. перуника

иритантан прид. в. неугодан

иритирати несврш. прел. в. досађивати 2.

иронија ж в. заједљивост

исељеник м в. избеглица

исећи сврш. прел. одстранити, уклопити, одсећи, одрезати, ампутирати, срезати, расећи, поткратити, скратити, скресати *фам.*, отфикарити *фам.* - *уј.* иситнити

исецкати сврш. прел. поцепкати, изрезати, исценкати, расцепкати, раздробити, размрвити, изрезуцкати, уситнити, насецкати, насећи, исећи, изрезати, истранжирати, изрезуцкати

исисавати несврш. прел. извлачити, црпи, истакати, вадити, изводити, испумпавати, вући, издвајати, чупа-

ти *фиї.*, захваћати *реї.*, грабити *фам.*, узимати *фам.*, тргати *нар.*, екстраховати *форм.*, згрнути *реї.*, изваљивати *реї.*, ископавати *суж.*

иситнити сврш. прел. раситнити, иситнити, исецкати, измрвити, размрвити, насецкати, растрошити, атомизирати *фиї.* - уї. исећи

исказ м (оно што се јавно изнесе) изјава, саопштење, објава, обраћање, констатација - уї. обавештење

исказница ж в. исправа

искамчити сврш. прел. (добити нешто упорним мољењем, зановетањем или претњама) измолити, измољакати, изнудити, измамити, испросити *йої.*

искапити сврш. прел. (попити до последње капи) попити, испразнити, испити, исцедити, видети дно чаше, попити до дна, ексирати *фам.*, слитити *фам.*, (и)стрести *фам.*, стушити *фам.*, (и)струсити *реї.*, ждрокнути *реї.*

исквареност ж в. поквареност

искварити сврш. прел. в. покварити

искључен прид. ❶ (о неком уређају) неукључен, угашен, ископчан ❷ в. изгнан

искључење с в. изгнанство

искључив прид. нетрпељив, нетолерантан, крут, доктринаран, загрижен, задрт, беспоговоран, једностран, доминантан, догматичан, догматски, фанатичан, праволинијски *фиї.*, једнолинијски *фиї.*, ексклузиван *арх.* - уї. упоран

искључивати несврш. прел. гасити, трнути, ископчавати, прекидати, тулити *реї.*

искључивост ж ❶ в. нетрпељивост ❷ в. истрајност 1. ▼ уї. дискриминација

искључити сврш. прел. ❶ (~ из неке организације или друштва) избацити, изопштити, екскомуницирати, шутнути *фам.*, ногирати *жарї.*, изопћити *хрв.* ❷ (неки уређај) угасити, утрнути *реї.*

ископ м ❶ (место ископавања) јама, ров, ископина - уї. рудник ❷ (радња ископавања) в. ископавање

ископавање с ❶ ископ, копање, вађење (материјала), дубљење *фиї.*, екскавација *форм.*, ексхумација *суж.* ❷ в. рударство 1.

ископавати несврш. прел. в. копати

искоренити сврш. прел. в. истребити

искористити сврш. прел. ❶ (учинити нешто с нечим чему је то намењено) употребити, послужити се, применити, узети, упорабити *хрв.* ❷ истрошити, потрошити, исцрпсти, докрајчити ❸ *фиї.* (~ неког) окористити се, злоупотребити, изработи, експлоатисати, исцрпсти, употребити, извући корист, измусти *фам.*, исцедити *фам.*, оглобити *фам.*, одерати *фам.*, огулити *фам.*, послужити се *фам.*, зајебати *нар.*, зезнути *жарї.*, извозати *жарї.*

искорити сврш. прел. в. изгрдити

искоришћавати несврш. прел. користити, злоупотребљавати, израбљивати, окоришћавати се, извлачити корист *изр.*, возати *фам.*, глобити *фам.*, драти *фам.* - уї. злостављати

искосити сврш. прел. искривити, накривити, нагнути, накосити, нахерити, искосити

искра ж ❶ жеравица, варница, жиљак, светлац - уї. жар, ватра ❷ в. идеја 3. ❸ в. буктиња

искрен прид. ❶ (који отворено из-

ражава своја осећања и мишљење) отворен, истинољубив, нелицемеран, човек од речи *изр.*, што на срцу то на језику *изр.* - *уй.* одан

искреност ж *в.* (особина онога који отворено изражава своја осећања и мишљење) отвореност, присност, истинољубивост - *уй.* доброта 1.

искрзан прид. **❶** огребан, оштећен - *уй:* ударен, похабан **❷** *в.* дотрајао

искривити сврш. прел. увити, усукати, увинути, пресамитити, уврнути, скврчити, завити, засукати, завинути, извинути **❷** искосити, накривити, нагнути, накосити, нахерити, искосити

искривљавати нестврш. прел. *в.* изобличавати

искривљен прид. (који заузима крив положај) кос, крив, нагнут, нахерен, искошен, у шрех, шрех *не-йром.*

искудити сврш. прел. *в.* изгрдити

искупити се сврш. нестврш. спасити се, одбранити се, избавити се, ослободити се, оправдати се, поправити, окајати, ублажити, добити опрост, извући се, опрати се *фий.*

искусан прид. (који има искуства) верзиран, испрактикован, усавршен, извежбан, извештен, истрениран, мајсториски, уодан, обучен, квалификован, зналачки, увежбан, упућен, виртуозан, рутиниран, прекаљен - *уй:* брз 1., надарен

искусити сврш. прел. (у пуној мери нешто доживети) осетити, доживети, претрпети

искусност ж *в.* извежбаност

искуство с **❶** (знање стечено дугим радом) пракса, рутина, искусност, навика, рутинираност, уоданост - *уй:* знање, извежбаност

ислужен прид. *в.* дотрајао

исмевати нестврш. прел. подсмевати се, изругивати се, ругати се, подругивати се, подсмехивати се, спрдати се, смејати се у брк *изр.* - *уй.* шалити се, понижавати, вређати, срамотити

исоп м бот. (лат. *Hyssopus officinalis*) *реј:* шатрајка, шипант, вусак, сипан, прави врисак, милодух, црквињак, вељендух, ишоп, изоп, осипант, глагоран, хисоп, благовањ, благован, ижоп, миндрак

испаван прид. *в.* наспаван

испад м **❶** омашка, грешка, несмотреност, омашај, забуна, промашај, заблуда, лапсус, глупост, погрешка, превид, пропуст, поклизнуће, погрешан корак, лоша замисао/идеја, лош поступак, погрешан потез, лош/неправилан поступак, бисер *ирон. жарі.*, кикс *фам.*, гаф *фам.*, фелер *фам.*, жипон *фам.* - *сл:* огрешење, неспоразум, грех **❷** *в.* инцидент

испалити сврш. прел. **❶** избацити, лансирати **❷** *фам.* (~ некога, не испунити обећање или оставити на цедилу) израдити, изневерити, зезнути *фам.*, зајевати *нар.*, изјевати *нар.* - *уй.* преварити, обманути

испарити сврш. непрел. *фам. в.* ишчезнути

испаша ж *в.* ливада

испаштати нестврш. непрел. непрел. прел.окајавати грехе, сносити последице, плаћати, искупљивати се, трпети - *уй:* патити, искупити се

испијати нестврш. прел. пити, утољавати, толити, утишавати, толити жеђ, гасити жеђ, ублажавати, напajати се, локати *фам.*, капити *реј.*

испитати сврш. нестврш. прел. **❶** сврш. видети, анкетирати, истражити, сазнати, дознати, пропитати, проучити,

изнаћи, изучити ❷ *несврш.* опробати, екзаминирати, загледати, искушати, окушати, визитирати *фий.* ❸ *сврш.* в. видети б. ❹ *сврш.* в. размотрити

ИСПИТИ *сврш.* прел. в. искапити

ИСПИТИВАЊЕ с анализа, анкета, анкетирање, дознавање, пропитивање, проучавање, трагање (за нечим), студија, преглед, истрага, распитивање, сазнавање, инспекција, упит, истраживање, утврђивање, опис, рашчлањивање, испитивање мишљења, прикупљање података, рашчлања, изналажење, извиђање, уочавање, претрага, (службено) распитивање, квестинар *рей.*, рашчламба *хрв.*, проматрање *хрв.*, упитница *хрв.*

ИСПИТИВАТИ *несврш.* прел. ❶ рашчлањивати, претресати, анализирати, проучавати, истраживати, изучавати, разлучивати, студирати, разматрати, прикупљати податке (о нечему), испипавати, дубље улазити (у нешто), разлагати, сецирати, проматрати, извиђати, проверавати, прегледати, анатомисати, проњушкавати *фам.*, чачкати *фам.*, њушкати *фам.*, чепркати *фам.* анатомизирати - *уй:* делити 3., тумачити ❷ в. едуковати се

ИСПИЧУТУРА м в. пијаница

ИСПЛАТА ж отплата, надокнада, поравнање, намирење, подмирење, намира, изравнање

ИСПЛАТИТИ *сврш.* прел. отплатити, платити, изравнати (трошкове), компензовати, надокнадити, надоместити, намирити, обештетити, подмирити, амортизовати, платити последњу рату

ИСПЛАЋИВАЊЕ с в. враћање 2.

ИСПЛАЋИВАТИ *несврш.* прел. в. плаћати

ИСПОВЕД ж в. вероисповест

ИСПОВЕДНИК м в. отац 3.

ИСПОЉАВАЊЕ с манифестација, облик, вид, изглед

ИСПОЉАВАТИ *се* *несврш.* манифестовати се, исказивати се

ИСПОНОВА прил. в. опет

ИСПОРУКА ж дистрибуција, достава, уручивање, предаја, достављање, допремање, доношење

ИСПОРУЧИТИ *сврш.* прел. доставити, уручити, предати, допремити, донети, испоставити, изручити, издати, пренети *фам.*, лиферовати *фам.*, екстрадирати *форм.*

ИСПОСНИК м ❶ аскета, факир *фий.* ❷ в. калуђер ▼ *уй.* мученик

ИСПОСТАВИТИ *сврш.* прел. ❶ (~ рачун) наплатити, доставити рачун, издати, издати фактуру *форм.*, фактурисати *форм.* ❷ в. испоручити

ИСПРАВА ж документ, легитимација, дозвола, лична карта, личњак *фам.*, папири *фам.*, аусвајс *жар.*, грамота *рей.*, исказница *хрв.*

ИСПРАВАН прид. ❶ (који није у квари, који ради) неоштећен, функционалан, у функцији, ваљан, непокварен, добар, људски *фий.* ❷ (који одговара прописима и правним нормама) допуштен, законит, легалан, важећи, валидан, дозвољен, вредећи, ваљан, легитиман, ауторизован, одобрен, уставан, правоснажан, признат, законски, пуноважан, непоништен, незабрањен, правомоћан, пуноваљан, по закону, прописан, регуларан, пуновредан *рей.*, правоваљан *рей.*, на снази *изр.* ❸ (који је без грешке) тачан, правилан, истинит, коректан, егзактан, изричан, заснован, логичан - *уй:* уредан ❶ (о човеку) в. добар 1.

ИСПРАВИТИ *сврш.* прел. ❶ поправити, изменити, преправити, преиначити, преуредити, удесити, ађустати *рей.*, поначинити *рей.* - *уй:* дотерати,

средити

исправност ж ❶ (као људска особина) доброта, морал, примерност, часност, кроткост, етичност, правичност, интегритет *суж.*, беспрекорност, непоквареност, крепост, част, ваљаност, узорност, поузданост *суж.*, праведност, образ, моралност, честитост, поштење, морална чистоћа, истинољубивост, чистоћа, карактерност, колегијалност, искреност, смерност, савесност, пристojност, чедност, узоритост *реџ.*, ћудоређе *хрв.*, ћудоредност *хрв.* - *суж.* непоткупљивост, чисте руке, неподмитљивост, непорочност ❷ *в.* логичност ❸ (~ неког уређаја) неоштећеност, функционалност, ваљаност, непоквареност

испражњен прид. *в.* празан

испразнити сврш. прел. *в.* искапити
испраксирати се сврш. *в.* изверзирати се

испрактикован прид. *в.* вичан

испрашивач м млатилица, млатило, млатач, батипан, испрашач, млатача *реџ.*, клофер *фам.*

испрашити сврш. прел. *в.* истући

испребијати сврш. прел. *в.* истући

испревртати сврш. прел. испретурати, испремешати, истумбати, поразбацати, испреокретати, испремешати, окренути наглавачке *изр.*

испремешати сврш. прел. *в.* испревртати

испремештати сврш. прел. *в.* испревртати

испреокретати сврш. прел. *в.* испретурати

испретуран прид. *в.* неповезан 1.

испретурано прил. којекако, ђене-ђене, како-тако, како било, напрескок, насумице, насумично, пометено, неорганизовано, наслепо,

збркано, стихијски, конфузно, хаотично, збрда-здола, несистематично, неуређено, импровизовано, напамет, напрескок(це), несређено, лавиринтски *фиџ.*, као мува без главе *изр.* - *сл.* анархично, збркано

испретурати сврш. прел. *в.* испревртати

исприка м *в.* оправдање

испричати се сврш. ❶ поразговарати, проћаскати, продискутовати, наразговарати се, претрести, напричати се, попричати, натрућати се, издиванити се, наклафрати се, изразговарати се, натрабућати се, набрбљати се, надиванити се, протелалити *реџ.*, проћакулати *реџ.*, поседети *фам.*, прожлабрати *фам.*, налајати се *йоџ.* ❷ *в.* извинити се

испробавање с *в.* вежба 2.

испросити сврш. прел. *в.* заручити се

испсовати сврш. прел. *в.* изгрдити

испумпавати несврш. прел. *в.* истакати

испупчен прид. ❶ *в.* набрекао ❷ *в.* истакнут 5.

испупчење м набор

испупчина ж *в.* израслина

испупчити се сврш. непрел. набрекнути, задебљати се, нарасти, отећи, натећи, набрећи, набујати, напупети, набубрити, повећати се, поднадути се, увећати се, повећати обим, напупати, набухнути *реџ.*, подбухнути *реџ.*, напухати се *хрв.* - *сл.* прекипети, распрснути се

испустити сврш. прел. *в.* изоставити 2.

истабати сврш. прел. *в.* истући

истакати несврш. прел. извлачити, црпи, исисавати, вадити, изводити, испумпавати, вући, захваћати *реџ.*, грабити *фам.*, узимати *фам.* - *сл.*

сисати, празнити, одвађати *реї*.

истакнут прид. ❶ чувен, познат, признат, поштован, славан, популаран, примеран, проминентан, угледан, важан, значајан, реномиран, виђен, прослављен, уважен, цењен, успешан, успео, знаменит, издвојен, престижан, велик, битан, еминентан, маркантан, запажен, фамозан, гласовит, гласит, главит *рей.*, општепознат, култни, заслужан, оглашен, знатан, видан, биран, врстан, општепризнат, вајни, на гласу, коца *реї.*, изниман *хрв.*

- уй: отмен, изузетан ❷ доминантан, главни, владајући, преовађујући, најбитнији, претежан, пресудан, господујући, преобладајући ❸ поменут, изнесен, наведен, постављен, дат, представљен ❹ типичан, карактеристичан, дистинктиван, својствен ❺ наглашен, означен, подвучен, обележен ❶ в. уважен 2. ❸ в. видљив 1.

истакнутост ж ❶ очевидност, видљивост, обележеност, јасноћа, осветљеност, очитост, обасјаност, приметност, запажљивост, приметљивост, очигледност, еклатантност, евидентност, видност, уочљивост, означеност, зорност, развидност, замјетљивост *хрв.* - сл: разумљивост ❷ в. вредност ❸ в. значај 1.

истанчан прид. ❶ (о чулима, осећајима) изоштрен, префињен, изнијансиран, рафиниран, софистициран - уй: осећајан ❷ в. осећајан

истанчаност ж в. (о чулима, осећајима) изоштреност, префињеност, изнијансираност, рафинираност, софистицираност - уй: нежност

истаћи сврш. прел. акценговати, подвући, нагласити, назначити, апострофирати, потенцирати, истакнути, поцртати, напоменути, потцртати *хрв.*

истегљив прид. в. гибак

истећи сврш. непрел. протећи, проћи, минути, прохујати, избледети, испарити, пролетети, уминутити, проминути *рей.* - уй: престати

исти прид. истоветан, истоврстан, раван, једнак, идентичан, подједнак, један, сушти, подударан, једнообразан, једнолик, истородан, један те исти, исти истијат *фам.*, барабар *не-йром.* *реї.*, барабаре *реї.*, барабаз *вар.* - уй: приближан, упоредан, једноличан

истина¹ ж ❶ (оно што одговара постојећим чињеницама) * ❷ в. истинитост

истина² узв. и прил. ❶ в. јесте ❷ *йрил.* додуше, заправо, ако ћемо право, заистину

истинит прид. ❶ в. исправан 1. ❷ в. изворан

истинитост ж ❶ реалност, аутентичност, веродостојност, истина, стварност, верност, тачност, незачињеност, аутентика, неизмењеност, исправност, непатвореност, изворност ❷ извесност, поузданост, сигурност, недвосмисленост, непроблематичност, неспорност, недвојбеност, необоривост, непрепорност, одређеност, несумњивост, непобитност *хрв.* - уй: јасноћа, признатост

истинољубив прид. (који отворено изражава своја осећања) искрен, отворен, нелицемеран

истински прид. прави, суштински, истинит, реалан, стваран

истицати несврш. прел. ❶ (постављати на видно место) истурати, излагати, намештати ❷ (у говору) наглашавати, подвлачити, акценговати, апострофирати, потенцирати, поцртавати, напомињати

истицати се несврш. (разликовати се нечим од осталих) издавати се,

одударати, одвајати се, искакати, одскакати, разликовати се

истоветан прид. исти, истоврстан, једнак, идентичан, подједнак, један, раван, сушти, подударан, једнообразан, једнолик, истородан, један те исти, исти истијат *фам.*, барабар *нейром. реї.*, барабаре *нейром. реї.*, барабаз *нейром. вар.* - уй: приближан, сличан, упоредан, једноличан

истоветно прил. идентично, исто, једнако, подједнако, равно, барабар, као пресликано, на истој нози *изр.*

истоветност ж в. истоветност, подједнакост, једнакост, истост, идентичност, подударност, једнообразност, једноликост, истородност - уй: сличност

истовремено прил. у исто време, истодобно, синхронизовано, паралелно, упоредо, у исти мах, упоредо *хрв.*

истоврсност ж истоветност, једнакост, истост - уй: сличност

истоврстан прид. в. истоветан

истрага ж в. испитивање

истраживање с **1** в. испитивање **2** в. анализа **3**.

истраживати несврш. прел. **1** в. испитивати **1**. **2** в. едуковати се

истраживач м в. изумитељ

истражити сврш. прел. в. испитати **1**.

истрајан прид. **1** отпоран, издржљив, постојан, чврст, непроменљив, стамен, сталан, стабилан, сигуран, резистентан, стоички, дурашан, солидан, камен *фиї.* - уй: стваран, доследан, снажан **2** в. доследан

истрајност ж **1** одлучност, доследност, упорност, сталност, постојаност, неуморност, непоколебљивост, имунитет, трајност, искључивост, непрекидност, ревност, непрестаност,

трајање, стабилност, издржљивост, поузданост, марљивост, непроменљивост, непопустљивост, константност, непромењивост, перманентност, тврдокорност, дурашност, тврдоћа *фиї.*, жилавост *фиї.*, чврстина *фиї.*, устрајност *фам.*, окорелост *фам.* - уй: устаљеност, континуитет, храброст, тврдоглавост, стрпљивост - сл: предвидљивост, настављање **2** в. издржљивост **1**.

истргнути сврш. непрел. **1** (наглим покретом извадити) тргнути, истргнути, извући **2** (силом одузети из руку) в. узети

истребити сврш. прел. (о људима, народима) искоренити, поубијати, уништити, поморити, затрти, масакрирати, потаманити, докрајчити - *фиї.* згазити, изгазити, згромити, погазити, смрвити, смрскати, разбучати, смождити, утући, осакатити, сатрти, потрти, покосити, потаманити, утаманити, уклонити, претворити у прах - уй. онемогућити, победити, тући

истребљење с помор, масакр, крвопролиће, покољ, геноцид, погром, убијање, масовно убиство, хомицид, етничко чишћење, зверство, холокауст - уй: злочин, убиство

истребљив прид. в. неотпоран **1**.

истрениран прид. в. вичан

истренирати сврш. прел. извежбати, измуштрати, оспособити, обучити

истрошен прид. в. јадан **2**.

истрошеност ж **1** в. болећивост **2** в. исцрпљеност **1**.

истрошити сврш. прел. **1** в. исцрпсти **2** в. искористити

истрошити се сврш. в. изнемоћи

истрпети сврш. непрел. поднети,

претрпети, издржати, отрпети, преживети, препатити, пропатити, проћи кроз ватру и воду *изр.*, проћи сито и решето *изр.*, прогурати, изаћи на крај *изр.*

истумбати сврш. прел. в. испретурати

иступ м (излазак пред јавност с неком изјавом, чланком, предлогом, програмом и сл.) наступ, иступање, обраћање, излагање, јавна реч - уй. говор

иступање с в. иступ

истурен прид. в. истакнут 5.

истурити сврш. прел. в. истаћи 1.

истући сврш. прел. пребити, смрвити, излупати, истабати, ишамарати, избатинати, испрашити, испребијати, изгравати, избубецати, намлатити, измлатити, налупати, згњечити, смождити, натући, средити, изударати, ишћушкати, претући, избубецати, премлатити, ишибати, саставити (са земљом), направити од некога паприкаш, дати (по туру), наместити (некоме кости), пропустити кроз шаке, очерупати, поломити, поломити ребра, испљускати, сасути зубе у грло, убити бога, дати (по њушци), издеветати *рећ.*, испеглати *фам.*, изломити *фам.*, унаказити *фам.*, изгазити *фам.*, излемати *фам.*, разбити *фам.*, увоштити *жарј.*, олешити *жарј.*, извоштити *рећ.*

исушен прид. в. осушен

исфорсирати сврш. прел. в. приморати

исхвалити сврш. прел. нахвалити, похвалити, узбодрити, узвеличати, дати комплимент - уй: храбрити, подстаћи

исход м резултат, биланс, ефекат, учинак, плод, успех, производ, постигнуће, домет, достигнуће, оства-

рење, продукт, испуњење, делотворност, видљив учинак, тековина, фацит *рећ.*, последак *рећ.*, стечевина *рећ.* - уй: корист, циљ, победа

исходиште с в. извор 2.

исцедити сврш. прел. фам. в. искористити

исцелитељ м врач, врачар, травар, видар, бајар, надрилекар, биљар, чудотворорац *фиј.*, видач *реј.*, видалац *реј.*, надрилечник *реј.*, басмар *рећ.*, шарлатан *йој.*

исцељивати несврш. прел. в. лечити

исцепкати сврш. прел. в. исецкати

исцрпан прид. ❶ пажљив, детаљан, ситничав, обухватан, брижљив, темељит, опсежан, обиман, опширан, прецизан, свеобухватан, свестран, сушти, минуциозан, у танчине, егзактан, у ситнице, студиозан, у детаље, широк, акрибичан *рећ.*, акрибијски *рећ.* - уй: правилан, танан, солидан, исправан, потпун, стручан, тачан ❷ в. велик 4. ❸ в. свестран 1. ▼ уй. многострук 1.

исцрпљен прид. в. уморан 1.

исцрпљеност ж ❶ малаксалост, умор, ослабелост, немоћност, изнемоглост, измученост, немоћ, истрошеност, тромост, изгужваност, уморност, замор, замореност ❷ в. болећивост

исцрпсти сврш. прел. ❶ изморити, истошити, изнурити, уморити ❷ израбити, експлоатисати, истрошити, докрајчити, исцедити

исцрпсти се сврш. в. изнемоћи

итекако прил. в. много

итеколико прил. в. много

итинерар м в. маршрута

ићи несврш. непрел. кретати се, ходати, корачати, помицати се, пешачити, крочити, ступати, табанчити,

газити *фиї.*, табанати *фам.*, шипчити *фам.*, жипчити *фам. реї.*, базати *фам.*, гиљати *жарї.*, пичити *жарї.*, кланцати *ексїр.* - уй: гегати се, јурити, трчати

ишамарати сврш. прел. в. истући

ишибати сврш. прел. ① избичевати, увоштити, излемати, исканџијати - уй: истући, пребити ② в. истући

ишколовати сврш. прел. образова-ти, дошколовати - уй. васпитати

ишта взн. имало, иоле, понешто, по-

мало, иколико, макар колико, макар мало, у најмањој мери *изр.*, бар нешто *изр.*

ишћушкати сврш. прел. в. истући

ишчашити сврш. прел. (избацити из чашице, помаћи из зглоба) уганути

ишчезнути сврш. непрел. нестати, ишчилети, изгубити се, испарити *фам.*, одјездити *фам.*, одмилети *фам.*

ишчекивање с в. нада

ишчилети сврш. непрел. в. ишчезнути

Jj

јабука ж бот. (лат. *Malus communis*) *

Јабуке

ајдаред	кожара
бребурн	мелроз
гала	моргендуфт
глостер	муцу
грени смит	петровача
елстар	пинк леди
златни делишес	ред чиф
јапанска јабука	фуџи
јонаголд	црвени делишес
јонатан	

јаван прид. в. видљив 1.

јавашлук м *реџ.* немарност, немар, неодговорност, лежерност, нехајност, непажња, незаинтересованост, комозија, комотност, комодитет, необзирност, инерција, индоленција, небрига, несавесност, површност, занемаривање, равнодушност, лакомисленост, небрижљивост, инертност, нехај, нехајање, огуглалост, индолентност, непажљивост, безбрижност, распуштеноост, неозбиљност, немарење, ла-

коумност, запуштање, нетемељитост, необазирање, немарљивост, навораност *реџ.*, мурдарлук *реџ.*, фјака *реџ.*, флегма *фам.*, брљивост *фам.*, аљкавост *фам.*, хај-нехај *фам.*, непомња *реџ.*, непомност *реџ.*, непомњивост *реџ.*, неподузетност *хрв.*, незаинтересираност *хрв.* - уџ: лењост

јавити сврш. прел. разгласити, обавестити, објавити, саопштити, информисати, упознати (некога о нечему), огласити, пријавити, најавити, изнети, реџи, навестити, обзнанити, развикати, раширити, дојавити, казати, обелоданити, пронети (глас), дати на знање, раширити глас, открити, реферисати, известити, лансирати (у јавност) *фам.*, раструбити *фам.*, растамбурати *фам.*, разбрбљати *фам.*, растелалити *фам.*, анонсирати *арх.*, афиширати *арх.*, авизирати *реџ.*, приопћити *хрв.*

јављање с в. настанак

јаглика ж бот. (лат. *Primula officinalis*) *реџ.* цвићац, бијела букваца, грмулица, крстасто јегличе, лестедај,

јагорчика, јагличе, прамалиће, јагорчина, петопрс, крстасто јагличе, јаготац, пискалица, јагочевина, крстасто игличе, галчина, весначак, куњавац, осљепар, јаглац, јагорчевина, јагудац, сунашце, јаглица, гајчин, први цвит

јагње с бот. (младунче овце) шиљеже (~ од годину дана), јагањац, багаче *реї.*, јање *реї.*, агнец *арх.*

јагуар м зоол. (звер из породице мачака, лат. *Panthera onca*) *

јад м патња, жалост, туга, бол, очај, чемер, горчина, ожалошћеност, несвеселост, потиштеност, снуженост, депримираност, покуњеност, клонуност, безнађе, немоћ, клонуће, неутешност, уцвељеност, туговање, зебња, чезнутљивост, неспокој, чамотиња, тегоба, утученост, сета, сетност, жалостивост, неспокој(ство), мизерија, душевна бол, севдах, невесеље, душебоља, гануће, мизерност, тегоба у души, бедак *фам.*, киселост *фиї.*, сломљеност *фиї.*, карасевдах *реї.*, погруженост *реї.*, печаль *реї.*, верем *реї.*, фота *реї.*, грижљивост *реї.*, фјака *фам. реї.*, дерт *исн.*, нујност *хрв.* - уй: брига, мука, страх, беда, агонија

јадан прид. ❶ незнатан, бедан, ништаван, кукаван, мизеран, никакав, кржљав, жалостан, пуки, безвезан, бескористан, мршав *фиї.* ❷ похабан, матор, ислужен, оматорео, пропао, изношен, искрзан, издеран, преживео, бедан, устајао, времешан, излизан, безвредан, истрошен, рабатан, трошан, кржљав, отрцан, крзав, подеран, изупотребљаван, изједен, ритава, поцепан, ништаван, оскудан, раздридан *фам.*, разјебан *нар.*, овештао *арх.*, извештао *арх.*, оклепан *арх.*, пртен *реї.*, прњав *реї.*, роњкаст *реї.*, потлеушан *реї.*, дерутан *реї.* ❸ сиромашан, бедан, просјачки, убог,

бездоман, бескућан, голотрб *фам.*, гологуз *фам.*, без пребијене паре *изр.*, без где ичега *изр.*, шака јада *изр.* ❹ несрећан, тужан, бедан, ојаћен, жалан, безнадежан, болан, вајан, растужен, жалостан, очајан, ожалошћен, плачан, чемеран, јадован, жалопојан, жалобан, жалостив, јадовит, плачеван, неутешан, злогуб, клонуо, изгубљен, безнада, готов, чемерикаст *реї.*, дертли *реї.*, печалан *реї.*, губав *фам.*, деран *реї.*,

јадање с в. жаљење 1.

јадарит м криптонит

јадати се несврш. (изражавати незадовољство) жалити се, тужити се, јадати се, кукати, јадиковати, lamentирати, вајкати се, вити, вапити - *фам.* кукумавчити, цмиздрети - уй: туговати

јадиковање с в. жаљење 1.

јадиковати несврш. непрел. в. кукати 1.

јадити несврш. прел. в. жалостити

јадник м ❶ бедник, сиротан, сиромаш, сиромашак, сиротиња, убожник, мизерија, божјак *реї.*, невољник *реї.*, паупер *арх.*, бескућник *суж.*, крпар *суж.* - уй. просјак ❷ несрећник, мученик, очајник, проклетник, паћеник, злосретник, несрећа, мукица - уй. баксуз

јадница ж сиротица, паћеница, мученица, бедница, страдалница, патница, несретница, злосрећница, несрећница, невољница, злопатница, сиротанка, дугопатница, великомученица, мукотрпница, јада

јадно прил. ▼ уй. лабаво

јадовати несврш. непрел. туговати, патити, јадовати, жалити, трпети, злопатити се, подносити муке, тужити, гинути *фиї.*, венути *фиї.*, крварити *фиї.*, копнети *фиї.*, боловати *фиї.*,

бугарити *ексир.*, чемерити *реџ.*

јазавац м зоол. (сисар из породице куна, лат. *Meles meles*) *

јајаст прид. в. јајолик

јајолик прид. елипсаст, јајаст, овалан, елиптичан, округласт, трбушаст, заобљен, ваљушкаст, бундеваст, бачваст, јагодаст, жирилик, крушкаст, крушколик - *уј.* кружан

јак' м зоол. (лат. *Poephagus grunniens*, *Bos grunniens*) тибетанско говедо, дугорерпи *јак суж.*

јак' прид. жесток, снажан, моћан, гороломан, горостасан, развијен, натчовечански, једар, бодар, надљудски, силовит, велик, крепак, напредан, незауостављив, силан, несаломљив, плећат, очеличен, стасит, крупан, живав, чврст, кршан, робустан, мускулозан, мишићав, кременит *арх.*, набилдован *фам.*, дречан *реџ.*, ковински *реџ.*, херкулски *реџ.* - *уј.* живав

јакна ж *јакна*, *јакет*, *виндјакна суж.*, *виндјакна реј.*, *кабаница суж.*

Јакне и капути

боксерича	кафтан	перјана
бунда	кожна <i>јакна</i>	<i>јакна</i>
ветровка	кожни	пилотка
вијетнамка	мантил	плашт
виндјакна	кожух	пончо
горњак	ловачка	спитфајерка
гуњ	<i>јакна</i>	тексас- <i>јакна</i>
зимска	мантил	целабија
<i>јакна</i>	моторка	шињел
јелењак	огртач	
кабаница	пелерина	

јако прид. в. много

јалијаш м *реј.* в. левента

јалов прид. неплодан, бесплодан, безродан, неродан, стерилан, бездетан

јаловост ж неплодност, стерилитет,

бесплодност, неродност, стерилност, неиздашност, непродуктивност - *уј.* узалудност

јама ж рупа, јендек, канал, јарак, удубина, жлеб, јаруга, шанац, усек, укуп, зјап, усекина, ров - *реј.* граба, јажа, траншеја, дерина, бразда, суваја, вада

јамар м зоол. (лат. *Columba oenas*) голуб дупљаш

јамачно прил. в. заиста

јантар м в. ћилибар

јао узв. *ијао*, *јој*, *куку*, *ајме реј.*, *леле реј.*, *вај реј.*, *авај арх.*, зло и наопако

јар м в. бес

јара ж в. врућина

јарак м **о** канал, вододерина, корито, ров, жлеб, јаруга, водојажа *реј.* **о** в. јама

јаран м *реј.* в. друг

јаребица ж зоол. (лат. *Perdicidae*) котурина *реј.* - *суж:* камењарка, шумска јаребица, пољска јаребица

јарич м бот. (лат. *Sedum acre*) *реј:* кукурушчић, копнеж, сисача, љути жедњак, оштри жедњак, жедњак, копнице

јарки прид. в. врућ

јарост ж в. бес

јаростан прид. в. бесан

јаруга ж в. јама

јасан прид. **о** схватљив, разумљив, одређен, несумњив, објашњен, подробан, домишљен, установљен, недвосмислен, експлицитан, детаљан, дефинисан, прецизан, детерминисан, поуздан, децидиран, утврђен, тачно утврђен - *уј.* изричит **о** в. ведар **л.** **о** в. бистар **л.** **уј.** виспрен

јасенак м бот. (лат. *Dictamnus albus*) рустен, вилино цвеће, јесенак, јасенче, јасеница

јасика ж бот. (лат. *Populus tremula*)

трепетлика, јагњеда, жуборика, трепетлика, јања

јасноћа ж видљивост, обележеност, јасност, осветљеност, очитост, обасјаност, приметност, запажљивост, приметљивост, видност, уочљивост, означеност, зорност, развидност, замјетљивост *хрв.*

јастог м зоол. (лат. *Palinurus vulgaris*) лангуст, пруг *реј.*

јастреб м зоол. (лат. *Astur palumbarius*) лабар *реј.*

јастук м узглавље, кушин *реј.*, вањкуш *реј.* - уй. креветница

јаук м кукњава, вапај, запомагање, лелек, цвиљење, нарицање, крик, позив у помоћ, лелекање, колеч *реј.*, ајмек *реј.*

јаукање с в. јаук

јаукати несврш. непрел. ❶ кукати, тулити, драти се, завијати (као вук), рикати, арлаукати ❷ дречати, вриштати, урликати, кричати, скичати, пиштати, цичати, цвилети, вапити - уй: кукати, викати ❸ в. јадиковати

јахати несврш. непрел. јашити *реј.*, шишати *фам.*, јездити *експр.*, галопирати *суж.*, касати *суж.*

јахач м коњаник, цокеј - уй. војник

јачање с ❶ (чињење јачим) појачавање, ојачавање, оснажњавање, оснаживање, снажење ❷ (повећавање неке појаве) пораст, раст, ескалација, проширивање, повећање, повећавање, ширење, распрострањивање - уй. гомилање 2.

јачати несврш. прел. ојачавати, снажити, оснаживати, разгаљивати, галити, поткрепљивати, крепити, освежавати, чилити, соколити, чврстити, силити, бодрити, оживљавати

јачина ж ❶ снага, енергија, енергичност, сила, снажност, интен-

зитет, силовитост, моћ, јакост, - уй. ватреност, окретност, чврстина, издржљивост 1. - сл: покретљивост, бодрост, брзина, хитрина, лакоћа ❷ в. квантитет

јебање с нар. в. секс

јебати несврш. прел. нар. ❶ в. обљубљивати ❷ в. марити ❸ в. мучити

јебиветар м нар. врдалама, проби-свет, ветропир, вртиреп, фићфирић, летипас, звијук, шврљало, аламуња, шеврдало, шарлатан, - нар. цвећка, вртигуз, ветрењак, летиветар, ђилкош, ландара, којекаковић - *реј.* вираун, лаур, ветрогоња, голоигра, хлапимуха, витлија - уй: шепртља, покварењак, сметењак, враголан 1., ленштина, скитница

јевтин прид. в. јефтин

јегуља ж зоол. (морска и слатководна риба, лат. *Anguilla anguilla*) *

јед м в. бес

једар прид. ❶ в. јак ❷ в. здрав

једва прил. ❶ (на тежак начин) с муком, уз тешке муке, тешко, с напором, на једвите јаде *изр.* - уй. некако 1. ❷ в. тек ❸ (у малој мери) слабо, скоро ништа ❹ в. напокон

једини прид. ❶ један, усамљен, сам ❷ вечан, јединствен, апсолутан, сталан, непролазан, етерналан, постојан, трајан, перманентан, бескрајан, неограничен, неизменљив, свевремен, недостижан, тоталан, дурашан, непроменљив, вековечан, безвремен - уй: бесконачан, потпун

јединица ж ❶ (о оцени) кец, ас *фам.*, ајнц *жарј.*, бугер *арх.* - уй: пад, колац - сл: недовољан, куља *реј.*, цви-ка *фам.* ❷ ас, број један, кец *фам.* ❸ в. комад 1. ❹ вој. в. батаљон ❺ в. колона

јединка ж в. индивидуа

јединствен прид. ❶ друкчији, дру-

гачији, изузетан, различит, необичан, посебан, изниман, атипичан, особит, изванредан, неочекиван, неконвенционалан, несличан, несвакидашњи, оригиналан, нетипичан, невероватан, особен, нарочит, беспримеран, издвојен, несвакодневан, нејасан, ванредан, ексцентричан, специјалан, неуобичајен, мистериозан, чудан, ненормалан, уникатан, својствен, екстравагантан, нередовит, другојак, вансеријски, својврстан, одвојен, тајанствен, опскуран, фантастичан, ексцепционалан, партикуларан, апартан, каприциозан, алтернативан, бизаран, другојачији *реџ.*, оделит *хрв.*, различан *хрв.*, осебујан *хрв.* - *уй.*: властит, редак, неразумљив, изврстан - *сл.*: неподударан, неједнак, натпросечан, настран, неподобан ② в. једини 2.

јединствено прил. в. изузетно 1.

јединственост ж ① в. индивидуалност 2. ② јединство, сложеност, поклапање, сагласност, слагање, подударност, склад, усаглашеност, разумевање, конкорданција, подударање, сразмерност, слога, складност, сугласност *хрв.*, сукладност *хрв.* - *сл.*: солидарност, споразумност

јединство с в. равнотежа 2.

једић м бот. (лат. *Aconitum napellus*) *реј.*: волина, клобучић, преобјед, налеп, вучји чемер, чевелчек, преобједна, рига, илка, омеј лисјак, модри налеп, драгољуб, врајница, железни клобук, јадић, пасје зеље, омеј, налијен, пасја смрт, налијеп, налип

једнак прид. исти, истоветан, истоврстан, раван, једнак, идентичан, подједнак, један, подударан, једнообразан, једнолик, истородан, хомоген, један те исти, исти истијат *фам.* - *уй.*: приближан, једноличан **једнако** прил. ① истоветно, истовр-

сно, равно, идентично, подједнако, подударно, једнообразно, једнолико, истородно ② в. заувек

једнакост ж истоверност, истоветност, истост, једнообразност, подударност, подударање, напоредност, паралелност - *уй.* сличност

једногласност ж ① подршка, акламација, одобравање, узвикивање, клицање, плескање, плесак *хрв.*, усклик *хрв.* ② в. једногласје

једнолик прид. ① в. једнак ② в. једноличан ③ в. досадан

једноличан прид. ① уједначен, монотон, једнолик, линеаран, складан, свуда једнак, једнако распоређен ② в. досадан

једнообразност ж в. једнакост

једноставан прид. ① једноставан, лак, разумљив, схватљив, јасан, незаmrшен, незакомпликован, неувијен, очигледан, очит, општесхватљив ② (без изразитих обележја) конвенционалан, неоригиналан, осредњи, уобичајен, баналан, обичан, скроман, неуверљив, просечан, ненадахнут, свакодневан, немаштовит, неукрашен, једнолик, најраширенији, ништа нарочито, неимативан, свакидашњи, некреативан, раширен стереотипан, једнообразан, средњи, типизиран, истолик, униформан, свагдашњи ③ неамбициозан, непретенциозан, скроман, ненаметљив, без амбиција/захтева, ненападан, обичан, мали *фиј.* ④ природан, обичан, неусиљен, свакодневни, непосредан, лежеран, нараван, спонтан, уобичајен, натуралан, нехињен *рејџ.*

једностран прид. загрижен, задрт, догматичан, нетолерантан, крут, доктринаран, догматски, фанатичан, уских погледа/видика *изр.*, праволинијски *фиј.*, једнолинијски *фиј.*

јеж м зоол. (сисар инсектојед, лат.

Erinaceus europaeus) *

језа ж ❶ жмарци, трнци, гроза, ср-
си рег., јежури рег. ❷ страва, ужас,
гроза, стравичност, грозота, страхо-
витост, страхота, терор, језовитост,
грозомира, страхотност, паника, куга
и колера *фам.*, пакао *фам. фиј.*, шок
жарј., хорор *жарј.*, ужасност *реј.* -
уј: страх, одвратност ❸ в. страх

језгровит прид. лапидаран, кратак
(и јасан), лаконски, сажет, кондизан,
краткорек, једар, садржајан, згуснут,
сентенциозан, телеграфски - уј. ја-
сан, битан

језив прид. ❶ (који изазива језу)
стравичан, страшан, језовит, страхо-
вит, ужасан, грозан, страхотан, гро-
зоморан, злокобан, грдан, хорор *не-
јром. жарј.* ❷ в. ружан

језик м ❶ дијалекат, говор, наречје
суж., варијанта, нестандартни језик,
рецензија, вербално изражавање,
редакција, идиом неког краја - *суж:*
штокавштина, екавица, жаргон, ди-
јалект, израз, идиом, кајкавштина,
икавица, (и)јекавица, чакавштина
❷ (начин изражавања) говор, вока-
булар, речник, дискурс, манир *фиј.*,
стил *фиј.* ▼ уј. жаргон, изговор

језикословац м в. лингвиста

језикословље с *арх.* в. лингвистика

језичав прид. (који говори пакосно
и увређиво) лајав, брбљив, брбљав,
који има велику језичину *изр.* - уј.
причљив

језичара ж в. брбљивица

језички прид. в. говорни

језовит прид. в. стравичан

језовитост ж в. језа 1.

јејина ж в. сова

јек м в. зенит 2.

јела ж бот. ❶ (лат. *Abies alba*) јелка ❷
(одсечено јелово дрво или грана које

се кити за Нову Годину или Божић)
јелка, луг, бор *реј.*, борић *реј.*, божић-
но дрвце *фам.*, бадњик *реј.*

јеленак м ❶ (лат. *Scolopendrium
vulgare*) јеленски језик, језичац, јеле-
њак, мечји језик ❷ (лат. *Lucanus cer-
vus*) рогац, јелењак обични

јело с ❶ храна, клопа *фам.*, њупа
фам., хас *жарј.* ❷ в. оброк

јембрек м зоол. (лат. *Clupea pilchar-
dus*) сардела, срдела, права срдела

јемство с капара, депозит, залог, га-
ранција, кауција, полог, аванс, акон-
тација, јамство, авал *реј.*, вађевина

јемчити несврш. прел. гарантовати,
преузимати одговорност, зајемчива-
ти, одговарати за некога/нешто, ава-
лирати *реј.*, јамчити *хрв.*

јендек м в. јама

јењавати несврш. (губити јачину,
интензитет) ослабљивати, умањива-
ти се, слабити, попуштати, пролази-
ти, стишавати се, опадати, сплашња-
вати, лабавити

јер взн. ❶ стога, пошто, зато што,
самим тиме што, због тога што, бу-
дући да, зашто *фам.*, јербо *арх.*, чим
реј. ❷ што, да, стога, због тога што,
зато што

јереза ж ❶ хереза, јеретизам, јерес,
кривоверје, херезија ❷ бунтовни-
штво, одметништво, отпадништво,
дисидентство, буњење, апостаза
реј., превера *реј.*, апостазија *реј.* -
уј: противљење, устанак

јеретик м ❶ отпадник од званичне
вере - херетик, кривоверник, секташ
❷ в. отпадник

јеретички прид. в. безбожан

јесетра ж зоол. (морска и слатковод-
на риба, лат. *Acipenser sturio*) *

јесте узв. да, истина, тако је, истина
је, си *фам.*, јес *жарј.*

јести несврш. прел. хранити се, обедовати, дегустирати, ручати, жвакати, густирати, папати *фам.*, шопати *фам.*, частити се *фам.*, таманити *фам.*, њупати *фам.*, хасати *жарі.*, клопати *жарі.*, кљукати се *йоі.*, ручкати *деч.*, кусати *суж.*, мезетити *суж.* - *уй.* ждерати

јеткост ж ❶ в. бес ❷ в. заједљивост

јефтин прид. јевтин, багателан, тричав, занемарљив, незнатан, низак (о цени), мали (о цени), ништаван, безначајан, смешан *фам.*, џабалеску *жарі.*, џ *жарі.* - *сл.* бесплатан, бесплатежан

јефтино прил. јевтино, багателно, незнатно, ситно, занемарљиво, ништавно, небитно, ниско, мало, премало, безначајно, смешно *фам.*, џаба *фам.*, дзабе *фам.*, џабака *жарі.*, џ *фам.*, за џ *жарі.*

јечам м бот. (лат. *Hordeum vulgare*) *реі:* јачмен, јачмичак, јечмик, јечам озимац, бијело жито, озимац, арпа, јечмен, јечмак, јечам вишеретац

јешност ж апетит, глад, сладокучност, изјешност, незајажљивост *фам.*, слаткојешност *реіш.*, слаткохраност *реіш.*, тек *хрв.*

јова ж бот. (лат. *Alnus glutinosa*) *реі:* јелша, јововина, црна јоха, јошика, елфа, јеуша, јошковина, јошић, јалша, јевла, јаховина, јела, јеа, јеја, ехла, јах, јоха, црна јова, црна јоша, јешика

јогунаст прид. в. задрт 2.

јогунастост ж задртост, тврдоглавост, самовољност, непопустљивост, недоказаност, својевоља, упорност, искључивост, тврдокорност, својеглавноста, глувоћа на доказе/разлоге, истрајност, мазгинство - *уй:* пркос - *сл:* каприциозност, ћудљивост, наивност

јој узв. в. јој

јок рчц. в. не

јорган м покривач, прекривач, перина - *реі.* дуња, поплун, имботија - *уй.* креветнина, ћебе, покривач 2.

јунак м ❶ делија, херој, вук *фиі.*, соко *фиі.*, витез *фиі.*, змај *фиі.*, орао *фиі.* - *уй:* борац ❷ в. протагонист

јуначки прид. храбар, неустрашив, одважан, смео, срчан, херојски, витешки, нестрашљив, издржљив, непопустљив, врли, непоколебљив, лавовски *фиі.*, љут *фиі.*, дрзак *фиі.*, дели *арх.*, јуначан *арх.*, лављег срца *изр.*, смион *хрв.* - *уй.* борбен 1.

јунаштво с храброст, одважност, смелост, херојство, срчаност, кураж, неустрашивост, одлучност, хероизам, непоколебљивост, витештво, смионост *хрв.* - *уй.* борбеност

јуне с теле - *уй.* говедо

јурити несврш. непрел. прел. (трчати за неким) ловити, пратити, салетати, гонити, гањати, вијати, прогонити, пецати, витлати, следити, вребати, прогањати, уходити, довијати, изгонити, потерати, кебати *фам.*, хајкати *реіш.* - *уй:* тражити, шпијунирати

јуриш м офанзива, акција, навала, напад, удар, насртај, освајање, диверзија, атак, налет, заскок, наскок, препад, нахруљење *реіш.*, потрк *реіш.* - *уй.* борба, ударац

јурнути сврш. непрел. ❶ потрчати, убрзати, пожури, зајурити се, појурити, похрлити, забрзати, залетети се, затрчати се, убрзати се, потпрашити пете/ноге *изр.*, опружити корак *изр.*, полетети *фиі.*, дати гас *фам.*, шибнути *фам.*, нагнути *реіш.*, акцелерирати *сйруч.* ❷ в. навалити 1. ❸ в. навалити 2.

јурњава ж журба, ужурбаност, метеж, трка *фиі.*, гуљва *фиі.*, фрка *фам.*, цајтнот *фам.*, стрка *хрв. жарі.*

јутро с пре подне - *уй.* зора

Кк

кабаница ж кишни мантил, пелерина - уй. огртач

кабаре м в. позориште

кабаст прид. гломазан, велик, крупан, повелик, повећи, голем, силан, попрличан, вели (и вељи) *реї.*, немали *еуф.*

кабинет м ❶ учионица, сала ❷ в. администрација

кабл м ❶ вод, жица, цевовод, цев, линија, проводник, спроводник, кабел, туљак *реї.*, туба *реї.*, тулац *реї.* - суж: нафтовод, водовод, електровод, плиновод ❷ *реї.* в. канап

каблар м бачвар, качар, бочар *реї.*, пинтар *арх.*, пинтер *арх.*

каваљерски прид. (лепих манира) центлеменски, профињен, галантан, рафиниран, пожртвован, племенит, несебичан, витешки, сублиман *реї.*, ритерски *реї.*

кавга ж в. свађа

кавгати се несврш. свађати се, расправљати се, препирати се, спорити се, гложити се, кошкати се, кавжити се - *фам.* ждерати се, уједати се, кр-

вити се, цапати се, чупати се - *жарі.* пичкарати се, частити се - уй: расправљати се

кавез м ❶ (кућица за птице и животиње) крлетка *хрв.*, гајба *арх.* ❷ *фам.* в. затвор

кавијар м икра, бутарга, мрест, рибља јајашца

кад прид. взн. и рчц. ❶ (упитно) када, у које време, у које доба, у којој прилици, каде *реї.*, кадер *реї.* ❷ в. док' 1. и 2.

кадар' м колектив, персонал, особље, колегијум, људство - уй: екипа
кадар' прид. спреман, решен, вољан, готов, рад, оран, припремљен, расположен, припреман, накањен, приправан, загрејан *фиї.*, у фазону *фам.*

кадифа ж ❶ в. плиш ❷ *бої.* (лат. *Tegetes erectus*) *

кадица ж ведро, корито, лавор, шафољ, чабар, ведрица - *реї.* ухача, шкаф, чабрица, ведрица, шавој, кадин, леген, кова, шћавњак, каин, леђен, ампер, каблица, кабао - суж: музлица *реї.*, крављача *реї.*, краљача *реї.* - уй: суд, вангла

кажњеник м кажњени, осуђеник, ухапшеник, затвореник, хапшеник, логораш, заробљеник, заточеник, рештант *реї.*, апшеник *реї.*, узник *реї.*

кажњив прид. в. илегалан

кажњивост ж в. илегалност

казамат м арх. в. затвор

Казанова м в. женскарош

казати сврш. прел. изјавити, рећи, заустити, изрећи, изнети, саопштити, изустити, формулисати, изговорити, изложити, објавити, обелоданити, артикулисати, вербализовати, дорећи, изјаснити се, прозборити, исказати, изразити, огласити се, са-сути, рекнути *реї.*, касти арх. - уї: објаснити

казивање с приповедање, говорење, причање, прича, обраћање, на-рација, зборење, говоранција *фам.*, жвака *жарї.*, спика *жарї.*

казивати несврш. непрел. в. гово-рити

казна ж ❶ (поступак који се приме-њује ради испаштања кривице) покора арх., бич *фиї.* арх. ❷ *фиї.* в. мука 1.

каиш м ❶ опасач, појас, ремен, пас - уї. појас ❷ в. огрлица 2.

каишар м в. каматник

кајање с скрушеност, покајништво, жаљење, покајање, вајкање *фам.*, гри-зодушје *реї.*, грижа савести изр.

кајати се несврш. жалити, вајкати се *реї.*, имати грижу савести изр.

кајгана ж ајершпајз арх.

кајзерица ж в. лепиња

кајмак м скоруп, милерам, врхње *реї.*

кајман м зоол. (врста крокодила, лат. *Caiman sclerops*) алигатор, кро-кодил

кајсија ж бот. (лат. *Prunus armenia-*са) *реї.* шефтелија

какаду м зоол. (врста птице, лат.

Cacatua galerita) *

какао м (лат. *Theobroma cacao*) како-боб, какаовац прави, какаово дрво

какаовац м бот. (лат. *Theobroma ca-*сао) какаово дрво

како прил. ❶ откад, откако, чим ❷ (упитно) на који начин

кал м блато, глиб, муљ

калан прид. в. блатњав

калем м навој, намотај, завојница, навојак, завојак, чунак *реї.*

калемити несврш. прел. (урезива-ти *издана*к питоме биљке у дивљу) укрштати, пелцовати, модификова-ти, оплемењивати, стварати хибри-де, полутачити арх., навртати *хрв.*, цијепити *хрв.*, окулирати *хрв.*, кри-жати *хрв.*

калемљење с оплемењивање, укр-штање, модификовање, пелцовање

календар м годишњак, летопис, анали, албум, билтен, алманах, збор-ник, хроника

калина ж бот. (лат. *Ligustrum vulga-*ге) *реї.* бијели јоргован, бисер, бисер-ни цвијет, бисерово дрво, зеленика, зимаслика, зимзелен, зимозелен, зи-молез, зимолист, зимолозина, кали-ница, козјак, козјачица, козје грожђе, мечковац, милешевина, неприка, па-сја леска, пасјаковина, пас-лесковина, пасји самбак, писковина, свиб, сиба, сибовина, црна боба

калкулатор м рачунаљка, диги-трон, абакус арх., сабирач *реї.*, ра-чунало *хрв.*, логаритмар *суж.*, ши-бер *суж.*

калкулисати несврш. непрел. про-рачунавати, обрачунавати, рачунати, вршити обрачун, мерити, премерава-ти, вагати

калуђер м монах, духовник, испо-сник, милосрдник, самостанац, инок,

пустињак *суж.*, усамљеник *фиј.*, црноризац *фам. хрв.*, фратар *хрв.*, редовник *хрв.*

калуп м **1** клише, конструкција, модел, модла, творило *хрв.* **2** *реџ.* футрола, кутија, омот

каљав прид. **1** в. блатњав **2** в. прљав

каљати несврш. прел. **1** в. прљати **2** *фиј.* в. срамотити

каљаче ж мн. гумењаше, гумењаци - *реј.* цуруле, гумиђонке

каљуга ж в. бара

камарила ж в. клика

камата ж корист, проценат, добитак, профит, добит, интерес, рачун - *нар.* вајда, ћар, пробитак - *реј.* фајда, шићар, ухар, хасна, лихва, увар, полза

каматник м лихвар, зеленаш, изноуђивач, израбљивач, рекеташ - *фам.* каишар, гуликожа, дерикожа, крвопија, кождер, душогубац, стрвинар, лешинар, пијавица, шинтер, вампир - *уј.* лопов

камелеон м зоол. (врста гуштера, лат. *Chameleon chameleon*) *

камен¹ м **1** (крута и тврда ствар одређеног минералног и хемијског састава која се налази унутар и на површини Земље) *суж:* живац, станац, мрамор, мермер, гранит **2** (драги камен) **3** (о пределу) врлет, крш, камењар, стењак, голет, гребен, рвина, клисура, крас, пресрт, (тешко проходна) планина, пристрак *реј.*, ребар *реј.*, карст *реј.*, тимор *реј.* **4** хрид, гребен, стена, громада, литица, грижа *реј.*, лит *јесн.*, кам *јесн.*, машет *реј.*, машета *реј.* - *суж.* стењак, мејаш, међаш, кушач, међар, граничник, међашник, рожњак, међак, темелац, граничњак, медашник, станац, ивичњак

камен² прид. **1** стеновит, кршан, врлетан, каменит, ломан, крашки,

голетан, кршевит, дивљи, гричевит *хрв.* **2** *фиј.* отпоран, поуздан, доследан, устаљен, веран, постојан, чврст, непроменљив, издржљив, стамен, непуштљив, сталан, стабилан, сигуран, непоколебљив, устрајан, принципјелан, консеквантан, истрајан, упоран, резистентан, стоички, дурашан, солидан **3** в. груб

каменит прид. **1** в. камен¹ **1.** **2** в. вратоломан **2.**

каменица ж **1** (омањи камен) облутак, валутак, каменчић, баба *реј.*, валутица *реј.*, бобуљ *реј.*, бабуљак *реј.*, валина *реј.*, бованица *реј.*, бован *реј.*, бабуљ *реј.*, валут *реј.*, обуљак *реј.* - *уј.* камен **2** (лат. *Ostrea edulis*) (врста шкољке) острига, оштрига

каменовати сврш. прел. (убити гађањем камењем) казнити, убити - *уј.* убити

каменолом м (место где се вади камен) рудник, коп, кава *реј.*, мајданиште *арх.*, мајдан *арх.*

камењар м в. камен¹ **2.**

камењарка ж зоол. **1** (лат. *Perdix graeca*) каменара **2** (змија отровница, лат. *Viperidae*) круна *реј.* **3** *фам.* в. курва

камила ж зоол. (лат. *Camelus dromedarius*) дева *хрв.*

камилица ж бот. (лат. *Matricaria chamomilla*) *реј:* титрица, бела рада, бела саса, бели жабљак, бијели маргич ситни, блажена бела, боливач, бувија (бувља) *реј:* трава, воњавке, гамелица, гамилица, гомољица, горчак, жабља трава, жабљи цвет, жабњак, здравић, јармен, калумела, камилавка, камилца, камомила, камилца, камомила, кокорњак, камомиља, комоника, лепа ката, липица, материчњак, матерник, маторњак, подрумиче, прстенак, раменак, рамојн, рамуника,

рман, родино цвеће, родњак, романика, теленак, тетрица, трава од бува, херманек, хрман, царев цвет

камион м шлепер суж., теретњак суж., воз жарі.

камп м ❶ (војни ~) логор, табор, сидиште, штаб, средиште, упориште, база - уй: касарна, склониште ❷ (извиђачки ~) логор, бивак, табор, логориште *реі.*, збиралиште *хрв.*, лагер *хрв.* - уй. шатор ❸ (заробљенички ~) казнионица, логор, конц-логор, лагер *арх.* - уй. затвор

камписис м бот. (лат. *Tecoma radicans*) *реі:* трубасти јасмин, текома

камфор м бот. (лат. *Cinnamomum camphora*) камфорово дрво

камчити несврш. прел. (досађивати упорним молбама) салетати, спопадати, наваљивати, мољакати, изнуђивати, молити, просјачити, умољавати, изнуђивати, циганчити *фам.*, шлихтати се *жарі.*, просити *йоі.*, фехтати *реі.*

кана ж бот. (лат. *Lawsonia inermis*) (биљка из јужних крајева и боја те биљке која се обично користи за фарбање косе) кна, црвени корен, стружкавац, руменило

канабе с отоман, кауч, диван, софа, канапе *реі.* - уй. кревет

канал м ❶ јарак, вододерина, корито, ров, жлеб, јаруга, водојажа *реі.* ❷ в. јама

канап м уже, конопац, трака, конопчић, личина, корда *реі.*, сицим *реі.*, шпага *реі.*, привеза *реі.* - суж: штрик (~ за сушење веша), потегач (~ за подизање једра), ласо (~ за хватање стоке), гумина (дебели бродски ~), паламар (дебели бродски ~), путо/путило (~ којим се вежу предње ноге животињи) - уй. трака, чвор

канаринац м зоол. (птица певачи-

ца, лат. *Serinus canaria*) *

канда прил. в. могуће

канделабр м ❶ улична светиљка ❷ бојі. (лат. *Cirsium candelabrum*) боца *реі.*

кандидат м конкурент, претендент, аспирант, такмац, тражилац, рефлектант *реі.* - уй. такмичар

кандилка ж бот. (лат. *Aquilegia vulgaris*) *реі:* ашибачар, грличек, попина капица, звонце, звецкавац, кампавка, кандилија, кокотичек, лулица, орличек, пакујац, средња росопласт, сруменик, тролистњак

кандило с уљаница, кадионица

канибал м људождер, антропофаг

канон м норма, принцип, начело, закон

канонада ж в. паљба

канта ж кофа, ведро, чабар, кантица - *реі.* кабао, лимењак, пуђерица, лимењача, ведрица, кабла, лама, броква, кабо, сић, брокета, кибла, ђугум, кова, брока, каблић, музлица *суж.*

кантар м бот. (лат. *Spondylosoma cantharus*) кантор

кантирион м бот. (лат. *Hypericum perforatum*) *реі:* жута кантирија, богородичина трава, госпина трава, бљзга, бљузгавац, богородичина рука, вражји бег, горац, горчан, госпин цвет, госпино зеље, греотаљка, жута метлица, жути кантирион, жућеница, засекница, звекац, звончац, иванова трава, ивањчица, трава од издати, трава од посека

кантарџија ж в. мерач

кантина ж ❶ (мала продавница јела и пића, обично при касарни или фабрици) в. продавница ❷ менза, кухиња, ресторан

канцеларија ж (службена просторија у којој се обављају администра-

тивни послови) уред, биро, писарница, секретаријат, офис *фам.*, канц *жарі.*, ларија *жарі.*, писарна *арх.*, тајништво *хрв.*

као прил. бајаги, тобоже, тобож, као да, кобајаги, као бајаги, да *ирон.* - *реі.* божем, божемске, божемски, бајали, бађи, санђим, ћоја, боксум, бајагим, баги, бојаги, токорсе, баксем, бејаги, баксум, бајеги, бајагли, корсем, бајађим, баксим - *жарі.* гистро, шатро

кап ж **1** капљица, капља *хрв.* **2** *мед.* в. апоплексија

капара ж депозит, залог, гаранција, осигурање, кауција, полог, аванс, јемство, аконтација, јамство, авал *реі.*, вађевина *реі.*, јемчевина *арх.*, ломбард *арх.*, форшус *арх.* *реі.*, вадијум *рей.*, предујам *хрв.*

капарисати сврш. прел. (дати новац унапред) антиципирати, авансовати, јемчити

капати несврш. непрел. капљати, цурити, падати

капацитет м **1** в. могућност **2** количина простора (хотел), величина **3** в. запремина

капесанта ж зоол. (лат. Pecten jacobaeus) Јакобова капица

капетан м в. командант 1.

капија ж врата, вратнице, хаустор, улаз, излаз - *реі.* вежа, портун - *арх.* капицик, порта, портал

капитал м в. имовина

капиталан прид. **1** в. импресиван 1. **2** в. огроман 1. и 2.

капитен м спорт. вођа, предводник

капица ж зоол. (лат. Cardium edule) вонгола, ладинка, срчанка

капицик м *арх.* в. капија

каприц м хир - *фам.* мушице, бубе, бубице, каприце - *уй.* тврдоглавост

каприциозан прид. хировит, на-

прасит, непредвидив, ћудљив, несталан, нагао, неуравнотежен, нестабилан, импулсиван, раздражљив, напрасан, несталожен, експлозиван, распаљив, мушичав, темпераментан, свадљив- *уй.* осетљив, тврдоглав, чудан, груб, тврдоглав, страстан, бесан, јак, немиран, разуздан, грозан

каприциозност ж хировитост, на- праситост, непредвидивост, ћудљивост, нестабилност, импулсивност, раздражљивост, несталоженост, експлозивност, распаљивост, мушичавост, темпераментност, свадљивост - *уй.* тврдоглавост

капула ж **1** вој. детонатор, капи- сла, упаљач **2** пилула, таблета

капут м * - *суж.* трокарац, ђубрета- рац, шињел - *уй.* јакна

капуцин м зоол. (врста мајмуна, лат. Cebus capucinus, Aotus trivirgatus) *

кара ж нар. в. курац

караконцула ж **1** в. наказа **2** в. ба- барога

карактер м **1** (скуп битних мо- ралних, психичких и интелектуал- них особина) идентитет, менталитет, темперамент, природа, личност, ду- ша, ћуд, дух, психа, психологија, сен- зибилитет, ков, нарав, индивидуал- ност, индивидуалитет, настројеност, нутрина, ја, его, особине, унутра- шњост, крв *фиі.*, штих *фам.*, натура *рей.* - *уй:* морал, навика **2** в. прота- гонист

карактеран прид. истрајан, чврст, непроменљив, стамен, сталан, стаби- лан, сигуран, резистентан, стоички, дурашан, сојидан, камен *фиі.*

карактеристика ж в. обележје 2.

карактеристичан прид. типичан, истакнут, дистинктиван, својствен

каранфил м бот. (лат. Dianthus

caryophyllus) *реј*: карамфил, карамфил, каравиље, клинчић вртни

каранфилић м бот. (лат. *Eugenia caryophyllata*) *реј*: клинчић, гарофан, крамфил, каранфић, клинчац

кардинал м зоол. (врста птице певачице из породице зеба, лат. *Ricthondena cardinalis*) *

каријеризам м ❶ арилизам, наметање, лакташење, скоројевићство, гурање, лов на положаје, лакташтво, пробијање, штреберство, наметништво ❷ в. амбиција 1.

каријериста м маривиста, наметник, лакташ, парвени, штребер, гургур (и гур-гур) *фам.*, гурано *фам.*, скоројевић *йој.*, тиква без корена *изр.*

каријеристички прид. в. амбициозан

карика ж в. алка

карикатура м ж *фам. в.* наказа

карлица ж в. бедрењаца

карнер м (набрани део женске одеће) волан, врпца, набор, украсни поруб/шав

карусел м в. вртешка

касапити несврш. непрел. прел. ❶ (~ животињу) клати, сећи, комадати, cepати ❷ (~ човека) клати, мрцварити, масакрирати, убијати, унаказивати ❸ (~ текст и сл.) сећи, скраћивати

касарна ж војарн(иц)а, војарна *хрв.*, војарница *хрв.*

касније прил. (по истеку неког времена) после, доцније

каснити несврш. непрел. ❶ (долазити са закашњењем) задоцњавати, закашњавати ❷ (бити у закашњењу с нечим) заостајати, одуговлачити, оклевати

кастрирати сврш. прел. ушкопити, устројити

катаклизма ж смак света, ката-

строфа, пропаст, трагедија, страхота, апокалипса *фиј.* - уј: несрећа, слом, невоља

каталог м регистар, брошура, монографија *суж.* - уј. индекс

катанац жути м бот. (лат. *Reseda lutea*) *реј*: резеда

катапултирати несврш. прел. избацити, испаливати, лансирати *фам.* - уј. бацати

катастрофа ж в. катаклизма

катастрофалан прид. кобан, апокалиптичан, трагичан, катастрофичан

категирија ж класа, сорта, тип, врста, начин, сој, род, ред, марка, грана, жанр - уј: облик, линија, група, страна - сл: низ, скупина

категиричан прид. в. одлучан 1.

катедрала ж стона црква, првостона црква, престона црква, саборна црква, првостолница *хрв.*

каткад прил. в. некада 2.

катран м ❶ в. асфалт 1. ❷ в. смола

катун м пастирски стан, пастирско насеље, бачина *арх. реј.*, бачевина *арх. реј.*, бачило *арх. реј.*, стан *арх.*, бачија *арх.*

каћиперка ж гиздавица, гиздавуша, помодарка, врцкица, врцка, фрајла *фам.*, шминкерка *фам.*, шмизла *фам.*, пицмилка *жарј.* - уј: намигуша

каубој м ранчер, фармер, сточар - уј. чобанин 1.

кауција ж в. капара

кауч м в. канабе

кафа ж (лат. *Coffea arabica*) кахва

реј., кава *хрв.*

кафана ж гостионица, ресторан, крчма, коноба, таверна, биртија, залагајница, бирцуз, крајпуташица, локал, гостиона - *реј.* бетула, пајзл, бирц, ашчика, ашчиница, оштарија,

мусафирхана - суж. кантина, менза, ђеваџиница, ручаоница, свратиште, буреџиница, пљескавичарница, пичерија, посластичарница, чајџиница, пљескавиџиница, хамбургерај *реџ*.

кафе м кафић, бифе, локал, кафе-бар, кафетерија, кафе-ресторан, бар, клуб, локанда *реј*. - суж: винарија, пивница, ракиџиница

кафетерија ж в. кафић

кафетерија ж в. кафе

кафић м в. кафе

качамак м палента, гриз, пура *хрв*.

качар м в. каблар

качарница ж в. бачвара

качити несврш. непрел. вешати, бесити, закачињати, окачињати, кешати *фам*.

кашњење с в. закашњене

квалитет м в. обележје 2. - уй. таленат

квалификација ж в. компетентност

квалификован прид. в. вичан

квантитет м квантум, количина, мера - суж: величина, досег, размер, капацитет, јачина, обим, запремина, дужина, опсег, димензије, маса, ширина, тежина, размера, габарит, квантум, волумен, обујам *хрв*., протега *хрв*.

квар м оштећење, хаварија, оштета *реџ*.

кваран прид. ❶ в. покварен 2. ❷ *фам*. в. лош

кварити несврш. прел. ❶ (доводити у неисправно стање) уништавати, руинирати, оштећивати, растурати, рушити ❷ (чинити ружним) в. грдити 2. ❸ (лоше утицати на некога или нешто) *

квасац м (лат. *Saccharomyces cerevisiae*) жестин квасац, пиварски ква-

сац, квасница, квасна гљивица, квас, пивски квасац

квасити несврш. прел. ❶ (чинити мокрим) мочити, влажити, натапати, потапати, прскати, поливати - уй. тећи, прскати ❷ (о реци) запљускивати, плавити

квоцати несврш. непрел. фам. в. брбљати 2.

кврга ж (задебљање ткива) задебљање, кврга, чворуга, отеклина, натекнуће, отврднуће, чвор, натеклина, одебљање, испупчење, испупчина, задебљаност, гука *реј*., тврдина *реџ*., напухнуће *хрв*. - уй. модрица

кедер м (било која речна, ситна риба која служи као мамац) мамац

кезити се несврш. в. кревељити се

кеј м в. лука

кела ж бот. (лат. *Ammi visnaga*) *

кенгур м зоол. (лат. *Macropus giganteus*) клокан *хрв*.

кењакавац м фам. ❶ *фам*. кмечало, кмеза, кмечавац, плачљивац, плач(љив)ко, кмечавац, кукумавка, пекмез, шмрцавац, кењкало, цмиздравац, цвиљидрета *нар*. - *реј*. плачкаша, гринтало, гринтавац, цендравац, цендрало, кмечало, тулило, ревало, бечало, цања, цмоља ❷ в. гунђало 1.

кепец м човечуљак, палчић, гном, патуљак, кржљавац, кржљавко, пигмејац, пигмеј - *фам*. прцоњак, пикавац, паташон, тртак *реџ*. - *реј*. прцољак, маљеница, геца, пршмољак

кермес м зоол. (лат. *Kermes ilicisi*) храстов црвац, кермезна штитаста ваш

керна ж зоол. (лат. *Epinephelus guaza*) кирња, кјерна

кеса ж в. врећа

кестен м бот. ❶ (лат. *Castanea sati-*

va) * ② (дивљи ~, лат. *Aesculus hippocastanum*) јелош, мађал, дивљи кастањ, коњски кестен, бели дивљи кестен, горки кестен

кец м фам. ① в. адут 1. ② в. јединица 1.

кечига ж зоол. (слатководна и морска риба, лат. *Acipenser ruthenus*) *

кеш ж готовина, ефективна, готов новац, активна *реџи*.

кибицовати несврш. непрел. в. видети 1.

киви м зоол. (лат. *Apteryx australis*) кивикалац

кидати несврш. непрел. ① (~ одећу или слично) цепати, тргати, дерати, парати, љуштити *реџи*. ② фам. в. бежати

киднути сврш. непрел. ① (наглим покретом извадити) тргнути, истргнути, извући ② в. побећи 1.

кијамет м в. мећава

кија ружаста ж бот. (лат. *Polygala comosa*) *

кика ж плетеница, витица

кикирики м бот. (лат. *Arachis hypogaea*) *реџи*: орашак

кикот м ① (искидан и висок смех) хихот, цикот, хихотање - уџи. смех, осмех ② (гласан и звонак смех) грохот, хихот

кикс м фам. в. испад 1.

килав прид. ① (који болује од киле) * ② *фиџи*. в. спор 1.

ким м бот. (лат. *Carum carvi*) *реџи*: бела цемена, дивљи кумин, карун, кимељ, кимијен, кимин, кмин, комин, копров, куминак, питоми ким, пољски ким

кинта ж фам. ① в. новчић ② в. новац

кињити несврш. прел. ① в. злостављати ② понижавати, омаловажавати, ружити, срамотити, дирати, напа-

дати, нагрђивати, кудити, оцрњивати, потцењивати, повређивати, грдити, псовати, наруживати, уједати за срце *изр.*, бацати љагу *изр.*, прљати (нечије име), бешчастити, индигнирати, задавати/наносити бол, наносити увреду, потресати, понизивати, осипати паљбу на кога *изр.*, гадити, пљувати у лице *изр.*, вређати, сахрањивати (некога) *фиџи*., блатити *фиџи*., каљати *фиџи*., убијати *фиџи*., пљувати *фиџи*., пањкати фам., опањкавати фам., ледирати фам. *реџи*., олајавати фам., рањавати *ексџр.*, обеђивати *реџи*., хулити *реџи*., бацати дрвље и камење на кога *изр.* - уџи: презирати, трачарити, узнемиривати, исмевати, мучити

кипарство с в. вајарство

кипети несврш. непрел. ① в. врети 1. ② в. избијати ③ *фиџи*. в. беснети

кипући прид. в. врућ

киретажа ж в. абортус

кирија ж станарина, аренда *реџи*. - уџи. закуп

кисело дрво с бот. (лат. *Ailanthus glandulosa*) *реџи*: смрдљиво дрво, ајлантус, пајасен, морски јасен, рус

кисеоник м фиг. кисик *хрв.* - уџи. ваздух

кит м зоол. (морски сисар, лат. *Cetacea*) *

китњаст прид. в. накићен

кићен прид. ① гиздав, украшен, уређен, китњаст, сређен, елегантан, до-теран, накићен, улепшан, нагиздан, полепшан, удешен - фам. нађинђан, накинђурен, нацифран, напирлитан, налицкан, пицнут, у тренду - уџи: отмен, сјајан, модеран, блистав, скупоцен - сл: раскошан, намештен, биран, углачан ② в. красан

кифла ж в. пециво

кицош м лепотан, гиздавац, красо-

тан, помодар - *фам.* денди, шармер, лепотанер, каћипер, монден, шминкер, луткица, лутак, фенсер, шмекер, фићфирић, педерко *йој.* - *реј.* лизун, гизделин, ђилкош, красник *арх.* књиш.

кичица ж бот. (лат. *Erythraea centa-urium*) *реј.* горчица, трава од грознице, кантарија црвена

кичма ж *анайом.* ❶ краљешница *хрв.*, хрптењача *хрв.*, хрптеница *хрв.*

❷ *фиј.* в. леђа ❸ *фиј.* в. окосница

киша ж ❶ (врста атмосферске оборине) дажд *арх.*, падавина, плусак (јака ~) ❷ *фиј.* в. мноштво

кишница ж (вода добијена скупљањем кише) * - *уй.* вода

кишобран м амрел(а) *реј.*, амбрел(а) *реј.*, лумбрела *реј.*, нубрела *реј.*, умбрел(а) *реј.*, даждник *арх.*

клада ж ❶ в. брвно ❷ *фам.* в. звекан

кладенац м в. извор 1.

кладити се сврш. и несврш. непрел (~ на неког или нешто) играти, уложити, опкладити се, ставити улог

кланац м (тесан планински пролаз) теснац, усек, процеп, пролаз, клисура, гудура, ждрело, врата *фиј.*, планинска врата *фиј.*, богаз *арх.* - *уй.* крш 1., гротло

класа ж ❶ сорта, тип, врста, категорија, начин, сој, род, ред, фела, грана-*уй:* група - *сл:* низ, скупина ❷ в. генерација 3. ❸ *фам.* в. угледник

класика ж в. давнина

класификовати несврш. прел. рашчлањивати, раздвајати, одељивати, распоређивати, груписати, разврставати, сврставати, сортирати, класифицирати *хрв.*

клатити несврш. непрел. климати, цимати, труцкати, вити, гибати, њихати, повијати, витлати, љуљати, ко-

лебати, млатарати

клатити се несврш. ❶ в. гегати се ❷ в. њихати се 1.

клаузула ж правн. (члан уговора, правила, закона) одредба, ставка, тачка, артикал - *уй.* амандман

клевета ж в. лаж

клеветање с опањкавање, куђење - *уй.* лагање

клеветати несврш. прел. (говорити неистину о некоме) пањкати, опањкавати, кудити, мрачити *фам.* - *уй.* лагати, оговарати

клеветник м оговарач, опањкивач, подметач, хулитељ, злурадник, недобронамерник, кудилац, клеветало, оговаратељ, оцрњивач, зао језик *фиј.*, змија *фиј.*, трачер *фам.*, објеђивач *хрв.*, обједитељ *хрв.* - *реј.* опадач, пањкач, трачлер, бедилац, кудитељ, бедач, пањкало, опадник - *сл:* злонамерник

клека ж бот. (лат. *Juniperus communis*) *реј:* вења, боровница, баровница, боровац, брика, бриње, клековина, обична боровница, смрек, смрека, смрековина, смреч, смрика, смрича, смрква, смрча, фења, црна смрекиња

клен м бот. (лат. *Acer campestre*) *реј:* куника, пољски јавор

клепетање с ❶ в. брбљање ❷ в. бат

клепетуша ж в. звоно

клепити сврш. прел. в. лупити 1.

клерик м в. отац 3.

кlesaње с (обрађивање камена) * - *уй.* вајарство

клесати несврш. прел. (обрађивати камен) * - *уй.* вајати

клет ж *арх.* в. винарница

клетва ж проклетство, урок, амин, усуд, анатема, несрећа, проклетиња *фам.*

клети несврш. непрел. проклињати, кудити - *уй.* врчати

клизав прид. склизак, склизав, клизак

клизавица ж в. лед

клизњаци м мн. зоол. (лат. Elateridae) скочибуве, клишњаци

клика ж (огранизована група људи која чини нешто на штету других) камарила, котерија, мафија, подземље, клан, компанија, банда, подлаци, пропалице, гадови, олош, шљам, багра, мангупарија, гамад, циганија, талог *фиї.*, од зла оца а од горе мајке *изр.* - *реї.* клатеж, бараберија, клапа, лацманија, шквадра, фајта, ксиндл, багажа, фукара, поганија, жгадија

кликер м ❶ кенац *жарї.*, клиша *жарї.*, шпекула *реї.*, пикула *реї.*, фрња *реї.* ❷ *фам.* в. генијалност

клима ж ❶ *фиї.* расположење, угођај, стање, дух *фиї.*, амбијент *фиї.*, озрачје *фиї.* *хрв.*, атмосфера *фиї.*, мирис *фиї.*, амбијенат *реї.*, штих *фам.*, штимунг *фам.* ❷ вентилација, климатизација, вентилатор, клима-уређај *фам.*

климав прид. ❶ лабав, несигуран, разлабављан, расклиматан, непричвршћен, незатегнут, непритегнут, лелујав, дрхтав, млитав, на стакленим/лабавим ногама *изр.* ❷ в. лаички¹ 1.

климаво прил. в. лабаво

климакс м ❶ в. кулминација ❷ *фиї.* в. оргазам

климатизација ж в. клима 2.

клинац м *фам.* дечак, малолетник, балавац, тинејџер, деран, пубертетлија, дериште, балалајдер, балавче, прцољак, балавко, зелембаћ, балавадија, малодобник, беба, дерле, багане, балавандер, жутокљунац *фам.*, пиле *фам.*, пикавац *фам.*, шипарац *форм.*, дораслица *реї.*, худобица *реї.*

клиника ж в. диспанзер

клипан м *фам.* ❶ в. мангуп 1. ❷ в. трапавко

клизура ж (тесан планински пролаз) в. кланац

клица ж *фиг.* ❶ заметак, ембрион, изданац ❷ в. корен ❸ микроорганизам, бактерија

клише м ❶ калуп, конструкција, модела, модел, творило *хрв.* ❷ в. фраза

кловн м ❶ (циркуски глумац) комичар, клаун *хрв.* ❷ в. забављач

клонулост ж ❶ в. апатија ❷ в. малаксалост 1.

клонуо прид. в. малаксао

клонути сврш. непрел. малаксати, уморити се, ослабити, изнемоћи, колабирати, истрошити се, посустати, исцрпсти се, балдисати, јењати, здвојити, колапсирати, умрети *фам.*, крепати *фам.*, липсати *фам.*, рикнути *фам.*

клонуће с в. малаксалост 1.

клопарање с клопот, клопотање, тандркање, бука, треска, тутњава, чангрљање, лупање, лупа, ударање, лупарање, халабука, ломњава, лупњава, грување, ларма, тресак, праска, тропотање, звекетање, топот, лупкање, кврцкање, тропот, куцање, трескање, ломљавина, куцкање, бубњава, тумбање, брујање, бубњање, тутањ, орљава *реї.*, лопот *реї.*, лопотање *реї.*, ломот *реї.*, дрка *реї.*, громотање *реї.*, весак *реї.*, трубњава *реї.*, громот *реї.* - уї: галама, бат, вика - сл: грохот, ломљава

клопарати несврш. непрел. в. тандракати

клопати несврш. прел. *жарї.* в. јести
клопка ж замка, заседа, мрежа *фиї.*, мишоловка *фиї.*, ступица *реї.*, виг *реї.*, кљуса *реї.*, трапула *реї.*, са-чекуша *жарї.*

клопот м ❶ в. бат ❷ в. клопарање
клопотање с в. клопарање
клошар м ❶ в. бескућник ❷ в. лен-чуга ❸ в. дроњавац ❹ в. просјак
клуба ж клубица, шамрл *реї.*, шамр-ла *реї.*, товелица *реї.*, банак *реї.*, ска-мија *арх.*, подножник *реї.*. - сл: табу-ре, тезга
кљакав прид. фам. в. инвалидан
кључали прид. в. врућ
кључан прид. пресудан, најбитнији, примаран, горући, одлучујући, нај-важнији, животан, виталан, одсудан, преломан, елементаран, незаобила-зан, арбитраран, судбоносан, сушта-ствен, прешан *реї.*, децизиован *реї.*. - уй: важан 1., тренутан
кључати несврш. непрел. в. вретити 1.
кључни прид. в. кључан
кмеца м ж в. кењкавац 1.
кмет м в. наполичар
кнегиња ж војвоткиња
књига ж (укоричени листови папи-ра) * - суж: роман, збирка, прируч-ник, кувар, антологија, биографија, аутобиографија, речник, монографи-ја, сликовница, атлас

Књижевни правци

Историјска подела:	символизам
древно источна књижевност	реализам
античка књижевност	модернизам
средњеveковна књижевност	естетицизам
хуманизам	авангарда
ренесанса	дадаизам
барок	надреализам
класицизам	зенитизам
просветитељство	футуризам
романтизам	сигнализам
	клокотризам
	касни модернизам
	постмодернизам

књишки прид. в. теоретски
коалиција ж в. организација 1.
коб ж (оно што је суђено) в. судбина
кобајаги прил. в. бајаги
кобан прид. ❶ апокалиптичан, ка-тастрофалан, трагичан, катастро-фичан ❷ (који доноси несрећу) зло-слутан, злокобан, судбоносан, не-срећан, злосрећан, малерозан ❸ в. погубан
кобасица ж кобаја *фам.* - суж. срем-ска, зимска, роштиљска, суџук, под-ригуша *жарі.* - уй. виршла

Кобасице

вегетаријанска	роштиљска
виршла	салама
дебрецинер	сафалада
димљена	суџук
крвавица	чајна
кулен	цигерњача
мортадела	шваргла
парицер	

кобац м зоол. (лат. *Accipiter nisus*) пиљуг *реї.*
кобељање с в. копрцање
кобељати се несврш. в. копрцати се
кобила ж ❶ бедевина, аткиња, бе-дуина *реї.* ❷ *фії. йої.* (трома и лења женска особа) в. лењилица
ков м в. карактер 1.
кованица ж новчић, пара, ситан новац, ковани новац, банка, кинта *фам.*, шолдо *реї.*
ковати несврш. прел. ❶ (~ гвожђе) * ❷ *фії.* в. стварати
ковач м ❶ (онај који кује) * ❷ зоол. (лат. *Zeus faber*) санпјер, санпјеро, шанпјер ❸ *фії.* в. творац 1.
ковачница ж в. железара
коверта ж омот, омотач, овојница,

коверат, омотница, кошуљица, куверта *реї.*

ковитлав прид. в. буран

ковитлац м ❶ вихор, комешање, вртлог, вир, вртложење, ковитлање - уй. вртлог ❷ *фиї.* опасност, пометња, збрка

коврџа ж локна, увојак, витица, коврча, увојница, кудра, завијутак, ролна, завојак, цакна *фам.*, фрчка *фам.*

коврџав прид. витичаст, кудрав, гргурав, куждрав, витичав, локнаст, куштрав, гргураст, коврчаст, коврчав, врч(к)ав *реї.*, ричан *реї.*, крецав *реїї.*

ковчег м шкриња, кофер, куфер

коегзистенција ж суживот, коегзистирање, суживљење, супостојање, живљење заједно, заједничко постојање, заједничко живљење

коегзистирање с в. коегзистенција

кожодер м *фам. в.* каматник

коза ж зоол. (лат. Capra) - суж: домаћа коза, санска коза, кашмирска коза

козар м јарчар, козлар

козинац м бот. (лат. Astragalus onobrychis) *реї:* козлинац

козица ж зоол. (лат. Cupugurus bombardus) гамбор

козлац м бот. (лат. Arum maculatum) *реї:* кнегић, качје зеље, змијин чешаљ, козлец, кравосица, календар, змијина трава, мајасил-трева, качја куруза, змијски кукуруз, козлић, закозлик, зминац, аронац, вино и ракија, гујин куруз, берикет, була, телећа стопа, натрагуља, коњска блитва, змијино грожђе, лисичњак, змијин коломбоћ, змијин куруз, козалац, блеја, мали стракац, мајасил

коинциденција ж случај, случај - ност, сплет околности

којегде прил. в. понегде

којекако прил. збрда-здола, ђене-ђе - не, како-тако, како било, напрескок, насумице, насумично, пометено, не - како, неорганизовано, наслепо, збр - кано, стихијски, конфузно, хаотич - но, испретурано, несистематично, неуређено, импровизовано, напамет, напрескок(це), несређено, лавиринт - ски *фиї.*, као мува без главе *изр.*

којекуд прил. в. понегде

којешта с в. којештарија 2.

којештарија ж ❶ в. глупост ❷ в. ситница

којот м зоол. (врста вука, лат. Canis latrans) *

кока ж бот. (лат. Erythroxylon Coca) *

кокета ж в. намигуша

кокетирање с в. завођење

кокетирати несврш. прел. в. заво - дити 1.

кокица ж (лат. Columbella rustica) морски пуж

кокодакање с *фам. в.* лупетање

кокодакати несврш. непрел. *фам. в.* лупетати

кокотац м бот. (лат. Melilotus officinalis) *реї:* ждраљика, велика дјетели - на, водника, ждралика, жучка, жути кокотац, коњсак детелина, куманика, ноката трава, нокатац, ноктец, орлов нокат, пшеничица, свиндуч

кокошка ж зоол. ❶ (лат. Gallus domesticus) домаћа кокошка, кокош, ко - ка *хиї.* ❷ *фиї.* в. глупача

коктел м ❶ (мешавина једног или два пића са соком) * ❷ в. свечаност ❸ мешавина, сплет

кола с мн. аутомобил, ауто, моторно возило, транспорт *фиї.*, машина *фиї.*, лимузина (елегантан, велик аутомо - бил), возило *фиї.*, колица *фам.*, мо - торизација *фам.*, макина *жарї.*, само - воз *арх. хрв.*

Коктели

акапулко	загора	маргарита	пич фантази
балалаика	ју енд ми	меа кулпа	рајзинг сан
барбадо	камиказе	мимоза	ројал минт
бесан пас	канкун сансет	мираж	сабрина
блади мери	кариба круз	мусолини	текила санрајз
вајт лејди	космополитен	наташа	тропикано
велвет хамер	ла палма	оргазам	флорида
вотермелон пунч	лејди лајм	пина колада	џек роуз
голден мандеј	лејди скарлет	пинк лејди	

Колачи и десерти

бадем тортице	колач са кремом од лимуна	рафаело троуглови
бела бајадера	колач са лубеницом	ролат од кокоса
беле штанглице	колач са мандаринама	ролат од кокоса
беле штанглице	колач са сиром и маком	ролат са бананом
бели мињони	колутићи са џемом	ролована баклава
бело црни колач	корпице са орасима	рум куплице
бисквит	краљевски колач	руске капе
бомбице од смокава	лења пита	слатка лазања са воћем
бресквице	лубенице	стаклене куглице
брзи колач	мађарица	старински кох од гриза
брзи колач	медењаци	тирамису
венац од лешника	мекани кекс	фине обланде
воћне корпице	милански слатки колач	фирентински колачићи
воћни колач	мушкационе	француске коцке
грилијаш коцке	обланда са ђетен-алвом	црвено бели ролат
домаће крофне	обланде са чоколадом	црни колач
дунавски таласи	печени снег са јабукама	црно-бели колач
жербо коцке	пијане крушке	чоко коцке са воћем
карамел штапићи	пишкоте	чоколадне бомбице
касато коцке	плетеница од дизаног тијеста	чоколадне корпице
колач "јаје на око"	плошке од ораха	чоколадни колач
колач Дундее	поморанџа колач	шарлота с јагодама
колач од јабука	пралине	шери куглице
колач од кестена и чоколаде	принцес крофне	шишарке од корнфлекс
колач од кокоса	пуњено воће	пахуљица
колач од мака	пуслице од бресака	шните са јабукама и бадемом
колач од скуте	пуслице од кајсија	штанглице са два надева
колач од црних рибизла	радио-ролат	штанглице са малинама
колач с лимуном	рафаело	
колач са јабукама		

колабирати сврш. непрел. в. клонути

колац м в. мотка 1.

колач м в. десерт

колебање ж в. неодлучност 2.

колебати се несврш. двоумити се, мислити се, премишљати се, оклевати, одутовлачити, нећкати се, ломити се *фи.*, кршити се *фи.*, бити у дилеми/недоумици

колебљивост ж в. неодлучност 2.

колевка ж фиг. ❶ креветић, креветац, љуљашка, љуљка, бешика *реї.*, зипка *хрв.* ❷ в. корен

колега м ❶ (онај који је с неким из исте струке, звања, ранга) сарадник, партнер, колаборант, струковњак, сурадник *хрв.* ❷ (онај који с неким у нечему заједно учествује) саборац, судруг ❸ в. друг

колегијум м в. колектив

колектив м колектив, персонал, особље, колегијум, људство, људи *фам.*, момчад *суж.* - уй: екипа

колективни прид. (који се односи на све) општи, скупни, заједнички, тотални, апсолутни, генерални, начелни, уопштен, удружени, свеопшти, опћи *хрв.*

колекција ж антологија, збирка, скуп, зборник, хрестоматија, албум, компилација, аналекти *реї.*, флорилегијум *реї.* - уй: грађа

колекционар м скупљач, убирач, набављач, аквизитер, купилац, прибављач, прикупљач, сабирач, колектор *реї.*

колено с ❶ *анайџом.* - уй. зглоб 1. ❷ *фії.* генерација, нараштај, поколење **колиба** ж уџерица, дашчара, барака, страћара, кућерак, ћумез, поземљуша, уџера, појата, клет, чатрља, вајат *реї.*, шупа *фам.*, бурдељ *арх.* - уй: кућа

колизија ж в. свађа

колико-толико прил. в. донекле

количина ж ❶ сума, збир, маса, број, укупност ❷ в. квантитет

коло с ❶ (предмет у облику круга или кружнице) в. колут ❷ (народна игра у којој играчи најчешће образују круг) игра, оро ❸ серијал ❹ *арх.* точак, котач ❺ (хлеб који се меси на

Бадњи дан) в. земичка

коловођа м ж в. креатор 1.

коловоз м в. друм

колоне ж низ, ред, врста, строј, постројба *хрв.*

колонеда ж (низ међусобно повезаних стубова) ступовље, ступови, стубиште, ступиште - уй. аркада

колос м в. људина

колосалан прид. в. огроман

колотечина ж свакодневица, учмалост, мртвило, једноличност, рутина, доколица, устајалост, парлог, стереотипност, таворење, стагнација, мртво море *фії.*, плесан *фії.*, жабокречина *фії.* - уй: животарење, досада

колут м бандажа, круг, беочуг, прстен, котур, коло, венац, алка, обруб, обруч, витица, колобар *реї.*, серкл *реї.*

кома ж ▼ уй. апоплексија

комад м ❶ део, јединица, зрнце, елемент, трунка, компонента, честица, састојак, делић, саставница, атом *фії.*, карика *фії.* ❷ парче, део, фрагмент, окрњак *суж.*, парампарче, трун, остатак, делић, заломак, одломак, окршак, комадић, крњадак *фам.*, крњетак *фам.*, фрагименат *арх. реї.* - *суж.* крхотина, рбањак *реї.*, рбина *реї.*, рбак *реї.*, ломатак

комадати несврш. прел. одвајати, делити, раздвајати, рашчлањивати, откидати, разбијати, одељивати, двојити, разједињавати, разграђивати, половити, уситњавати, транжирати, транширати, растављати, тргати, преполовљивати, преламати, черечити, сепарирати, цепати *фії.*, чехати *реї.*, черечити *фам.*, рашчеречивати *фам.*, јединити *реї.*, преполовљати *реї.* декомпоновати *суж.* - уй. *сећи*

команда ж (захтев да се нешто учи-

ни) заповест, наређење, заповед, наредба - уй. одлука 2.

командант м ❶ капетан, заповедник, наредбодавац, управитељ - суж. начелник, кормилар, комесар, поглавица - реї. сердар, каштелан, комодор, ђикан, сатник хрв. ❷ в. лидер

командовати несврш. прел. (издавати команде) наређивати, заповедати, налагати

командос м специјалац

комарац м зоол. (инсект, лат. *Culex pipiens*) *

комбинатор м довитљивац, сналажљивац, тактичар, видра *фиї.*, добар играч *жарї.*, пливач *жарї.* - уй. пре-предењак, дипломата 2.

комбинација ж *жарї.* ❶ в. спој ❷ в. план 2. ❸ *фиї.* (догађај у којем треба да учествује више људи) аранжман, прича, варијанта, шема *фам.*

комедија ж ❶ драмски комад, скеч - суж: лакрдија, шалива драма, хумореска, буфонерија, водвиљ ❷ *фиї.* (смешна ситуација) смејурија, комичност, зафрканција *фам.*

комедијант м в. комичар

коментар м напомена, примедба, опсервација, запажање, приговор, опаска, појашњење, објашњење (попратно), објекција *реїї.*, припомена *реїї.*

комесар м в. командант 1.

комешање с в. ковитлац 1.

комешати се несврш. в. мешкољити се

комичан прид. смешан, забаван, шалив, духовит, комичан, лакрдијашки, искричав, хумористички, хумористичан, хуморан, анегдоталан, анегдотичан, анегдотски, гротескан *ексїр.*, необичан *фиї.*, откачен *фам.*, шашав *фам.*, вицкаст *фам.*, редикулозан *форм.*

комичар м комедијаш, комедијант -

уї. забављач, глумац

комичност ж в. комедија 2.

комода ж ормар, орман, регал - уй. ормар 1.

комоника ж бот. (лат. *Artemisia vulgaris*) *реї:* дивљи пелин, црни пелин, трломет, комотљика, ујмет

комора ж ❶ в. житница ❷ в. остава' 1. ❸ в. лагер 1.

коморач м бот. в. морач

комотан прид. ❶ (који се угодно осећа) лежеран, безбрижан, немаран, слободан, нехајан ❷ (који је удобан, простран) удобан, угодан, простран, комфоран, подесан, добар, широк, нескучен

комоција ж в. лежерност

компактан прид. ❶ збијен, густ, сажет, чврст - уй. везан 1. ❷ заокружен, целовит, јединствен - уй. целовит

компанија ж ❶ в. клика ❷ в. круг 2.

компензовати сврш. прел. в. отплатити

компетентан прид. (који има довољно знања или способности да одлучује) меродаван, позван, дорастао

компетентност ж знање, извешбаност, стручност, спретност, умеће, способност, вештина, верзираност, умешност, вичност, окретност, рутина, мудрост, дораслост, мајсторство, искуство, увежбаност, искуственост, упућеност, навика, мајсторија, рути-нираност, обученост, уметност, квалификација, пракса, усавршеност, уходаност, позваност, умеће, компетенција, студиозност, квалификованост, умност, техника, наука *фиї.*, занат *фам.*, кликер *фам.*, акрибија *реїї.*, умедба *реїї.* - уй. таленат, образованост

компетенција ж надлежност, делокруг (поље утицаја), ингеренција,

меродавност, позваност, компетентност - уй: стручност 1.

компјутер м рачунар, машина *фам.*, сокоћало *фам.*, конзерва *жарі.*, комп *жарі.*, лименка *жарі.*, канта *жарі.*, пјутер *жарі.*, макина *жарі.*, рачунало *хрв.*, компјутор *хрв.*

Комјутерски делови и периферија

графичка карта	процесор
звучна карта	RAM меморија
звучници	скенер
каблови	тастатура
камера	TV и радио картица
кулер	USB кабл
матична плоча	флопи диск
микрофон и	јединица
слушалице	хард-диск
миш	CD и DVD уређај
модем	џојстик
монитор	штампах

компјутеризован прид. в. механички 1.

комплексан прид. ❶ в. компликован ❷ в. многострук 1. ❸ в. вишеструк 2.

комплекснији прид. в. надмоћнији

комплет м ❶ (~ женске одеће) одело, ансамбл *арх.* ❷ серија, класа, гарнитура, скуп

комплетан прид. в. потпун

комплетно прил. в. сасвим

компликација ж ❶ сложеност, замршеност, запетљаност, заплетеност, збрканост, збрка, хаос, петљаница, лавиринт *фил.* ❷ *мед.* погоршање

компликован прид. замршен, сложен, запетљан, тежак, збркан, проблематичан, захтеван, слојевит, вишеслојан, комплексан, суптилан, побркан, незгодан, закукуљен *фам.*,

замумуљен *фам.*, чупав *фам.*, зајебан *нар.*, завојит *реи.*, закучаст *реи.*, зановетан *арх.* - уй: вишесмислен, неразумљив

композитор м аутор (музичког дела), складатељ *хрв.*

компонента ж в. комад 1.

компромитовати сврш. прел. унизити, понизити, осрамотити, дискредитовати, озлогласити, опљунути *фам.* - уй. окривити, осумњичити, оптужити

комуникација ж ❶ разговор, конверзација, кореспонденција, контакт, општење, веза, информисање ❷ конверзација, казивање, приповедање, комуницирање, говорење, говор, општење, причање, дијалог, дебата, изражавање, прича, обраћање, расправа, дискусија, нарација, зборење, домјенак *реи.*, говораница *фам.*, жвака *жарі.*, спика *жарі.*, збор *арх.*, козе-рија *реи.*

комуницирање с в. комуникација

комуницирати несврш. непрел. в. причати

комфоран прид. в. комотан 2.

комшилуk м суседство, окружење, крај, околина, округ

конач м ❶ нит, влакно, кончић, предиво, прело, пређа, фибра, дрвета *суж.*, котун *суж.* - уй. конопац ❷ *фил.* в. крај¹ 1. ❸ *фил.* в. смрт 2.

коначно прил. (после дуго чекања) напoкон, најзад, на крају, напoслетку, на коначу, једва *реи.* најпослије *хрв.*

коначност ж ❶ измерљивост, избројивост, пребројивост, исцрпљивост, ограниченост, одређеност ❷ в. неизбежност

конвенција ж ❶ споразум, закон, правило, договор ❷ конференција,

заседање, саветовање, договор, седница, састанак, сусрет, збор, скупштина, форум **③** в. обичај

конвенционалан прид. једноставан, незанимљив, сувопаран, неоригиналан, ништаван, занемарив, осредњи, уобичајен, баналан, обичан, безвредан, тричав, неуверљив, просечан, тривијалан, безличан, ненадахнут, отрцан, свакодневан, рутински, немаштовит, неукрашен, петпарачки, једнолик, најраширенији, ништа нарочито, неимативан, свакида(ш)њи, увек једнак/исти, некреативан, без изразитих обележја, раширен, лош, стереотипан, није не знам шта, једнообразан, непоеитичан, шака јада, никакав, средњи, без вредности, типизиран, безвезан, сталан, невредан (спомена), истолик, није богзна шта, униформан, средње жалостан, ништа посебно, свагдањи, свагдашњи, излизан *фиї.*, празан *фиї.*, глуп *фиї.*, јефтин *фиї.*, јадан *фиї.*, шупаљ *фиї.*, пробушен *фиї.*, истрошен *фиї.*, средње руке *реї.*, прњав *реї.*, парзњикав *фам.*, офуцан *фам.*, кукаван *нар.*, подношљив *еуф.*

конверзација ж разговор, разговарање, комуникација, комуницирање, причање, говорење, говор, општење, зборење, кореспонденција, контакт, општење, веза - уй. дебата 1.

конгрес м окупљање, симпозијум, конференција, састанак, скуп, форум, разговор, пленум, семинар, скупштина, дискусија, дебата, адет *реї.* *рейї.*, збор *арх.*, веће *арх.*, конкордат *рейї.* - уй. конвенција

конгруенција ж **①** слагање, усаглашеност, сагласје, сагласност - уй. јединственост 1. **②** в. договор **кондир** м в. крчаг

кондиција ж форма, стање, припремљеност, увежбаност, готовост,

спремност, справност *арх.* - уй: способност 1.

кондом м презерватив, заштита, заштитна гумаца, хигијенска гумаца, куртон *нар.*

кондор м зоол. (врста лешинара, лат. *Vultur gryphus*) *

конекција ж веза, спој, контакт, спојница, релација, спона, склоп, зглоб, саставак, додир, преплет, спојиште, саставница, амалгам (чврст спој) *фиї.*, мост *фиї.*, повезница *реї.*, решка *реї.*, fuga *сѣруч.*

конзерва ж лименка, кантица, лимењак, лимењача

конзервативан прид. старомодан, старински, патријархалан, традиционалан, традиционалистички, антикваран *фиї.*

конзистентан прид. **①** збијен, густ, сажет, чврст, компактан - уй. везан 1. **②** (који се држи неког мишљења и начела) постојан, непроменљив, непопустљив, истрајан, упоран, непоколебљив, устрајан, принципијелан, консеквентан, дурашан, стабилан, устаљен, поуздан, окорео *фам.* - уй: привржен, логичан, отпоран, снажан, дисциплинован

конзул м амбасадор, аташе, изасланик, дипломата, дипломатски представник, поклизар *арх.*, дипломат *хрв.*, велепосланик *хрв.*

конзулат м амбасада, заступништво, дипломатско представништво, поклизарство *арх.*, заступство *хрв.*, велепосланство *хрв.*

конкорданција ж в. јединственост 2.

конкретан прид. **①** в. материјалан **②** в. опипљив

конкурент м **①** в. противник 1. **②** в. кандидат

конкурсати сврш. непрел. аплицирати, пријавити се

коноба ж в. кафана

конопац м в. канап

конопља ж бот. (лат. Cannabis sativa) реї: аља, грсница, домаће конопље, коноп. Конопле, кудеља, кудиља, кућела, поскон, женска конопља, живица, семењара, семењача, црнојка, мушка конопља, бела конопља, белица, збирница, избирњача, изборница, првица, првојка, цветочице

конопљарка ж ❶ зоол. (лат. Acanthis cannabina) јуричица, фаганио ❷ в. штиглић

конопљика ж бот. (лат. Vitex agnus castus) реї: дивљи бибер, велика конопљика, конопина, оточка коноплика, оштра шибика, пољски бибер, чистила

конопчић м в. конопац

конотација ж в. наговештај 1.

консеквентан прид. в. конзистентан 2.

константа ж ❶ (стална, непроменљива величина) непроменљива, сталница *хрв.*, непроменљивица *хрв.* ❷ в. константност

константно прил. фам. в. заувек

константност ж в. дуготрајност

констатовати сврш. прел. утврдити, установити, закључити, доћи до закључка *изр.*

констерниран прид. (много изненађен) в. пренеражен

конституисати сврш. прел. в. засновати

конструкција ж ❶ в. арматура ❷ в. облик 1. ❸ *фил.* в. лаж 1.

консултант м саветодавац, саветник, већник, инструктор, конзилијер *арх.*, алдерман *арх.*, конзулент *реј.*, консултант *хрв.*

контакт м ❶ в. конекција ❷ в. кому-

никација 1.

контати несврш. прел. ❶ *реј.* в. рачунати ❷ *фам.* размишљати, капирати *фам.*

Континенти

Африка	Северна Америка
Антарктик	Аустралија
Азија	Јужна Америка
Европа	

континуитет м в. дуготрајност

контра- пред. в. анти-

контрабас м муз. берде, бердо *арх. реј.*, берда *арх.*, бас, бегеш

контракција ж грчење, стезање мишића, скупљање, сужавање, стицање ткива

контрапродуктиван прид. (који има негативне учинке) ▼ уй. шкодљив

контраран прид. в. противан

контраст м в. антитеза

контраховати сврш. прел. *реј.* в. стиснути 1.

контрола ж надзор, провера, проверавање, преглед, прегледавање, прегледање, надгледање, надгледавање, претрес, ревизија, инспекција, надзирање, проматрање, надзорништво, верификација *форм.*, надглед *реј.* - *суж:* смотра, обилазак - уй: испитивање

конфедерација ж савез, савез суверених држава

конференција ж в. конгрес

конфесија ж в. вероисповест

конфискација ж (одузимање имовине) пленидба, одузимање, заплена, оврха *арх.*, рубачина *арх.*, секвестрација *йравн.*, извршење *йравн.*

конфликт м ❶ в. дебата 1. ❷ в. свађа

конфронтација ж в. свађа

конфузан прид. ❶ в. неповезан 1.

❷ в. збуњен

конфузно прил. в. збрда-здола

конфузност ж збуњеност, сметеност, смушеност, растресеност, смућеност, смушењаштво, изгубљеност, запетљаност, збрканост, помутња, смутња, пометња, пртљавост *реџ.*, заузланост *реџ.*

концентрација ж ❶ усредсређеност, прибраност, сталоженост, пажња, концентрисаност, сабраност, удубљеност, фокусираност, фокус, усмереност, будност, присебност, усредоточење, напрегнутост, сређеност, усредоточеност *хрв.*, позор *хрв.*, позорност *хрв.* ❷ заступљеност, гомилање, прилив, повећавање, акумулација, раст, скупљање, накупљање, таложење, нагомилавање, увећавање, надолажење, с(а)купљање, доток, згртање, пораст, сакупљање, прираст, појачавање, притицање, дотицање, навирање, повећање, концентрисање, надолазак, агломерација, набацивање, збијање, депозиција *сѝруч.*, централизација *реџ.*, притјецај *хрв.*, концентрирање *хрв.* - уџ. збијање

концентрисан прид. в. пажљив 2.

концентрисаност ж пажња, прибраност, сталоженост, концентрација, сабраност, фокусирање, усмереност, будност, позор, усредсређеност, фокус, сређеност, хладнокрвност, трезноћа, трезвеност, смиреност, присебност, напрегнутост, помња *хрв.*, усредоточење *хрв.*, усредоточеност *хрв.*, позорност *хрв.*

концентрисање с в. збијање

концентрисати сврш. прел. в. прикупити

концентрисати се сврш. сабрати се, фокусирати се, усмерити се, усре-

средити се, напрегнути се, усредоточити се *хрв.*

концепт м в. нацрт 1.

концепција ж в. костур 1.

концепцијски прид. концептуалан, теоријски, теоретски, идејни

концизан прид. лапидаран, кратак (и јасан), лаконски, сажет, језгровит, краткорек, једар, садржајан, згуснут, сентенциозан, телеграфски - уџ. јасан, битан

коњ м ❶ ат, парип *реџ.* ❷ (у шаху) скакач

Врсте коња

дорат ђого	белац зеленко	ђогат вранац
---------------	------------------	-----------------

коњак м в. вињак

коњаник м јахач, џокеј - уџ. војник

коњушар м коњушник

Коњска опрема

ам	потковица
бандаже и шицери	седло и подседло
дизгине	ћебе
ђем	узде
корбач	узенгије
мамузе	улар
мутаф	

координисати сврш. прел. в. управљати

коп м ❶ в. рудник ❷ в. локалитет 2.

копање с ❶ ископавање, прекопавање, ровање, дубљење - уџ. ископавање ❷ в. рударство 1.

копати несврш. прел. прекопавати, дубити, рити, ископавати, ровати, лопатати *фам.*, јамарити *ексѝр.*, ровашити *реџ.*, капати *реџ.*, дупсти *реџ.*

копилаи м њої. в. копиле

копиле с њої. ванбрачно дете, ба-стард њої., муло њої., мулац њої., бастар њої. *реї.*, цукац њої., фањук њої. *реї.*, копилаи њої., фачук њої. *реї.*

копитњак м бот. ❶ (лат. *Ane-mone hepatica*) велика златна дителина, јетренка, јетерник, саса плава, племенити цигеричњак, јатренка, мачкина пчеса, златни трилистник, мачка, дули-леб, аленчик, тројица, шумарица ❷ (лат. *Asarum europaeum*) тамњанац, темјануга, копитник, копито, горски копитац, копитњачић, качин драч, темјаниче, копитница, мастлица, тамњаниче, менеглед

копнети несврш. непрел. ❶ (о снегу) отапати се, нестајати, губити се ❷ в. венути 2.

копњење с ❶ (о снегу) отапање, нестајање ❷ в. смрт 2.

коприва ж бот. (лат. *Urtica dioica*) копрва, велика коприва, жежа, жара, обична коприва, жегавица, пасја купина, питома коприва

копрцање с батргање, ритање, ногатање, отимање, цилитање, кобељање, прускање, праћакане, бацакане, млаћење, ћифтање, копитање, млатаране, фрљацање, гицакане *реї.*

копрцати се несврш. отимати се, ритати се, цилитати се, кобељати се, бацакати се, батргати се, пруцати се, не дати се, гицакати се, праћакати се, млатарати, бацати се, настојати *фиї.*, чифтати се *реї.*, чупати се *фам.*, лепршати се *арх.*

корак м ❶ (потез ногом при ходу) * ❷ *фиї.* потез

корал м (морски организам, лат. *Anthozoa*) *

корачати несврш. непрел. в. крета-ти се

корда ж в. конопац

коректаи прид. ❶ в. исправан 1. ❷ в. легитимаи 1.

корелативаи прид. в. аналогаи

корелативност ж в. аналогија

корелација ж в. однос

корен м ❶ (орган биљке) ризом, кртола, луковица ❷ *фиї.* полазиште, основа, темељ, зачетак, почетак, платформа, узрок, праизвор, позадина, праузрок, полазница, стожер, матица, извориште, основица, порекло, подлога, исходиште, почело, праелемент, нулта тачка, праматерија, почетна тачка, прапочетак, легло *фиї.*, колевка *фиї.*, заметак *фиї.*, врело *фиї.*, клица *фиї.*, извор *фиї.*, семе *фиї.*, праскозорје *фиї.*, жариште *фиї.*, подријетло *хрв.*

кореспонденција ж (размена писама) дописивање, преписка, допис *реї.*

коридор м в. ходник 1.

коријандар м бот. (лат. *Coriandrum sativum*) *реї.* живица, кишнец, коријандер, кориандол, коријандр, кориандула, корион, корниковец, папић, паприца, чимавица

корист ж добит, добитак, профит, интерес, рачун - *нар.* вајда, берићет, ћар, пробитак - *реї.* фајда, шићар, ухар, хасна, лихва, увар, полза - *уї.* добробит

користаи прид. ❶ од користи, употребљив, искористив, сврховит, пробитаиан - *уї.* погодан ❷ (од којег се може имати добити) исплатив, берићетан,

користити несврш. прел. ❶ употребљавати, служити се, уживати, по-годовати, рабити, користити се, слу-жити, прудити *реї.*, вајдити се *фам.*, вајдити *фам.*, употребљивати *хрв.* - *сл.*

примењивати, помоћи, зарађивати
❷ (недоличним средствима извличити корист за себе) изабљивати, злоупотребљавати, искоришћавати, окоришћавати се, извличити корист изр., возати *фам.*, глобити *фам.*, драги *фам.* - уй. злостављати

користити се несврш. в. користити

корито с **❶** валов, валог *реј.*, шкаф *реј.*, копања *реј.*, алов *реј.*, волов *реј.*, ваљув *реј.* **❷** ведро, кадица, лавор, шафол, чабар - *реј.* ухача, шкаф, чабрица, ведрица, шавој, кадин, леген, кова, шћавњак, каин, леђен, ампер, каблица, кабао - *суж:* музлица *реј.*, крављача *реј.*, краљача *реј.* - уй: суд, вангла **❸** *фиј.* водоток, водотек, струга, сухопоточина *реј.*, сушац *реј.*, вадија *фам.* - *сл:* труп, олук **❹** в. канал 1.

корице ж мн. повез, амбалажа, омочац, увез, увијач, омот, штитник *реј.*, овитак *хрв.*

кормилар м **❶** в. командант 1. **❷** в. вођа 2.

кормило с в. волан 1.

корморан м зоол. (лат. *Phalacrocorax rugosus*) вранац хухољац, вранац

корнет м фишек *реј.*, рошчић *реј.*, туљац *арх.*

коров м травуљина, коукољ, травурина, бујад *реј.*, халуга *реј.*, изрод *реј.*, ломина *реј.*, андрак *реј.*, уродица *реј.*

корпулентан прид. в. велик 2.

корпуленција ж корпулентност, величина, робусност, крупноћа, дебљина, тежина, виђеност, крупнина, крупност, развијеност, мишићавост, грандеца *реј.*

корпус м в. материја

корумпирати несврш. прел. потку-

пљивати, купити, митити, подмићивати, потплаћивати, дати мито, придобијати, мазати *фиј.*, премазивати *фиј.*, подмазивати *фиј.*

кос¹ м зоол. (врста птице, лат. *Turdus merula*) *

кос² прид. (који заузима крив положај) искошен, крив, искривљен, нагнут, нахерен, у шрех, шрех *нейром.*

коса ж **❶** власи, косе *арх.*, конистра (бујна коса) *реј.*, ћуба *фам.*, грива *фиј.* - уй: перика, прамен **❷** обронак, хрид, гребен, падина, литица, обурвина, низбрдица, узбрдица, пад, стрмопуз, стрмина, стрмен *реј.*, ребро *реј.*, поребрица *реј.* **❸** косачица, косилица

косилица м косачица, коса

косити несврш. прел. **❶** (~ траву) косати, шишати, подрезивати - уй. поткресивати **❷** *фиј.* в. уништавати

космонаут м в. астронаут

космос м **❶** свемир, васиона, универзум, васељена **❷** *фиј.* (оно што је створио неки уметник) систем, окружење, средина, микрокосмос *фиј.* - уй. маштарија

космполита м грађанин света, светски човек, космополит *хрв.*

костоболан прид. в. реуматичан

костобоља ж в. артритис

косторог м зоол. (лат. *Balistes caprisus*) михача

кострика ж бот. (лат. *Ruscus aculeatus*) *реј:* кашљичар, вепринац, пасја кита, коштрика, вампирача, ежевац, дивљи шимшир, леприн, лободика, мишји трн, трнобор, шчепковина, бобице, веприка, зеленика, чеплика, зимозелен, которошка, весприњак, метлика, бреберина

костур м **❶** (скуп свих костију) скелет **❷** пројекат, нацрт, план (архитек-

тонски), концепција, кроки, обрис, слика, приказ, схема, верзија, главне црте, макета, преглед, скица, зами-сао, шема, идеја, оквир, синопсис, предлог, цртеж *фиї.*, скелет *фиї.*, про-јект *хрв.* - суж: сатница, итинерар, маршрута ③ в. арматура

котрљан м зоол. (лат. *Scarabeus sa-ser*) в. балегар

котрљати несврш. прел. (покретати ваљањем) ваљати, гурати, превртати, окретати, вртети

котур м круг, беочуг, прстен, колут, коло, венац, алка, обруб, обруч, ви-тица, колобар *реї.*, серкл *реї.*

кофа ж канта, ведро, чабар - *реї.* ка-бао, лимењак, пуђерица, лимењача, ведрица, кабла, лама, броква, кабо, сић, брокета, кибла, ђугум, кова, бро-ка, каблић, музлица *суж.*

кохезиони прид. *сїруч.* в. приања-јући

кохерентност ж в. логичност

кочити се несврш. укрућивати се, крутити се, стврдњавати се, грчити се, губити покретљивост, крутити (неки део тела)

кочница ж ① запрека, запињач, бремза *фам.* ② *фиї.* баријера, тешко-ћа, блокада, заврзлама, зачкољица, отпор, хендикеп, недопуштање, ин-хибиција, инхибираност, потискива-ње, сметња, ограничење, спречавање, потешкоћа, препрека, запречивање, заустављање, задржавање, кочење, чвор *фиї.*, хорсокак *фиї.*, квака *фам.* - сл: претња, непријатност

кочоперан прид. в. надмен

кочоперити се несврш. шепурити се, гордити се, разметати се, хвали-ти се, прсити се, охолити се, трсити се, размахивати се, дрчити се, пра-вити се важан, дизати нос, бочити се, ребрити се, банити се, кицошити

се, гледати с висине, држати се над-мено, парадирати, уштогљивати се, надувавати се, кочити се, махати, на-пувавати се *фам.*, пумпати се *фам.*, пувати се *фам.*, прчитити се *нар.*, кур-читити се *нар.*, пурити се *арх.*, зорити се *реї.* - *реї.* шепирити се, пинчитити се, јордамити, ачитити се, рашепирити се, прпошити се

кочоперност ж в. надменост

кошкати се несврш. в. кавгати се

кошмар м бунило, буновност, мо-ра, грозничавост, клапња, грозница - суж: занос, делиријум

коштати несврш. прел. ① (имати цену) стајати, вредети, доћи ② (~ нечег, узроковати губитак) * - *уї.* изгубити 3.

коштуњав прид. ① (који у себи има коштицу) коштуничаст, коштуничав ② в. мршав 2.

крава ж ① (женка говечета) в. гове-че ② *фиї.* њої. (трома и лења женска особа) в. лењивица

кравар м говедар, сточар, каубој *фам.*

крагна ж оковратник, овратник, овратњак, огрла *реї.*, изрез *фам.*, јака *арх.*, колар *арх.*

крадљивац м в. пљачкаш

крађа ж ① пљачка, отимачина, гра-беж, лоповлук, јагма, гусарство, ло-повштина, разбојништво, пиратство, пиратерија, лупештво, хајдучија, похара, пороб, покрада, поткра-ђа, грабеж, мажњавање *фам.*, утаја *суж.*, провала *суж.*, татбина *арх.*, лора *арх.* - *уї.* превара, злочин ② ③ в. не-морал 2.

крај м ① *фиї.* нестајање, финиш, завршетак, агонија *фиї.*, изумира-ње *фиї.*, конач *фиї.*, финале *фиї.*, умирање *фиї.*, свршетак *фиї.*, сутон

фиї., залазак *фиї.*, смрт *фиї.*, распад *жарї*. ❷ предео, вилајет, околиш, крајолик, рејон, провинција - *уй*: завичај, покрајина ❸ в. комшилук

крај² пред. в. поред

крајолик м в. крај¹ 2.

крајпуташица ж в. кафана

крак м в. рукавац

кракат прид. в. дугоног

кракоња м в. дугајлија

краљ м ❶ (крунисани владар монархије) монарх - *уй*. владар. ❷ *фам. в.* фаца 3.

краљевати несврш. непрел. ▼ *уй*. господарити

краљевић м (краљев син) в. владар

краљевство с (земља којом влада краљ) краљевина - *уй*. земља 5.

крамп м ❶ (алатка за копање тврде земље) будак, красна, тврдокоп ❷ *фам. в.* наказа

крас м в. крш 1.

красан прид. леп, анђеоски, допадљив, наочит, примањлив, заносан, божанствен, бајковит, нестваран, сладак, изврстан, згодан, чаробан, привлачан, чудесан, диван, блистав, фин, замаман, стасит, елегантан, љубак, омањлив, узвишени, допадљив, вањлив, прекрасан, очаравајући, божански, сјајан, прелеп, магнетичан, хипнотичан, меден, неодољив, небески, предиван, атрактиван, бајан, савршен, кићен, дражестан, фантастичан, мањлив, блештав, особит, величанствен, луткаст, леполик, красотан, невероватан, као дијамант, алам, чаран, раскошан, ексклузиван, чудесно леп, дивотан, васељенски, лепушкаст, небесни, пресладак, дијамантски, одушевљавајући, наочит, рајски, задивљујући, замањлив, ра-

финиран, грациозан, мио, велелепан, вишњи, као из сна *изр.*, као са слике *изр.*, цакан *фам.*, кицошки *фам. арх.*, гиздав *арх.*, бајослован *арх.*, миловидан *реї.*, изгледан *реї.*, милолик *арх.*, убав *реї.*, зоран *реї.*, уписан *реї.*, страшан *фам.*, великолепан *реї.*, гледан *реї.*, феш *реї.*, шик *нейром. фам.*, дојмљив *хрв.* - *уй*: добар

красотан м в. красан

краставац м бот. ❶ (дивљи, лат. *Escballium elaterium*) *реї*: дивја, бљузак, штркаљ, дивља буча, бљуја, пипунић, ђаволски краставчићи ❷ (питоми, лат. *Cucumis sativus*) *реї*: кумор, мурка, кукумар, угорак, вугорек, краставица

крастача ж жаба крастача, мукач *реї.*, зелена бабурача *реї.*

красти несврш. прел. (узимати туђе) отимати, узимати, одузимати, плени-ти, ћорисати *фам.*, дизати *фам.*, бри-сати *фам.*, мањњавати *фам.*, лешити *жарї.*, драти *жарї.*, марнисати *жарї.*, дрмати *жарї.*, присвајати *еуф.*, олакшавати за нешто *еуф.* - *уй*. украсти

красуљак м бот. (лат. *Bellis perennis*) дикино око, бела рада, крајцарица, тратинчица, новчић

краткоуман прид. в. недотупаван

крах м пропаст, губитак, дебакл, слом, неуспех, назадак, распад, фијаско, изгубљена битка, подбачај, пад, проклетиња, хаварија, руина, лош резултат, назадовање, несрећа, проклетство, бродолом *фиї.*, неман *фиї.*, провалија *фиї.*, низбрдица *фиї.*, гроб *фиї.*, ископ *реї.*, расап *реї.*, растеп *реї.*, срозавање *фам.* - *уй*: пораз, трагедија, банкрот

крахирати сврш. непрел. в. банкротирати

крашки прид. в. кршан

крвав прид. ❶ (обливен крвљу) за-

крвављен, црвен, умрљан крвљу ② в. окрутан ③ жарі. в. одличан ④ фам. в. смешан ⑤ в. заморан

крвити се несврш. фам. в. кавгати се
крвник м в. злочинац

крвнички прид. в. нељудски

крвништво с в. мучење 1.

крволок м в. злочинац

крволочан прид. експр. в. нељудски

крвопија м ж ① в. злочинац ② в. лихвар

крвопролиће с в. масакр

креативан прид. домишљат, вешт, даровит, инвентиван, талентован, стваралачки, способан, обдарен, оригиналан, надарен, маштовит, продуктиван, делаган, ингениозан, сналажљив, имажинативан, окретан, прегалачки реиш., талентиран хрв. - уй: предузимљив

креативност ж (стваралачки рад) стваралаштво, стварање, уметност, вештина, плодотворност, умеће, инвентивност, креација, креаторство, продуктивност, инвенција, умење, умешност, имажинативност, творба реиш., умедба реиш. - уй: мајсторство 1., таленат

креатор м ① творац, проналазач, изумитељ, покретач, оснивач, произвођач, створитељ, генератор зачетник, иницијатор, аутор, стваралац, утемељивач, рукотворац, предузетник, изумилац, откривач, установитељ, праотац, сачинилац, створац, полуга, подстицатељ, перјаница фиі., родитељ фиі., отац фиі., мозак фиі., архитекта фиі., налазник реиш., осниватељ хрв., основатељ хрв., потицатељ хрв., утемељитељ хрв. - уй: узрок, предводник ② в. стваралац 1.

креација ж ① дело, творевина, остварење, производ, продукт, учинак - суж: рукотворина, умотворина - уй: стваралаштво, уметност ② в. креативност

кревељити се несврш. церити се, гримасирати, кезити се, кривити се, кривити уста, правити гримасе, бекарити се реі., бељити се реі., бекељити се нар.

кревет м постеља, лежај - реі. почиваљка, лежњик, почивалиште, легало, ложница, лагер, лежиште, почивало, лежница, лог, ложе - суж: лежаљка, хамак, канапе, канабе, отоман, креветић, кауч, диван, пољски кревет, водени кревет, мрежа, креветац, софа, висаљка

креветац м креветић, колевка - уй. колевка, кревет

креветнина ж постељно рубље, постељина - суж. чаршав, јастучница, навлака, јоргански чаршав - реі. плахта, чаршаф, чаршак, повлака, покривка- уй. јастук, јорган, ћебе

креденац м в. ормар 1.

кредибилан прид. в. недвосмислен 1.

кредит м зајам, почек, отплата, залог, одложено плаћање, дуг фиі., вађевина реі., порга реі., лихва реі., позајмица фам., поверење фам., вересија фам., креда фам., посуда нар., црта жарі., лер жарі., обдуга арх., ломбард арх., причек реиш., посудба хрв.

кредо м ① начело, максима, уверење, принцип, гесло, девиза, аксиом, мото, крилатица, поука, парола, животна филозофија, мисао водиља, поучак реиш. ② в. начело 2.

креја ж зоол. (лат. Carrulus glandarius) сојка

крекетање с (звук који производе жабе) крeket

крекетуша ж (жаба која крекеће) жаба, гаталинка *суж.* - уй. жаба

крелац м фам. в. звекан

крем м ❶ (слатка или слана житка маса за јела и колаче) надев, шлаг, павлака ❷ в. крема 1. и 2. ❸ *фиј.* в. елита

крема ж ❶ (козметички препарат за кожу) помада, маст, крем ❷ в. ималин

кременит прид. арх. в. јак²

кренути сврш. непрел. ❶ поћи, упути се, макнути се, запутити се, отиснути се, крочити, маћи се, покренути се, закорачити, занети се, устремити се, стартовати, запуцати *фам.*, мрднути се *фам.*, ударити *фам.*, потегнути *фам.*, ганути *арх.* - уй: ући ❷ в. почети 1.

крепак прид. ❶ в. здрав ❷ в. јак² ❸ в. расположен

крепати сврш. непрел. ❶ (о животињи) в. угинути 1. ❷ *фам.* в. преминути

крепити несврш. прел. разгаљивати, јачати, галити, поткрепљивати, освежавати, снажити, чилити, оснаживати, соколити, чврстити, силити, бодрити, одмарати, оживљавати

крепкост ж ❶ в. здравље ❷ в. јачина 1.

крепост ж ❶ в. јачина 1. ❷ в. исправност 1. ❸ в. врлина

крепостан прид. примеран, праведан, поштен, ваљан, частан, добар, душеван, честит, непорочан, неподмитљив, етичан, моралан, карактеран, исправан, људски, истинољубљив, непрекоран, непоковарен, правичан, узоран, одан, чистих руку, у погону, доличан, искрен, скрупулозан, ћудоредан, коректан, савестан, поуздан, лојалан, честита особа, доследан, пун врлина

кресница ж бот. (лат. *Senecio jacobaea*) *реј:* велики костриш, велика голуждравка, крижни корен

кретање с ❶ померање, мицање, помицање, покретање, покрет, премештање, вожња - уй. вожња 1. ❷ ходање, корачање, локомоција, идење, шетање, ступање, гажење, пешачење, табанање *фам.*, шипчење *фам.*, гиљање *жарј.*, пичење *жарј.*, клаћење *жарј.*, трчање, јурење ❸ *фиј.* в. напредак ❹ (ставити у ~) погон, употреба, покрет, рад

кретати се несврш. ❶ помицати се, померати се, мицати се, покретати се, премештати се ❷ ићи, ходати, корачати, пешачити, ступати, табанчити, газити *фиј.*, табанати *фам.*, шипчити *фам.*, жипчити *фам.* *реј.*, базати *фам.*, гиљати *жарј.*, пичити *жарј.*, кланцати *ексјр.* - уй: гегати се, јурити ❸ *фиј.* в. напредовати

кретен м нар. в. звекан

кретенарија ж фам. в. којештарија

кртенаст прид. в. глуп

кретенски прид. в. недотупаван

кречњак м вапненац, сига *реј.*, седра *реј.*, бигар *реј.*, лига *реј.*, вапнењак *реј.*, вапнац *реј.*, вапнача *реј.*, вапнар *реј.*, вапник *реј.* травертин *суж.*

крештав прид. в. пискав

крештати несврш. непрел. ❶ (о животињама) пиштати, кликтати, кричати, циктати, цичати ❷ *фам.* в. дерати се

кржљав прид. ❶ закржљао, неразвијен, атрофичан, ретардиран, заостао, гецав, хендикепиран - уй. мали ❷ в. јадан 2.

кржљавац м в. кепец

кржљавост ж в. болећивост 1.

крзав прид. ❶ изкрзан, крцкав - уй. лош ❷ *фиј.* в. јадан 2.

крив прид. ❶ (који није невин, који сноси кривицу) одговоран, вин арх. ❷ (који одступа од праве линије) савијен, савинут, кривудава, вијугав, завинут, извијен, завојит, окукаст, завојаст, змијаст, змијугав, завојевит ❸ (који заузима крив положај) кос, искривљен, нагнут, нахерен, искошен, у шрех, шрех *нейром*. ❹ в. фалсификован

кривац м ❶ (онај који је крив због нечега) виновник, узрочник, починилац, окривљени - уй. лопов, криминалац, затвореник

кривина ж спирала, прегиб, завој, вијуга, облина, лук, венац, бандажа, колобар, окука, набор, кривуља, савијутак, витица, завијутак, превој, зглоб, обруб, део круга, крива црта, банда, рескавица *реї.*, шевуљица *реї.*, завојица *реї.*, обрт *реї.*, сагиб *реї.*, синус *маї.*, косинус *маї.*, тангенс *маї.*, волута *сџурч*. - уй: црта, прстен, круг - сл: кружница, кугла, полукруг

кривити несврш. прел. ❶ (~ нешто) извијати, повијати, пресавијати, превијати, прегибати, угибати, увијати, искривљавати, витоперити ❷ (~ некога) окривљавати, оптуживати, теретити, набеђивати, нападати, бацати кривицу *изр.*, пришивати кривицу *изр. фам.*

кривица ж кривња, грешка, вина арх., виност арх. - уй. грешка 1.

кривоверан прид. в. безбожан

кривоверје с в. јереза 1.

кривоног прид. в. бангав 2.

кривоторити несврш. прел. ❶ (стварати нешто ради обмане) фалсификовати, патворити, мењати, искривљавати, обмањивати ❷ *еуф.* в. лагати

кривудава прид. витичаст, вијугав,

увијен, завијен, спиралан, витичав, вијугаст, извијен, завинут, завојит, окукаст, замршен, завојаст, увојит, завојевит, серпентинаст, нераван, змијугав, цик-цак *фам.*, змијаст *фиї.*, пужаст *фиї.*, веругав *реї.*, веругаст *реї.*, баврљаст *реї.* - уй. заобилазан 1., крив 2.

кривудати несврш. непрел. прел. ❶ *нейрел.* в. лутати ❷ *йрел.* в. кривити **кривуља** ж крива линија/црта, крива, део круга - сл: кружница - уй. линија

крик м в. кукњава

крика ж драње, викање, вика, граја, врева, ларма, галама, жамор, узвикивање, писка, урликање, јаукање, урлање, цика, дрека, кричање, дерњава, вриска, повика, цичање, дерање, рика, цилик, циликање, повици, узвици, жагор, алаука, крештање, галамљење, грајање, пиштање, цева, громор, урнебесна вика, вриштање, врискање, урнебес *фиї.*, орњава *реї.*, орљава *реї.*, дерачина *фам.*, весак арх. *реї.*, дерача арх., врка арх., брека арх., рогобор арх. - уй. бука, лупање

крилатица ж в. кредо 1.

крило с ❶ в. страна ❷ (део неке групе/пације) фракција, подгрупа

криминал м ❶ *йравн.* (било која противправна делатност) криминалитет, злочинство, злочинаштво, одметништво, мафијашење ❷ *фам.* (свет криминала) криминалци, мафија

криминалац м (који се одао криминалу) злочинац, мафијаш, тајкун *фам.* - суж: убица, лопов, разбојник, фалсификатор, силоватељ, педофил

крин м бот. (лат. *Lilium candidum*) *реї.* бели крин, бели љиљан, бела алелуја, бела лилија, бела лиља, бели жуљ, бели замбак, бијела богиша, би-

јели лијер, жиљ, занбак, крен, лелуја, лиљ, лимбар, лир

криптонит м јадарит

кристал м стакло, ведрац

критеријум м ❶ мерило, показатељ, показивач, аршин, скала, лествица, мера, критериј *хрв.* ❷ канон, норма, правило, закон, начело, принцип, пропис, стандард, законитост, мерило, критериј *хрв.*

крити несврш. прел. (не допуштати да се нешто види или примети) сакривати, скривати, тајити, прикривати, заташкавати, затрпавати *фиј.*, пригушивати *фиј.*

критизер м в. гунђало 1.

критиковати несврш. прел. (износити неповољно мишљење о некоме или нечему) приговарати, пребацивати, замерати, кудити, износити критику, нападати, осуђивати, плувати *фиј. фам.* - уй. звоцати, жалити се, оговарати

критичар м ❶ (онај који стручно процењује вредност неког дела) рецензент, приказивач, просуђивач, просудитељ, евалуатор, интерпретер, оцењивач, процењивач, коментатор, аналитичар ❷ в. гунђало 1.

критички прил. аналитички, темељито, детаљно, методично, просуђивачки, подробно, аналитски, евалуаторски, темељно, рецензентски, оцењивачки

кричање с ❶ в. крика ❷ в. дерање 1.

кричати несврш. непрел. ❶ в. дерати се ❷ в. јаукати 2.

крмак м (мужјак свиње) прасац, гудин *реј.*

крмарење с ❶ (управљање кромом) кормиларење, бродарење ❷ в. вођство 1.

крмача ж ❶ (женка свиње) прасица,

гуда *реј.* ❷ *арх.* в. мрља

критија ж (дотрајала ствар) шклопоција, олупина, крш, кршина, стауреж, старудија, распад *фам.*, канта *жарј.* - уй. скаламерија 1.

крњ прид. сломљен, одломљен, заломљен, оштећен, откинут, делимичан, дефектан, фаличан, полован, непотпун, некомплетан, нецеловит, мањкав, парцијалан, манљив *рејш.*, недостатан *рејш.*, одбијен *рејш.*

кров м ❶ (покривач, горњи део куће)

* - уй. надстрешница ❷ *фиј.* в. дом

кројач м шнајдер, абаџија (кројач одеће од грубог сукна)*реј.*, терзија *арх.*

кроки м ❶ в. нацрт 1. ❷ в. костур 1.

крокодил м зоол. (врста водоземца, лат. *Crocodylia*) *

кромпир м бот. (лат. *Solanum tuberosum*) *реј.* кртола, патата, бурбулка, грунбир, земљак, зимак, компијер, корун, кртула, кртуља, крумпијер, крумбир, крумпиш, кумпир, подземљица, рашак

крос м в. (такмичење у трчању кроз природу) крос-контри, трка, утрка

кротак прид. ❶ покоран, дисциплинован, послушан, миран, привржен, скроман, невин, благ - уй: марљив, тачан, невин 1., благ ❷ покорен, укроћен, подјармљен, обуздан, савладан, овисан, зависан, потчињен, подређен, ропски, прилежан

кроткост ж в. морал

крочити сврш. непрел. ❶ в. ступити ❷ в. кренути

крошња ж (горњи, разгранати део дрвета) грање, круна *рејш.*

крпа ж ❶ дроњак, прња, рита, подерина - *реј.* траља, дроња, трица, трања, липаћур, лапат, лепетак, лантар, лиспар, цуња *арх.* ❷ (комад тканине

који се употребљава у кухињи) салвета - сл. прегача, кецеља, столњак **③** (крпа за прање судова) судопера, пачавра, испирача, судоперка *фам.*, трулекс *фам.*

крпарење с фиг. нестручност, аматеризам, непрофесионалност, почетништво, нестручњаштво, непрофесионализам, прчкарија, петљанија, петљанција, петљање, аматерство, крпарија, крпеж, крпање *реј.*, клепотина *реј.*, дилетантизам *жарј.*, фушерај *жарј.*

крпељ м зоол. (лат. *Ixodes ricinus*) шклопац *реј.*

крстарити несврш. непрел. в. лутати **крстасти копитњак** м бот. (лат. *Anemone hepatica*) *реј.*: јетренка, аленчик, веллика златна дителина, дули-леб, златни трилистник, јатренка, јетерник, мачка, мачкина очеса, племенити цигеричњак, саса плава, тројица, шумарица

крстушац м бот. (лат. *Polygala amara*) *реј.*: крстушац, кија, опутина, гомољица, горка модра, бресањача, млекача, горски крстушац

крт прид. ломљив, ломан, неотпоран, скршив, трошан, фрагилан, танан, дробљив, кидљив, кршљив, мрвљив, сломљив, крхак, разрушив, нежан *фиј.*

кртица м ж **①** зоол. (лат. *Talpa europaea*) крт, кртовинац **②** *фиј.* в. марљивац

круг м **①** беочуг, кружница, прстен, колут, котур, коло, венац, алка, обруб, обруч, витица, бандажа *реј.*, колобар *реј.*, серкл *реј.* **②** друштво, братија, екипа, компанија, дружина, дружина, шквадра *реј.*, друштанце *фам.*

кружан прид. **①** (који се креће у кругу) цикличан *реј.*, циркуларан

реј. **②** заокругљен, заокружен, округласт, округао, обао, заобљен, лоптаст, прстенаст, трбушаст, тикваст, кугласт, мехураст, бундеваст, бачваст, јагодаст, јабучаст - *уј.* јајолик

кружити несврш. непрел. вртети се у круг, обилазити, лутати - *уј.* лутати **кружница** ж (затворена крива линија) в. круг **1.**

круна ж **①** (симбол владарског достојанства) * **②** *фиј.* в. владар **③** *фиј.* в. власт **④** в. венац **1.** **⑤** *фиј.* в. врхунац **1.** **⑥** в. врх **1.** **⑦** крошња

крунисати се сврш. **①** (прогласити се за краља) устоличити се **②** победити, окрунити се, овенчати се, тријумфовати, стећи награду, успети

крупа ж в. град **2**

крупан прид. (који се истиче својим обимом и величином) голем, знатан, замашан, корпулентан, силан, велик, обиман, поприличан, гломазан, кабаст, повелик, повећи, позамашан, развијен, разгранат, вели (и вељи) *реј.*, громазан *фам.*, подрастао *реј.*, немали *еуф.*, коца *нейром.* *реј.*

крупноћа ж в. корпуленција

крут прид. **①** усиљен, вештачки, уштогљен, укочен, извештачен, неприродан, завезан, суздржан, стиснут, артифицијалан, службен *фиј.*, уштиркан *фам.*, као свињска нога *фам.* изр., заузлан *реј.* **②** загрижен, задрт, догматичан, нетолерантан, тврд, доктринаран, догматски, фанатичан, уских погледа/видика изр., праволинијски *фиј.*, једнолинијски *фиј.* **③** в. строг **④** в. чврст **1.**

крутити се несврш. кочити се, стврдњавати се, укрућивати се, губити еластичност/гипкост, крутити (неки део тела)

крутост ж в. тврдоћа

круцијалан прид. в. најважнији 2.

крушина ж бот. (лат. *Rhamnus frangula*) *реї*: пасја леска, крковина, смрдљика, гащљика, кржавина, пасдреновина, пасја лијеска, пасјакovina, пасје грождје, псиковина, трусликовина, тршлика

крушка ж бот. (лат. *Pirus domestica*)*

крушковача ж виљамовка, крушка *фам.*

крушчица ж бот. (лат. *Centaurea phrygia*) *реї*: шумски различак

крхак прид. ❶ в. ломљив ❷ *фиї*. в. нежан ❸ *фиї*. в. болећив

крхкост ж ❶ в. болећивост ❷ в. нежност 1.

крхотина ж комад, парче, окрњак, парампарче, остатак, одломак, фрагимен(а)т, заломак, патрљак *фам.*, крњадак *фам.*, крњетак *фам.* - *реї*. ломатак, баждрљак, баталица, бадрљика, рбак, бадрљак, рбина

крхотине ж мн. срча, лом, крш, олупине, крах, остаци, парампарчад, парчићи, труње, треска *реї*.

крчаг м врч, кондир, бокал, ћуп, ибрик, бардак, жара, амфора, букар *реї*., покал *рег.*, букара *реї*., букал *реї*., тестија *реї*., роменча *реї*. - уй. чокањ, ваза

крчма ж в. кафана

крџа ж ❶ *бойи*. (лат. *Anas crecca*) дивља патка, кржица ❷ *фам.* в. брља

крш м ❶ врлет, камен (о пределу), камењар, стењак, голет, гребен, рвина, крас, пресрт, (тешко проходна) планина, пристрак *реї*., ребар *реїи*., карст *реїи*., тимор *реїи*. - уй. кланац ❷ в. неред 2. ❸ *фам.* в. крнтија ❹ в. крхотине

кршан прид. стеновит, камен, врлетан, каменит, ломан, крашки, голетан, брдовит, планински, кршевит,

непроходан, дивљи, нераван, гричевит *хрв.*

кршевит прид. в. кршан

кршевитост ж ▼ уй. неприступачност

кршити несврш. прел. ❶ ломити, сламати, крцати, разбијати, кидати, размскавати, крхати, крцкати, комадати, лупати, преламати, ламати *реїи*., поламати *реїи*. - уй. уништавати ❷ (не придржавати се правила или не поштовати нечија права) нарушавати, газити, огрешивати се, повређивати, преступити

кршити се несврш. ❶ ломити се, сламати се, разбијати се, кидати се, разарати се, раздвајати се, распадати се, крхати се, цепати се, пуцати, прскати ❷ (ићи по лошем путу) ломати се, ломити се, потуцати се ❸ *фиї*. в. мучити се 1. ❹ *фиї*. в. двоумити се ❺ *фиї*. (превише се бринути о некоме) ломити се, сатирати се

кубизам прид. в. апстрактна уметност

куван прид. барен, обарен, зготовљен, припремљен

кување с बारेње, варење, припремање, кухање *хрв.*

кувати несврш. прел. ❶ (спремати храну) готовити, припремати, варити, кухати *хрв.* - суж: динстати, барити, пржити, пећи ❷ *фиї*. в. петљати

кугла ж лопта, сфера

куглица ж зрнце, лоптица, перлица

кудити несврш. прел. ❶ в. оговарати

❷ в. клеветати ❸ в. критиковати

кудрав прид. в. коврџав

кужан прид. ❶ (који преноси заразу) заразан, инфективан, прилепчив ❷ (који није у добром стању) смрдљив, загађен, затрован, прљав - уй. прљав, смрдљив

куждрав прид. в. коврџав

кукаван прид. в. јадан 1.

кукавица м ж ❶ ж зоол. (птица селица, лат. *Cuculus canorus*) * ❷ м фин. страшљивац, плашљивац, пошња, слабић, колебљивац, страшивац, зентарош жарі., ничкица нар., ничка нар., плачичичка нар. - уй: курва, питков

кукавичлук м страшљивост, плашљивост, бојажљивост - уй. страх

кукати несврш. непрел. ❶ јадиковати, запомагати, нарицати, јадати се, врискати, ламентирати, вајкати се, јаукати, тужити се, лелекати, цмиздрети, вити, ванити, стењати, грингати, ајмекати реі. - уй: туговати, завијати 2., вршишати, јаукати 2., мучити се 3. - сл. уздисати ❷ ридати, плакати, цвилети, лити/ронити сузе, јецати, грцати, шмрцати, цмиздрити поі., слинити поі. - уй. мучити се 3., јаукати 2.

кукњава ж вапај, запомагање, јаук, јадиковање, тужњава, лелек, цвиљење, нарицање, крик, позив у помоћ, лелекање, плакање, ридање, колеч реі., ајмек реі.

кукољ м бот. ❶ (лат. *Agrostemma githago*) реі: врањи кљун, гопа, гравор, гракор, грахор, гугол, звиздан-кукољ, каклица, какол, кокол, костреба, кукуј, опачан, ћурек, уродица, црни кумин ❷ в. коров

кукурек м бот. (лат. *Helleborus odorus*) реі: мирисави кукурек, кукуријечак, кукурјак, завлачни корен, спреж, кукорек

кукурикнути сврш. непрел. фам. в. изустити 1.

кукуруз м бот. (лат. *Zea mays*) реі: голокуд, дсбелача, коломбоћ, коруза, кукуруза, курељ, куруз, куруза, мо-руза, мумуруз, премантур, пченка,

руметин, тракиња, турска пшеница, урметин, фурментин, царевница, царевка, ченка

кукута ж бот. (лат. *Conium maculatum*) дудика, болеглав, велика ~, трбуља, пегава ~, трубелјика, сволитна, мишје жеље, буцуника, отровни грињавац, писка, живолитна, свињавац, бзолитка, болиглава, гугутва, бучу-миз, цволитка

кула ж в. бедем 2.

кулинарство с (припремање јела, куварска вештина) куварство, кување, кухарство хрв. - уй. гастро-номија

кулминација ж врхунац, врх, зенит, јек, врхак, климакс, највиши степен, највиша тачка, круна фин., усијање фиі., екстаза фиі., усијаност фиі., плафон фам., финале фам. фиі., коначница хрв.

кулоар м в. ходник 1.

култ м ❶ (религиозно поштовање божанства, лица или предмета) в. веровање 1. ❷ в. обожавање

култивисати несврш. прел. чувати, узгајати, пазити, гајити, обрађивати, обделавати, гојити арх. - суж: сејати, садити

култура ж ❶ (свеукупност материјалних и духовних вредности које је човечанство створило) цивилизација ❷ в. образовање ❸ в. отменост

културан прид. в. љубазан

кулук м ❶ кулучење, работа, тлака, теглење, присилан рад, тежачки рад, робија фиі., беглук реі. ❷ в. мука 2.

кулучење с в. кулук 1.

кулучити несврш. непрел. в. мучити се 1.

куљати несврш. непрел. (јакo тећи, прскати у млазевима) суктати, су-кљати, надирати, шикљати, бризгати,

избијати, шикгати, липтати, прштити, прштати, лоптити, врвсти, бруждаги *реї.*, шибати *фам.*, јурити *фам.* - *уй.* прскати, цурити

кум м сведок, кумашин *ексїр.*

кумир м идол, фетиш, амајлија, кип, тогем, божанство, златно теле

куна ж зоол. (лат. Mustelidae) белица

кунић м зоол. (врста глодара, лат. *Oryctolagus cuniculus*) *

куњав прид. неиспаван, поспан, дремљив, дремован, снен, уморан, успаван, непробуђен, неразбуђен, саниен, нерасањен, спављив, спаваћив *рсїй.* - *уй:* мамуран, уморан

куњати несврш. непрел. ❶ дремати, дремкати *фам.*, дремуцкати *фам.*, цољати *фам.*, њорати *фам.*, кутрити *реї.* - *уй.* спавати ❷ в. висити I.

купалиште с ❶ топице, шодерица (место где је вађен речни песак), амам (оријентално ~ с топлем водом/паром), базен (затворено/отворено ~) - *уй:* плажа (купалишни простор уз море/реку), бања ❷ в. плажа I. ▼ *уй.* амам

купатило с ❶ бања *реї.* - *уй.* клозет ❷ в. амам

купац м муштерија, потрошач

купина ж бот. (лат. *Rubus fruticosus*) *реї:* ежевина, јежина, капинка, копица, купињача, купињаш, маљуга, мурага, оструга, робидница, црна јагода, црна купина

купити сврш. прел. ❶ (прибавити у власништво за новац) пазарити, набавити, прибавити, узети *фам.*, магнути *фам.* - *уй.* плаћати ❷ в. поткупљивати ❸ *жарї.* в. одушевити

купити' сврш. несврш. прел. ❶ *сврш.* пазарити, набавити, добавити, накуповати, откупити, прибавити, узети *фам.*, намаћи *жарї.*, прискрбити

рсїй. ❷ *несврш. в.* корумпирати

купити' несврш. прел. скупљати, прикупљати, пабирчити, палетковати, паљетковати *реї.*

куповање с в. куповина

куповати несврш. прел. ❶ (прибављати у власништво за новац) набављати, прибављати, пазарити, узимати *фам.* - *уй.* плаћати ❷ в. поткупљивати

куповина ж набавка, прибављање, аквизиција, шопинг, набављање, пазарење, добава

купус м бот. (лат. *Brassica oleracea*) *реї:* капуста, раштањ, бросква, брашљница, шумарица, ократ

купусар м зоол. (врста лептира, лат. *Pieris brassicae*) *

кураж ж в. храброст

куражан прид. в. храбар

курац м нар. (мушки полни орган) фалус, пенис, уд, полни уд, удо, стидник, сполни уд, споловило *хрв.*, пимпек *хрв.* - *фам.* мали, мишко, кобасица, курајло, пишић, батина, понос, чунак, дугајло, мој, чундара, ђока, справа, алатка, патка - *нар.* дика, кита, кара - *жарї.* буздован, кобаја, туки, питон, кића - *геч.* пища, куле, паче

курва мж ❶ проститутка, блудница, ћошкара, лака роба, професионалка, куртизана, лака/јавна жена, нечасница, продавачица љубави, ноћна дама, уличарка - *фам.* дромфуља, опајдара, курвача, фунфа, шупљача, профукњача, фукса, камењарка, дроца, курветина, тротоарка, распандркача, фуфа, дроља - *арх.* кокота - *реїй.* фукара, проституткиња - *реї.* курава, курба, паландра ❷ в. кукавица

курика ж бот. (лат. *Evonymus europaeus*) *реї:* курковина, машљика, мека шиба, пасја погача, шибовина

куриозан прид. в. јединствен 1.

куриозитет м чудноватост, нарочитост, изванредност, особеност, неособичност, индивидуалност, изнимност, атипичност, посебност, помереност, уникатност, својеврсност, ексцентричност, бизарност, својственост, јединственост, нетипичност, специфичност, настраност, неуобичајеност, особеност, специјалност, неправилност, ненормалност, оригиналност, изузетност, пекулијарност, изворност, самосвојност, спецификум, дивергентност, различитост, чудност, карактеристичност, двојбеност *рей.*, осебујност *хрв.* - уй: реткост, чудо - сл: неочекиваност, новина

курир м ① (онај који преноси вести) гласник, информагор, гласоноша, викач, изјављивач, објављивач, биров, теклич *реј.*, теклић *реј.*, хаберник *реј.*, телал *реј.*, брзотеча *арх.*, поклисар *арх.*, аброноша *арх.*, абердар *арх.*, татар *арх.*, скоротеча *арх.*, улак *рей.*, пеик *рей.* - сл: најављивач, поштар ② (онај који преноси службену пошту и остало) потрчко, достављач

курс м ① течај, семинар, обука - уй. настава ② правац, смер, оријентација
курталисати се сврш. фам. в. отарасити се

кусур м повраћај, ресто, остатак

кућа ж ① стан, стамбена јединица, станиште, настамба, боравиште, седиште, резиденција, место становања *форм.*, домицил *форм.*, пребивалиште *форм.*, адреса *фиј.*, обитава-лиште *рей.* ② дом, домаћинство, кут *фиј.*, кров *фиј.*, легло *фиј.*, праг *фиј.*, матица *фиј.*, гнездо *фам.*, кућица-слободица *фам.*, гајба *жарј.*, огњиште *арх.*, легало *арх.*, кућанство *хрв.*, кров над главом *изр.* ③ в. домовина

кућерак м в. колиба

кућни прид. ① кућевни, домаћи, приватан, кућански *хрв.* ② в. аутохтон 1.

кучка ж ① (женка пса) куја, керуша ② (зла, покварена женска особа) бедница, јадница, злица, злбница, караконцула, оштроконца, змија, аждаја, подмуклица, гадура, роспија, куја, пизда *нар.*, пичка *нар.*

Лл

лабав прид. климав, несигуран, разлабављан, расклиматан, лелујав, дрх-тав, непричвршћен, незатегнут, непритегнут, млитав, на лабавим/стакленим ногама *изр.*

лабаво прил. неквалитетно, слабо, лоше, траљаво, лаички, нестручно, невешто, нестручњачки, почетнички, шарлатански, климаво, незнa-лачки, неприкладно, некомпетентно, тричаво, непрофесионално, мизерно, пеизвежбано, недовољно, никакво, без стручности, неквалификовано, млако, аматерски, непотковано, рђаво, аматорски *реї.*, дилетантски *фам.*, фушерски *жарї.* - *сл.* бедно, јадно

лабораторија ж (посебно опремљена просторија за истраживачки рад) вежбаоница, радионица - *уї.* учионица

лабуд м зоол. (врста птице мочварице, лат. *Cygnus*) *

лав м зоол. ❶ (лат. *Felis leo*) лаф, краљ џунгле *изр.* ❷ *фїї.* в. јунак ❸ *фам.* в. лаф 1. и 2.

лавабо м ❶ умиваоник, лавор - *реї.*

лавандин, лаваман, кадин, лсжан, сахан, леген, каин, лећен - *уї.* судопера

лаванда ж бот. (лат. *Lavandula officinalis*) *реї.* лавандула, деспик, деспић, лавандла, лавенда, лавендал, левенда, левендол, маријанац, трма, шпикнарда

лавеж м лајање, лај, лав, кевтање, афкање - *уї.* завијати 2.

лавирати несврш. непрел. в. врдати
лавор м ❶ в. корито 2. ❷ *фїї.* лепршав, питак, неоптерећујући, допадљив, лак ❸ *фїї.* нискокалоричан, немастан, безмастан, лак ❹ *фїї.* в. спор

лаган прид. ❶ в. лак ❷ в. насмејан
лагање с измишљање, обмањивање, врдање - *еуф.* кићење, фалсификовање, патворење, дотеривање, кривотворење, зачињавање - *фам.* фолирање, фарбање - *жарї.* баронија, ложење, ложњава, баронисање, паљење, пржење - *изр.* мазање очију - *реї.* лажуњање, клеветање *ексїр.* - *уї.* варање

лагарија ж в. лаж 1.

лагати несврш. непрел. прел. измишљати, обмањивати (некога), врдати, говорити неистину, мазати очи, лајати, олажавати, лажуњати *реї.*, ланда-ти *реї.*, лажати *реї.*, фарбати (некога) *фам.*, фолирати (некога) *фам.*, петљати *фам.*, палити *жарї.*, баронисати *жарї.*, ложити *жарї.*, пржити *жарї.*, кривотворити *еуф.*, китити *еуф.*, за-чињати *еуф.*, фалсификовати *еуф.*, дотеривати *еуф.*, прекрајати *еуф.*, обилазити истину *еуф.*, патворити *еуф.*, лагуцкати *еуф.*, лагити *еуф.*, пртеривати *еуф.*, причати причу *изр.* - *уй.* клеветати, варати

лагер м **1** стовариште, складиште, магацин, спремиште, депо, комо-ра, чувалиште, хангар, одлагалиште, сместиште, похранилиште, слага-лиште - *реї.* румплицмер, магазин, спремник, магази, колница, ремиза, поклад, репозиториј **2** в. лежај **2.** **3** *арх.* в. логор **3.**

ладица ж хрв. в. фиока

лађа ж барка, чамац, бродих, баркун *реї.*, бродица *реї.*, батурса *реї.*, ђемија *арх.*, арка *арх.*, пловило *хрв.* - *суж:* чу-нак, чуп, дерегија, мауна *реї.*

лаж ж **1** измишљотина, неистина, подвала, махинација, лагарија, псина, конструкција, дезинформација, фалсификат, будалаштина, мит, сплетка, патка, урбана бајка, неистинита тврд-ча, неистинита прича, фама, урбана легенда, ујдурма, полуинформација, фантазија, манипулација, прича, по-луистина, измишљена прича, смица-лица, гласина, причам ти причу, шу-пља/празна прича, лажа, измишљај, ловачка прича, магла *фиї.*, бајка *фиї.*, гатка *фиї.*, мудролија *ирон.*, петљари-ја *фам.*, фол *фам.*, петљаница *фам.*, жвака *жарї.*, патворина *арх.*, јалан *арх.*, патка *суж.* - *уй.* дезинформација

1., прећуткивање **2** в. превара

лажан прид. **1** вештачки, тобожњи, неаутентичан, неистинит, артифи-цијелан, подметнут, неправи, криво-творен, ненараван, патворен, фали-чан, привидан, апокрифан, самозва-ни, фалш *нейром.* *фам.*, лажљив *арх.* умјетан *хрв.*, фејк *нейром.* *фам.* - *уй:* неприродан, измишљен, крив, погрешан **2** фалсификован, кривотворен, фејк *нейром.* *жарї.*

лажирати сврш. прел. **1** наместити, удесити, напаковати **2** в. фалсифи-ковати

лажљив прид. **1** (склон лагању) ла-жав, лажив, неискрен, варљив, обма-њив, обмањив, преваран *реї.*, хит-бен *арх.*, маптовит *еуф.* - *уй.* лицемеран, извештачен **2** *арх.* в. лажан

лажност ж в. неприродност

лажов м лажљивац, лажац, лажа, лажовчица, лажљивчина, лажоња, лаживац, фолирант *фам.*, клеветник, лажиторба, јаланција *реї.*, фалсифи-катор *еуф.*, симулант *еуф.*, обмањивач *еуф.*, лашчина *реї.*, паралажа *суж.*, трчилажа *суж.*, ложач *жарї.* - *уй.* ва-ралица, лопов, лицемер

лазаркиња ж бот. (лат. *Asperula odorata*) *реї:* мирисни броћ, лазарица, првенац, јари броћ, ројба

лаик м непознавалац, дилетант, не-стручњак, аматер, непосвећеник, световњак, непрофесионалац, не-зналица, самозванац, надримајстор, приучењак, лајкуш *реї.*, петљацац *фам.*, шарлатан *фам.*, аутсајдер *фам.*, петљавац *фам.*, левак *фам.*, фушер *фам.*, труба *жарї.*, постраник *хрв.*, не-упућеник *хрв.*

лаички прид. **1** аматерски, почет-нички, непрофесионалан, невенит, не-стручан, никакав, невалификован, траљав, непоткован, некомпетентан,

млак, неизвежбан, шарлатански, неприкладан - уи: лош, јадан, бедан ❷ (који је ван утицаја и делокруга цркве) световни, световњачки, профан, секуларан, мирски, мирјански, грађански, нецрквен, лајкушки *реї.*

лаички прил. неквалитетно, слабо, лоше, траљаво, нестручно, невешто, нестручњачки, почетнички, шарлатански, незналачки, неприкладно, некомпетентно, тричаво, непрофесионално, мизерно, неизвежбано, недовољно, никакво, без стручности, неквалификовано, млако, аматерски, непотковано, рђаво, аматорски *реї.*, дилетантски *фам.*, фушерски *жарї.* - сл: бедно, јадно

лајав прид. (који говори пакосно и увређиво) језичав, брбљив, брбљав, који има велику језичину *изр.* - уи: прчљив

лајавица ж в. брбљивица

лајање с ❶ в. лавез ❷ *фиї.* в. брбљање ❸ *фиї.* в. лагање 2.

лајсна ж (танка и уска даска за оградe или подове) гредица, летва - *реї.* легало, лајстна, леја, пајанта, лемез, лајтсна, панта, баскија, леха, банда, жиока, чиока - *суж:* улога *реї.*, удлага - уи: пречка - сл: дашчица, врљика *реї.*

лак прид. ❶ лак, олак, лагачак, лагашак, лагахан *реї.*, лаготан *реї.*, ваздушаст *фиї.* ❷ *фиї.* лепршав, неоптерећујући, питак, допадљив, лаган ❸ *фиї.* нискокалоричан, немастан, безмастан, лаган ❹ *фиї.* в. спор

лакат м *анатом.* ▼ уи: зглоб 1.

лакеј м слуга, батлер, послуга, собар, чуваркућа, дворилац, пазикућа, поданик, подређени, служитељ, скутоноша, подворник, покућар, послужник, надзорник послуге, понизник, покорник, униформисан слуга, подворитељ, послушник, дворјаник,

момак, кућни момак, посилни лакај *реї.*, ушјер *реї.*, коморник *реї.*, слуган *реї.*, ленственик *реї.*, измећар *реї.*, детић *реї.*, сужањ *реї.*, потрчкало *фам.*, потрчко *фам.*, трчкарало *фам.*, потрчкало *фам.*, послужитељ *форм.*, тевабија *арх.*, клетвеник *арх.*, камердинер *арх.*, вазал *арх.*, васал *арх. реї.*, калфа *арх.*, цербер *арх. реї.*, кумординар *реї.* - уи: роб, плаћеник 1., служавка - сл: коњушар, секретар, домар

лакирати несврш. прел. в. гланцати

лаком прид. в. похлепан 1. и 2.

лакомац м в. изјелица

лакомислен прид. ❶ (који без много размишљања доноси важне одлуке) лакоуман, лакомишљен, непромишљен, несмотрен, брзоплет, нагао, неопрезан, необазрив, непажљив, неразборит, плах, прек, летичаст, неодговоран, лежеран, фриволан, ветрењаст, брзорек - уи. наиван, незрео ❷ в. наиван

лакомисленост ж ❶ в. наивност ❷ в. лежерност

лаконог прид. ❶ в. брз ❷ в. живахан

лаконски прил. ❶ лаконички, језгровито, кратко (и јасно), збијено, сажето, концизно, краткоречно, једно, садржајно, изразито, згуснуто, лапидарно, сентенциозно, телеграфски - уи. јасан, битно ❷ штуро, шкрто на речима, недоречено - уи. површан

лакоћа ж ❶ (својство онога што је лако) лакост, лакота, лаганост, једноставност, лежерност, ласноћа *реї.*, фацилитет *реї.*, колајлук *реї.* ❷ в. спретност

лакоуман прид. в. лакомислен

лакрдија ж в. враголија

лакрдијаш м аниматор, забављач, веселац, луда, шегач, шаљивчина, ло-

ла, шаљивџија, шаљивко, враголан, шаљивац, комедијаш, шерет, бећар, ђаволан, комедијашт, завитлант, зевзек, обешенак, лутак *фш.* - *фам.* луц-прд, спрдач, зафркант, думбушлија, спрдало, зезант, зезатор, спадало - *реј.* арлекино, егленџија, бајацо, леро, пајацл, пајацо, харлекин - *нар.* зајебант - *реш.* ограшеновић, бургијаш - *суж.* комичар, арлекин, циркузант, гутач ватре, циркусант, глумац, мимичар, пантомимичар, жонглер, пајац, клоунклаун *хрв.* - *уп.* блесан 2.

лакрдияшки прид. *в.* забаван

лакташ *м в.* каријериста

лакташење *с в.* каријеризам 1.

лалока *ж реј.* *в.* вилица

лама *ж зоол.* (лат. *Lama glama*, *L. pacos*) љама

ламентирати *несврш. непрел. в.* кукати 1.

ламињање *с в.* лајање

лампа *ж* светиљка, лучлампа *арх.* - *суж.* петролејка, уљаница, фитиљача *уй.* светиљка, батеријска лампа

лан *м бот.* (лат. *Linum usitatissimum*) *реј.* кетен, лен, преслеј, ћетен

ланац *м* ① *в.* огрлица 1. и 2. ② *в.* посредник 2. ③ (планински ~) *в.* венац 5.

ландара *м фам.* врдалама, проби-свет, ветропир, хохштаплер, вртиреп, ветрењак, фићфирић, превртљивац, летипас, летиветар, звијук, шврљало, аламуња, шеврдало, ћилкош *реј.*, вираун *реј.*, лаур *реј.*, којекаковић *фам.*, цвећка *фам.*, вртигуз *нар.*, јесиветар *нар.*, ветрогоња *арх.*, голоигра *арх.*, витлија *арх.*, хлапимуха *реј.* - *уй:* поварењак, враголан, ленштина, скитница

ландарање *с фам.* ① *в.* лутање 1. ② *в.* њихање 1.

ландарати *несврш. непрел. фам.* ① *в.* лутати ② *в.* лелујати 1.

ландати *несврш. непрел. рег. в.* лутати

ландрање *с фам. в.* лутање 1.

лане *с зоол.* (србино младунче) српче, јеленче, јеленак, бамби *фам.*

ланилист *м бот.* (лат. *Linaria vulgaris*) *реј.* жута зевалица, богородични лан, дивљи лан, ланчић

лансирање *с* ① (~ ракете или пројектила) избацавање ② (~ производа или вести) избацавање, пуштање, пуштање у оптицај/јавност, пласирање

лансирати *несврш. прел.* ① (~ ракету, пројектил) избацивати, слати у орбиту ② (~ производ или вест) избацивати, пуштати, пуштати у оптицај/јавност, пласирати

ланути *сврш. непрел.* ① (огласити се лавезом) залајати ② *фш.* *в.* изустити 1. ③ *в.* лупити 2.

ланци *м мн.* лисице, окови, вериге *арх.*, букагије *арх.*, узе *реј.*, негве *реј.*, синџири *реј.*, крдена *реј.*, комостра *реј.*, лисичине *суж.*

ланчан прид. ① (који је од ланаца) ланчаств, веругаств *реј.*, верижаств *реј.* ② повезан, везан, у колони/низу

ланчаств прид. *в.* ланчан 1.

ланчић *м в.* огрлица 1.

лапавица *ж* блузгавица, блузга *фам.*, блуз *реј.* - *сл:* град, киша

лапидаран прид. збијен, кратак, сажет, јасан, језгровит, конџизан, згуснут, сумаран, лаконски, снажан *фш.* - *уй.* преџизан

лапрдање *с фам. в.* брбљање

лапсус *м в.* испад 1.

ларва *ж* личинка *хрв.*, ларфа *реј.*

ларма *ж* ① граја, бука, крика, тутњава, врева, драње, викање, вика, га-лама, жамор, узвикивање, трештање,

писка, урликање, јаукање, урлање, цика, дреска, кричање, дерњава, вриска, повика, цичање, дерање, рика, цилик, циликање, повици, узвици, жагор, хука, алаука, гунгула, крештање, галамљење, халабука, заглушност, грдња, бучност, грајање, гласност, пиштање, бобот, цева, громор, урнебесна вика, вриштање, врискање, дозивање, брујање, клокот, хучка, хучање, туљење, таламбасање *фий*, урнебес *фий*, орњава *реј*, орњава *реј*, дерачина *фам*, скрика *арх*, весак *арх. реј*, дерача *арх*, врка *арх*, брека *арх*, рогобор *арх*, тарлабука *арх*, халак *реј*, цакање *реј*. - сл: роморење, брбот *арх*, зов, ромор **2 в.** лупање

лармати несврш. непрел. **1 в.** дерати се **2 в.** бучати **2**.

ласица ж зоол. (лат. *Mustela nivalis*) зердав *реј*.

ласкав прид. **1 в.** слаткоречив **2** похвалан, хвале вредан, узоран, примесран, добар, завидан

ласкавац м в. опортуниста

ласкање с улагивање, удворавање, удворба, галанција, удварање, подилажење, повлађивање, ласка, хваљење, качење *реј*.

ласкати несврш. прел. **1** (говорити лене речи, задовољавати нечију амбицију) хвалити, годити, пријати **2** (претерано хвалити) в. улагивати се

ласо м (коноп за хватање стоке) в. конопац

ласта ж зоол. (лат. *Hirundo rustica*) ластавица, циганка *реј*.

ластинак м *реј*. в. одмор **1**.

ласциван прид. **1** скаредан, развратан, срамотан, онсцен, саблазан, раскалашан, вулгаран, скандалозан, грешан, похотан, разуздан, бесраман, нечастан, перверзан, саблажњив, бестидан, шокантан, запању-

јући, блудан, зазоран, сраман, раскалашен, запрепашћујући, безочан, бешчедан, стидан *арх*, увредљив *еуф*. **2** заводљив, чулан, онсцен, голицав, опојан, љут *фий. жарј*, пикантан *фий. жарј*, врео *фий*. - сл: провокативан, еротичан

ласцивност ж **1 в.** изопаченост **2 в.** пожуда

латити се сврш. **1** (почети нешто радити) прихватити се, примити се, приступити, започети **2 в.** ухватити

лаф м **1** (поуздан човек, омиљен у друштву) лафчина, мангуп, даса, момчина, баца, јуноша, фрајер *фам*, клипан *фам*, ђетић *реј*, силан човек, леро *реј*. **2** (који се лено облачи) кнцош, мангуп, лутак, леноган, леноганер, даса, лицкало, гизделин *реј*, гиздавац *арх*, фрајер *фам*, шмекер *жарј*, шминкер *жарј*, фепсер *жарј*.

лахорење с в. вијорење

лаштило с ималин, викс, паста за обућу, лак, маст, гланц *фам*.

лаштити несврш. прел. в. гланцати

леблебија ж бот. в. наут

левак¹ м точило, точир - *реј*. ширија, шпијерлица, шпирлица, трахтур, туланца, лакомица

левак² м *фам*. **1** леворуки, шуваклија, шувак - уј. левица **2 в.** анонимус **2 в.** трапавко

левати несврш. непрел. прел. в. лиги **левента** м ж луталица, бескућник, ветрењак, скитничар, скиталац, тумарало, номад, уличар, пробисвет, беспосличар, пуњало, вагабунд, скитница, скитарало, селилац, потуцало, чергаш, бангалоз, уличњак, потуцац, авантуриста, мувало, протуха, лопина, скитало, скитач, блудилац, потукач, бангало, луњало, басало, луталац, клошар, трампер, клатезж, ходач,

вагант, фукара, пустилов склон лутању/лаким уживањима, човек с улице, вечни путник, ходалаца, јурук *реј.*, потепух *реј.*, ајван *реј.*, вандрокаш *реј.*, лонција *реј.*, хахар *реј.*, тепац *реј.*, вандровац *реј.*, гурбет *реј.*, јалијаш *реј.*, лангов *реј.*, блатотеп *фам. реј.*, клатарало *фам.*, шалабазало *фам.*, лангара *реј.*, скитник *реј.*, ландокур *пој. реј.* - уј: ветрогоња, адроповац, пропалица, вуцибатина, лола, просјак, мангун, протува - сл: чергар, бадавација, птица селица *фил.*, апаш

леви прид. **1** (који је с леве стране) * **2** *фам. в.* безвезан

левица ж (лева рука) шувака, левака, леваја *жирј.* - уј. левак 2 **1**.

леворуки м *в.* левак²

легалан прид. (који одговара прописима и правним нормама) допуштен, законит, исправан, важећи, валидан, дозвољен, вредећи, ваљан, легитиман, ауторизован, одобрен, уставан, правоснажан, признат, законски, пуноважан, непоништен, незабрањен, правомоћан, пуновалан, по закону, прописан, регуларан, правоваљан *реј.*

легализација ж одобравање, допуштање, дозвола, озакоњење, легитимација, озваничење, овлашћење, ауторизација, верификација, регулација, поткрепљење (нечијим ауторитетом), узаконење, озакоњавање, позаконење, регулисање, прописивање

легализовати сврш. прел. дозволити, опуномоћити, допустити, озакоњити, одобрити, омогућити, озванити, ауторизирати, регулисати, оверити, овластити, ауторизовати (и -ирати), верификовати (и -цирати), поткренити (нечијим ауторитетом), овјеровити *хрв.*

легат м **1** оставштина, завештање,

завештај, запис, наследство, наслеђе, задужбина **2** *арх. в.* изасланик

легенда ж мит, бајка, предање, фантастика, скаска, фикција, сага, приповест, предајна прича, еп, писано предање, предаја, фантазија, усмено предање, кажа, гатка, приповетка, дело *фам.*, читаје *арх.* - суж: научна фантастика, епска фантастика - уј: прича

легија ж вој. **1** (највећа војна јединица римске војске) * **2** (војна јединица уопште) снаге, трупе, армија, војска - уј. војска

легитиман прид. **1** *в.* легалан **2** *в.* веродостојан

легитимација ж **1** исправа, документ, исказница, лична карта, грамота *реј.*, личњак *фам.*, папири *фам.*, аусвајс *жирј.* уј. акредитив **2** *в.* легализација

легло с **1** (место где се легу или које животиње) легало, јазбина, гнездо, насад, лежај, ложа, лог **2** (младунчад неких животиња) животињски пород, кот, накот **3** *фил.* (место на којем се нека група скупља и одакле се нешто шири) стедиште, средиште, жариште, центар, гнездо *фил.*, гротло *фил.*, језгро *фил.* - уј. средиште **4** *фил. в.* корен

лед м клизавица, поледица - *реј.* ведрац, тоциљајка, гладац, голомразица, ведрињак, ведрењак

ледан прид. *в.* леден

леден прид. **1** хладан, зимски, мразан, мразовит, свеж, ледан, прохладан, студен, мрзли, мрзао, ледњикан, ледовит, леденичав, смрзнут, хладан као лед, као лед, зимовит - сл: зубат, озебао, промрзао **2** *фил. в.* безосећајан

ледина ж *в.* ливада

леђа ж *анатом.* плећа, хрбат, плећке,

крстаче, хрптењача *фйї.*, кичма *фйї.*, крижа *фам. реї.*, грбина *фам.*, кркача *фам.*, грбача *фам.*, бек *жарї.*

лежај м **1** постела, кревет - *реї.* почивалка, лежњик, почивалиште, легало, ложница, лежиште, почивало, лежница, лог, ложе - *суж:* лежалка, хамак, канапе, канабе, отоман, креветић, кауч, диван, пољски кревет, водени кревет, мрежа, креветац, софа, висалка **2** зглоб, лагер, лежиште

лежати несврш. непрел. **1** прострти се, испружити се, лешкарити - *уй.* одмарати се, спавати **2** боловати **3** налазити се, бити смештен, стајати - *уй.* боравити **4** в. одговарати 2.

лежеран прид. **1** комотан, безбрижан, немаран, слободан, нехајан, који се угодно осећа **2** в. непромишљен 1. **3** в. једноставан 4.

лежерност ж немарност, немар, неодговорност, јавашлук, нехајност, непажња, незаинтересованост, комација, комотност, комодитет, необзирност, инерција, индоленција, небрига, несавесност, површност, занемаривање, равнодушност, лакомисленост, небрижљивост, инертност, нехај, нехајање, оуглалост, индолентност, непажљивост, безбрижност, распуштеност, неозбиљност, немарење, лакоумност, запуштање, нетемељитост, необазирање, немарљивост, навораност *реї.*, мурдарлук *реї.*, фјака *реї.*, флегма *фам.*, брљивост *фам.*, алкавост *фам.*, хај-нехај *фам.*, непомња *рейї.*, непомност *рейї.*, непомњивост *рейї.*, неподузетност *хрв.*, незаинтересираност *хрв.* - *уй:* лењост

лежиште с в. лежај 1. и 2.

лек м **1** медикамент, мелем, лекарија, средство, препарат, лекарство *арх.*, фармакон *рейї.*, медицина *рейї.*, дерман *реї.* - *уй.* противотров,

мелем **2** *фйї.* помоћ, спас, накнада, дерман *реї.*

леканомантија ж **▼** *уй.* магија 2.

лекар м доктор, медицинар, терапеут, ранар, ранарник, исцелитељ, хећим *реї.*, барбир *реї.*, „лечитељ *рейї.*, доца *геч.*, лијечник *хрв.* - *суж:* хирург, зубар, ортопед, педијатар, оториноларинголог, травар, врач, друид, биљар, видар

лекарна ж в. аптека

лексикон м **1** споменар, албум, исповедник *арх.* **2** речник, глосар, вокабулар, словарь *арх.*, дикционар *рейї.*, логат *рейї.*, тезаурус *рейї.*

лекција ж **1** предавање, настава, час, обучавање, по(д)учавање, обука, поука, сат *хрв.* **2** радна јединица, задатак, вежбање, задаћа *хрв.* **3** опомена, укор, прекор, поука, наук, грдња

лелек м в. кукњава

лелекати несврш. непрел. **1** в. кука-ти 1. **2** в. ридати

лељујав прид. љуљав, лепршав, мли-тав, ландарав, лељујаст, лепетав, ле-лијав *реї.* - *уй.* лабав

лељујање с **1** в. њихање 1. **2** в. вијорење

лељујати несврш. непрел. прел. **1** *не-йрел.* клатити, вијорити се, лељујати се, вити се, лепршати, гибати се, њихати, лебдети, повијати се, лахорити, витлати се, треперити, климати, љуљати се, колебати, млатарати, лепирати *реї.*, лектати *реї.* **2** *йрел. в.* витлати 1.

лемати несврш. прел. *фам. в.* млатити 1.

лемати се несврш. *фам. в.* тући се

ленствовати несврш. непрел. в. ленчарити

лента ж (широка трака на рамену) трака, врпца

ленчарење с в. лењост

ленчарити несврш. непрел. беспосличарити, лешкарити, дангубити, беспосличити, пландовати, ленствовати, замајавати се, излежавати се, лењствовати, доколичарити, празновати, трошити време (улудо), доко-нисати, не радити, губити/траћити време, готованити, прикраћивати/убијати време, траћити време, седети (скрштених руку). доколичити, живети на туђи рачун, бити некористан, хладовати, хватати зјала, вегетирати *фш.*, зурити у празно *изр.* - *фам.* трулити, блејати, дембелисати, цркавати, зијати, извлачити се, чварити се, медитирати, зјакати, џабалебарити, зевати, красти богу дане *изр.*, млити празну сламу *изр.*, продавати зјала *изр.*, красти време *изр.*, бројати звезде *изр.* - *реј.* ленгарити, ленчовати, левентовати, клинчити, бадавацити, лениити, мајати се, ластовати, мукташити, бадавадисати, цмарити се, ландовати, џабалучити

ленчина м ж в. ленштина

ленчуга м ж в. ленштина

ленштина м и ж лењивац, ленчу-га, нерадник, беспосличар, дангуба, згубидан, залудник, залудничар, забушант, зевало, доколичар, дембел, лезилеб, лезилебовић, немарник, бадаваџија, трут, беспосленичар, беспослењак - *фам.* џабалебарош, луфтигуз, стрвина, ландара, трут, трутина, ветропир, фрајер, ленгуз, лења буба, мртво дувало, паразит, зевало, луфтер, шалабајзер - *реј.* гњилац, гњилагац, лежачина, ленчина, бангалоз, липсотина, цркотина, мрци-на, зијало, мртваја, ладолеж, ленац, левента, ленчура, лењак, голанфер, лежак, муктаџија, лизун, лазарон, потепух, лежикар, лелек, бадавњак,

легањ, ленга, полтрон, ласногуз, лењак, јебиветар *жарј.* - *арх.* окламаш, степихлеб, ветрогоња, адраповац, предрштина - *уй:* битанга

лењ прид. лењив, ленив, лен, нерадан, нерадин, немарљив, немаран, неделатан, дангубан, залудан, мли-тав, неактиван, пасиван, инертан, индолентан, докон, доколичан, беспослен, непокретан, непродуктиван, јалов *фш.* - *уй.* беспослен, ленштина **лењивац** м о в. ленштина о зоол. * (шумски сисар, лат. Bradypodidae)

лењост ж ленчарење, нерад, беспослица. пландовање, доколичарење, дангубљење, бадависање, доколица, беспосличење, беспосличарење, излежавање, лењствовање, неупослед-ност, траћење времена, неделатност, празновање, доконарија, дембелиса-ње *фам.*, медитација *фам.*, џабале-барење *фам.*, вегетирање *фам.* *фш.*, лежачина *фам.*, докоњаштво *реј.*, елбетовање *реј.*, левентоване *реј.*, лежник *реј.*

лењствовање с в. лењост

лењствовати несврш. непрел. в. ленчарити

леп прид. красан, допадљив, наочит, примамљив, сладак, згодан, привлачан, блистав, џакан, фин, стасит, љубак, допадљив, вабљив, меден, ин-тересантан, елегантан, атрактиван, кићен, дражестан, мамљив, луткаст, леполик, красотан, чаран, лепушкаст, наочит, убав, замамљив, рафиниран, грациозан, мио, феш *нейром.* *реј.*, кицошки *фам.* *арх.*, гиздав *арх.*, миловидан *реј.*, изгледан *реј.*, мило-лик *арх.*, зоран *реј.*, уписан *реј.*, гле-дан *реј.*, шик *нейром.* *фам.*, дојмљив *хрв. експр.* божанствен, прекрасан, очаравајући, божански, заносан, чу-десан, диван, бајковит, нестваран, ча-

робан, омамљив, изврстан, узвишен, бајан, сјајан, прелеп, импресиван, хипногичан, небески, предиван, савршен, фантастичан, фасцинантан, бајослован, блештав, величанствен, невероватан, као дијамант, раскошан, анђеоски, ексклузиван, чудесно леп, дивотан, васељенски, небесни, пресладак, дијамантски, одушевљавајући, рајски, задивљујући, неодољив, као из сна, велелепан, магнетичан, вишњи, замаман, као са слике, особит, посебан, вансеријски, великолепан *реј.*, супер *нейром. фам.*, екстра *нейром. жарі.*, невиђен *жарі.*, филаделфија *нейром. фам.*, светска класа *фам. изр.*, боли глава *фам. изр.*, жешћи *нейром. жарі.*, до јаја *жарі. изр.*, прва лига *фам. изр.*, страшан *жарі.* - *уй:* добар, отмен, одличан - *сл:* узбудљив, провокативан

лепак м (средство за лепљење) туткало, клија, љепило *хрв.* - *суж.* гит (везивни грађевински материјал), малтер (везивни грађевински материјал), клајстер (обућарски лепак), лем (легура којом се лепи), кит (везивни грађевински материјал), лајм *реј.* лепиво, кола, ћириш, лијеп, *арх.* шустерпоп, кељило, кеље, гумарабика, арапска гума, поп

лепак м (средство за лепљење) туткало, клија *арх.*, љепило *хрв.* - *суж.* гит (везивни грађевински материјал), малтер (везивни грађевински материјал), клајстер (обућарски лепак), лем (легура којом се лепи), кит (везивни грађевински материјал), лајм - *реј.* лепиво, кола, ћириш, лијеп, *арх.* шустерпоп, кељило, кеље, гумарабика, арапска гума, поп

лепа ката ж бот. (лат. *Callistephus chinensis*) *реј:* летњи звездан

лепиња ж земичка, хлепчић, кај-

зерица, сомун, лепињица, погачица, конфект *реј.*, колач (пециво посвећено бладану), коло (хлеб који се меси на Бадњи дан), жемља *реј.*, шлапица *реј.*, потица *реј.*, лопарка *реј.*, крушчић *хрв.* - *сл:* тесто, пециво, хлеб

лепињица ж в. лепиња

лепљив прид. ❶ прионљив, прилепљив, самолепљив, вискозан ❷ улепљен, умазан, замазан - *уй.* прљав

лепљивост ж прилепљивост, самолепљивост, вискозност

лепоречив прид. в. слаткоречив

лепота ж ❶ красота, љупкост, убавост, миљушност, леполикост, чар, драж, привлачност, милина, атрактивност, пријатност, миловидност, шарм, симпатичност, грација, склад, складност, сјај *фиј.*, лепотиња *реј.*, згода *реј.* - *експр.* дивота, чудесност, неодољивост, божанственост, блиставост, блештавост, нестварност, савршенство - *уй:* харизматичност, доброта, нежност, елеганција ❷ в. равнотежа 2.

лепотан м лепотан, гиздавац, красотан - *фам.* лепотанер, луткица, лутак, фићфирић, педерко *йой.* - *реј.* лизун, гизделин, красник *арх.* књиш. - *уй.* кицош

лепотанер м ❶ (који се лепо облачи) кицош, мангуп, лутак, даса, лепотан, лаф, лицкало, гизделин *реј.*, гиздавац *арх.*, фрајер *фам.*, шмекер *жарі.*, шминкер *жарі.*, фенсер *жарі.*

лепотица ж лепојка, лепотанка, лепојчица, красотица, грација, гонце *арх.* - *фиј.* вила, краљица, богиња, божица, венера, вилогорка, нимфа - *фам.* лутка, луче, луткица, слаткиш, бомбона, риба, мачка, бомба, ајкула, бресквица - *уй.* девојка

лепршав прид. ❶ в. лелујав ❶ в. живахан 1. ❷ *фиј.* лаган, питак, неоп-

теређујући, допадљив, лак

лепршати несврш. непрел. в. лелу-
јати 1.

лептир м **1** зоол. лептирица, лепер
реї., лептирак хий., лептирић хий. **2**
(врста прсног пливања) делфин, ба-
терфлај

Лептири

адмирал (*Pyrameis atlanta*)
аришев туљчар (*Coleophila loricella*)
боров смолар (*Iliocyrtia splendidella*)
борова грба (*Bupalus piniarius*)
брезов савијач (*Acalla ferrugana*)
велики мразовац (*Hibernia defoliaria*)
вештица (*Sphinx*)
граноточ (*Zeuzera pyrina*)
губар (*Lymantria dispar*)
дудовац (*Huphantria cunea*)
ивањска птичица (*Zygaena filipendula*)
јасенов савијач (*Cacoecia podana*)
купусар (*Pieris brassicae*)
мали мразовац (*Operophtera brumata*)
мољци (*Tineidae*)
монарх (*Danaus plexippus*)
ноћни лептири (*Noctuidae*)
плавци (*Lycaenidae*)
прелци (*Bombycidae*)
стршљенка (*Trochilium arifilime*)
тргаљ (*Lycaena icarus*)
храстов минер (*Tischeria complanella*)

леска ж бот. (лат. *Corylus avellana*)
реї: лијеска, лешник

лестве ж мн. в. мердевине

лествица ж **1** (низ величина вред-
ности) в. критеријум 1. **2** муз. скала

летак м **1** реклама, проспект, бро-
шура, рекламни материјал, пропа-
гандни листић, флајер фам. **2** в. на-
лепница

летаргија ж в. малодушност

летаргичан прид. обамро, клонуо,
тром, неосетљив, равнодушан, оту-
пео, апатичан, бешћутан, туп, учмао,
утучен, млитав, неенергичан, малак-

сао, смољав, лењ

летач м **1** (птица која лети) летачи-
ца **2** пилот, авијатичар, ваздухопло-
вац, летелац, аеронаут, аеронаутичар,
зракопловац хрв.

летачки прид. летелачки - уй. ва-
здухопловни

летва ж **1** в. даска **2** в. лајсна

летелачки прид. летачки - уй. ва-
здухопловни

летелица ж в. авион

Врсте летелица

авион	жирокотер	хеликоптер
једрилица	жироплан	цепелин
балон	змај	
дирижабл	параглајдер	

летење с лебдење, лепршање, је-
дрење *фиї.*, крстарење *фиї.*, кружење
суж., шестрарење суж. - уй. ваздухо-
пловство

летети несврш. непрел. **1** лебдети,
лепршати, пловити *фиї.*, једрити *фиї.*,
крстарити *фиї.*, кружити суж., шеста-
рити суж. **2** (о времену) *фиї.* проти-
цати, тећи, бежати, промицати, брзо
пролазити, истицати, ићи *фиї.*, про-
летати *фиї.*, јурити *фиї.*, пролази-
ти *фиї.*, прошишавати фам., трчати
фам., пролазити као ветар изр. **3** ју-
рити, хитати, журити, брзати, трчати,
паштити се реї.

летимично прил. летимице, овлаш,
овлашно, површно, на брзину, на
прескок, узгредно, узгредице, на брзу
руку, непажљиво, нехајно, немарно,
лежерно, по дијагонали фам., дијаго-
нално фам.

летњиковац м в. вила¹ 2.

летовање с **▼** уй. одмор 1.

летопис м хроника, анали, годи-

шњак, билтен, алманах, зборник, кроника *хрв.* - *уй.* дневник 1.

лечење с терапија, нега, оздрављење, опорављање, опоравак, санирање, цељење, санација, кура, исцељивање, неговање, видање *суж.*

лечилиште м санаторијум, опоравилиште - *уй.* болница, бања

лечити несврш. прел. санирати, исцељивати, видати, целити, неговати, бринути (о нечијем здрављу), залечивати, хоспитализовати, целити, пазити, зацељивати, врачати *суж.*, курирати *реџ.*, цестовати *реџ.*

лешинар м ❶ *зоол.* (лат. Neophron percnopterus) стрвинар, стрводерац, стрводер ❷ *фџ.* в. лихвар

лешити несврш. прел. фам. ❶ в. млатити 1. ❷ в. пљачкати

лешкарити несврш. непрел. ❶ в. лежати 1. ❷ в. ленчарити

либела ж равњача, равномер, водена вага, васервага, разуља - *уй.* *висак*

либералан прид. ❶ слободоуман, слободњачки, напредан, слободно-мислилачки, прогресиван - *уй.* напредан ❷ без предрасуда, неискључив, широких погледа, помирљив, неконзервативан, трпељив, попустљив, либералистички

либералност ж ❶ либерализам, слободоумност, слободоумље, слободарство, напредност, прогресивност ❷ попустљивост, неискључивост, помирљивост, слободарски дух, трпељивост - *уй.* несебичност

либертинизам м ❶ в. неморал 1. ❷ в. пожуда

либидо м в. пожуда

либити се несврш. в. снебивати се

либљење с ❶ в. устручавање ❷ в. стид

ливада ж пољана, пашњак, пропла-

нак, испаша, ледина, зараван, паша, чистина - *реџ.* попаска, лазина, попас, лаз, попаша, пасиште

лига ж в. организација 1.

лигештул м ▼ *уй.* столица

лигња ж *зоол.* (лат. Loliga vulgaris) лигањ, олигањ *реџ.* - *уй.* сипа

лигњун м *зоол.* (лат. Tadarodes sagittatus) тотан

лигоч м *зоол.* (лат. Argonauta argo) једрилац

лидер м вођа, старешина, главар, предводник, предводица, перјаница *фџ.*, глава *фџ.*, првак *фџ.*, кормилар *фџ.*, фронтмен *фам.*, кондуктор *реџ.* - *уй.* директор

лидерство с в. вођство 1.

лидо м с (пешчана обала) в. обала 1.

лијандер м бот. (лат. Nerium oleander) *реџ.* олеандер, леандра, лехандар, болиглава, кандиш,

лик м ❶ в. лице 1. ❷ облик, обличје, форма, изглед, вид, спољашњост, слика, фигура, појава, аспект, стас, подоба *хрв.* ❸ в. лице 3. ❹ јунак, личност, протагонист, лице, карактер, улога, фигура, персонажа *реџ.*

ликвидан прил. готовински, у готовини, у кешу

ликвидација ж в. погубљење

ликвидирати сврш. прел. в. убити

лиљан м в. љиљан

лименка ж конзерва, кантица, лимењак, лимењача

лингвиста м глтолог, језикословац, филолог, језичар *фам.*, лингвистичар *арх.*, лингвист *хрв.*

лингвистика ж глтологија, филологија, језикословље *арх.*, језикословство *арх.* *реџ.*, језикознaнство *хрв.*

линија ж ❶ црта, пруга, штрафта, бразда, лајна *реџ.*, рига *реџ.*, ленија *реџ.* - *суж.* дуж, права, крива, кри-

вуља, паралела, нормала, вертикала, хоризонтала, меандар ② ред, редак, низ, врста, колоне, ③ правац, смер, курс ④ *фиј.* (у политици) смер, курс, позиција, оријентација, став ⑤ *фиј.* стас, виткост, фигура, форма, изглед ⑥ *фиј.* (~ *фронша, борбена* ~) бојни ред, ланац *реј.*, црта *жарј.*, бојишница *хрв.* - *уј.* фронт ⑦ *фиј.* (железничка, авионска, аутобуска ~) пруга, магистрала, путања, коридор ⑧ *фиј.* лоза, династија, род - *уј.* генерација

линцура ж бот. (лат. *Gentiana lutea*) *реј.* владисавка, генцијан, гореч, горчица, звишч, зеље од срца, лицијан, рафет, свиш, свишел, цвић, кошутина брада, срчаник, срчењак, срчењача, трава од срдобоље, равен, ровен, лецијан, лињура, срченица, трава од срца, чемерика, сисача, равел, дивчемер, чемер

лињати се несврш. ① губити длаку, митарити се ② *фам.* *йoi.* ћелавети

липа ж бот. (лат. *Tilia cordata*) *реј.* бела липа, зимска липа, липац, липовец, липолист, малолистна липа, позна липа, ситнолиста липа, (лат. *Тилиа платупхуллос*) *реј.* дивља липа, јалова липа, летња липа, липовина, рана липа, смрдљива липа, црна липа, шумска липа

липан м зоол. (лат. *Thymallus thymallus*) липљен, липљан

липија ж бот. (лат. *Lippia citriodora*) *реј.* цитроновац, лимун-вербена, четрина

липсати сврш. непрел. в. угинути 1. и 2.

липсотина м ж ① ж (тело угинуле животиње) лешина, мрцина, стрвина, цркотина, леш ② м ж в. ленштина

липтати несврш. непрел. в. избијати

лирик м в. песник

лирика ж лирска поезија - *уј.* пе-

сништво

лиричар м в. песник

лисица ж ① зоол. (лат. *Canis vulpes*) лија, лисац, лисов ② *фиј.* в. лукавац

лисице ж мн. лисице, окови, лисичи-не *експр.*, вериге *арх.*, букагије *арх.*, узе *реј.*, негве *реј.*, синцири *реј.*, крде-на *реј.*, комостра *реј.*

лисна ваш ж в. филоксера

лист м ① (~ на грани) лиска *реј.* - *сл.* лишће, шушањ, шуњар и шушкар ② (комад хартије) папир, хартија, артија *реј.*, ћаге *арх.* *реј.* ③ в. новине ④ *анайшом.* (~ на нози) потколеница, вадла *реј.* - *сл.* голен, цевара, цеваница, глежањ ⑤ зоол. (лат. *Solea vulgaris*) табањаш, швој, швоја

листом прил. потпуно, сасвим, потално, комплетно, одреда, из коре-на, из основа, из темеља, до краја, без остатка, у потпуности, у целости, скроз *фам.*, дибидус *фам.*, аметом *реј.*, посвема *реј.*, аметице *реј.*, амети-мице *реј.*, скроз-наскроз *фам.*, стубо-ком *арх.*, навлас *арх.*, посве *хрв.*

литар м ① литра, кило *фам.* ② (ка-иш/огрлица на врату животиње) в. огрлица 2.

лити несврш. непрел. прел. ① *не-йрел.* в. тећи ② *нейрел.* (киша) па-дати, пљуштати, синати ③ *йрел.* (~ сузе) ронити, проливати - *уј.* плака-ти ④ *йрел.* левати, топити, растапати, претапати, талити, салевати ⑤ *йрел.* уливати, синати, точити, наливати, досипати

литица ж ① в. камен' 3. ② в. коса 2.

лиферовати сврш. прел. *фам.* в. ис-поручити

лихвар м зеленаш, каматник, изну-ђивач, израбљивач, рекеташ - *фам.* каишар, гуликожа, дерикожа, крво-пија, кождер, душогубац, стрвинар,

лешинар, пијавица, шинтер, вампир - уй. лопов

лице с ❶ образ, лик, фаца *фам.*, њушка *фам.*, ланита *арх.* ❷ израз лица, гримаса, фаца *фам.* ❸ особа, човек, личност, душа, биће, јединка, прилика, персона, појединац, појава, индивидуум, глава *фиј.*, **лик** *фам.*, тип *фим.*, фаца *фам.*, њушка *фам.*, ланита *арх.*, земник *арх.* ❹ *фиј* предња страна, фасада *суж.*, прочеље *суж.* ❺ в. лик 4. ❻ *ірам.* *

лицемер м дволичник, хипокрит претварало, претворица превртљивац, препредењак, претемагало - *фиј.* комедијант, глумац, лија, лисац - *реј.* лицемерац, лицемерник, лукавац, дволичњак, притворица - *жарј.* позер - *изр.* човек са два лица, тањир са два лица, који седи на две столице - уй. подлац, лажов

лицемеран прид. непоштен, препреден, прорачунат, дволичан, претворан, смишљен, срачунат, подмукао, префриган, перфидан, превртљив, подао, неискрен, притворан, намазан *фам.*, лупешки *хрв.*, татски *хрв.* - уй: покварен - *сл:* лоповски, лукав

лицемерје с ❶ дволичност, неискреност, дволичје, подлост, препреденост, лицемерност, лицемерство, претварање, претворност, поганост, перфидност, перфидија, превртљивост, нитковлук, домишљатост, префриганост, хипокризија, подмуклост, непоштење, притворство, заплотњаштво, притворност, злоћа, бесрамност, хипокритичност, улагивање, лажљивост, претворивост, злоба, фаризејство *арх.*, хињење *арх.*, химбеност *арх.*, лицумјер *хрв.* - *сл:* ласкање, улизиштво ❷ в. лаж 2.

лицемерност ж в. лицемерје 1.

лицемерство с в. лицемерје 1.

лицитатор м аукционар, конкурент, надметач, дражбоватељ *хрв.*

лицитација ж аукција, јавна продаја, надметање, вендиција *реј.*, лицба *арх.*, јефтимба *арх.*, дражба *хрв.*

лицитирати несврш. непрел. изложити на лицитацији, надметати се, ауктирати *реј.*, дражбовати *хрв.*

личан прид. властит, особни, персоналан, индивидуалан, свој, сопствен, рођени, осебујан *хрв.* - уй: оригиналан 1., својствен

личити несврш. непрел. ❶ асоцирати, сећати (на некога), наликовати (некоме), наличити, бити сличан/налик, изгледати као (неко/нешто), сличити, подсећати (на некога), ликовати *реј.* ❷ (остављати утисак) в. деловати 1.

личност ж ❶ в. лице 3. ❷ природа, нарав, ћуд, дух, темперамент, сензитивитет, ков, карактер, особа, особине, особеност, посебност, Ја, его, душа, идентитет, индивидуалност, индивидуалитет, настројеност, нутрина, унутрашњост - уй. крв *фиј.*, штих *фам.*, натура *реј.* ❸ в. лик 4.

лишај плућњак м бот. (лат. *Lobaria pulmonacea*) *реј:* лишањ, дубови мох, маховина по дубју

лишен прид. (права) в. обесправљен

лоби м ▼ уй. организација 1.

ловити несврш. прел. ❶ (~ животиње) хватати, гонити, вребати, убијати ❷ *фиј.* (~ некога) трчати (за неким), јурити, пратити, салетати, гонити, гањати, вијати, прогонити, пецати, витлати, следити, вребати, прогањати, уходити, довијати, изгонити, потерати, кебати *фам.*, хајкати *реј.* - уй: шпијунирати

ловорвишња ж бот. (лат. *Prunus laurocerasus*) *реї*: зеленичје, зеленичица, лорбер-вишња, зелениче

ловорика ж бот. (лат. *Laurus nobilis*) *реї*: даворика, зеленика, јаворика, лавор, лаворика, ловор, ловорик, лорбар, лорбек, лорбер, лорика

логика ж ❶ (оно што је логично, што одговара законима логике) разложност, разборитост, разумност, здраворазумност, повезаност, рационалност - *уй*: мишљење, логичност, систем - *сл*: метод, дедукција, дијалектика ❷ (главно у нечему) смисао, бит, суштина, мета, поента, резон, сврха, циљ, битност, душа *фиї*, поанта *хрв*.

логичан прид. ❶ логички, разложан, следствен, разборит, разуман, здраворазумски, смислен, повезан, рационалан ❷ в. очекиван

логичност ж аналитичност, методичност, осмишљеност, исправност, организованост, синтетичност, дедуктивност, смисаоност, разложност, доследност, тачност, разборитост, кохерентност, систематичност, сувиелост - *уй*: логика, рационалност, интелигенција

лого м логотип - *уй*. обележје

логор м ❶ (војни ~) камп, табор, седиште, штаб, средиште, упориште, база, лагер *хрв*. - *уй*: касарна, склониште, ❷ (извиђачки ~) камп, бивак, табор, логориште *реї*, збиралиште *хрв*. - *уй*. шатор ❸ (заробљенички ~) камп, казнионица, конц-логор, лагер *арх*. - *уй*. затвор

логораш м в. кажњеник

логоровати несврш. непрел. (привремено проводити време у логору, под шаторима) камповати, логорити, биваковати *арх*.

логос м ❶ реч, говор, предање ❷ (ло-

гично расуђивање) в. интелигенција 1.

логотип м лого, заштитни знак - *уй*. обележје

лођа ж в. балкон

ложење с ❶ паљење, потпаљивање, потпала, потпиривање ❷ *жарї*. в. лагање

ложити несврш. прел. ❶ палити, потпаљивати, потпиривати ❷ *жарї*. в. наговарати 1. ❸ *фам*. в. лагати ❹ *фам*. залуђивати, узбуђивати, палити *фам*., пржити *жарї*.

ложити се несврш. прел. *фам*. ❶ (на неког) бити заљубљен, палити се *фам*., пржити се ❷ (на нешто) в. свиђати се

лоза ж ❶ витица, грожђе, врежа, лозица, дивља лоза, трс, вршика, издањак, огрозд, тртовина *реї*., јагурида *реї*., цонкавица *реї*., рашљика *реї*., лозница *реї*., трта *реї*., јагреш *реї*., вињика *реї*., греш(љ)ика *реї*., вињага *реї*., лико *реї*., чокот *реї*., диволоза *арх*. - *уй*. пузавица ❷ *бої*. (лат. *Clematis*) павит, повијуша, шепутљика, бела лоза, пузавица, пењачица, верач *реї*., павир *реї*., паветина *реї*., скробут *реї*., пењалица *реї*., шкробут *реї*., гранача *реї*., скробутина *реї*., павитина *бої*. витина *суж*. ❸ (која ствара хлад) в. вењак ❹ (ракија) лозовача

лозинка ж одзив, дозив, парола, пасворд *жарї*. *суж*.

лозица ж в. лоза 2.

лој м (у исхрани) маст, масноћа, сало - *уй*. маслац

лојалан прид. привржен, веран, одан, нераздружив, поверљив, сигуран, присан, предан, неодвојив, поуздан, од поверења, верован *арх*. - *уй*: искрен, поштен, добар

лојалност ж верност, оданост, приврженост, поверљивост, пожртвова-

ност, постојаност, непроменљивост, поузданост - уи: искреност, поштење
лојаница ж в. свећа

локал м ❶ в. кафана ❷ в. продавница ❸ в. кафе

локалан прид. в. овдашњи (или тамошњи)

локалитет м ❶ место, подручје, област, крај, зона, рејон, предео, средина, простор, територија, локација, амбијент - уи: околина ❷ археол. налазиште, коп, откоп, локација

локарда ж зоол. (лат. *Scomber colias*) (морска риба) коштуњача, гранцат, ланцарда, плавица

локација ж (место прецизно одређено у циљу извођења неких активности) положај, тачка, пункт, средиште, место, локалитет ❷ в. локалитет 1. и 2.

локвањ м бот. (лат. *Nymphaea alba*) реј: бели локвањ, лопоч, бијели лепух, водени плутњак,

локвањ м в. лотос

локна ж коврца, увојак, витица, коврча, увојница, кудра, завијутак, ролна, завојак, цакна фам., фрчка фам.

локнаст прид. в. кудрав

лола м ж ❶ в. лакрдијаш ❷ в. бекрија ❸ м в. женскарош ▼ уи: мангуп, луталица

лолање с ❶ в. лумповање ❷ в. лутање 1.

лолати се несврш. ❶ в. лудовати ❷ реј. в. лутати

лолински прил. обешечаки, бекријски, мангупски, враголасто, бо(х)емски, шеретски, несташно, фрајерски, ђаволасто, лолски, бекријански, факински, бекријашки, шмекерски фам., окачењачки фам.

лом м ❶ в. неред 2. ❷ в. крхотине

ломан прид. ❶ в. ломљив ❷ в. болећив

ломатати се несврш. (ићи по лошем путу) ломатати се, кршити се, потуцати се

ломити несврш. прел. ❶ сламати, кршити, крцати, разбијати, кидати, размрскавати, крхати, крцкати, комадати, лупати, преламати, ламати реј., поламати реј. ❷ фии. в. млити 1.

ломити се несврш. ❶ ломити се, сламати се, разбијати се, кидати се, разарати се, раздвајати се, распадати се, крхати се, цепати се, пуцати, прскати ❷ в. ломатати се ❸ фии. в. мучити се 1. ❹ фии. в. двоумити се ❺ фии. (превише се бринуту о некоме) кршити се, сатирати се

ломљава ж ломљење, ломњава, кршење, сламање, разбијање, крхање, крцкање, лупање, кршење, крцање - уи: бука

ломљив прид. крт, ломан, крхак, неотпоран, скршив, трошан, фрагилан, дробљив, кидљив, кршљив, мрвљив, сломљив, крхак, разрушив, уништив, нежан фии.

ломност ж в. болећивост 1.

ломњава ж в. ломљава

лопатар м зоол. (лат. *Dama dama*) врста јелена

лопов м крадљивац, пљачкаш, одметник, лупеж, преступник, лупача, отимач, тат, сецикеса, дугопрсташ, крадикеса, лоповчина, лопурда, лопушина, пленилац, гангстер, разбојник, бандит, делинквент, хајдук суж., провалник суж., цепарош суж., дрпарош жарі., шанер жарі., пацов жарі., вагабунд арх., шатровац арх., угурсуз арх., хаин реј., харамија реј., пуштахија арх., куче йој. - уи: вуцибатина, варалица, нитков, битанга, проби-свет, силеција, злочинац - сл: издајица, кривац, мафијаш, убица, крими-

палац▼ уй. леништина 1., лош човек, клика, лихвар, лукавац

лоповлук м ❶ крађа, отимачина, грабеж, пљачка, јагма, лоповштина, гусарство, пиратство, пиратерија, лупештво, хајдучија, пороб, покрада, поткрађа, грабеж, разбојништво, мажњавање *фам.*, лора *арх.*, утаја *суж.*, провала *суж.*, похара *хрв.*, татбина *хрв.* - уй. превара, злочин ❷ в. плагијат ❸ в. неморал 2.

лоповски прид. лупешки, пљачкашки, пљачкарошки, гусарски, пиратски, отимачки, хајдучки, кесарошки, разбојнички - уй. лицемеран

лоптаст прид. в. кружан 2.

лорд м ▼ уй. племић

лосос м зоол. (лат. *Salmo salar*) лакс

лостура ж зоол. (лат. *Pinna nobilis*) љуштура, периска

лотос м бот. (лат. *Nelumbo nucifera*) локвањ

лош прид. ❶ рђав, слаб, никакав, траљав, тричав, безвредан, невредан, безвезан, бедан, јадан, мизеран, слабог квалитета, неквалитетан, млак, худ, другоразредан (треће-, ниже-), недовољан, осредњи, исподипросечан, онакав, такав, климав, лабав, којекакав, леви *фам.* ❷ злобан, безобразан, аморалан, зао, бесраман, покварен, непоштен, бестидан, безвезан, подао, подмукао, бешчастан, бескарактеран, неваљао, нечастан, неморалан, охол, препреден, opak, притворан, осион, вероломан, перфидан, безочан, префриган, пакостан, срамотан, непослушан, дрзак, злоћудан, обестан, инфаман, дијаболичан, недостојан, прорачунат, искварен, недисциплинован, безобзиран, неотесан, несавестан, лоше васпитан, хулан, без поштовања, неисправан, безморалан, премазан/намазан свим мастима,

издајнички, продао би и своју мајку, богохулан, сраман, страшан, намазан свим мастима, неплеменит, неетичан, фриволан, неправичан, недоличан, неславан, нецивилизован, подмитљив, грешан, нечист, непристојан, страховит, поган, надут, ружан *фиї.*, прљав *фиї.*, низак *фиї.*, нечувен *фиї.*, некрепостан *реї.*, смрадан *фам.*, дрзовит *фам.*, злочест *фам.*, кваран *фам.*, либертински *арх.*, худ *арх.*, киван *реї.*, претворан *реї.*, иморалан *реї.*, химбен *хрв.*, нећудоредан *хрв.*, дебеле коже *изр.* - уй: бедан, некултуран, несташан, дивљи, заједљив, гадан, лицемеран, немиран - сл: неправедан, порочан, неискрен

лоше прил. ❶ неквалитетно, лабаво, слабо, траљаво, лаички, нестручно, бедно, јадно, невешто, нестручњачки, почетнички, шарлатански, климаво, незналачки, неприкладно, некомпетентно, тричаво, непрофесионално, мизерно, неизвежбано, недовољно, никакво, без стручности, неквалификовано, млако, аматерски, непотковано, рђаво, аматорски *реї.*, дилетантски *фам.*, фушерски *жарі.* - сл: бедно, јадно ❷ (~ се понети) ружно, ужасно, грубо, катастрофално, поражавајуће, поразно, страшно

лош човек м нитков, гад, бедник, бараба, безочник, дволичњак, лицемер, хуља, битанга, изрод, подлац, безобразник, превртљивац, хипокрит, препредењак, бесрамник, покварењак, бестидник, подмуклица, ђаво, ништарија, сплеткарош, пробисвет, проклетник, мутивода, мутикаша, дрзник, псето, цукац, стока, уштва, неваљалко, нечасник, притворица, неваљаца, преварант, злобник, нечовек, злоћа, непоштењак, пакосник, перфиднић, гуја, цукела,

мамлаз, прогута, морална наказа, смутљивац, балабандер, двоструки играч, муфљуз, морални имбецил, живина, ништавац, неотесанац, претворник, препреденко, безвредник, животиња, бескичмењак, мекушац, крмак, смеће, морална нула, крпа (од човека), морално смеће, прасац, брука, поганчина, свиња, гњида, антихрист, ђубре (од човека), палаворда *реї.*, претворица *реї.*, љигавац *фам.*, љига *фам.*, гнус *фам.*, смрад *фам.*, смрдљивац *фам.*, фукара *нар.*, пичка *нар.*, курвин син *нар.*, рђа *нар.*, шугавац *нар.*, пизда *нар.*, дркација *нар.*, шуфт *реї.*, угурсуз *арх.*, фарисеј *арх.*, галијот *арх.*, хахар *арх.*, ванцага *арх.*, одљуд *реї.*, стодлака *реї.* - уї: простац, скитница, улизица, ласкавац, хулиган, враголан

лубеница ж бот. (лат. *Citrullus vulgaris*) *реї:* бостан, врежа, диња

лубин м зоол. в. бранцин

луг м шума, гај, забран, густиш, гора, честар, шумарак, лес, младиковина, шумица, боскет *реї.*, дубрава *арх.*

луд прид. (душевно оболео) умоболан, неурачунљив, махнит, помахни-тао, блесав, шашав, ћакнут, ударен, дрмнут, заврнут, шукнут, шенут, зве-каст, муњен, будаласт, суманут, лудаст, лупнут, помакнут, чукнут, сулудаст, коме фали нека даска *изр.*, ударен мокром чарапом *изр.*, блентав, блекаст, чује како трава расте *изр.*, блажен, бенаст, залупан, лети-лети *фам.*, шук-шук *фам.* - уї: неуравно-тежен, безуман, махнит, сулуд

луда м ж ❶ в. лакрдџаш ❷ в. лудакиња ❸ в. блесан 2.

лудак м (луд човек) умоболник, слабоумник, блесан, блесавко, болесник *фам.*, пацијент *фам.*, болид *жарї.*, шашавац *еуф.*, шашавко *еуф.*, норац *реї.*,

луђак *реї.* - уї. глупан

лудакџиња ж безумница, умоболни-ца, луда, лудача, блесанка, луђакџиња, блесавка, неумница, лудна *реї.*, луда-ија *реї.*, луданца *реї.*, бена *реї.*, кле-бецанка *фам.*, пацијенткиња *жарї.*, ментолка *жарї.*

лудаст прид. в. блесав 1.

лудача ж в. лудакџиња

лудачки прил. лудо, неразборито, сулудо, сумануто, бесомучно, избе-зумљено, неприсебно, изван себе, не расуђујући, махнито, безглаво, у бу-нилу, у лудилу, помамно, распамеће-но, без памети

лудети несврш. непрел. ❶ беснети, хистерисати, будалити, бестијати, дивљати, постајати луд, бенавити, махнитати, скретати памећу, шизети *фам.*, пиздети *нар.*, дилејисати *жарї.*, аветати *реї.*, аветињати *реї.* ❷ в. лудирати се

лудило с деменција, безумље, без-умност, сулудост, махнитост, умобо-ља, лудња, френезија, неурачунљивост, помахниталост, подивљалост, неумност, застрањеност, бунило, из-безумљеност, шашавост, сумануто, бесвесност, распамећеност, лудост, помама, ментална/умна поремеће-ност, безумништво, безглавост, ду-шевна оболелост, безумство, болест, душевно растројство, махнит, полу-дење *арх.*, манија *йсих.* - сл: блесавост *йсих.*, хистерија

лудирати се несврш. ❶ глупирати се, измотавати се, зевзечити се, зафр-кавати се, лудовати, лудети, врагова-ти, дедачити се, мајмунисати се, буда-лисати се, шагачити се, завитлавати се, изводити (бесне глисте) *фам.*, зе-зати се *фам.*, зајебавати се *жарї.* - уї. шалити се, веселити се

лудо прил. ❶ лудачки, неразбори-

то, безумно, сулудо, сумануто, из-безумљено, бесомучно, неприсебно, изван себе, не расуђујући, махнито, безглаво, у бунилу, у лудилу, помамно, распамећено, без памети **ж** жарі. в. одлично

лудовање с **л** глупирање, измотавање, зевзечење, мајмунисање, будалисање, враговање, дедачење, зезање *фам.*, зезанција *фам.*, зајебавање *нар.* - уй. провод **ж** в. лумповање

лудовати несврш. непрел. **л** в. лудирати се **ж** в. пијанчити

лудорија ж **л** будалаштина, којештарија, бесмислица, небулоза, глупост, апсурд, несувислост, идиотарија, глупарија, нонсенс, несмисао, безвезарија, безумност, кретенарија, идиотлук, бљезгарија, апсурдност, смејурија, брбљарија, измишљотина, галиматјас, бедастоћа, тротларија, којешта, апсурдитет, неумност, бесемељност, неоснованост, хец, лупетање, безразложност, бургија, велика глупост, лудост, мудролија *ирон.*, аветлук *реі.*, бестилук *реі.*, бисер *жарі.*, неподоба *реі.*, апсурдум *реі.* - сл: комичност, ирационалност **ж** *фиі.* в. враголија

лудост ж **л** в. настраност 1. **ж** в. лудило **ж** лудорија 1.

лук' м бот **л** (лат. *A. ascalonicum*) влашац, влашик, аљма, дробњак, козјак *реі.*, алма *реі.*, ајма *реі.*, лучац *реі.*, добрињак *реі.*, шнитлинг *реі.*, љутика *реі.*, шкалуња *реі.*, шкалоња *реі.* **ж** *бойі.* (лат. *Allium сера*) црвени лук, црни лук, црвенац, капула *реі.*, кромид *реі.*, кромит *реі.*, лучац *фам. реі.*, лукац *фам.* - суж: рапацик *реі.*, арпацик, луковац *реі.* - уй: љиљан, празилук, бели лук, влашац **в** уй. бели лук, празилук

лук' м **л** прегиб, завој, вијуга, обли-

на, венац, кривина, бандажа, колобар, окука, набор, кривуља, савијутак, витица, завијутак, превој, зглоб, обруб, део круга, крива црта, банда, спирала, рескавица *реі.*, шевуљица *реі.*, завојица *реі.*, обрт *реі.*, сагиб *реі.*, синус *маі.*, косинус *маі.*, тангенс *маі.*, волута *сйруч.* - уй: црта, прстен, круг - сл: кружница, кугла, полукруг **ж** в. свод

лука ж док, кеј, мол, сплавница, устава, лукобран, гат, бродиште (пристаниште за скеле),моло, део луке/озидани насип за пристајање бродова, долма *реі.*, пристан *реі.*, порат *реі.*, мул *реі.*, муо *реі.*, порт *реі.*, муло *реі.* - уй: насип, пристаниште, брана

лукав прид. **л** препреден, префриган, превејан, овејан, рафиниран, подмукао, потуљен, шеретски, шерет *нейром.* - уй. лицемеран, лажљив, зао **ж** в. довитљив 2.

лукавац м препредењак, мутивода, мутикаша, префриганац, покварењак, човек-видра, подмуклица, стари лисац, мућкарош, лукавко, зврк, превејанац, профитер, лисица *фиі.*, лисац *фиі.*, јегуља *фиі.*, муватор *фам.*, мајстор *ексйр.*, харамија *арх.*, хунцут *арх.* - уй. сналажљивац, дипломата

лукавство с **л** манипулација, превара, обмањивање, обрлаћење, манипулисање, искориштавање, збуњивање, преобраћање, стратегија, злоупотреба убеђивање, придобијање, искоришћивање, испирање израбљивање, контролисање, обрлаћање, лукави маневар, лукавост, маневар, контрола, вештина, залуђивање (некога), тактика, вешт поступак, војња *фиі.* *жарі.*, лоботомија *жарі.*, навлачење *жарі.*, израђивање *жарі.* - сл: индоктринација, уцена - уй. обмана 1. **ж** в. лаж 2.

луксуз м раскош, сјај, помпа, изобиље, обиље, обилност, богатство, комфор, гизда *арх.* - уй. лепота 1.

лумбрак м зоол. (морска риб, лат. *Crenilabrus pavo*) смоквица

лумпација м в. бекрија

лумперај м в. лумповање

лумповање с бекријање, банчење, пијанчење, пијанка, лумперај, баханал, лолање, лудовање, алкохолизација, алкохолизирање, шенлучење, лумпација, разуздана забава, лумповка *арх.*, теревенка *фам.*, циркање *фам.*, рађење *жарі.*, локатив *жарі.*, дернек *реі.*, шенлук *реі.*, тулум *реі.*, пијавел *реі.*, думбус *арх.* - уй: весеље, баханалије забава - сл: вечеринка, певанка, оргије

лумповати несврш. непрел. пијанчити, банчити, шенлучити, теревенчити, лудовати, пити, пијанчевати, пировати, лолати се, проводити се, веселити се, бекријати, ударати бригу на весеље, гостити се, бучно славити, лумпати, годовати *арх.*

лумповка ж ❶ (весела песма која се пева при лумповању) ▼ уй. песма ❷ *арх.* в. лумперај

лунарни прид. месечев

луњало с в. луталица

луњати несврш. непрел. в. лутати

лупа ж ❶ (увећавајуће сочиво) повећало, сочиво, лећа, стакло ❷ в. лупање 1.

лупање с ❶ тандркање, бука, треска, клопарање, тутњава, чангрљање, лупа, ударање, лупарање, халабука, ломњава, клопот, звекет, прасак, брека, клопотање, праскање, лупњава, грување, ларма, тресак, грохот, праска, тропотање, звекетање, штропот, топот, бусање, лупкање, кврцкање, тропот, бат, шопот, бубетање, тарла-

бука, трескање, ломљавина, зврјање, звека, куцкање, бубњава, тумбање, штробот, бубњање, тутањ, шоботање, шобот, лопот *реі.*, лопотање *реі.*, ломот *реі.*, дрка *реі.*, громотање *реі.*, весак *реі.*, трубњава *реі.*, громот *реі.* - уй: бука, драње - сл: грохот, ломљава ❷ *фії.* (причање глупости) в. лупетање 1.

лупар м зоол. (лат. *Patella*) прилепак, чупка

лупарање с в. лупање

лупарати несврш. непрел. в. лупати 1.

лупати несврш. непрел. прел. ❶ *не-йрел.* (правити буку лупањем) ударати, бучати, топотати, лармати, трескати, грувати, тумбати, тутњати, лупетати, грмети, штропотати, праскати, тандркати, дрндати, клопарати, лупарати, тарлабучити, халабучити, бактати, хуктати ❷ *йрел.* в. ломити 1. ❸ (о сату, срцу) куцати, куцкати, чукати, кврцати, тиктакати, ударати, тући ❹ *йрел.* в. млатити 1. ❺ *фам.* в. лупетати ❻ *йрел.* в. мутити 1.

лупетало с в. причалица 1.

лупетање с *фам.* ❶ *фам:* тртљање, лупање, трабуњање, блебетање, брбљање, лајање, кокодакање, ћакулање, жуборење, блејање, булажњење, баљезгање, тлапња, будалисање, наклапање, клепетање, ландарање, бљузгање, зврндање, бљезгарење, фрфљање, говоркање, бубетање, дромбуљање, трућање, брабоњање, тупљење, бенетање, бунцање, тандркање, преклапање, претресање, пртљање, вербализам, говоранција, блаблакање, фразирање, млађење празне сламе, шупљирање, лупарање, крекетање, лапрдање, прдлање, тралалајка, дробљење, тралала, проваљивање *жарі.*, паламуђење *нар.*, празнословје *арх.* ❷ в. лупање 1.

лупетати несврш. непрел. прел. фам. брбљати, блебетати, верглати, будалити, балавити, торокати, млети, тупити, трућати, жвакати, слингити, слинавити, кокодакати, тртљати, клапарати, кланусати, крекетати, лапарати, будалисати, цвркутати, клопарати, бубати, претресати, лупати глупости, гњавити, вести, бунцати, наклапати, говорити којешта, фрфљати, блузгати, гакати, тлапити, тралалакати, тркљати, не заклапати (уста), говорити глупости, жуборити, дромбуљати, млатити, бубетати, левентати, зјалити, ваљати, пртљати, бургијати, преклапати, говорити без везе, брстити, лупарати, не знати се зауставити, шупљирати, говорити све и свашта, баврљати, лупати, тркељати, балити, трубецати, лајати, нагваждати, валатати *реј.*, алакати *реј.*, бргљати *реј.*, лапандати *реј.*, чаплискати *реј.*, лопатати *реј.*, бестињати *реј.*, бештијати *реј.*, ламињати *реј.*, бенавити *реј.*, бестијати *реј.*, аветињати *реј.*, брснати *реј.*, чантрати *фам.*, дробити *фам.*, глупарати *фам.*, дрндати *фам.*, баљезгати *фам.*, лапрдати *фам.*, булазнити *фам.*, куретати *фам.*, трабуњати *фам.*, тандркати *фам.*, просеравати се *нар.*, лелемудити *нар.*, кењати *нар.*, говногризати *нар.*, прдлати *нар.*, срати *нар.*, брабоњати *нар.*, паламудити *нар.*, прдети *нар.*, јести говна *нар.*, проваљивати (се) *жарј.*, изваљивати (се) *жарј.*, причати тралалајке *арх. изр.*, празнословити *арх.*, блаблаблакати *реј.*, блејати *реј.*, ландарати *реј.*, бенстати *реј.*, клепетати *реј.*, млатити празну сламу *изр.*, млатити глогине *изр.* - уј: часкати, говорити, досађивати

лупештво с ❶ в. лоповлук ❷ в. криминал ❸ в. неморал

лупити сврш. непрел. прел. ❶ *йрел.* ударити, одаламити, звизнути, ошинути, клепити, мазнути, мунути, опаучити, пљеснути, опендречити, одвалити, бупити, ребнути, дешити, лупнути, љопити, чвргнути, бубнути, грунути, лоћнути, пукнути, млазнути, генути, кркнути, шљиснути, клепнути, млатнути, шикнути, опајдарити, бребнути, жвајзнати, крнути, пљуснути, ритнути, ћушнути, марнути, дрмнути, шукнути, акнути, чукнути, ошамарити *суж.*, ошалапити *фам.*, патосати *фам.*, шљуснути *фам.*, понодити *фам.*, патосирати *фам.*, шорнути *фам.*, рокнути *фам.*, ошајдарити *фам.*, опандркнути *фам.*, ћопити *фам.* - уј: развалити, распаљити, треснути ❷ *нейрел.* (рећи глупост) треснути, изланути, истрабуњати, бубнути, ланути, изблебетати, избрбљати, блебнути, избацити, испалити *фам.*, одвалити *фам.*, провалити (се) *фам.*, ишчегртати *фам.*, извалити *фам.*, рећи и остати жив *изр.* ❸ (~ о нешто) треснути, ударити, бупити, лупнути, мунути, звизнути, опаучити, бубнути, одвалити *фам.*, одаламити *фам.*, рокнути *фам.*, шљуснути *фам.*, клепити *фам.* ❹ (~ о земљу) в. пасти

лупнут прид. ❶ ударен, окрзнут, напукао, начет, оштећен ❷ в. блесав 1.

лупнути сврш. непрел. прел. в. лупити

лупњава ж в. лупарање

лутак м фам. в. лепотан

луталац м в. луталица

луталица м ж скитница, скитарало, скитничар, скиталац, тумарало, уличар, клошар, бескућник, цуњало, вагабунд, селилац, потуцало, уличњак, потуцач, авантуриста, мувало, скитало, скитач, потукач, бангало, луња-

ло, басало, луталац, фукара, човек с улице, вечни путник - *фам.* клатарало, шалабазало - *фиї.* номад, чергар, чергаш - *реїї.* лангара, скитник, ходалица, ходач, бангалоз, левента, ветрењак, блатотеп, ландокур *йої.* - *арх.* трампер, клатеж, вагант - *реї.* јурук, потепух, ајван, вандрокаш, лонција, хахар, тепац, вандровац, гурбет, јалијаш, лангов - *уй:* беспосличар, просјак, мангуп - *сл:* бадавација, апаш, птица селица *фиї.*

лутање с **о** скитање, тумарање, шарање, полање, смуцање, базање, чергарење, ландарање, скитарање, врзмање, вуцарање, скитња, ландрање, цуњање, потуцање, луњање, лутња, шврљање, клатарење, басање, ландање, зврндање, пребијање по свету, вршљање, врлудање, крстарење, лаздекање *реї.*, бандица *реї.*, лангање *реї.*, шалабазање *фам.*, лудња *арх.*, гурбет *арх. реї.* - *сл:* шетња, ходање **е** в. збрканост 1.

лутати несврш. непрел. (ходати бесцилно) базати, водати се, цуњати, скитати, потуцати се, врзмати се, блејати, крстарити, зијати, врлудати, зјакати, вршљати, ландарати, повлачити се, луњати, шеврдати, врдати, смуцати се, вуцарати се, ломити се, кривудати, шарати, зевати, шврљати, шетати, ићи без циља, базати, теглити се, пребијати се, потезати се, ићи којекуда, кривуљати, шеткати се, прометати се, тепати се *реї.*, вескати се *реї.*, вандровати *реї.*, лангати *реї.*, ландрати *реї.*, ландати *реї.*, тепсти се *реї.*, баврљати *реї.*, лолати се *реї.*, лаздекати *реї.*, мотљати се *фам.*, луфтирати *фам.*, зујати *фам.*, шалабазати *фам.*, цурити *реїї.*, верати се *реїї.*, клатарити се *реїї.*, врсти се *реїї.*, тра-

пати *реїї.*, ићи од немила до недрага *изр.* - *уй:* мувати се 1., беспосличити, кретати се, цеџати

лутка ж **о** играчка, марионета *суж.*, барбика *суж.* **е** *фам.* в. лепотица

луткица ж *фам.* в. лепотан

луфтати несврш. прел. в. проветравати

луфтирање с в. проветравање

луфтирати несврш. прел. в. проветравати

луцерка ж бот. (лат. *Medicago sativa*) *реї:* детелина, усевна вија, питома детелина, плава детелина

луцидан прид. в. интелигентан

луцидност ж в. интелигенција 1.

Луцифер м **уї.** Даница

луцкаст прид. в. блесав 1.

луч ж арх. **о** в. светло **е** в. зрак **е** црни бор - *уй.* бор

луча ж арх. **о** в. светло **е** в. зрак

лучац м бот. (лат. *Alliaria petiolata*) *реї:* чешњача

лучење с **о** (прављење разлике) разликовање, разазнавање, распознавање, разабирање, диференцирање, разлучивање **е** (~ течности) излучивање, секреција, испуштање, пуштање, избацивање **е** одвајање, издвајање, раздвајање, рашчлањивање, одељивање, разједињавање, разграђивање, растављање, разврставање, сепарирање, разлучивање, цепање *фиї.*, черечење *фам.*, декомпоновање *суж.*

лучити несврш. прел. **о** увиђати/примећивати разлику, разликовати, разазнавати, распознавати, разабирати, разлучивати, раздвајати, диференцирати **е** (~ течност) излучивати, испуштати, пуштати, избацивати, сузити *суж.* - *уй.* лити **е** в. одвајати

Љљ

љигавац м фам. в. лош човек

љиљан м бот. (лат. Lillium candidum) лиљан, крин - *реј*: бела лиља, лелуја, бели жуљ, бела лилија, бели замбак, бела алелуја, жиљ, лимбар, бијели лијер, бијела богиша, лир, бели љиљан, лиљ, занбак, крен, лилиа, лер *јесн*.

љоскавац м бот. (лат. Physalis alkekengi) *реј*: пљускавац, поганчева трава, бебица, бебичњак, велика пасвица, виноградска михуричина, воскавац, вучја јагода, дивља паприка, љускавац, чифутска трешња

љоснути сврш. непрел. фам. в. пасти

љубав м ж присност, приврженост, привлачност, блискост, заљубљеност, топлина, наклоност, интимитет, ода-ност, фамилијарност, интимност, магнетизам *фиј.*, севдах *реј.*, хемија *фам. фиј.* - *уј*: слога, пријатељство, нежност

љубавник м младић, заручник, момак, вереник, дечко, изабраник, даса *фам.*, тип *жарј.*, фрајер *жарј.*, швалер *суж.*

љубавница ж девојка, женска, ци-

ца *фам.*, риба *жарј.*, швалерка *суж.*

љубазан прид. сусретљив, преду-сретљив, срдчан, рафиниран, услу-жан, углађен, пријатан, профињен, фин, доличан, центлеменски, при-стојан, угодан, културан, уљудан, ка-ваљерски, лепих манира, диван, на услузи, несебичан, добро васпитан - *уј*: човекољубив

љубазност ж в. учтивост

љубак прид. в. леп

љубимац м мезимац, фаворит, ми-љеник, обожавани, идол, милосник, маза, протеже *реј.*, мињон *реј.* - *уј*: јунак, херој

љубитељ м в. заговорник

љубити несврш. прел. **❶** (обасипати пољупцима) љубити, целивати, цма-кати *фам.* **❷** в. воleti 1.

љубичар м в. сплаваш

љубичаст прид. лила, љубичан-ствен *жарј.*

љубопитљив прид. радознао, за-интересован, љубопитан, питљив, заинтригиран, куриозан *реј.*

Људескара м ❶ в. људина ❷ в. грмаљ 1.

Људи м мн. ❶ људски род, човечанство, људство - уй. човек ❷ в. народ 2. ❸ в. колектив

Људина м ж гигант, грдосија, цин, великан, див, титан, напаст, неман, горостас, рмпалија, грмаљ, људескара, колос, оријаш, голијат, слота, гренадир, исполин, натчовек, људа, изрод, крамп *фиј.*, чудовиште *фам.*, громада *фам.* - уй: креатура, карикатура

Људождер м канибал, антропофаг
Људски¹ прид. ❶ човечји, човечански ❷ в. земаљски 2. ❸ в. исправан 1. ❹ в. поштен

Људски² прил. в. добро1

Људскост ж в. несебичност

Људство м с ❶ в. људи 2. ❷ *фиј.* в. војска

Љуљ м бот. (лат. *Lolium temulentum*) *реј:* врат, вртоглавица, заврат, луда трава, пијана трава, уродица

Љуљашка ж ❶ њихалка, љуљка, лежалка, љуљачка *реј.* ❷ в. колевка

Љупкост ж лепота, дражест, дражесност, заводљивост, допадљивост, угодност, примамљивост, грација, шармантност, шарм, привлачност, драгост, грациозност, магнетизам, неодољивост, склад, складност, милолина, чар, симпатичност, умиљност, пожељност, драж, финоћа, атрактивност, красота, убавост, умиљатост, пријатност, симпатија, наочитост, леполикост, миљушност, примамљивост, лепушкост, угода, милоћа, миловидност, занимљивост, замамност, магнетичност, магнет *фиј.*, магија *фиј.*, зор *реј.*, аман *реј.*, мачкастост *фам.* женственост *суж.*, - уй: благод, харизматичност, доброта, нежност

Љускавке ж мн. зоол. (лат. *Sparidae*) коштуњаче

Љут прид. ❶ в. љутит ❷ (љутог укуса) папрен, жесток *фиј.*, оштрог укуса ❸ нагао 1.

Љутина ж ❶ (о укусу) папреност, жестина ❷ в. љутња

Љутит прид. срдит, бесан, гневан, иживциран, изнервиран, јаростан, махнит, киван, надурен, огорчен, узрујан, озлојеђен, горопадан, раздражен, расрђен, испровоциран, гневљив, накострешен *фиј.*, стекли *скс-йр. реј.* - уй: нерасположен, насилан, дзак 1., побеснео - сл: нервозан, узнемирен, бунтован

Љутитост ж в. љутња

Љутић м бот. (лат. *Ranunculus acer*) *реј:* барски чичак, вража стопа, гороцвит, ђурђевац, ђурђевче, жабјак, жабљак, жабница, жабокрек, жажара, изјед, искрица, љутиче, мамка, маслице, пјевчић, самојед, трава од изједа

Љутица ж зоол. (змија отровница, лат. *Viperinae*) випера, отровница, отровна змија

Љутљив прид. в. пргав

Љутња ж срџба, љутитост, прекост, јарост, огорченост, афект, афекат, гнев, гневност, раздраженост, јар, бес, јеткост, јед, бесноћа, раздражљивост, љутина, озлојеђеност, набуситост, узрујаност, срдитост, зловоља, срдња, срда *реј.* - уй: разјареност, лудило, заједљивост, изопаченост, нерасположење, негодовање - сл: помућеност, узбуђење, еуфорија, надуреност, нагон

Љуто прил. ❶ (о укусу) папрено, жестоко ❷ срдито, бесно, гневно, иживцирано, изнервирано, јаросно, махнито, кивно, надурено, огорчено, узрујано, озлојеђено, горопадно, раздражено, расрђено, испро-

воцирано, гневљиво, накострешено
фії. ❸ в. много

љуштити несврш. прел. ❶ (скидати

кору) гулити, скидати, гребати, од-
страњивати, требити *рей.* ❷ *рей.* в.

цепати ❸ *жарі.* в. пити

Мм

ма узв. ама, аман, па, хајде, та

маг м ❶ пророк, видовњак, врач, врачара, вештац, прорицатељ, чаралац, гатар, визионар, опсенар, гатара, погађач, гаталац, бајало, чудотворац, чаробњак, бели маг, врач погађач, си-хирбаз, црни маг, оракул, травар, хо-ца, негромант, урочник, некромант, бајач, видар, задиг *реї.*, задик *реї.*, здухач *арх.*, вједогодња *арх.*, викан *реї.*, жрец *реї.*, чудотворник *реї.*, јасновидац *реї.*, врачар *реї.*, врачо-лија *реї.*, мантијаш *йої.* - уй: лекар, астролог ❷ окултиста, чаробњак, врач, езотеричар, мистик, духовњак, езотерик, гностик, духовник, жрец, магичар, учитељ магијских вештина, чаробник, волшебник *йої.* - суж: ша-ман, кабалиста- уй: пророк, свеште-ник - сл: учењак, мислилац ❸ в. ма-ђионичар

магазин м ❶ лагер, стовариште, ремиза, магаза, складиште, магацин, спремиште, депо, пристаниште, гара-жа, комора, чувалиште, хангар, одла-галиште, возни парк, сместиште, по-

хранилиште, слагалиште, румплци-мер, спременик *реї.*, поклад *арх.*, колница *реї.*, репозиториј *реї.* ❷ в. житница ❸ в. часопис

магарац м ❶ зоол. (лат. *Equus asi-
nus*) товар, осао, сивац - сл. мазга, мула, мазгов ❷ *фиї.* инатљивац, сва-ђалица, бандоглавац, прэница, пр-гавко, самовољник, пргавац, тврдо-корник, непопустљивац, својеглавац, свадљивац, тврдоглавац, пркосник, тврдоглавко, тврда глава *фиї.*, тврд орах *фиї.* - *фам.* бузда, сом, мазга, ован, парип, сомина, мазгов - *реї.* ба-јага, засуканац ❸ *фиї.* в. незналица

магацин м ❶ лагер, стовариште, ремиза, складиште, спремиште, де-по, магазин, пристаниште, гаража, комора, чувалиште, хангар, одлага-лиште, возни парк, сместиште, по-хранилиште, слагалиште, румплци-мер, спременик *реї.*, магаза *фам.*, по-клад *арх.*, колница *реї.*, репозиториј *реї.* ❷ в. житница

магија ж ❶ врацбина, чар, урок, ча-ролија, чудо, трик, чари, чини, опсе-

на, обмана, устук, бајалица, гаталица, гатка, магичност, чин, врачарија, чаробњаштво, чаробништво, бајавица *реї.*, врача *реї.*, бајалуша *реї.*, мађија *реї.*, бајаница *реї.*, сихир *реї.*, некроманција *реї.*, басма *реї.*, некромантија *реї.*, запис *реї.*, негромантија *реї.*, басна *реї.* црна магија *суж.* - уй: врачање, амајлија ❷ предсказање, прорицање, предвиђање, дивинација, гатање, пророчанство, чаролија, видовитост, врачање, предсказивање, бајање, чаробњаштво, чарање, мађијање, гледање судбине, најављивање, погађање, видовњаштво, читање (судбине), гледање у будућност, прошто, бахорење *реї.* - *суж.* спиритизам, нумерологија, леканомантија, негромантија *реї.*, ји-ђинг, некромантија, коскиномантија, стихомантија, катопромантија, тумачење снова, гледање у карте/пасуљ/шољу, отварање тарота, хиромантија ❸ окултизам, чаробњаштво, чаробништво, магија ❹ натприродност, чудо, натприродна моћ, феномен, наднаравност *хрв.* ❺ *фил.* в. љупкост ▼ уй. клетва, врачање 1., мистика

магијски прид. тајанствен, окултан, волшебан, натприродан, загонетан, необјашњив, враџбински, мистичан, чаробњачки, мађијски, тајновит, врачарски, обавијен велом тајни, вилован, мистериозан, мутан, опскуран, фантастичан, виловит, наднараван, вилен - уй. чаробан

магичан прид. в. чаробан 2.

магла¹ ж (водена пара која смањује видљивост) *

магла² узв. в. марш

магнет м ❶ (тело које привлачи предмете од гвозђа и сличних материјала) * ❷ *фил.* в. привлачност

магнетизам м ❶ (привлачна сила

својствена магнетима) * ❷ в. привлачност

магнетичан прид. в. леп

магнуп м ❶ в. враголан ❷ в. женско рош

мада взн. иако, премда, да, и поред тога што, и усто што, ако и, упркос (нечему), ма, прем *арх.*, акопрем *арх.*

мађијати несврш. непрел. в. врачати

мађијски прид. в. магијски

мађионичар м маг, опсенар, илузиониста

маестро м в. мајстор 2.

мазало с в. сликар 1. и 3.

мазати несврш. прел. ❶ премазивати, фарбати, лакирати *суж.*, кречити *суж.* ❷ (лоше сликати) мрљати, брљати ❸ *фил.* в. обмањивати 1.

мазга м ж фиг. в. магарац 1. и 2.

мазгов м фиг. в. магарац 1. и 2.

мазиво с в. маст 2.

мазнути сврш. прел. фам. ❶ в. украсити ❷ в. лупити 1.

мазохизам м (патолошко уживање у властитим патњама) алголагија *мег.*

мајати се несврш. в. лутати

мајдан м в. рудник 1. и 2.

мајка ж ❶ родитељка, матер, мати, рођеница, мама *хил.*, дада *хил.*, матера *реї.* ❷ *фил.* в. баба ❸ *фил.* (назив из поштовања за мужевљево мајку) свекрва, матер, мати, мама ❹ *фил.* заштитница, помагачица, мати *фил.* ❺ *фил.* в. матица 1.

мајмун м ❶ зоол. (лат. *Nauplorrhini*) примат ❷ в. незналица¹ 1. ❸ (знак који се користи у и-мејл адресама) мајмунче, манки *жарі.*, ет *жарі.*

мајор м бимбаша *арх.*, бојник *хрв. исл.*, тисућник *хрв.*

мајоран м бот. (лат. *Origanum majorana*) *реї.* мажурана, мајеран, мају-

ран, мачурана, мезурана, миришљавак, сансег

мајска ружа ж бот. (лат. *Rosa galli-sa*) *реј*: кауг-ђул, каук-ђул, маховинаста ружа, ружа месечарка, француска ружа (лат. *Роса центифолиа*) *реј*: вртница, дуовска ружа, дупљанка, мајска ружа, миришљавка, ремонтанка, рожица, ружа-стоперка, руса-столистица, слаткача, столестица, шипак
мајстор м ❶ занатлија, еснафлија, механичар, плава крагна *фиј.*, обртник *хрв.*, мештар *хрв.* ❷ (онај који се извештио у неком послу) стручњак, зналац, професионалац, експерт, познавалац, виртуоз, маестро, калибар *фиј.*, марка *фиј.*, уметник *фиј.*, чудотворац *фиј.*, упућеник *реј.* ❸ *фам. в.* возач

мајсторија ж ❶ мајсторство, мајсторско дело, ремек-дело, мајсторлук уј. креативност ❷ *в.* компетентност ❸ *жарг. в.* обмана 1.

мајсторски прид. *в.* вешт

мајсторство с ❶ *в.* мајсторија 1. ❷ *в.* компетентност

мајушан прид. *в.* мали 2.

мајчина душица ж бот. (лат. *Thymus serpyllum*) *реј*: мајчина душица, бабина душица, поповац, попонац, бабина душа, бабја душица, буковица, вресковина, врисак, дивљи босиљак, душичина, душичка, материна душица, матерка, тамјаника

мак м бот. (лат. *Papaver somniferum*) *реј*: афион, афиун, ашаш, бели мак, били питоми кукурик, велики мак, вртни мак, дријемак, питоми мак, питоми макаљ

макако м зоол. (лат. *Macaca rhesus*) резус

макао м зоол. (лат. *Psittacidae*) црвена папига, црвена ара

макар прил. бар, ама, барем, само, најмање, било шта, ако не друго, ако ништа, ако не више, минимум, нешто, у најмању руку

макета ж *в.* нацрт 1.

макљати се несврш. *фам. в.* тући се
макнути сврш. прел. ❶ помаћи, померити, помакнути, преместити, мрднути, уклонити, покренути *реј.* - *в.* дићи ❷ *в.* изузети

макнути се сврш. *в.* кренути

максима ж (животна филозофија) начело, уверење, принцип, кредо, гесло, девиза, аксиом, мото, крилатица, поука, парола, мисао водиља, лајтмотив *фиј.*, поучак *реј.*

максималан прид. највиши, највећи, врхунски, пун, оптималан

малаксавати несврш. непрел. *в.* венути 2.

малаксалост ж ❶ исцрпљеност, умор, ослабелост, немоћност, изнемоглост, измученост, немоћ, истрошеност, тромост, изгужваност, уморност, замор, замореност, клонулошћ ❷ *в.* болећивост 1. ❸ *в.* непробуђеност ▼ уј. малодушност

малаксао прид. беспомоћан, слаб, учмао, безвољан, утучен, равнодушан, депресиван, нестабилан, несигуран, тром, летаргичан, тмуран, тетурав, индолентан, апатичан, нерасположен, индиферентан, сломљен, хладан, безизражајан, безбојан, туробан, небрижан, млитав, клонуо, атоничан, покуњен, неспокојан, беживотан, духовно неосетљив, једнолик, немоћан, нехајан, анксиозан, обузет мртвилом, флегматичан, бесполетан, без живости, устајао, натмурен, опуштен, неживотан, неосетан, чамотан, отупео, меланхоличан, сив, малодушан, обамро, баровит *фиј.*, анемичан *фиј.*, туп *фиј.*, запарложен *фиј.*,

погружен *реї.*, шоњав *фам.*, сатрвен *ексїр.*, скрхан *ексїр.*, чаман *рей.* - уї: досадан, уморан

малаксати сврш. непрел. уморити се, ослабити, изнемоћи, клонути, колабирати, калирати, истрошити се, посустати, занемоћи, занемоћати, исцрпсти се, балдисати, јењати, здвојити, колапсирати, умрети *фам.*, крепати *фам.*, липсати *фам.*, рикнути *фам.*

маленкост м в. ситница

малер м несрећа, невоља, неприлика, пех, недаћа, неугода, неугодност, непријатност, потешкоћа, брига, проблем, мука, баксузлук, белај, зло, главобоља *фиї.* - уї. беда 1.

малерозан прид. ① (који стално доживљава малере) баксузан, злосрећан, несрећан, лоше среће, таличан *жирї.* ② (који је неповољан) в. кобан 2.

мали прид. ① ситан, минијатуран, неприметан, неопазив, незнатан, незаметљив, мајушан, патуљаст, неразберив, неупадљив, сићушан, неучољив, омален, микроскопски, умањен, смањен, малешан, мањушан, малечак, малашан, малацак, премален, стањен, портабл *фам.*, мини *фам.*, цепни *фам.*, малецки *фам.* - уї. кржљав 1. ② млад, незрео, детињаст, неискусан, несазрео, инфантилан, недозрео, недорастао, голобрад, младалачки, млађан, јецав *рей.* - *фам.* голобрад, бебаст, балав *йої.*, зелен, кењкав - сл: малолетан, наиван

малиган прид. в. шкодљив

мали екран м *фам.* телевизор, тв, телевизијски пријемник, телевизија *фам.* уї. екран

малина ж бот. (лат. *Rubus idaeus*) *реї:* јагодњак, малина планинска, малињек, маљуга, мурага, пласмика, су-

ница, химпер, црвена јагода, црвена купина

малициозан прид. ① в. зао ② в. шкодљив

малициозност ж ① в. злонамерност ② в. заједљивост

мало прил. ① (у малој количини) недовољно, незнатно, симболично ② (до извесне мере) донекле, помало, понешто, унеколико

малодушност ж (незаинтересованост за спољашњи свет, клонулост духом, утученост) апатичност, апатија, безвољност, равнодушност, нерасположење, јад, жалост, туга, суморност, меланхолија, депресија, депресивност, депримираност, индиспонираност, ожалошћеност, невеселост, бол, потиштеност, снуженост, покуњеност, невољност, незаинтересованост, летаргија, индолентност, индоленција, клонулост, безнађе, клонуће, неутешност, инертност, индиферентност, отупелост, туговање, инерција, очај, флегматичност, неосетљивост, чемер, неспокој, чамотиња, тегиба, песимизам, утученост, сета, сетност, жалостивост, неспокој(ство), мизерија, мртвило, сломиљеност, беживотност, покислост, учмалост, тупост, бедак *фам.*, празнина *фиї.*, млохавост *фиї.*, атонија *фиї.*, погруженост *реї.*, печал *реї.*, безвоља *фам.*, печал *ексїр.*, сплин *рей.* - уї: умор, беживотност, брига 1., мука, лењост - сл: одсутност, безвољност, обесхрабреност, обагрлост

малокрван прид. (који пати од анемије) анемичан, блед, бескрван, слабокрван, бео, бледуњав, бледолик, вампирски *фам.*, вет *арх.*

малокрвност ж анемија, анемичност, бледило, слабокрвност, безбојност, бледоћа, бескрвност, бескрвље

реї., бескривица *реї.*

малолетан прид. (који још нема законска права и обавезе) малодобан - уї. мали 2.

малолетник м тинејџер, дечак, пубертетлија, шипарац, малодобник, дораслица *реї.* - *фам.* дерипште, балалајдер, балавче, балавко, зелембаћ, балавадија, беба, дерле, деран, багаче, балавандер, прцољак, жутокљунац, пиле, пикавац, клинац

малочас прил. в. недавно

малтене прил. в. готово 1.

малтретирати несврш. прел. зостављати, мучити, иживљавати се, тлачити, терорисати, тиранисати, трги, морити, газити, загорчавати живот, мрцварити, бацати на мукe, угњетавати, муштрати, гњавити, кињити, цедити *фиї.*, шарафити *фиї.*, стезати *фиї.*, јахати *фам.*, шиканирати *фам.*, масирати *фам.*, пити крв на сламку *фам. изр.*, кињити *фам.*, протеривати кроз иглене уши *арх. изр.*, задавати мукe *изр.*, вадити душу *изр.*, драти на живо *изр.*, сисати крв *изр.*, вадити маст *изр.*, пећи на лаганој/тихој ватри *изр.*, бријати на суво *изр.*, јебати *нар.*, шибасти *суж.* - уї: злоупотребити, досађивати

маљ м чекић, мацола, млат, бат, кладиво, хамор *реї.*, млатило *реї.*, токмак *реї.*, калапач *фам.*, маца *фам.*, кладивац *реї.*

мама ж хип. в. мајка 1. и 3.

мамац м вабило, варалица, вабац, ваб, вабак, мамило, варац, ешка *реї.*, јешка *реї.* - уї: замка

мамити несврш. прел. ❶ (дозивати животиње вабом) мамити, звати, призивати, дозивати, примамљивати, привлачити, дражити ❷ врбовати, наводити, мамити, наговарати, примамљивати, хушкати, придобија-

ти, натеривати, терати, надахњивати, гонити, привлачити, побуђивати, нагонити, будити *фиї.*, гурати *фиї.*, барити (некога) *фам.*, обрађивати *фам.*, навлачити *фам.*, заносити *фам.* - уї: мобилизовати, храбрити

мамлаз м ❶ в. блесан ❷ в. лош човек

мамљење с ❶ (дозивање животиња вабом) ваб, призивање, мамљење, примамљивање, дозивање, навођење, привлачење, дражење ❷ врбовање, навођење, мамљење, наговарање, примамљивање, хушкање, придобијање, натеривање, терање, надахњивање, гоњење, привлачење, побуђивање, гурање *фиї.*, барење *фам.*, обрађивање *фам.*, навлачење *фам.*

мамљив прид. примамљив, привлачан, вабљив - уї. леп

мамуран прид. (ошамућен од пијанства) бунован, ошамућен, несабран, неприбран, неиспаван - уї. уморан 1. и 2.

мамурлук м буновност, очамућеност, несабраност, неприбраност, неиспаваност - уї. поспаност, умор

мамут м зоол. (врста изумрлог елефантида, лат. *Elephas primigenius*)

мамутски прид. фиг. в. огроман

мана ж негативност, мањкавост, фалинка, неисправност, несавршеност, недостатак, непотпуност, лоше својство, несавршенство, лоша страна, дефект, валеница *реї.*, фелер *фам.*, валинка *нар.*, валинга *нар.* - уї. рупа 4.

мангуп м ❶ (немиран дечак или младић) ђаво, деран, обешењак, враголан, несташко, немирко, неотесанац, ђаволан, клипан, непослушник, неваљалац, спадало, адраповац, злоћко, тепац, ђаволак, окачењак, тврдоглавац, каубој, проклетиња, гру-

бијан, шејтан, личинар, факинчић, враг, гуланфер (и голанфер), несрећа, факин, рђа, бараба, цвећка *фиј.*, магарац *фиј.*, зврк *фиј.*, ђилкош *реј.*, вижле *реј.*, берекин *реј.*, мулац *реј.*, леро *реј.*, штрањгов *реј.*, шерет *реј.*, угурсуз *фам.*, хорјат *фам.*, дериште *нар.*, хунцут *реј.* - *уј:* самовољник, дрзник, простак ② (особа омиљена у друштву) лафчина, лаф, даса, момчина, баца, јуноша, краљ *фам.*, цар *фам.*, шмекер *фам.*, ђетић *реј.*, силан човек, леро *реј.* ③ (који се лепо облачи) лепотан, гиздавац, красотан, помодар, кицош - *фам.* денди, шармер, лепотанер, каћипер, монден, шминкер, луткица, лугак, фенсер, шмекер, фићфорић, педерко *јој.* - *реј.* лизун, гизделин, ђилкош, красник *арх. књиш.*

мангупарија ж ① враголија, досетка, мангуплук, неваљалиштина, шега, пошалица, шала, лакрдија, неподоба, мангупство, враголанство, несташтво, магарештина, ђаволство, шеретлук, лудорија *фиј.*, комедија *фиј.*, лудост *фиј.*, смејурија *фам.*, зајебанција *фам.*, зафркапција *фам.*, бургија *фам.*, хунцутарија *арх.* ② в. клика

мангуплук м в. мангупарија

мангупски¹ прид. ђаволаст, несташан, враголаст, неукротив, неприпитомљив, непослушан, вражији, ђаволски, немиран, обешечаки, распуштен, аламуњаст, непокоран, врагометан, опуштене природе, лолински, окачењачки, лолски, опуштен, недисциплинован, шеретски *фам.*, хунцутски *реј.*, ветрогоњаст *реј.*, пустопаشان *реј.* - *уј:* тврдоглав - *сл:* лакомислен, хировит

мангупски² прил. лолински, обешечаки, бекријски, враголасто, бо(х)емски, шеретски, несташно, фрајерски, ђаволасто, лолски, бекријански,

факински, бекријашки, шмекерски *фам.*, окачењачки *фам.*

мандрагора ж бот. (лат. *Mandragora officinarum*) *реј:* алрауна, мандрагула, мундрагула, нарангулина, алрун

мандрил м зоол. (лат. *Mandrillus sphinx*) велики бабун

маневрисати несврш. непрел. ① вој. (изводити маневре) маневрирати *хрв.* ② в. оперисати

манијак м в. насилник

манијачки прид. в. нељудски

манипулација ж манипулација, превара, обмањивање, обрлаћење, манипулисање, искориштавање, збуњивање, преобраћање, стратегија, злоупотреба, убеђивање, придобијање, искоришћивање, испирање мозга, изабљивање, контролисање, обрлаћање, лукави маневар, лукавост, маневар, контрола, вештина, залуђивање (некога), тактика, вешт поступак, вожња *фиј. жарј.*, лоботомија *жарј.*, навлачење *жарј.*, израђивање *жарј.* - *сл:* индоктринација, уцена - *уј:* обмана 1.

манипулисање с ① в. манипулација ② в. вођство 1.

манипулисати несврш. прел. обмањивати, злоупотребљавати, правити лудим, искоришћавати, возати *фиј.* - *уј:* зостављати, малтретирати - *сл:* искоришћавати, кињити

манир м модус, техника, начин, схема, стил, образац, шема, приступ, форма, метода, тактика, проседе, програм, клише, модалитет, предлојак, матрица, процес, обичај, пут, модел, пракса, облик, методологија, процедура, калуп *фиј.*, мустра *фиј.*, систем *фиј.*, протокол *форм.*, слог *арх.*, мода *реј.*, сустав *хрв.*, стратегија *суж.* - *уј:* извешбаност

манифестација с ① (мноштво љу-

ди окупљено ради неког протеста) поворка, протест, демонстрације, скуп ② приредба, смотра - уй. све-чаност 1. ③ испољавање, облик, вид, изглед

манифестовати се несврш. испо-љавати се, исказивати се

мантил м в. огртач

манути се сврш. оканити се, оста-вити, занемарити, одустати, прене-брегнути, изоставити, напустити, мимоићи, игнорисати, проћи се, потиснути, запустити, обуставити, отргнути се (од нечега/некога), зао-бићи, прећи преко нечега, окренути леђа, престати марити, клонити се, одрећи се, избити из главе, прекину-ти, одбацити, оставити се чега, осло-бодити се, престати (с нечим), ићи даље, маргинализовати, ставити на страну, запоставити, затворити очи, отрести се, бацити у страну, батали-ти *фам.*, рашчистити (с нечим) *фам.*, елиминисати *жарі.*

мање-више прил. отприлике, при-ближно, више-мање, око, углавном, плус-минус, ту негде, неких, добрих, тако некако, цирка *фам.*

мањкав прид. непотпун, недово-љан, нецеловит, некомплетан, дели-мичан, крњ, штур, половичан, оску-дан, недостатан, неуобличен, ограни-чен, сакат *фий.* - уй: незавршен

мањкавост ж в. мана

мањкати несврш. непрел. в. недо-стајати

мар м в. пажња 2.

маран прид. в. марљив

марва ж ① стока, благо *реј.*, марха *реј.* ② *фий.* в. нитков ③ *йой.* в. маса 2.

маргарин м в. маслац

маргиналије ж мн. ① (белешке на маригини) забелешке, напомене, бе-

лешке - уй. запис ② *фий.* (небитне ствари) в. ситница

марење с в. пажња 2.

марински прид. поморски, војно-поморски

марионета ж ① играчка, лутка ② *фий.* послушник, статиста, фигура, понизник, покорник, слуга, робот, пион, пијун (у нечијим рукама), ла-кеј, средство (у нечијим рукама), сле-пи извршилац, безначајник, човек од сламе *фий.*, роб *фий.*, оруђе *фий.*, ауто-мат *фий.*, зомби *фий.*

марити несврш. непрел. (обраћати пажњу на некога или нешто) хајати, уважавати, урачунавати, примећи-вати, узимати у обзир, зарезивати *фам.*, шљивити *фам.*, вермати *реј.*, абадавати *реј.*, бендати *реј.*, обадати *реј.*, фермати *реј.*, шмирглати *фам.*, шишати *фам.*, јебати *нар.*

марихуана ж бот. (лат. *Canabis sati-va*) индијска конопља - *жарі.* дување, цица, дувка, ц, зелено, ана, цитра, зе-ље, пот, грање, смарачица, сачекуша, анамарија, хедовина, мара, вутра, ге-ња, домаћица, каја, цикс, зелениш, чај, мајчина душица, кора, убица, стаф, суља, ганца, биљка, цоца, цугаја, раз-ваљотка, мери цејн, кљуцавица, вуја, ца, грас, марица, ганцеза, причалица, тра, смолка, трипуша, салата

марка ж ① (поштанска ~) маркица ② *фий.* в. класа ③ *фий.* (фирмирана одећа) фирма *фам.*, бренд *жарі.*

маркантан прид. ① в. истакнут 1. ② в. згодан ③ в. леп

маркација ж в. маркирање

маркирање с обележавање, марка-ција, назначавање, одређивање, озна-чавање, асигнација *реј.*

марљив прид. вредан, предан, дела-тан, маран, реван, ревностан, ради-шан, активан, агилан, пожртвован,

неуморан, послен, савестан, радан, работан, учинковит, здушан, раден, радин, као мрав, амбициозан, устрајан, радохоличан (превише вредан) *фам.*, флетан *реј.*, усталачки *фам.*, усрдан *реј.*, дејствен *реј.*, прилежан *реј.*, горљив *реј.*, трудољубив *реј.*

марљивац м (вредна, марљива особа) радиша, вредник, прегалац, вредница, самопрегорник, марник, трудбеник, пчелица *фиј.*, мрав *фиј.*, крица *фиј.*, трудиша *фам.*, радилица (само за ж.), радиница (само за ж.)

марљивост ж ❶ прегалаштво, агилност, ревност, вредноћа, рад, брига, предузимљивост, ангажованост, марност, пожртвованост, труд, трудољубивост, брижљивост, савесност, преданост, воља, горљивост, усрдност, трудољубље, настојање, неуморност, подузетност, посленост, ревност, мар, устрајност, делатност, радиност, радишност, сицфлајш *реј.* ❷ в. истрајност 1.

марник м в. марљивац

марност ж в. марљивост 1.

марш узв. *фам.* сиктер, носи се, бежи, бриши, напоље, магла, одлази, чистац, губи/вуци/купи (ми) се испред очију, ван, торњај се, тутањ, губи се, чибе *йој.*, дрнч *жарј.*, вољно *жарј.*, жибе *жарј.*, цада *жарј.*, пали *жарј.*, двојка *жарј.*

маршрута ж ❶ (утврђен правац кретања) план, рута, итинерар ❷ (документ или запис о кретању) водич пута, мапа, итинерар, итинерер, итинераријум, итинерариј *хрв.*

маса ж ❶ (~ ствари, предмета) гомила, хрпа, мноштво, обиље, камара, мали милион, силесија, штос, сва сила, сијасет, сила, милијарду, велика количина, брдо *фиј.*, море *фиј.*, купа *фиј.*, река *фиј.*, чудо *фиј.*, усов *арх.*,

поплава *реј.*, накупина *реј.*, агромерат *реј.* - уј. огромно 2. ❷ (гомила људи) руља, народ, светиња, људство, сила, свет, гунгула, булумента, накупина, најезда, пук, мноштво, лагер, метеж, рој, миса, плебс, свита, војска *фиј.*, чета *фиј.*, поплава *фиј.*, море *фиј.*, јато *фиј.*, лавина *фиј.*, тевабија *реј.*, ордија *реј.*, мармаља *реј.*, накот *фам.*, хорда *фам.*, навала *фам.*, буљук *фам.*, крдо *фам.*, гурњава *фам.*, стадо *фам.*, хрпа *фам.*, пучина *фам.*, чопор *нар.*, агломерација *реј.*, марва *йој.*, фукара *йој.*, стока *йој.* - уј: олош, гужва 1. ❸ в. количина ❹ материја, твар, супстанца, супстанција, тело

масаклин м зоол. ▼ уј. гуштер

масакр м истребљење, помор, крвопролиће, покољ, геноцид, погром, убијање, масовно убиство, хомицид, етничко чишћење, зверство, холокауст - уј: злочин, убиство

масакрирати сврш. прел. в. поубијати

масиван прид. ❶ в. огроман ❷ в. незграпан 2.

масирати несврш. прел. ❶ изводити/примењивати масажу ❷ *фам.* в. досађивати 2.

маслац м бутер, путер, путар, маргарин, масло *реј.* - уј: маст 1.

маслачак м бот. (лат. *Taraxacum officinale*) *реј.*: андрашка, баба марта, бос-гологлав, верижњача, ветроказ, глушина, гологлавица, горко зеље, грки димац, дечји ланчић, жућаница, жуљаница, жуљевица, жутел, жутељак, жутеница, жућаник, жућеница, жучаник, јованчак, кравље цвеће, крмеће цвеће, маслачик, маслачица, маслачник, милосавка, млекача, млеч, млечак, млечац, млечић, млечка, мличак, мљекача, мљечка, мљече, обрнице, овчја млечка, попина пога-

чица, попино гувно, радиц, салатуша, синцирац, талијанска салата, трава од грознице

маслина ж бот. (лат. *Olea europaea*) *реј*: властита маслина, маслинка, маслица, олика, улика, уљеника, уљика

масло с рег. в. маслац

масноћа ж в. маст 1. и 2.

масовно прил. ▼ уй. много

масон м слободни зидар, неимар *фам. фиј.*, фрамасон *реј.*, фримасон *реј.*

маст ж ❶ (у исхрани) лој, сало, масноћа - уй. маслац, уље ❷ (индустријска ~) мазиво, уље, маз *реј.* ❸ *хем.* (група органских једињења) * ❹ (~ за кожу) крема, помада, крем - уй. мелем

мастурбирати несврш. непрел. самозадовољавати се, онанисати, дирати се, дркати *нар.*

математика ж матиш, мата *фам.*, тишма *жарј.*, рачун *арх.*, рачунство *арх. реј.*

математичар м ❶ тата-мата *фиј.*, мата *фам.*, математик *арх.* ❷ *фиј.* в. материјалиста

материја ж ❶ твар, супстанца, супстанција ❷ в. суштина ❸ в. материјал 1. ❹ *фиј.* в. материјал 4. ❺ тема, предмет, материјал

материјал м ❶ сировине, грађа, материја, градиво, твориво, твар, састојци, маса ❷ тканина, штоф, ткање, роба *реј.* ❸ прибор, инструменти, алат, оруђе (за рад), опрема, алатка, направе, справе, средства, алатљика, помагала, апарат *фиј.* - сл: скаламерија, сокоћала *реј.* ❹ грађа, извор, рукопис, документација, литература, корпус, документ, градиво, подаци, маса, материја *фиј.*, штоф *фам.*, твориво *реј.* - уй. до-

сије ❹ в. материја 5.

материјалан прид. физички, чулан, конкретан, осетилан, тваран, стваран, телесни, светован, опипљив, карналан, видљив, од крви и меса, вањски *хрв.*, збиљски *хрв.*

материјалиста м ж (онај који брине само о сопственом материјалном интересу) материјалист, користољубац, среброљубац, себичњак, тврдица, рачунџија *фиј.*, математичар *фиј.* - уй. егоиста

мати ж в. мајка 1., 3. и 4.

матирати сврш. прел. фиг. в. победити 1.

матица ж ❶ (женка која носи јаја код мравца, оса, пчела) краљица *фиј.*, мајка *фиј.* ❷ в. отацбина ❸ (речна ~) струја, брзак, брзик, брзица *реј.* ❹ в. средиште ❺ завртањ, навртка, матични вијак ❻ (књига у коју се уписују подаци) протокол, регистар, уписница, матична књига, матрикула

матичњак м бот. (лат. *Melissa officinalis*) *реј*: арбарожа, арбароза, лимунада, лимунка, мајчина љубица, метерњак, матечина, матичина, матиџа трава, матичник, матичњача, маточина, матрик, матрњак, маца, медени лист, меденка, медањка, медопер, мелиса, мета марије, млиса, нана, питома метвица, пчеларица, пчелина љубица, пчелињак, пчелиња метва, пчелињак, пчелоперка, челина трава, челињак

матор прид. *фам.* в. стар 1.

маторац м *фам.* старац, старина, чича, деда, дека, старина - *фам.* мумија, старкеља, метузалема, олупина, старчекања, дедекања, дртина *йој.*, гроб *йој.* - *жарј.* пензос

маточика ж бот. (лат. *Melittis melisophyllum*) *реј*: маточина, матичика, тичина, меденика, кобиљача, пчелњак

матурант м абитуријент *арх.*

мафијаш м гангстер, криминалац, злочинац, тајкун *фш.* - уй. пљачкаш

махати несврш. прел. непрел. ❶ (~ руком) одмахивати, млатити, млатарати ❷ (~ крилима) лепршати, лепетати, леперити, ламатати, прхати ❸ (~ нечим) млатити, млатарати, витлати, замахивати ❹ *нейрел.* (~ својим заслугама) в. кочоперити се

махер м ❶ в. стручњак ❷ в. препредењак 1.

махиалан прид. в. механички 2.

махинација ж в. превара 1.

махнит прид. ❶ бесан, љутит, љут, иживциран, изнервиран, суманут, ја-ростан, киван, веома љут, надурен, огорчен, узрујан, набусит, озлојеђен, горопадан, раздражен, расрђен, спровоциран, гневљив, бенав, срдит, гневан, стекли *експр. ре.* - уй: нерасположен, насилан, разјарен, агресиван, дрзак, побеснео - сл. нервозан, узнемирен, бунтован ❷ в. нагао 1. ▼ уй. блесав 1.

махнито прил. лудо, бесомучно, сулудо, сумануто, неразборито, лудачки, безумно, избезумљено, неприсебно, изван себе, не расуђујући, безглаво, у бунилу, у лудилу, поамно, распамећено, без памети

махнитост ж ❶ безумље, лудило, безумност, сулудост, умобоља, лудња, френезија, неурачунљивост, помахниталост, подивљалост, неумност, застрањеност, бунило, делиријум, деменција, избезумљеност, шашавост, суманутост, распамећеност, лудост, поама, ментална/умна поремећеност, безумништво, безглавост, душевна оболелост, безумство, болест, душевно растројство, махнит, полудење *арх.*, манија *йсих.* - сл: блесавост, хистерија ❷ в. разјареност

махом прил. најчешће, углавном, обично, понајвише, понајчешће, у величини (случајева)

маца ж в. мачка 1. и 2.

мацола ж чекић, маљ, млат, бат, кладиво, хамор *ре.*, млатило *ре.*, токмак *ре.*, калапач *фам.*, маца *фам.*, кладивац *арх.*

маче с ▼ уй. мачка 1. и 2.

мачји кашаљ м в. ситница 1.

мачка ж ❶ (лат. *Felis Domestica*) маца, машка *ре.* - суж: мачор, маче ❷ *фам.* в. девојка 1.

мачков брк м бот. (лат. *Nigella sativa*) *ре.*: чупава ката, питома махуњача, рутавање, тршавац, црн ким

мачор м (мужјак мачке) мачак, мачорчина *ау.* - уй. мачка 1.

машина ж ❶ уређај, справа, направа, апарат, механизам, машинерија, кресач *ре.*, апаратура *арх.*, механика *фш.* - сл: патент ❷ робот, аутомат, човек-машина, направа, апарат *фш.*, строј *хрв.* ❸ *фш.* в. машинерија 2.

машинерија ж ❶ (унутрашња организација уређаја) механизам, механика ❷ *фш.* организација, систем, структура, систематичност, уређење, ред, склоп, мрежа, устројство, скуп, сплет, устројење, машина *фш.*, апарат *фш.*, сустав *хрв.*, суставност *хрв.*, уустављеност *хрв.* ❸ в. машина 1.

машта ж (моћ замишљања) маштовитост, маштање, имагинација, уобразиља, домишљатост, сањарење - уй. фантазија

маштар м сањар, занесењак, машталац, утописта, идеалиста, фантаста

маштарија ж привид, фантазија, опсена, привиђење, халуцинација, симулакрум, сањарија, фатаморганна, причина, фантазмагорија, химера, бунило, уобразиља, уображење,

Мачке (породица Felidae)

РОД FELINAE

Felis

дивља мачка (*Felis sylvestris*)
 домаћа мачка (*Felis catus*)
 кинеска планинска мачка (*Felis bieti*)
 манул (*Felis manul*)
 прашумска мачка (*Felis margarita*)
 црношапа мачка (*Felis nigripes*)
 цунглинска мачка (*Felis chaus*)

Prionailurus

иримотска мачка (*Prionailurus iriomotensis*)
 леопард (*Prionailurus bengalensis*)
 мачка пецарош (*Prionailurus viverrinus*)
 равноглава мачка (*Prionailurus planiceps*)
 црвено-пегави мачка (*Prionailurus rubiginosus*)

Puma

јагуарунди (*Puma yagouaroundi*)
 кугуар (*Puma concolor*)

Acinonyx

гепард (*Acinonyx jubatus*)

Lynx

евроазијски рис (*Lynx lynx*)
 иберијски рис (*Lynx pardinus*)
 канадски рис (*Lynx canadensis*)
 црвени рис (*Lynx rufus*)

Leopardus

андска планинска мачка (*Leopardus jacobitus*)
 кодкод (*Leopardus guigna*)
 колоколо мачка (*Leopardus colocolo*)
 маргеј (*Leopardus wiedii*)
 онцила (*Leopardus tigrinus*)
 оцелот (*Leopardus pardalis*)

пампаска мачка (*Leopardus pajeros*)
 пантанал (*Leopardus braccatus*)
 џефријева мачка (*Leopardus geoffroyi*)

Leptailurus

сервал (*Leptailurus serval*)

Caracal

каракал (*Caracal caracal*)

Profelis

афричка златна мачка (*Profelis aurata*)

Catopuma

азијска златна мачка (*Catopuma temminckii*)
 борнејска мачка (*Catopuma badia*)

Pardofelis

мраморна мачка (*Pardofelis marmorata*)

РОД PANTHERINAE

Neofelis

борнејски облачни леопард (*Neofelis diardi*)
 облачни леопард (*Neofelis nebulosa*)

Panthera

лав (*Panthera leo*)
 јагуар (*Panthera onca*)
 леопард (*Panthera pardus*)
 тигра (*Panthera tigris*)

Uncia

снежни леопард (*Uncia uncia*)

тлапња, мираж, приказа, фантом, визија, сен *фий.*, снохватаца *йесн.*, трип *жарј.*, халуца *жарј.*, снови *реј.*

маштати несврш. непрел. сањарити, замишљати, сањати, фантазирати, заносити се сновима, снатрити *реј.*

маштовит прид. ❶ (који има машту, развијену способност маштања) в. креативан ❷ (који представља ре-

зултат маштања) пун маште, интересантан, духовит ❸ в. измишљен ❹ (који је као из маште) бајковит, сањалачки - *уј.* божанствен

мегдан м ❶ в. бојиште ❷ в. борба **мегданџија** м ратник, бојовник, војник - *уј.* војник

меда м *геч.* в. медвед 1.

медашник м в. међаш

медвед м **1** (лат. Ursidae) мече *фам. хий.*, медведина *фам.*, меца *геч.*, меда *геч.* **2** *фий.* в. грмаљ 1.

медведаст прид. в. незграпан 1. и 2.

медвеђа шапа ж бот. (лат. Heracleum sphondylium) *реј:* медвеђи длан, блатарница, вучја шана, медвеђа ступа, папоњак, попанак, обична шапица, шаница

медвеђе грожђе с бот. (лат. Aristotaphylos uva ursi) *реј:* медвеђе уши, медветка, бубина боба, вучја јабука, горник, дивља магињајабучица, мечије грожђе, мливњак, мливњача, оперник, опирник, планика, црвена планика

меден прид. в. сладак

медитирати несврш. непрел. **1** удубљивати се (у себе), уроњавати (у себе), фокусирати се, концентрисати се **2** дубоко размишљати, помно разматрати, удубљивати се **3** *фам. в.* ленчарити

медицинар м в. лекар

медуза ж зоол. (лат. Rhizostoma pulmo) клобучина

међаш м (камен којим је означена граница или међа између имања) граничник, граничњак, гранични/међашни камен, међашник, међак, мејаш *реј.* - уй. камен¹ 4., ивичњак

Гране медицине

Анатомија	Клиничка биохемија и лабораторијска медицина	Пулмологија-пнеумофизиологија
Ангиологија	Клиничка фармакологија	Радиологија
Анестезиологија	Максифацијална хирургија	Ратна хирургија
Васкуларна хирургија	Медицина рада	Реуматологија
Ветеринарска медицина	Медицинска биофизика	Социјална медицина
Висцерална хирургија	Медицинска биохемија	Спортска медицина
Гастроентерологија	Медицинска информатика	Стоматологија
Геријатрија	Медицинска микробиологија	Судска медицина
Гинекологија и акушерство	Медицинска статистика	Торакална хирургија
Дерматовенерологија	Неонатологија	Трансфузиологија
Дечија гастроентерологија	Неурологија	Тропска медицина
Дечија ендокринологија и дијабетологија	Неуропедијатрија	Ултрасонографија
Дечија кардиологија	Неурохирургија	Ургентна медицина
Дечија нефрологија	Нефрологија	Урологија
Дечија ортопедија	Нуклеарна медицина	Фармакологија
Дечија пулмологија	Онкологија	Фармакологија и токсикологија
Дечија реуматологија	Општа хирургија	Фармација
Дечија хематологија и онкологија	Орална хирургија	Физикална медицина и рехабилитација
Дечија хирургија	Ортопедија	Физиологија
Ембриологија	Оториноларингологија	Хематологија и онкологија
Ендокринологија и дијабетологија	Офталмологија	Хемија за медицину
Епидемиологија	Патологија	Хигијена и екологија
Имунологија и имунохематологија	Патолошка физиологија	Хирургија
Интерна медицина	Педијатрија	Хирургија срца
Инфектологија	Пластична хирургија	Хистологија
Јавно здравство	Породична или обитељска медицина	Хумана генетика
Кардиологија	Психијатрија	

Гране алтернативне и комплементарне медицине

ајурведа	макробиотика	радионика
акупресура	масажа	реики
акупунктура	медитација	релаксација
ароматерапија	натуропатија	рефлексологија
аутогени тренинг	неуроимунобиологија	сонопунктура
аутосугестија	неуролингвистичко	таи чи
биоенергија	програмирање (НЛП)	таласна терапија
електро-акупунктура	ноцебо	терапија боја
електромагнетна терапија	органска терапија	фунгологија
ирека	оргономија	хербологија
исцељивање на даљину	остеопатија	хидропатија
јога	плацебо	хипноза
квантум-тач	пост	хомеопатија
киропрактика	прањајама	шијацу
кристалотерапија	препораћање	

међувреме с (временски распон између две одређене временске јединице) распон, интервал, размак - уи. пауза

међуигра ж в. пауза 1.

међутим прил. а, али, ипак, само, плус, него, ама, но

међучин м в. пауза 1.

мезе с в. предјело

мезетити сврш. несврш. прел.

① сврш. (мало појести) презалогати, окусити, појести, пробати, преварити глад изр. - фам. прегристи, грицнути, гризнути, жвакнути, чапнути, шалабрцнути, чупнути, штрпнути, чалабрцнути, метнути/ставити под зуб, чакнути, бацити (нешто) у уста/кљун ② несврш. в. јести

мезимац м ① миљеник, љубимац, фаворит, обожавани, милосник, маза, протеже реи., мињон реи. - уи: јунак, херој, идол ② (кућни ~) љубимац

мек прид. ① (који није тврд) мекан - уи. савитљив ② (који је пријатан на додир) фин, мекан, рафиниран, баршунаст, свиленаст ③ в. нежан

мекан прид. в. мек

мекетање с блејање, мека, блека, мечање, мекет

мекетати несврш. непрел. бекати, бекетати, мечати, блејати, бекељити се, блекетати, оглашавати се као коза, брекетати

мекоћа ж ① в. (особина онога што је меко) меканост, мекота ② в. нежност ③ в. еластичност

мекушац м ① зоол. мн. (животиње које немају кичму) бескичмењаци, повијуше, бескраљежњаци хрв. ② фии. в. млакоња

меланхолија ж ① (болесно стање туге) потиштеност, туга, жалост, се-та, депресивност, депресија, покуње-ност, снуженост, покислост фии. ② в. малодушност

мелез м мешанац, полутан, хибрид, полукрвњак, полушан, крижанац реи., гемишт фам. реи., бастард арх.

мелем м балзам, помазање, балсам, облич, помаст - уи. лек 1., маст 4.

мелиса м бот. в. матичњак

мелодија ж муз. мелодика, музика, звук, песма, мелос фам., арија фам.,

канат *арх.* - уй. ритам

мемла ж ❶ (устајао ваздух) влага, мирис влаге, мирис буђи ❷ *фил.* в. свакодневица

мемљив прид. буђав, влажан, труо, гњио, плеснив, сагњио, иструлео, натруо, распаднут, бухав *реј.*, плеснив *реј.*, бухљив *реј.*, потмуо *реј.* - уй: бајат 1., црвљив - *сл.* смрдљив

мемоари м мн. аутобиографија, анали, реминисценције, сећања, дневник, животна прича

меморија ж памћење, сећање, ави-за *реј.*

менза ж јавна кухиња, ресторан, кантина - уй. кафана

меница ж вредносни папир, обвезница, облигација, чек, задужница, месносница *арх.*

мента ж бот. в. нана

менталитет м ❶ (скуп духовних особина припадника једне заједнице) карактер, темперамент, сензибилитет, ков, природа, душа, дух, психологија ❷ (карактеристична својства уопште) карактер, темперамент, природа, его, личност, душа, ћуд, дух, сензибилитет, психа, психологија, ков, нарав, индивидуалност, индивидуалитет, настројеност, нутрина, ја, особине, унутрашњост, крв *фил.*, штих *фам.*, натура *реј.*

ментални прид. ❶ појмовни, умни, разумни, мисаони, мисаон, мислен, идејни, апстрактан, теоријски, интелектуалан, концептуалан ❷ духовни, психички, душевни, унутрашњи, унутарњи

менула ж бот. (лат. *Smaris vulgaris*) оштруља

мењање с измена, промена, адаптација, модификација, трансформација, преосмишљавање, трансформи-

сање, преомоделовање, преправљање, преобликовање, преиначење, преиначивање, преправак *хрв.*, прилагодба *хрв.*, трансформирање *хрв.*, преоблика *хрв.*, римејк (~ филма) *суж.*

мењати несврш. прел. (чинити друкчијим/различитим) преправљати, модификовати, трансформисати, давати нов облик, адаптирати, преокретати, преструктурирати, преиначавати, преиначивати, подешавати, прилагођавати, уређивати, престојавати, уносити промене/измене, преображавати, преобличивати, сређивати *фам.*, модифицирати *хрв.*, трансформирати *хрв.* - уй: обликовати, окретати, извртати - *суж.* реорганизовати (~ фирму), реформисати (~ универзитет), прерађивати (~ музику), реструктурирати (~ фирму), примеравати (~ узрасту), реорганизовати *хрв.*, реформирати *хрв.*

мера ж ❶ (стандардна количина, величина, тежина) вага ❷ в. мерило 1. ❸ количина, квантитет, величина, износ ❹ (количина у којој се нешто јавља) обим, степен, размера, ниво ❺ граница, ограничење ❻ (осећај дозвољеног у понашању) одмереност, умереност, тактичност

мерач м ❶ кантарција, меритељ, контролор мера, мерилац, баждар *арх.* ❷ мерило, мерица, дозатор - уй. вага

мердевине ж мн. лестве, лојтра *реј.*, лотра *реј.*, скале *реј.*, скала *реј.*

мерење с вагање, премеравање, баждарење, процењивање/просуђивање вредности, одмеравање, суђење *фил.*, баждар *арх.*

мерило с ❶ критеријум, показатељ, показивач, аршин, скала, лествица, мера, критериј *хрв.* ❷ канон, норма, правило, закон, начело, принцип,

пропис, стандард, законитост, критеријум, критериј *хрв.* ③ *в.* модел 1. ④ (~ за струју) бројач, бројило, сат ⑤ *в.* мерач 2.

мерити неврш. непрел. прел. ① *йрел.* (одређивати меру или цену) вредновати, вагати, оцењивати, промеравати, валоризовати, премеравати, процењивати, одмеравати, бонитирати, омеравати *реі.*, стављати на вагу *изр.*, важити *арх.* ② *нейрел.* калкулисати, уравнотежавати, вагати, обрачунавати, билансирати, разбрајати, рачунати, прорачунавати, валутирати

меродаван прид. ① мериторан, надлежан, овлашћен ② (који има довољно знања или способности да одлучује) компетентан, позван, дорастао

меродавност ж ① делокруг (поље утицаја), ингеренција, надлежност, позваност, овлашћење ② компетенција, компетентност - *уј:* стручност 1.

месец м ① (период од тридесет или приближно тридесет дана у нашем календару) месечница ② (небеско тело, Месец) луна - *суж.* уштап, млађак

Месеци у години

СРПСКИ

јануар
фебруар
март
април
мај
јун
јул
август
септембар
октобар
новембар
децембар

ХРВАТСКИ

сијечањ
вељача
ожујак
травањ
свибањ
липањ
српањ
коловоз
рујан
листопад
студени
просинац

фиі. занесењак, сањар, сањалац, сањалица, утописта, маштар, машталац, фантаста, идеалиста

месечев прид. лунарни

месити неврш. прел. *в.* спремати 1.

месни прид. ① *в.* овдашњи ② (од меса) меснати

месо с ① (мишићно ткиво у организму животиње или човека) * ② (припремљено месо) печење - *суж.* телетина, говедина, јунетина, овчетина, јагњетина, козлетина, браветина, коњетина, крметина, прасетина, свињетина, зечетина, гушчетина, пачетина

Месни производи

ДЕЛОВИ СКЕЛЕТНИХ МИШИЋА

Птице

батак
бело месо
карабатак
крилца
филе
шија

Сисари

бела печеница
бели каре
бифтек
бубрежњак
бут
вајсбратна
врат
глава
груди
ђердан
каваљер
коленица
котлет
крменадла
лопатица
мекани рит
ноге
образица
папци

печеница
плећка
полутка
прса
рамстек
ребарца
реп
рибич
розбиф
розбратна
ружа
средњи каре
тарак
трбушина
фригандо
цвергрит
црно месо
шол

ИЗНУТРИЦЕ

бризле
бубрези
језик
јетра
кожурица
крезле
мозак
плућа
срце
хрскавица
цревца
шкембићи

месечар м ① (онај који хода у сну) лунатик, сомнабул, сомнабулист ②

мести несврш. прел. (чистити метлом) брисати, чистити

местимично прил. в. понегде

место с **1** (простор на којем се нешто налази) подручје, област, крај, зона, рејон, локалитет, локација, प्रदेश, средина, простор, територија - уй. **околина** **2** (настањено подручје) насеље, насеобина - суж. град, село, варош **3** (нешто прецизно одређено у циљу извођења неких активности) положај, тачка, пункт, средиште, локација **4** в. седиште **5** (радно ~) в. занослење

мета ж **1** (објекат који служи као циљ за гађање) * **2** циљ - уй. смисао

метар м **1** (основна јединица мере за дужину) * **2** (структура стиха у песничком делу) метрика - уй. ритам

метати несврш. прел. стављати, увлачити, уносити, завлачити, инкорпорирати, трпати, придодавати, додавати, укључивати, уметати, утпавати, турати *реј*.

метафора ж (стилска фигура у којој се један појам исказује другим) скраћено поређење - уй. алегорија 1.

метафоричан прид. в. пренесен

метвица ж бот. (лат. *Mentha pulegium*) *реј*: ситна нана, барска нана, вермовка, пољачак, мацина метвица

метеж м **1** гужва, стиска, гунгула, гурњава, кркаљанац *фам.*, трпањац *фам.*, гурема *арх.* **2** (стање у којем нема правилног поретка) збрка, пометња, гунгула, гужва, разбацаност, побрканост, дезорганизованост, збрканост, хаотичност, набацаност, хаос, несређеност, дезорганизација, заврзлама, лоша уређеност **3** в. јурњава

метиљ м в. двоживац

метиљав прид. **1** (који болује од метиљавости) * **2** *фиј.* в. болећив 1.

метнути сврш. прел. в. ставити

метода ж **1** стил, схема, приступ, систем, поступак, начин, модалитет, правило, облик, план, процедура, модус, образац, модел, техника, средство, програм, пракса, пут *фиј.*, слог *арх.* **2** (мисаони, логички поступак) метод - суж. индукција, дедукција

методичан прид. в. аналитичан 2.

методично прил. в. подробно

методичност ж систематичност, аналитичност, осмишљеност, исправност, организованост, синтетичност, дедуктивност, смисаоност, разложност, доследност, тачност, разборитост, кохерентност, логичност

методологија ж **1** (научна дисциплина која разматра научне методе) методика **2** (скуп метода, поступака) програм - уй. метода 1.

метрика ж **1** (грана теорије књижевности која изучава структуру стиха) версификација **2** (структура стиха у песничком делу) метар - уй. ритам

метропола ж **1** (главни град) центар, престоница **2** (град који је средиште неке активности) велеград - уй. град

метузале м *фам.* (јако стара особа) в. бабускара, маторац

мећава ж вејавица, кијамет, снежна олуја, снежна бура, вејање, снежно невреме

механизам м **1** в. машина 1. **2** (унутрашња организација уређаја) машинерија, механика **3** (спој интерактивних делова) састав, спој, састав *хрв.* **4** *фиј.* (систем деловања неке организације) в. машинерија 2.

механизовати сврш. прел. аутоматизовати, роботизовати, програмирати, компјутеризовати

механика ж ❶ (грана физике) * ❷ (наука о машинама) машинство, стројарство *хрв.* ❸ *в.* машина 1. ❹ *в.* механизам 2. ❺ рефлексност, несвесност, случајност, ненамерност, ненамераваност, невољност, непромишљеност, нехотичност, несмишљеност, несрачунатост, инстинктивност, непланираност, нехотимичност, аутоматизам *йсих.*

механичар м *в.* мајстор 1.

механички прид. ❶ програмиран, аутоматски, компјутеризован, аутоматизован, машински управљан ❷ случајан, инстинктиван, несвестан, ненамеран, шаблонски, рефлексан, невољан, спонтан, непромишљен, импулсиван, непланиран, природан, махиналан, несрачунат, неконтролисан, несмишљен, природан, аутоматски, ненамераваан, инхерентан, нехотимичан, ненаучен, интуитиван, против властите воље, нехотичан

мехур м балон, клобук, клопац

мецена м ж покровитељ - уй. заштитник 1.

меценат м покровитељство, меценатство, патронажа, патронат, заштитништво, заштита

меценатство с *в.* меценат

мецосопран м (певачки глас) први алт, други сопран - уй. глас

мечати несврш. непрел. *в.* бекати

мешанац м мелез, полутан, хибрид, полукрвњак, полушан, крижанац *реј.*, гемишт *фам. реј.*, бастард *арх.*

мешати несврш. прел. ❶ (спремати нешто мешањем) мутити, окретати, превртати, бућкати, мућкати ❷ (~ карте или фигуре) премештати, преметати ❸ (убацаивати нешто у другачији контекст) проткивати, шарати, комбиновати, компилирати, мик-

совати *жарј.* ❹ (слабо разликовати) бркати, замењивати, мењати

мешати се несврш. ❶ (јављати се у заједници заједно с нечим другим) преплитати се, укрштати се, комбиновати се, крижати се *хрв.* ❷ *фйј.* (бавити се туђим проблемима) уплитати се, петљати се, упетљавати се, пачити се, плести се, гледати туђа посла *изр.*, забадати нос *изр.*, бити у свакој чорби мирођија *изр.*

мешкољити се несврш. врпољити се, развлагити се, мигољити се, кобељати се, врцати се *реј.*, врсти се *реј.*, гомбељати се *реј.* - уй: батргати се 1.

мешовит прид. ❶ (састављен од различитих елемената) мешан, мешовит, комбинован, измешан - *суж.* вишенационалан ❷ (настао укрштањем) укрштен, крижан *хрв.* ❸ (међусобно различит) различит, разнолик, разноврстан, разнородан

мештанин м (онај који је из тог места) домаћи/овдашњи човек, домородац, локалац *жарј.* - уй. земљак

мигољити се несврш. *в.* мешкољити се

мизеран прид. *в.* незнатан 1.

микроб м *в.* бактерија

микроскопски прид. *в.* минијатуран

милерам м павлака, врхње

милети несврш. непрел. ❶ (споро се кретати, о ситним животињама) гмизати, пузати ❷ (споро се кретати, о људима) бауљати, вући се *фам.*, пузати *фам.*

милиа ж ❶ угодност, уживање, ужитак, миље, блаженство, задовољство, мерак, угода, угодба, драгост *хрв.* ❷ *в.* љупкост

милитантан прид. агресиван, офанзиван, ратнички, ратоборан, на-

падачки, нападан, освајачки, остентативан *реј.*

милицајац м милиционар - уј. полицајац

милиција ж ❶ (организована војска грађана у приликама без сталне војске) * ❷ (служба јавног реда у СФРЈ) * - уј. полиција

милоглед м бот. (лат. *Sanicula europaea*) *реј.*: миличе, љечура, личарка, здравчица, омилен, оздравица

милозвучан прид. (који има угодан глас или звук) благозвучан, мелодичан - уј. акустичан

милом прил. в. добровољно

милосрдан прид. дарежљив, великодушан, широкогруд, добар, племенит, хуман, самилостан, добротворни, милостив, човечан, алтруистички, филантропски, подашан, човекољубив, саосећајан

милосрдност ж в. милосрђе

милосрђе с широкогрудост, дарежљивост, доброта, човекољубље, пожртвованост, човечност, самаританство, алтруизам, срдачност, предусређивост, несебичност, хуманост, великодушност, племенитост, галантност, пажљивост, филантропија, хуманитарност, људскост, достојанственост, благородност, добростивост, милосрдност, узвишеност, богобојазност, галанција, човекољубивост, мекоћа срца, простодушност, пријатељство, благост, душевност, добродушност, издашност, доброхотност, разумевање, женерозност, беневољентност, подашност, благонаклоност, добра воља, добротворност, женерозитет, генерозност, милост, братољубље, широкогрудност, милостивост, аман *реј.*, податљивост *реј.*, смиловање *реј.*, веледушност *хрв.* - уј: љубав, љубазност

милост ж ❶ опроштај, милост, милосрђе, помиловање, праштање, аман *реј.* ❷ (прекидање кривичног поступка без последица по окривљеног) амнестија, помиловање, опрост, заборав, ремисија, опроштај, ослобађање, поштеда, укинуће, поништење (поступка), пуштање из затвора, ослобођење, опростење, избављење, одређење, праштање, разрешење аман *реј.*, проштење *арх.*, аболиција *йравн.*

милостив прид. ❶ в. милосрдан ❷ в. љубазан

милостивост ж в. милосрђе

миље м ❶ в. околина 1. ❷ в. милина 1.

миљеник м в. мезимац 2.

мимичар м пантомимичар - уј. латкрдијаш

мимо пред. ❶ поред, покрај, крај, уз ❷ в. изузев

мимоићи сврш. прел. ❶ в. мапути се ❷ *фиј.* в. не искористити ❸ в. обићи 1.

минђуша ж наушница, пирсинг *жарј.*, пирс *жарј.*, менђуша *арх. реј.*, ђинђува *арх.*, бутон *арх. реј.*, аморић *арх. реј.*, ринчица *хрв.* - суж: куглица, алка

минијатуран прид. ситан, неприметан, мали, неопазив, незнатан, мајушан, неупадљив, сиђушан, неучљив, омален, микроскопски, умањен, смањен, малецки, премален, неразберив, незаметљив, портабл *фам.*, минни *фам.*, цепни *фам.*, малешан *реј.*, мањушан *реј.*, малечак *реј.*, малашан *реј.*, малацак *реј.*

министар м (човек на челу министарства) секретар, члан владе/кабинета, попечитељ *арх.*

минути сврш. непрел. ❶ (о времену) проћи, протећи, истећи, прохуја-

ти, избледети, испарити, пролетети, уминутити, проминутити *рејџ*. ② (жеља, љубав и сл.) проћи, уминутити, угасити се, гаснутити, увенутити *фџџ*. ③ *рејџ*. проћи мимо, мимоићи

мио прид. ① драг, врли, вољен, омиљен ② в. леп

мир м ① (стање без рата) * - сл. примирје, затишје ② (стање без нарушавања јавног реда) ред, дисциплина ③ (стање без свађе, сукоба) в. равнотежа 2. ④ (стање без буке) тишина, мук, тајац, затишје, станка, безгласје, безгласност, бешумност, утиха, ћутање, мучање, шутање *хрв.*, безветрина *суж.* ⑤ (душевни ~) спокој, сталоженост, уравнотеженост, спокојност, смиреност, безбришност, блаженство, непомућеност, стабилност, трезвеност, самопоуздање, самоувереност, хладнокрвност ⑥ (одмор од рада) починак, смирај, мировање, одмор, одмарање, одушак, окрепа, опуштање, освежење, предах

мираз м (имовина коју доноси жена од родитељске куће) женино имање, спрема, женино добро, опрема *фџџ*, алатура *рејџ*, дота *рејџ*, женинство *рејџ*, прџија *рејџ*, донос *рејџ*.

миран прид. ① смирен, безбрижан, спокојан, лежеран, без бриге, комотан, опуштен *фам.*, кул *жарџ*. *нейром.* - ујџ. срећан, равнодушан ② непомичан, непокретан, неприметан, тих, печујан ③ в. безбедан ④ в. мирољубив ⑤ в. суздран

мирис м ① арома, милодух, нота *фџџ*, миомир *арх.*, миомирис *рејџ*. - *суж:* инценс, кад, измирна, смирна ② в. парфем ③ (непријатан ~) в. смрад

мирисан прид. в. миришљав

мирисати несврш. прел. ① (доживљавати чулом мириса) њушити,

удисати, њушкати, снџфати *жарџ*, воњати *рејџ*. *фџџ*. ② (ширити пријатан мирис) осећати се, кадити *фџџ*. ③ *фџџ*. изгледати (као), бити сличан (нечему), подсећати (на нешто), вући (на нешто) *фџџ*, слутити (на нешто)

миришљав прид. ароматичан, мирисан, миомирисан, мирисав, милодушан, миомиран *арх.*

мирно прил. ① (на смирен начин) смирено, умирено, хладнокрвно, лежерно, неусиљено, без панике, без напрезања, уздржано, умерено, одмерено, трезвено, опуштено *фам.*, кул *жарџ*, лаганезе *жарџ*. ② непомично, непокретно, неприметно, тихо, нечујно

мировати несврш. ① в. одмарати се ② (бити миран, непомичан) не мрдати се, не мицати се, лежати - ујџ. боловати ③ *рејџ*. в. палазити се

мировни прид. в. мировњачки

мировњачки прид. пацифистички, антимилитантан, антиратни, мировни, миротворан, противратни **мирођија** ж бот. (лат. *Anethum graveolens*) *рејџ*: копар, ашита, дил, копар, копер, копра, копр, копрић, миродија, мирудија, слатки јанеж, смрдиљ

мисао ж ① (интелектуални процес) мишљење, размишљање, умовање, расуђивање, мозгање, разбијање главе *фам.* ② (плод размишљања) идеја, помисао, замисао, примисао, сазнање, поука, закључак, уверење, убеђење, схватање, претпоставка, суд, став, концепција ③ (скуп идеја и схватања одређене групе људи) замисао, мишљење, учење, идеологија, план, програм, концепција ④ (главна идеја неког дела) поента, окосница, суштина ⑤ (духовита или поучна сажета мисао) изрека, гнома, пословица, сентенција, поука, афоризам, максима,

приречица *реї.*, изричај *реї.*

мисаон прид. ❶ појмовни, умни, разумни, мисаони, мислен, апстрактан, теоријски, интелектуалан, концептуалан, ментални, идејни ❷ измаштан, нестваран, измишљен, натприродан, надреалан, фиктиван, непостојећи, нематеријалан, имагинаран, душевни, снолик, апстрактан, креиран у мислима, замишљен, нагчулан, сновиђајан, нереалан, незбиљски, неземаљски, иреалан, надстваран, фикцијски, имагинативан, нетелесан, сневан, сновит, апстрактиван - уй: бајковит, необичан, чудан, чаробан - сл: спекулативан, привидаан

мисаоност ж в. мудрост 1.

мисија ж ❶ (задатак чијем се остварењу придаје већи друштвени или лични значај) задатак, посао, дужност, обавеза, посао, подухват, циљ, задаћа *хрв.* ❷ (скуп људи послат у другу земљу по задатку) изасланство, изасланици, представништво, делегација, делегати, депутација, посланство, послање ❸ (путовање са научним циљевима) експедиција, путовање, пројекат, подухват ❹ (мисионарска верска организација) *

мисирка ж зоол. в. морка

мислен прид. в. мисаон

мислилац м ❶ мислитељ, филозоф, теоретик, теоретичар, учењак, научењак, научник, мудрац, геније, енциклопедист, мозак *фиї.*, ум *фиї.* ❷ ирон. мудријаш, паметњаковић, свезналица, паметник, филозоф *ирон.*

мислити несврш. прел. ❶ размишљати, промишљати, расуђивати, разматрати, умовати, мозгати, резоновати, паметовати, думати *фам.*, контати *фам.*, разбијати главу *изр.*, мнити *арх.* - уй. судити 1. ❷ (имати мишљење) сматрати, држати, веро-

вати, бити мишљења, бити убеђен

мистериозан прид. тајан, тајновит, тајанствен, загонетан, нејасан, неразјашњив, недокучив, недоступан, непознат, мистичан - уй. необичан 1.

мистик м в. маг 2.

мистика ж ❶ затвореност, неразумљивост, скривеност, мистичност, тајновитост, херметизам, недоступност, нечитљивост, скровитост ❷ окултизам, езотерија, езотеричност, мистицизам, чаробњаштво

мистицизам м в. мистика 2.

мистичан прид. ❶ тајанствен, тајновит, загонетан, скривен, натприродан, аветан, сабластан, измаштан, бајковит, нестваран, етеричан, необјашњив, необичан, оностран, бестелесан, нематеријалан, фантастичан, невероватан, езотеричан, чудесан, небески, чудан, паранормалан, изузетан, неопипљив, наднараван, неземаљски, невидљив, парапсихолошки, изванземаљски, надљудски, с другог света, надземаљски, спектралан, астралан *фиї.*, врхунараван *рей.* ❷ в. магијски

мистичност ж в. мистика 1.

мит м ❶ легенда, бајка, предање, фантастика, фикција, сага, приповест, предајна прича, народна легенда, еп, писано предање, предаја, фантазија, дело *фам.*, читање *арх.* - уй. прича ❷ в. лаж 1.

митинг м (јавни масовни збор) састанак, скуп, збор, политички скуп

митити несврш. прел. в. корумпирати

митраљез м аутомат, пушкомитраљез, машинска пушка, машинка, машингевер, шмајсер *арх.*, стројница *хрв.*, стројопушка *хрв.*

митрополит м цркв. (високи до-

стојанственик у православној цркви, управитељ више епархија) архиепископ, архиепискуп, надбискуп

мица ж **❶** (игра) дама, млин **❷** *фам. в.* девојка 1.

мицати несврш. прел. в. померати

мицати се несврш. померати се, помицати се, покретати се - *уй.* кретати се

миш м зоол. (кућни глодар) * *уй.* глодари

мишинац м бот. (лат. *Synoglossum officinale*) *реџ.* пасји језик, мишјак, мали гавез, трпуњац

мишићав прид. (који има јаке и изражене мишиће) *жилав, мускулозан реџ.- уй:* снажан 1.

мишица ж (рука од рамена до лакта) рука, надлактица, мишка

мишљење с становиште, полазиште, гледиште, вид, схватање, стајалиште, суд, видик, позиција, процена, назор, аспект, став, духовни хоризонт, представа (о нечему), дохват, угао гледања, видокруг, поимање ствари, опсег, ширина схватања, визија, уверење, домашај, знање, панорама *фил., поглед фил., домет фил., перспектива фил., мњење арх., мотриште реџ., светоназор хрв. - уй:* идеја 2., начело 2.

мишоловка ж замка, клопка, ступица *уй.* замка 1.

мишомор м арсеник, сичан *реџ., арсен фам.*

млад прид. **❶** мали, недозрео, несазрео, детињаст, неискусан, незрео, инфантилан, недорастао, голобрад, јецав *фам., бебаст фам., балав фам. њој., зелен фам., кењкав фам., млаћан експр. - сл:* малолетан, наиван **❷** рани, свеж

млада ж невеста, нововенчана супруга, младенка, шпожа *реџ., снајка*

фам., снаја фам., љуба арх.

младалачки прид. разигран, енергичан, живахан, виталан, темпераментан, покретљив, динамичан, покретан, полетан, весео, животан, жив(ахан), агилан, врцкаст, пун живота, пун живости, вижласт, ведре духа, бодар, чио, жустар, прштав, ведар, крепак, немиран, окретан, млађахан, ватрен *фил., гибак фил., активан фил. - уй:* јак, млад

младеж ж омладина, тинејџери, млада генерација, млади, пубертеглије, адолесценти, млађарија, омладинци/омладинке, младост, млади нараштај *форм., подмладак форм. - уй:* девојка, младић

младић м **❶** момак, мушкарац, момче, дечко, тип *жарј., фрајер жарј., даса фам. ❷* заручник, љубавник, вереник, дечко, изабраник, даса *фам., тип жарј., фрајер жарј. - уй.* младожења

младићство с **▼** *уй.* младост

младица ж зоол. (лат. *Hucho hucho*) главатица, велика пастрмка

младожења м женик - *уй.* младић 2.

младолик прид. в. добродређи 1.

младост ж адолесценција, пубертет, сазревање, тинејџерске године, младе године, млади дани *фил., магареће године фам., пролеће живота изр. - суж:* момаштво, младићство, девојаштво

млађа ж бот. (лат. *Corydalis cava*) *реџ:* кокочица, младик, петличини, нијевац, брезрода, голубија гуша, змијска трава, капулота, кокоче, млађак, млађик, пасторкиња

млак прид. **❶** топао, млачан **❷** *фам.* беживотан, безбојан, безличан, бескрван, бестемпераментан, лимфатичан, млак, млитав, слаб, шоњав, никакав - *уй.* стидљив, плашљив,

трапав, апатичан ❶ *фам.* (поздрав) дистанциран, кисео, нељубазан, негостољубив, непријатељски, несрдан, несусретљив, суздржан, хладан, сув ❷ *фам. в.* лош 1.

млакоња м кукавица, пекмез, страшљивац, млигавац, плашљивац, поводљивац, шоња, слабић, шуша, малодушник, колебљивац, шака јада, страшивац, бескичмењак *фиј.*, мекушац *фиј.*, баба *фиј.*, јадо *реј.*, кекез *реј.*, тетка *фам.*, недоношче *фам.*, папучар *фам.*, килавац *фам.*, шмокљан *фам.*, пичка *нар.*, гузица *нар.*, пичкица *нар.*, плачипичка *нар.*, ништавац *реј.*, млитоња *реј.*, изјаловак *реј.*, изјаловче *реј.*, крепалина *реј.*, шоњо *реј.* - уй: курва, нитков

млат м в. мацола

млатарати несврш. непрел. ❶ в. махати 1. и 3. ❷ в. млатити 1.

млатач м в. млатилица

млатилица ж испрашивач, млатило, млатач, батипан, испрашач, млатача *реј.*, клофер *фам.*

млатило с в. млатилица

млатити несврш. прел. ❶ бити, ударати, тући, батинати, ћушкати, бубетати, деветати, бубати, ломити, плускати, шамарати, лупати, бусати, ломати, гњечити, чвркати, шакетати, чибукасти, плескати, чукати, бубњати, лупкати, лупегати, млатарати, канџијати, мазати *фиј.*, тенати *реј.*, тепсти *реј.*, мецати *реј.*, лемати *фам.*, шутирати *фам.*, макљати *фам.*, лешити *фам.*, воштити *фам.*, табати *фам.*, рокати *фам.*, лемезати *фам.*, фајтати *жарј.*, пеглати *жарј.*, футити *жарј.*, давати по туру *еуф.* ❷ в. махати 1. и 3.

млатити се несврш. в. тући се

млеко с (хранљива течност која се лучи из дојки женки сисара) *

Млечни производи

јогурт	кисело млеко	павлака
кајмак	маслац	сир
кефир	млеко	сурутка

млети несврш. непрел. ❶ уситњавати, ситнити, миксати *фам.* ❷ *фам. в.* лупетати

млечан прид. в. беличаст

млечика ж бот. (лат. Euphorbia cyrassias) *реј.*: царевац, вучји млечец, горац, качје млеко, мали млеч, млеча, млијеч, млич, мљсчер, мљечика, родино млеко, тужица, тужиче

млин м ❶ воденица, поточара, млиница, млинац, лопатара ❷ (за млевенје чврстог материјала) жрвањ, млински камен, дробилица

млитав прид. ❶ в. малаксао ❷ в. лавав ▼ уй. незграпан 1.

млитавац м в. млакоња

млитавост ж в. болећивост 1.

много прил. врло, веома, видљиво, осетно, изражено, грдно, дозлабога, итекако, доста, натпросечно, нарочито, итеколико, особито, врашки, јако, тако, значајно, изнимно, подоста, посебно, силно, у великој мери, знатно, темељито, толико, пуно, изузетно, прилично, приметно, добрано, љуто *фиј.*, дебело *фиј.*, добро *фиј.*, прописно *фам.*, гадно *фам.*, толи *арх.*, добеса *арх.*, весма *арх.* - уй: претерано - *си*: масовно, страшно, невероватно, ретко, тешко, широко, поштено, обилато, горко, тако, неизмерно, неописиво, опасно, стварно

многобожац м вишебожац, политеиста, паганин, пантеиста

многогодишњи прид. ❶ в. стар ❷ (који је у неком положају много година) дугогодишњи, стар ❸ (који траје

више година) вишегодишњи, дугорочан

многоженство с полигамија, полигимија, вишеженство - уй. многомуштво, бигамија

многојезички прид. многојезичан, вишејезичан, вишејезички

многомуштво с полиандрија, вишесмуштво - уй. многоженство, бигамија

многосложен прид. в. вишеструк 1. и 2.

многоспратан прид. в. вишеспратан, небодеран, вишекатан *хрв.*

многостраничан прил. вишестраничан, вишестран

многострук прид. ❶ различит, вишеструк, разноврстан, разнородан, шаролик, сваковрстан, шаренолик, хетероген, мултилатералан, вишестран, комплексан, разнолик, екстензиван, универзалан, мешан, различан, широк, многоврстан, вишестепен, мултипли, сложен, свакојак, разни, разноличан, разновразни *ексјр.*, абрашаст *арх.* - сл: шарен, свестран, свакакав, разнобојан ❷ в. вишеслојан 1.

многострукост ж разноврсност, шареноликост, вишеструкост, вишестраност, различитост, свестраност, обухватност, сваковрсност, мултилатералност, комплексност

многоугаоник м вишеугао, полигон, многоугао, вишекут *хрв.*, многокут *хрв.*, вишекутник *хрв.*

мноштво с ❶ (много ствари или људи) гомила, маса, хрпа, обиље, камара, мали милион, силесија, штос, сва сила, сијасет, сила, милијарду, велика количина, чудо *фиј.*, брдо *фиј.*, море *фиј.*, чета *фиј.*, купа *фиј.*, накупина *рејш.*, агломерат *рејш.*, усов *арх.* ❷ в. навала 2. ❸ (велика количина нечега што се брзо креће, пада) навала, про-

вала, река *фиј.*, киша *фиј.*, поплава *фиј.*, лавина *фиј.*, бујица *фиј.*

мобилизовати несврш. прел. в. мобилисати

мобилисати несврш. прел. мобилизовати, врбовати, регрутовати, спремати, подстицати, придобијати (за нешто), припремати, активирати, покретати, наговарати, нубити *арх.*, новачити *арх.*

мобилни телефон м телефон, мобилни, мобс *жарј.*, мобител *хрв.* - уй. телефон

могућ прид. ❶ вероватан, изгледан, потенцијалан, остварив, изводив, претпостављив, замислив, евентуалан, плаузибилан, остварљив, можебитан, изводљив, могућан, пробабилан, можан, вјеројатан *хрв.* ❷ в. замишљен 1.

могуће прил. вероватно, ваљда, изгледа, канда, највероватније, изгледно, није искључено, надајмо се, биће да, рекло би се, могло би бити, евентуално, зацело, по свој прилици, може бити, чини се, сва је прилика, ваљада *реј.*, ваљад *реј.*, ваљаде *реј.*, камо среће *фам.*, дај боже *фам.*, почем *арх.*, бојсе *арх.* *рејш.*, вјеројатно *хрв.*, дајбуди *хрв.* - уй: сигурно, можда

могућност ж ❶ вероватноћа, изглед (за нешто), вероватност, шанса, евентуалност, потенцијал, пробабилност *форм.*, апаренција *рејш.*, можебитност *рејш.*, вјеројатноћа *хрв.* ❷ (радна ~) способност, капацитет, моћ, снага, потенција, потенцијал

мода ж тренд, помодарство, моденство, фазон *фам.*, шик *арх.* - уй: стил, елеганција

модалитет м (нашин извршења/остваривања нечега) облик, вид, начин, метод - уй. метода 1.

модар прид. в. плав

модел м ❶ узор, пример, норма, прототип, мерило, оригинал, парадигма, архетип, савршенство, критеријум, путоказ, идеалан пример, стандард, образац, углед *арх.* ❷ в. нацрт 1.

моделирање с моделовање, уобличавање, обликовање, израђивање, вајање, вајарење

моделирати несврш. прел. моделовати, обликовати, уобличавати, моделисати, израђивати, вајати, вајарити

модеран прид. ❶ раширен, моден, помодан, нов, у моди, општеприхваћен, у духу времена, популаран, у тренду ❷ садашњи, савремен, актуелан, данашњи, текући, нов, ововремен, ововременски, оводобан, незастарео, новији, скорашњи, нововековни, курентан *реџ.*, сувремен *хрв.* ❸ (на високом ступњу развоја) високоразвијен, напредан, напредњачки, окренут будућности, прогресиван, просперитетан, реформаторски, реформистички, слободоуман, врхунски, иновативан, смео, смион *хрв.*

модернизовати сврш. прел. осавременити, иновирати, ажурирати

модификација ж в. мењање

модификовати несврш. прел. ❶ в. мењати ❷ (~ биљке генетски) в. калемити ❸ (~ генетски животиње) в. парити

модрило с в. плаветнило 1.

модус м манир, техника, начин, схема, стил, образац, шема, приступ, форма, метода, тактика, проседе, програм, клише, модалитет, предлогак, матрица, процес, обичај, модел, пракса, облик, методологија, процедура, пут *фил.*, калуп *фил.*, мустра *фил.*, систем *фил.*, протокол *форм.*, слог *арх.*, мода *реџ.*, сусстав *хрв.* стратегија *суж.*

можда прил. евентуално, ако, било,

уколико, случајно, којим случајем, у случају да, претпоставимо, на пример ако, под условом да - сл: рецимо, кад (би)

мозак м ❶ (главни орган нервног система код кичмењака) * ❷ в. памет ❸ *фил.* в. мислилац ❹ *фил.* в. креатор 1.

мокар прид. влажан, овлажен, наквашен, сквашен, намочен, натопљен, воден, воденаст, орошен, поливен, покисао, неосушен

мол м в. лука

молба ж ❶ апел, жеља, захтев, позив, обраћање, апелација *реџ.* ❷ (молба у писменом облику) молбеница *реџ.*, шупљика *реј.* - уј. образац 1.

молити несврш. прел. мољакати, умољавати, просити, преклињати, заклињати, искати, вапити, падати на колена *изр.*, хватати за скуте *изр.*, кумити *фам.* - уј. тражити

молити се несврш. ❶ (обраћати се неком божанству) молити, преклињати, искати ❷ в. веровати 1.

мољакати несврш. прел. (досађивати упорним молбама) салетати, спопадати, наваљивати, камчити, изнуђивати, молити, просјачити, умољавати, изнуђивати, циганчити *фам.*, шлихтати се *жарј.*, просити *јој.*, фехтати *реј.*

момак м ❶ младић, мушкарац, момче, дечко, тип *жарј.*, фрајер *жарј.*, даса *фам.* ❷ младић, заручник, љубавник, вереник, дечко, изабраник, даса *фам.*, тип *жарј.*, фрајер *жарј.*

момаштво с ▼ уј. младост

моменат м ❶ тренутак, час, часак, делић секунде, секунд *фил.*, трептај *фил.*, амин *реј.* ❷ в. околност

моменталан прид. тренутан, привремен, краткотрајан, часовит, тренутачан *хрв.* - уј. модеран, горући 1.

моментално прил. ❶ одмах, сме-ста, овог часа, овог трена, врло брзо ❷ (у ово доба) сад, сада, у овом трену, тренутно

монарх м (крунисани владар мо-нархије) краљ - уй. владар

монархија ж (земља којом влада краљ) краљевина - уй. земља 5.

монах м калуђер, испосник, мило-срдник, самостанац, духовник, инок, усамљеник *фил.*, пустињак *суж.*, цр-норизац *фам. хрв.*, фратар *хрв.*, ре-довник *хрв.*

монден прид. в. модеран 1.

монографија ж студија, научни/стручни рад

монотон прид. в. досадан

монструм м в. наказа

монтажа ж ❶ склапање, саставља-ње, монтирање, постављање, правље-ње ❷ (одабирање и спајање филмских кадрова) монтирање ❸ в. патка 1.

монументалан прид. в. огроман

мора ж ❶ в. приказа ❷ в. кошмар

морал м (скуп моралних начела схваћен као строго придржавање норми) моралност, етичност, етика, исправност, примерност, часност, кроткост, правичност, беспрекор-ност, крепост, част, чедност, ваља-ност, узорност, праведност, образ, честитост, поштење, морална чи-стоћа, истинољубивост, искреност, чистоћа, карактерност, искреност, смерност, савесност, пристojност, богоугодност, непоквареност, добро-та, узоритост *рей.*, ђудоређе *хрв.*, ђу-доредност *хрв.* - *суж.* колегијалност, непоткупљивост, чисте руке, непод-митљивост, непорочност

моралан прид. частан, честит, ети-чан, примеран, праведан, поштен, ваљан, добар, душеван, карактеран,

исправан, људски, истинољубљив, беспрекоран, непокварен, крепостан, правичан, узоран, чистих руку, доли-чан, искрен, скрупулозан, ђудоредан, коректан, савестан, поуздан, непод-митљив, пун врлина

моралност ж в. морал

морати несврш. непрел. ❶ (*цр.* мора све да буде у најбољем реду) требати, имати ❷ (радити нешто против своје воље) бити принуђен, бити обавезан

морач м бот. (лат. *Foeniculum vulgare*) *реј.* анасон, дивља мирођија, коморач, копар, коромач, мирођија крупна, мо-рац, морача, пигоми морач, разијан, слатки аниш, слатки јанеж, слатки ја-нуш, слатки копар, слатки морач

море узв. велика вода, вода *фил.*, ба-ра *шаљ.*

морка ж зоол. (лат. *Numida mele-agris*) мисирка, бисерка, шкодачка, перлинка, домаћа кокошка

морнарица ж флота, бродовље - уй. војска

морон м *фам. в.* глупан

морска крава ж зоол. (лат. *Sirenia*) сирена

морски краставац м зоол. (лат. *Holothuria tubulosa*) трп, бризгавац, пистељ, холотурија, кацамарин

морски сунђер м зоол. (лат. *Euspongia officinalis*) бубина, морска спужва *хрв.*

мост м ❶ прелаз, вијадукт, надво-жњак ❷ в. посредник 2.

мотати несврш. прел. ❶ (стављати нешто око нечега) обавијати, обмо-тавати, омотавати, вити, свијати, на-мотавати ❷ (увијати у омот) замота-вати, умотавати, паковати, завијати, смотавати, увијати ❸ (~ цигару) ва-љати, заобљавати, смотавати, зави-јати ❹ (о волану, колима) окретати,

вртети, савијати, завијати, заокрета-
ти ⑤ *фий.* в. лагати 2.

мотати се несврш. ① увијати се, по-
вијати се, вити се, намотавати се, за-
мотавати се, умотавати се ② мувати
се, врзати се, тумарати, мотљати се
фам. - уй. лутати

мотив м ① (покретач за неку одлу-
ку или радњу) мотивација, подсти-
цај, потицај, подстрек, разлог, сти-
муланс, покретач, стимуланс, мотор
фий., ињекција *фий.* ② (идејни елемент
у уметничком делу) тема, предмет,
лајтмотив *суж.*

мотивација ж в. мотив 1.

мотка ж ① палица, штап, колац, др-
во, тољага, батина, мочуга, шипка,
штака, шиба, претка, полуга, прут,
кључа *реј.*, такља *реј.*, шпациршток
реј., багулин *реј.*, чакља *реј.*, мачу-
га *реј.*, шиблика *реј.* ② в. пречка
③ *фам.* в. дугајлија ④ *жарј.* в. мрша-
вица

мотљати се несврш. *фам.* в. мота-
ти се 2.

мото м в. начело 1. и 2.

мотор м ① (уређај за покретање маши-
на) * ② в. мотоцикл ③ *фий.* в. мотив 1.

моторизовати се сврш. стећи, на-
бавити, добавити, купити (~ мотор-
но возило)

мотоцикл м мотор, мотобикакл,
мотоциклета *реј.*, мотоцикла *реј.*, мо-
торкотач *реј.*, мотоцикло *реј.*, бајк
жарј., скутер *суж.* - уй. бицикл

мотрика ж бот. (лат. *Crithmum ma-
ritimum*) *реј.* омачаљ, морски копар,
коморач, петровњак

мотрити несврш. прел. (пажљиво
гледати/прагити погледом) гледати,
осматрати, вребати, пазити, чувати,
бити концентрисан (на нешто)

моћ ж ① (делотворна снага) утицај,

дејство, јачина, ефикасност, снага,
ефекат ② способност, могућност, ка-
пацитет, снага, потенција, потенци-
јал ③ в. власт ④ в. премоћ

моћан прид. ① в. јак2 ② в. утицајан

моћи несврш. прел. ① бити у стању/
могућности, имати могућност/спо-
собност, имати снаге/моћи, бити ка-
дар/способан ② умети, знати, бити
способан/вешт, бити вичан/умешан

моћник м в. достојанственик

мочвара ж рит, тршчак, слатина,
блато, мочвариште, блатинге, бару-
штина - *реј.* плошта, црет, млака, мо-
чалина, лужа, лужина, ланца, локужа
- уй. бара

мочваран прид. муљевит, блатњав,
баровит, влажан, поплаван, подба-
ран, водоплаван, подводан, баран,
бараст, барљив, барнат, барушан, ба-
рушљив, слатинаст *реј.*

мочуга ж в. мотка 1.

мрав м ① зоол. (лат. *Formicidae*) *
② *фий.* в. марљивац

мразан прид. в. мразовит

мразовац м бот. (лат. *Colchicum
autumnale*) *реј.* вочак, јесењи каћун,
балучак, врањи лук, балушка, баљу-
шка трава, бриђушка, бујачина, голо-
тура, горице, желудара, јадичац, ка-
ћун, качја јабучица, каћунка, качун,
кокиче, луковик, мразовка, оћун, пи-
скавица, ушивец, цмерика, чукавац

мразовит прид. хладан, зимски,
мразан, леден, свеж, ледан, зимљив,
прохладан, студен, мрзли, мрзао,
ледњикав, ледовит, леденичав, зимо-
вит - сл. зубат, озебао, промрзао

мрак м ① ноћ, тама, тмина, помрачи-
на, ноћно доба, мрклина *реј.*, мрчава
реј., тма *йесн.*, невиделица *арх.*, тмица
арх. ② *фий.* в. назадноост ③ *фий.* в. смрт 1.

мрамор м мермер

мрачан прид. ❶ таман, потамњен, неосветљен, смркнут, загасит, затворен, замагљен, замрачен, намрчен, облачан, тмуран, натмурен, сумрачан, омрчен *реџ.*, помрчен *реџ.*, мутан *фиј.* ❷ в. назадан ❸ в. зао 1.

мрачити сврш. прел. ❶ зацрњивати, затамњивати, замрачивати, тамнити, потамњивати ❷ *фам.* в. клеветати ❸ *фам.* (слугити на зло) црнити *фам.*

мрвити несврш. прел. ситнити, дробити, уситњавати, крунити, рунити, туцати

мрвљење с ситњење, дробљење, уситњавање, круњење, руњење, туцање

мргодност ж в. мрзовоља

мрднути сврш. прел. помаћи, померити, макнути, помакнути, преместити, покренути *реџ.*

мрежа ж ❶ (~ за риболов) *суж.* пређа, листара, трата, пливарица, брагања, потегача ❷ в. машинерија 2. ❸ *фам.* интернет, нет

мрети несврш. непрел. в. умирати

мржња ж антагонизам, антипатија, нетрпељивост, сукоб, опречност, непријатељство, колизија, трвење, нетолеранција, неслагање, несклопност, међусобно онирање, одбојност, непомирљивост, хејт *жарј.*, мрзост *хрв.* - *уй.* ривалство

мрзак прид. в. неугодан 1.

мрзети несврш. прел. ❶ (осећати мржњу) не подносити, тешко подносити, не трпети, презирати ❷ *безл.* немати воље

мрзовоља ж (лоше расположење) мрзовољност, нерасположење, незадовољство, малодушност, безвољност, суморност, мргодност, зловоља, невољност, тмурист, мркина, натмуреност, инертност, раздражљивост,

вост, песимизам, утученост, зловољност, смркнутост, мрачност, тегобност, намргођеност, туробност, мртило, намрштеност, лоша/зла воља, сломљеност, покислост, учмалост, тегоба у души, киселост *фиј.*, мркост *реџ.*, хладноћа *фиј.* - *уй:* апатија

мрзовољан прид. нерасположен, незадовољан, суморан, мргодан, зловољан, раздражљив, смркнут, учмао, тмурист, туробан, натмурен, намрштен, чаман *реџ.* - *уй.* бесан

мрзовољност ж в. мрзовоља

мрква ж бот. в. шаргарепа

мрља ж флека, брљотина, нечистоћа, пега, флек, пацкарија, маћа *реј.*, лага *арх.*, пацка *арх.*, крмача *арх.*

мрљати несврш. прел. прљати, брљати, вапирити, мазати, каљати, брложити, блатити, свињити *фам.*, стрвити *реџ.*, брљугати *реџ.*

мрмљати несврш. непрел. (говорити неразговетно) брундати, мумлати, брбукати, мрмољити, жуморити, брицати, мрморити, жуборити, гунђати, њуњорити, врчати, говорити себи у браду, мумљати, зврндати, дундорити, мунђати, мрнциати, мрмљекати, бумбарати, бобоњати, бобоњити, брботати, боботати

мрмољити несврш. непрел. в. мрмљати

мрморити несврш. непрел. в. мрмљати

мрмот м зоол. (лат. *Marmota marmota*) свицац *хрв.*

мртав прид. ❶ покојни, упокојен, преминули, непокретан, беживотан, непомичан, нежив, укочен, угасио, угашен ❷ *фиј.* в. уморан 1.

мртило с ❶ беживотност, укоченост, замрлост, непокретност ❷ сувопарност, безосећајност, неосетљивост,

отупелост, равнодушност, успаваност, летаргија, инерција, пасивност - уй. апатија, досада, колотечина

мрцварење с в. мучење

мрцина м ж **1** ж (тело угинуле животиње) лешина, липсотина, стрвина, цркотина, леш **2** м ж в. ленштина

мрча ж бот. (лат. *Myrtus communis*) реј: мирта, бјеломрча, марча, мртинка, мрчела, рујевика

мрчити несврш. прел. чађавити, чадити, гаравити, црнити, чађити, гарити

мршав прид. **1** сувоњав, танак, танкострук, сув, жгољав, узак, спечен, кошчат, коштуњав, шланг реј., шланк фам., јектичав, постан, усахао, кржљав йој., кост и кожа изр., вит йесн. - уй: висок **1**. **2** фам. в. недовољан - уй. лош

мршавац м в. мршавко

мршавети несврш. непрел. слабити, губити килограме, сушити се фии.

мршавица ж жгољавица, пракљача реј., ларга реј., лелек реј., штркља фам., шиља фам., партвиш жарј., мотка жарј., костур йој.

мршавко м жгољавко, мршавац, жилавко, сувоњавац, жгоља, усуканко, хрт фии., пракљача реј., ларга реј., лелек реј., штркља фам., шиља фам., партвиш жарј., мотка жарј., кржљавец йој., костур йој., сушав хрв.

мршаво прил. фам. в. лоше

мршавост ж **1** в. неразвијеност **2** в. виткост **3** уй. танкоћа

мувало с в. луталица

мување с фам. в. завођење

мувати несврш. прел. **1** фам. в. заводити **1**. **2** в. наговарати **3** हुшкати, гуркати, лупкати

мувати се несврш. **1** (кретати се тамо-амо) врзмати се, мотати се, тумарати, вртети се, вуцарати се, вршљати, врлудати - уй. лутати **2** фам. (по-

казивати узајамне симпатије) очијукати, кокетирати, флертовати

муватор м фам. мућкарош, довиљивац, препредењак, лукавац, лисица, мутивода, мутикаша, сналажљивац, префриганац, покварењак, преварант, човек-видра, подмуклица, стари лисац, лукавко, зврк, лисац, јегуља, превејанац, профитер, играч, видра фии., пливач жарј., мајстор експр., харамија арх., хунцут арх.

мудролија ж фиг. в. којештарија **3**.

мудрословље с високоумље, високоумност, високопарност

мудрост ж **1** умност, дубокоумље, високоумље, мисаоност, дубокомишленост, ингениозност, продуховљеност, виспреност, дубокоумност, одуховљеност - уй: знање, памет **2** в. компетентност

мужеван прид. **1** мушки, мачистички, мушјачки фии., мачо фам., вирилан реј., зрео, достојанствен, одлучан **2** в. храбар

мужевност ж **1** мушкост, зрелост, достојанственост **2** в. храброст

муза ж (она која надахњује) инспирација, надахнуће

музика ж **1** мјуза фам., зика жарј., гласба хрв. **2** свирачи, оркестар, ансамбл, састав

музичар м музикант, свирач, свирац, гласбеник хрв. - уй. композитор

мука ж **1** (зло које задеси човека) беда, паћеништво, страхота, патња, брига, невоља, несрећа, паћење, недаћа, мучење, тортура, страдање, злопаћење, трпљење, страдалништво, мрцварење, тегоба, неугодност, неугода, напаст, патништво, јад, трпња, калварија фии., камен фии., голгота фии., враг фии., бреме фии., бич (судбине) фии., јарам фии., главобоља фии., пакао фии., малтретман жарј. - уй.

Музички жанрови

акапела	диско	опера	синт поп
алтернатива	електро	панк	синт рок
амбијентална музика	електроклеш	панк рок	соул
американа	електроника	паувер метал	соул џез
анархо панк	електронска музика	полка	спид метал
андерграунд музика	емо	полонеа	средњовековна музика
балетска музика	есид реп	поп музика	староградска музика
барокна музика	есид рок	популарна музика	стрејт еџ
беџарац	есид техно	поп фолк	танго
бибоп	етно музика	поп панк	техно
биг бит	еуро денс	психоделија	техно индустријал
бит	еуро тренс	прогресив метал	трајбал хаус
блек метал	индустријал	прогресив рок	треш метал
блуз	индустријал рок	прогресив тренс	трип хоп
болеро	индустријал поп	прогресив хаус	треш
босанова	инди рок	психоделични рок	турбо фолк
брејк бит	инди поп	рапсодија	урбан фолк
брит поп	инструментални рок	реге	урбан џез
буги вуги	кантри	рејв	филмска музика
валцер	кабаре музика	ренесансна музика	фолк
вижуал рок	капоера музика	реп	фолк рок
вокал хаус	кросовер	ритам и блуз	фолклорна музика
вокал џез	класична музика	рок	хаус
гаражна музика	латино	рокабили	хип хоп
гаражни рок	мазурка	рокенрол	хардкор
генгста реп	метал	рококо музика	хардкор панк
гето хаус	мелодични дед метал	рок опера	хардкор техно
го го	мелодични тренс	рокстеди	хард рок
гоа тренс	минимал	румба	хаус
госпел	музика из видео	рутс реге	хеви метал
готик метал	игра	рутс рок	хонки тонк
готик рок	музика света	салса	ча-ча-ча
гранџ	народна музика	самба	џангл
дарквејв	нови талас	севдалинка	џез
даб	нојз музика	ска	џингл музика
денс	ну метал	ска панк	шлагер
денсхол	њу еџ	скејт панк	
дед метал	олд скул хип хоп	симфо рок	
драменбејс	ои!	симфонијска музика	

депресија, невоља, баксуз 1., издржавање 2. ② труд, рад, напор, мучење, прегалаштво, прегалништво, напрезање, теглење, кулук

мукотрпник м в. мученик

мула ж ▼ уй. магарац 1.

мутилатералан прид. в. многострук 1.

муљ м блато, глиб, кал, талог

муљати несврш. прел. ① гњечити, стискати, истискивати, притискати, мешати ② фам. в. лагати

муљевит прид. в. блатњав

мумија ж ① (балсамовано мртво тело) * ② в. маторац

мумлати несврш. непрел. в. мрмљати

мунђати несврш. прел. фам. ① в. мр-

мљати ② домунђавати се, дошаптавати се, ћућорити, шапутати, шаптати, шушкати, шишотирати *реџ*. ③ в. петљати

мунути сврш. прел. (брзим и лаким покретом ударити некога) в. лупити 1.

муњевито прил. брзо, хитро, ажурно, напречац, експедитивно, преконоћ, убрзано, враголомно *фиј.*, тајфунски *фиј.*, наглавце *фам.*, у трен ока *изр.*, брже-боље *изр.*, као метак/ветар *изр.*, брзином светлости *изр.* - сл: хитно, брзоплето

мутаџ прид. ① нем, безгласан, нечујан, немушт, безвучан *фиј.*, лал *реј*. ② *фиј.* в. мучаљив

мутан прид. ① (о стаклу, течности) непровидан, непрозиран, замућен, нејасан ② (о стаклу) мат, беличаст, нерозиран ③ в. облачан ④ *фиј.* в. нејасан

мутивода м ж ① в. лош човек ② в. мућкарош ③ в. интригант

мутикаша м ж ① в. мућкарош ② в. интригант

мутити несврш. прел. ① (млеко, маслац, павлаку) лунати, мућкати, бућкати, бити, бутати *реј.*, бутљати *реј.* - уј. мешати 1. ② разређивати, размућивати, растварати, мућкати ③ *фиј.* в. петљати

мутноћа ж ① непровидност, непрозирност, замућеност, нејасност ② в. нејасност

мућак м ① (покварено јаје) * ② в. лош човек

мућкарош ж довитљивац, препредењак, лукавац, лисица, мутивода, мутикаша, сналажљивац, префриганац, покварењак, преварант, човек-видра, подмуклица, стари лисац, лукавко, зврк, лисац, јегуља, превејанац, профитер, играч, видра *фиј.*, муватор *фам.*, пливач *жарј.*, мајстор

Музички инструменти

ДУВАЧКИ

дрвени

бас кларинет
блок флаута
дипле
енглески рог
зурлаки
кларинет
контрафагот
обоа
панова фрула
пиколо флаута
саксофон
фагот
флаута
фрула

полуакустична

гитара
харфа
цимбало

СА ДИРКАМА

клавикорд
клавир
кристалофон
мелодика
оргуље
пијанино
синтисајзер
хармоника
чембало

УДАРАЉКЕ

бас-бубањ
биримбао
бич
бонгос
бубањ
вибрафон
гамелан
гонг
гоч
даире
добош
дрвена риба
ђембе
звоно
звучна виљушка

ЖИЧАНИ

гудачки

контрабас
виола
виола да брачо
виола да гамба
виолина
виолончело

трзачки

акустична гитара
акустична гитара са табла
дванаест жица
биримбао
дромбуље
електрична бас
гитара
електрична гитара
класична гитара
лаута

металофон
метроном
там-там
тарабука
тимпани
триангл
уанкара
цеваста звона
чинела

ексир., харамџа *арх.*, хунцут *арх.*

мућкати несврш. прел. в. мутити

муфлон м зоол. (врста овце, лат. *Ovis musimon*)

муфте прил. непром. в. бесплатно

мухоловка ж муволовка - уй. замка 1.

муцати несврш. непрел. натуцати, срицати, замуцкивати, заплитати језиком, петљати, завијати *фиј.*, мутити *фиј.*, заобилазити *фиј.*, мрсити *фиј.*, извлачити се *фиј.*, замотавати *фиј.*, кукуњити *фам.*, пентати *реј.*

мучаљив прид. ћутљив, непричљив, тих, неразговорљив, безгласан, малоречив, лаконичан, замукао, шкрт/штедљив на речима, шутљив, занемео, некомуникативан, малорек, краткоречив, миран, неговорљив, затворен *фиј.*, нем *фиј.*, мутава *фиј.*, мучки *арх.*

мучан прид. (~ догађај и сл.) в. неугодан 1.

мученик м страдалник, паћеник, великомученик, невољник, патник, мукотрпник, болник, злопатник, страдалац, мартир, дугопатник, патилац - уй: испосник, монах

мученица ж ❶ сиротица, паћеница, бедница, јадница, страдалница, патница, несретница, злосрећница, несрећница, невољница, злопатница, сиротанка, дугопатница, великомученица, мукотрпница, јада *реј.* ❷ *фам.* в. брља

мучење с ❶ (насиље над човеком) злостављање, тлачење, мрцварење, малтретирање, крвништво, окружност, суровост, силништво, силеџијство, немилосрдност, набуситост, насиље, нечовештво, угњетавање, нападност, силовитост, присиљавање, немилост, нехуманост, нељудскост, виоленџа, насилништво, брутал-

ност, грубијанство, неумољивост, злочинство, подјармљивање, присила, несмиљеност, дивљаштво, примена силе, зулум, погром *суж.* - уй: злочин, разбојништво, сила, агресива, грубост ❷ в. мука 1.

мучитељ м в. насилник

мучити несврш. прел. злостављати, мучити, иживљавати се, тлачити, терорисати, тиранисати, трти, морити, газити, загорчавати живот, мрцварити, бацати на муке, угњетавати, муштрати, гњавити, кињити, цедити *фиј.*, шарафити *фиј.*, стезати *фиј.*, јахати *фам.*, шиканирати *фам.*, масирати *фам.*, пити крв на сламку *фам.* *изр.*, кињити *фам.*, протеривати кроз иглене уши *арх.* *изр.*, задавати муке *изр.*, вадити душу *изр.*, драти на живо *изр.*, сисати крв *изр.*, вадити маст *изр.*, пећи на лаганој/тихој ватри *изр.*, бријати на суво *изр.*, јебати *нар.*, шибати *суж.* - уй: злоупотребити, досађивати

мучити се несврш. ❶ (радити нешто с тешком муком) напрезати се, диринчити, ринтати, кулучити, теглити, рмбачити, таљигати, тешко радити, замарати се, грбачити, крвавити, знојити се, упињати се, диринчити, тежачити, грбанчити, грбити се, гњавити се, грчити се, изгарати, запињати, рмбати, ломити се, потезати, убијати се (од посла) *фам.*, телити се *фам.*, крампати *фам.*, црнчити *фам.*, коњосати *фам.*, сатирати се *фам.*, работати *реј.*, паштити се *реј.*, аргатовати *арх.*, аргатирати *арх.* *хрв.*, окапати *реј.*, јести крвав хлеб *изр.* - уй: трудити се, бактати се 2., радити 1. ❷ (подносити муке) патити, бити на мукама, трпети, злопатити се, морити се, испаштати, гинути *фиј.*, крварити *фиј.*, бугарити *ексир.*, чемери-ти *реј.* - уй: кукати 1.

мушица ж ❶ мува, муха - суж. зун-
зара - уй. двокрылци ❷ *мн. в.* каприц

мушичав прид. *в.* каприциозан

мушичавост ж *в.* каприциозност

мушкарац м човек, мушко, мушки,
јачи пол *фам.*, мужјак *фам.*, мачо *суж.*
- уй. момак 1.

мушкатла ж бот. (лат. *Pelargonium*
zonale) *реї*: смрдљевак

мушки' прид. ❶ (који се односи на
мушкарце, који је намењен мушкар-
цима) маскулин ❷ (који има типич-
не особине мушкараца) мужеван, ма-
чо *фам.*, мачистички *фам.*, вирилан
реї. ❸ херојски, храбар, чврст, неу-
страшив, одважан, одлучан, смео, ср-
чан, борбен, издржљив, лавовски, не-

поколебљив, непопустљив, витешки,
јуначан, јуначки, лављег срца

мушки' прил. ❶ смело, одлучно, ча-
сно, честито, храбро, одважно, јунач-
ки ❷ јако, жустро, снажно, одлучно,
смело, срчано, јуначки

мушко м *в.* мушкарац

мушкобањаст прид. мушкарачки,
неженствен

мушмула ж бот. (лат. *Mespilus ger-*
manica) *реї*: бесколе, бестула, маси-
њача, мушмуља, мушмуљика, нач-
поланашпала, невестица, несила, не-
шплин, чупца

муштерија м и ж кунац, потрошач

муштрање с *в.* обука 1.

мушула ж зоол. *в.* дагња

Н Н

набавити сврш. прел. купити, пазарити, добавити, накуповати, откупити, прибавити, створити *фам.*, узети *фам.*, намаћи *жарі.*, прискрбити *рей.*

набавка ж куповина, прибављање, аквизиција, набављање, пазарење, добава

набављати несврш. прел. ❶ добављати, снабдевати се, прибављати, налазити ❷ *в.* куповати

набављач м добављач, снабдевач, испоручилац

набасати сврш. непрел. ❶ (случајно, неочекивано наићи на некога) натрапати, наићи, налетети, нагазити, случајно срести, натрчати *фам.*, сударити се (с неким) - *уй.* срести ❷ (неочекивано свратити код некога) упасти, навратити, свратити, појавити се, наврнути, натрчати, налетети, сврнути, вирнути, наићи изненада, набасати, налетети, доћи некоме на кратко, обрети се, наићи, искрснути, завратити, нагазити, хрупити *реї.*, бахнути *арх.*, допасти *арх.* - *уй:* ступити, ући

набацивати несврш. прел. ❶ трпати, наносити, гомилати, нагомилавати, убацивати, натрпавати, утрпавати, бацати, метати ❷ добацивати ❸ *фиї.* товарити, сваљивати, пребацивати, навлачити

набедити сврш. прел. ❶ (неосновано окривити) обедити, оклеветати, оптужити, олајати, напасти - *уй.* оклеветати ❷ *в.* убедити 1.

набијен прид. ❶ (добро ухрањен) *в.* дебео ❷ набилдован

набити сврш. прел. утрпати, угурати, утерати, углавити, турити *фам.* *уй.* убацити

набор м *в.* ❶ (на одећи) превој, прегиб, бора ❷ (на кожи) бора, бразда ❸ испупчење

наборан прид. изборан, борав, зборан, збрчкан, смежуран, набран, гунтав *фам.*, сажвакан *фам.*, збабан *йої.*

набрекао прид. надувен, отечен, бабураст, набрекнут, напупео, пунашак, испупчен, нарастао, отекао, натекао, задебљан, подбухао, набубрен, натечен, повећан, надут, пунашан,

напет, набујао, набухнуо *реџ.*, набухао *реџ.*, напуао *реџ.*, буав *реџ.*, напухан *хрв.*

набрекнут прид. в. набрекао

набрекнути сврш. непрел. задебљати, нарасти, отећи, испупчити, надимати, натећи, набрећи, набујати, напупети, набубрити, повећати се, поднадути се, увећати се, повећати обим, напупати, подбухнути *реџ.*, напухати се *хрв.* - сл: прекипети, распрснути се

набрећи сврш. непрел. в. набрекнути

набубати сврш. прел. фам. в. научити 1.

набубрен прид. в. набрекао

набубрити сврш. непрел. в. набрекнути

набујати сврш. непрел. в. набрекнути
набусит прид. ❶ в. нагао 1. ❷ в. неваспитан

набуситост ж ❶ грубост, осорност, грубијанство, округност, жестина, крвништво, нападност, силовитост, немилост, нехуманост, нељудскост, виоленција, насилништво, бруталност, дивљаштво - уџ: злочин, разбојништво, сила, присила, агресија ❷ в. разјареност

набуџити сврш. прел. фам. (побољшати неку нараву) в. доградити 2.

навала ж ❶ офанзива, акција, агресија, напад, јуриш, удар, насртај, освајање, насиље, диверзија, атак, сукоб, нахрупљење, налет, низулт, заскок, наскок, препад, непријатељски напад, потрк *реџ.* - уџ: ударац, најезда, свађа, борба ❷ (~ људи) булумента, гунгула, гомила, маса, багра, накупина, руља, народ, најезда, светина, људство, сила, свет, пук, мноштво, лагер, метеж, рој, миса, плебс, свита, војска *фиџ.*, чета *фиџ.*, море *фиџ.*, јато

фиџ., тевабија *реџ.*, ордија *реџ.*, мармала *реџ.*, накот *фам.*, хорда *фам.*, буљук *фам.*, крдо *фам.*, гурњава *фам.*, стадо *фам.*, хрпа *фам.*, пучина *фам.*, чопор *нар.*, агломерација *реџ.*, марва *џоџ.*, фукара *џоџ.*, стока *џоџ.* - уџ: олош, гужва ❸ (велика количина нечега што се брзо креће, пада) провала, река *фиџ.*, киша *фиџ.*, поплава *фиџ.*, лавина *фиџ.*, бујица *фиџ.*

навалити сврш. непрел. ❶ насрнути, устремити се, напасти, спопасти, јурнути, нахрупити, салетети, стиснути, налетети, притиснути, препастити, нагрнути, ударити, атакovati, запущати ❷ похрлити, нагрнути, банути, надрети, грнути, наврети, наврнути, насрнути, јурнути, налетети, сунути, нагло/масовно наићи, стуштити се, нагужвати се, нагнути, сручити се, натиснути се, поврвети, појурити, продрети, нагрнути у кућу, рукнути *реџ.*, бахнути *арх.*, нахрупити *реџ.* - уџ: упасти, провалити

наваљивати несврш. прел. ❶ (оптерећивати некога нечим) салетати, бити упоран, насртати, заокупљати, бомбардовати, спопадати, опседати - уџ. досађивати 2. ❷ (долазити брзо и нагло у великим количинама) надлазити, долазити, јављати се, наилазити, навирати, нахрупљивати, хрупити, налетати, насртати ❸ (стављати неки терет на нешто) оптерећивати, натрпавати, гомилати

наведен прид. поменут, споменут, дотични

навести сврш. прел. ❶ управити, усмерити ❷ в. рећи

навијати несврш. прел. ❶ намотавати, натезати, затезати ❷ в. залагати се, заузимати се ❸ (за некога, неким тим) бодрити, храбрити - уџ. соколити 1.

навика ж ❶ (понављањем стечена склоност ка некој активности) обичај, склоност, навикнутост, адет *реџ*. ❷ навикавање, привикавање

навикавање с привикавање, прилагођавање, подешавање, адаптирање, аклиматизација, акомодација, адаптација, прилагођеност, навика, позитивна промена, аклиматизирање, прилагођивање, прилагодба *хрв*.

навикнут прид. (који се навикао на нешто) привикнут, прилагођен, адаптиран, аклиматизован, свикнут *фам*.

навикнути се сврш. ❶ (стећи навику) навићи се, привићи се, привикнути се, научити се, свићи се, свикнути се ❷ в. прилагодити се

навирање с (нагли наилазак) в. налет

навирати несврш. непрел. ❶ (продирати на површину земље) надирати, надолазити, продирати - уџ. извирати 1. ❷ (долазити брзо и нагло у великим количинама) надолазити, долазити, јављати се, наилазити, наваљивати, нахрупљивати, хрупити, палетати, извирати, насртати, куљати *фиџ*, сукљати *фиџ*.

навићи се ж (стећи навику) в. навикнути се

навлака ж в. покривач 2.

наводити несврш. прел. ❶ врбовати, вабити, мамити, натеривати, надахњивати, гонити, заводити, наговарати, примамљивати, призивати, хушкати, нагонити, гурати *фиџ*, навлачити *фам*. - уџ: мобилизовати, храбрити ❷ усмеравати, управљати ❸ спомињати, напомињати - уџ. говорити ❹ цитирати

навој м калем, завојница, навојак, завојак, чунак *реџ*.

навратити сврш. непрел. (доћи ко-

ме накратко) свратити, појавити се, наврнути, сврнути, наићи, завратити, нагазити, допасти *арх*. - уџ: банути, ступити, уџи

навраћати сврш. прел. (~ повремено у посету) в. свраћати

наврети сврш. непрел. в. навалити 2.

наврнути сврш. непрел. ❶ в. навратити ❷ в. навалити 2.

нагао прид. ❶ напрасит, афективан, жесток, ђудљив, фуриозан, жучан, виолентан, агресиван, плаховит, непријатан, необуздан, прек, набусит, импулсиван, експлозиван, распаљив, плах, мушичав, темпераментан - уџ: свадљив, жустар, некултуран, ужасан, бесан, немиран, разуздан ❷ несмотрен, брзоплет, пренагљен, непажљив, нехајан, неопрезан, лежеран, необазрив, непромишљен, несавестан, површан, небрижљив, пренагао, нетактичан, аламуњаст *реџ*, небудан *реџ*, непомњив *реџ*, непоман *реџ*. - уџ: лакомислен, хировит ❸ в. непромишљен 1.

нагиздан прид. в. накићен

нагињати несврш. прел. ❶ накретати ❷ сагињати, повијати, обарати ❸ надности, надвијати ❹ (бити наклоњен) стремити, тежити, гравитирати

нагласак м ❶ акценат *грам*. ❷ в. изговор

нагласити сврш. прел. акцентова-

ти, подвући, истаћи, назначити, апо-

строфирати, потенцирати, истакну-

ти, поцртати, напоменути, потцрта-

ти *хрв*.

наглашавање с акцентуација *грам*.

наглашавати несврш. прел. (у гово-

ру) истицати, подвлачити, акценто-

вати, апострофирати, потенцирати,

поцртавати, напомињати, наводити

наглашен прид. истакнут, означен,

подвучен, обележен, истурен, назначен, апострофиран, поцртан

нагло прил. в. одједном

нагнати сврш. прел. ❶ в. подстаћи 1. ❷ в. приморати

нагнут прид. (који заузима крив положај) кос, крив, искривљен, нахерен, искошен, у шрех, шрех *нейром*.

нагнути се сврш. пресамитити се, налактити се, наднимити се

наговарати несврш. прел. ❶ хушкати, подстицати, подговарати, подбуживати, пујдати, нагонити, наводити, убеђивати, врбовати, терати, потицати, подјаривати, рајцати, изазивати, мувати *фам.*, потпаљивати *фам.*, ложити *жарі.*, палити *жарі.*, пржити *жарі.* ❷ в. наводити ▼ уй. наметати

наговестити сврш. прел. в. обавестити

наговештавање с в. наговештај 1.

наговештај м ❶ алузија, асоцијација, назнака, најава, импликација, наговештавање, конотација, скривено значење, натукница, нота *фий.* ❷ знак, предзнак, знамење, синдром, показатељ, сигнал, индикација, симптом, индикатор, показивач, индикација, весник *фий.*, гласник *фий.* ▼ уй. обавештење

наговорити сврш. прел. ❶ заврбовати, приволети, умоleti, убедити, придобити, нагнати, подстакнути, обрлатити, привући (на своју страну), умолити, нахушкати, намамити, изазвати, подбости, подбунити, агитовати *нейрел.*, лобирати *нейрел.*, потхранити, натерати, навести, завести, узбуркати, смунтати, напујдати *фий.*, напунтати *реі.*, напућкати *реі.*, смувати *фам.*, запалити *фам.*, скувати *жарі.*, смутити *жарі.*, подговорити *реій.*, науцкати *реій.*, агитирати *хрв.*, натуткати *хрв.* ❷ в. подстаћи 1.

нагодба ж ❶ већање, конгрес, заседање, сагласност, састанак, расправа, конгруенција, слагање, седница, претрес, дебата, митинг, конференција, договарање, окупљање, група, скуп, форум, разговор, скупштина, дискусија, аранжман, пленум, семинар, усаглашавање, намирење, симпозијум, сесија, лонцање *реі.*, адет *реі.* *реій.*, конвенција *форм.*, збор *арх.*, веће *арх.*, конкордат *реій.*, окуп *реій.*, сабир *реій.*, домјенак *хрв.* - уй: слога, договор, уговор, гомила ❷ в. приста-нак 2.

нагомилавање с заступљеност, гомилање, прилив, повећавање, акумулација, концентрација, раст, скупљање, накупљање, таложење, увећавање, надолажење, с(а)купљање, доток, згртање, пораст, сакупљање, прираст, појачавање, притицање, до-тицање, навирање, повећање, кон-центрисање, надолазак, агломерација, набацивање, збијање, депозиција струч., централизација *реій.*, притје-цај *хрв.*, концентрирање *хрв.*

нагомилавати несврш. прел. в. набацивати

нагомилати сврш. прел. в. прикупити

нагон м ❶ инстинкт, рефлекс ❷ в. жудња

нагонити несврш. прел. ❶ в. наводи-ти ❷ в. наговарати 1.

нагонски прид. (сведен на телесне потребе) животињски, анималан, инстинктиван, телесан, чулан, ре-флексан, интуитиван, карналан

награда ж ❶ признање, одлико-вање, почаст - уй. признање 1., по-клон ❷ в. плата

нагрда ж в. наказа

нагрдити сврш. прел. ❶ в. оштетити ❷ в. напасти 2.

нагрђен прид. в. наказан

нагрђеност ж ружноћа, грдност, огавност, грдоба, одвратност, гадарија, ругоба, гнусоба, гнусност, гадост, накарадност, гроза, одбојност, недо-надљивост, неатрактивност, грдноћа, незграпност, неукусност, непривлачност, рогобатност, ужас, нескладност, наказност, грдило, унакаженост, на-грда, грдобност, мајмунастост *фам.*, грдост *фам.*, гадност *арх.*

нагрђивати несврш. прел. ❶ в. вре-ћати ❷ (чинити ружним) ружити, ружнити, грдити - уй. уништавати, кварити

нагрнути сврш. непрел. ❶ похрлити, пахрунити, надрети, навалити, групу-ти, наврети, наврнути, насрнути, јур-нути, налетети, сунути, нагло/масов-но наићи, стуштити се, нагужвати се, нагнути, сручити се, натиснути се, поврвети, продрети, појурити, на-грнути у кућу, рукнути *реј.*, бахнути *арх.*, - уй: упасти, провалити ❷ в. на-валити 1.

нада ж ❶ (жеља да ће се нешто ис-пунити) вера, жеља, веровање ❷ (у пскога, нешто) уздање, поверење, по-уздање, веровање - уй: мишљење, че-жња - *сл:* сап, мисао, размишљање ❸ (особа од које се нешто велико очеку-је) узданица

надаље прил. в. убудуће

надарен прид. даровит, обдарен, талентован, инвентиван, способан, креативан, имажинативан, таленти-ран *хрв.* - уй: предузимљив, вешт, ге-нијалан

надареност ж ❶ дар, таленат, до-витљивост, диспозиција, жица, ка-пацитет, обдареност, даровитост, способност, вештина, талентованост, смисао (за нешто), досетљивост, из-вршеност, инвентивност - уй: квали-

тет, креативност ❷ м в. геније ▼ уй. генијалност, стваралаштво

надасве прил. више од свега, изу-зетно, изнимно, изванредно, изнад свега

надахнут прид. ❶ (надахнуто ство-рен) с надахнућем ❷ (обузет надах-нућем) инспирисан, инвентиван, креативан

надахнути сврш. прел. (изазвати уметничко надахнуће) инспирисати, поптакнути, стимулисати - уй. под-стаћи

надбискуп м *цркв.* архиепископ *цркв.*

надбрљати сврш. прел. в. натпри-чати

надвикивати се несврш. в. дера-ти се

надвладати сврш. прел. в. победи-ти 1.

надвожњак м в. мост 1.

надгледавање с в. надзор

надгледање с в. надзор

надговорити сврш. прел. в. нат-причати

наденути сврш. прел. в. приписати

надзирање с в. надзор

надзор м ❶ контрола, провера, проверавање, преглед, надгледава-ње, претрес, ревизија, надгледање, инспекција, надзирање, проматрање, надзорништво, прегледавање, пре-гледање, верификација *форм.*, над-глед *реј.* - *суж:* смогла, обилазак - уй: испитивање, проба ❷ в. стража

надзорник м чувар, надгледник, редар, стражар

надигран прид. в. побеђен

надиграти сврш. прел. в. победити 1.

надимати сврш. непрел. в. набрек-нути

надирање с надолажење, навала,

наваљивање, хрупљење, нахрупљивање, налетање, насртање, куљање *фиї.*, сукљање *фиї.*

надирати несврш. непрел. ❶ (долазити брзо и нагло у великим количинама) надолазити, долазити, јављати се, наилазити, наваљивати, нахрупљивати, хрупити, налетати, насртати, куљати *фиї.*, сукљати *фиї.* ❷ в. нападати

надлежност ж (поље утицаја) делокруг, компетенција, ингеренција, меродавност, позваност, компетентност - уй: стручност 1.

надљудски прид. в. јак

надмашен прид. в. побеђен

надмашити сврш. прел. ❶ (потиснути неког) потиснути, превазићи, надвисити, превазићи, засенити, заслепити, бацити у сенку/у засенак изр. ❷ в. победити

надмен прид. претенциозан, високопаран, уображен, обестан, самољубив, снобовски, надувен, ташт, безобзиран, неотесан, самодопадљив, арогантан, кочоперан, покондиран, осيون, сујетан, блазиран, нарцисоидан, високоуман, препотентан, охол, дрзак, разметљив, горд, умишљен, хвалисав, пун себе, подигнутог носа, дрчан, доминантан, горопадан, нашепурен, филозофски *фиї.*, надут *фиї.*, поносан *фиї.*, гиздав *реї.*, прчевит *рей.*, уносит *рей.*, прпошан *рей.*, каћиперан *рей.*, мудрослован *рей.*, напухан *хрв.* - уй: досадан, покварен, себичан

надменост ж уображеност, препотенција, ароганција, осорност, гордост, охолост, извештаченост, нарцисоидност, таштина, надуваност, дрчност, кочоперност, самољубље, бахатост, умишљеност, сујета, дрскост, безочност, високопарност, хвалиса-

вост, самодивљење, сујетност, обесност, претенциозност, осиюност, дрзовитост, каћиперност, обест, безобразлук, безобзирност, простота, самољубивост, покондиреност, разметљивост, самодопадност, грубост, надутост, арогантност, понос *фиї.*, надувеност *фиї.*, прпошност *реї.*, напуханост *хрв.* - сл: себичност, неваспитање, нељубазност

надметање с такмичење, борба, утакмица, сусрет, натјецање *хрв.*

надмоћ ж превласт, премоћ, надмоћност, доминација, моћ, супериорност, владавина - уй. власт, предност

надмоћан прид. в. надмоћнији

надмоћнији прид. премоћнији, супериорнији, доминантнији, вишегаступња, виши, тежи, јачи, сложенији, комплекснији

надмудрити сврш. прел. в. обманути

надничар м плаћеник, најамник, сезонац, сезонски радник, феријалац, унајмљеник, кулучар, унајмљени радник, мануелац, најамни радник, ајлучар *реї.*, ајлугџија *реї.*, аргат *арх.*, аргатин *арх.*, аргатар *арх.*, аргатач *арх.*, дневничар *рей.*

надничити несврш. непрел. радити на надницу, аргатовати *арх.*

надносити се несврш. прел. надвијати се, нагињати се

надовезати се сврш. прел. (~ на неку изјаву, говор и сл.) наставити, продужити, везати се - уй. рећи

надоградити сврш. прел. (наставити градњу неке грађевине) в. доградити

надокнада ж в. исплата

надолажење с в. нагомилавање

надолазити несврш. непрел. в. навирати 1. и 2.

надомак пред. в. поред

надреализам прид. в. апстрактна уметност

надрети сврш. непрел. похрлити, нагрнути, банути, навалити, грнути, наврети, наврнути, насрнути, јурнути, налетети, сунути, нагло/масовно наићи, стуштити се, нагужвати се, нагнути, сручити се, натиснути се, поврвети, појурити, нагрнути у кућу, рукнути *реј.*, бахнути *арх.*, нахрупити *реј.* - уј: упасти, провалити

надстрешница м ❶ (истурени заклон испред куће) заклон, тенда, заклон, застор, наткровље, балдахин, небница ❷ *фиј.* в. дом

надуваност ж в. надменост

надувен прид. ❶ набрекао, отечен, бабураст, набрекнут, напуео, пунашак, испупчен, нарастао, отекао, натекао, задебљан, подбухао, набубрен, натечен, повећан, надут, пунашан, напет, набујао, набухнуо *реј.*, набухао *реј.*, напукао *реј.*, буав *реј.*, напухан *хрв.* ❷ в. надмен

надувеност ж фиг. в. надменост

надут прид. в. надувен 1.

нађинђан прид. в. накићен

назад прил. ❶ (у смеру супротном од смера кретања) натраг ❷ (са задње стране) позади, иза, остраг, одостраг, страга, озада *реј.* ❸ (у правцу задње стране) уназад, натрашке, унатрашке, натраг, обрнуто, обратно, у рикверц

назадак м в. неуспех

назадан прид. заостао, ненапредан, непросвећен, регресиван, реакционан, уназађујући, наopak, затуцан, стагнантан *форм.*, мрачан *фиј.*, забачен *фиј. реј.* - уј: застарео, конзервативан, неразвијен 2.

назадност ж заосталост, заостатак,

затуцаност, непросвећеност, мрак *фиј.*, цупкање *фам.*, тама *фиј.* - уј: закржљалост

назнака ж в. наговештај 1.

назначавање с в. маркирање

назначити сврш. прел. в. нагласити

назор м в. мишљење

наиван прид. (који је без искуства, сопствене спознаје) лаковеран, лако-мислен, простодушан, поводљив, невешт, безазлен, простосрдчан *реј.*, мутав *фам.*, симплекс *нейром. реј.* - уј: недозрео, благ, срамежљив 1., лакомислен, неискусан, глуп

наивац м ❶ наивко, наивчина ❷ (самоуки, нешколовани уметник) *

наивност ж лаковерност, простодушност, поводљивост, простосрдчаност *реј.* - уј: лакомисленост, глупост

наилазак м в. долазак

најава ж ❶ в. наговештај ❷ в. обавештење

најавити сврш. прел. ❶ в. обавестити ❷ в. погодити 1.

најамник м в. надничар

најамнина ж в. закуп

најбитнији прид. в. најважнији

најбољи прид. в. перфектан

најважнији прид. ❶ одсудан, пресудан, кључан, горући, одлучујући, животан, виталан, елементаран, преломан, акутан, најбитнији, примаран, неопходан, нужан, круцијалан, неизоставаан, есенцијалан, главни, основни, животни, преко потребан, средишњи, централни, незаобилазан, арбитран, судбоносан, суштаствен, прешан *реј.*, децизиван *реј.* - уј: важан 1., хитан ❷ в. истакнут 1.

најгвирц м бот. (лат. *Pimenta officinalis*) бабура, клинчићев бибер, главчица, гарофилати папар, пимент-др-

во, каранфил-бибер, најквирц, енглеска мирођија

наједанпут прил. в. одједном

наједном прил. в. одједном

најезда ж в. навала 1.

најзад прил. (после дуго чекања) напоскон, коначно, на крају, напоследку, на концу, једва *рејџ*. најпослије *хрв*.

најмање прил. в. макар

наказа ж накарада, ругоба, чудовиште, вештица, сподоба, грдоба, монструм, роспија, неман, нагрда, страшило, гнусоба, караконцула, ружноћа, гадурa, калаштура, наказник, Франкенштајн, квазимодо, наказница, гвоздензуба, харпија, карапанца, аждајка, акреп *фий.*, крстача *реј.*, ажделија *реј.*, карикатура *фам.*, крамп *фам.*, грдобина *фам.*, габор *фам.*, вештеруља *нар.*, скрндељ *жарј.*, гном *жарј.*, аждаха *арх.*, коњобарка *арх.* - уј: бабарога, привиђење, змија *фий.*

наказан прид. в. накарадан

накалемити сврш. прел. (о биљкама) укрстити, прицепити, уцепити, оцепити, уплести, угурати, оплемени, уцепљивати, наврнути *реј.*, окулирати *стируч.*

накана ж в. намера 1.

накарада м и ж ❶ в. грдоба 1. и 2. ❷ в. будалаштина

накарадан прид. грдобан, ружан, огаван, гадан, наказан, одвратан, језив, рогобатан, унакажен, нагрђен, страшан, нескладан, ругобан, мајмунолик, одбојан, грд, неатрактиван, недопадљив, ружан као мајмун, непривлачан, мајмунаст, неукусан, незграпан, грдан

накарадност ж в. нагрђеност

накинђурен прид. в. накићен

накит м цице *фам.*, драгулије *фам.*,

цица-бице *жарј.*, тозла *жарј.*, бижа *жарј.*, скупоченост *форм.*, прециозност *рејџ*, адиђар *реј.*, бижутерија (лажни накит) *суж.*, огрлица *суж.*, минђуша *суж.* - уј. украс

накићен прид. ❶ кићен, украшен, уређен, китњаст, сређен, елегантан, дотеран, гиздав, улепшан, нагиздан, полепшан, удешен - *фам.* нађинђан, накинђурен, нацифран, напирлитан, налицкан, пицнут, у тренду - уј: отмен, сјајан, модеран, блистав, скупочен - *сл:* раскошан, намештен, биран, углачан ❷ в. красан

наклапало с в. причалица 1.

наклапање с в. лупетање

наклоност ж (међусобна ~) привлачност, афинитет, зрачење, симпатија, наклоњеност, магнетичност *фий.*, магнетизам *фий.*, хемија *фий.*, магија *фий.*, флуид *фий.* - уј. приврженост, љубав, пријатељство

накнада ж в. плата

након пред. (по завршетку нечега) в. после

накосити сврш. прел. искривити, накривити, нагнути, искосити, нахерити, искосити

накострешен прид. ❶ тршав, чекињав, најежен ❷ *фий.* в. љутит

накресати се сврш. в. напити се

накупина ж в. навала 1.

накупити сврш. прел. прикупити, сакупити, скупити, акумулирати, повећати, прибрати, концентрисати, наталожити, таложити, нагомилати, сабрати, увећати, намлатити *фам.*, згрнути *фам.*, докупити *рејџ*, збрати *рејџ*.

накупљање с заступљеност, гомилање, прилив, повећавање, акумулација, концентрација, раст, скупљање, таложење, нагомилавање, увећавање

ње, надолажење, с(а)купљање, доток, згртање, пораст, сакупљање, прираст, појачавање, притицање, дотицање, навирање, повсћање, концентрисање, падолазак, агломерација, набацивање, збијање, депозиција *сѝруч.*, централизација *реѝ.*, притјечај *хрв.*, централизирање *хрв.*

налаз м *сѝруч.* плод истраживања, резултат

налазити се несврш. ❶ (бити на одређеном месту) бити, лежати, стајати, почивати *реѝ.*, мировати *реѝ.*, доћи *фам.* ❷ в. боравити

налазиште с в. локалитет 2.

налактити се сврш. в. нагнути се

налепница ж етикета, летак, декларација, вињета, омот - уџ: амбалажа, пагпис

налет м ❶ (лет изнад нечега у неком правцу) налетање, надлетање ❷ (нагли наилазак) навир, навирање, навала, напад, нахрупљење, инвазија, провала ❸ в. офанзива

налетети сврш. непрел. ❶ в. напасти 1. ❷ в. навратити ❸ в. надрети

налећи сврш. непрел. в. наслонити се

наликовати несврш. непрел. (некоме) в. личити

налити се сврш. в. напити се

налог м в. наредба

наложити се сврш. фам. ❶ (страсно пожелети) в. пожудети ❷ в. заљубити се

налупати сврш. прел. в. истући

наљутити сврш. непрел. (изазвати нечију љутњу) расрдити, разљутити, разгневити, раздражити, узрујати - уџ. разбеснети, изнервирати

наљутити се сврш. (постати љут) расрдити се, разљутити се, разгневити се, раздражити се, узрујати се, надурити се - уџ. разбеснети се, из-

нервирати се

намагарчити сврш. прел. в. обманути

намамити сврш. прел. ❶ (привући неким лукавством) навући, привући, примамити, навабити, довабити, завести, занети ❷ (придобити за неко удружење, посао, акцију, партију и сл.) в. заврбовати

наменити сврш. прел. в. адресирати 1.

намера ж ❶ настојање, тежња, жеља, амбиција, хтење, идеја, циљ, воља, одлука, стремљење, аспирација, замисао, примисао, помисао, план, интенција, наум, накана, тежење, смерање, промишљај, претензија, смер *реѝ.*, намисао *реѝ.* ❷ в. одлука 3. ▼ уџ. наговештај 1.

намеравати несврш. непрел. настојати, тежити, аспирирати, стремити, смерати, намеравати, претендовати, гледати, покушавати, залагати се, трудити се, циљати, паштити се *реѝ.*, напрезати се *ексѝр.*

намесник м изасланик, заступник, капелан *арх.*

наместити сврш. прел. ❶ в. ставити 1. ❷ (довести у ред) в. уредити ❸ в. омогућити ❹ в. лажирати ❺ в. подметнути

наметање с ❶ в. наметљивост ❷ в. каријеризам 1.

наметати несврш. прел. силити, приморавати, диктирати, наморавати, октроирати, задавати, натурати, терати, присиљавати, заповедати, форсирати, товарити, пртити, трапити, уваљивати *жарѝ.* - уџ: наговарати, подговарати, наређивати, оптерећивати

наметљивац м в. досадњаковић

наметљивост ж агресивност, на-

сртљивост, офанзивност, наметање, непријатељство, ратоборност, продорност, злонамерност, салетљивост, напасност, офензивност *хрв.*

наместаљка м фам. в. обмана 1.

наместен прид. ❶ (о стану, соби и сл.) сређен, уређен, наместен, цакум-пакум *нейром. фам.*, гланц *не-йром. фам.* ❷ подметнут, потурен, протурен - *уй.* лажан, неприродан, фиктиван, измишљен

наместеник м в. запослени

намигуша ж кокета, заводница, ка-ћиперка, виљашица *реј.*

намирење с в. исплата

намиривање с в. плаћање

намлатити сврш. прел. в. истући

намлатити се сврш. фам. в. обогатити се

намргођеност ж (лоше расположење) в. нерасположење

намрштен прид. в. нерасположен

намћораст прид. ❶ в. тврдоглав ❷ в. задрт 1.

нана ж бот. (лат. *Mentha piperita*) мента, метвица *реј.* љута нана, мерка, метва, нане, нанејаг, папрена метва, питома нана, бела нана

нанишанити сврш. прел. в. нациљати

наново прил. в. онет

наображеност ж в. начитаност

наоко прил. в. отприлике

наоколо прил. ❶ в. около 1. ❷ в. свуда

наopak прид. ❶ (који одудара од исправног) погрешан, нетачан, неправилан ❷ обрнут, супротан ❸ в. назадан ❹ (окренут на наличје) изврнут, обрнут

наопако прил. ❶ (у супротном, обрнутом правцу, положају и сл.) наопачке, обрнуто, супротно, обратно,

главачке, наглавачке, окренуто, преокренуто, стрмоглавце, стубоком, изврнуто, преврнуто, тумбе *фам.* ❷ в. лоше ❸ *реј.* в. назад ❹ *реј.* в. уна-траг

наопачке прил. в. наопако

наоружање с ❶ оружарница, арсенал, складиште/фабрика оружја, оружана *реј.*, оружница *реј.*, арсено *арх. реј.*, арсенат *арх. реј.* барутана *суж.*, ❷ арсенал, арсенат *реј.*, арсено *арх. реј.*

наочит прид. в. истакнут 6.

напад м ❶ офанзива, акција, навала, агресија, јуриш, удар, насртај, освајање, насиље, диверзија, атак, сукоб, нахрупљење, налет, захват, инзулт, за-скок, наскок, препад, дигресија *реј.*, потрк *реј.* - *уй:* ударац, најезда, свађа - *сл:* крађа, борба ❷ в. диверзија 1.

нападати несврш. прел. ❶ (физички ~) наваљивати, насртати, кидисати, спападати, салетати, стискати, притискати, атаковати, вршити напад, обрушавати се *фиј.* ❷ (вербално ~) осуђивати, наваљивати, насртати, кидисати, спападати, приговарати, замерати, кудити, оптуживати, обрушавати се *фиј.*, плувати *фиј. фам.* - *уй.* звоцати, жалити се, оговарати ❸ в. грдити

нападач м агресор, насртљивац, противник, непријатељ, освајач, завојевач, насилник, отимач, наметник, узурпатор, упадач

нападачки прид. в. неустрашив 1.

нападно ж в. насиље 1.

напаковати сврш. прел. (кришом неком нешто ставити или сместити) подвалити, потурити, протурити, наместити, сместити, подметнути, прогурати - *уй.* преварити

напасник м в. насилник

напасти сврш. непрел. прел. ❶ (физички ~) насрнути, устремити се, навалити, спопасти, јурнути, нахрупити, касапити, салетети, стиснути, налетети, притиснути, препасти, нагрнути, ударити, атаковати, запуцати ❷ (изнети неповољно мишљење о некоме или нечему) изгрдити, прекорити, искорити, испсовати, искудити, оцрнити, укорити, покарати, пребацити (неком нешто), нагрдити, наружити, изружити, покудити, критиковати, замерити, очитати буквицу *изр.*, натрљати нос *изр.*, очитати лекцију, очитати проповед *изр.*, испридииковати *фам.*, поплувати *фам.*, упутити инвективу *арх.*, приметити *еуф.*, приговорити *еуф.*, припоменути *еуф.* - *уй:* осудити, оптужити

напијати се несврш. *в.* опијати се

напипати сврш. прел. *в.* опазити

напирлитан прид. *в.* накићен

написати сврш. прел. записати, забележити, убележити, прибележити, исписати, најврљати *фам.*, нашкрабати *фам.*, ставити на папир *изр.*

напити се сврш. опити се, нашљемати се, налити се, накресати се, налемати се, ушљемати се, нашљокати се, ушљокати се, надрозгати се, набибати се, нарољати се, наљољати се, урољати се, нацврц(к)ати се, налокати се, нациркати се - *фам:* упропастити се, прекардашити, упити се, унередити се, надиплити се, разбити се, унаказити се, наљоскати се, нацугати се, уциркати се, насисати се, насркати се, избетонирати се, усвирати се, пресисати, нажити се, наћефлисати се, претерати, начвокати се, натући се, нацољати се, надудичити се, убити се - *жарѝ:* балзамовати се, олешити се, закуцати се, препарирати се, увоштити се, ојадити се, ушни-

рати се, урадити се, патосирати се, развалити се, улетвити се, ушикати се, усвињити се

наплатити сврш. прел. испоставити рачун, доставити рачун, издати, издати фактуру *форм.*, фактурисати *форм.* - *сл:* платити, издати потврду **напојница** *ж* бакшиш, награда, тринкгелд, манча *фам.*

напокон прил. (после дуго чекања) *в.* најзад

наполичар *м* беземљаш, кмет, тежак, кулучар, половник, геца, аргетар *арх.*, аргатин *арх.* *реѝ.*, ајлугѝја *арх.*, рајетин *арх.*, аргатар *арх.*, аргатач *арх.*, ајлукѝја *арх.*, аргатник *арх.*, колон *арх.*, чифѝја *арх.*, аргаташ *арх.*

напоље узв. *в.* марш

напомена *ж* коментар, примедба, опсервација, запажање, приговор, опаска, појашњење, објашњење (попратно), објекција *реѝ.*, припомена *реѝ.*

напоран прид. ❶ *в.* задрт 2. ❷ *в.* досадан ❸ *в.* заморан 1. ▼ *уй.* неугодан

напоредо прил. једнако, барабар, упоредо, сподобно, подједнако, исто, равно, уједначено, равноправно, на истој нози *изр.* - *сл:* идентично, истоветно, једнолично

направа *ж* уређај, машина, справа, апарат, механизам, машинерија, кре-сач, апаратура *арх.* - *уй.* патент

направити сврш. прел. учинити, средити, реализовати, приправити, припремити, произвести, зготовити, спремити, извршити, извести, урадити, обавити, спровести, остварити, створити, починити, приредити, начинити, уредити, израдити, наредити *реѝ.*, арондирати *реѝ.*, заокружити *фѝѝ.*, замесити *фам.* - *уй.* завршити **направљен** прид. ❶ настао, остварен, направљен, састављен, урађен,

обликован, израђен, изграђен, уобличен, формиран ❷ (приведен крају) готов, спреман, завршен, зготовљен, припремљен, довршен, спреман

напрасит прид. нагао, афективан, жесток, ђудљив, фуриозан, жучан, виолентан, агресиван, плаховит, непријатан, необуздан, прек, набусит, импулсиван, експлозиван, распаљив, плах, мушичав, темпераментан - уи: свадљив, жустар, некултуран, ужасан, бесан, немиран, разуздан

напрасник м в. насилник

напредак м прогрес, раст, пораст, побољшање, повећање, помак, цветање, експанзија, опорављање, просперитет, развој, опоравак, процват, одмицање, успон, бољитак, помицање, усавршење, уздизање, промена набоље, корак напред, позитивно кретање, кретање *фий.*, оздрављење *фий.*, ескалација *фий.*, аугментација *реј.*, побољшица *реј.*, од горега ка бољем *изр.* асанација *мед.* *сјруч.* суж., - сл: благостање, увећање, излечење

напредан прид. ❶ развијен, прогресиван, напредњачки, иноваторски, иновативан, реформаторски, реформистички, слободоуман, просперитетан, окренут будућности, високо-развијен - уи: савремен, модеран ❷ в. јак

напредњачки прид. в. напредан 1.

напредовати несврш. непрел. успевати, уздизати се, просперирати, успињати се, ићи напред, развијати се, издизати се, напредовати у служби, имати успеха, пењати се, кретати се *фий.*, аванзовати *фам.*

напрезање с в. невоља 1.

напрезати се несврш. диринчити, ринтати, мучити се, кулучити, теглити, рмбачити, таљигати, тешко радити, замарати се, грбачити, крвавити,

знојити се, упињати се, риљати, диринцити, тежачити, грбанчити, кобељати се, грбити се, убијати се (од посла), грчити се, изгарати, запињати, рмбати, робијати *фий.*, крампати *фам.*, цричити *фам.*, коњосати *фам.*, сатирати се *фам.*, работати *фам.* *реј.*, паштити се *ексјр.* *реј.*, потегнути *ексјр.*, аргатовати *арх.*, аргатирати *арх.* *хрв.*, окапати *реј.*, јести крвав хлеб *изр.* - уи: трудити се, радити

напрескок прил. насумице, збрдаздола, насумично, пометено, неорганизовано, наслепо, збркан, стихијски, конфузно, хаотично, испретурано, несистематично, неуређено, неплански, импровизовано, којекако, напамет, напрескок(це), несређено, лавиринтски *фий.*, како било *фам.*, одока *фам.*, отприлике *фам.*, којекуда *реј.*, као мува без главе *изр.* - сл: анархично, збркано

напречац прил. ❶ в. муњевито ❷ в. одједном

на пример рчц. ▼ уи. рецимо

напричати се сврш. в. испричати се

напунити сврш. прел. ❶ (нешто учинити пуним) попунити, испунити, наурати, сабити, набити, натискати, угурати, утрпати ❷ (заузети неку територију) в. раширити се

напуео прид. в. падувен 1.

напупети сврш. непрел. в. нарасти

напустити сврш. прел. в. оставити

напуштен прид. изгнан, одбачен, избачен, искључен, презрен, екс-комунициран, одгурнут, издвојен, прогнан, остављен, одбијен, у чошку, занемарен, неприхваћен, уклоњен, елиминисан, неусвојен, шкартиран *фам.*, хошкиран *жарј.*, бачен у старо гвожђе *изр.*

нар м бот. (лат. *Punica granatum*) *реј.* главаш, гранат-дрво, деведиш, за-

морац, калина, љутак, љути шипак, љутун, маграњ, маргарана, маргелан, медун, мограњ, молограњ, мутрања, нара, насовни шипак, питоми шипак, помагране, пуклаш, пуниграм, сладун, слатки шипак, шип

нарав ж ❶ (скуп битних моралних, психичких и интелектуалних особина) природа, карактер, ђуд, менталитет, личност, дух, психа, психологија, ков, нутрина, срж, идентитет, на-стројеност, ја, его, ков *фиї.* ❷ в. тем-перамент

нараван прид. в. обичан 2.

наравно прил. да, апсолутно, сва-како, заиста, извесно, дакако, гаран-товано, сигурно, безусловно, дефи-нитивно, засигурно, доиста, дабоме, јакако, јамачно, итекако, дибидус, несумњиво, савршено, без даљњег, природно, посвема, нема сумње, по-уздано, до краја, разуме се, јесте, за-цело, без сумње, посве, подразумева се, гарант *фам.*, јес *жарї.*, безбелі *реї.*, зауфано *реї.*, недвојбено *хрв.*, неупит-но *хрв.*

наразговарати се сврш. в. испри-чати се

нарастао прид. в. надувен 1.

нарасти сврш. непрел. ❶ (постати већи) израсти, порасті, одрасти, раз-вити се, стасати, издужити се, пру-жити се, протегнути се, ижџикљати (нагло, високо ~) - *уй.* повећати се, сазрети ❷ набрекнути, задебљати, отећи, испупчити, надимати, нате-ћи, набрећи, набујати, напупети, на-бубрити, повећати се, поднадути се, увећати се, повећати обим, напупати, набухнути *реї.*, подбухнути *реї.*, на-пухати се *хрв.* - *сл:* прекипети, распр-снути се

нарација ж в. приповедање

наредба ж (захтев да се нешто учи-

ни) заповест, наређење, заповед, ко-манда, пропис - *уй.* одлука 2.

наредити сврш. прел. ❶ (издати на-ређење) заповедити, наложити, изда-ти команду, командовати ❷ *реї.* в. направити

наредник м в. старешина

наређење ж в. наредба

наређивати несврш. прел. запове-дати, командовати, повлачити конце, издавати наређења, управљати, дик-тирати *фиї.*, дириговати *фиї.*, вући гудало *фиї.*, владати *фиї.*, аговати *реї.*, наметати своју вољу *изр.* - *уй.* наручивати 1.

наречје с дијалекат, језик, говор, фразеологија, варијанта говора, не-стандардни језик, рецензија, вербал-но изражавање, редакција, идиом неког краја - *суж:* штокавштина, ска-вица, жаргон, дијалект, израз, идиом, кајкавштина, икавица, (и)јекавица, чакавштина

нарицање с в. кукњава

нарицати несврш. непрел. в. опла-кивати

наркоза ж в. анестезија

наркоман м овисник, дрогаш, за-висник, дрогераш *фам.*, џанки *жарї.*, наркос *жарї.*

наркотик м дрога, опијат, наркоза, стаф *жарї.*, доп *жарї.*

нарогушеност ж в. нерасположе-ње 1.

народ м ❶ (историјски створена група људи са заједничким етничким именом) нација, етнос *реї.* ❷ (ста-новници једне земље) живаљ, жи-тељи, становништво, становници, грађанство, грађани, пук, пучанство, свет, људи, раја *фам.* ❸ в. руља

нарољан прид. *фам.* в. пијан

нарочит прид. в. необичан 1.

Народи и етничке заједнице света

Абелами	Аромуни	Бушмани	Гурки	Западносибирски
Абодрити	Асирци (Сураји)	Ваганда (Баганда)	Дајаки	Татари
Аборигини	Асмати	Вагого	Дакота	Запотеки
(Аборицини)	Атапаски	Вагри	Дамара	(Сапотеки)
Абхаз	(Атабаски)	Ваи (Веи)	Данакил	Захумљани
Авганистанци	Аустралијанци	Вајунити	Данци	Земгали
(Афганци,	(Домороци	Вакаш	Даргинци	Зенди
Афганистанци)	Аустралије)	Валијци	(Дарганте)	Зирјани (Коми)
Агарјани	Аустријанци	Валонци (Валони)	Дарди	Зличани
Адигејци (Адиге,	Аутаријати	Вањамвези	Дархати	Зулуси (Зулу,
Черкези)	Ахајци (Ахејци)	(Њамвези)	Дахомејци	Амазулу)
Аину	Ацтеки (Астеки,	Вањарунда	Дачани	Зуни (Суни)
Ајмара	Астеци)	Ватсонга (Тонга)	Делавари (Лени-	Ибани
Акан	Ашани	Веде (Веди)	Лена-Пе)	Ибери
Алакалуф	(Саракачани)	Велегезити	Дене	Ибо
Алани	Ашанти	Венеди	Дербети	Игдир (Икдир)
Алароди	Ашкенази	Венети	Дечани	Илири
Албанци	(Ешкенази)	Вепси	Догони	Иљменски
Алгонкини	Баганда (Ганда,	Вијетнамци	Долгани (Саха)	Словени
Алемани	Ваганда)	(Анамити)	Доленчани	Индијанци
Алеути	Бадуи	Вилци	(Доленчи)	Индијци
Алзашани	Бајавлавти	Висаја	Долењци	(Индустани)
(Алзасци,	(Бајави)	Вислани	Дравиди	Индонезјани
Елзасци)	Бакеле	Вјатичи	Драговичи	Инка (Инке)
Алоброжани	Бакуба	Власи (Цинцари,	Древљани	Иранци
Алтајци	Балијци	Аромуни,	Друзи	Ирки (Тирки,
Алфури	Балинези	Аромани)	Дуала	Турки)
(Харафура)	Балуба (Луба)	Волињани	Дукљани	Ирокези
Амантини	Бамбара	Волоф (Улоф,	Дуљеби	Ирци
Амахуаки	(Мандинго)	Јалоф)	Дунгани	Исланђани
Амби (Амбоели,	Бамилеке	Гагаузи	Еве	Истро-Румуни
Амбоела)	Банту	Гала	Евени (Ламути)	Италијани
Американци	Баски	Гали	Евенки	Италици
Аморити	Батаки	Гаљеги	Енглези	Ителмени
(Амореи)	Батеке	Гарифуни	(Британци)	(Итељмени)
Амхари	Бедуини	Гаро	Енци (Јенисејски	Ифугао
Анамали	Белокрањци	Гаучо	Самоједи)	Јаванци
Анаули	Бербери	Геге	Ере	Јагнобци
Англи	Бодричи	Германи	Еским	(Јагноби)
Ањи (Ања, Агни)	Бокељи	Гиљаки	Ести	Јадиги
Аорси	Бонтогироти	Гиљани	Естонци	Јадрани
Апачи	Ботокуди	Гонди	Етиопи (Итиопи)	Јазиги
Араваки	(Боруни)	Гораки	Етрурци (Етруски,	Јазири
(Ароваки,	Бошњаци	Грузини	Труски)	Јакути (Саха)
Аруаки)	Брагуји (Брахуји)	(Картвели,	Ефталити (Хуа,	Јам (Хам)
Арамејци	Брити	Ивери)	Хуантун)	Јамана
Арапи	Брсјаци	Груси (Гуруиси)	Ехирити	Јањевци
Араукани	Бугари	Грци (Хелени)	(Ехерити)	Јао
(Мапуче)	Буњевци	Гуајкуру	Жемајти	Јапанци
Армени	Бури	Гуанчи	Жу	Јаподи
(Јермени)	Бутанци	Гуарани (Карио)	Загорци	Јафети

Народи и етничке заједнице света

Јевреји	Кмери	Маја	Нубљани (Нубијци)
Језиди (Језди)	Колхи	Мајам (Мијам)	Ободрити
Јенисејски Самоједе	Команчи	Македонци	Овамбо
Јенисејци (Јенисејски Остјаки)	Конављани	Малајци	Огњеноземци
Јермени	Копти	Малгаши	Орочени
Јомуди (Јомути)	Коракси	Малешевци	Орочи
Јоњани	Корејци	Малисори	Осетини (Алани)
Јуити	Корјаци (Корјаки)	Малоншићи	Остјаки (Остјаци)
Јукагири	Коти	Мангараи	Остроготи (Источни Готи)
Јуруци	Кохистанци	Манипура	Палеоазијати
Јуте	Крашени	(Манипури)	(Палеоазијски народи)
Јуто-Ацтеки	Крашовани	Манџури	Папуаси
Кабардинци (Адиге)	(Крашани, Крашавци,	Маори	Патагонци
Кабили	Крашевци)	Мапучи	Патани (Пахтун, Паштун)
Казаси (Казах, Казак)	Кри	Марати	Пелазги (Пеластии)
Кајани	Кумандинци	Мариовци	Пенџапци
Калифорнијски	Кумани	Масаји	Персијаци (Фарси, Иранци)
Индијанци	Кумици	Матаруге	Печењези
Камасинци	Курди	Маџуре	Пигмеји
(Калмажи)	Лабеати	Мбији	Полапски Словени
Камиларои	Ладаки	Међимурци	Полинежани
Камчадали	Ладини	Меланежани	Половци (Кумани)
Канара (Канадига)	Лазии	Мелпа	Полочани
Каникари (Кани)	Лаци (Лакци)	Мерилини	Пољани
Канури	Лале	Метуктир	Пољаци
Карагаси (Тофа)	Лангобарди	Мијаци	Помаџи
Караиби	Латгали	Микронезани	Поморани
Каракалпаџи	Латини	Мјао (Мео, Хмонг)	Помори
Каракитајци (Кидани)	Левантинци	Монголи	Португалци
Карели (Караласет)	Лезгини	Мопан Маја	Пруси
Карени	Лелеги	Морлаџи	Пуебло
Карпи	Либури	Мунда	Пуелчи
Касоги	Ливи (Лииви)	Муслимани	Рети
Каталонци	Лигури	Набатџи	Реторомани
Кафри	Литовци (Летувјај)	Навахо	Роми (Цигани)
Качин (Чимбо)	Лоби (Лобер)	Нага	Румуни
Качинци	Лопари (Сами)	Нанди	Руси
Кашгарци	Лужани	Невари	Русини
Кашкаји (Кашкајци)	Лужички Срби	Негрити (Негритоси, Негрили)	Сабини (Сабинјани)
Кашмирци	Лужичани)	Немци	Савири
Кашуби	Лунебуршки Словени	Ненци	Сакаи
Квакијутл	(Старополади, Венди)	Неретљани	Сакалани
Келти	Лури	Нивхи (Гијаки)	Саки
Келтибери	Љутичи	Нијашани	Сакси (Саксонци)
(Келтоибери)	Љутичи	Никобарци	Сами (Лопари, Лопи)
Кети (Јенисејски Остјаки, Јенисејци)	Маври (Мавари, Маури, Маори)	Нилотиди	Самоанци
Кечуа	Мадурци (Мадурези)	Ногајци (Ногај)	Самоједе
Кинези	Мађари	Норвежани	
Киргизи	Мазури	Нордијци	
		Нормани	

Сантали	Сомалци	Удини (Ути, Уди)	Хјурони
Саракчани (Аромуни, Ашани, Цинцари)	Сонгаји	Узбеци	Хова
Сарики	Срби	Ујгури	Ходи
Сармати	Струмљани	Украјинци	Хока
Саси	Суахили (Свахили, Суахели)	Улчи	Хопи
Свахили	Сунданци	Урабуна	Хотентоти
Северјани	Тасадеји	Урати	Хрвати
Селџуци	Тасманци	Фанти	Хуастеки
Семанги	Тиви	Фарерци	Хуни
Сенои	Толтеци	Финци	Цинцари (Аромуни, Власи)
Серери	Тонганци	Фиџијанци (Вити)	Црногорци
Сијукси	Тораџи	Фламандци	Чамакоко
Сики	Тоске	Французи	Черкези
Сингалци (Сингали)	Трачани	Фризи	Чеси
Скити	Трибали	Фриули (Фурлани)	Чипча
Сколоти	Туарежи	Хакаси	Чуваши
Скордисци	Тувинци	Халдејци	Чукча
Славонци	Тулу	Халхасци (Халха-Монголи)	Чун-Јан
Словаци	Тунгузи	Ханти (Остјаки)	Џалеји
Словене	Тупи	Хевсури	Џурџени
Словени	Туркмени	Хети (Хати)	Шажкаши
Словенци	Турци	Хиндустанци	Шан
Словинци	Угреновићи	(Хиндуси)	Шауни
Согди	Удегејци (Удехе, Уде)		Швеђани

нарочито прил. ❶ в. изузетно 1. ❷ в. много

нарочитост ж ❶ дистинкција, разлика, многострукост, неспојивост, несличност, вишестраност, разнородност, неједнакост, спектар, свакојакост, диференцираност, разлучивање, шароликост, одвајање, раздвајање, разноликост, разноврсност, неподударност, распознавање, неподударање, диспаратност, неслагање, нескладност, неуједначеност, обухватност, апартност, различност, неукладивост, диспаратитет, разликовање, несклад, хетерогеност, посебност - сл: промењивост, сложеност, непрепознатљивост ❷ чудноватост, изванредност, атипичност, особеност, необичност, индивидуалност, изнимност, посебност, помереност, уникатност, својеврсност, ексцентричност, својственост, јединстве-

ност, нетипичност, специфичност, настраност, неуобичајеност, особитост, специјалност, неправилност, ненормалност, оригиналност, изузетност, пекулијарност, изворност, самосвојност, спецификум, дивергентност, бизарност, чудност, куриозитет, карактеристичност, двојбеност *рей.*, осебујност *хрв.* - *уй:* реткост, чудо - *сл:* неочекиваност, новина

наруживати несврш. прел. в. нападати 2.

наружити сврш. прел. в. напасти 2.

наручивати несврш. прел. ❶ (издавати упутства да се нешто учини) налагати - *уй.* наређивати ❷ (~ да се нешто допреми) поручивати, звати, тражити

нарушавати несврш. прел. (доводити у опасност; систем, партију и сл.) урушавати, поткопавати, потресати, дрмати, рушити

нарушити сврш. прел. порушити, урушити

нарцис м **о** *бои*. (лат. *Narcissus pseudonarcissus*) зеленкада, лазарица, зеринкада, жути суноврат, жути нарцис **о** *фи*. в. егоиста

нарцисоидан прид. самодопадљив, самољубив, ташт, сујетан, хвалисав - уи. себичан, надмен, уображен

нарцисоидност ж в. самодопадљивост, самољубивост, таштина, сујета, хвалисавост - уи. надменост, уображеност

насамарити сврш. прел. в. обманути

насањкати сврш. прел. фам. в. обманути

насањкати се сврш. фам. в. насести

насеље с в. град

насести сврш. непрел. преварити се, обманути се - *фам.* зезнути се, загристи, зарибати се, насањкати се, извисити, насукати се, упецати се, зајебати се *нар.*, напргити се *жар*., примити се *жар*., загристи удицу *изр.*, остати на цедилу *изр.*, остати кратких рукава *изр.*

насила прид. **о** в. насилнички **о** в. напрасит **у** *уи.* махнит *л.*, диктаторски, неустрашив *л.*

насилник м вандал, хулиган, силеџија, злочинац, разбијач, злогвор, папасник, мучитељ, крволок, напрасник, манијак, грубијан, окрутник, сивоња, крвопија, батинаш, крвник, горопадник, кабадахија, махнитац, тиранин *фи*., катил *ре*., живина *фам.* *фи*., нема *фам.*, животиња *фам.* *фи*., силос *жар*., канибал *екс*р., чудовиште *екс*р., звер *екс*р., главосек *екс*р., душманин *екс*р., несуздржљивац *ре*и. - *уи.* варварин, разбојник, дивљак, диктатор

насилнички прид. насртљив, наси-

лан, нападан, агресиван, злочиначки, зликовачки, офанзиван, милитантан, борбен, ратнички, ратоборан, нападачки, освајачки, остентативан *ре*и.

насилништво с в. насиље

насиље с **о** принуда, суровост, насилништво, окрутност, тлачење, немилосрдност, набуситост, жестина, мучење, нечовештво, угњетавање, крвништво, нападност, силовитост, присиљавање, немилост, нехуманост, нељудскост, поробљивање, виоленција, насилништво, бруталност, грубијанство, неумољивост, злостављање, злочинство, подјармљивање, присила, несмиљеност, дивљаштво, силништво, силеџијство, примена силе, зулум, погром *суж.* - *уи.* злочин, виоленција, разбојништво, сила, агресија, грубост **о** в. напад *л.* **у** *уи.* тоталитаризам, разбојништво, притисак

насип м в. брана

наследити сврш. прел. баштинити, примити, добити опоруком, добити (у наслеђе), стећи, прихватити, доћи у посед (нечега)

наследство с наслеђе, опорук, аманет, тестамент, задужбина, очевина, дедовина, баштина, легат, заоставштина, завештање, тековина, поклон, дар, последња воља/жеља, наслеђење, воља *ре*и., запис *ре*и., напљеђе *ре*и., *на*шевина *ре*и., наслеђевина *ре*и., оставина *ре*и., бабалук *арх.*, завештај *арх.*, посмртнина *ре*и., наслеђевина *рс*и., оставштина *ре*и., старина *ре*и.

наслеђе с в. наследство

наслеђивање с баштињење, преношење с колена на колено

наслепо прил. в. насумице

наслонити се сврш. прислонити се, налећи, ослонити се

наслутити сврш. прел. (осетити бу-

дуће догађаје) предосетити, осетити, предвидети, претпоставити, погодити, прекогнитирати, антиципирати

насмејан прид. оптимистичан, радостан, озарен, срећан, расположен, весео, лаган, неоптерећујући, разигран, распеван, занесен, живахан, чио, раздраган, блажен, полетан, ведар, обрадован, задовољан, крепак, лспршав, допадљив, младалачки, разгаљен, оран, добре воље, виталан, жовијалан

наспаван прид. испаван, одморан, свеж, освежен, окрепљен, релаксиран - уй. живахан

насрнути сврш. непрел. ❶ устреми-ти се, навалити, напасти, спопасти, јурнути, нахрупити, касапити, салетети, стиснути, налетети, притиснути, препастити, нагрнути, ударити, атаковати, зануцати ❷ в. надрети

насртај м в. напад 1.

насртљив прид. в. неवासпитан

насртљивац м в. нападач

насртљивост ж ❶ наметљивост, агресивност, офанзивност, наметање, непријатељство, ратоборност, продорност, злонамерност, салетљивост, напасност, офензивност *хрв.* ❷ в. грубост 1.

настава ж предавање, лекција, обучавање, обука, течај, час, курс, подучавање, излагање, подучавање, поука *арх.*, сат *хрв.* - суж: колегијум, реферат, семинар

наставак м ❶ (оно што је настав-ло продуживањем на већ постојеће) продужетак, настављање, продуживање ❷ (~ књиге) в. том ❸ (~ ТВ се-рије или филма) епизода, део ❹ (део нечег) продужетак, дометак ❺ *ірам.* наставак, дометак *рей.*

наставити сврш. прел. ❶ (~ неку радњу, обично после прекида) про-

дужити, почети опет, континуирати, продужити *хрв.* ❷ (додати неки про-дужетак) допунити, додати, продужити, дометнути ❸ в. надовезати се

настављање м в. наставак 1.

наставник м предавач, учитељ, ин-структор, просветар *фам.*, просвет-ни радник *форм.*, уца *фам.*, професор *суж.*

настајање с в. настанак

настанак м генеза, стварање, наста-јање, јављање, постање, појављивање, избијање, постанак, рађање *фил.*, зо-ра *фил.*, проблесак *фил.*, ницање *фил.*, рођење *фил.*, рођај *арх.*

настанити се сврш. (наћи себи про-стор за становање) сместити се, наћи смештај, скрасити се *фам.*

настојање с воља, намера, одлука, прохтев, стремљење, тежња, жеља, амбиција, хтење, циљ, аспирација, замисао, примисао, план, интенци-ја, наум, накана, тежење, смерање, идеал, промишљај, претензија, смер *рей.*, памисао *рей.*

настојати несврш. непрел. трудити се, тежити, аспирирати, стремити, намеравати, претендовати, гледати, покушавати, залагати се, наштити се *рей.*, напрезати се *експр.*

настрадати сврш. непрел. ❶ (до-живети неку несрећу, лоше проћи) унесрећити се, страдати, пропасти, доживети удес, усрећити се *ирон. фам.* ❷ в. погинути

настран прид. ❶ (који сувише оду-дара од уобичајенога) извитоперен, изопачен, поремећен, абнормалан, ненормалан, бизаран, противприро-дан, перверзан, девијантан - уй. раз-вратан ❷ в. другачији

настраност ж ❶ поремећеност, перверзија, изопаченост, изопачење, девијантност, исквареност, против-

природност, неправилност, разврат, неуравнотеженост, изобличеност, атниичност, абнормалност, пенормалност, саблажљивост, наказност, болест, перверзнаштво, перверзност, пенормалност, искривљеност, извртнутост, поквареност *еуф.*, неубројивост *реџ.* - *суж*: садизам, содомија
 ② в. чудноватост

насумице прил. ① насумично, пометено, неорганизовано, наслепо, напрескок, збрда-здола, стихијски, конфузно, хаотично, испретурано, несистематично, неуређено, неплански, импровизовано, којекако, напамет, напрескок(це), несређено, лавиринтски *фиџ.*, како било *фам.*, којекуда *реџ.*, као мува без главе *изр.* ② в. отириликe

насумично прил. в. насумице

насупрот прил. (у супротном, обр-путном правцу, положају и сл.) в. супротно

наталитет м родност, фертилитет

наталожити сврш. прел. в. прикупити

натекао прид. в. надувен 1.

натеклина ж в. отеклина

натекнуће с в. отеклина

натерати сврш. прел. в. приморати

натеривати несврш. прел. в. наводити

натећи сврш. непрел. в. нарасти

натечен прид. в. надувен 1.

наткровље с в. надстрешница

натмурен прид. в. нерасположен

натмуреност ж в. нерасположење

натприродан прид. ① мистичан, бајковит, магичан, чаробан, нестваран, аветан, сабластан, измаштан, етеричан, необјашњив, необичан, оностран, тајанствен, бестелесан, нематеријалан, фантастичан, неверо-

ватан, езотеричан, чудесан, небески, чудан, паранормалан, изузетан, неопипљив, наднараван, неземаљски, невидљив, парапсихолошки, изванземаљски, надљудски, с другог света, надземаљски, спектралан, астралан *фиџ.*, врхунараван *реџ.* ② в. мисаон ③ в. магијски

натприродност ж в. магија 4.

натпричати сврш. прел. надговорити, имати последњу реч, бити бољи на речима, надгласати, надбрљати *фам.*, надлајати *фам.*, надјевати *жарџ.*, прејевати *жарџ.*, преишати *жарџ.*

натпросечан прид. (који је изнад просека по квалитету, вредности, значају) изнадпросечан - уџ. посебан, редак, одличан, вредан

натпросечно прил. в. много

натраг прил. в. назад

натрапати сврш. непрел. ① (случајно, неочекивано наићи на некога) в. набасати ② (неочекивано свратити код некога) в. банути

натрчати сврш. непрел. в. натрапати

натуралан прид. в. прави

натурати несврш. прел. в. наметати

натуриста м в. нудиста

натући сврш. прел. в. истући

натуцати несврш. непрел. ① (слабо говорити неки језик) набадати *фам.* ② в. муцати

натчовек м супермен *фам.*, иберменш *арх. реџ.*

натчовечански прид. ① в. огроман 1. ② *фиџ.* в. јак

наћи сврш. прел. в. пронаћи

наук м ① сугестија, савет, предлог, препорука, мишљење, упутство, наговор, наук ② опомена, укор, прекор, поука, наравоученије, школа *фиџ.*

наука ж ① систем знања, знаност

хрв. ② *фий.* в. окретност ③ в. постулат

наум м в. настојање

наут м бот. (лат. *Cicer arietinum*) леблебија - *реј:* сланутак, нохуд, чичек, сланић, сланица, грах слани, бијели грах, пећек, цизара, чичак-грах, састрица

научавати несврш. прел. в. образовати 1.

научити сврш. прел. ① (учењем усвојити неко знање или вештину) оспособити се, упити, овладати (нечим), упознати се (с нечим), савладати (градиво), свладати, прорадити, изучити (нешто), стећи знање, усвојити, испећи занат *фий.*, апсорбовати *фий.*, апсолвирати *фий.*, набифловати *фам.*, прожвакати градиво *фам.*, набубати *фам.*, загрејати столицу *изр.* ② подучити, обучити, издриловати (некога), едуковати, улили у главу *изр.* ▼ *уй.* одгојити

научник м учењак, теоретичар, знанственик *хрв.* - *уй.* мислилац

наушница ж в. минђуша

нахвалити сврш. прел. в. исхвалити

нахерен прид. (који заузима крив положај) кос, крив, искривљен, нагнут, искошен, у шрех, шрех *нейром.*

нахерити сврш. прел. искривити, накривити, нагнути, искосити, накосити, искосити

нахрупити сврш. непрел. в. насрнути 1.

нациљати сврш. прел. нанишанити, усмерити, управити, визирати *фий.*

нацифран прид. в. накићен

нацрт м костур, пројекат, план, концепција, кроки, обрис, слика, приказ, схема, верзија, главне црте, макета, преглед, скица, замисао, шема, иде-

ја, оквир, синопсис, предлог, цртеж *фий.*, пројект *хрв.* - *суж:* сатница, итинерар, маршрута

начелан прид. основни, битни, суштински, принципски, општи

начелник м ① челник, прочелник *хрв.* ② в. командант 1.

начело с ① (полазна замисао, главна поставка) максима, уверење, принцип, кредо, гесло, девиза, вјерују, мото, поучак, крилатица, поука, парола ② (основно убеђење) веровање, поглед, принцип, уверење, вера, убеђење, гледиште, схватање, поставка, теза, увереност, уздање, супозиција, убеђеност, норма ▼ *уй.* мишљење

начин м ① модус, манир, техника, схема, стил, образац, шема, приступ, форма, метода, тактика, проседе, програм, клише, модалитет, предложак, матрица, процес, обичај, пут, модел, пракса, облик, методологија, процедура, калуп *фий.*, мустра *фий.*, систем *фий.*, протокол *форм.*, слог *арх.*, мода *реј.*, сустав *хрв.* стратегија *суж.*, - *уй:* извежбаност, умеће, вештина, извођење ② в. метода 1. ▼ *уй.* појава 1.

начинити сврш. прел. в. остварити

начитаност ж образовање, ерудиција, знање, ученост, образованост, школованост, школовање, едукација, наображеност, високообразованост, просвећеност, стручност, поткованост, изображеност, верзираност, наобразованост, укупност знања, наобразба *хрв.*

нашљемати се сврш. *фам.* в. напијати се

не рчц. и узв. ① рчц. никако, јок *фам.*, аја *реј.*, њет *жарј.* ноу *жарј.* ② узв. в. невероватно 3.

неактиван прид. пасиван, инертан, непродуктиван - *уй.* лењ, беспослен

неамбициозан прид. једноставан,

Научне гране

ПРИРОДНЕ НАУКЕ

Математика и информатика

кибернетика
рачунарство

Физика

акустика
астродинамика
астрономија
астрофизика
атомска и молекуларна физика
биофизика
динамика
динамика течности
квантна физика
космологија
математичка физика
механика
нуклеарна физика
оптика
оптичка физика
рачунарска физика
физика материјала
физика плазме
физика полимера
физика честица

Хемија

аналитичка хемија
биохемија
електрохемија
квантна хемија
неорганска хемија
органска хемија
рачунарска хемија
спектроскопија
стереохемија
термохемија
физичка хемија

Науке о земљиној

околини
геологија
вукланологија
геофизика
метеорологија
минералологија
океанографија

палеоекологија
физичка географија

Биолошке науке

биологија
анатомија
антропологија
биофизика
биохемија
ботаника
генетика
еволуција
екологија
ентомологија
зоологија
молекуларна биологија
таксономија
физиологија
хистологија
цитологија

ТЕХНИЧКЕ НАУКЕ И ТЕХНОЛОГИЈА

Архитектоника

Грађевинарство
Инжењерство

Електротехника и електроника

Комуникације

Остале техничке науке

аеронаутика
производња хране
наука о простору
наука о материјалима
механика
металургија
индустријска хемија
геодезија

МЕДИЦИНСКЕ НАУКЕ

Темељне медицинске науке

анатомија
генетика
имунологија
патологија
токсикологија

фармакологија
фармација
физиологија

Клиничке медицинске науке

гастроентерологија
интерна медицина
кардиологија
неурологија
нефрологија
офталмологија
педијатрија
породништво и гинекологија
психијатрија
радиологија
стоматологија
хирургија

Здравствене науке

епидемиологија
јавно здравство
медицинска њега
социјална медицина
хигијена

Ветерина

ПОЉОПРИВРЕДНЕ НАУКЕ

Пољопривреда,
шумарство, рибарство
и придружене науке
агрономија
узгој животиња
хортикултура

ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ

Психологија

биолошка психологија
бихевиорална анализа
едукациона психологија
експериментална психологија
здравствена психологија
индустријска и организациона психологија

клиничка психологија
когнитивна психологија
неуропсихологија
психологија личности
развојна психологија
хуманистичка психологија

Психометрија

психологија религиозности
психологија чула и
перцепције
психофизика
социјална психологија

Економија

истраживање тржишта
макроекономија
маркетинг
меѓународна економија
меѓународни маркетинг
микроэкономија
операциона истраживања
пословна логистика
пословна организација
промоција
рачуноводство

спољно трговинско
пословање
стратешки манаџмент

Едукационе науке

андрагогија
васпитне науке
дефектологија
дидактика
кинезиологија
логопедија
образовање
педагогија
тренинг

Остале друштвене науке

демографија
друштвена антропологија
етнологија
информационе науке
културолошка
антропологија
менаџмент
методика
организација
политичке науке

право
социологија

ХУМАНИСТИЧКЕ НАУКЕ

Историјске науке

археологија
генеалогиија
историја
нумизматика

Науке о језику и књижевности

историја књижевности
језикословље
теорија књижевности
филологија

Остале хуманистичке науке

историја уметности
наука о уметности
теологија
филозофија

непретенциозан, скроман, ненаметљив, без амбиција/захтева, ненападан, обичан, мали *фил.*

неатрактивност ж непривлачност,

одбојност, несклоност - *уф.* ружноћа

неаутентичан прид. лажан, вештачки, тобожњи, неистинит, фалсификован, погрешан, артифицијелан,

подметнут, извештачен, лажљив, неправи, претворан, кривотворен, не-

нараван, патворен, фалш *фам.*, фаличан, привидан, апокрифан, само-

звани, умјетан *хрв.* - *уф.* неприродан, фиктиван, измишљен - *сл.* наопак, нестачан, крив

неафирмисаност ж *в.* аноним-

ност

небеса ж пл. ❶ *в.* небо ❷ *в.* рај 1.

небески прид. ❶ *в.* натприродан 1.

❷ *в.* нестваран 1. ❸ *в.* божански 1.

небитан прид. неважан, сувишан,

беспотребан, узалудан, незнатан, другоразредан, занемарљив, безначајан, трећеразредан, другоредан,

депласиран, споредан, безвредан, неупотребљив, некористан, невредан, другокласан, другостепен, леви *фам.*,

задња рупа на свирали *изр.* - *уф.* непотребан

небитно прил. неважно, сувишно, беспотребно, узалудно, незнатно, занемарљиво, безначајно, другоразредно, трећеразредно, депласирано, споредно, безвредно

небитност ж *в.* ситница

небо с ❶ (бескрајни васионски простор с небеским телима) небеса, небески свод, висине *репф.*, небница

арх. ❷ *фил.* *в.* рај 1.

небодер м солитер, вишеспратница, зграда

небрига ж *в.* немар

небрижан прид. в. несигуран 1.

небрижљивост ж в. немар

небулоза ж лудорија, будалаштина, којештарија, бесмислица, глупост, апсурд, несувислост, идиотарија, глупарија, нонсенс, несмисао, безвезарија, безумност, кретенарија, идиотлук, бљезгарија, апсурдност, смејурија, брбљарија, измишљотина, галиматрија, бедастоћа, тротларија, којешта, апсурдитет, неумност, бестемељност, неоснованост, хец, лунетање, безразложност, бургија, велика глупост, мудролија *ирон.*, аветлук *реџ.*, бестилук *реџ.*, бисер *жарџ.*, неподоба *реџ.*, апсурдум *реџ.* - уџ: лакрдија, лудост - сл: комичност, ирационалност

небулозан прид. бесмислен, ирационалан, безразложан, сулуд, смешан, уврнут, неповезан, блесав, луд, идиотски, будаласт, суманут, безвезан, промашен, апсурдан, чудан, несувисао, лажан, бесадржајан, незаснован, неразуман, необјашњив, несмислен, изван памети, иреалан, неоснован, измишљен, неразборит, безуман, непаметан, без темеља, нефундиран *реџ.* - уџ: нејасан, комичан - сл: стран, бизаран

неважан прид. небитан, сувишан, беспотребан, узалудан, незнатан, другоразредан, занемарљив, занемарив, безначајан, трећеразредан, другоредан, депласиран, споредан, безвредан, неупотребљив, некористан, невредан, другокласан, другостепен, лефи *фам.*, леви *фам.*

неважећи прид. в. непризнат

неважно прил. в. небитно

неваљалац м ❶ в. обешењак ❷ в. нитков

неваљалштина ж в. враголија

неваљао прид. ❶ в. непоштен 1. ❷ в. неваспитан ▼ уџ. несташан 1., непоштен 2.

неваспитан прид. некултуран, примитиван, непристојан, припрост, простачки, непријатан, безобразан, неучтив, недоличан, неотесан, непросвећен, необразован, прост, неваљао, некултивисан, нецивилизован, профан, лоше одгојен, непрофињен, распуштен - уџ: размажен, нељубазан, осион, развратан, осоран

невен м бот. (лат. *Calendula officinalis*) *реџ:* жутељ, прстенчац, зимород, огњац, вртлени невен

неверан прид. ❶ (који није одан) непривржен, вероломан, варав, дволичан, непоуздан, превртљив, лицемеран ❷ (који није одан у љубави) преваран, вероломан, издајнички *експр.* ❸ (који није верник) безбожан, вероломан, кривоверан - уџ. безбожник

неверица ж в. (непотпуна вера у некога или нешто) в. сумња 1.

неверник м атеиста, безбожник, антихрист, незнабожац, дисидент, иноверник, бегунац, богохулник, поганин, безверник, апостата, кривоверник, ђаур *реџ.*, ђаурин *реџ.*, идолопоклоник *арх.* многобожац *суж.*, - сл: шизматик, јеретик, секташ, отпадник, расколник

невернички прид. в. безбожан

невероватан прид. ❶ (такав да је у њега тешко поверовати) несхватљив, недокучив, необјашњив, немогућ, нестваран, измишљен, паранормалан, оностран, чудан, чудесан, надљудски, изненађујући, запањујући, запрепашћујући - уџ. натприродан 1. ❷ в. необичан 1. ❸ в. одличан 1. ❹ в. изузетан 1.

невероватно прил. и узв. ❶ (оно у шта је тешко поверовати) несхватљиво, необично, изузетно, веома чудно - уџ. чудно ❷ *фил.* (чега има веома

необично много) (чега има необично много) неописиво, грдно, дозлабога, огромно, брдо, маса, море, планина, обиље, камара, мали милион, силесија, сва сила, река, чудо, натпросечно, несхватљиво, итеколико, врашки пуно, јако много, подоста, силно, толико, изузетно, изванредно, немало, жестоко, ужасно, страшно, добро *фий.*, прописно *фам.*, гадно *жарі.*, коца *реї.*, добеса *арх.* ❶ узв. не, ужас, за не поверовати, несхватљиво, немогуће, није него, није ваљда, хајде, ајде, ма немој, можеш мислити *изр.*

невероватност ж в. чудо 1.

неверство с (превара у браку) неверност, превара, вероломство, издаја *експр. фам.*

невеселост ж в. мрзовоља

невеста м ж млада, нововенчана супруга, младенка, шпожа *реї.*, снајка *фам.*, снаја *фам.*, љуба *арх.*

невешт прид. ❶ невичан, неумешан, никакав, траљав, лаички, лабав, климав, млак, неизвежбан, шарлатански, неприкладан - уй. непрофесионалан, слаб, неспособан ❷ в. незграпан 1.

невешто прил. неквалитетно, лабаво, слабо, лоше, траљаво, лаички, почетнички, шарлатански, климаво, неприкладно, тричаво, мизерно, недовољно, никакво, млако, рђаво, дилетантски *фам.*, фушерски *жарі.* - уй. непрофесионално

невештост ж несналажење, неспретност, смушеност, невичност, неумешност, несналажљивост, неизвежбаност, неувежбаност, неспособност (с нечим) *реї.* - уй: незнање, неискуство

невин прид. ❶ недужан, ни крив ни дужан, прав, чист, неправедно оптужен, без кривице, некрив *реї.* ❷ безгрешан, непорочан, чедан, не-

погрешив, скроман, честит, искрен, кротак, неупрљан, неокаљан, недужан, чист, простодушан, безазлен, беспрекоран, непокварен, савршен, благ, прав, свет, без лаге, чист као злато, бојажљив, девичански, отворен неприкосновен *суж.* ▼ уй. срамсжљив 1.

невичност ж в. невештост

невоља ж несрећа, неприлика, брига, проблем, мука, недаћа, немилица, неугода, незгода, неугодност, непријатност, потешкоћа, малер, баксузлук, белај, зло, пех, главобоља *фий.* - уй. беда 1.

невољан прид. в. ненамеран

невољник м в. мученик

невољност ж в. нерасположење

невреме с в. олуја

нега ж терапија, лечење, оздрављење, опорављање, видање, опоравак, санирање, цељење, и санација, кура, исцељивање, лечење домаћим лековима, неговање

негативан прид. ❶ в. антагонистички ❷ в. штетљив ❸ в. зао 1.

негативност ж ❶ в. мана ❷ в. злонамерност

негација ж негирање, порицање, оповргавање, одбијање, одрицање

негде прил. в. понегде

негиран прид. поректнут, оборен, оповргнут, занијекан *хрв.*

негирати несврш. прел. порицати, оповргавати, одбијати, одрицати, нијекати *хрв.*

негњила ж бот. (лат. *Sorbus aucuparia*) *реї.* јаребика, смрдљика

него' взн. а, само, но, али, ама *арх. реї.*, але *арх.*

него' прил. в. међутим

неговатељица ж ❶ дадиља, гувернанта, васпитачица, одгојатељица,

беби-сигерка, бона *реї*. ② болничарка, (медицинска) сестра, нудиља *арх.*
неговати несврш. прел. (водити рачуна о неком) чувати, пазити, бринут се (о неком), старати се (о неком), хранити *суж.*, гајити *суж.*, дојити *суж.*, култивисати *суж.*, дадиљати *суж.*, гојити *суж.*, пестовати *суж. реї.*- *уй.* одгајати

негодовање с протестовање, противљење, супротстављање, буђење, отпор, неслагање, опирање, непокорност, одолевање, огорченост, горчина, жаљење, приговарање, бунт, бунтовништво, гунђање, суопротстављање, резистенција, жадање, опрека, немирење, озлојеђеност, одупирање, огорчење, побуна, револт, протест, незадовољство, одбијање, приговор, противделовање, противсловљење, оспоравање, бура *фиї.*, повика *реї.*, ресантиман *хрв.*, просведовање *хрв.*, противштина *хрв.* - *уй:* буна, опозиција, пркос, пркошење

негодовати несврш. непрел. противити се, протестовати, супротстављати се, бунити се, опирати се, жалити се, приговарати, пружати отпор - *уй.* гунђати

недавни прид. (који се скоро десио) скорашњи, скори, дојучерашњи, доскорашњи, донедавни, нов, свеж - *уй.* садашњи

недавно прил. скоро, малочас, тек, пре кратког времена, пре неки дан, мало пре, неки дан *фам.*, ту *фам.*, ономад *нар.*, нетом *арх.*

недалек прид. в. близак 1. и 2.

недаћа ж ① в. невоља ② в. малер

недвосмислен прид. ① апсолутан, неспоран, безуслован, сигуран, несумњив, неоспоран, чињеничан, необорив, кредибилан, проверен, непобитан, непорецив, извештан, фак-

тичан, поуздан, уверљив, непроблематичан, истинит, крајњи, искуствен (доказан искуством), експлицитан, проверљив, неупитан, потврђен, неопорецив, неоповргљив, непрепоран, недвојбесен *хрв.* - *уй:* темелит, савршен, очигледан, доказив, потпун ② в. изричит

недвосмисленост ж в. истинитост 2.

недефинисан прид. неразумљив, неодређен, непрецизан, несхватљив, неиспитан, недокучив, апстрактан, нерасветљен, безобличан, магловит, непојмљив, неконкретан, неразјашњен, несигуран, аморфан *фиї.*, мутан *фиї.*, нејасан *фиї.*, питијски *фиї.*, магличав *арх.*, магличан *арх.* - *уй:* приближан, двосмислен, непознат, тајанствен

недирак м бот. (лат. *Sonchus oleraceus*) *реї:* пољска горчика, пољски остак

недирнут прид. ① в. неповређен ② в. неоштећен

недисциплина ж в. непослушност

недовољан прид. ① нецеловит, некомплетан, делимичан, непотпун, мањкав, крњ, штур, половичан, оскудан, неусавршен, недостатак, неубличен, ограничен, мршав *фам.*, сакат *фиї.* - *уй:* недовршен, сиров, незавршен ② в. лош

недовршен прид. незавршен, неизвршен, несвршен, недоречен, недотеран, неурађен, недорађен, неизведен, недомишљен, необделан, неизрађен, недопечен *фиї.*, непорубљен *фиї.*, недокуван *фиї.*

недођија ж *фам. в.* забит 1.

недозрео прид. млад, детињаст, неискусан, несазрео, мали, незрео, инфантилан, недорастао, голобрад, младачки, малолетан, јецав, бебаст

фам., балав фам. ѿої., зелен фам., кењкав фам., млађан експр. - уй. наиван, лакомислен

недоказан прид. в. задрт 2.

недоказаност ж в. јогунастост

недоказив прид. в. задрт 2.

недокучив прид. в. недефинисан

недоличан прид. ❶ (који није подобан за одређене сврхе) неподесан, неприкладан, неодговарајући, непристао, непримерен, незгодан, неповољан, недостојан, недоличан, нецелисходан, несврсисходан, неприличан ❷ некултуран, примитиван, непристојан, припрост, простачки, непријатан, безобразан, неучтив, неваспитан, неотесан, нељубазан, неуљудан, прост, неуљубен, нецивилизован, непрофињен - уй. дрзак, препотентан, надмен, пркосан, осоран

недомишљат прид. в. неинвентиван

недорађен прид. в. недовршен

недорастао прид. в. незрео

недоречен прид. в. недовршен

недостајати несврш. непрел. требати, мањкати, фалити фам.

недостатак м ❶ аномалија, грешка, слабост, дефект, ненормалност, несклад, омашка, одступање, неправилност, неисправност, пропуст, изузетност, необичност, фелер фам., изнимка хрв. ❷ (кад нечег нема дозвољно) мањак, несташица, помањкање, недовољност, оскудица, дефицит, непотпуност, непостојање, немање, празнина, рупа фам. - уй. немашти-на ❸ в. мана

недостатан прид. в. недовољан

недостојан прид. в. недоличан

недостојанствен прид. в. недоличан

недоступност ж в. неприступач-

ност

недотупаван прид. в. глуп

недоумица ж дилема, двоумљење, двоумица, колебање, колебљивост, неодлучност, нећкање, затезање, трилема фам., двојба хрв. - уй. сумња 1.

недоходност ж в. неприступачност

недраг прид. в. неугодан

недружеван прид. в. недруштвен

недружељубив прид. в. недруштвен

недруштвен прид. интровертиран, интровертан, асоцијалан, несоцијалан, ненаметљив, недружељубив, непричљив, некомуникативан, недружеван, суздржан, резервисан, уздржан, неприлагођен, повучен, тих, затворен фии., закопчан фии., неприступачан фии., зачаурен фам., - уй: скроман, стидљив, нељубазан, плашљив

недужан прид. ❶ невин, ни крив ни дужан, прав, чист, неправедно оптужен, без кривице, некрив реи. ❷ в. невин 2.

неемотиван прид. в. нељудски

нежан прид. ❶ емотиван, осећајан, баршунаст, пажљив, деликатан, рафиниран, фин, мекушан, свилен, чувствен, осетљив, голубији, танушан, свиласт, бухав, пријатан, благ, сензибилан, профињен, префињен, мек, ћудоредан, танан, топао, танкоћутан, људски, крт, крхак, ганутљив, воден фии., шоњав ѿої. ❷ фии. в. ломљив ▼ уй. благ, осетљив 1.

нежност ж ❶ финоћа, благост, суптилно, истанчаност, профињеност, емотивност, осећајност, тананост фии., крхкост фии. - уй. љубав, пажња 2., брига 2. ❷ фии. в. болешивост ▼ уй. несебичност 1., потресеност, љуп-

кост, љубав, нажња 2.

независан прид. слободан, аутономан, самосталан, самосвојан, непотчињен, суверен, неподређен, неусловљен, самоуправни

независност ж самосталност, аутономија, самостојност, слобода, самосвојност, одвојеност, суверенитет, одељеност, сувереност, самоуправљање, засебност, аутопомност, неовисност *хрв.*

незавршен прид. недовршен, неизвршен, несвршен, недоречен, недотегран, неурађен, недорађен, неизведен, недомишљен, необделан, неизрађен, недонечен *фи.*, непорубљен *фи.*, недокуван *фи.*

незадовољан прид. озловољен, огорчен, фрустриран, разочаран, ојађен, затрован - *уй.* гневан

незадовољник м в. гунђало 1.

незадовољство с протестовање, негодовање, буњење, бунт, отпор, несллагање, опирање, непокорност, одолевање, огорченост, горчина, жаленье, јогунство, приговарање, опрека, бунтовништво, противљење, супротстављање, гунђање, суопротстављење, резистенција, јадање, немирење, озлојеђеност, одупирање, огорчење, побуна, противречење, револт, протест, незадовољство, одбијање, приговор, противделовање, јогунастост, противсловљење, оспоравање, бура *фи.*, дефензива *форм.*, повика *реп.*, ресантиман *хрв.*, просведовање *хрв.*, противштина *хрв.* - *уй:* буна, опозиција, пркос, пркошење - *сл:* спречавање, замерање, инађење

незадржив прид. в. подивљао

незадрживост ж в. неизбежност

незаинтересиран прид. в. индиферентан 1.

незаинтересованост ж ❶ в. неве-

селост ❷ в. немар

незајажљив прид. в. похлепан

незаконит прид. безаконит, бесправан, илегитиман, илегалан, нелегалан, кажњив, нерсдован, нерегуларан, ванзаконски, противправни, утужив, противзаконит, забрањен, противпрописан, санкционисан, непрописан, недопуштен, неправилан, безакон, противан закону/праву, потајан, непризнат, незаконски, недопустив, на индексу, изван закона, подземни *фи.*, подземалски *фи.*

незаконитост ж бесправност, илегитимност, илегалност, бесправље, утуживост, противзаконитост, кажњивост, неправилност, нерегуларност, непрописност, противпрописност, безакоње, нелегалност, недопуштеноост, незакоње, бесправно стање, подземље *фи.*, бесуде *фим.*

незаметљив прид. в. неприметан 1.

незанимљив прид. ❶ досадан, слаб, једноставан, конвенционалан, сувопаран, неоригиналан, уобичајен, баналан, обичан, просечан, тривијалан, безличан, ненадахнут, свакодневан, немаштовит, једнолик, неимагинативан, свакидашњи, некреативан, типизиран, ништа посебно, празан *фи.*, глуп *фи.* ❷ в. неинвентиван

незаобилазан прид. в. најважнији 1.

незапаљив прид. в. ватросталан

незапослен прид. беспослен, неупослен, ненамештен, без службе/посла

незаситан прид. в. похлепан

незастарео прид. ❶ в. модеран ❷ в. легалан

незаузет прид. ❶ слободан ❷ в. беспослен

незваничан прид. ❶ неслужбен, приватан ❷ неприхваћен, нерегуларан, неважећи, непризнат

незгода ж в. невоља

незгодан прид. ❶ компликован, замршан, деликатан, запетљан, захтеван, тежак, збркан, проблематичан, шкакљив, осетљив, комплексан, сложен, суптилан, побркан, слојевит, закукуљен *фам.*, замумуљен *фам.*, завојит *реј.*, закучаст *реј.* - уи: вишесмислен, неразумљив ❷ (о неком питању или проблему) осетљив, неугодан, непријатан, деликатан, шкакљив, тугаљив *арх.* ❸ в. недоличан
▼ уи. необичан 1., задрт 2.

незграпан прид. ❶ трапав, неспретан, несналажљив, сметен, запетљан, спетљан, медведаст, неокретан, шепртљав, слоновски, сплетен, туњав, невешт, с две леве руке/ноге, укошен, тешке руке, лоших рефлекса, бенаст, шепртљаст, неспретан у послу, успорен, без главе и репа, неумешан, смотан као сајла, изгубљен, као слон у стакларској радњи, као мува без главе, смушен, заузлан *фиј. реј.*, дрвен *фиј.*, завезан *фиј.*, везан *фиј.*, пртљав *реј.*, бангав *фам.*, смотан *фам.*, трунтав *фам.*, слонаст *фам.*, сапет *реј.*, врљав *йој. реј.* - уи: млитав, укочен, неискусан, спор, збуњен, неспособан, шоњав *йој.* ❷ дебео, пуначак, масиван, кабаст, овелик, здепаст, тежак, велик, попуњен, округло, набијен, омашан, итекавак, позамашан, овехи, набрекао, надуван, повећи, теретан, пун, обилан, одебео, обилат, робустан, обиман, набубрео, замашан, повелик, рогобатан, подебео, дежмекаст *фам.*, збојит *реј.*

незнабожац м в. неверник

незнабоштво с в. безверје

незналац м в. незналица

незналачки прил. в. некавалитетно

незналица м и ж ❶ (који не ништа не зна) незналац, шупљоглавац, игнорант, празноглавац, непознавалац, необавештеник, празна глава, дудук *фам.*, пањ *фам.*, незнајша *фам.* - уи. глупан, аналфабета ❷ (који није стручан у нечему) неспособњак, незналац, шарлатан, неспособњаконић, дилетант, неупућеник, нестручњак, самозванац, петљанац, необавештеник, незнајша, празноглавац, килавако, богаљ *фиј.*, јадник *фиј.*, завезана врећа *фам.*, звекан *фам.*, слеп код очију *фам.*, безвезњак *фам. фиј.*, завезанко *фам.*, труба *фам.*, леви *фам.*, килавац *фам.*, петљавац *фам.*, кенгур *фам.*, игнорант *реј.* - уи: неспретњаковић, глупан, сметењак

незнање с необразовање, необразованост, непознавање, неупућеност, непросвећеност, необавештеност, застизаност - в. заосталост

незнатан прид. ❶ јадан, бедан, ништаван, кукаван, мизеран, никакав, кржљав, пуки, безвезан, бескористан, мршав *фиј.* ❷ в. неважан ❸ в. неприметан 1.

незнатно прил. ❶ јефтино, багателно, ситно, занемарљиво, ништавно, небитно, ниско (о цени), мало, премало, безначајно, бесплатно *фам.*, смешно *фам.* ❷ в. мало

незрео прид. млад, незрео, детињаст, неискусан, несазрео, мали, инфантилан, недорастао, голобрад, младалачки, малолетан, тинејџерски, јецав, бебаст *фам.*, балав *фам. йој.*, зелен *фам.*, кењкав *фам.*, млађан *екс-йр.* - уи. наиван

неидентификован прид. в. непознат 1.

неизбежно прил. (с највећим поуздањем) неминовно, извесно, га-

рантовано, засигурно, безусловно, дефинитивно, јамачно, апсолутно, несумњиво, сигурно, свакако, у сваком случају, без даљњег, нема сумње, поуздано, до краја, зацело, без сумње, подразумева се, гарант *фам.*, недовољно *хрв.*, неупитно *хрв.*

неизбежност ж неминовност, нужност, извесност, незадрживост, неопозивост, неспречивост, незауствљивост, одређеност, неуклоњивост, неумитност - *уй*: немилосрдност, неумољивост - *сл*: фаталност, коначност, судбина, неопходност, неотклонивост, предодређеност

неизбројив прид. в. бројан

неизведен прид. в. незавршен

неизвежбаност ж в. неискуство

неизвестан прид. (за којег није сигурно да ће се десити) несигуран, сумњив, неизгледан, непоуздан, проблематичан, лабав *фиј.*, климав *фиј.*

неизвршен прид. в. незавршен

неиздржљив ж (~ бол) неподношљив, ужасан, грозан - *уй*. страشان

неиздржљивост ж неподношљивост

неизмењен прид. в. оригиналан 1.

неизмеран прид. ❶ в. огроман 1. и 2. ❷ в. трајан 1. ❸ в. бројан

неизмерљив прид. в. бројан

неизмерно прил. в. много

неизоставан прид. в. неопходан

неимагинативан прид. незанимљив, досадан, једноставан, конвенционалан, сувопаран, неоригиналан, уобичајен, баналан, обичан, просечан, тривијалан, безличан, ненадахнут, свакодневан, немаштовит, једнолик, свакидашњи, некреативан, типизиран, ништа посебно, слаб *фиј.*, празан *фиј.*, глуп *фиј.*

неимар м в. архитекта

неименован прид. в. непознат 1.

неинтелигентан прид. в. глуп

неинтересантан прид. в. незанимљив

неискрен прид. ❶ (који није искрен, који се претвара) претворан, загворен, неистинољубив, лицемеран, дволичан. ❷ в. лажљив

неискреност ж ❶ дволичност, дволичје, лицемерје, подлост, препреденост, лицемерност, лицемерство, претварање, претворност, поганост, перфидност, перфидија, превртљивост, нитковлук, домишљатост, префриганост, хипокризија, подмуклост, непоштење, притворство, заплотњаштво, притворност, злоћа, бесрамност, хипокритичност, улагивање, лажљивост, претворивост, злоба, фаријејство *арх.*, хињење *арх.*, хибемност *арх.*, лицумјер *хрв.* - *сл*: ласкање, улизиштво ❷ в. неприродност ❸ в. лаж 2.

неискусан прид. ❶ млад, недозрео, несазрео, мали, незрео, недорастао, зелен *фам.* - *уй*. наиван ❷ (у послу) нов *фиј.*, свеж *фиј.*, новопечен *фам.*

неискуство ж в. неискуство

неискуство с неискуство, некалификованост, несналажење, немешност, незнање, неувежбаност, необученост, неспособљеност, неизвежбаност, недоученост, неупознатост (с нечим), неумеће, недозрелост, неупућеност (у нешто), несналажљивост, незрелост, непознавање (нечега), ненавикнутост (на нешто), неукост, безазленост *рей.* - *сл*: неспособност, наивност

неиспаван прид. поспан, дремљив, сањив, дремован, снен, уморан, успаван, непробуђен, неразуђен, санен, нерасањен, куњав, спављив, спаваћив *рей.* - *сл*: мамуран

неисписан прид. празан, бео, блан-ко *нейром*.

неиспитан прид. непознат, необјашњен, недокучен, непроверен

неисправан прид. покварен, оштећен, фаличан, руниран, дефектан, неподесан, у квару, кваран *фам.*

неисправност ж ❶ в. недостатак 1. ❷ в. мана

неиспуњен прид. ❶ в. празан 1. ❷ нестварен, непочињен, переализован, непочињен

неистинит прид. в. неаутентичан

неистовремен прид. в. асинхрон

неисцрпност ж в. перманентност

нејак прид. ❶ в. слаб 3. ❷ в. мршав 2.

нејасан прид. ❶ недефинисан, перазумљив, неодређен, непрецизан, несхватљив, неиспитан, недокучив, апстрактан, нерасветљен, безобличан, магловит, непојмљив, неконкретан, неразјашњен, несигуран, аморфан *фил.*, мутан *фил.*, питијски *фил.*, магличав *арх.*, магличан *арх.* - уй: приближан, двосмислен, непознат, тајанствен ❷ в. необичан 1.

нејасност ж мутноћа, нејасноћа, недефинисаност, неодређеност, непрецизност, апстрактност, аморфност

нејасноћа ж в. нејасност

неједнак прид. ❶ в. различит ❷ разнolik, хетероген ❸ неуједначен - уй. променљив

неједнакост ж ❶ в. несличност ❷ в. дискриминација

нека узв. ајде, деде, бежи, нека буде, ајдеде, ајд, ајте, важи, бегај, ако, дај, деде(р), може

некад прил. ❶ прс, раније, некад, тада, давно, једном, одавно, својевремено, негда *реџ.*, вактиле *реџ.*, једноћ *хрв.*, некоћ *хрв.*, своједобно *хрв.* - уй.

уназад 2. ❷ понекад, каткад, покатад, покадшто, некад, по који пут, по неки пут

некако прил. ❶ (на неки, обично тежак, начин) како-тако, којекако, свакојако, ћене-ћене - уй. једва ❷ у извесном смислу, на одређен начин - уй. заправо

неквалитетно прил. лабаво, слабо, лоше, траљаво, ланчки, нестручно, невешто, нестручњачки, почетнички, шарлатански, климаво, незнатички, неприкладно, некомпетентно, тричаво, непрофесионално, мизерно, неизвежбано, недовољно, никакво, без стручности, неквалификовано, млако, аматерски, непотковано, рђаво, аматорски *реџ.*, дилетантски *фам.*, фушерски *жарџ.* - сл: бедно, јадно

неквалификованост ж в. неискуство

некомплетан прид. нецеловит, недовољан, делимичан, непотпун, крњ, половичан, неусавршен, недостатак, неуобличен, ограничен, неразвијен, сакат *фил.* - уй: недовршен, сиров, незавршен

некомуникативан прид. в. недруштвен

неконвенционалан прид. в. необичан 1.

некоректан прид. (који се не понаша према некоме у складу с правилима) в. неправедан

некористан прид. в. непотребан

некреативан прид. ненадахнут, неинвентиван, ненадарен, немаштовит, непродуктиван, неоригиналан, незанимљив, неимагинативан, неталентован, недомишљат, импотентан, неингениозан, неиновативан, стерилан *фил.*

некреативност ж в. немаштовитост

некретнина ж непокретна имовина, непокретност - уй. посед

некритичан прид. субјективан, пристрасан, необјективан, тенденциозан, произвољан, арбитражан, неблагонаклон, непоштен, приврженички, навијачки, унилатералан, перационалан, ускогрудан, с предракудама, једностран, наклоњен, пристран, обојен *фий.*, оптерећен *фий.*

некултивисан прид. в. некултуран

некултура ж примитивизам, примитивност, нецивилизованост, варварство, дивљаштво, вандализам, непоштовање, неотесаност, неуглађеност, дрскост, безобразност, неуљудност, необразованост, некултурност, вулгарност, безобраштина, проста-клук, заосталост, некултивисаност, безобразлук, неуљуђеност, простота, припростост, просташтво, грубијанштина, непрофињеност, симплицизам *реџ.* - уй. необразовање, заосталост

некултуран прид. примитиван, непристојан, припрост, простачки, неучтив, невоспитан, неотесан, нељубазан, неуљудан, прост, неуљуђен, нецивилизован, непрофињен *еуф.* - уй. дрзак, безобразан, ласциван, препотентан, пркосан, осоран

нелагода ж нелагодност, тескоба, немир, зебња, неспокој, неспокојство, забринутост, узнемиреност, бојазан, оптерећење - уй. нерасположење, туга, мука, зебња

нелегалан прид. в. незаконит

нелегалност ж в. незаконитост

нељубазан прид. неучтив, несусретљив, непредусретљив, нерафиниран, неслужан, неуглађен, непријатан, непрофињен, недоличан, непристојан, негодан, неуљудан, неотесан - уй: дрзак, некултуран

нељубазност ж неуљудност, не-

пристојност, несусретљивост, непријатност, неслужност, одбојност, неотесаност - уй. некултура

нељудски прид. окрутан, бруталан, бестидан, безобзиран, безосећајан, груб, суров, необуздан, бездушан, развратан, немилосрдан, насилнички, нечовечан, неемотиван, манијачки, горопадан, дивљи, варварски, дивљачки, злочиначки, немилостан, немилостив, садистички, оштар, агресиван, крвнички, дрзак, анималан, неумољив, распуштен, неосетљив, бесраман, свиреп, мучан, зверски, нехуман, нецивилизован, неконтролисан, opak, грозан, насилан у поступцима, неспутан, напрасит, нападачки, жесток, насилан, силовит, хладан, тврда срца, неуслишљив, несажаљив, антихуман, агресорски, разоран, безмилостан, безочан, нагао, обестан, беспоштедан, без срца, помаман, хладнокрван, животињски *фий.*, камен *фий.*, прек *фий.*, брахијалан *фий.* *реџ.*, крволочан *ексџ.*, убилачки *ексџ.*, пакленски *реџ.*, не-смиљен *реџ.*, заторан *реџ.*, неосећајан *реџ.*, богомрзак *реџ.*, бешћутљив *реџ.*, рабијатан *реџ.*, неумитан *реџ.*, неуљуђен *реџ.*, нецивилизиран *хрв.*, бешћутан *хрв.*, барбарски *хрв.* - уй. раскалшан, немио, страшан, зао, силов, одвратан

нељудскост ж в. непросвећеност

нем прид. мутав, безгласан, нечујан, немунт, безвучан *фий.*, лал *реџ.*

немали прид. *еуф.* в. велик 1.

неман ж ❶ в. накарада ❷ в. људина
▼ уй. вампир 1.

немар м в. нехајност

немаран прид. ❶ в. индиферентан 1. ❷ в. лежеран 1.

немарност ж немар, неодговорност, лежерност, јавашлук, нехајност,

непажња, незаинтересованост, комочија, комотност, komoditet, необзирност, инерција, индоленција, небрига, несавесност, површноост, занемаривање, равнодушност, лакомисленост, небрижљивост, инертност, нехај, нехајање, огуглалост, индолентност, непажљивост, безбрижност, распуштеноост, неозбиљност, немарење, лакоумност, запуштање, нетемељитост, необазирање, немарљивост, навораност *реї.*, мурдарлук *реї.*, фјака *реї.*, флегма *фам.*, брљивост *фим.*, аљкавост *фам.*, хај-нехај *фам.*, непомња *реї.*, непомност *реї.*, непомњивост *реї.*, неподузетност *хрв.*, незаинтересираност *хрв.* - уї: лењост

нематеријалан прид. ❶ в. натприродан 1. ❷ в. нестваран 2.

немаштина ж сиротиња, беда, оскудица, сиромаштво, беспарица, голотина, несташница, дефицит, просјаштво, убогост, оскудноост, скученост, убоштво, оскудевање, неимање, егзистенцијални минимум, сиротињство, неимаштина, бедност, сиромаштина, бедастоћа, немање, бокчија *реї.*, бесолица *реї.*, крухоборство *хрв.* - уї: мука, сиромах

немаштовит прид. ❶ некреативан, ненадахнут, неинвентиван, ненадарен, непродуктиван, неоригиналан, незанимљив, неимагинативан, неталентован, недомишљат, импотентан, неингениозан, неиновативан, стерилан *фїї.* ❷ в. неоригиналан 1.

немаштовитост ж неимагинативност, некреативност, баналност, неинвентивност, неоригиналност, којештарија, сваштарија, свакидашњост, конвенционалност, једноставност, убичајеност, безвезарија, трица, бесмислица, тривијалност, стереотипност, униформност, тричарија, сваг-

дашњост, типизираност, безвредност, осредњост, средина, ненадахнутост, боранија *фам.* - уї: ситница, офуцаност *фїї.*, ништавност, ништа

немилосрдан прид. окрутан, бруталан, бестидан, безобзиран, безосећајан, груб, суров, необуздан, бездушан, развратан, нељудски, насилнички, нечовечан, неемотиван, манијачки, горопадан, дивљи, варварски, дивљачки, злочиначки, немилостан, немилостив, садистички, оштар, агресиван, крвнички, дрзак, анималан, неумољив, распуштен, неосетљив, бесраман, свиреп, мучан, зверски, нехуман, нецивилизован, неконтролисан, opak, крвав, грозан, насилан у поступцима, неспутан, напросит, нападачки, жесток, насилан, силовит, хладан, тврда срца, неуслишљив, несажаљив, антихуман, агресорски, разоран, безмилостан, безочан, нагао, обестан, беспоштедан, без срца, помаман, хладнокрван, животињски *фїї.*, камен *фїї.*, прек *фїї.*, брахијалан *фїї.* *реї.*, крволочан *екс-йр.*, убилачки *екс-йр.*, пакленски *реї.*, несмиљен *реї.*, заторан *реї.*, неосећајан *реї.*, богомрзак *реї.*, бешћутљив *реї.*, рабијатан *реї.*, неумитан *реї.*, неуљућен *реї.*, нецивилизиран *хрв.*, бешћутан *хрв.*, барбарски *хрв.* - уї: равнодушан, раскалашан, немио, страшан, зао, сиров, одвратан - сл: вучји, тврд

немилосрдност ж принуда, суровост, окрутноост, тлачење, набуситост, жестина, насиље, мучење, нечовештво (насиље над становништвом), угњетавање, крвништво, нападноост, силовитост, присиљавање, немилост, немилица, нехуманост, нељудскоост, поробљивање, виоленција, насилништво, бруталност, грубијанство, неу-

мољивост, злостављање, злочинство, подјармљивање, присила, несмиљеност, дивљаштво, силништво, силеџијство, примена силе, зулум, погром *суж.* - *уй:* злочин, разбојништво, сила, агресија, грубост

немило́ст ж **❶** в. немилосрдност **❷** в. непросвећеност

немилоста́н прид. в. немилосрдан

немило́стив прид. в. немилосрдан

неминовно́ прил. (с највећим поуздањем) неизбежно, извесно, гарантовано, засигурно, безусловно, дефинитивно, јамачно, свакако, апсолутно, несумњиво, сигурно, у сваком случају, без даљњег, нема сумње, поуздано, до краја, зацело, без сумње, подразумева се, гарант *фам.*, недвојбено *хрв.*, неупитно *хрв.*

неминовно́ст ж нужност, неизбежност, извесност, незадрживост, неопозивост, неспречивост, незауствљивост, одређеност, неуклоњивост, неумитност - *уй:* немилосрдност, неумољивост - *сл:* фаталност, коначност, судбина, неопходност, неотклониност, предодређеност

немио́ прид. в. неугодан

неми́р м (осећај узнемирености) брига, стрепња, бојазан, неугодност, неугода, нелагода, нелагодност, тескоба, зебња, неспокојство, забринутост, узнемиреност, анксиозност, бремене *фиј.*, - *уй:* зло, депресија, туга, мука, безнађе

неми́ран прид. **❶** в. несташан **❷** в. подивљао **❸** *фиј.* в. активан **▼** *уй.* напрасит, непоштен **❶**, непокоран **❶**.

немирење́ с в. негодовање

неми́рок с в. обешењак

немогућ прид. **❶** (који се не може реализовати) нереалан, неостварив, невероватан, иреалан, неразуман,

неспроводљив, неутемељен, непроведив *хрв.* **❷** в. неподношљив

немо́рал м **❶** непоштење, поквареност, аморал, опако́ст, покварењаштво, нечасност, неправичност, ниско́ст, охолост, срамотност, подмуклост, препреденост, прорачунатост, бескарактерност, притворност, осино́ст, перфидност, префриганост, пакос́т, прљавштина *фиј.*, безморалност *реј.*, опачина *реј.*, хуљство *реј.* **❷** изопаченост, разврат, развратност, порочност, разулареност, бестидност, некрепосност, нечасност, бешчасност, распуштеност, фриволност, срамотност, разузданост, либертинизам, бешчашће, саблажњивост, опсценост, порок, ласцивност, безочност, непоштење, раскалашност, блуд, исквареност, скаредност, нећудоређе, неетичност, поквареност, прљавштина, распусништво, недоличност, обест, пустопашност, неморалност, необузданост, непристојност, морални пад, беспуће *фиј.*, распусност *фам.*, курварлук *фам.* *йoi.* - *уй:* похота, разблудност

немо́ралан прид. **❶** аморалан, непоштен, лош, зао, бесраман, покварен, искварен, бестидан, подао, подмукао, бешчастан, бескарактеран, неваљао, нечастан, охол, препреден, opak, притворан, осино, вероломан, перфидан, безочан, префриган, пакостан, срамотан, обестан, прорачунат, безобзиран, хулан, безморалан, премазан/намазан свим мастима, издајнички, продао би и своју мајку *изр.*, сраман, неетичан, фриволан, неправичан, грешан, нечист, поган, ружан *фиј.*, прљав *фиј.*, низак *фиј.*, нечувен *фиј.*, некрепостан *реј.*, смрадан *фам.*, дрзовит *фам.*, злочест *фам.*, кваран *фам.*, худ *арх.*, иморалан *реј.*, хибен *хрв.*, нећудоредан

хрв., дебеле коже *изр.* - *уй:* бедан, неправедан, некултуран, несташан, дивљи, гадан, лицемеран ② изопачен, развратан, порочан, разуларен, бестидан, распуштен, фриволан, срамотан, разуздан, саблажњив, опсцен, ласциван, раскалашан, блудан, разблудан, скаредан, распустан, непристојан *еуф.* - *уй:* похотан

немоћ ж ① *в.* невеселост ② *в.* болешивост 1. ③ *в.* малаксалост 1.

немоћан прид. *в.* слаб 3.

немоћност ж *в.* малаксалост 1.

немушт прид. *в.* нем

ненавикнут прид. (који није навикао на нешто) непривикнут, неприлагођен, неадаптиран, несвикнут *фам.*

ненадано прил. *в.* одједном

ненадарен прид. *в.* ненадахнут 1.

ненадахнут прид. ① неталентован, некреативан, неинвентиван, ненадарен, немаштовит, непродуктиван, неоригиналан, незанимљив, неимажинативан, недомишљат, неингениозан, неиновативан, стерилан *фил.* ② *в.* неоригиналан 1.

ненаклоност ж несклоност, ненаклоњеност, антипатија, несимпатија, одбојност - *уй.* мржња

ненамеран прид. случајан, инстинктиван, механички, несвестан, шаблонски, рефлексан, невољан, спонтан, непромишљен, импулсиван, непланиран, природан, махиалан, несрачунат, неконтролисан, немишљен, природан, аутоматски, ненамераваан, инхерентан, нехотимичан, ненаучен, интуитиван, против властите воље, нехотичан

ненамерност ж *в.* несвесност

ненаметљив прид. ① *в.* недруштвен ② *в.* срамежљив 1. ③ *в.* непристрасан

ненамештен прид. *в.* незапослен

ненапредан прид. *в.* назадан

ненапуњен прид. *в.* празан

неначет прид. *в.* неоштећен

ненормалан прид. *в.* необичан 1.

ненормалност ж ① абнормалност, настраност, неурачуљивост, поремећеност, неуравнотеженост, атипичност, лудост, изопаченост, противприродност, сулудост, небројивост *реф.* ② *в.* настраност 2. ③ *в.* недостатак 1.

необавештеност ж неупућеност, неинформисаност, незнање, - *уй.* непросвећеност, заосталост

необазрив прид. *в.* непажљив

необективан прид. субјективан, пристрасан, некритичан, тенденциозан, произвољан, арбитраан, неблагонаклон, непоштен, приврженички, навијачки, унилатералан, нерационалан, ускогрудан, с предрасудама, једностран, наклоњен, пристран, обојен *фил.*, оптерећен *фил.*

необзирност ж *в.* неодговорност

необичан прид. ① друкчији, изузетан, различит, другачији, посебан, изниман, јединствен, атипичан, особит, споран, изванредан, неочекиван, неконвенционалан, несличан, несвакидашњи, оригиналан, куриозан, нетипичан, невероватан, особен, нарочит, беспримеран, издвојен, несвакодневан, нејасан, ванредан, ексцентричан, специјалан, неуобичајен, мистериозан, други, чудан, ненормалан, уникатан, својствен, екстравагантан, нередовит, другојак, вансеријски, својеврстан, одвојен, тајанствен, опскуран, фантастичан, ексцентричан, оделит, различан, партикуларан, неуравнотежен,

апартан, стран, каприциозан, туђ, ћудљив, пекулијаран *реиш.*, другојачији *реиш.*, осебујан *хрв.* - уи: екстра, властит, непознат, редак, незгодан, упадљив, неразумљив, изврстан, одличан - сл: бизаран, гротескан, алтернативни, неподударан, ненавикнут, неједнак, натпросечан, настран, неподобан ② в. натприродан 1. ▼ уи. нестваран 2.

необично прил. в. посебно 1.

необичност ж чудноватост, нарочитост, изванредност, атипичност, особеност, необичност, индивидуалност, изнимност, посебност, помереност, уникатност, својеврсност, ексцентричност, својственост, јединственост, нетипичност, специфичност, неуобичајеност, особеност, специјалност, неправилност, ненормалност, оригиналност, изузетност, пекулијарност, изворност, самосвојност, несличност, спецификум, дивергентност, бизарност, чудност, куриозитет, карактеристичност, разликовање, двојбеност *реиш.*, осебујност *хрв.* - уи: реткост, чудо - сл: неочекиваност, различитост, новина

необјашњив прид. ① в. натприродан 1. ② в. окултан ③ в. неописив

необликован прид. в. неодређен 1.

необојен прид. в. безбојан 1.

необорив прид. в. недвосмислен 1.

необразован прид. ① нешколован, непоткован, неквалификован, непросвећен, мрачан *фиј.* - уи. аматерски ② в. назадан ③ в. некултуран ④ неоформљен, неформиран, неустановљен, неутемељен, ненаправљен - уи. незавршен

необразовање с необразование, непознавање, неупућеност, непросвећеност, необавештеност, затуцаност - в. заосталост, некултура

необуздан прид. ① в. немилосрдан ② разгневљен, помахнитао, побеснео, насилан, разјарен, агресиван, суров, избезумљен, разгоробађен, безуман, распаљен, живчан, разуздан, разоран, помаман, полудео, страховит, жесток, луд од беса, незадржив, безглав, тешко савладив, изван себе, бесомучан, лут као поскок, узаврео, горопадан, подивљао, виолентан, иживциран, хистеричан, изнервиран, несавладив, неурачунљив, неприсебан, распамећен, неразборит, неуравнотежен, олујан, фуриозан, паклен, неумољив, рабијатан *реиш.* - уи: бесан, ватрен, сулуд, луд, јаростан - сл: бунтован, узбуђен ③ в. напросит

необузданост ж в. ватреност

необученост ж в. неискуство

неограничен прид. ① в. јединствен 2. ② в. трајан 1. ▼ уи. независан

неодвојив прид. в. одан

неодговоран прид. немаран, лежеран, непоуздан, нехајан, непажљив, распуштен, раскалашан, комотан, несрећен, непромишљен, несавестан, површан, равнодушан, индолентан, непажљив, немаран, инертан - уи. размажен, лењ

неодговорност ж немарност, немар, лежерност, јавашлук, нехајност, непажња, незаинтересованост, комозија, комотност, комодитет, необзирност, инерција, индоленција, небрига, несавесност, површност, занемаривање, равнодушност, лакомисленост, небрижљивост, инертност, нехај, нехајање, огулалост, индолентност, непажљивост, безбрижност, распуштеноост, неозбиљност, немарење, лакоумност, запуштање, нетемељитост, необазирање, немарљивост, навораност *реиш.*, мурдарлук *реиш.*, фјака *реиш.*

флегма *фам.*, брљивост *фам.*, аљка-
вост *фам.*, хај-нехај *фам.*, непомња
рей., непомност *рей.*, непомњивост
рей., неподузетност *хрв.*, незаинте-
ресираност *хрв.* - *уй*: лењост

неодгојен прид. *хрв.* в. некултуран
неодгојеност ж в. непросвећеност
неодложан прид. журан, нужен,
важан, ургентан, хитан, горући, оба-
везан, неодгодив, неизоставан, нео-
пходан, неизбежан, безодвљачан,
промптан, прек, прешан *рей.*

неодлучност ж ❶ (особина неод-
лучног) колебљивост, несигурност
❷ (стање неодлучног) - недоумица,
дилема, двоумљење, двоумица, коле-
бање, несигурност, нерешеност, пре-
мишљање, нећкање, оклевање, одуго-
влачење, развлачење, скањивање, су-
стезање, либљење, затезање, трилема
фам., двојба *хрв.* - *уй*. сумња 1.

неодољив прид. ❶ в. нестваран 1.
❷ в. одличан 1.

неодољивост ж в. љупкост

неодређен прид. ❶ неутврђен, не-
усмерен, нејасан, безобличан, амор-
фан, необликован, безличан, нефор-
миран, бесформан, у назнакама, не-
уобличен, неограничен, неконачан,
груб *фий.* - *уй*. безбојан 1., изобличен
❷ недефинисан, неразумљив, непре-
цизан, несхватљив, неиспитан, не-
докучив, апстрактан, нерасветљен,
безобличан, магловит, непојмљив,
неконкретан, неразјашњен, несигу-
ран, аморфан *фий.*, мутан *фий.*, не-
јасан *фий.*, питијски *фий.*, магличав
арх., магличан *арх.* - *уй*. приближан,
вишесмислен, непознат, тајанствен

неодређеност ж мутноћа, недефи-
нисаност, нејасност, непрецизност,
апстрактност, аморфност

неокретан прид. в. неспретан

неокрњен прид. в. неоштећен

неопазив прид. в. неприметан 1.

неописив прид. непознат, необја-
шњив, непојмљив, неразјашњив - *уй*.
неиспитан

неопозивост ж в. неминовност

неоправдан прид. в. неоснован

неопрезан прид. в. непажљив

неопходан прид. најважнији, одлу-
чујући, суштински, виталан, нужен,
круцијалан, неизоставан, есенци-
јалан, главни, темељан, централни,
средишњи, основни, живећи, живот-
ни, преко потребан, нужен за опста-
нак, врло важан/битан, захтеван *арх.*
- *уй*. потребан

неорганизован прид. в. непове-
зан 1.

неоргански прид. нежив, анорган-
ски

неоригиналан прид. ❶ конвен-
ционалан, сувопаран, незанимљив,
убичајен, баналан, обичан, доса-
дан, слаб, једноставан, просечан,
тривијалан, безличан, ненадахнут,
свакодневан, немаштовит, једно-
лик, неимагинативан, свакидашњи,
некреативан, типизиран, ништа по-
себно, празан *фий.*, глуп *фий.* ❷ не-
креативан, ненадахнут, ненадарен,
немаштовит, непродуктиван, неин-
вентиван, незанимљив, неимагина-
тиван, неталентован, недомишљат,
импотентан, неингениозан, неино-
вативан, стерилан *фий.*

неоригиналност ж неимагинатив-
ност, некреативност, баналност, не-
инвентивност, немаштовитост, које-
штарија, сваштарија, свакидашњост,
конвенционалност, једноставност,
убичајеност, безвезарија, трица, бе-
смислица, тривијалност, стереотип-
ност, униформност, тричарија, сваг-
дашњост, типизираност, безвредност,
осредњост, средина, ненадахнутост,

боранија *фам.* - *уй:* ситница, офуцаност *фий.*, ништавност, ништа

неоснован прид. (који није заснован на реалним чињеницама) безразложен, неоправдан, неутемељен, беспредметан, неумес(т)ан, без основа, неодржив, незаслужен, неразложен *рей.* - *уй.* бесмислен, неправедан 2.

неоспоран прид. *в.* неспоран

неоспособљеност *ж в.* неискучство

неостварен прид. неиспуњен, непочињен, нереализован, непочињен

неотесан прид. ❶ *в.* обестан 1. ❷ *в.* непријатан 1.

неотесанац *м* ❶ *в.* обешењак ❷ *в.* примитивац

неотесаност *ж в.* непросвећеност

неотпоран прид. ❶ савладив, уништив, разрушив, надмашив, истребљив, скршив, поразив, надвладив, победив, укротив, искорењив, разорив, умитан *рей.* - *уй:* ломљив, слаб ❷ *в.* ломљив

неотпорност *ж в.* болећивост

неочекиван прид. *в.* необичан 1.

неоштећен прид. ❶ очуван, сачуван, недирнут, цео, читав, неокрњен, неначет неразбијен *суж.*, ❷ *в.* (који није у квару) *в.* исправан 1.

непажљив прид. несмотрен, брзоплет, пренагљен, нагао, нехајан, неопрезан, лежеран, необазрив, непромишљен, несавестан, површан, небрижљив, пренагао, лакомислен, лакоуман, аламуњаст *рей.*, небудан *рей.*, непомњив *рей.*, непомаи *рей.* - *сл:* лакомислен, хировит

непажња *ж в.* неодговорност

неписменост *ж в.* аналфабетизам

неписмењак *м* аналфабета, неписмењаковић *фам.*, неписменко *фам.*

непланиран прид. *в.* ненамеран

неплодан прид. јалов, бесплодан, безродан, неродан, стерилан, бездетан

неплодност *ж* јаловост, стерилитет, бесплодност, неродност, стерилност, неиздашност, непродуктивност

непобедив прид. непобедљив, несавадив, неприкосновен, супериоран, непокорив, неосвојив, ненадјебив *жар.*, ненаткриљив *рей.* - *уй.* перфектан

непобитан прид. *в.* неспоран

неповезан прид. несрећен, хаотичан, конфузан, испретуран, несистематичан, несистематизован, несистемски, неурећен, неорганизован, збркан, стихијски, збрда-здолан *фам.*, лавиринтски *фий.*, анархичан *фий.*, несуставаи *хрв.* ❷ *в.* небулозан

неповерење *с* неверовање, неповерљивост, сумња, сумњичавост, сумњање, резерва, резервисаност, ограда, суздржаност, суздржљивост, неверица, бојазан, скептичност, скептицизам, опрез, опрезност, обазривост, дистанцираност, двојба, затвореност, пажљивост, будност, смотреност, подозрење, суспективност *рей.* - *уй.* брига 1.

неповерљив прид. *в.* параноичан

неповерљивост *ж в.* опрезност

неповољан прид. ❶ *в.* шкодљив ❷ *в.* неподобан 1.

неповрећен прид. недирнут, цео, читав, нетакнут, неоштћен, интактан, поштећен *фий.*

непогода *ж в.* олуја

непогрешив прид. ❶ *в.* перфектан ❷ *в.* непорочан 1.

неподесан прид. *в.* неподобан 1.

неподмитљив прид. непоткупљив, некорумпиран

неподношљив прид. (који се не

може поднети) неиздржив, неиздржљив, несносан, несношљив, немогућ, невероватан, страшан, ужасан, силан, језив - *уй*. мучан, непријатан, грозан

неподобан прид. **1** (који није подобан за одређене сврхе) неподесан, неприкладан, неодговарајући, непристао, непримерен, незгодан, неповољан, недоличан, нецелисходан, несврсисходан, неприличан **2** (који није у складу са важећим нормама) недозвољен, недопуштен, забрањен **3** *рей*. в. неспособан

неподударан прид. **1** неусклађен, неусаглашен **2** в. различит

неподударанье с в. несличност

неподударност ж **1** в. противност **2** в. несличност

непоздан прид. **1** (нешто на шта се не можемо ослонити) несигуран, несолидан, оборив, оповргљив, порецив **2** (онај у којег не можемо имати поверења) в. неодговоран

непознавалац м **1** в. незналица **2** в. аматер

непознат прид. **1** анониман, неидентификован, неименован, тајанствен, непотписан, безимен, незнан, нераскривен, неидентифициран *хрв*. **2** неописив, необјашњив, непјомљив, стран, неразјашњив - *уй*. чудан **3** в. неиспитан **4** *уй*. необичан **1**, неодређен **2**.

непознати м в. анонимус

непоковареност ж в. морал

непоколебљив прид. **1** постојан, непроменљив, непопустљив, непроменљив, устрајан, истрајан, упоран, одлучан, принципијелан, чврст, консеквентан, дурашан, стабилан, устаљен - *уй*: стваран, снажан, дисциплинован **2** в. одлучан **1**.

непоколебљивост ж истрајност, доследност, постојаност, неуморност, устрајност, ревност, стабилност, поузданост, непроменљивост, непопустљивост, константност, непромењивост, перманентност, окорелост *фам*. - *уй*: устаљеност, отпорност, континитет, храброст, тврдоглавост, стрпљивост

непокоран прид. **1** пркосан, непослушан, неукротив, бунтован, распуштен, упоран, тешко савладив, недисциплинован, ненадгледив - *уй*: немиран, тврдоглав **2** в. подивљао **3** *уй*. задрт **2**.

непокорност ж **1** в. непослушност **2** в. неслагање **1**. **3** *уй*. јогунастост

непокретан прид. **1** непомичан, непокретљив, имобилан, укопан *фил.*, парализован *фил.*, као кип *фам*. изр., скамењен *фил.*, парализован (о човеку) **2** *фил.* в. мртав **3** в. парализован **1**.

непокретност ж **1** непомичност, непокретљивост, имобилност, имобилитет, укопаност, мировање, скамењеност *фам*. **2** в. некретнина **3** парализованост, инвалидност

неполитичан прид. аполитичан, аполитички, неполитички

непомирљив прид. **1** в. антагонистички **2** в. задрт **2**.

непомичан прид. в. мртав

непоновљив прид. **1** в. одличан **1**. **2** в. перфектан

непоновљиво прил. в. посебно **1**.

непопуњен прид. в. празан

непопустљив прид. постојан, непроменљив, доследан, непоколебљив, устрајан, принципијелан, консеквентан, истрајан, упоран, стабилан, устаљен - *уй*: стваран, снажан, дисциплинован

непопустљивост ж ❶ в. строгост

❷ в. непослушност ❸ в. јогунастост

непорецив прид. в. неспоран

непорочан прид. ❶ невин, безгрешан, чедан, непогрешив, скроман, честит, искрен, кротак, неупрљан, неокаљан, недужан, чист, простодушан, безазлен, беспрекоран, непокварен, савршен, благ, прав, свет, без љаге, чист као злато, бојажљив, девичански, отворен неприкосновен *суж.*

- уй. искрен, поштен ❷ в. крепостан

непорочност ж чедност, честитост, невиност, кроткост, неисквареност, неупрљаност, неокаљаност, чистота, непоквареност

непорцењив прид. драгоцен, башнослован *фам.*, као светог Петра кајгана *изр.* - уй: огроман, скуп

непосвећеник м в. непознавалац

непослушан прид. ❶ в. несташан 1.

❷ в. непокоран 1.

непослушник м в. обешењак

непослушност ж инат, пркос, непокорност, јогунство, буњење, бунтовност, обесност, самовоља, недисциплина, тврдоглавост, опирање, непопустљивост, својеглавог, дрскост, пркошење, неукротивост, самовољност, хировитост, ћудљивост, мушичавост *фам.*, рогатост *фам.*, непослух *хрв.* - уй: жестина, хир, упорност, живахност

непосредан прид. ❶ в. присан 1.

❷ в. обичан 2.

непостојећи прид. ❶ в. нестваран 2. ❷ в. измишљен 1.

непоткупљив прид. неподмитљив, некорумпиран

непотписан прид. в. непознат 1.

непотпун прид. нецеловит, некомплетан, недовољан, мањкав, оскудан, делимичан, крњ, штур, половичан,

неусавршен, недостатан, неуобличен, ограничен, неразвијен, сакат *фиј.* - уй: недовршен, сиров, незавршен

непотпуност м (кад нечега нема довољно) несташаца, помањкање, недовољност, недостатак, непостојање, немање, празнина, рупа *фам.*

непотребан прид. бескористан, некористан, сувишан, прекомеран, прекобројан, излишан, узалудан, залудан, неупотребљив, беспредметан, безвредан, екстра *нейром.*, плус *нейром.*, бесциљан

непотребност ж ❶ в. ништавност ❷ в. вишак 1.

непотрошивост ж в. перманентност

непотчињен прид. в. независан

непоштен прид. аморалан, лош, зао, бесраман, покварен, бестидан, подао, подмукао, бешчастан, бескарактеран, неваљао, нечастан, неморалан, охол, препреден, opak, притворан, осион, вероломан, перфидан, безочан, префриган, пакостан, срамотан, обестан, прорачунат, искварен, безобзиран, хулан, безморалан, премазан/намазан свим мастима, издајнички, продао би и своју мајку *изр.*, сраман, неплеменит, неетичан, фриволан, неправичан, недоличан, грешан, нечист, поган, ружан *фиј.*, прљав *фиј.*, низак *фиј.*, нечувен *фиј.*, некрепостан *реј.*, смрадан *фам.*, дрзовит *фам.*, злочест *фам.*, кваран *фам.*, худ *арх.*, иморалан *реј.*, химбен *хрв.*, нећудоредан *хрв.*, дебеле коже *изр.* - уй: бедан, некултуран, несташан, дивљи, заједљив, гадан, лицемеран, немиран

непоштењак м в. нитков

непоштење с ❶ поквареност, неморал, opakост, покварењаштво, лоповлук *суж.*, нечасност, лупештво, нискост, хуљство, опачина ❷ в. немо-

рал 1. ❶ в. неискреност 1.

непоштовање с в. непросвећеност

неправедан прид. ❶ (који се не понаша према некоме у складу с правичношћу) неправичан, некоректан, непоштен, нечастан, бешчастан - уй. неморалан, лош 1. ❷ (који није заснован на принципима правде) неоправдан, незаслужен, бесправан, неоснован, неутемељен

неправилност ж ❶ в. настраност 2.

❷ в. недостатак 1. ❸ в. незаконитост

неправичан прид. (који се не понаша према некоме у складу с правичношћу) в. неправедан

непрекидан прид. в. трајан 1.

непрекидно прил. ❶ без престанка, стално, непрестано, континуирано, перманентно, константно ❷ повезано (в.) - уй. трајно, заувек

непрекидност ж ❶ в. перманентност ❷ в. одлучност

непрекинут прид. в. трајан 1.

непрелазив прид. в. вратоломан 2.

непремостив прид. ❶ (који онемогућава везу, који се не може проћи) несавладив, непробојан, немогућ, ❷ (~ пут) в. непроходан

непрестан прид. в. трајан 1.

непрестано прил. в. заувек

непрестаност ж ❶ в. перманентност ❷ в. одлучност

непретенциозан прид. неамбициозан, једноставан, скроман, ненаметљив, без амбиција/захтева, ненападан, обичан, мали *фит*.

непрецизан прид. в. неразумљив

непривлачан прид. одбојан, недопадљив, антипатичан, несимпатичан, неугодан, непријатан, недраг, невољен, иритантан, немио, мрзак, омражен, омрзнут, зазоран *хрв.* - уй: ру-

жан, безобразан, досадан, заморан 1.

непризнат прид. неприхваћен, нерегуларан, неважећи, незваничан

непријатан прид. ❶ незгодан, неугодан, неуместан, неприличан, груб, недостојан, неприкладан, депласиран - уй: нељубазан, шкодљив ❷ в. напрасит ❸ в. неугодан 1.

непријатељ м ❶ в. нападач ❷ (непомирљиви) в. противник 1.

непријатељски прид. (који је непријатељски расположен) анимозан, антагонистички, противнички, негативан, одбојан, дистанциран, неприступачан, нељубазан, несрдачан, набусит, неугодан, осоран, непријазан, зловољан, нерасположен, нетрпељив, киван, эле воље, огорчен, потирући - уй: груб, деструктиван

непријатељство с ❶ наметљивост, насртљивост, агресивност, офанзивност, ратоборност, злонамерност, саветљивост, напасност, офензивност *хрв.* ❷ мржња, антагонизам, анимозитет, раскорак, опречност, сукоб, нетрпељивост, противљење, супарништво, сукобљавање, колизија, трвење, нетолеранција, супротстављање, неслагање, супротстављеност, међусобно опирање, непомирљивост

непријатност ж в. проблем

неприкладан прид. в. неподобан 1.

неприкосновен прид. најбољи, беспримеран, супериоран, непоновљив, ненадједив *жарі.*, ненаоткриљив *рей.* - уй. перфектан

неприлагођен прид. в. ненавикнут

неприменљив прид. в. неупотребљив

неприметан прид. ❶ ситан, минијатуран, мали, неопазив, незнатан, не-

заметљив, мајушан, неразберив, неупадљив, сићушан, неучљив, омален, микроскопски, умањен, смањен, малешан, мањушан, малечак, малашан, малацак, премален, стањен, портабл *фам.*, мини *фам.*, џепни *фам.*, малецки *фам.* ② *в.* замишљен 1.

неприпитомљив прид. ① *в.* несташан 1. ② *в.* подивљао

неприродан прид. усиљен, вештачки, уштогљен, укочен, извештачен, крут, завезан, суздржан, стиснут, артифицијалан, службен *фиј.*, уштиркан *фам.*, као свињска нога *фам. изр.*, намештен *арх.*, заузлан *реиј.*

неприродност ж (неприродно држање) претварање, извештаченост, неискреност, изигравање, измотавање, варање, афектирање, афектација, пренемагање, пренаглашеност, глума, глумљење, усиљеност, лажност, натегнутост, намештеност, исфорсираност, варка, пренаглашавање, претеривање (у понашању), хињеност, театар *фиј.*, представа *фиј.*, парада *фам.*, млађење *фам.*, прављење *фам.*, исфолираност *фам.*, уштогљеност *фам.*, скањивање *реиј.*, ачење *реј.* - сл: глуматање, маскарада, театралност, артифицијелност

неприсебно прил. *в.* неразборито

непристојан прид. (који је лоших манира и понашања) припрост, прост, простачки, некултуран, некултивисан, нецивилизован, непријатан, неучтив, недоличан, неваспитан, неотесан, нељубазан, безобразан, неуместан, нељудан, неуглађен, неогмен, неваљао, нерафиниран, неуљубен, скаредан, неприличан, кочијашки, профан, недостојан, безманира, лоше одгојен, неделикатан, неприкладан, неугодан, неодгојен *хрв.*, непријазан *хрв.* - уј: препотен-

тан, охол, осيون, развратан, пркосан, осоран

непристојност ж ① *в.* непросвећеност ② *в.* погрда ▼ уј. надменост

непристрастан прид. објективан, неутралан, правичан, праведан, неувучен, неумешан, беспристрастан, непристран, незаплетен, неукључен, неуплетен нестраначки *суж.*,

неприступачан прид. ① *в.* непроходан ② *в.* забачен ③ *в.* скуп ④ *фиј.* *в.* недруштвен

неприступачност ж беспуће, врлетност, непролазност, забит, не доходност, недоступност, дивљина, беспутност, неприступност, беспутница, непроходност, непрелазивост, пустош, беспућина *фам.*, злупутност *реиј.*, беспут *реиј.* - *суж:* стеновитост, стрмоћа, кршевитост

неприхваћен прид. *в.* непризнат

непричљив прид. ћутљив, неразговорљив, тих, безгласан, мучаљив, малоречив, лаконичан, замукао, шкрт/штедљив на речима, занемео, некомуникативан, малорек, краткоречив, утихнуо, миран, неговорљив, затворен *фиј.*, нем *нар.*, мутав *нар.*, мучки *арх.*, шутљив *хрв.*

непробуђеност ж буовност, сажњивост, дремеж, поспаност, дремљивост, омама, успаваност, нерасањеност, неактивност, малаксалост, полусан, дремка, неразбуђеност, дремавица, успореност, сненост, заспалост, клонулоост, полудрем, сананост, дремовност, спорост, куњалица, дрем, дремање, омамљеност *фиј.*, неживотност *фиј.*, опијеност *фиј.*, фјака *реј.*, уљуљаност *фам.*

непроверен прид. неиспитан, непознат, необјашњен, недокучен,

непродуктиван прид. ① *в.* беспослен ② *в.* ненадахнут 1.

непролазан прид. ❶ в. јединствен 2. ❷ в. трајан 1. ❸ в. вратоломан 2.

непролазност ж в. неприступачност

непроменљив прид. ❶ постојан, непроменљив, непопустљив, непоколебљив, устрајан, принципијелан, консеквентан, истрајан, упоран, стабилан, устаљен - уи: стваран, снажан, дисциплинован ❶ в. отпоран

непроменљивост ж ❶ в. оданост ❷ в. перманентност ❸ в. одлучност

непромишљен прид. ❶ (који је учињен на брзину, без размишљања) брзоплет, бандоглав, плаховит, нагао, као мува без главе, брз (у поступцима), хазардерски, безглав, пресмео, обезглављен, лакомислен, лакоуман, мајмунски *фиџ*, без гаве и репа - уи: погибељан, сметен, избезумљен, шепртљав ❷ (који је не пази довољно у својим поступцима) в. несмотрен ❸ в. збуњен ❹ (који је учињен безразложно) в. неразуман

непромишљеност ж в. неодговорност

непромочив прид. непропустан, непропустив, вододржив

непропадљивост ж в. перманентност

непрописан прид. в. незаконит

непрописност ж в. незаконитост

непропустан прид. в. непромочив

непропустив прид. в. непромочив

непросвећен прид. ❶ в. необразован ❷ в. назадан ❸ в. некултуран

непросвећеност ж ❶ необразованье, необразованост, незнање, необавештеност ❷ заосталост, назадност, затуцаност, тама *фиџ*.

непрофесионалан прид. аматерски, почетнички, лаички, лабав, климав, невешт, нестручан, неумешан,

невичан, никакав, невалификован, траљав, непоткован, некомпетентан, млак, неизвежбан, шарлатански, неприкладан - уи: лош, јадан, бедан

непрофесионалац м в. аматер

непрофесионализам м в. аматеризам

непрофесионалност ж в. аматеризам

непроходан прид. (~ пут) неприступачан, непролазан, непрелазив, врлетан, вратоломан, стрм, изрован, нераван, каменит, цомбаст *фам.*, беспутан, непробојан, непремостив, не савладаив

непроцењив прид. ❶ в. огроман 1. ❷ в. скупocen

нерад м в. лењост

нерадан прид. в. лењ

нерадник м лењицац, ленчута, ленштина, беспосличар, дангуба, згубидан, залудник, залудничар, забушант, зевало, доколичар, дембел, лезилеб, лезилебовић, немарник, бадаваџија, трут, беспосленичар, беспослењак - *фам.* цабалебарош, луфтигуз, стрвина, ландара, трут, трутина, ветропир, фрајер, ленгуз, лења буба, мртво дувало, паразит, зевало, луфтер, шалабајзер - *реџ*. гњилац, гњилавац, лежачина, ленчина, бангалоз, липсотина, цркотина, мрцина, зијало, мртваја, ладолеж, ленац, левента, ленчура, лењак, голанфер, лежак, муктаџија, лизун, лазарон, потепух, лежикар, лек, бадавњак, легањ, ленга, полтрон, ласногуз, лењак, јесиветар *жарџ*. - *арх.* окламаш, степихлеб, ветрогоња, адраповац, предрштина - уи: битанга

нераднички прид. в. доколичарски

неразборит прид. в. глуп

неразборито прил. лудо, бесо-

мучно, сулудо, сумануто, махнито, лудачки, безумно, избезумљено, не-присебно, изван себе, не расуђујући, безглаво, у бунилу, у лудилу, поамано, распамећено, без памети

неразбуђеност ж в. непробуђе-ност

неразвијен прид. ❶ кржљав, за-кржљао, атрофичан, ретардиран, за-остао, гецав, хендикепиран ❷ (о зе-мљама, државама) заостао, у развоју - уй. назадан

неразвијеност ж закржљалост, слабост, сићушност, заосталост, атрофија, мршавост, кржљавост, су-шење, спарушеност, слабуњавост, не-јакост, јаловост *фий.*, сахњење *хрв.*

неразговорљив прид. в. неприч-љив

нераздружив прид. в. одан

неразоривост ж в. отпорност 1.

неразрушивост ж в. перманент-ност

неразуман прид. ирационалан, не-разборит, безуман, безразложан, су-луд, уврнут, неповезан, луд, суманут, апсурдан, чудан, несувисао, несми-слен, изван памети, иреалан, непаме-тан, - уй: нејасан, комичан, бизаран

неразуман (који је учињен без-разложно) неразборит, безразложан, нерпомишљен, ирационалан, неиза-зван, немотивисан, без повода, без побуде, неуман *реј.*, несхватљив - уй. брзоплет

неразумљив прид. недефинисан, неодређен, непрецизан, несхватљив, неиспитан, недокучив, апстрактан, не-расветљен, безобличан, магловит, не-појмљив, неконкретан, неразјашњен, несигуран, аморфан *фий.*, мутан *фий.*, нејасан *фий.*, питијски *фий.*, магличав *арх.*, магличан *арх.* - уй: приближан, двосмислен, непознат, тајанствен

нерасањеност ж в. непробуђе-ност

нерасположен прид. безвољан, утучен, депресиван, летаргичан, мр-зовољан, учмао, тмуран, апатичан, сломљен, хладан, туробан, брижан, клонуо, покуњен, смркнут, натму-рен, чамотан, меланхоличан, сив, погружен *реј.*, шоњав *фам.*, сатрвен *ексир.*, скрхан *ексир.*, чаман *реј.* - уй: досадан, уморан, бесан

нерасположеност ж в. нераспо-ложење

нерасположење с ❶ (лоше рас-положење) нерасположеност, депре-сивност, депресија, мрзовоља, мало-душност, апатија, апатичаност, без-вољност, анксиозност, суморност, меланхолија, депресија, депресивност, депримираност, индиспонираност, потиштеност, снужденост, равноду-шност, покуњеност, мргодност, зло-воља, невољност, тмурност, мрклина, летаргија, индолентност, индоленти-ја, клонулост, клонуће, натмуреност, инертност, индиферентност, отупе-лост, инерција, раздражљивост, флег-матичност, неосетљивост, песимизам, утученост, зловолностапатичност, атонија, смркнутост, мрачност, клону-лост духом, тегабност, намргођеност, туробност, мртвило, невесеље, намр-штеност, нарогушеност, мизерност, лоша/зла воља, сломљеност, беживот-ност, покислост, учмалост, тупост, те-гоба у души, бедак *фам.*, киселост *фий.*, мркост *реј.*, абулија *реј.*, празнина *фий.*, млохавост *фий.*, хладноћа *фий.*, погруженост *реј.*, грижљивост *реј.*, без-воља *фам.*, дерт *йесн.*, сплин *реј.*, нуј-ност *хрв.* - уй: туга, умор, брига, нела-года, незнађе, слабост, незадовољство, малаксалост, мука, измученост, беда, агонија

нервирати несврш. прел. живцирати, дражити, надраживати, иритирати, раздраживати, узбуђивати, узнемиравати, узрујавати, провоцирати, пењати се (некоме) на главу *изр.*, ићи на живце (некоме) *изр.*

нервирати се несврш. (постајати нервозан, осећати нервозу) узрујавати се, узбуђивати се, живцирати се, губити живце, бити напет

нервоза ж раздражљивост, живчаност, преоптерећеност, стрес, узнемиреност, узрујаност

нервозан прид. напет, раздражљив, напрасит, живчан, импулсиван, афективан, нагао, напрасан, распаљив, жучљив, ћудљив, једак, темпераментан, отрован *фил.*, ватрен *фил.*, вирулентан *фил.*, вехементан *арх.* - *уй:* пргав, диваљ, некултуран, груб, растројен, тврдоглав, страстан, бесан, немиран, разуздан, грозан

нереалан прид. ❶ *в.* измишљен: 1. ❷ (који се не може реализовати) немогућ, неостварив, невероватан, иреалан, неразуман, неспроводљив, неутемељен, непроведив *хрв.*

нереализован прид. *в.* неостварен

нерегуларан прид. *в.* незаконит

нерегуларност ж ❶ поремећеност, аномалија, одступање, девијација, застрањење, скретање, алтерација, девијација од путање/обичаја, отклон, варијација, аберација, одмицање ❷ *в.* незаконитост

неред м ❶ (стање у којем су ствари у кући, соби без реда) лом, русвај, хаос, гужва, думбус, вашар, крш, збрка, пакао, гунгула, збрканост, дар-мар, папазјанија, пометња, врева, метеж *фил.*, циркус *фил.*, свињац *фам.*, трпанац *фам.*, урнебес *фам.*, цунгла *фам.*, конфузија *жар.*, хаос *хрв.* - *уй:* немир, галама, несклад, гомила ❷ (стање у

којем нема правилног поретка) збрка, пометња, несрећеност, аљкавост, неуредност, разбацаност, побрканост, дезорганизованост, збрканост, хаотичност, набацаност, недотераност, дезорганизација, запуштеност, хаос, лоша уређеност, шлампаваост *фам.*, шлампаост *фам.*, распацаност *фам.*, јебе луд збуњеног *нар. изр.* дезорганизираност *хрв.* - *суж:* рашчупаност, непочешљаност, - *сл:* прљавост, несистематичност

нередован прид. ❶ (који се не врши на време) неуредан, несрећен, повремен, поремећен, хаотичан ❷ ванредан

неретко прил. *в.* често 1.

неродан прид. *в.* неплодан

неродност ж *в.* неплодност

несавесност ж *в.* нехајност

несавестан прид. *в.* несмотрен

несавладив прид. *в.* непобедив

несавршеност ж *в.* мана

несагорив прид. *в.* ватросталан

несазрео прид. млад, незрео, детињаст, неискусан, мали, незрео, инфантилан, недорастао, голобрад, младалачки, јецав, бебаст *фам.*, балав *фам.* *йол.*, зелен *фам.*, кењкав *фам.*, млађан *ексир.* - *сл:* малолетан, наиван

несаломивост ж *в.* перманентност

несаломљив прид. ❶ *в.* јак ❷ *в.* добродржећи ▼ *уй.* трајан 1.

несвакидашњи прид. *в.* необичан 1.

несвакодневан прид. *в.* необичан 1.

несвесност ж рефлексност, механика, случајност, ненамерност, ненамераност, невољност, непромишљеност, нехотичност, немишљеност,

несрачунатост, инстинктивност, непланираност, нехотимичност, аутоматизам *йсих*.

несвест ж ❶ невестица - уй. оба-мрлост 2. ❷ в. бунило

несвестан прид. случајан, инстинктиван, механички, ненамеран, шаблонски, рефлексан, невољан, спонтан, непромишљен, импулсиван, непланиран, природан, махиналан, несрачунаг, неконтролисан, несмишљен, природен, аутоматски, ненамерава, инхерентан, нехотимичан, ненаучен, интуитиван, против властите воље, нехотичан

несвршен прид. в. незавршен

несебичан прид. дарежљив, широкогруд, великодушан, галантан, подашан, добар, племенит, хуман, самилостан, добротворни, милосрдан, човечан, алтруистички, филантропски - сл: широк, милостив, човекољубив, мек, саосећајан, толерантан, господски

несебичност ж широкогрудост, дарежљивост, доброта, човекољубље, пожртвованост, човечност, самаританство, алтруизам, срдачност, предусретљивост, милосрђе, хуманост, великодушност, племенитост, галантност, пажљивост, филантропија, хуманитарност, људскост, достојанственост, благородност, добростивост, милосрдност, узвишеност, богобојаност, галанција, човекољубивост, мекоћа срца, простодушност, пријатељство, благод, душевност, добродушност, издашност, добротворност, разумевање, женерозност, беневољентност, подашност, благонаклоност, добра воља, добротворност, женерозитет, генерозност, милост, братољубље, широкогрудност, милостивост, аман *реј*., податљивост

реј., смисловање *реј*., веледушност *хрв*. - уй: љубав, срце, љубазност, склоност, толеранција, нежност - уй: толерантност, доброта, толеранција, витештво - сл: сношљивост, либералност, саосећајност, мекоћа

несигуран прид. ❶ в. опасан 1. ❷ беспомоћан, слаб, учмао, безвољан, утучен, равнодушан, малаксао, депресиван, нестабилан, тром, летаргичан, тмуран, тетурав, индолентан, апатичан, нерасположен, индиферентан, сломљен, хладан, безизражајан, безбојан, туробан, небрижан, млитав, клонуо, атоничан, покуњен, неспокојан, беживотан, духовно неосетљив, једнолик, немоћан, нехајан, анксиозан, обузет мртвилом, флегматичан, бесполетан, без живости, устајао, натмурен, опуштен, неживотан, неосетан, чамотан, отупео, меланхоличан, сив, малодушан, обамро, баровит *фиј*., анемичан *фиј*., туп *фиј*., запарложен *фиј*., погружен *реј*., шоњав *фам*., сатрвен *ексир*., скрхан *ексир*., чаман *реј*.. - уй: досадан, уморан ❸ климав, лабав, разлабављан, расклиматан, непричвршћен, незатегнут, непритегнут, лелујав, дрхтав, млитав, на лабавим/стакленим ногама *изр*. ❹ в. неизвестан ❺ (који не одаје сигурност у некој вештини) * - уй. невешт, неспретан

несимпатичан прид. в. непривлачан

несистематичан прид. в. неповезан 1.

несистемски прид. в. неповезан 1.

несклад м в. недостатак 1.

нескладност ж ❶ в. несличност ❷ в. огавност

несклоност ж пенаклоност, ненаклоњеност, одбојност, непривлачност - уй. мржња

нескривен прид. в. опипљив

нескршивост ж в. перманентност

неслагање с ❶ противљење ❷ в. нетрпељивост ❸ в. несличност ❹ в. свађа ❺ в. неспоразум 2.

несличан прид. в. необичан 1.

несличност ж дистинкција, разлика, многострукоост, неспојивост, различитост, вишестраност, разнородност, неједнакост, спектар, свакојакост, диференцираност, разлучивање, шароликоост, одвајање, раздвајање, разноликоост, разноврсност, неподударност, распознавање, неподударање, диспаратност, неслагање, нескладност, неуједначеност, свестраност, обухватност, апартност, различност, неускладивост, диспаратет, разликовање, несклад, хетерогеност, посебност - *сл*: промењивост, сложеност, непрепознатљивост

неслободан прид. ❶ (који нема слободу) зависан, овисан, потлачен, потчињен, подјармљен, поданички, покориен, покорнички, вазалски, ропски, слугански, субординиран *форм.* ❷ (који није на слободи) затворен

неслога ж в. свађа

несломљивост ж в. перманентност

несмисао м в. небулоза

несмотрен прид. (који је не пази довољно у својим поступцима) нехајан, неопрезан, лежеран, брзоплет, пренагљен, нагао, необазрив, непромишљен, несавестан, површан, небрижљив, пренагао, лакомислен, ветрењаст, аламуњаст *рей.*, небудан *рей.*, непомњив *рей.*, непоман *рей.* - *уй*: лакомислен, хировит, нетактичан

несмотреност ж испад, омашка, грешка, омашај, забуна, промашај,

заблуда, лапсус, глупост, погрешка, превид, пропуст, поклизнуће, погрешан корак, лоша замисао/идеја, лош поступак, погрешан потез, лош/неправилан поступак, бисер *ирон. жар.*, кикс *фам.*, гаф *фам.*, фелер *фам.*, жипон *фам.* - *сл*: огрешење, неспоразум, грех

несналажење с ❶ в. неискуство ❷ в. пометеност ❸ в. невештост

несналажљив прид. в. неспретан

несналажљивост ж в. невештост

несоцијалан прид. в. недруштвен

неспојивост ж дистинкција, разлика, многострукоост, различитост, несличност, вишестраност, разнородност, неједнакост, спектар, свакојакост, диференцираност, разлучивање, шароликоост, одвајање, раздвајање, разноликоост, разноврсност, неподударност, распознавање, неподударање, диспаратност, неслагање, нескладност, неуједначеност, свестраност, обухватност, апартност, различност, неускладивост, диспаратет, разликовање, несклад, хетерогеност, посебност - *сл*: промењивост, сложеност, непрепознатљивост

неспокој м нелагода, нелагодност, тескоба, немир, зебња, неспокојство, забринутост, узнемиреност, бојазан, оптерећење - *уй*. нерасположење, туга, мука

неспокојан м брижан, забринут, узнемирен, немиран, зебљив, уплахиен, узбуђен, надражен, нелагодан, у бригама, пун бриге, брижљив *рей.* - *уй*. нерасположен, уплашен

неспоразум м ❶ (случајно лоше међусобно разумевање) забуна ❷ (међусобно неразумевanje) сукоб, размирица, неслагање - *уй*. свађа

неспоран прид. апсолутан, безусло-

ван, сигуран, несумњив, недвосмислен, неоспоран, чињеничан, необорив, кредибилан, проверен, непобитан, непорецив, извештан, фактичан, поуздан, уверљив, непроблематичан, истинит, крајњи, искуствен (доказан искуством), експлицитан, проверљив, неупитан, потврђен, неопорецив, неоповргљив, непрепоран, недовољен *хрв.* - *уй:* темељит, савршен, очигледан, доказив, потпун

неспорност ж в. поузданост 1.

неспособан прид. ❶ (који није кадар, способен да обавља неке активности) недорастао, неупотребљив, немоћан, неподобан *рей.*, некадар *рей.* - *уй:* невешт, аматерски ❷ полно немоћан, импотентан

неспособњак м в. незналица 2.

неспособњаковић м в. незналица 2.

неспреман прид. в. изненађен

неспретан прид. трапав, несналажљив, незграпан, сметен, запетљан, спетљан, медведаст, неокретан, шепртљав, слоновски, сплетен, туњав, невешт, с две леве руке/ноге, укошен, тешке руке, лоших рефлекса, бенаст, шепртљаст, неспретан у послу, успорен, без главе и репа, неумешан, смотан као сајла, изгубљен, као слон у стакларској радњи, као мува без главе, смушен, заузлан *фиј.* *реј.*, дрвен *фиј.*, завезан *фиј.*, везан *фиј.*, пртљав *реј.*, бангав *фам.*, смотан *фам.*, трунтав *фам.*, слонаст *фам.*, сапет *рей.*, врљав *йој.* *реј.* - *уй:* млитав, укочен, неискусан, збуњен, неспособан, шоњав *йој.* - *сл:* незналица, блентав, спор, леви *фам.*, недоучен, килав *фам.*, невичан

неспретност ж в. невештост

неспретњак м в. неспретњаковић

неспретњаковић м фам. спетљан-

ко, килавац, неспретњак, несналажљивац, богаљ богаљ *фиј.*, шепавач *фиј.*, заплетенко *фам.*, трапавко *фам.*, завезанко *фам.*, сметањак *фам.*, шепртља *фам.*, смушењак *фам.*, шмоклан *фам.* - *уй:* неспособњаковић, идиот

неспречивост ж в. нужност

непутан прид. в. слободан

несређен прид. в. повезан 1.

несређеност ж ❶ збрка, неред, алкавост, неуредност, разбацаност, побрканост, дезорганизованост, збрканост, хаотичност, набацаност, недотераност, дезорганизација, запуштеност, хаос, лоша уређеност, шлампаваост *фам.*, шлампаост *фам.*, распаност *фам.*, дезорганизираност *хрв.* - *суж:* рашчупаност, непочешљаност - *сл:* прљавост, несистематичност ❷ в. нехајност

несретник м в. очајник

несретница ж в. мученица 1.

несређа ж ❶ (зла сређа, коб) в. невоља ❷ (бол, обично душевна) в. пагња ❸ (саобраћајна ~) удес, судар, саобраћајка *фам.* ❹ (нешто што је неповољно) в. штата 2. ❺ (несређан човек) в. несрећник ❻ (покварен, зао човек) в. гад ❼ (онај који доноси несрећу) баксуз, баксузник, аталија *арх.* ❽ в. (човек лоше сређе) баксузник, баксуз, несређа, талија *жарј.*, пегула *реј.*, аталија *арх.*

несређан прид. ❶ тужан, бедан, јадан, ојађен, жалан, безнадежан, болан, вајан, растужен, жалостан, очајан, ожалошћен, плачан, чемеран, грешан, јадован, жалопојан, болестан, небог, жалобан, жалостив, јадовит, дертили *реј.*, плачеван, неутешан, злогуб, клонуо, изгубљен, безнадан, готов, чемерикаст, облачан *фиј.*, печалан *реј.*, губав *фам.*, деран *рей.*,

шака јада *изр.* ❷ (који стално доживљава малере) *в.* малерозан

несрећник *м* ❶ (човек лоше среће) несретник, несрећа, злосрећник, безнадник, очајник, проклетник, беспомоћник, уклетник, пехист, десператер *реџ.*, десперадос *фам.*, пегулан *реј.*, талија *жарј.*, пегула *реј.*, аталија *арх.* - *уй:* баксуз, бедник ❷ (онај који доноси несрећу) *в.* баксуз *л.* ❸ *в.* јадник *л.*

несрећница *ж* *в.* мученица *л.*

нестабилан *прид.* ❶ (склон променама) *в.* несталан ❷ *в.* непоуздан ❸ (који губи равнотежу) лабилан ❹ (који је нервно нестабилан) несталожан, неуравнотежен, непредвидив - *уй:* хировит, свадљив, немиран **нестајање** *с* ❶ (смањење неке количине) губљење, губитак, слабљење, умањење, снижавање, смањивање, девалвација *фиј.* ❷ *в.* крај² *л.* ❸ *фиј.* *в.* смрт *л.*

нестајати *несврш.* *непрел.* ❶ (престати постојати) ишчезавати, губити се, чилети, губити траг, сахњивати, сахнути ❷ *в.* умирати

несталан *прид.* (склон променама) нестабилан, променљив, промењив, непостојан, превртљив, неуједначен - *уй.* неједнак

нестати *сврш.* *непрел.* ❶ ишчезнути, ишчилети, изгубити се, заћи *фиј.*, усахнути *фиј.*, испарити *фам.*, одјездити *фам.*, одмилити *фам.*, отперјати *фам.* ❷ *фиј.* завући се, потулити се, склонити се, прикрити се, скрити се, сакрити се, притајити се, замести/затрти трагове, приметити се, ишчезнути, ишчучуњити се *реј.*, шћулити се *реј.*, шћућурити се *фам.*, завући се у мишју рупу *изр.* ❸ *фам.* *в.* побећи *л.*

несташан *прид.* ❶ ђаволаст, враголаст, мангупски, неукротив, не-

припитомљив, непослушан, вражији, ђаволски, немиран, обешечаки, распуштен, аламуњаст, непокоран, врагометан, опуштене природе, лолински, окачењачки, лолски, опуштен, недисциплинован, шеретски *фам.*, хунцутски *реј.*, ветрогоњаст *реј.*, пустошан *реј.* - *уй:* тврдоглав, неваљао - *сл:* лакомислен, хировит, мушичав ❷ *в.* напрасит ▼ *уй.* непоштен *л.*

несташица *ж* ❶ помањкање, недовољност, недостатак, оскудица, непостојање, немање, празнина. ❷ *в.* немаштина

несташко *с* *в.* обешечак

несташно *прил.* *в.* обешечаки

нестваран *прид.* ❶ *в.* измишљен ❷ *в.* натприродан *л.* ❸ *в.* божанствен ❹ *в.* одличан *л.* ❺ *в.* измишљен *л.* ❻ *в.* замишљен *л.*

нестручан *прид.* *в.* непрофесионалан

нестручно *прил.* некавалитетно, лавово, слабо, лоше, траљаво, лаички, невешто, нестручњачки, почетнички, шарлатански, климаво, незналачки, неприкладно, некомпетентно, тричаво, непрофесионално, мизерно, неизвежбано, недовољно, никакво, без стручности, некавалификовано, млако, аматерски, непотковано, рђаво, аматерски *реј.*, дилетантски *фам.*, фушерски *жарј.* - *сл:* бедно, јадно **нестручност** *ж* крпеж, аматеризам, крпарење, непрофесионалност, почетништво, нестручњаштво, непрофесионализам, прчкарија, петљанија, петљанција, петљање, аматерство, крпарија, крпање *реј.*, клепотина *реј.*, дилетантизам *жарј.*, фушерај *жарј.*

нестручњак *м* лаик, дилетант, аматер, непрофесионалац, надримастор, приучењак, непознавалац, буцаклија

арх., лајкуш *реї.*, петљанац *фам.*, шарлатан *фам.*, петљавац *фам.*, аналфabet *фиї.*, фушер *фам.*, постраник *хрв.*, неупућеник *хрв.* - *уй.* незналица

нестручњачки прил. неквалитетно, лабаво, слабо, лоше, траљаво, лаички, нестручно, невешто, почетнички, шарлатански, климаво, незналачки, неприкладно, некомпетентно, тричаво, непрофесионално, мизерно, неизвежбано, недовољно, никакво, без стручности, неквалификовано, млако, аматерски, непотковано, рђаво, аматорски *реї.*, дилетантски *фам.*, фушерски *жарї.* - *сл:* бедно, јадно

нестручњаштво с в. нестручност

несувисао прид. в. небулозан

несувислост ж ❶ в. небулоза ❷ в. ништавност

несугласица ж ❶ в. полемика ❷ в. свађа ▼ *уй.* неприлика

несумњив прид. ❶ апсолутан, неспоран, безуслован, сигуран, недвосмислен, неоспоран, чињеничан, необорив, кредибилан, проверен, непобитан, непорецив, извештан, фактичан, поуздан, уверљив, непроблематичан, истинит, крајњи, искуствен (доказан искуством), експлицитан, проверљив, неупитан, потврђен, неопорецив, неоповргљив, непрепоран, недвојбен *хрв.* - *уй:* темељит, савршен, очигледан, доказив, потпун ❷ в. опипљив ❸ в. одређен

несумњиво прил. в. паравно

несхватљив прид. в. неразумљив

нетакнут прид. в. неповређен

нетактичан прид. неодмерен, нагао, несмотрен, брзоплет, пренагљен, непажљив, нехајан, неопрезан, лежеран, необазрив, непромишљен, пренагао - *уй.* хировит

неталентован прид. в. ненадахнут 1.

нетачан прид. ❶ (~ одговор, с грешком) погрешан, неправиљан, наopak, неточан *хрв.* ❷ (који не одговара истини) неистинит, нестваран, нерелан ❸ (који касни) неблаговремен, са закашњењем

нетипичан прид. в. необичан 1.

нетипичност ж в. необичност

нетолерантан прид. в. нетрпељив

нетолеранција ж в. нетрпељивост

нетом прил. *арх.* в. недавно

нетрпељив прид. нетолерантан, искључив, крут, доктринаран, индоктриниран, загрижен, задрт, беспоговоран, једностран, доминантан, догматичан, догматски, фанатичан, праволинијски *фиї.*, једнолинијски *фиї.*, ексклузиван *арх.*

нетрпељивост ж мржња, антагонизам, сукоб, раскорак, опречност, непријатељство, противљење, супарништво, сукобљавање, колизија, трвење, нетолеранција, супротстављање, неслагање, супротстављеност, међусобно опирање, непомирљивост - *сл:* несклоност, ривалство

неубедљив прид. (који не улива поверење) в. неуверљив

неувежбаност ж в. неискуство

неуверљив прид. (који не улива поверење) неубедљив, разблажен *фиї.*, млак *фиї.*, празан *фиї.*

неувучен прид. в. неутралан

неуглађен прид. в. неучтив

неугодан прид. ❶ (који изазива непријатна осећања) непријатан, нелагодан, немио, мрзак ❷ (који одбија својим понашањем) антипатичан, недраг, невољен, иритантан, несимпатичан, одбојан, омражен, омрзнут, зазоран *реї.* ❸ (који није угодан, физички) неудобан, неподесан

неугодност ж в. несрећа 1.

неукротив прид. ❶ ђаволаст, не-сташан, враголаст, мангупски, не-припитомљив, непослушан, вражи-ји, ђаволски, немиран, обешечаки, распуштен, аламућаст, непокоран, врагометан, опуштене природе, ло-лински, окачењачки, долски, опу-штен, недисциплинован, шеретски *фам.*, хунцутски *рей.*, ветрогоњаст *рей.*, пустопахан *рей.* - уй: тврдо-глав, неваљао - сл: лакомислен, хиро-вит, мушичав ❷ *фиј.* в. самовољан 1. ❸ в. подивљао ❹ в. непокоран 1.

неукусност ж в. огавност

неуљудан прид. в. неучтив

неуљуђен прид. в. неучтив

неумереност ж в. порок 1.

неуместан прид. ❶ в. неоснован ❷ в. неучтив

неумешан прид. в. неутралан

неумешност ж ❶ в. неискуство ❷ в. невештост

неумност ж в. махнитост 1.

неумољив прид. в. необуздан 1.

неумољивост ж в. строгост

неуморан прид. в. марљив

неуморност ж в. одлучност

неуништивост ж несаломивост, несломљивост, непотрошивост - уй. дуготрајност, отпорност

неуобичајен прид. в. необичан 1.

неуобичајено прил. в. посебно 1.

неуобличен прид. в. нецеловит

неуочљив прид. в. неприметан 1.

неупадљив прид. в. неприметан 1.

неупотребљив прид. непримен-љив, бескористан, некористан, бес-предметан, узалудан - уй. непотреб-бан

неупрљан прид. в. чист 1. и 3.

неупуђеност ж в. необавештеност

неуравнотежен прид. в. напрасит

неуравнотеженост ж в. неура-чунљивост

неурађен прид. в. незавршен

неурачуљивост ж ❶ абнормал-ност, настраност, ненормалност, поремећеност, неуравнотеженост, атипичност, лудост, изопаченост, противприродност, сулудост, неу-бројивост *рей.* ❷ в. разјареност ❸ в. махнитост 1.

неуредан прид. одрпан, дроњава, шлампава, похабан, прњава, офуцава, траљава, подерана, аљкава - уй: прљава, запуштена, лоша

неуредност ж збрка, несрећеност, неред, аљкавост, разбацаност, побр-каност, дезорганизованост, збрка-ност, хаотичност, набацаност, недо-тераност, дезорганизација, запуште-ност, хаос, лоша уређеност, шлампа-вост *фам.*, шлампаостост *фам.*, распа-цаност *фам.*, дезорганизираност *хрв.* - суж: рашчупаност, непочешљаност - сл: прљавост, несистематичност

неуређен прид. в. неповезан 1.

неуређеност ж в. нехајност

неусавршен прид. в. нецеловит

неусаглашен прид. неподударан, неусклађен - уй. различит

неуслињен прид. в. обичан 2.

неусклађен прид. неподударан, не-усаглашен - уй. различит

неуспех м губитак, дебакл, слом, пропад, крах, распад, пад, фијаско, подбачај, руина, лош резултат, наза-довање, несрећа, бродолом *фиј.*, не-ман *фиј.*, провалија *фиј.*, низбрдица *фиј.*, гроб *фиј.*, ископ *реј.*, расан *реј.*, растеп *реј.*, хаварија *експр.*, срозаван-ње *фам.* - уй: пораз, трагедија, бан-крот

неустрашив прид. ❶ храбар, од-

важан, јуначки, смео, срчан, херојски, јуначан, безазоран, нестрашлив, издржљив, непопустљив, врли, непоколебљив, смион, лавовски *фиї.*, љут *фиї.*, дрзак *фиї.*, дели *арх.*, лављега срца *изр.* - уй: мушки *фиї.*, насилан, борбен, витешки ② в. авантуристички

неустрашивост ж в. одважност 1.

неутемељен прид. (који није заснован на реалним чињеницама) безразложен, неоправдан, неоснован, беспредметан, неумесан, без основа, неодржив, неразложен *реї.* - уй: бесмислен

неутешност ж в. нерасположење

неутралан прид. објективан, непристрастан, правичан, праведан, неувучен, неумешан, беспристрастан, непристран, незаплетен, неукључен, неуплетен нестраначки *суж.*,

неучтив прид. нељубазан, несусрећљив, непредусретљив, нерафиниран, неслужач, неуглађен, непријатан, непрофињен, недоличан, непристојан, неугодан, неуљудан, неотесан - уй: дрзак, некултуран

неформалан прид. ① в. присан 1. ② в. разговорни 2.

нехај м в. нехајност

нехајан прид. ① в. несмотрен ② в. равнодушан 2.

нехајност ж површноост, несистематичност, неодговорност, лежерност, непажња, необзирност, несрећеност, неуређеност, индоленција, небрига, занемаривање, лакомисленост, небрижљивост, нехај, несмотреност, комоција, комотност, нехајање, огулаост, индолентност, непажљивост, безбрижност, распуштеност, немарење, лакоумност, запуштање, негемељитост, комодитет, необазирање, атљавост *реї.*, мурдарлук *реї.*,

фјака *реї.*, јавашлук *реї.*, брљивост *фам.*, хај-нехај *фам.*, непомња *реї.*, непомност *реї.*, непомњивост *реї.* - уй: лењост, пропуст

нехуман прид. в. необуздан 1.

нехуманост ж в. нецивилизованост

нецеловит прид. некомплетан, недовољан, делимичан, непотпун, крњ, половичан, неусавршен, недостатан, неубличен, ограничен, неразвијен, сакат *фиї.* - уй: недовршен, сиров, незавршен

нецивилизован прид. в. необуздан 1.

нецивилизованост ж варварство, варваризам, непросвећеност, примитивизам, дивљаштво, вандализам, суровост, непоштовање, неотесаност, неодгојеност, нехуманост, нељудскост, непристојност, неуглађеност, дрскост, немилост, крвништво, безобразност, бесрамност, неуљудност, необразованост, некултурност, вулгарност, бестијалност, зверство, немилосрдност, примитивност, сировост, бруталност, бездушност, безобзирност, насиље, бестидност, безосећајност, некултура, неумољивост, бешћутност, безобраштина, проста-клук, разарање, крволочност, злочинство, заосталост, недоличност, демонизам, некултивисаност, пустошење, безобразлук, образовање, неуљуђеност, простота, несофистицираност, несажаљивост, анималност, насилност, припростост, живо-тињство, несмиљеност, просташтво, грубијанштина, нечовештво, нечовечност, грубост, непрофињеност, осорност, неосетљивост, дивљина, дивљачина *експр.*, симплицизам *реї.*, пасјалук *йої.*, барбаризам *хрв.*, барбарство *хрв.*

нечасност ж ❶ в. неморал 1. ❷ в. непоштење 1.

нечастан прид. ❶ в. непоштен 1. ❷ в. ласциван 1.

нечастиви м в. ђаво 2.

нечист прид. в. прљав

нечовек м в. нитков

нечовечан прид. в. необуздан 1.

нечовештво с (насиље над становништвом) принуда, суровост, окрутност, тлачење, немилосрдност, набуситост, жестина, насиље, мучење, угњетавање, крвништво, нападност, силовитост, присиљавање, немилост, нехуманост, нељудскост, поробљивање, виоленција, насилништво, бруталност, грубијанство, неумољивост, злостављање, злочинство, подјармљивање, присила, несмиљеност, дивљаштво, силништво, силеџијство, примена силе, зулум, погром суж. - уй: злочин, разбојништво, сила, агресија, грубост

нечуven прид. в. неучтив

нечујан прид. ❶ безвучан, пригушен, тих, бешуман, плах, полугласан - уй: благ, слаб ❷ в. нем

нешкодљив прид. ❶ безазлен, безопасан, бениган, нештетан *реј.* ❷ в. безбедан

нешколован прид. в. необразован 1.

ниво м степен, раван, висина, дережа *реј.*, ступањ *хрв.*, разина *хрв.*

низашта прил. в. узалуд

низбрдан прид. в. окомит

низбрдица ж в. обронак

нијансирати несврш. непрел. (приказивати у суптилним прелазима) суптилно приказивати, детаљисати, фино раздвајати, ићи у финесе

никако узв. не, јок, нипошто, ни по коју цену *изр.*, ни уком случају *изр.*, нема шансе *изр.*, ни у лудилу *изр.*

никоговић м в. безвезњак 2.

нимбус м аура, ореол, колобар око главе свеца, ауреола *арх.*, ореола *хрв.*, колобар *хрв.*, светокруг *хрв.*

нимфа ж ▼ уй. вила

ниподаштавати несврш. прел. в. омаловажавати 1.

нипошто узв. в. никако

ниска ж ❶ в. огрлица 1. ❷ в. венац 2.

нискост ж в. непоштење 1.

нитков м (лош, покварен и зао човек) гад, бедник, бараба, безочник, дволичњак, лицемер, хуља, битанга, изрод, подлац, безобразник, превртљивац, хипокрит, препредењак, бесрамник, покварењак, бестидник, подмуклица, ђаво, ништарија, сплеткарош, пробисвет, проклетник, мутивода, дрзник, псето, џукац, стока, уштва, неваљалко, нечасник, притворица, неваљалац, преварант, злобник, нечовек, злоћа, непоштењак, пакосник, перфидник, гуја, џукела, мамлаз, протува, морална наказа, смутљивац, балабандер, двоструки играч, муфљуз, морални имбецил, мутикаша, живина, ништавац, неотесанац, претворник, препреденко, безвредник, животиња, бескичмењак, мекушац, крмак, смеће, морална нула, крпа (од човека), морално смеће, прасац, брука, поганчина, свиња, гњида, антихрист, ђубре (од човека), говно *нар.*, палаворда *реј.*, претворица *реј.*, љигавац *фам.*, љига *фам.*, гнус *фам.*, смрад *фам.*, смрдљивац *фам.*, фукара *нар.*, пичка *нар.*, курвин син *нар.*, рђа *нар.*, шугавац *нар.*, пизда *нар.*, дркација *нар.*, шуфт *реј.*, угурсуз *арх.*, фарисеј *арх.*, галијот *арх.*, хахар *арх.*, ванцага *арх.*, одљуд *реј.*, столлака *реј.* - уй: простак, скитница, улизица, ласкавац, хулиган, враголан

нитковлук м в. неискреност 1.

ниџање с фиг. в. настанак

нишан м визир

нишанити несврш. прел. ❶ циљати, гађати ❷ в. алудирати

ништа с в. ситница

ништаван прид. ❶ незнатан, јадан, бедан, кукаван, мизеран, никакав, кр-жлав, пуки, безвезан, бескористан, мршав *фил.* ❷ в. неоригиналан 1.

ништавило с в. смрт 1.

ништавно прил. в. незнатно

ништавност ж бесмисленост, излишност, узалудност, бесциљност, бескорисност, безвредност, непотребност, сувишност, несувислост, безначајност, споредност, несврховитост, некреативност - уи: баналност, ништавило, јаловост

ништарија м ж ❶ в. нитков ❷ в. безвезњак 2.

ноблес м в. племство

нов прид. ❶ новцат, новонастао, новооткривен, новопронађен, скорашњи, оригиналан - *фил.* свеж, млад, тазе *нейром.*, фришак ❷ в. неискусан 2. ❸ модеран 1. и 2.

новајлија м ж почетник, дебитант, придошлица, новодошлица, новодошљак, аматер, букварац *фил.*, пионир *фил.*, неискусник *реп.*, новак *фам.*, полетарац *фам.*, зелембаћ *фам.*, жутокљунац *фам.*, јуниор *фам. фил.*, глобрадац *фам.*, гуштер *жар.*, фазан *жар.*, клокан *жар.*, руки *жар.*, праксист *хрв.* - уи: шепртља, приправник, ученик - сл: стажиста, неискусан, смушењак *фам.*

новац м паре, средства, капитал, лова *фам.*, кинта *жар.*, кеш *жар.*, пенез *реп.*, монета *арх.* - уи. свота, плата

новина ж новост, иновација

новинар м журналиста, аутор (но-

вински), публициста, колумниста

новинарство с журналистика, журнализам, публицистика, новинство *арх.*

новине ж мн. журнал, дневник, штампа, таблоид, публикација, лист, периодика, магазин, ревија, недељник, вечерњак, забавник, издање, двоброј, гласило, часопис, гласник *форм.*, теклич *арх.*, подлистак *реп.*, тисак *хрв.*, тједник *хрв.*, жута штампа *изр.*, булеварска штампа *изр.* - суж: фељтон, полумесечник

новорођенче с беба, принова, дојенче, одојче, напршче, бебан, сисанче, повојче, новорођено дете, одојак *реп.*, детенце *хил.*, бебац *хил.*, детешце *хил.*, бебица *хил.*

новост ж ❶ в. новина ❷ в. вест

новчаница ж банкнота, папирни новац, папир, лептирица *фам.*

новчар м в. банкар

новчић м кованица, пара, ситан новац, ковани новац, банка, шолдо *реп.*, кинта *фам.*, грош *арх.*, марјаш *арх.*

ногат прид. в. дугоног

ногатање с в. копрцање

нож м чакија *рег.*, перорез *суж.*, ханцар *реп. суж.*, бајонет *суж.*, јатаган *суж.*, швајцарац *суж.*, копитњак *суж.*, скалпел *суж.*

нокшир м *арх. реп.* ноша, ноћна посуда, ноћни суд/лонац, канторица, тута *фам.*, посуда *фам.*, суд *фам.*, питар *арх. реп.*, врчина *арх. реп.*, кахлица *арх. реп.*, букалин *арх. реп.*

номад м ❶ чергар ❷ скитница, скитарало, скитничар, скиталац, луталица, тумарало, уличар, клошар, бескућник, цуњало, вагабунд, селилац, потуцало, уличњак, потуцач, авантуриста, мувало, скитало, скитач, потукач, бангало, луњало, басало, лу-

талац, фукара, човек с улице, вечни путник - *фам.* клатарало, шалабазало - *фий.* чергар, чергаш - *рей.* лангара, скитник, ходалаца, ходач, бангалоз, левента, ветрењак, блатотеп, ландокур *йои.* - *арх.* трампер, клатеж, вангант - *рей.* јурук, потепух, ајван, вандрокаш, лонција, хахар, тепац, вандровац, гурбет, јалијаш, лангов - *уй:* беспосличар, просјак, мангуп

нонсенс м в. небулоза

нон-стоп прил. в. стално

норма ж **1** (систем општепризнатих правила) узор, пример, модел, прототип, мерило, оригинал, парадигма, архетип, савршенство, критеријум, путоказ, идеалан пример, образац, углед *арх.* **2** (количина рада) учинак, биланс, постигнуће, донет, резултат, остварење, испуњење, достигнуће

нормалан прид. **1** (који није духовно поремећен) здрав, непо ремећен, здраве памети, здравог разума, присебан, уравнотежен **2** в. обичан **1.** **3** в. природан **1.**

нос м кљун, бабура *фам.*, носурина *фам.*, њокалица *фам.*, носина *фам.*, њушка *фам.*, сурла *фам.*, њоња *геч.*

носач м **1** доносилац, разносач, носилац, бременоша, амалин *рей.*, амал *рей.*, хамалин *рей.*, хамал *рей.*, ушјер *арх. рей.*, бастаж *арх.*, трхоноша (службени ~ с ручним колицима)*арх.*, служник (службени ~ с ручним колицима)*арх.*, бастах *арх.*, комисионар *рей.*, грум *рей.*, послужитељ *хрв.* - *сл:* портир, вратар **2** основа, статив, потпора, наслон, стуб, залеђе, стожер, подршка, сталак, подлога, упориште, база, ослонац, постоље, фундамент, подупирач, фонд, основница, подставак, фундаменат, атлас *фий.*, бабица *арх.*, баба *арх.*, котва *рей.*, поштапалица *рей.*, поштапаљка *рей.*

постамен(а)т *суж.*,

носећи прид. (о зиду) упоришни, базични, потпорни

нотабилитет м **1** в. репутација **2** в. племенитост **1.**

нотес м бележница, агенда, роковник, подсетник, књижица, блок

ноћ ж тама, мрак, тмина, помрачена, ноћно доба, мрклина *рей.*, мрчава *рей.*, тма *јесн.*, невиделица *арх.*, тмица *арх.*

ноша ж в. нокшир

ношња ж в. одећа

нугат м мандолат *рей.*, бадемњак *рей.*

нудиста м натураста, гологузан *фам.*, гологуз *фам.*, голотрб *нар.*, адамит *арх.*, голаћ *йои. жарі.*

нудити несврш. прел. нуђати, понуђивати, делити, давати

нужан прид. **1** в. неодложан **2** в. одлучујући **2.**

нужност ж неминовност, неизбежност, извесност, незадрживост, неопозивост, неспречивост, незауштављивост, одређеност, неуклоњивост, неумитност - *уй:* немилосрдност, неумољивост - *сл:* фаталност, коначност, судбина, неопходност, неотклонивост, предодређеност

нуклеарка ж атомска централа

нуклеарни прид. атомски

нула ж нула, никоговић, безначајник, ништарија, безвредник, безвезник, ништавац, ништавник, ништар, нико, безвезњаковић, ништићевић, апсолутна нула, ситна риба, ништа, брабоњак *фам.*, свакаковић *рей.*, сватковић *рей.*, поздер *рей.*, шуша *фам.*, шушабуша *фам.*, мизерија *жарі.*, ништавило *жарі.*, труба *жарі.*, сиротиња *ексјр.*, ништица *хрв.*, нико и ништа *изр.*, беда од човека *изр.*, нико од никога *изр.*

Њ њ

Њихање с ❶ вибрација, подрхтавање, треперење, дрхтање, вибрирање, струјање, осцилација, трептање, трептај, дрхтај, лелујање, титрање, титрај, ландарање *фам.* ❷ *в.* вијорење

Њихати несврш. непрел. *в.* лелујати

Њихати се несврш. лелујати се, клатити се, шлампарати, шлампати, млатарати, лангарати, гибати се, кланарати, лангарати, ландарати *фам.*, шандарати (и шандати)*арх.* - *уй.* дрхтати, вибрирати

Њуњорити несврш. непрел. *в.* мрмљати

Њушити несврш. прел. мирисати (доживљавати чулом мириса), удисати, њушкати, снифати *жарг.*, воњати *рејг.*

Њушка ж ❶ (издужени део животињске главе) губица ❷ *фам.* *в.* нос

Њушкати несврш. прел. ❶ *фам.* *фиг.* претраживати, претресати, преметати, претурати, чепкати, тумбати, тркељати, прчкати, чачкати, роварити, вршљати, пребирати, шпијунирати, испипавати, рити *фиг.*, њушити *фам.*, баркати *рејг.* - *уй:* копати, цуњати ❷ *фам.* *в.* испитивати 1.

обавеза ж ❶ в. ангажман 1. ❷ в. сигурност 1.

обавезан прид. в. неодложан

обавезати сврш. прел. (дати неком нешто у обавезу) задужити, заветовати, везати арх.

обавезати се сврш. обећати, заклет се, задужити се, заветовати се, дати реч, зајамчити, зарећи се, обрећи арх.

обавест ж в. обавештење

обавестити сврш. прел. саопштити, јавити, информисати, упознати (некога о нечему), објавити, обзнанити, развикати, раширити, лансирати (у јавност), дојавити, обелоданити, пропети (глас), дати на знање, раширити глас, открити, реферисати, известити, раструбити *фам.*, растамбурати *фам.*, разбрбљати *фам.*, растелалити *фам.*, анонсирати арх., афиширати арх., авизирати *рей.*, приопћити *хрв.* - уй: сетити се, казати

обавестити се сврш. (упознати се с материјом) проучити, видети, сазнати, стећи знање, информисати се

обавештавати несврш. прел. огла-

шавати, објављивати, јављивати, саопштавати, давати на знање, обзнанјивати, оглашавати, развикивати, разглашавати, ширити, преносити (глас), лансирати (у јавност), преносити информације, трубити *фам.*, тамбурати *фам.*

обавештавач м в. информатор 2.

обавештен прид. ❶ (који има обавештење, вест, информацију) упознат, упућен, информисан, извештен

обавештеност ж упућеност, информисаност, упознатост, знање - уй. образовање, знање

обавештење с ❶ саопштење, објава, оглас, информација, најава, знак, обавест, порука, проглас, обзнана, изјава, циркулар, објавница, иступање *фий.*, анонса арх., афиша арх., авиза арх., промулгација *рей.*, обавијест *хрв.*, приопћење *хрв.* ❷ в. вест

обавити сврш. прел. урадити, остварити, спровести, завршити, извршити, известити, учинити, средити, реализовати, приправити, припремити, довршити, апсолвирати, спремити,

окопчати, одрадити, решити, починити, разрешити, произвести, докрајчити, зготовити, направити, приредити, начинити, уредити, свршити, углавити, изградити, арондирати *реџ.*, заокружити *фџ.*, апсорбовати *фџ.*, замесити *фам.*, докочати *реџ.*, актуализирати *хрв.*, истерати до краја *изр.*

обазрив прид. *в.* пажљив 2.

обазривост *ж в.* опрезност

обала *ж* ❶ спруд, плажа, рива, банка, ривијера, поморје, сипар *реџ.*, пруд *реџ.* - *сл.* лидо, приморје, приобаље ❷ *в.* плажа 1.

обамрлост *ж* ❶ исцрпљеност, умор, ослабелост, немоћност, изнемоглост, измученост, немоћ, истрошеност, тромост, изгужваност, малаксалост, клонулост, клонуће, уморност, замор, замореност - *уй.* апатија ❷ несвестица, одрвенелост, парализа, одузетост, узетост, укоченост, фрас

обао прид. кружан, јајолик, заокругљен, елипсаст, округласт, трбушаст, заобљен, лоптаст, јајаст, тикваст, заокружен, ваљкаст, кугласт, мехураст, ваљушкаст, овалан, бундеваст, бачваст, прстенаст, јагодаст, жирилик, јабучаст, крушкаст, зрнаст, елиптичан, округао, крушколик, цикличан *реџ.*, циркуларан *реџ.*

обарен прид. *в.* куван

обасјаност *ж* осветљеност, озареност, илуминација, озраченост, засветљеност

обасјати сврш. прел. ❶ (обасути светлошћу) осветлити, озарити, облити, илуминирати, засветлити, озрачити, расветлити ❷ (о сунцу) гранути, синутити, изаћи, засјати, огранути, блеснути, заблеснути, појавити се

обвезница *ж в.* меница

обгрлити сврш. прел. обухватити,

припојити, увући, приборити, објединити, опсегнути, апсорбовати, пригрлити, привити, убројати, загрлити *фџ.*, причврљити *фам.*, усисати *фам.*

обданица *м* дан, видело, дневно доба, светло дана, дневна светлост, дања светлост, данак *реџ.*

обданиште *с* вртић, забавиште, лер *реџ.*, шпилшул *арх.*, киндергартен *реџ.*

обдарен прид. *в.* талентован

обдареност *ж в.* таленат

обдукција *ж* сецирање, аутопсија, расецање, некропсија, резање, отварање (леша), разудба *арх.*, секција *арх.*

обедовати несврш. прел. јести, мезетити, хранити се, кусати, ручати, папати *фам.*, шопати *фам.*, частити се *фам.*, таманити (јело) *фам.*, њупати *фам.*, хасати *жарџ.*, клопати *жарџ.*, ждерати *йоџ.*, кљукати се *йоџ.*

обезбеђен прид. ❶ безбедан, сигуран, заштићен, миран, осигуран, безопасан, безбрижан, заклонит *реџ.* ❷ сигуран, гарантован, загарантован

обезбеђење *с* чување, заштита, стража, надзор, надзирање

обезвређивати несврш. прел. ❶ *в.* омаловажавати 1. и 2.

обезглавити сврш. прел. *в.* убити **обележавање** *с* маркирање, маркација, назначавање, одређивање, означавање, асигнација *реџ.*

обележен прид. *в.* означен

обележје *с* ❶ амблем, грб, знамен, ознака, знак, симбол, емблем *реџ.*, белег *арх.* - *суж:* заштитни знак, логотип, лого *фам.* ❷ ознака, атрибут, својство, одлика, особина, диспозиција, природа, карактеристика, елемент, квалитет, белег, црта, значајка,

знак, осебујност, нота *фиї.*, одличје - уй: способност, нарав ▼ уй: алегорија 2., појава 1.

обелоданити сврш. прел. ① в. ода-ти ② в. објавити 2.

оберучке прил. в. радо 1.

обесвећење с в. оскврнуће

обеснажити сврш. прел. в. отказа-ти

обесност ж в. непослушност

обесправљен прид. ускраћен, за-кинут, лишен (права), прикраћен, бесправан, унижен, неслободан, онтећен *йравн.*

обесправљеност ж бесправност, бесправан положај, поробљеност, дискриминација, лишеност (пра-ва), бесправље

обесправљивање с в. дискрими-нација

обесправљивач м дискримина-тор, шовиниста, бигот, сегрегацио-нист

обест ж в. разјареност

обестан прид. ① надмен, високо-паран, бахат, уображен, самољубив, снобовски, надувен, ташт, безобзи-ран, неотесан, самодопадљив, пре-тенциозан, арогантан, кочоперан, покондиран, осион, сујетан, бахат, блазиран, нарцисоидан, високоу-ман, препотентан, охол, дрзак, раз-метљив, горд, умишљен, хвалисав, пун себе, подигнутог носа, дрчан, доминантан, горопадан, нашепу-рен, филозофски *фиї.*, надут *фиї.*, поносан *фиї.*, гиздав *реї.*, прчејит *реї.*, узносит *реї.*, прпошан *реї.*, каћилеран *реї.*, мудрослован *реї.*, напухан *хрв.* - уй: досадан, поквар-ен, себичан ② в. непоштен 1. ③ необуздан, распуштен, хировит, ка-прициозан, несташан, немиран

обећање с заклетва, реч, изјава верности, завет, аманет *реї.*, вера *реї.*, повера *реї.*

обећати сврш. зарећи се, обавеза-ти се, заклету се, заветовати се, дати реч, зајамчити, задужити се, обрехи *арх.*

обешен прид. в. viseћи

обешењак м ђаво, деран, ман-гун, враголан, несташко, немирко, неотесанац, ђаволан, клипан, непо-слушник, неваљалац, спадало, алра-повац, злоћко, тепац, ђаволак, ока-чењак, тврдоглавац, каубој, прокле-тиња, грубијан, шејтан, личинар, фа-кинчић, враг, гуланфер (и голанфер), несрећа, факин, рђа, бараба, цвећка *фам.*, магарац *фам. нар.*, зврк *фиї.*, ђилкош *реї.*, вижле *реї.*, берекин *реї.*, мулац *реї.*, леро *реї.*, штрањгов *реї.*, шерет *реї.*, угурсуз *фам.*, хорјат *фам.*, дериште *нар.*, хунцут *реї.* - уй: само-вольник, дрзник, простак

обешењачки прил. лолински, бе-кријски, мангупски, враголасто, бо(х) емски, шеретски, несташно, фрајер-ски, ђаволасто, лолски, бекријански, факински, бекријашки, шмекерски *фам.*, окачењачки *фам.*

обешчашћење с в. понижење

обзира прид. в. пажљив 2.

обзнана ж в. објава

обзнанити сврш. прел. в. објавити 1.

обзор м в. панорама 1.

обзорје с в. панорама 1.

обилажење с в. околишање 1. и 2.

обилажење с в. посета

обилазак м в. посета

обилазити несврш. непрел. в. путо-вати

обилан прид. ① (који нечега има до-ста и у изобиљу) разноврстан, изоби-лан, раскошан, богат ② (који је испу-

њен многим догађајима) садржајан

❶ в. бројан ❷ в. огроман

обиље с в. мноштво 1.

обим м ❶ в. домст 1. ❷ в. квантитет

❸ (количина у којој се нешто јавља) степен, ниво, мера, размера

обиман прид. ❶ в. обухватан ❷ в. велик 2. ❸ в. опсежан 1.

обитавање с ❶ в. боравак ❷ в. стаповање

обитавати несврш. непрел. ❶ в. боравити ❷ в. становати 1.

обићи сврш. прел. ❶ заобићи, мимоићи, избећи, проћи мимо, проћи поред/око/иза нечега ❷ в. не искористити

обичај м ❶ традиција, адет *реј. реј.*, *хадет реј.*, уобичајеност *реј.*, ужанца *реј.*, узанс *реј.*, узанца *реј.* - уй. правило, владање ❷ в. навика

обичан прид. ❶ уобичајен, сталан, устаљен, свакидашњи, ординаран, свакодневан, нормалан, регуларан, правилан, обичајан, утврђен, свагдашњи, редован, редовит, стабилан, рутиниран, ваздашњи *реј.*, перманентан *форм.*, прописан *форм.* ❷ природан, једноставан, неусиљен, свакодневни, непосредан, лежеран, нараван, спонтан, уобичајен, натуралан, нехињен *реј.* - уй: правилан, регуларан ❸ в. неоригиналан 1.

обично прил. најчешће, углавном, махом, понајвише, понајчешће, у већини (случајева)

објава ж саопштење, обавештење, оглас, информација, најава, знак, обавест, порука, проглас, обзнана, изјава, циркулар, објавница, распис, реклама, иступање *фиј.*, анонса *арх.*, афиша *арх.*, авиза *арх.*, промулгација *реј.*, обавијест *хрв.*, приопћење *хрв.* - сл: податак, извештај

обзнанити сврш. прел. в. објавити

објавити сврш. прел. ❶ разгласити, обавестити, саопштити, јавити, информисати, упознати (некога о нечему), огласити, пријавити, изнети, рећи, обзнанити, обнародовати, развикати, раширити, лансирати (у јавност), дојавити, казати, обелоданити, пронети (глас), дати на знање, раширити глас, открити, реферисати, извести, пустити *буву изр.*, раструбити *фам.*, растамбурати *фам.*, разбрљати *фам.*, растелалити *фам.*, анонсирати *арх.*, афиширати *арх.*, авизирати *реј.*, приопћити *хрв.* - уй: сетити се, досетити се ❷ публиковати, издати, обелоданити, пустити, издати књигу, публицирати, на свет издати *арх.*

објављен прид. ❶ јављен, разглашен, обзнањен, изнет, обелодањен, дојављен, пронет ❷ одштампан, издат

објаснити сврш. прел. образложити, изложити, описати, разложити, расветлити, осветлити, појаснити, протумачити, изложити, разбистрити, приближити, илустровати, експлицирати, коментарисати, дочарати, рашчистити, нацртати *фам.*, фундирати *реј.*, илустрирати *хрв.*, коментарирати *хрв.* - уй. аргументовати

објашњавати несврш. прел. тумачити, интерпретирати, експлицирати, евалуирати, мерити, детаљно испитивати, описивати, појашњавати, образлагати, разлагати, расветљавати, појашњавати, бистрити, приближавати, размишљати (помно о проблему) - уп. испитивати

објашњен прид. в. одређен

објашњење с в. тумачење

објединити сврш. прел. в. обгрлити

објективан прид. непристрастан, неутралан, правичан, праведан, неувучен, неумешан, беспристрастан,

непристран, незаплетен, неукључен, неуплетен нестраначки суж.

облапоран прид. в. пожудан

облачан прид. тмуран, натмурен, суморан, смрачен, сумрачан, сив, сивкаст, мутан, тмур *реј.*, тмуо *реј.*
- сл. кишовит

облачност ж в. тмурност I.

обливати несврш. непрел. в. прскати

облигација м в. меница

облик м ❶ састав, конструкција, наличје, стил, распоред (елемената), архитектоника, композиција, форма, изглед, спој, склоп, структура, устројство, систем, архитектура *фиј.*, устрој *хрв.* ❷ в. варијанта ❸ в. метода I. ▼ уй. класа

обликован прид. в. направљен

обликовати несврш. сврш. прел. ❶ *несврш.* в. вајати ❷ *несврш.* образовати, формирати, правити, сачињавати ❸ *сврш.* (учинити да нешто добије одређен израз, вид) формулисати, срочити, изразити се

облина ж завој, вијуга, кривина, колобар, окука, кривуља, савијутак, витица, спирала, прегиб, лук, венац, завијутак, превој, зглоб, обруб, део круга, крива црта, банда, рескавица *реј.*, шевуљица *реј.*, завојица *реј.*, обрт *реј.*, сагиб *реј.*, синус *мај.*, косинус *мај.*, тангенс *мај.*, волута *сируч.* - уй: црта, прстен, круг

облић м в. трихинела

облица ж ❶ в. лајсна ❷ в. ваљак

облиш м зоол. (лат. *Bothus maximus*) квргаш, ромбо, плат

облога ж в. арматура

облутак м каменица, валутак, каменчић, баба *реј.*, валутица *реј.*, бобуљ *реј.*, бабуљак *реј.*, валина *реј.*, бованица *реј.*, бован *реј.*, бабуљ *реј.*, валут *реј.*, обуљак *реј.*

обљуба ж прељуба, прељуб, превара, варање, вероломство, грех

обљубљивати несврш. прел. ❶ (вршити обљубу над женском особом) јебати *нар.*, карати *нар.*, прцати *нар.*, туцати *фам.*, кресати *фам.* ❷ (обасипати пољупцима) љубити, целивати, цмакати *фам.*

обмана ж ❶ варка, привид, превара, обмањивање, подвала, варање, зава-
равање, опсена, смицалица, илузија, махерај, мајсторлук, преваранција, привидност, марифетлук, опсенарски трик, мађионичарски трик, варљивост, монтажа *фиј.*, маневар *фиј.*, фразд *реј.*, трик *фам.*, блеф *фам.*, зез *фам.*, фарбарија *фам.*, фора *фам.*, фазон *фам.*, намештаљка *фам.*, петљанција *жарј.*, кумст *жарј.*, кунст *жарј.*, фол *жарј.*, финта *жарј.*, мајсторија *жарј.*, дриблинг *жарј.*, слепарија *жарј.*, петљанија *жарј.*, дефразудација *арх.*, подвалација *арх.*, швиндл *арх.*
- уй: лукавство, окретност ❷ в. приказа ❸ в. магија I. ❹ в. патка I. ▼ уй. неприродност, опсена I.

обманути сврш. прел. преварити, насамарити, изиграти, слагати, прећи, намагарчити, надмудрити, изварити, подвалити (некоме), закинути (некоме), направити неког будалом, доскочити, надиграти, подметнути (некоме), повући за нос, насукати *фам.*, заврнути *фам.*, насањкати *фам.*, изградити *фам.*, упецати *фам.*, зафркнуту *фам.*, зезнути *фам.*, смотати *фам.*, зајебати *нар.*, ошишати *жарј.*, превеслати *жарј.*, обријати *жарј.*, навући *жарј.*, насадити *жарј.*, испалити *жарј.*, превести жедног преко воде *изр.*, продати рог за свећу *изр.*, набити рокове *изр.*, ухватити на лепак *изр.*, продати мачку у цаку *изр.* - уй: збунити, изневерити, искористити

обманути се сврш. в. насести

обмањивање с ① в. обмана 1. ② в. превара 1. ③ в. манипулација

обмањивати несврш. непрел. прел.

① *прел.* манипулисати, злоупотребљавати, правити лудим, искориштавати, возати *фий.* - *уй:* злостављати, малтретирати - *сл:* искоришћавати, кињити ② *нейрел. в.* пренемати сс ③ *прел.* (некога) в. лагати 1.

обновити сврш. прел. ① (вратити неку грађевину у претходно стање) реновирати, вратити ② (поново створити неку институцију) формирати, успоставити - *уй.* утемељити ③ (~ важност печега) продужити

обновити се сврш. в. васкрснути

обогаљен прид. сакат, инвалидан, ћопав, одузет, кљаст, шантав, хром, фаличан, осакаћен, узет, шснав, дефектан, бажљив, мањкав, физички онеспособљен, бањгав, багав *реј.*, баљлив *реј.*, баг *реј.*, шанатан *реј.*, окљаптреп *реј.*, кљакав *фам.*, багав *фам.*, цонтав *арх.*, цотава *арх.*, богаљаст *реј.*, дефективан *реј.*, мањлив *реј.*, парализован *суж.*, - *уй:* деформисан, унакажен, крњ

обогатити сврш. прел. ① (учинити богатијим, садржајнијим, потпунијим) употпунити, унети (нове садржаје), проширити, повећати, допринети - *уй.* уредити ② (учинити да неко постане имућнији) в. обогатити се

обогатити се сврш. (постаји богат) стећи богатство, зарадити (много новца), обезбедити се, ућарити, намаћи много новца *фам.*, напунити ценове *изр.*, намлатити се пара *изр. фам.*, опарити се *жарј.*, доћи на зелену грану *изр.*, омастити брк *изр.*

обожавани м в. мезимац

обожавање с величање, апотео-

за, страхопоштовање, адорација, занос, поклон, узвисивање, хваљење, глорификација, одушевљење, пошта, узношење, уздизање, слављење, идолопоклонство, култ, апологетика, пијетет, занесеност, узвишавање, идолизација, поштовање, прослављање, респект, наклон, почаст, идолизовање, ватрена приврженост/оданост, поклонство, дубоко поштовање, слављење вишега бића, простернација *арх.*, метанисање *арх.*, проскинеза *арх.*, штовање *реј.*

обожавати несврш. прел. уздизати, величати, поштовати, глорификовати, адорирати, славити, ценити, прослављати, узвисивати, идолизирати, ковати некога у звезде, узносити, дивинирати, преуздизати, штовати *хрв.* - *сл:* дизати, хвалити, проценити, истичати

обојак м уложак, опанак, уметак, бичва *реј.*, бечва *реј.*

обојен прид. ① (који је фарбањем добио боју) офарбан, намазан, колорисан - *уй.* шарен ② *фий.* (најчешће политички обележен) означен, обележен, одређен, детерминисан, етикетиран *фий.*, жигосан *фий.*, колорисан *реј.*

обојеност ж в. разнобојност

обојити сврш. прел. ① (фарбањем дати боју) офарбати, намазати, колорисати, ошаренити, ушаренити, молерисати *фий.* ② *фий.* (најчешће политички обележити) означити, обележити, одредити, етикетирати *фий.*, заленити етикету *изр.*, жигосати *фий.*, колорисати *реј.*

оболео прид (скрхан болешћу) болан, оболео, болељив, онемоћао, ороную, изнурен, изнемогао, нездрав, испијен, исцрпен, слаб *фий.* - *уй.* уморан, клонуо, болећив

обор м тор, стаја, изба, згон - суж: овчара, торарица, овчарник, овчарница, бачија (летње сточарско насеље у планини) *реї.*

оборен прид. оповргнут, оспорен, побијен, демантован, одбачен, негيران, одбијен, занијекан *хрв.*

оборив прид. в. опозив

оборити сврш. прел. в. отказати

обостран прид. билатералан, узајаман, реципрочан, двостран

обрада ж ❶ разрада, прерада, усовршавање, обрађивање, амплификација *фил.*, обрадба *хрв. реї.*, раздградба *хрв.* ❷ (музичка) верзија, предада

обрадован прид. в. озарен

обрадовати сврш. прел. (учинити радосним) развеселити, увеселити, овеселити, озарити, пријатно изненадити, разведрити, раздрагати, порадовати, усрећити - *уй.* изненадити, одушевити

обрадовати се сврш. (постати радостан због некога или нечега) развеселити се, увеселити се, порадовати се, усрећити се, раздрагати се, озарити се, разведрити се, процветати *фил.*, синутити *фил.* - *уй.* одушевити се, веселити се

обрађивати несврш. прел. в. култивисати

образ м ❶ *фил.* в. понос ❷ *фил.* в. поштење 1. ❸ *фил.* в. морал ❹ в. (део људског лица између ока, носа, уста, браде и ува) *

образац м ❶ формулар, документ, бланкет *арх.*, тисканица *хрв.*, молба суж., молбеница *реї. суж.* ❷ в. нацрт 1. ❸ в. начин 1.

образлагање с излагање, објашњавање, појашњавање, представљање, описивање, разлагање, расветљавање, осветљавање, аргументовање,

утемељивање, тумачење, доказивање, документовање, бистрење, приближавање, илустровање, експлицирање, коментарисање, дочаравање, изношење аргумената, поткрепљивање доказима, цртање *фам.*, илустрирање *хрв.* - *уй.* уверавање, размишљање

образложење с в. објашњење

образложити сврш. прел. (изнети разлоге за нешто) објаснити, изложити, описати, разложити, расветлити, осветлити, појаснити, представити, протумачити, изложити, разбистрити, приближити, илустровати, експлицирати, коментарисати, дочарати, рашчистити, нацртати *фам.*, фундирати *реї.*, илустрирати *хрв.*, коментарирати *хрв.* - *уй.* аргументовати

образован прид. ❶ учен, школован, стручан, квалификован, просвећен, поткован ❷ оформљен, формиран, установљен, утемељен, направљен - *уй.* завршен

образованост ж образовање, ерудиција, знање, ученост, школованост, начитаност, едукација, наображеност, школовање, високообразованост, просвећеност, стручност, поткованост, изображеност, верзираност, наобразованост, укупност знања, наобразба *хрв.* - *уй.* учење

образовање с ❶ (укупност знања) в. образованост ❷ в. настава

образовати сврш. несврш. прел. ❶ *несврш.* обучавати, учити, научавати, спремати, просвећивати, школовати, просветљивати, подучавати, оспособљавати, предавати, поучавати, оварисати, упућивати, припремати, едуковати, науковати, показивати, развијати, наображавати *арх.*, инструирати *реї.* - *уй:* тренирати, васпитати ❷ *несврш.* в. одгајати

③ *сврш.* в. одгојити ④ *несврш.* формирати, правити, сачињавати, обликовати, састојати се (од), чинити

образовати се *несврш.* учити, едуковати се, изучавати, испитивати, истраживати, спознавати, студирати, дознавати, увежбавати се, проматрати, проучавати, вежбати се, стицати знање

обратно *прил. в.* обрнуто

обраћање с ① (*излазак пред јавност с неком изјавом, чланком, предлогом, програмом и сл.*) наступ, иступање, иступ, излагање, јавна реч, говор, беседа, слово, орација *рей.* - *суж:* експозе, пледоаје, предавање, проповед ② *в.* општење 1.

обраћати се *несврш. в.* говорити

обрачун м ① окршај, сукоб, двобој, конфронтација ② *в.* свађа

обрачунавати *сврш. непрел. в.* прорачунавати

обрачунати се *сврш. непрел.* разрачунати се, сукобити се, покошкати се, разрешити (ствари), рашчистити (ствари) - *уй.* потући се, посвађати се

обрва *ж* веђа

обрести се *сврш.* наћи се, задесити се, обрети се, доспети, затећи се, створити се, десити се, појавити се

обрис м *в.* нацрт 2.

обрисати *сврш. прел. ①* (~ влагу, прашину и сл.) очистити, опрати, рашчистити ② (~ метлом) почистити, помести ③ *фил. в.* уклонити 2.

обрлаћење с *в.* манипулација

обрнут *прид. в.* противан

обрнуто *прил. ①* (у'супротном, обрнутом правцу, положају и сл.) наопачке, супротно, обратно, главачке, наглавачке, окренуто, преокренуто, стрмоглавце, стубоком, изврнуто, преврнуто, контра *фам.*, тумбе *фам.*

② (у правцу задње стране) уназад, натрашке, унатрашке, натраг, назад, обратно, у рикверц

оброк с *јело - суж:* доручак, ужина, ручак, вечера - *уй.* јело 1.

обронак м *коса, хрид, гребен, падина, литица, обурвина, ребро, низбрдица, узбрдица, пад, стрмопуз, стрмина, стрмен рей., поребрица рей. - уй.* брдо

обрт м *преокрет, заокрет*

обртати *несврш. прел. ① в.* витлати 1. ② *в.* вртети

обруб м ① *в.* облина ② *в.* шав 1.

обрукан *сврш. непрел.* (којем је нанесена срамота) осрамоћен, избрукан, постиђен, избламирап *фам.*

обрукати *сврш. прел.* осрамотити, избрукати, унизити, понизити, компромитовати, дискредитовати, озлогласити, избламирати *фам.*, опљунути *фам.* - *уй.* окривити, оклеветати, оптужити, осумњичити

обруч м *в.* круг 1.

обрушавати се *несврш. прел. ① в.* падати ② *фил. в.* нападати 1. и 2.

обрушити се *сврш. непрел.* (~ о земљу) *в.* пасти

обуздавање с *в.* уздржавање

обуздан *прид. в.* покорен 1.

обуздати *сврш. прел. в.* онемогућити

обука ж ① муштрање, истрајно вежбање, дрил, дресура *фил.*, егзерцирање *рей.* ② *в.* настава

обурвати *сврш. прел. в.* разорити

обурвина ж *в.* обронак

обустава ж ① *в.* прекид ② (~ рада) штрајк

обуставити *сврш. прел. ① в.* отказати ② *в.* оканити се

обућа ж (општи назив за предмете који се носе на ногама) *

Обућа

апостолке	мунгосице
балетанке	опанци
боросане	папуче
бродарице	патофне
гојзерице	римљанке
гумењаци	ролерке
еспадриле	салонке
исусовке	сандале
јапанке	скејтерке
каљаче	спенсерице
канађанке	спринтерице
каубојке	старке
кикерсице	тракторице
клизаљке	цицибанке
кломпе	црногорке
копачке	шангајке
лондонке	шимике
мартинке	шпагерице

обухватан прид. пажљив, детаљан, исцрпан, ситничав, брижљив, темељит, опсежан, обиман, опширан, прецизан, свеобухватан, сушти, минуциозан, у танчине, егзактан, у ситнице, студиозан, у детаље, акрибичан *рејџ.*, акрибијски *рејџ.* - уј: правилан, танан, солидан, исправан, потпун, стручан, тачан - *сл:* свестран, савестан

обухватити сврш. прел. припојити, обгрлити, увући, приборжити, објединити, опсегнути, апсорбовати, пригрлити, привити, убројати, загрлити *фил.*, причврљити *фам.*, усисати *фам.*

обучавање с в. настава

обучавати несврш. прел. учити, образовати, научавати, спремати, просвећивати, школовати, просветљивати, подучавати, оспособљавати, предавати, поучавати, упућивати, припремати, едуковати, науковати, показивати, наображавати *арх.*, инструирати *рејџ.* - уј: тренирати, васпитати

обучен прид. в. окретан 1.

обученост ж в. окретност

обучити сврш. прел. ❶ в. научити 2. ❷ в. истренирати

овас м бот. (лат. *Avena sativa*) *рејџ:* зоб, авс, жито, крупа, оваз, овес, оир, пита зоб, сиљ, усјевна зоб

овације ж мн. в. плескање

овдашњи прид. домаћи, локалан, месни, завичајни, домородан, околни, онострански, домородни, обласни, родни, овдешњи *рејџ.*, амошњи *арх. рејџ.*, помесни *рејџ.* - уј: тамошњи

овде прил. амо, ту, на овом месту, овамо, воде *рејџ.*, овди *рејџ.*

овде-онде прил. в. понегде

овелик прид. в. велик 1.

овенчати се сврш. в. победити 2.

овештао прид. в. нохабан 1.

овисан прид. ❶ в. зависан ❷ в. покореи 1.

овисник м в. наркоман

овластити сврш. прел. ❶ ауторизовати, дозволити, легализовати, опуномоћити, допустити, озакоњити, одобрити, омогућити, озваничити, ауторизирати, регулисати, оверити, верификовати, поткрепити (нечијим ауторитетом), овјеровити *хрв.* ❷ в. акредитовати

овлашћење с легализација, ауторизација, верификација, регулација, одобравање, допуштање, озакоњене, легитимација, озваничење, поткрепљење (нечијим ауторитетом), узакоњење, озакоњавање, позаконење, регулисање, прописивање

овратник м в. крагна

овуда прил. у овом правцу/смеру, на ову страну, туда, овамо, наовамо, тудам *рејџ.*, овудам *рејџ.*, овамока *рејџ.*, амо *фам.*, вамо *фам.*

овца ж зоол. (врста домаће животиње, лат. *Ovis aries*) *

овчар м в. пастир

огаван прид. (који изазива гађење) одвратан, гадап, накарадан, грдобан, ружан, наказан, језив, рогобатан, унакажен, нагрђен, страшан, нескладан, ругобан, мајмунолик, одбојан, грд, неатрактиван, недопадљив, ружан као мајмун, мајмунаст, неукусан, незграпан, грдан

огавност ж грдност, нагрђеност, грдоба, одвратност, гадарија, ругоба, гнусоба, ружноћа, гнусност, гадост, накарадност, грозга, одбојност, недопадљивост, неатрактивност, грдноћа, незграпност, неукусност, непривлачност, рогобатност, ужас, нескладност, наказност, грдило, унакаженост, нагрда, грдобност, мајмунастост *фам.*, грдост *фам.*, гадност *арх.*

огађивати несврш. прел. (изазивати одвратност) мразити, гадити, испуњавати гађењем

огањ м ватра, пламен, жсравка, пламсај - сл. пожар

оглас м саопштење, обавештење, објава, информација, најава, знак, обавест, порука, проглас, обзнана, изјава, циркулар, објавница, распис, реклама, иступање *фиџ.*, анонса *арх.*, афиша *арх.*, авиза *арх.*, промулгација *реџ.*, обавијест *хрв.*, приопћење *хрв.* - сл: податак, извештај

огласити сврш. прел. в. објавити 1.

оглашавати несврш. непрел. објављивати, јављивати, саопштавати, давати на знање, обзнањивати, одзвањати, развикивати, ширити, преносити (глас), лансирати (у јавност), трубити *фам.*, тамбурати *фам.*

оглед м ❶ експеримент, анализа, опит, проба, тест, покус *хрв.* ❷ рад (научни/стручни), спис, студија, прилог, чланак, темат, трактат, есеј, текст, документ, састав, расправа, осврт,

напис, публикација

оглушити се сврш. (~ о некога или нечији предлог) изузети, искључити, одбацити, одбити, не узети у обзир, игнорисати, направити се блесав *изр. фам.*

огњен прид. в. пламен² 1.

оговарање с трачарење, трач, барије, лајање, говоркање, претресање, пртљање, ширење гласина, трачерај, рекла-казала, добошарење *фиџ.*, опричица *реџ.* - уџ. клевета

оговарати несврш. непрел. прел. трачарити, трачати, опањкавати, олајавати, кудити, озлоглашавати, нањкати *реџ.*, абровати *фам.*, лајати *жарџ.*, оцрњивати *хрв.*, потворити *хрв.*, брузити језик *изр.*, испирати уста *изр.* - уџ. клеветати

оговач м клеветник, пањкало, опањкивач, подметац, хулител, злурадник, недобронамерник, кудилац, клеветало, оговаратељ, зао језик, опадач, оцрњивач, пањкач, змија *фиџ.*, трачлер *реџ.*, бедилац *реџ.*, кудитељ *реџ.*, бедач *реџ.*, трачер *фам.*, опадач *реџ.*, објеђивач *хрв.*, обједитељ *хрв.* - сл: потворитељ *арх.*, злонамерник

огорчен прид. ❶ в. незадовољан

❷ в. гневан

огорченост ж ❶ в. незадовољство

❷ в. љутња

огорчење с ❶ в. незадовољство

❷ в. љутња

ограда ж ❶ заграда, жица *фиџ.*, решетка *фиџ.*, обор *арх.*, брањевина *реџ.*, забрап *реџ.* - уџ: плот, зид *фиџ.* ❷ в. плот - уџ. препрека

огранак м заступништво, експозитура, филијала, представништво, заступство, испостава, крак *фиџ.*, подружина *реџ.*, подружница *хрв.*

ограничен прид. в. груп

ограничење с граница, мера
ограничити сврш. прел. ❶ (повући границу нечега) разграничити ❷ (спречити ширење неке појаве) локализовати, омеђити ❸ (~ некога, свести домет нечијих активности) сузити, спутати, скучити, лимитирати - уй. омести

огребан прид. искрзан, оштећен - уй: ударен, похабан

огрејати сврш. прел. загрејати, ожарити, упећи, ожегнути, ожећи, упалити, опржити, упржити

огрлица ж ❶ ланац, ћердан, ниска, ланчић, колир *реј.*, коларин *реј.*, коље *реј.*, колар *реј.*, верижица *реј.*, баг *реј.*, канијела *арх.*, овратник *реј.*, гривна *реј.*, огрла *реј.*, овратњак *реј.* ❷ (за пса) поводац, оковратник, каиш, огрљак, колајна *фам.*, литар *реј.*

огроман прид. грандиозан, безмеран, гигантски, голем, безграничан, колосалан, циновски, небодеран, монументалан, капиталан, енорман, небосежан, дивовски, неизмеран, импозантан, обилан, вртоглав, горостасан, баснослован, грдан, надљудски, титански, мастодонски, натчовечански, мамутски, величајан, раскошан *фий.*, страобалан *фий.*, велебан *реј.*, величак *реј.*, великачак *реј.*, вељачак *реј.*, великаран *реј.*, исполински *арх.*, великолепан *реј.*, оријашки *реј.* - уй: масиван, гломазан, прекомеран - уй. одличан 1., непорцењив, велик 2.

огромно прил. ❶ (нешто веома велико) в. огроман ❷ (чега има необично много) неописиво, грдно, дозлабога, невероватно, брдо, маса, море, планина, обиље, камара, мали милион, силесија, сва сила, река, чудо, натпросечно, несхватљиво, итеколико, врашки пуно, јако много, подоста,

силно, толико, изузетно, изванредно, немало, жестоко, ужасно, страшно, добро *фий.*, прописно *фам.*, гадно *жарј.*, коџа *реј.*, добеса *арх.*

огртач м плашт, загртач - суж. мантил, кабаница, капут, балон-мантил, балонац, кожух, мекинтош - *реј.* опаклија, кожун, пелц, гуњац, мантил

огуглати сврш. непрел. (постати неосетљив, индиферентан) отупети, огрезнути *реј.* - уй. адаптирати се

огулити сврш. прел. ❶ ољуштити, згулити ❷ *фам. в.* опљачкати

одабир м асортиман, селекција, избор, пробирање, одабирање, бирање, опредељење, селектирање, пробир

одабирање с в. одабир

одабран прид. ❶ (~ за неку функцију) изабран, биран ❷ издвојен, пробран, сортиран, изабаран, квалитетан - уй. изузетан ❸ в. уважен 2.

одабрати сврш. прел. в. одлучити се
одавно прил. ❶ (пре много времена) давно, ономад, дуго, давно беше ❷ (и у то време) одувек, од давнина, одвајкада, од памтивека, од искона, још тада, и тада, од најранијег времена, одавна, откако је света и века *изр.*, одвајкаде *реј.*

одаја ж в. просторија 2.

одаламити сврш. прел. ошамарити, ударити, лупити, звизнути, ошинути, клепити, мазнути, мунути, опаучити, плеснути, опендречити, одвалити, бупити, ребнути, депити, лупнути, љопити, чвргнути, бубнути, лоћнути, пукнути, млазнути, генути, кркнути, шљиснути, клепнути, млатнути, шикнути, опајдарити, бребнути, жвајзнити, крнути, плуснути, ритнути, ћушнути, марнути, дрмнути, шукнути, акнути, чукнути, ошалапити *фам.*, патосати *фам.*, шљуснути *фам.*, поподити *фам.*, патосирати *фам.*, шор-

нути *фам.*, рокнути *фам.*, ошајдарити *фам.*, опандркнути *фам.*, ћопити *фам.* - уй: развалити, распалити, треснути - сл: грунути, звекнути

одан прид. привржен, лојалан, веран, нераздружив, поверљив, присан, предан, неодвојив, поуздан, коначан, од поверења, сигуран, верован *арх.* - уй: искрен, чврст, поштен, добар

оданост ж верност, приврженост, лојалност, поверљивост, пожртвованост, постојаност, непроменљивост, поузданост - уй: искреност, поштење

одати сврш. прел. издати, избрбљати се, пријавити, оцинкарити, откуцати, разоткрити, потказати, проказати, обелоданити, открити, тужити, рећи све, дојавити, одгонетнути, доставити, бити доушник, одати намере/планове, отићи предалеко *фиј.*, затрчати се *фиј.*, залетети се *фиј.*, пропевати *жарј.*, провалити *жарј.*, денунцирати *форм.*, раскрити *реј.* - уй. признати 2.

одбацити сврш. прел. ① (одаљити, бацивши од себе) уклонити, удаљити, одвојити, оделити, смакнути, стргнути, искључити, изузети, издвојити, макнути, одстранити, изопштити, апстраховати ② (~ некога или нечији предлог) в. одбити 1.

одбачен прид. ① изгнан, напуштен, избачен, искључен, презрен, екс-комунициран, одгурнут, издвојен, прогнан, остављен, одбијен, занемарен, лансиран, неприхваћен, уклоњен, елиминисан, неусвојен, у ћошку *изр.*, шкартиран *фам.*, ћошкиран *жарј.*, бачен у старо гвожђе *изр.* ② в. оборен

одбијање с в. опирање 1.

одбијен прид. в. оборен

одбити сврш. прел. ① (~ некога или нечији предлог) изузети, искључити,

одбацити, оглушити се, не узети у обзир, игнорисати ② (~ нешто) одрећи се, захвалити се *фиј.*

одбојан прид. ① в. антагонистички ② в. неугодан

одбојност ж ① в. несклоност ② в. непривлачност

одбранити сврш. прел. обезбедити, осигурати, сачувати, спремити, заклонити, заштитити, сејвовати *жарј. суж.*

одбрањен прид. в. доказан

одважан прид. храбар, неустрашив, јуначки, смео, срчан, херојски, јуначан, безазоран, нестрашљив, издржљив, непопустљив, врли, непоколебљив, смион, лавовски *фиј.*, љут *фиј.*, дрзак *фиј.*, дели *арх.*, лављег срца *изр.* - уй: мушки *фиј.*, насилан, борбен, витешки

одважност ж храброст, јунаштво, смелост, херојство, срчаност, кураж, неустрашивост, одлучност, хероизам, вратоломност, опевано јунаштво, непоколебљивост, витештво, присутност духа, смионост *хрв.* - уй: борбеност, одлучност

одвајање с раздвајање, требљење, чишћење, прочишћавање, пробирање, филтрирање, бискање *реј.*

одвајати несврш. прел. ① (делити на комаде) комадати, делити, раздвајати, рашчлањивати, откидати, разбијати, одељивати, двојити, разједињавати, разграђивати, половити, уситњавати, растављати, тргати, преполовљивати, преламати, сепарирати, цепати *фиј.*, чехати *реј.*, черечити *фам.*, рашчеречивати *фам.*, јединити *реј.*, преполављати *реј.* декомпоновати *суж.*, - сл: осамити, лучити, резати ② (тражити између већег броја нечега) одабирати, вршити избор, издвајати, селектовати ③ (тражити нешто боље)

пробирати, изабирати боље, одлучивати се, опредељивати се

одвајкада прил. *ексир.* в. одувек

одвала ж жарі. в. којештарија 3.

одвезивати несврш. прел. развезивати, разрешавати, разузлавати, дрешити, распертлавати *фиі.*, распетљавати *фиі.*

одвити се сврш. ❶ одмотати се, развити се, отпетљати се, распетљати се ❷ в. одиграти се

одводити несврш. прел. в. водити 3.

одвојен прид. ❶ дискретан, сам, осамљен, усамљен, засебан, посебан, неповезан, оделит, одељен, сепаратан, изолован, изолиран *хрв.* ❷ одељен, раздвојен, раздељен, растављен, разједињен

одвојено прил. посебно, засебно, понаособ, посебице, засебице

одвојеност ж в. независност

одвојити сврш. прел. ❶ (удаљити једно од другогa) раздвојити, оделити, раставити, удаљити, распарити, разјединити, разложити ❷ одмакнути, одаљити, померити ❸ в. одбацити

одвратан прид. (који изазива гађење) гадан, огаван, накарадан, грдобан, ружан, наказан, језив, рогобатан, унакажен, нагрђен, страшан, нескладан, ругобан, мајмунолик, одбојан, грд, неатрактиван, недопадљив, ружан као мајмун, непривлачан, мајмунаст, неукусан, незграпан, грдан

одвратити сврш. прел. в. онемогућити

одвратност ж грдност, огавност, нагрђеност, грдоба, гадарија, ругоба, гнусоба, ружноћа, гнусност, гадост, накарадност, гроза, одбојност, недопадљивост, неатрактивност, грдноћа, незграпност, неукусност, непривлач-

ност, рогобатност, ужас, нескладност, наказност, грдило, унакаженост, нагрда, грдобност, мајмунастост *фам.*, грдост *фам.*, гадност *арх.*

одгађати несврш. непрел. в. одлагати

одгајати несврш. прел. васпитавати, подизати, дизати, подизати, отхрањивати, хранити, формирати личност, учити понашању, спремати за живот *изр.*, постављати на ноге *изр.*, давати хлеб у руке *изр.*, изводити на пут *изр.*, бринуту се, неговати - *уй.* социјализовати, образовати, цивилизовати

одговарајући прид. ❶ в. погодан ❷ в. аналоган

одговарати несврш. непрел. ❶ (давати одговоре) * ❷ пристајати, лежати, погодовати, пријати, стајати, пасати *фам.*, пасовати *фам.*, чучати *жарі.*, конвенирати *рей.* - *уй.* свиђати се ❸ (сносити одговорност) в. гарантовати

одговор м фиг. в. реванш

одговорити сврш. прел. узвратити, узвратити на питање, одвратити *рей.*

одговорност ж ❶ (осећање обавезе, свест о дужности) савест, душа ❷ (обавеза због могуће кривице) * - *уй.* гаранција

одгојити сврш. прел. подигнути, подићи, отхрани, васпитати, оспособити, образовати, ишколовати, однеговати, дигнути, припремити за живот *изр.*, извести на пут *изр.*, поставити на ноге *изр.*

одгурнут прид. в. одбачен 1.

одгурнути сврш. прел. в. гурнути

одебљање с в. отекина

оделити сврш. прел. в. одбацити

одело м в. одећа

одељак м в. претинац 1.

одељење с разред, одељак, сектор, група, скуп, скупина

одељивати несврш. прел. в. одвајати

одерати сврш. прел. фам. в. окористити се

одећа ж рубље, ношња, трикотажа, тоалета, одело, гардероба, роба, перје фам., крпице фам., одора фам., прње фам. - суж: преобука, пресвлака, ношња, хаљине арх.

одзвањати несврш. прел. и непрел.

① *ирел.* (звонњем ширити вести) в. оглашавати ② *нейрел. фиї.* (стално или често призивати неки звук или мисао у себи) одзвањавати, одјескивати, разлегати се, звекетати, тутњити, тутњати, бубњати, правити ехо, враћати се - уї. извирати 3., бучати 1.

одзвонити сврш. непрел. прел. ① *нейрел. в.* одјекнути ② *ирел.* (~ некоме) откуцао му је задњи час изр. - уї. умрети

одигнути сврш. прел. в. уздигнути

одиграти се сврш. десити се, збити се, догодити се, одвити се, развити се, доћи до нечег, згодити се

одићи сврш. прел. в. уздигнути

одјавити сврш. прел. в. отказати

одједном прил. изненада, наједном, наједанпут, нагло, само, тај час, ненадано, неочекивано, из чиста мира, кадли, напречац, напрасно, уједанпут, одједанпут, мимо очекивања, изненадно, без најаве, брзо, неслушено, а оно, промптно, експромптно, преко ноћи *фиї.*, умах *хрв.*, с неба па у ребра *изр.*

одјекивати несврш. непрел. одзвањавати, јечати, разлегати се, тутњити, тутњати, бубњати, правити ехо, враћати се - уї. бучати

одјекнути сврш. непрел. одзвонити, јекнути, разлећи се, бубнути, направити ехо - уї. лупити, ударити

одлагалиште м в. магацин 1.

одлагати несврш. непрел. ① (~ неки догађај за касније) одгађати, одуговлачити, отезати, растезати, затезати, развлачити, оклевати, остављати за касније *изр.*, гурати под тепих *изр.* - уї. чекати ② склањати, уклањати, отклањати, избацити, бацати, удаљавати, одстрањивати, елиминисати

одлазак м одлажење, напуштање, одвајање, раздвајање, опроштај, разлаз, разилажење, довиђења

одлика ж ознака, атрибут, својство, обележје, особина, диспозиција, природа, карактеристика, квалитет, црта, значајка, знак, белег *фиї.*, посебност *хрв.*, одличје - уї: способност, нарав

одличан прид. изузетан, изврстан, вансеријски, ванредан, импресиван, савршен, генијалан, врхунски, очаравујући, особит, изванредан, посебан, мајсторски, нестваран, сјајан, непоновљив, фасцинантан, оптималан, боговски, фантастичан, невероватан, феноменалан, врстан, ингениозан, бриљантан, као бог, истакнут, јако добар, легендаран, предобар, боготан, нема боље фам., капиталан фам., прва лига фам., антологијски фам., филаделфија фам., светска класа фам., боли глава фам., супер фам., нобл *нейром.*, екстра жарі., страшан жарі., невиђен жарі., жешћи жарі., до јаја жарі., крвав жарі., силан жарі., врх жарі., еминентан *форм.*, антика арх., ђенијалан арх., проминентан *рей.*, ексквизитан *рей.*, бравурозан *рей.*, ексцелентан *рей.*, неверојатан *хрв.*, изниман *хрв.* - уї: божанствен, савршен, талентован, огроман

одличник м в. угледник

одлично прил. беспрекорно, изврсно, савршено, изузетно, феноменално, оптимално, вансеријски, ванредно, особито, боговски, сјајно, предобро, посебно, силно, фантастично, изванредно, перфектно, импресивно, бриљантно, без мане/замерке, нема боље, као бог *фам.*, прва лига *фам.*, антика *фам.*, филаделфија *фам.*, супер *фам.*, лудо *жарі.*, екстра *жарі.*, жешће *жарі.*, жестоко *жарі.*, врх *жарі.*, боли глава *жарі.*, проминентно *форм.*, еминентно *форм.*, ексцелентно *реџ.*, бравурозно *реџ.*

одлука ж ❶ (результат договора) решење, закључак, умишљај, детерминација, намера, опредељење, промишљај ❷ (оно што је неко намерио да учини) намера, прохтев, воља, стремљење, настојање, тежња, комбинација, жеља, амбиција, хтење, циљ, аспирација, замисао, примисао, план, интенција, наум, накана, тежење, смерање, идеал, промишљај, претензија, смер *реџ.*, намисао *реџ.* ❸ (решење власти) декрет, наредба, акт, диктат, директива *суж.*, уредба *суж.*, пропис *суж.*, закључак, налог *суж.*, спис, резолуција *суж.*, одредба *суж.*, пресуда *суж.*, едикт *суж.*, решење *суж.*, проглас, верман, наређење, заповед, упута, указ, ферман, напутак, децизива *реџ.*, диспозиција *сиџруч.*, диспозитив *сиџруч.* - уй: оглас, заповест, објава, закон, тачка, правило ❹ в. избор 2.

одлучан прид. ❶ (чврст у одлукама) одрешит, самоуверен, категоричан, непоколебљив, непопустљив, неумољив, одважан, децидиран, сигуран, одрешан *реџ.* ❷ (који је одлучио да нешто учини) решен, спреман, вољан, кадар, готов, рад, оран, припремљен, расположен, припреман,

склон, накањен, приправан, резолутан, здушан, загрејан *фиј.*, у фазону *фам.* ▼ уй. одлучујући 1.

одлучити сврш. (донети одлуку) в. одлучити се

одлучити се сврш. (донети одлуку) одредити се, решити (се), изабрати, приклонити се, узети, одабрати, намерити се, намерити (се), приволети се, закључити, децидирати *реџ.*, изабрати *реџ.*, одбрати *реџ.*, оптирати *реџ.*

одлучност ж истрајност, доследност, непоколебљивост, упорност, непопустљивост, устрајност, истрајност, решеност, сталност, постојаност, неуморност, трајност, непрекидност, ревност, непрестаност, трајање, стабилност, издржљивост, самоувереност, тврдокорност, тврдоћа *фиј.*, живавост *фиј.*, чврстина *фиј.*, окорелост *фам.* - уй: устаљеност, самопоуздање, храброст, тврдоглавост, стрпљивост - сл: предвидљивост, настављање

одлучујући прид. в. пресудан

одмазда ж освета, вендета, узврат, враћање истом мером, око за око, зуб за зуб, мило за драго *фам.*

одмакнутост ж в. одстојање

одмарати се несврш. ❶ не радити, мировати, излежавати се, почивати, пландовати *фам.*, медитирати *фам.* - уй. ленчарити, лежати, боловати ❷ (у спорту) паузирати, грејати клупу *жарі.*, сушити се *жарі.*

одмах прил. овог часа, овог трена, сместа, моментално, врло брзо, док кажеш кекс *изр. фам.* - уй. хитно, ускоро

омерно прил. (на одмерен начин) в. уздржано

одметник м ❶ отпадник, бегунац, дисидент, контраш, апостат(а) - уй.

неверник, противник, опозиционар
 ② в. плъчкаш ③ в. дезертер

одметништво с ① бунтовништво, отпадништво, јереза, дисидентство, буњење, склоност контрирању, склоност побуни, апостаза *реџ.*, превера *реџ.*, апостасија *реџ.* - уџ: противљење, устанак ② в. разбојништво ③ в. пребег 2.

одмицање с в. побољшање 1.

одмор м ① одсуство, ферије, распуст, викенд, излет, допуст, ладање *реџ.*, ваканција *реџ.*, ластинак *реџ.* - суж: летовање, зимовање ② починак, отпочинак, окрепа, почивка, одушак, релаксација, предах *фам.*, хибернација *жарџ.*, чил *жарџ.*, ремонт *жарџ.*, реанимација *жарџ.*, одахнуће *реџ.* ③ в. цезура ④ в. пауза

одморан прид. испаван, наспаван, свеж, освежен, укрепљен, релаксиран - уџ. живахан

одмотати се сврш. одвити се, развити се, отпетљати се, распетљати се

однеговати сврш. прел. в. одгојити

однети сврш. прел. ① понети, отпремити, уручити, допремити ② *фам. в.* украсти

однос м веза, релација, слагање, кореспонденција, блискост, корелација, паралелност, додир, повезаност, једнакост, сродство, сродност, корелативност, истоветност, наликоност, наликовање, кохеренција, подједнакост, међуоднос, узајамност, спојеност, интеракција, суоднос, зависност, суодносност, хомогеност, спојивост, везаност, сраслост, упоредивост, здруженост, унија, вежа *реџ.*, подобност *арх.*, нексус *сџруч.*, успоредивост *хрв.*, сукладност *хрв.* - уџ: импликација, додатак, сагласност, комбинација, пријатељство, објашњење, сличност

односно прил. заправо, ипак, у ства-

ри, ако ћемо право, *de facto*, додуше, ако се право узме, све у свему, то јест, мора се признати, кад се све размотри, фактички, практички, фактично *фам.*, у бити *хрв.*

одобравање с ① в. одобрење ② в. плјескање ③ в. овлашћење

одобравати несврш. непрел. в. плјескати

одобрен прид. в. легалан

одобрење с пристанак, сагласност, допуштење, прихватање, одобравање, слагање, пристајање, акцепт *фиџ.*, зелено светло *фам.*, апробација *реџ.*, акорд *реџ.*, агреман *реџ.*, сугласност *хрв.* - уџ: уговор, договор

одобрити сврш. прел. ① допустити, дозволити, сложити се, пристати, аминovati, прихватити, пустити, дати слободу, благословити, изаћи у сусрет, дати, пустити, легализовати, аминати *реџ.* ② в. овластити

одојче с в. новорођенче

одолевање с в. опирање 1.

одољен м бот. (лат. *Valeriana officinalis*) *реџ.* одолен, мацина трава, вале-ријана, одоленак, долин, дољен

одрадити сврш. прел. ① (нешто овлаш, лоше урадити) одратити, смандрљати, смуљати, збрљати, склепати, смућкати, спетљати, спрчкати, исфушерисати *жарџ.* ② в. завршити

одрапити сврш. прел. ① *фам.* окрасити, опљачкати, покрасти, оробити, поплъчкати, опустошити, похарати, похарачити, очерупати *фиџ.*, ољуштити *фиџ.*, острићи *реџ.*, оперушати *реџ.*, опељешити *фам.*, олиндрати *жарџ.*, одрати *жарџ.*, олешити *жарџ.*, опленити *арх.*, оштетити *еуф.* ② *фам. в.* украсти

одрастао прид. велик, самосталан, пунолетан, стасао, сазрео, зрео, оса-

мостаљен, дозрео, потентан, развијен
одрости сврш. непрел. в. пораста 1. и 2.

одред м в. формација 1.

одредба ж ❶ в. правило ❷ в. одлука 3.

одредиште с адреса, дестинација, крај, одредишно место, место

одређен прид. ❶ детаљан, дефинисан, јасан, прецизан, несумњив, објашњен, подробен, домишљен, установљен, недвосмислен, експлицитан, детерминисан, поуздан, децидиран, утврђен, тачно утврђен - уй. изражен 3. ❷ в. неки

одређивање с в. обележавање

одрезати сврш. прел. в. одсећи

одремати сврш. непрел. дремнути, спавнути, поспавати, дремуцнути, отпочинутити, откунтати *жарі.*, отчмавати *жарі.*

одрећи се сврш. одбити, захвалиити *фиі.*

одрешит прид. ❶ в. предузимљив ❷ в. одлучан 1.

одрицање с ❶ в. уздржавање ❷ в. жртвовање

одрицати несврш. прел. в. порицати

одрон м одроњавање, абразија *сйруч.*

одрпан прид. ❶ похабан, матор, ислужен, оматорео, пропао, изношен, искрзан, издеран, преживео, бедан, устајао, времешан, излизан, безвредан, истрошен, рабатан, трошан, кржљав, отрцан, крзав, подеран, употребљаван, изједен, ритав, поцепан, ништаван, оскудан, раздрндан *фам.*, разјебан *нар.*, овештао *арх.*, извештао *арх.*, оклепан *арх.*, пртен *реі.*, прњав *реі.*, роњкаст *реі.*, потлеушан *реі.*, дерутан *реі.* ❷ в. неуредан ▼ уй: прљав

одрпанац м ❶ дроњавац, прњавац, крпар, ритавац, дроњавко, клошар, подеранац, дроњо, похабанац, прљавко, похабанко, немарник, штрацун *реі.*, штрацо *реі.*, ападрапа *фам.*, шлампавак *фам.*, шлампа *фам.*, штрокавац *фам.*, офуцанко *фам.*, вашљивац *йоі.*, мизерија *йоі.* - уй: пропалица, просјак ❷ в. сиромас 1. ▼ уй: просјак

одрпанко м в. сиромас 1.

одсад прил. в. убудуће

одседати несврш. непрел. боравити, бити смештен, пребивати, обитавати, становати, налазити се, бивати, проводити време, стојати *реі.*, опстојати *рей.*, бавити се *рей.*, бавити *рей.*

одсећи сврш. прел. одстранити, уклонити, исећи, одрезати, ампутирати, срезати, срубити, расећи, поткратити, скратити, скресати *фам.*, отфикарити *фам.*

одскора прил. одскоро, однекидан, однедавно, однедјавна

одскочница ж в. скакаоница

одстојање с раздаљина, даљина, одмакнутост, размакнутост, размак, распон, удаљеност, релација, простор, даљ, дистанца, растојање, танцираност, одмак, растој, интервал, далечина, средокраћа *реі.*, протег *реі.*, метража *фам.*, далеч *рей.*

одстранити сврш. прел. в. одбацити

одстрањивање с в. сакаћење

одстрањивати несврш. прел. в. уклањати

одстрелити сврш. прел. в. убити

одступ м абдикација, захвала, одступање, оставка, повлачење, силазак (с престола), демисија, одрекнуће, одрицање (од престола), одступница

одступање с ❶ в. одступ ❷ поремећеност, нерегуларност, аномалија,

девијација, застрањење, скретање, алтерација, девијација од путање/обичаја, отклон, варијација, аберација, одмицање ③ в. недостатак 1. ④ в. повлачење 1.

одступити сврш. непрел. ① повући се, абдицирати, дати оставку, одрећи се од престола, повући се с (владарског) положаја ② одјавити се, повући се, попустити, одустати

одсудан прид. в. пресудан

одсутан прид. ① (који није присутан) неприсутан, изостао, неназочан *хрв.*, изочан *хрв.* ② (~ духом) изгубљен, неприбран, расејан, несређен, растресен, одлутао, замишљен, понесен, несабран, непажљив, у облацима, неконцентрисан, деконцентрисан, дезоријентисан, растројен, сметен, погубљен *фам.*, као да је пао с неба *изр.*

одувек прил. (и у то време) одавна, од давнина, од памтивека, од искона, још тада, и тада, од најранијег времена, откако је света и века, одвајкаде *ексир. реј.*, одвајкада *ексир.*

одуговлачење с (добивање на времену) оклевање, развлачење, затезање, колебање, премишљање, нећкање, накањивање, скањивање - уй. неодлучност 1., устручавање

одуговлачити несврш. непрел. одлагати, одгађати, отезати, растезати, затезати, развлачити, оклевати, остављати за касније *изр.*, гурати под тепих *изр.* - уй. чекати

одударање с в. противност

одударати несврш. разликовати се, диференцирати се, распознавати се, издвајати се, истицати се, дистонирати, одскакати, искакати, штрчати

одударати несврш. непрел. (разликовати се нечим од осталих) издвајати се, истицати се, одвајати се, иска-

кати, одскакати, разликовати се

одужење с в. реванш 3.

одуживање с ① в. плаћање ② в. реванш 3.

одуживати се несврш. в. плаћати

одузет прид. ① (који не може да се креће) узет, парализован, инвалидан, дефектан - уй. ћопав ② преузет, узет, заплешен - уй. украден

одузети сврш. прел. ① в. узети ② в. украсти ③ в. окупирати

одузимање с ① пленидба, заплена, одузимање имовине, оврха *арх.*, рубачина *арх.*, секвестрација *йравн.*, извршење *йравн.* ② в. окупација

одупирање с в. опирање 1.

одустати сврш. прел. оставити, запоставити, дићи руке *изр.*, занемарити, напустити, запустити, обуставити, прекинути, оставити се нечега, престати (с нечим), ићи даље, ставити на страну, бацити у страну, баталити *фам.*, рашчистити (с нечим) *фам.*

одуховаљавање с в. анимација

одушак м в. одмор 2.

одушевити сврш. прел. (учинити неког одушевљеним) занети, усхитити, егзалтирати, омамити, обори-ти с ногу *изр.*, раздушевити *фам.*, купити *жарј.*, напалити *жарј.* - уй. обрадовати

одушевити се сврш. ① (бити одушевљен) занети се, усхитити се, егзалтирати се, примити се *фам.*, откачити *жарј.*, одлепити *жарј.*, откинути *жарј.* ② (осетити радост због неког или нечега) в. обрадовати се

одушевљавати се несврш. ① (бити одушевљен неком идејом) заносити се, загревати се, усхићивати се, примати се *фам.*, палити се *жарј.*, пожити се *жарј.*

одушевљен прид. усхићен, очаран,

задивљен, импресиониран, раздраган, ентузијастичан, пасиониран, занесен, полетан, егзалтиран, понесен, френетичан, узбуђен, омамљен, загрејан *фам.*

одушевљење с ① усхићеност, очараност, задивљеност, импресионираност, раздраганост, занос, егзалтираност, полетност, понесеност, френетичност, узбуђеност, патос ② в. обожавање ③ в. ватреност

ожалошћен прид. в. несрећан

ожалошћеност ж в. жалост

ожарити сврш. прел. (јако огрејати) упећи, упалити, ожегнути, ожећи, опржити, упржити

оживети сврш. непрел. прел. ① *не-йрел.* в. васкрснути ② *йрел.* в. анимирати 2.

оживљавање с ① в. васкрснуће ② в. анимација

оживотворење с в. реализација

оживотворити сврш. прел. в. остварити

о законити сврш. прел. в. овластити

о законјење с в. овлашћење

озарен прид. оптимистичан, радостан, срећан, насмејан, расположен, весео, лаган, неоптерећујући, разигран, распеван, занесен, живахан, чио, раздраган, блажен, полетан, ведар, обрадован, задовољан, крепак, лепршав, допадљив, младалачки, разгаљен, оран, добре всље, виталан, жовијалан

озареност ж в. радост 1.

озарити сврш. прел. развеселити, усрећити, обрадовати, разведрити, развеселити, раздрагати, увеселити, пријатно изненадити

озарити се сврш. (постати радостан због некога или нечега) в. обрадовати се

озбиљан прид. ① в. сталожен ② в. важан ③ (пун опасности) тежак, озбиљан, зајебан *нар.* ④ в. прави ⑤ (без израза веселости) без смеха ⑥ (о болестима и слично) бениган, злослутан, зао, опасан

озваничити сврш. прел. в. овластити

оздравити несврш. прел. (престајати бити болестан) прездравити, излечити се, преболети, устати из кревета

оздрављати несврш. прел. ① в. лечити ② (престајати бити болестан) прездрављивати - уй. оздравити

озебао прид. смрзнут, мразовит, промрзнут

озловољен прид. в. незадовољан

озлојеђеност ж ① в. разјареност ② в. опирање 1.

ознака ж ① атрибут, својство, одлика, обележје, особина, диспозиција, природа, карактеристика, квалитет, белег, црта, значајка, знак, осебујност, одличје - уй: способност, нарав ② в. обележје 1. ▼ уй. алегорија 2.

означавање с в. обележавање

означен прид. ① истакнут, одређен, наглашен, испупчен, подвучен, обележен, истурен, детерминисан ② *фиі.* (најчешће политички обележен) обележен, одређен, детерминисан, етикетан *фиі.*, жигосан *фиі.*, колорисан *рей.*

означеност ж в. обележеност

ој узв. в. хеј

ојадити сврш. прел. в. разорити

ојађен прид. в. несрећан

ојачање с в. арматура

оканити се сврш. манути се, оставити, занемарити, одустати, пренебрегнути, изоставити, напустити, мимоићи, игнорисати, проћи се,

потиснути, запустити, обуставити, отргнути се (од нечега/некога), заобићи, прећи преко нечега, окренути леђа, престати марити, клонити се, одрећи се, избити из главе, прекинути, одбацити, оставити се чега, ослободити се, престати (с нечим), ићи даље, маргинализовати, ставити на страну, запоставити, затворити очи, отрести се, бацити у страну, баталити *фам.*, рашчистити (с нечим) *фам.*, елиминисати *жарг.*

оквир м в. домет 1.

океан м (велики водени простор између континената) *

оклагија ж ваљало, облић, развијач, ваљушка *реј.*

оклевање с в. одуговлачење

оклевати несврш. непрел. ❶ одлагати, одуговлачити, одгађати, отезати, растезати, затезати, развлачити, остављати за касније *изр.*, гурати под тепих *изр.* - уй. чекати ❷ в. колеба-ти се

оклеветати сврш. прел (лажно оптужити) оптужити, оцрнити, на-ружити, опањкати, набедити, озлогласити, облатити, олајати, обешчастити, осрамотити, дискредитовати, деградирати, дифамирати, напасти, отрачати, подметнути, омаловажити, извикати, показати, срзати, запрљати *фиј.*, поплувати *фиј.*, означити *фиј.*, натоварити *фам.*, потворити, пришити/приписати (неком нешто), назунтати/припетати (неком нешто)

Океани, мора и заливи

Атлански океан
Индијски океан
Јужни океан
Северни ледени океан
(Арктички океан)
Тихи океан (Пацифик)

Аденски залив
Азовско море
Аљаски залив
Амундсенов залив
Андаманско море
Аралско море
Арапско море
Арафурско море
Балтичко море
Бандско море
Барентсово море
Бафинов залив
Бенгалски залив
Берингово море
Бискајски залив
Бјуфортово море
Ботнијски залив
Бохајско море
Бохолско море
Веделово море
Велики аустралијски залив

Галилејско море
Гвинејски залив
Гренландско море
Егејско море
Жуто море
Залив Беибу
Залив Карпентарија
Залив св. Винсент
Залив Св. Лоренц
Залив Сидра
Залив Спенсер
Ирско море
Источнокинеско море
Источносибирско море
Јаванско море
Јадранско море
Јамесов залив
Јапанско море
Јонско море
Јужнокинеско море
Карипско море
Карско море
Каспијско море
Келтско море
Корално море
Кортезово море
(Калифорнијски залив)
Кретско море

Лаптевско море
Лигурско море
Мексички залив
Миртунско море
Мраморно море
Мртво море
Омански залив
Охотско море
Персијски залив
Росово море
Салтонско море
Саргашко море
Северно ледено море
Северно море
Средоземно море
Сулуско море
Тајландски залив
Тасманово море
Тиморско море
Тиренско море
Филипинско море
Флореско море
Хадсонов залив
Целебеско море
Црвено море
Црно море
Чукотско море

хрв., изнети на зао глас *изр.*, бацити се каменом *изр.*, бацити сену *изр.*, бацити љагу *изр.*, обедити *хрв.*, опасти *реі.*

оклепан прид. в. похабан 1.

окно с в. прозор

око¹ с ❶ (орган вида) окце *дем.*, окашце *дем.*, очи *мн.* ❷ *фії.* в. надзор

❸ *фії.* (имати добро ~) осећај, запажање ❹ (језеро ледничког порекла) језеро, горско око

око² прил. ❶ в. около 1. ❷ в. отприлике 1.

окови м мн. ланци, букагије, лисице, вериге, узе, негве, лисичине, синцири, крдена *реі.*, комостра *фам.*

оковратник м в. огрица 2.

околина ж ❶ окружење, рејон, средина, подручје, зона, терен, миље, простор, регија, крај, област, предео, сектор, територија, локалитет, место, амбијент, окружје *хрв.* ❷ в. близина ❸ в. комшилуk

околиш м в. предео

околишање с ❶ (померање с главног пута) заокретање, странпучење, хватање кривине, заобилажење, скретање ❷ *фії.* (избегавање теме) скретање, врдање, врдуцкање, вађење, лавирање, изговарање, изврдавање, шеврдање, шарање, врлудање

околишати с ❶ (померати се с главног пута) заокретати, странпучити, заобилазити, скретати, хватати кривину *фам.* ❷ *фії.* (избегавати тему) скретати, врдати, врдуцкати, вадити се, лавирати, изговарати се, изврдавати се, шеврдати, шарати, врлудати

околност ж ситуација, прилика, елемент, аспект, чинилац, тачка, момент, услов, чињеница, фактор, компонента, ствар, детерминанта, чиниатељ, момент, димензија, страна, чимбеник *хрв.* - уи. расположење

около прил. ❶ (по околини) око, наоколо, унаоколо, свуда около, посвуда, свуда, гдегод, свукуд, на све стране ❷ (заобилазним путем) унаоколо, заобилазно

окомит прид. стрм, низбрдан, узбрдан, стрменит

окончати сврш. прел. в. завршити

окористити се сврш. искористити, истрошити, злоупотребити, изработи, извући корист, употребити, ухватити час, искамчити, исцедити *фам.*, оглобити *фам.*, одерати *фам.*, огулити *фам.*, послужити се *фам.*, зајевати *нар.*, зезнути *жарі.*, извозати *жарі.*, упорабити *хрв.*

окрасти сврш. прел. ❶ опљачкати, покрасти, оробити, поплљачкати, опустошити, похарати, похарачити, очерупати *фії.*, ољуштити *фії.*, острићи *реі.*, оперушати *реі.*, опељешити *фам.*, одрапити *фам.*, олиндрати *жарі.*, одрати *жарі.*, олешити *жарі.*, оплени-ти *арх.*, оштетити *еуф.* ❷ в. украсти

окренути сврш. прел. обрнути, изврнути, преокренути

окрепа ж в. одмор 2.

окретан прид. ❶ вешт, спретан, вичан, верзиран, сналажљив, умешан, стручан, способан, професионалан, испрактикован, усавршен, извежбан, дорастао, извештен, истрениран, мајсториски, уодан, обучен, квалифи-кован, довитљив, зналачки, увежбан, упућен, виртуозан, рутиниран, лако-рук, прекаљен, кадар, промућуран, чиграст, видраст *фам.*, виспрен *реіі.* - уи: брз, еластичан, проверен, надарен, гибак - сл: навикнут, учинковит, упознат, хитар, искусан ❷ в. предузи-мљив ❸ в. живахан 2. ▼ уи. добро-држећи

окретање с ротација, врћење, завртање, завртај, обртање, окретај

окретати несврш. прел. ❶ в. витлати 1. ❷ в. вртети ▼ уй. преправљати, кривити

окретати се несврш. в. мешкољити се

окретност ж знање, извежбаност, компетентност, стручност, спретност, умеће, способност, вештина, верзираност, умешност, вичност, рутина, мудрост, дораслост, мајсторство, искуство, увежбаност, искушеност, упућеност, навика, мајсторија, рутинираност, обученост, уметност, квалификација, пракса, усавршеност, уходаност, позваност, умеће, компетенција, студиозност, квалификованост, умност, техника, наука *фиј.*, занат *фам.*, кликер *фам.*, акрибија *реј.*, умедба *реј.* - уй: учинак, разумевање, даровитост, дар, образованост, надареност - *сл:* познавање, сналажљивост, упознатост

окрзнут прид. лупнут, начет, напукао, ударен, оштећен

окривити сврш. прел. осудити, оптужити, набедити, извикати, дискредитовати, оптеретити, оклеветати, покривити, бацити се каменом на кога, бацити кривицу, подићи оптужбу, навалити, жигосати *фиј.*, назунтати *реј.*, пришити *фам.*, натоварити *фам.*, обузрочити *арх.*, отписати (писмено оптужити) *реј.*, дифамирати *реј.*, обедити *реј.* - уй: вређати, потказати, напасти

окрњак м ❶ в. крхотина ❷ в. парче 1.

окрњити сврш. прел. в. разорити

округ м в. комишилук

округласт прид. кружан, јајолик, обао, заокругљен, елипсаст, трбушаст, заобљен, овалан, елиптичан, округао, лоптаст, јајаст, тикваст, заокружен, ваљкаст, кугласт, мехураст, ваљушкаст, бундеваст, бачваст, пр-

стенаст, јагодаст, жирилик, јабучаст, крушкаст, зрнаст, крушколик

окружење с ❶ рејон, средина, околина, подручје, зона, терен, миље, простор, регија, крај, област, предео, сектор, територија, окружје *хрв.* ❷ в. комишилук ▼ уй. домен

окрунити се сврш. в. победити 2.

окрутан прид. бругалан, безобзиран, безосећајан, груб, суров, бездушан, немилосрдан, нељудски, насилнички, нечовечан, неемотиван, горопадан, дивљи, варварски, дивљачки, злочинички, немилостан, немилостив, садистички, оштар, агресиван, крвнички, анималан, неумољив, свиреп, зверски, нехуман, грозан, насилан, силовит, хладан, без срца, тврда срца, неуслишљив, несажаљив, безмилостан, беспоштедан, помаман, хладнокрван, животињски *фиј.*, камен *фиј.*, брахијалан *фиј.* *реј.*, крволочан *ексјр.*, убилачки *ексјр.*, пакленски *реј.*, несмиљен *реј.*, заторан *реј.*, неосећајан *реј.*, богомрзак *реј.*, бешћутљив *реј.*, рабијатан *реј.*, бешћутан *хрв.*, барбарски *хрв.* - уй: равнодушан 1., неугодан, страшан, зао, сиров, одератан

окрутник м в. насилник

окрутност ж ❶ принуда, суровост, тлачење, немилосрдност, набуситост, жестина, насиље, мучење, нечовештво (насиље над становништвом), угњетавање, крвништво, нападност, силовитост, присиљавање, немилост, нехуманост, нељудскост, поробљивање, виоленција, насилништво, бруталност, грубијанство, неумољивост, злостављање, злочинство, подјармљивање, присила, несмиљеност, дивљаштво, силништво, силеџијство, примена силе, зулум, погром *суж.* - уй: злочин, разбојништво, сила, агресија, грубост ❷ в. силовитост 1.

окршај *м в.* свађа

октопод *м в.* хоботница

октроисати *несврш. прел. в.* наметати

окука *ж в.* облина

окукаст *прид. в.* кривуда

окултан *прид.* тајанствен, магијски, волшебан, натприродан, загонетан, необјашњив, враџбински, мистичан, чаробњачки, мађијски, тајновит, врачарски, обавијен велом тајни, вилонан, мистериозан, мутан, опскуран, фантастичан, виловит, наднараван, вилен

окултизам *м ❶* магија, чаробњаштво, чаробништво, магика *❷ в.* мистика *▼ уй.* чарање 1.

окултиста *м* чаробњак, маг, врач, езотеричар, мистик, духовњак, езотерик, гностик, духовник, жрец, магичар, учитељ магијских вештина, чаробник, волшебник *йой.* - *суж:* шаман, кабалиста- *уи:* пророк, свештеник - *сл:* учењак, мислилац

окупација *ж* анексија, припајање, одузимање, освајање, освојење, прикључење, заузимање, спајање, запоседање, припојење, запоседнуће, одузимање територија, заузеће, узеће *рейш.*, присаједињење *рейш.*

окупиран *прид. ❶* (о територији) запоседнут, заузет, припојен, присвојен, присаједињен, анексиран *❷ фии.* *в.* (о човеку) *в.* заузет

окупирати *сврш. прел.* анектирати, запосести, посести, присвојити, заузети, анектовати, припојити, одузети, спојити, обузети, освојити, запоседнути, запремити, дохватити, насилно прикључити, присајединити, узети *фам.*

окупирати се *сврш. несврш. ❶ сврш. в.* ангажовати се 1. *❷ несврш. в.* бавити се

окупљање *с в.* нагодба 1.

окусити *сврш. прел. в.* мезетити 1.

олајавати *несврш. прел. в.* оговарати

олак *прид. в.* лак

олакшање *с ❶* побољшање *❷* растерећење, умирење *❸ в.* подршка 1.

олиндрати *сврш. прел. жарі.* *в.* окрасти 1.

олош *м* (људи који изазивају гађење) поганија, клика, шљам, жгадија, гадија, гамад, банда, отпад, багра, пропалице, гадови, полусвет, подлаци, подземље, клан, клатеж, котерија, мафија *фии.*, бараберија *реі.*, лацманија *реі.*, фаланга *фам.*, талог *фам.*, багажа *фам.*, фукара *нар.*, од зла оца а од горе мајке *изр.*

олуја *ж* бура, непогода, невреме, невера *реі.*, штурм *реі.*

олупина *ж ❶ в.* крнтија *❷ фам. в.* матсрац *❸ фам. в.* бабускара

олупине *ж мн. в.* крхотине

омагијан *прид. в.* зачаран

омален *прид. в.* неприметан 1.

омаловажавање *с ❶ в.* нехајност *❷ в.* погрда

омаловажавати *несврш. прел. ❶* потцењивати, багателизовати, презирати, ниподаштавати, умањивати нечију вредност, обезвређивати, оспоравати, багателизирати, гледати преко рамена, багателисати, гледати с висине, одрицати вредност, поступати с висине, обесцењивати *❷* понижавати, брукати, деградирати, ружити, кињити, срамотити, дирати, нападати, нагрђивати, обезвређивати, кудити, оцрњивати, потцењивати, повређивати, грдити, профанирати, псовати, наруживати, срозавати, кривити, уједати некога за срце, бацати љагу, прљати (нечије име), бешчастити, засипати кога грдња-

ма, индигнирати, задавати/наносити бол, дискредитовати, теретити, уједати (кога) за срце, корити, наносити увреду, потресати, понизивати, осути палбу на кога, гадити, викати, отворити/осути палбу на кога, пљувати у лице, врећати *фиї.*, сахрањивати (некога) *фиї.*, блатити *фиї.*, каљати *фиї.*, убијати *фиї.*, пљувати *фиї.*, пањкати *фам.*, опањкавати *фам.*, ледирати *фам. реї.*, олајавати *фам.*, рањавати *ексїр.*, обећивати *реї.*, хулити *реї.*, бацати дрвље и камење на кога *изр.* - *уй:* презирати, трачарити, узнемиривати, исмевати - *сл:* скрнавити, критиковати, озлеђивати, мрзети

омама ж *в.* непробуђеност

омамити сврш. прел. **1** (довести у стање опијености) опити, ошамуити **2** *в.* одушевити **3** *в.* завести

омамљен прид. *в.* зачаран

омамљив прид. (који доводи у стање омамљености) опојан, омаман, мамљив, заносан

оман м бот. (лат. *Inula helenium*) *реї:* бели оман, питоми оман, алајт, алант, аман, амановина, вели корен, велика трава, велики корен, велико зеље, веље зеље, воман, девесиље, ивањско зеље, ињула, кравски корјен, лепух, обратица, обратиш, овлика, овнак, овника, оман грмика, оманика, оманов корен, тусти корен

оматорео прид. **1** *в.* стар **2** *в.* похабан **1.**

омашај м *в.* омашка **1.**

омашка ж **1** испад, грешка, несмотреност, омашај, забуна, промашај, заблуда, лапсус, глупост, погрешка, превид, пропуст, поклизнуће, погрешан корак, лоша замисао/идеја, лош поступак, погрешан потез, лош/неправилан поступак, бисер *ирон. жарї.*, кикс *фам.*, гаф *фам.*, фелер *фам.*, жи-

пон *фам.* - *сл:* огрешење, неспоразум, грех **2** *в.* недостатак **1.**

омекшати сврш. прел. (постати мекши) смекшати, размекшати, опустити

омести сврш. прел. спречити, онемогућити, спутати, скучити, везати *фиї.*, везати руке *изр.*, зауздати *фиї.* - *уй:* ограничити **3.**

ометати несврш. прел. спречавати, онемогућавати, бранити, спутавати, скучавати

омислити сврш. прел. *в.* снаћи се **1.**

омладина ж младеж, тинејџери, млада генерација, млади, пубертетлија, адолесценти, млађарија, омладинци/омладинке, младост, млади нараштај *форм.*, подмладак *форм.* - *уй:* девојка, младић

омогућавати сврш. прел. (пружати могућност) приуштати, одобравати, допуштати, легализовати, давати дозвољавати

омогућити сврш. прел. **1** (пружити могућност) приуштити, учинити, наместити, сместити **2** *в.* одобрити

оморика ж бот. (лат. *Picea omorika*) *реї:* фрења, омара, омарика

оморина ж *в.* топлота

омот м **1** *в.* налепница **2** *в.* коверта **3** *в.* паковање

омражен прид. *в.* неугодан

омршавети несврш. непрел. *в.* смршати

омча ж чвор, клупко, сплет, петља, преплет, заплет, очица *реї.*, гука *реї.*, шепут *реї.*, узао *реї.*, смотак *реї.*

онамо прил. тамо

онда прил. *в.* значи

онемогућити сврш. прел. зауставити, спречити, спутати, осујетити, сузбити, омести, одбити, ограничити, отежати, завезати, пореметити,

превенирати, ускратити, попречити, предустрести, затомити, задржати, за-
кочити, препречити, предухитрити, претећи, запречити, замрсити, по-
тиснути, предупредити, не допустити, стати на пут, сасећи *фиї.*, не дати *фам.*, уставити *фам.*, скучити *реїї.*, узбити *реїї.* поколебати *суж.* - *уй:* за-
бранити

ономоћалост ж в. болећивост 1.

ономоћао прид (исцрпљен боле-
шћу) в. ороную

ономоћати сврш. непрел. (изгуби-
ти снагу, моћ) малаксати, уморити
се, изнемоћи, клонути, колабирати,
колапсирати, калирати, ослабити,
истрошити се, посустати, исцрпсти
се, балдисати, оронуту, здвојити, по-
срнути, липсати *фам.*, рикнути *фам.*,
грохнути *арх.*

ономад прил. ① в. недавно ② в. дав-
но

оностран прид. в. натприродан 1.

опадати несврш. непрел. (губити ја-
чину, интензитет) в. слабити 1.

опажати несврш. прел. в. уочавати

опазити сврш. прел. угледати, виде-
ти, запазити, напипати, уочити, спа-
зити, разабрати, открити, снимити
фам., уловити оком *фам.*, ошмекасти
жарї., извалити *жарї.*

опак прид. ① в. окрутан ② в. непо-
штен 1.

опакоост ж ① непоштење, покваре-
ност, неморал, покварењаштво, ло-
повлук *суж.*, нечасност, лупештво,
нискоост, хуљство, опачина ② в. зло-
намерност ③ в. пакост 1.

опањкавати несврш. прел. ① в. ого-
варати ② *фам.* в. омаловажавати 2.

опањкивач м в. оговарач

опасан прид. ① вратоломан, погипе-
љан, ризичан, несигуран, рискантан,

пресмион, тегобан, неизвестан, густ
фиї., ђавољи *фиї.*, зајебан *нар.- уї.* не-
промишљен ② в. жесток 1. ③ (о боле-
стима и слично) бениган, злослутан,
зао, злокобан, озбиљан - *уй.* погубан

опасач м в. појас

опаска ж в. напомена

описати несврш. прел. служити
се, употребљавати, управљати, ру-
ководити, руковати, баратати, мане-
врсити, поступати, газдовати, мани-
пулисати, водити, деловати, владати
(нечим), разумети се (у нешто), го-
сподарити *фиї.*, крмарити *фиї.*, кор-
миларити *фиї.* - *сл:* умети, знати

опет прил. поново, изнова, наново,
испочетка, као и пре, све из почетка,
још једном, по други пут, хајд Јово
наново *изр.*, испонова *реїї.*, изновице
реїї., снова *реїї.*, опетовано *хрв.*, по-
новно *хрв.*

опећи сврш. прел. ошурити

опијат м в. наркотик

опијати се несврш. алкохолисати се,
пити, цугати, напипати се, банчити,
цевчити, локати, ударати (по пићу)
фам., дудучити *фам.*, тући (по пићу)
фам., разваљивати се *фам.*, унеређи-
вати се *фам.*, шљокати *фам.*, шљема-
ти *фам.*, разбијати се (од пића) *фам.*,
циркати *жарї.*, лешити се *жарї.* - *уй.*
веселити се 2.

опијеност ж ① в. разјареност ② в.
острашћеност

опиљив прид. видљив, очигледан,
нескривен, очевидан, истакнут, ви-
зибилан, проминентан, еклатантан,
осетан, очит, приметан, упадљив,
уочљив, маркантан, конкретан, еви-
дентан, несумњив, јасан, означен,
обележен, запажљив, флагрантан, за-
метан, заметљив, приметљив, видан,
недвојбен, материјалан, опажљив,
остентативан *реїї.*, зоран *хрв.* - *сл:*

схватљив, присутан, упечатљив

опирање с **1** протестовање, противљење, супротстављање, буњење, отпор, неслагање, негодовање, непокорност, одолевање, огорченост, горчина, жаљење, приговарање, бунт, бунтовништво, гунђање, суопротстављање, резистенција, јадање, опрека, немирење, озлојеђеност, одупирање, огорчење, побуна, револт, протест, незадовољство, одбијање, приговор, противделовање, противсловљење, оспоравање, бура *фиї.*, повика *реї.*, ресантиман *хрв.*, просведовање *хрв.*, противштина *хрв.* - уї: буна, опозиција, пркос, пркошење **2** в. непослушност

опирати се несврш. непрел. в. противити се

опис м в. испитивање

описан прид. (чији је дат опис) објашњен, одређен, приказан, јасан, подробан, домишљен, установљен, детерминисан, децидиран, утврђен - уї. презизан, дефинисан

опит м в. оглед 1.

опити сврш. прел. **1** (довести у стање опијености) омамити, ошамутити **2** в. анестезирати

оплакивати несврш. прел. (жалити за нечим изгубљеним) туговати, јадиковати, јадовати, жалити, нарицати, кукати, лелекати, стењати, грингати *реї.* - уї. плакати, кукати

оплести сврш. прел. в. свити

опљачкати сврш. прел. окрасти, покрасти, оробити, поплљачкати, опустошити, похарати, похарачити, очерупати *фиї.*, ољуштити *фиї.*, острићи *реї.*, оперушати *реї.*, опељешити *фам.*, одрапити *фам.*, олиндрати *жарї.*, одрати *жарї.*, олешити *жарї.*, оплени-ти *арх.*, оштетити *еуф.*

оповргавати несврш. прел. негирати, порицати, одбијати, одрицати, нијекати *хрв.*

оповргнут прид. оборен, оспорен, побијен, демантован, одбачен, негиран, одбијен, занијекан *хрв.*

опозвати сврш. прел. в. отказати

опозив м поништење, укидање, раскид, повлачење, развргнуће, поништавање, укинуће, обустављање, опозивање, аброгација *йравн.*, поништај *хрв.*

опозив прид. поништив, оборив, обеснажив

опозит м антоним, протузначница *хрв.*, супротница *хрв.*

опозиција ж **1** опрека, опорба *хрв.* **2** в. противност **3** уї. опирање 1.

опозиционар м пол. (присталица или члан опозиције) контраш, дисидент *суж.*, опозиционалац *арх.*, опорбењак *хрв.*

опојан прид. **1** (који доводи у стање опијености) омамљив, омаман, мамљив, заносан **1** *фиї.* в. леп

опојност ж в. острашћеност

опор прид. (горког укуса) в. горак 1.

опоравак м **1** в. побољшање 1. **2** в. нега

опоравилиште с в. бања

опорављање с **1** в. побољшање 1. **2** в. нега

опортуниста м улизица, полтрон, скутоноша, подрепак, пришипетља, тевабија, гњида, угађач, гребатор, слугеран, потркуша, пузавац, прилизица, пришивак, прирепаш, удворица, тампон, прирепак, трабант, подрепица, увлака, шлихтара, ласкавац, лижилонац, брабоњак, лизач, крпа, прирепица, подрепаш, припузник, подрепина, улагивач, пачавра, при-

репина, хвалитељ, лизун, харлекин, удворник, припуз(ица), лакеј *фий.*, водоноша *фам.*, дупелизац *фам.*, фластер *фам.*, чичак *фам.*, дупе *нар.*, чмар *нар.*, угузник *нар.*, гузичар *нар.*, вазелинац *жарі.*, буљаш *жарі.*, чанколиз *арх.*, лижисахан *арх.* - уй: кукавица 2., послушник 1.

опорука ж аманет, наследство, тестамент, задужбина, очевина, наслеђе, дедовина, баштина, легат, заоставштина, завештање, тековина, поклон, дар, материнство, последња воља/жеља, наслеђење, воља *реі.*, запис *реі.*, нашьеђе *реі.*, ћаћевина *реі.*, насљеђевина *реі.*, оставина *реі.*, бабалук *арх.*, завештај *арх.*, посмртнина *рей.*, наслеђевина *рей.*, оставштина *рей.*, старина *рей.*

оправдавати се несврш. *в.* увијати 4.

оправдан прид. *в.* доказан

оправдање с исприка, изговор, изговарање, правдање, излика *рей.* - уй: врдање

определити се сврш. одлучити се, изабрати, издвојити, приклонити се, узети, одвојити, одабрати, приволети се, пробрати, избрати *рей.*, одбрати *рей.*, оптирати *рей.*

опредељење с избор, одлука, решење

опрез м *в.* опрезност

опрезан прид. обазрив, будан, обзиран, брижљив, смотрен, предострожан, пажљив, концентрисан, брижан, дистанциран, суздржан, уздржан, вигилантан *рей.*, помњив *рей.*, позоран *хрв.* - уй: срачунат, темелит

опрезност ж опрез, обазривост, предострожност, пажљивост, пажња, будност, смотреност, резерва, резервисаност, суздржаност, суздржљивост,

дистанцираност, ограда *фий.* - уй: сумња

опрека ж ❶ *в.* противност ❷ *в.* опирање 1. ❸ *в.* опозиција 1.

опрема ж материјал, прибор, инструменти, алат, оруђе за рад, алатка, направе, справе, средства, алатљика, помагала, апарат *фий.*

опремити сврш. прел. *в.* изменити 1.

опречан прид. *в.* противан

опречност ж ❶ *в.* нетрпељивост ❷ *в.* противност

опржити сврш. прел. (јако огрејати) *в.* ожарити

опробати несврш. прел. испитати, егзаминирати, загледати, искушати, окушати, визитирати *фий.*

опрост ж ❶ (пуштање из затвора) амнестија, опроштај, помиловање, ремисија, ослобађање, ослобођење, поштеда, милост, укинуће, аман *реі.*, проштење *арх.*, аболиција *йравн.* ❷ (било који опроштај) праштање, заборав, опроштење

опростити сврш. прел. *в.* помиловати

опроштај м праштање, заборав, опроштење, опраштање, опрост - уй: помиловање

опсег м распон, досег, дохват, ширина, дијапазон, границе, оквир, обухват, домашај, видик, обим, замах, далекосежност, домак, величина, распрострањеност, раширеност, амплитуда

опсегнути сврш. прел. *в.* обухватити

опседнут прид. *в.* зачаран

опсежан прид. ❶ велик, издужен, исцрпан, обиман, опширан, развучен, преопширан, спор ❷ *в.* пажљив 1.

опсена ж ❶ (слика маште, виђење

нечег нестварног) привид, илузија, фантазија, привиђење, халуцинација, сањарија, фатаморгана, причина, фантазмагорија, химера, бунило, уобразиља, сан, уображење, приказа, визија, маштарија, снохватица *йесн.*, трип *жарі.*, халуца *жарі.*, сновиd *рей.* - *уй:* сулудост, заблуда, машта ② *в.* магија 1. ③ *в.* обмана 1.

опсенар м ① *в.* пророк ② *в.* мађионичар ▼ *уй.* акробата

опсенарство с омађијавање, зачаравање, илузионизам, мађионичарство шибицарење *суж.*,

опсервација ж *в.* напомена

опскрба ж *в.* испорука

опскрбити се сврш. снабдети се, обезбедити се, осигурати се, збринутити се, набавити, прибавити - *уй.* купити' 1.

опстати сврш. непрел. (успети се одржати) одржати се, издржати, потрајати, истрајати, преживети

опстојност ж *в.* отпорност 1.

опсцен прид. ① *в.* неучтив ② *в.* развратан 2.

опсценост ж *в.* неморал 1.

оптеретити сврш. прел. *в.* оптужити 1.

оптерећење с *в.* терет

оптерећивати несврш. прел. (~ некога нечим) *в.* досађивати

оптерећивати се несврш. (осећати бригу због нечег) *в.* бринути се

оптерећујући прид. *в.* заморан 1.

оптималан прид. најбољи, најповољнији - *уй.* савршен, одличан

оптимистичан прид. радостан, озарен, срећан, насмејан, расположен, весео, лаган, неоптерећујући, разигран, распеван, занесен, живахан, чио, раздраган, блажен, полетан, ведар, обрадован, задовољан, крепак,

лепршав, допадљив, младалачки, разгаљен, оран, добре воље, виталан, жовијалан

оптирати сврш. прел. *рей.* *в.* одредити се

оптуженик м *в.* затовреник

оптужити сврш. прел. ① окривити, осудити, набедити, извикати, дискредитовати, оптеретити, оклеветати, покривити, бацити се каменом на кога, бацити кривицу, подићи оптужбу, навалити, жигосати *фий.*, назунтати *реј.*, пришити *фам.*, натоварити *фам.*, обузрочити *арх.*, отписати (писмено оптужити) *рей.*, дифамирати *рей.*, обедити *рей.* - *уй:* врећати, потказати, напасти - *сл:* осумњичити, озлогласити ② *в.* осудити 2.

опуномоћити сврш. прел. *в.* овластити

опустео прид. *в.* празан

опустити сврш. прел. ① олабавити, попустити, отромбољити ② (постати мекши) омекшати, смекшати

опустити се сврш. прел. (довести се у стање мира, најчешће после неког стреса или шока) умирити се, смирити се, издувати се, охладити се, прибрати се, сабрати се, средити се, сталожити се, уравнотежити се, искулирати *жарі.*

опустошити сврш. прел. ① *в.* разорити ② *в.* опљачкати

опушак м чик, пикавац, чиков *реј.*, догорак *рей.*

опуштеност ж *фам.* спокој, мир, кулирање *жарі.*

опходити се несврш. прел. (~ према некоме) понашати се, поступати, носити се, односити се, владати се

опција ж могућност, варијанта

опчаран прид. *в.* зачаран

опчињен прид. *в.* зачаран

опшивак м в. шав 1.

опширан прид. ❶ в. пажљив 1. ❷ в. опсежан 1.

општење с ❶ конверзација, разговор, казивање, приповедање, комуницирање, говорење, говор, причање, комуникација, дијалог, дебата, изражавање, прича, обраћање, расправа, дискусија, нарација, зборење, домјенак *реї.*, говоранција *фам.*, жвака *жарї.*, спика *жарї.*, збор *арх.*, козерија *рей.* ❷ (полно ~) в. секс

општи прид. (који се односи на све) свеопшти, тотални, апсолутни, генерални, начелни, уопштен, заједнички, универзлан, опћи *хрв.*

оралан прид. вербалан, усмен, разговорни, говорни, језични, изречен, исказан

оран прид. ❶ в. оптимистичан ❷ в. решен

орасположити сврш. прел. (донети добро расположење неком) развеселити, озарити, разведрити, усрећити, раздрагати, увеселити, пријатно изненадити - уї. анимирати 3.

орах м бот. (лат. *Juglans regia*) *реї:* арх, бијели орах, лашки орах, ора, орај, орак, орев, орех, орих, орјех, урев

оргазам м врхунац, климакс *фиї.*, кулминација *фиї.*, екстаза *фиї.*, свршавање *фам.*, свршетак *фам.*, коначница *хрв.*

организација ж ❶ асоцијација, удружење, савез, дружина, друштво, федерација, алијанса, еснаф *суж.*, цех *суж.*, група, унија, коалиција, братство, заједница, ортаклук, задруга, клуб, конзорциј, компанија, афилијација, удруга *хрв.* синдикат *суж.*, - сл: лига, лоби ❷ систем, машинерија, структура, систематичност, уређење, ред, склоп, мрежа, устројство, скуп, сплет, устројење, машина *фиї.*, апа-

рат *фиї.*, сустав *хрв.*, суставност *хрв.*, усустављеност *хрв.* ❸ в. логика 1.

организован прид. в. аналитичан 2.

организованост ж в. методичност

организовати сврш. прел. ❶ поставити, засновати, основати, утемељити, конституисати, установити, заподенути, успоставити, фундирати, увести, склопити, базирати, устројити, направити, утврдити, конституирати *хрв.*, организовати *хрв.* ❷ (вршити организацију нечега) *

ординаран прид. в. обичан 1.

ординирати несврш. непрел. фиг. в. деловати 1.

ореол м ❶ нимбус, аура, колобар око главе свеца, ауреола *арх.*, ореола *хрв.*, колобар *хрв.*, светокруг *хрв.* ❷ в. венац 3.

оригано м бот. (лат. *Origanum vulgare*) враниловка, вранилова трава, мравинац, мравињац; *реї:* совро, болмет, врigan, горка мета, мајоран, мажуран, сушица, бабина дубчица, добровољка, црљена мета, забрта, ксаберта, риган, метвица, рохоган, црноврх, совр, мравлињак, оригањ, добра мисел, тошта, боља душица, чобер, гоцман

оригинал м в. прототип, основни узор, мерило, архетип, критеријум, путоказ, идеалан пример, парадигма, праоблик, аутентично/нефалсификовано дело, изворник *хрв.*

оригиналан прид. ❶ веродостојан, стваран, веран, аутентичан, легитиман, прописан, изворан, идентичан, истинит, правилан, истоветан, сушти, начелан, чврст, неизмењен, природан, егзактан, проверљив, ко-ректан, чист, сигуран, доказив, примаран, исправан, прецизан, збиљски,

једнак, тачан, конзистентан, реалан, прави, незачињен *фиї.*, самоникао *фиї. реиї.*, аутентички *арх.*, нефалсификован *реиї.*, самобитан *реиї.*, самородан *реиї.*, непатворен *реиї.* ② *в.* посебан 1. ③ *в.* креативан ④ *в.* нов 1.

оријаш *м в.* људина

оријентисати се сврш. снаћи се, одредити положај

оркестриран прид. фиг. (који је извршен по плану или налогу више власти) диригован, режиран, изрежиран, аранжиран, изаранжиран, наручен, намештен - *уй.* организо- ван, наређен

орлови нокти *м бот.* (лат. *Lonicera caprifolium*) *реї:* козја крв, козјачина, орловњак, божје дрвце

орман *м в.* ормар 1.

ормар *м ①* креденац, орман, регал, шкриња *реї.*, креденц *реї.*, скриња *реї.*, шимшир *арх. реї.*, кабинет *реиї.* - *суж:* витрина, комода- *уй:* полица, плакар ② *в.* плакар ▼ *уй.* витрина, полица

ормарић *м в.* витрина

орнамент *м в.* украс 1.

оробити сврш. прел. *в.* опљачкати

оронулост *ж в.* болећивост 1.

оронуо прид (исцрпен болешћу) онемоћао, изнурен, изнурен, изнемогао, испијен, исцрпен, слаб *фиї.*, болан, болежљив, оболео, нездрав - *уй.* уморан, клонуо, болећив

ортак *м ①* компањон, колега - *уй.* саборац ② *жрї.* *в.* пријатељ

ортакљук *м в.* организација 1.

ортачити се несврш. *в.* шуровати

оруђе *с* (~ за рад) материјал, прибор, инструменти, алат, опрема, алатка, направе, справе, средства, алатљика, помагала, апарат *фиї.*

оружарница *м ж* наоружање, арсенал, складиште/фабрика оружја,

оружана *реї.*, оружница *реї.*, арсено *арх. реї.*, арсенат *арх. реї.* барутана *суж.*

орхан *м зоол. в.* гоф

оса *ж зоол. зоља - суж:* шишарац, шишкарица, бабушкар, бабушка

осакатити сврш. прел. ① (учинити неког сакатим) обogaљити, убогаљити, унаказити, окљастити - *уй.* ампутирати, ушкропити ② *фиї.* окрњити, умањити, смањити, спласнути *фам.* ③ *фиї.* *в.* разорити

осакаћен прид. *в.* обogaљен

осама *ж ①* самоћа, усамљеност, осамљеност, самотност, самотништво, усамљеништво, изолација, самоизолација, самотњаштво *реиї.*, самотиња *реиї.* ② (усамљено, удаљено место) *в.* забит

осамити сврш. прел. *в.* одвојити 1.

осамити се сврш. прел. (остати сам, одвојити се од света) усамити се, повући се, изоловати се, издвојити се, повући се у самоћу, искључити се, затворити се *фиї.*

освајање *с ① в.* офанзива ② *в.* окупација

освајач *м в.* женскарош

осванути сврш. безл. сванути, зарудети, разданити се, зазорити, просванути *реиї.*

осведочити се сврш. уверити се, поверовати, доћи до уверења, видети на властите очи, стећи уверење, видети својим очима

освежавање *с в.* проветравање

освежавати несврш. прел. ① расхлађивати, хладити, галити ② *в.* поткрепљивати 1. ③ *в.* проветравати

освета *ж* одмазда, вендета, узврат, враћање истом мером, око за око, зуб за зуб, мило за драго *фам.*

осветлити сврш. прел. ① *в.* обасјати 1. ② *в.* објаснити

осветљеност ж в. очевидност

осветљење с в. светло

освојење с в. окупација

освојити сврш. прел. ① в. окупирати

② в. победити 1. ③ в. завести 1.

осврт м ① присећање, сећање, ретроспектива, подсећање, поглед уназад ② в. оглед 2.

осетан прид. в. опипљив

осетилан прид. в. материјалан

осетити сврш. прел. ① (добити осећај преко чула) приметити ② (у пуној мери нешто доживети) искусити, доживети, претрпети ③ в. предосетити

осетљив прид. ① (о човеку) сензибилан, емотиван, осећајан, душеван, болећив, саосећајан, сентименталан, танан, чувствен, чулан, топао, сензитиван, сензуалан, суптилан, танкоћутан, страстан, емоционалан, деликатан, темпераментан, лирски, дирљив, сјетилан *хрв.* ② (о неком питању или проблему) незгодан, неугодан, деликатан, шкакљив, тугаљив *арх.* - уй. компликован ③ в. изоштрен ▼ уй. пргав, подашан

осетљивост ж в. болећивост 1. и 2.

осетно прил. в. много

осећај м ① (чулни доживљај) осет ② утисак, осећање, дојам, импресија, фидлинг *жарі.* ③ (спознаја о чињеницама у спољном свету) осећање, сазнање, спознаја ④ в. предосећај

осећајан прид. ① емотиван, нежан, баршунаст, пажљив, деликатан, рафиниран, фин, душеван, мекушан, свилен, чувствен, танушан, свиласт, бухав, пријатан, благ, сензибилан, профињен, префињен, истанчан, мек, ћудоредан, танан, топао, танкоћутан, људски, крт, ганутљив, голуџији, воден *фиі.*, шоњав *йоі.* - уй. осетљив

② емотиван, сензибилан, чувствен, осетљив, чулан, топао, сензитиван, танкоћутан, страстан, емоционалан, сензуалан, темпераментан, лирски, душеван, болећив, сентименталан, дирљив, сјетилан *хрв.*

осећајност ж ① емотивност, емоције, душа, суптилност, истанчаност - уй: нежност, љубав, пажња, брига ② в. потресеност ③ в. несебичност 2.

осећање м осећај

осећати несврш. прел. ① (добити утисак преко чула) примећивати, запажати, проваљивати *фам.* ② (бити способан за душевне, психичке доживљаје) доживљавати, преживљавати ③ (имати добар осећај за нешто) чути ④ в. предосећати

осигуран прид. в. обезбеђен

осим пред. изузев, мимо, сем, до, ван, поврх, покрај, доли *арх.*, ако не *реі.*, осем *реі.*, лише *реі.*, ако кад *реі.*, окром *реі.* - сл: крај, уз, поред

осион прид. ① в. пргав ② в. покварен 1. ③ в. обестан 1.

осиромашити сврш. непрел. раскућити се, пропасти, осиротети, поосиротети, све изгубити, остати без свега, материјално оголети, посрнути, утањити, остати без гаћа *ексир.*, пауперизирати *рей.*, дотерати до просјачког штапа *изр.*, однети гаће на штапу *изр.* - уй: банкротирати, пући *жарі.*

осиротети сврш. непрел. в. осиромашити

оскврнуће с blasfemiја, скрнављење, хула, светогрђе, богохулство, безбожништво, хуљење, богохуљење, оскрнављење, профанација, сакрилегијум, обесвећење, светогрдност, безочна грдња, погрда, врећање, оскврњење, обезвређење, псовање, богогрђе, прљање *фиі.*

оскоруша ж бот. (лат. *Sorbus domestica*) бреканица, кудија, окоруш, оскоруш, оскорушњак, питома оскоруша, скорушка, скурш

оскрнављење с в. оскврнуће

оскудан прид. ❶ в. сиромашан ❷ в. недовољан

оскудица ж сиротиња, немаштина, беда, сиромаштво, беспарица, голо-тиња, несташица, дефицит, просја-штво, убогост, оскудност, скученост, убоштво, оскудевање, неимање, егзи-стенцијални минимум, сиротињство, неимаштина, бедност, сиромаштина, бедастоћа, немање, бокчија *реџ.*, бе-солица *реџ.*, крухоборство *хрв.* - уй: мука, сиромаш

ослабелост ж ❶ в. болећивост ❷ в. малаксалост 1.

ослабити сврш. непрел. ❶ (~ на ја-чини, интензитету) попустити, сма-њити се, јењати, стишати се, опасти, спласнути, умањити се, умалити *реџ.* ❷ малаксати, уморити се, изнемоћи, клонуту, колабирати, колапсирати, калирати, онемоћати, занемоћи, за-немоћати, истрошити се, посустати, исцрпсти се, балдисати, оронуту, здвојити, посрнути, липсати *фам.*, рикнути *фам.*, грохнути *арх.* ❸ (из-губити на тежини) смршати, омрша-вети, смршавети, ушибити се *фам.*, ушпицити се *фам.*

ослобађање с в. опрост

ослободити сврш. прел. в. помило-вати

ословљавати несврш. прел. имено-вати, звати, називати

ослонац м ❶ в. основа 1. ❷ в. узда-ница 1.

ослушкивати несврш. прел. (на-прегнути слух да би се нешто чуло) прислушкивати - уй. ћулити.

осматрати несврш. прел. в. вре-бати 1.

осмех м смешак, осмејак, насмејак - уй. смех, кикот

осмишљеност ж в. методичност

осмотрити сврш. прел. угледати, запазити, видети, уочити, спазити, шмекнути, разабрати, снимити *фам.*, уловити оком *фам.*, ђанити *жарі.*, ошмекати *жарі.*

оснаживати несврш. прел. в. пот-крепљивати 1.

оснажити сврш. прел. појачати, оја-чати, поткрепити, потхранити - уй. појачати

оснивач м ❶ покретач, зачетник, утемељивач, установитељ, генератор, иницијатор, архитекта *фиј.*, перја-ница *фиј.*, осниватељ *хрв.* ❷ творац, аутор, стваралац, произвођач, креа-тор, створитељ - уй. изумитељ

основа ж ❶ носач, статив, потпо-ра, наслон, стуб, залеђе, стожер, по-дршка, сталак, подлога, упориште, база, ослонац, постоље, фундамент, подупирач, фонд, основица, подста-вак, фундаменат, атлас *фиј.*, бабица *арх.*, баба *арх.*, котва *реџ.*, поштапа-лица *реџ.*, поштапаљка *реџ.* поста-мен(а)т *суж.* ❷ полазиште, темељ, зачетак, почетак, платформа, узрок, праизвор, позадина, праузрок, пола-зница, стожер, матица, извориште, основица, порекло, подлога, исходи-ште, почело, праелемент, нулта тачка, праматерија, почетна тачка, прапоче-так, легло *фиј.*, колевка *фиј.*, заматак *фиј.*, корен *фиј.*, врело *фиј.*, клица *фиј.*, извор *фиј.*, семе *фиј.*, праско-зорје *фиј.*, жариште *фиј.*, подријетло *хрв.* ▼ уй. средиште 1.

основати сврш. прел. поставити, организовати, засновати, утемељити, конституисати, установити, започе-

нути, успоставити, фундирати, увести, склопити, базирати, устројити, направити, утврдити, конституирати *хрв.*, организовати *хрв.*

основица ж в. основа 2.

основни прид. ❶ базан, базичан, битан, виталан, елементаран, кардиналан, кључни, коренит, насушни, начелан, непропустив, основан, примаран, принципијелан, рудиментаран, суштаствен, суштински, темељан, фундаменталан, радикалан *арх.*

❷ в. најважнији

особа ж биће, индивидуа, човек, образ, личност, душа, глава, појединац, организам, јединка, лице, прилика, тип, глава, персоне, смртник, појава, земник, лик, фаца, индивидуум, њушка *фам.*, ланита *арх.* - сл: становник, грађанин

особен прид. в. ❶ посебан 1. ❷ в. очаравајући 1.

особено прил. в. посебно 1.

особеност ж различитост, чудноватост, нарочитост, изванредност, атипичност, необичност, индивидуалност, изнимност, посебност, умереност, уникатност, својеврсност, ексцентричност, својственост, јединственост, нетипичност, специфичност, неубичајеност, особитост, специјалност, неправилност, ненормалност, оригиналност, изузетност, изворност, самосвојност, спецификум, дивергентност, бизарност, чудност, куриозитет, карактеристичност, пекулијарност *реџ.*, двојбеност *реџ.*, осебујност *хрв.* - уй: различитост 1., реткост, чудо - сл: неочекиваност, новина

особина ж ознака, атрибут, својство, одлика, обележје, диспозиција, природа, карактеристика, квалитет, белег, црта, значајка, знак, осебуј-

ност, одличје - уй: способност, нарав
особит прид. ❶ в. посебан 1. ❷ в. очаравајући 1.

особито прил. ❶ в. одлично ❷ в. посебно 1. ❸ в. много

особље с колектив, персонал, кадар, колегијум, чиновништво, штаб, апарат, администрација - уй: људство, друштво, влада, екипа

особни прид. в. личан

осоран прид. в. набусит

осорност ж ❶ уображеност, препотенција, ароганција, гордост, охолост, надменост, извештаченост, нарцисоидност, таштина, надуваност, дрчност, кочоперност, самољубље, бахатост, умишљеност, сујета, дрскост, безочност, високопарност, хвалисавост, самодивљење, сујетност, обесност, претенциозност, осионост, дрзовитост, каћиперност, обест, безобразлук, безобзирност, простота, самољубивост, покондиреност, разметљивост, самодопадно, грубост, надутост, арогантност, понос *фиј.*, надувеност *фиј.*, прпошност *реј.*, напуханост *хрв.* - сл: себичност, неваспитање, нељубазност ❷ в. разјареност

оспе ж мн. в. богиње

оспоравање с в. противност

оспоравати несврш. прел. в. омаловажавати 1.

оспорен прид. оборен, оповргнут, побијен, демантован, одбачен, негигран, одбијен, занијекан *хрв.*

оспорљив прид. расправљив, споран, дискутабилан, проблематичан, двојбен *хрв.* - уй. сумњив, нејасан

оспособити сврш. прел. ❶ в. отхра- нити ❷ в. истренирати

оспособити се сврш. в. научити 1.

оспособљавати несврш. прел. ❶ припремати, мобилизовати, регруто-

вати *фиї*. ❷ в. обучавати

осрамотити сврш. прел. обрукати, избрукати, унизити, понизити, компромитовати, дискредитовати, озлогласити, избламирати *фам.*, опљунути *фам.* - уй. окривити, оклеветати, оптужити, осумњичити

осрамоћен сврш. непрел. (којем је нанесена срамота) обрукан, избруканпостићен, избламиран *фам.*

осрамоћење с в. понижење

осредњи прид. в. неоригиналан 1.

осредњост ж ❶ (особина онога што је осредње) просечност, обичност, немаштовитост, неоригиналност ❷ (ствар или производ који је осредњег квалитета) којештарија, неимагинативност, тривијалност, баналност, неоригиналност, просек, немаштовитост, свакидашњост, ненадахнутост, конвенционалност, једноставност, уобичајеност, безвезарија, безвредност, којешта, будалаштина, трица, бесмислица, свакодневност, глупост, стереотипност, униформност, тричарија, мајчи кашаљ, безличност, безначајност, свагдашњост, типизираност, смејурија, ништица, неукрашеност, оскудност, средина, није ни спомена вредно, средња жалост, истоличност, формалност, незнатност, кршљавост, трице и кучине, ништарија, неважност, безначајна ситница, кржљавост, ситница без веће важности, макар шта, отрцаност, мала ствар, обичност, подношљивост, истоличност, једноликост, шта год, средња жалост, кајгодарија *реї.*, боранија *фам.*, крш *фам.*, срање *фам.*, прчкарија *фам.*, шмарн *арх.* *фиї.*, фрашке *арх.*, попрд *вулї.* - уй: ситница, офуцаност *фиї.*, ништавност, ништа - сл: некреативност, неуверљивост, траљавост, безизражајност

остава ж спремиште, шпајз, складиште, спремица, спрема, стасина, комора, оставиште, смочница, изба, кућар, киљер *реї.*, килер *реї.*, шпајза *реї.*, похрана *реї.*, ћилер *реї.*, вајат *арх.*, хајат *арх.*, депозит *реї.*

оставити сврш. прел. ❶ напустити, отргнути се, оканути се, манути се, занемарити, одустати, пренебрегнути, изоставити, мимоићи, игнорисати, проћи се, потиснути, запустити, обуставити, заобићи, прећи преко нечега, окренути леђа, престати мариити, клонити се, одрећи се, избити из главе, прекинути, одбацити, оставити се чега, ослободити се, престати (с нечим), ићи даље, маргинализовати, ставити на страну, запоставити, затворити очи, отрести се, бацити у страну, баталити *фам.*, рашчистити (с нечим)*фам.*, елиминисати *жарї.* ❷ в. ставити

оставиште с в. остава

оставка ж абдикација, одступ, захвала, одступање, повлачење, силазак (с престола), демисија, одрекнуће, одрицање (од престола), одступница

остављен прид. в. одбачен 1.

оставштина ж *реї.* опорука, аманет, наследство, тестамент, задужбина, очевина, наслеђе, дедовина, баштина, легат, заоставштина, завештање, тековина, поклон, дар, материнство, последња воља/жеља, наслеђење, воља *реї.*, запис *реї.*, нашьеђе *реї.*, ћаћевина *реї.*, насъеђевина *реї.*, оставина *реї.*, бабалук *арх.*, завештај *арх.*, посмртнина *реї.*, наслеђевина *реї.*, старина *реї.*

остарео прид. ❶ в. стар ❷ в. похабан 1.

остатак м ❶ в. крхотина ❷ в. шкарт 1. ❸ в. парче 1.

остварење с ❶ творевина, дело,

творба, производ, продукт, учинак
- суж: умотворина, рукотворина,
опус- уй: стваралаштво, акт, умет-
ност ❷ достигнуће, резултат, учинак,
домет, достигнуће, подвиг, испуњење
- уй. исход

остварив прид. вероватан, изгле-
дан, потенцијалан, могућ, изводив,
претпостављив, замислив, евентуа-
лан, плаузибилан, остварљив, може-
битан, изводљив, могућан, пробаби-
лан, можан, вјеројатан *хрв.*

остваривање с в. реализација

остварити сврш. прел. (произве-
сти у стварност) урадити, обавити,
спровести, завршити, оживотвори-
ти, створити, извршити, извести,
учинити, реализовати, приправити,
довршити, апсолвирати, окончати,
починити, произвести, докрајчити,
зготовити, направити, приредити,
начинити, свршити, израдити, наре-
дити *реј.*, арондирати *реј.*, заокру-
жити *фиј.*, апсорбовати *фиј.*, замеси-
ти *фам.*, докончати *реј.*, истерати до
краја *изр.*

оштрашћеност ж жар, занесеност,
ентузијазам, усхићеност, ватра, за-
нос, усхит, усхићење, опијеност, же-
стина, одушевљење, занесењаштво,
опчињеност, занетост, пасионира-
ност, очараност, опојност, залуђе-
ност, пијанство *фиј.*

острвље с архипелаг, скуп острва,
острва, оточје *хрв.*

острво с ада (речно или језерско
острво), прекоморје (острва посма-
трана са копна), атол (~ коралне
грађе), острвце (речно или језерско)
хиј., оток *хрв.*

острига ж зоол. в. каменица 2.

осудити сврш. прел. ❶ окривити,
оптужити, набедити, извикати, дис-
кредитовати, оптеретити, оклевета-

ти, покривити, бацити кривицу, по-
дићи оптужбу, навалити, жигосати
фиј., назунтати *реј.*, пришити *фам.*,
натоварити *фам.*, обузрочити *арх.*,
отписати (писмено оптужити) *реј.*,
дифамирати *реј.*, обедити *реј.* -
уј: вређати, потказати, напасти - уј.
осумњичити, озлогласити, повреди-
ти 2. ❷ пресудити, оптужити, бацити
у окове, донети пресуду, проскрибо-
вати, осудити на робију ❸ в. прокле-
ти ▼ уј. прекорити

осуђеник м в. кажњеник

осуђивати несврш. прел. (износити
неповољно мишљење о некоме или
нечему) нападати, приговарати, за-
мерати, кудити, пребацивати, изно-
сити критику, оптуживати, узимати
за зло *изр.*, плувати *фиј.* *фам.* - уј.
звочати, жалити се, оговарати

осујетити сврш. прел. в. онемогући-
ти

осумњичити сврш. прел. (бацити
сумњи на кога да је крив) окривити,
набедити, оптеретити, покривити,
бацити кривицу, подићи оптужбу,
натоварити *фам.* - уј: оптужити,
вређати, потказати, напасти

осушен прид. увео, усахнуо, сасу-
шен, стврднут, спарушен, исушен,
окорео, спечен, смежуран, учмао,
сув, увенуо, спарложен, просушен-
уј: крт, црвљив

осцилација ж в. подрхтавање

отаљати сврш. прел. (нешто овлаш,
лоше урадити) одратити, смандр-
љати, смуљати, збрљати, склепати,
смућкати, спетљати, спрчкати, исфу-
шерисати *жарј.*

отарасити се сврш. растеретити
се, ратостиљати се, решити се, осло-
бодити се, отрести се, лантросиљати
се *реј.*, курталисати се *фам.*, скинути
јарам *изр.*

отац м ❶ *фиі.* творац, проналазач, изумитељ, креатор, покретач, оснивач, произвођач, створитељ, предак, генератор, истраживач, коловођа, зачетник, иницијатор, аутор, стваралац, утемељивач, перјаница, налазач, рукотворац, приређивач, разлог, изумилац, откривач, трагач, узрочник, установитељ, изазивач, праотац, сачинилац, створац, полуга, подстицатељ, родитељ *фиі.*, мозак *фиі.*, архитекта *фиі.*, налазник *реи.*, осниватељ *хрв.*, основатељ *хрв.*, погигатељ *хрв.*, утемељитељ *хрв.* - уи: узрок, предводник ❷ тата, деда, родитељ, ћаћа *реи.*, јапа *реи.*, ђедо *реи.*, баба *реи.*, папе *реи.*, папа *реи.*, бабо *реи.*, ђед *реи.*, стари *фам.*, татко *фам.*, тајка *фам.*, татица *фам.*, дека *фам.*, ћале *фам.*, таја *фам.*, матори *жарі.*, маторац *жарі.*, бабајко *реи.* ❸ *фам.* поп, свештеник, клерик, црквењак, духовњак, духовник, црквеник, духовни пастир, свештено лице, црковњак, милосрдник *реи.*, брадоња *фам.*, прота *фам.*, црноризац *фам.*, мантијаш *фам.*, црнац *жарі.*, душобрижник *реи.*, душебрижник *реи.*, свећеник *хрв.*, слуга Божји *изр.* исповедник *суж.*

Отац м в. Бог

отаџбина ж дедовина, домовина, завичај, земља, постојбина, бабовина, гнездо *фиі.*, очевина *реи.*, домаја *арх.*, патримониј *реи.*

отварац м вадичеп, отпушач, извојац, вадиврањ *реи.*, каватапи *реи.*

отвор м в. рупа 2.

отворити сврш. прел. ❶ (учинити да се у нешто може ући, ~ врата, прозор и сл.) одшкринути (мало ~), раскрилити *суж.* ❷ (пустити у рад) в. утемељити ❸ откључати ❹ (~ седницу, скуп, изложбу и сл.) * ❺ (~ боцу) отчепити

отврднуће ж в. отекина

отежати сврш. прел. в. запетљати

отезати несврш. непрел. прел. ❶ *не-ирел.* развлачити, говорити споро без краја, детаљисати *фам.* ❷ *ирел.* в. тулити 1.

отекао прид. в. отечен

отекина ж (задебљање ткива) задебљање, кврга, чворуга, отекина, натекнуће, отврднуће, чвор, натеклина, одебљање, испупчење, испупчина, задебљаност, гука *реи.*, тврдина *реи.*, напухнуће *хрв.* - уи: модрица

отети сврш. прел. в. украсти

отећи сврш. непрел. набрекнути, задебљати, нарасти, испупчити, надимати, натећи, набрећи, набујати, напупети, набубрити, повећати се, поднадути се, увећати се, напупати, набухнути *реи.*, подбухнути *реи.*, напухати се *хрв.* - сл: прекипети, распрснути се

отечен прид. надувен, набрекао, бабураст, набрекнут, напупео, пунашак, испупчен, нарастао, отекао, натекао, задебљан, подбухао, набубрен, натечен, повећан, надут, пунашан, напет, набујао, набухнуо *реи.*, набухао *реи.*, напукао *реи.*, буав *реи.*, напухан *хрв.*

отимање с в. ритање

отимати се несврш. копрцати се, ритати се, џилитати се, кобељати се, бацакати се, батргати се, пруцати се, не дати се, гицакати се, праћакати се, млатарати, бацати се, настојати *фиі.*, чифтати се *реи.*, чупати се *фам.*, лепршати се *арх.*

отимач м в. пљачкаш

отимачина ж в. крађа

отиснути се сврш. в. поћи

отићи сврш. непрел. непрел. в. поћи

откад прил. откако, како, да

отказати сврш. прел. поништити, анулирати, избрисати, опозвати, оборити, збрисати, изједначити, разрешити, прекинути, потрти, обеснажити, одјавити, повући, обуставити, уклонити, укинути, ублажити, разврћи, касирати, ослабити оштрину, смањити дејство, анулисати, сторнирати, амортизовати *фиј.*, докинути *реј.*, аброгирати *йравн.*, амортизирати *хрв.*

откако взн. откад, како, да

откидати несврш. прел. *в.* одвајати

откинути сврш. прел. ❶ (~ мало парче од нечега) штрбнути, чупнути, узети, брцнути ❷ *фам. в.* полудети ❸ *фам. в.* одушевити се

отклањати несврш. прел. *в.* уклањати

откључати сврш. прел. отворити

открити сврш. прел. ❶ опазити, видети, приметити, напипати ❷ *в.* одати ❸ (приказати да може да се види) разоткрити

откриће *м* проналазак, изум, патент - *уй.* апарат

откупљивати несврш. прел. *в.* куповати

откуцати сврш. прел. *в.* одати

отмен прид. ❶ господствен, врли, фин, аристократски, високородан, племенит, нобл *нейром. фам.*, фенси *нейром. фам.*, племићки - *уй:* достојанствен, рафиниран ❷ *в.* узвишен 1. ▼ *уй.* нестваран 1., познат, накићен, љубазан

отменост *ж* племенитост, префињеност, рафинираност, господственост, достојанственост, култура

отоман *м* лежај, канабе, кауч, диван, софа, канапе *реј.*, миндерлук *реј.* - *уй.* кревет

отпад *м* ❶ *в.* смеће ❷ *в.* олош

отпадак *м в.* шкарт 1.

отпадник *м* одметник, бегунац, дисидент, контраш, апостат(а) - *уй.* неверник, противник

отпаднички прид. одметнички, дисидентски - *уй.* невернички

отпадништво *с* бунтовништво, одметништво, јереза, дисидентство, буђење, склоност контрирању, склоност побуни, апостаза *реј.*, превера *реј.*, апостазија *реј.* - *уй:* противљење, устанак

отпетљати сврш. прел. распетљати, одмотати, одвити, развити

отплата *ж* ❶ *в.* плаћање ❷ *в.* исплата

отплатити сврш. прел. платити, исплатити, изравнати (трошкове), компензовати, надокнадити, надоместити, намирити, обештетити, подмирити, амортизовати, платити последњу рату

отпор *м* ❶ *в.* опирање ❷ *мед.* упор *мед.* ❸ *в.* кочница 1.

отпоран прид. ❶ *мед.* имун, резистентан - *уй.* здрав ❷ издржљив, постојан, чврст, тврд, непроменљив, стамен, сталан, стабилан, сигуран, истрајан, резистентан, стоички, дурашан, солидан, имун *фиј.*, камен *фиј.* - *уй.* снажан ❸ *в.* добродрежи

отпорност *ж* ❶ издржљивост, живавост, истрајност, резистенција, резистентност, опстојност, неразоривост, устрајност, имунитет, резистентност, дурашност, прекаљеност, постојаност, тенацитет - *суж:* неискорењивост, неподеривост, нераздеривост, гумаостост - *уй:* кондиција, трајност, јачина, чврстина ❷ *в.* здравље ❸ *в.* дуготрајност

отпочети сврш. прел. ❶ (почети нешто радити) започети, почети, кре-

нути, стартовати, покренути, предузети ② (показати прве знаке настајања) појавити се, указати се, настати, наступити, започети

отпочинак м в. одмор 2.

отправити сврш. прел. в. адресирати 1.

отпремити сврш. прел. в. адресирати 1.

отприлике прил. ① приближно, више-мање, мање-више, око, углавном, плус-минус, ту негде, неких, добрих, тако некако, насумице, наоко, цирка *фам.* ② в. скоро 1.

отпушач м в. отварач

отресит прид. в. предузимљив

отровница ж ① в. злобница ② в. љутица

отровност ж ① *фиі.* в. разјареност ② *фиі.* в. пакост 1.

отрпети сврш. непрел. в. истрпети

отрцан прид. ① в. неоригиналан 1. ② в. похабан 1.

отупелост ж в. апатија

отхрани сврш. прел. подигнути, васпитати, одгојити, оспособити, подићи, образовати, ишколовати, однеговати, дигнути, припремити за живот, извести на прави пут, поставити на ноге

отхрањивати несврш. прел. в. одгајати

оучити сврш. прел. в. приметити 1.

офанзива ж акција, навала, агресија, напад, јуриш, удар, насртај, освајање, насиље, диверзија, атак, сукоб, нахруљење, налет, инзулт, заскок, наскок, препад, непријатељски напад, потрк *рей.* - уй: ударац, најезда, свађа - сл: крађа, борба

офанзиван прид. в. милитантан

офанзивност ж в. насртљивост 1.

официр м вој. заповедник вој. суж.,

старешина вој. - суж: алибег *арх.*, алајбег *арх. вој.*, наредник вој.

оформљен прид. формиран, устављен, утемељен, образован, направљен - уй. завршен

офуцан прид. ① в. неоригиналан 1. ② в. одрпан ③ в. застарео

охол прид. ① в. злобан ② в. обестан 1.

охолити се несврш. в. прсити се

охолост ж уображеност, препотенција, ароганција, осорност, гордост, надменост, извештаченост, нарцисоидност, таштина, надуваност, дрчност, кочоперност, самољубље, бахатост, умишљеност, сујета, дрскост, безочност, високопарност, хвалисавост, самодивљење, сујетност, обесност, претенциозност, осионост, дрзовитост, каһиперност, обест, безобразлук, безобзирност, простота, самољубивост, покондиреност, разметљивост, самодопадно, грубост, надутост, арогантност, понос *фиі.*, надувеност *фиі.*, пропошност *реі.*, напуханост *хрв.* - сл: себичност, неваспитање, нељубазност

охрабрење с в. подршка 1.

охрабрити сврш. прел. (дати, улили храброст) осоколити, ободрити - уй. подстаћи, надахнути

оцена ж ① (мишљење о вредности нечега) суд, процена, мишљење ② (оно чиме се означава учениково знање) * ③ критика, приказ, рецензија

оцењивати несврш. прел. вредновати, мерити, вагати, судити, промеравати, валоризовати, премеравати *суж.*, процењивати, бонитирати, арбитражирати, валутирати, одређивати вредност (или цену), одмеравати, прорачунавати, одређивати (меру), омерити *реі.*, стављати на вагу *изр.*

оцинкарити сврш. прел. в. одати

оцрнити сврш. прел. *в.* прекорити
оцрњивати несврш. прел. *в.* омало-
 важавати 2.

очај *м* (тешко душевно стање кад је изгубљена свака нада) безнађе, мука, немоћ, немоћност, несрећа, издржавање, беспомоћност, велика бол - *уй:* зло, патња, депресија, беда, тескоба

очајан прид. *в.* несрећан

очајник *м* безнадник, проклетник, беспомоћник, уклетник, несретник, несрећник, несрећа, пехист, пегулан, desperater, desperados *фам.* - *уй:* баксуз, бедник

очајница *ж* бот. (лат. *Marrubium vulgare*) *реј:* бели тетрљан, маруља, горчика, бела мета, белушина, бијели тотрљан, јетрењача, коркочитац, матрка, мацина трава, пепељуха

очаравајући прид. ❶ изузетан, вансеријски, изврстан, импресиван, генијалан, ванредан, врхунски, одличан, прекрасан, особит, особен, изванредан, посебан, мајсторски, нестваран, божански, сјајан, прелеп, екстра *жарј.*, непоновљив, фасцинантан, диван, велик, оптималан, боговски, фантастичан, нобл, невероватан, магичан, неодољив, супер *фам.*, феноменалан, врстан, ингениозан, савршен, бриљантан, као бог, истакнут, јако добар, перфектан, легендаран, предобар, красан, невиђен, богомдан, шармантан, опчињавајући, као Бог *фам.*, нема боље *фам.*, капиталан *фам.*, прва лига *фам.*, антологијски *фам.*, филаделфија *фам.*, светска класа *фам.*, боли глава *фам.*, жешћи *жарј.*, до јаја *жарј.*, крвав *жарј.*, силан *жарј.*, врх *жарј.*, еминентан *форм.*, антика *арх.*, ђенијалан *арх.*, проминентан *реј.*, ексквизитан *реј.*, бравурозан *реј.*, ексцелентан *реј.*, неверојатан *хрв.*, изниман *хрв.* - *уй:*

жесток *жарј.*, привлачан, талентован, огроман ❷ *в.* нестваран 1.

очараност *ж в.* острашћеност

очевидан прид. *в.* очигледан

очевидност *ж* очигледност, јасноћа, очитост, приметност, запажљивост, приметљивост, еклатантност, евидентност, видљивост, обележеност, осветљеност, истакнутост, видност, уочљивост, означеност, зорност, обасјаност, развидност, замјетљивост *хрв.*

очевина *ж в.* оставштина

очекиван прид. следствен, предвидљив, логичан, природан, нормалан, неизненађујући

очекивати сврш. прел. *в.* антиципирати 1.

очи *ж мн. в.* око 1

очигледан прид. видљив, опипљив, истакнут, визибиљан, јаван, проминентан, нескривен, очевидан, еклатантан, осетан, очит, приметан, упадљив, уочљив, маркантан, конкретан, евидентан, несумњив, јасан, означен, обележен, запажљив, флагрантан, заметан, заметљив, приметљив, провидан *фиј.*, видан, недвојбен, остентативан, материјалан, опажљив, зоран *хрв.* - *сл:* схватљив, присутан, упечатљив

очигледност *ж в.* очевидност

очијукати несврш. непрел. ❶ *в.* видети 1. ❷ *в.* мувати се

очистити сврш. непрел. ❶ (учинити чистим) почистити, обрисати, опрати - *уй.* уредити ❷ раскрчити, распремити, рашчистити

очит прид. *в.* очигледан

очитост *ж в.* очевидност

очуван прид. сачуван, неоштећен, недирнут, цео, читав, неокрњен, неначет, жив, свеж, неразбијен *суж.*, неизбледео *суж.*, непомућен *суж.*

оцепарити сврш. прел. в. украсти
ошамарити сврш. прел. одаламити, ударити, лупити, звизнути, ошинути, клепити, мазнути, мунути, опаучити, пљеснути, опендречити, одвалити, бупити, ребнути, депити, лупнути, љопити, чвргнути, бубнути, лоћнути, пукнути, млазнути, генути, кркнути, шљиснути, клепнути, млатнути, шикнути, опајдарити, бребнути, жвајзнути, крнути, пљуснути, ритнути, ћушнути, марнути, дрмнути, шукнути, акнути, чукнути, ошалапити *фам.*, патосати *фам.*, шљуснути *фам.*, поподити *фам.*, патосирати *фам.*, шорнути *фам.*, рокнути *фам.*, ошајдарити *фам.*, опандркнути *фам.*, ћопити *фам.* - уй: развалити, распалити, треснути - сл: грунути, звекнути

ошинути сврш. прел. ❶ распалити, фијукнути, швигнути, швићнути,

звизнути, оплести, опаучити, опалити (бичем) ❷ в. ошамарити

оштар прид. ❶ в. окрутан ❷ в. подивљао

оштетити сврш. прел. упропастити, покварити, уништити, нагрдити, искварити, унаказити, пореметити, нарушити, поштетити, баталити *арх.*, разбаталити *арх.* - уй. разбити, срушити

оштећен прид. ❶ *йравн.* в. обесправљен ❷ в. покварен 3. ❸ в. огребан

оштрина ж бриткост, рескост, рескоћа, одсечност

оштрити несврш. прел. (~ оловку и сл.) зарезивати, шиљити, наоштровати

оштроуман прид. в. паметан

оштроумност ж ❶ в. таленат 1. ❷ в. памет

ошурити сврш. прел. опећи

Пџ

па узв. ма, ама, аман, хајде, та

пабирчити несврш. прел. в. скупљати

павијан м зоол. в. бабун 1.

павит м бот. (лат. *Clematis vitalba*)
реј: повит, павитина, бела лоза, бела павитина, бела повитина, бела трта, бијела витина, билолоза, булида, вијода, вињуга, кристушева брада, лом, паветина, скорбутина, скреба, скробут, скромутина, стромут, тртовичје, трторина, шепутика, шкробут

павлака ж врхње, милерам

паганин м в. многобожац

пад м ❶ падање ❷ рушење ❸ спуштање ❹ (смањење вредности) снижење, инфлација *стируч.*, срозавање *фам.* ❺ в. неуспех ❻ в. пропаст ❼ в. обронак

падавине ж мн. оборине, падалине, атмосферилије *реј.*

падати несврш. непрел. ❶ (на земљу) рушити се, обрушавати се, сваљивати се, стрмоглављивати се, стропоштавати се - *уй.* пасти ❷ (морално) постртати, срозавати се, ићи ка дну *изр.*

падина ж в. обронак

паж м ▼ *уй.* племић

пажљив прид. ❶ детаљан, исцрпан, ситничав, обухватан, брижљив, тељежит, опсежан, обиман, опширан, прецизан, свеобухватан, минуциозан, у танчине, егзактан, у ситнице, студиозан, у детаље, акрибичан *реј.*, акрибијски *реј.* - *уй.* правилан, танан, солидан, исправан, потпун, стручан, тачан - *сл.* свестран, савестан ❷ будан, обзиран, обазрив, брижљив, смотрен, вигилантан, предострожан, опрезан, концентрисан, брижан, помњив *реј.*, позоран *хрв.* - *уй.* срачунат, тељежит ❸ в. осећајан 1. ▼ *уй.* марљив

пажљивост ж ❶ пажња, брига, прецизност, савесност, педантност, тачност, пунктуалност, опрезност, брижљивост, педантерија, позорност, тељежитост, акрибија *реј.*, помња *хрв.*, помњивост *хрв.* ❷ в. пожртвованост 1. ❸ в. опрезност

пажња ж ❶ пажљивост, брига, прецизност, савесност, педантност, тач-

ност, пунктуалност, опрезност, брижљивост, педантерија, позорност, тељеитост, акрибија *рејџ.*, помња *хрв.*, помњивост *хрв.* ② пажљивост, брижљивост, брига, мар, скрб, старање, заштита, старатељство, брижност, марење, туторство, скрбништво, пажљивост - уј. наклоност, нежност, љубав ③ пажљивост, прибраност, сталоженост, концентрација, концентрисаност, сабраност, фокус, фокусирање, усмереност, будност, усредсређеност, сређеност, хладнокрвност, трезност, трезноћа, трезвеност, смиреност, присебност, напрегнутост, усредоточеност, помња *хрв.*, усредоточење *хрв.*, позор *хрв.*, позорност *хрв.* - уј. обазривост ▼ уј. нежност 1.

пазар м в. сајам

пазарити сврш. прел. купити, набавити, добавити, накуповати, откупити, прибавити, узети *фам.*, намаћи *жарј.*, прискрбити *рејџ.*

пази узв. в. гледај

пазикућа м в. лакеј

пазити несврш. прел. ① (бити обазрив) обраћати пажњу, мислити, бринути, водити рачуна *изр.*, имати у виду *изр.* ② в. неговати ③ (не трошити много нешто) чувати, штедети ④ мотрити, пажљиво гледати, чувати, бити концентрисан

пајац м в. лакрдџаш

пајкан м фам. в. полицајац

пајтати се несврш. в. шуровати

пајташ м фам. в. пријатељ

пакао м ① пандемонијум, хад, подземни свет, ад *рејџ.* ② *фиј.* мука, паћеништво, страхота, патња, беда, агонија, испаштање, паћење, мучење, тортура, страдање, злопаћење, трпљење, страдалништво, мрцварење, издржавање, пролазак кроз муке,

патништво, покора, ход по мукама, трпња, калварија *фиј.*, камен *фиј.*, голгота *фиј.*, враг *фиј.*, бreme *фиј.*, смртни хропац *хрв.* - уј. зло, невоља, проблем, депресија ③ *фиј.* в. врућина ④ в. неред 2.

пакет м (поштанска пошиљка) * - уј. паковање

пакетиф м в. замотуљак

паклен прид. ① в. подивљао ② в. врео

паковање с увијач, амбалажа, папир, омот, овојница, овитак, омотач, овој, папир за пакете *суж.*, папир за увијање *суж.*, дара *арх.*, тара *арх.* и *сйруч.*, пакунг *рејџ.*, пакирање *хрв.* - сл: писмо, пакет

пакосник м в. покварењак

пакост ж ① заједљивост, цинизам, отровност, злоба, малициозност, иронија, сарказам, уједљивост, јеткост, опакост, малигност, изругивање, персифлажа *рејџ.* ② в. злонамерност

пакостан прид. лош, зао, покварен, подао, подмукао, злобан, злоћудан, дијаболичан, охол, опак, безочан, искварен, страховит, поган, неваљао *еуф.*, злочест *фам.*, кваран *фам.*, инфаман *рејџ.* - уј. неморалан в. покварен 1.

пакт м в. савез 1.

паламида ж зоол. (лат. *Sarda sarda*) поланда, пастирица

паланка ж (мањи град) в. град

палата ж вила, замак, дворац, тврђава, утврђење, утврда, конак, двор, резиденција, кула, каштел *рејџ.*, палача *ексйр.*

палеж м паљевина - уј. пламен

палигорка ж в. бабарога

палити несврш. непрел. ① спаљивати, ложити, жећи *рејџ.* ② *жарј.* в.

бежати ③ жарі. в. узбуђивати 2. ④ жарі. в. лагати

палица ж мотка, штап, колац, дрво, тољага, батина, мочуга, шипка, штака, кука, шиба, притка, полуга, прут, кљука *реї.*, такља *реї.*, шпациршток *реї.*, багулин *реї.*, чакља *реї.*, мачуга *рей.*, шибљика *рей.*

палчић м в. кепец

паљба ж испалјивање, пуцњава - суж. плотун, канонада, рафал, баража, салва

паљевина ж палеж - уй. пламен

памет ж интелигенција, ум, проницљивост, разбор, оштроумност, бистрина, умље, разборитост, резон, умност, промишљеност, логос, интелект, префриганост, промућурност, трезвеност, глава, досетљивост, вискреност, луцидност, инвентивност, дух *фиї.*, глава *фиї.*, мозак *фиї.* - уй: знање, логика, логичност, прибраност, мудрост, рационалност, разум - сл: духовитост, одговорност

паметан прид. интелигентан, бистар, виспрен, оштроуман, промућуран, проницљив, оштровидан, разуман, уман, јасновид, разборит, резонски, луцидан - изр. који има даску у глави, који има кликер/кефало - *ексїр.* генијалан, ингениозан - *реї.* фифик, дотупаван, проницав - уй. сналажљив 1., даровит, вичан. инвентиван

паметовати несврш. прел. ① (правити се паметан) мудровати - уй. говорити ② в. размишљати

памћење с меморија, сећање, авиза *рей.*

панађур м *реї.* в. сајам

пандур м фам. в. полицајац

паника ж (изненадан страх који ухвати појединца или групу људи)

узбурканост, избезумљеност, узбуна, пометеност, пометња, помешеност, помамљеност, страхотност, русвај, хаос, фрка *фам.*, распад *жарі.* - уй. неред, страва

панорама ж ① видик, видокруг, обзорје, обзор, поглед, хоризонт, простор обухваћен погледом, доглед, видно поље, видело, визура, кругозор *хрв.* ② *фиї.* в. перспектива

панславизам м свесловенство

пантер м зоол. (звер из породице мачака, лат. *Felis pardus*) *

пантљика ж в. појас

пантљичара ж зоол. (лат. *Cestoda*) тракуља, тракавица *хрв.*

панцета ж в. сланина

паор м в. пољопривредник

папагај м зоол. (лат. *Psittaci*) папига - суж: ара, какаду, лори

папазјанија ж (стање у којем су ствари у кући, соби без реда) в. неред 1.

папига ж зоол. в. папагај

папилотна ж в. виклер

папир м ① хартија, артија *реї.*, *hage арх. реї.* ② в. паковање

папиролошки прид. фам. чиновнички, бирократски, административни

папрен прид. фиг. в. скуп

папрени лисац м бот. (лат. *Polygonum hydropiper*) *реї.* лисац, папрац, биберика, водени бибер, буњак, бухњак, водена биберка, водена паприка, водена паприца, водени папар, јармен, коњска паприка, љутица, љутичевина, папричњак, пиперовина

паприка ж бот. (лат. *Capsicum annuum*) *реї.* долма, бабушара, толунца, чушка, паца, пипер, пиперка, паприца, папрка, попр, специја - суж: бабура, баурача *реї.*, бобошка *реї.*,

шиља, бобошарка *реї.*, буарача *реї.*, бабурача *реї.*, бобушка *реї.*, бобошара *реї.*, феферон, љутика *реї.*, цинче *реї.*, певерун *реї.*

папучар м фам. (мушкарац који је потчињен својој жени) млакоња, шоња, млитавац, поводљивац, слабић, тетка *фам.*, шмокљан *фам.*, млитоња *реї.* - уї. безвезњак

пара ж в. новчић

парабола ж алегорија, метафора - уї. прича 2.

параграф м *йравн.* пасус, ставак *реї.*, артикал *реї.*, ставка *екон. йравн.*, тачка *йравн.*

парадајз м бот. (лат. *Solanum lycopersicum*) *реї.* црвени патлиџан, парадајз, рајчица, помидор, вренак, вучја јабука, домат, златна јабука, јабучица, кавада, петлиџан, рајска јабука, томат, црвен патлиџан

парадигма ж узор, образац, пример - уї. пример

паралелан прид. ❶ (који је у читавој својој дужини једнако удаљен од другог) наспраман ❷ (који се подудара по месту, садржају и времену) в. аналоган

парализован прид. ❶ непокретан, инвалидан - уї. обогашен ❷ *фиї.* в. непокретан 1.

парампарче с ❶ в. крхотина ❷ в. парче 1.

параноичан прид. неверљив, параноидан, психотичан

паранормалан прид. в. натприродан 1.

парати несврш. прел. (~ одећу или слично) кидати, тргати, дерати, цепати, љуштити *реї*

паре ж мн. новац, средства, капитал, лова *фам.*, кинта *жарї.*, кеш *жарї.*, пене *реї.*, монета *арх.* - уї. свота, пла-

та

парити несврш. прел. укрштати (животиње), модификовати (генетски), стварати мешанце, спајати, стварати нову врсту, размножавати, полутачити *арх.*, крижати *хрв.*

парити несврш. прел. пећи, шурити, фурити *фам.*

парница несврш. правн. поступак, процес, распра

парола ж ❶ в. начело 2. ❷ в. лозинка

парох м ❶ парок *реї.*, жупник *реї.*, плован *хрв.*, плебануш *хрв.* ❷ протојереј, поп најстарији по чину у парохии, протопрезвитер, протопоп, прота *фам.*

партиципација ж в. удео

партнер м ❶ (онај који с неким учествује у неком послу, плесу, играма итд.) колега, сарадник, колаборант, струковњак ❷ брачи друг - уї. супруга, супруг, љубавник

парфем м мирис, мирисна водица, колоњска вода - сл. дезодоранс

парче с ❶ комад, део, фрагмент, парампарче, трун, остатак, делић, заломак, одломак, окршак, комадић, крњадак *фам.*, крњетак *фам.*, фрагменат *арх. реї.* - суж: крхотина, окрњак, рбањак *реї.*, рбина *реї.*, рбак *реї.*, ломатак ❷ в. крхотина

пас м зоол. (лат. *Canis canis*, *Canis familiaris*) псето, кер, куче, цукац *фам.*, псина *реї.*, цукела *йої.*

пас м в. појас

пас м *сийрш.* додавање, предавање, давање, достављање

пасиван прид. неактиван, инертан, непродуктиван - уї. лењ, беспослен

пасиониран прид. в. одушевљен

пасионираност ж в. одушевљење

пасифлора ж бот. (лат. *Passiflora in-*

Раса паса

ГРУПА I

пастирски пси и пси терачи стоке

аирески овчар
арденски говедар
аустралијски говедар
аустралијски овчар
аустралијски чувар стада
белгијски овчар
бели швајцарски овчар
бергамски пастирски пас
бобтејл
бордер коли
босерон
брадати коли
бријешки овчар
велшки корги кардиган
велшки корги пемброк
јужноруски овчар
каталонски овчар
комондор
кувас
мајоршки овчар
маремано абруцешки
пастирски пас
муди
немачки овчар
пас св. Мигела
пикардијски овчар
пиринејски овчар дуге длаке
пиринејски овчар кратке
длаке
подхалански овчар
пољски равничарски овчар
пули
пуми
сарлошки вучији пас
словачки пастирски пас
фландријски говедар
холандски коврџави овчар
холандски овчар
хрватски овчар
чехословачки вучији пас
шетландски овчар
шиперки
шкотски овчар - дугодлаки
шкотски овчар - краткодлаки

ГРУПА II

пинчери и шнауцери, молоси и швајцарски пастирски пси

алентејски пастирски пас
анадолски пастирски пас
апенцелски пастирски пас
аргентински пас
атласки пастирски пас
аустријски краткодлаки пинч
бернардинац
бернски пастирски пас
бордошка дога
бразилски пас
бул мастиф
булдог
велики јапански пас
велики швајцарски
пастирски пас
велики шнауцер
дански пас
доберман
ентлебушки пастирски пас
естрелски пастирски пас
јапански борац
југословенски овчарски пас -
шарпланинац
кавказки овчар
канарски пас
кане корсо
крашки овчар
ландсир
леонбергер
мајмунски пинч
мајоршки чувар
мастиф
напуљски мастиф
немачка дога
немачки боксер
њуфаундландски пас
пастирски пас из лабореира
патуљаста пинч
патуљаста шнауцер
пинч
пиринејски мастиф
пиринејски планински пас
ротвајлер
средњеазијски овчар
средњи шнауцер
тибетски мастиф
ховаварт
холандски пинч
црни теријер
шар-пеј
шпански мастиф

ГРУПА III

теријери

амерички стафордски
теријер
аустралијски теријер
бедлингтон теријер
бордер теријер
бразилски теријер
бул теријер
велшки теријер
данди динмонт теријер
енглески патуљаста теријер
ердел теријер
западно шкотски бели
теријер
ималски теријер
ирски теријер
јапански теријер
јоркширски теријер
кери блу теријер
кери теријер
лејкландски теријер
манчестер теријер
мекодлаки пшенично жути
теријер
немачки ловачки теријер
норвички теријер
норфолшки теријер
парсон раселов теријер
слихем теријер
силки теријер
скај теријер
стафордски бул теријер
фокстеријер краткодлаки
фокстеријер оштродлаки
чешки теријер
џек раселов теријер
шкотски теријер

ГРУПА IV

јазавичари јазавичар

ГРУПА V

шпиц тип и примитивни тип паса

акита
аљаски маламут
басењи
гренландски пас
еурасиер
западно сибирска лајка

Расе паса

ибички хрт
израелски овчар
исландски овчар
источно сибирска лајка
италијански волпино *
јапански шпиц
јемландски пас
каи
канарски хрт
карелијски гонич медведа
кишу
корее јиндо дог
лапонски пас
лапонски пастирски пас
лапонски шпиц
мексички голокожи пас
немачки шпиц
норботенски шпиц
норвешки ловачки шпиц
норвешки сиви гонич
норвешки црни гонич
норвешки шпиц
перуански инка пас
португалски хрт
руско европска лајка
самојед
сибирски хаски
сицилијански хрт
тајландски рицбек
фараонски пас
фински шпиц
хокаидо
чау-чау
шведски пастирски пас
шиба
шикоку

ГРУПА VI

гоничи, трагачи и сродне расе

алпски брак јазавичар
амерички лисичар
ариешки гонич
артезијско нормански
басет
артоашки гонич
аустријски равнодлаки
гонич
баварски планински
крвоследник
басет
бигл

бигл зечар
били
босански одбрамбени
гонич - барак
бретањски риђи басет
велики вендејски грифон
велики гаскоњско
сентанжујски гонич
велики енглеско-
француски гонич
велики енглеско-
француски бело црни
гонич
велики енглеско-
француски бело-оранж
гонич
велики оштродлаки
вендејски басет
велики плави гаскоњски
гонич
вендејски оштродлаки
гонич
вестфалски брак јазавичар
вендејски оштродлаки
гонич
вестфалски брак јазавичар
видраш
гонич ракуна
грчки гонич
далматински пас
дункеров гонич
енглески лисичар
ердељски гонич
истарски краткодлаки
гонич
истарски оштродлаки
гонич
италијански гонич -
краткодлаки
италијански гонич -
оштродлаки
југословенски тробојни
гонич
мали гаскоњско
сентанжујски гонич
мали енглеско француски
мат гонич
мали оштродлаки
вендејски басет
мали плави гаскоњски
гонич
немачки гонич

нивернејски оштродлаки
гонич
пас св. Хјуберта - блонхунд
плави гаскоњски гонич
плави оштродлаки
гаскоњски гонич
планински гонич
поатушки гонич
пољски гонич
порцулански гонич
посавски гонич
риђи оштродлаки
бретањски гонич
родезијски рицбек
словачки гонич
смолондски гонич
српски гонич
тиролски гонич
фински гонич
француски тробојни гонич
француско бело оранж
гонич
француско бело црни
гонич
хамилтонов гонич
хановерски крвоследник
харијер
хигенов гонич
холденски гонич
швајцарски гонич
швајцарски нисконоги
гонич
шведски гонич дрвер
шилеров гонич
шпански брдски гонич
штајерски оштродлаки
високобрдски гонич

ГРУПА VII

птичари

аријешки птичар
бурбонски птичар
бургошки јаребичар
вајмарски птичар
велики минстерлендски
птичар
гордон сетер
дрентски птичар
енглески сетер
епањел бретон
ирски црвени сетер
ирски црвено-бели сетер

италијански краткодлаки
птичар
италијански спинон
кортхалсов грифон
мађарска вижла
краткодлака
мађарска вижла
оштродлака
мали минстерлендер
немачки дугодлаки птичар
немачки костретасти
птичар
немачки краткодлаки
птичар
немачки оштродлаки
птичар
овернејски птичар
пикардијски епањел
плати пикардијски епањел
поентер
понт-одмершки епањел
португалски јаребичар
пудлпоентер
сенжерменски птичар
словачки оштродлаки
птичар
стари дански птичар
француски епањел
француски птичар
гаскоњски тип
француски птичар
пиринејски тип
холандски препеличар
чешки фоусек

ГРУПА VIII

**ретривери, цуњавци и
пси за воду**

амерички кокер шпанијел
амерички шпанијел за
воду
барбе
велшки шпрингер
шпанијел
енглески кокер шпанијел
енглески шпрингер
шпанијел
златни ретривер
ирски шпанијел за воду
кламбер шпанијел
лабрадор ретривер
лагото ромањоло
мали холандски пас за лов
птица на води
немачки препеличар
пољски шпанијел
португалски пас за воду
равнодлаки ретривер
ретривер коврцаве длаке
сасекс шпанијел
толинг ретривер
фризијски шпанијел
чизопик ретривер
шпански пас за воду

ГРУПА IX

**пси за пратњу и
разоноду**

белгијски грифон
болоњски пас
бостонски теријер
бриселски грифон
јапански чин
кинески ђубасти
(кукмасти) пас
коврцави бишон

кромфорлендер
ласа алсо
мали брабансон
мали лављи пас
малтешки пас
патуљаста континентал.
епањел
пекинезер
пуг
пудле
тибетски теријер
тибетски шпанијел
тулеарски пас
француски булдог
хавански бишон
чивава
ши-цу
шпанијел краља чарлса

ГРУПА X

хртови

арапски хрт-слуги
авганистански хрт
азавак
велики енглески хрт -
грејхунд
ирски вучји хрт
мађарски хрт
мали енглески хрт-випет
мали италијански хрт
персијски хрт-салуки
пољски хрт
руски хрт - барзој
шко

carnata) *peī*: христово цвеће, богородичин крст, христов венац

пасји трн м бот. (лат. *Hipporhaë rhamnoides*) *peī*: вукодржица, злолесница

пасмина ж в. раса

паства ж верници, стадо

пасти сврш. непрел. (лупнути о земљу) паднути, треснути, бупити, бупнути, срушити се, сурвати се, стропоштати се, сручити се, стрмоглавити се, свалити се, стровалити се,

обрушити се, посрнути - *фам*: окинути, звекнути, звизнути, љуљнути, прострети се, извалити се, пружити се, сложити се, пољубити земљу, љуснути, љоснути, скљокати се, лећи, поринути *peī*., рокнути *жарī*., бетонирати се *жарī*.

пастир м чобанин, чобан, чувар стада, чувар стоке, бачијар *peī*., катунар *peī*., бачар *арх.*, бач *арх.*, бачијаш *арх.*, супашник *арх.*, сточар *рей.* овчар *суж.* - *уй*: козар, говедар

пасторак м в. усвојеник

пасторка ж в. усвојеник

пастрмка ж зоол. (лат. *Salmo turtta fario*) пастрва *хрв.*

пастув м ждребац, ждребе, ајгир *реј.*, пастух *реј.*

пасуљ м бот. (лат. *Phaseolus vulgaris*) *реј.*: грах, бажуљ, бели грах, бели пасуљ, бијели грах, боб, гра, грав, грах-голубњак, грах-рогачић, грах-рожњак, грах-тачкаш, жути пасуљ, лашки боб, опаки боб, пажуљ, пасуљ пузавац, пасуљ тачкаш, пашон, пашуљак, плетенац, почањ, притичњак, приткаш, причанац, причаник, смигаш, тркљанац, тркљаш, фађуо, фажол, фазоли, фасољ, фасул, фашон, фржол, цора, суљпа *жарј.*, суља *жарј.*

патарен м в. богумил

патаренски прид. в. богумилски

патент м изум, откриће, проналазак - уј. апарат

патити несврш. непрел. прел. мучити се, туговати, јадовати, трпети, злопатити се, подносити муке, страдати, гинути *фиј.*, венути *фиј.*, крварити *фиј.*, копнети *фиј.*, боловати *фиј.*, бугарити *ексјр.*, чемерити *реј.*, гристи се *фиј.*, пећи се *фиј.* - уј: кукати, испаштати, јадиковати

патити се несврш. в. мучити се 2.

патка ж ❶ зоол. (лат. *Anas*) пловка - суж: патка крџа, дивља патка, патка крчуга, патка кашикара, патка кржа ❷ *фам.* дезинформација, монтажа, обмана, подвала, заблуда, марифетлук, лажна узбуна, лажна вест, погрешно уверење, изврнута чињеница, нетачно обавештење - уј: лаж, манипулација, измишљотина ❸ в. подвала 1.

патлиџан м бот. (лат. *Solanum melongena*) плави патлиџан, меланцана

реј., баланцана *реј.*, баланчана *реј.*

патник м в. паћеник

патница ж в. паћеница

патња ж (велика бол, обично душевна) мука, паћеништво, очај, агонија, испаштање, паћење, мучење, несрећа, страдање, злопаћење, трпљење, страдалништво, издржавање, велика бол, подношење (бола/муке), патништво, трпња, пролазак кроз муке *изр.*, ход по мукама *изр.*, калварија *фиј.*, камен *фиј.*, голгота *фиј.*, јарам *фиј.*, пакао *фиј.* - уј: зло, депресија, беда, тескоба

патос м. ❶ (доња површина просто-рије) под, тло, тле ❷ в. одушевљење 1.

патријархалан прид. в. старомодан 1.

патрон м в. заштитник 1.

патронажа ж ❶ в. протекција ❷ в. покровитељство 1.

патронат м ❶ в. протекција ❷ в. покровитељство 1.

патуљак м гном, вилењак

патуљаст прид. ❶ (о човеку) в. геџав ❷ (о стварима) в. мали

паћеник м страдалник, мученик, великомученик, невољник, патник, мукотрпник, болник, злопатник, страдалац, мартир, дугопатник, патилац - уј: испосник, светац, монах

паћеница ж сиротица, мученица, бедница, јадница, страдалница, патница, несретница, злосрећница, несрећница, невољница, злопатница, сиротанка, дугопатница, великомученица, мукотрпница, јада *реј.*

паћеништво с мука, беда, страхо-та, патња, брига, невоља, несрећа, испаштање, паћење, напрезање, недаћа, мучење, тортура, страдање, злопаћење, трпљење, страдалништво,

мрцварење, издржавање, тегоба, неугодност, неугода, напаст, велика бол, подношење (боли/муке), пролазак кроз муке, патништво, покора, јад, ход по мукама, трпња, калварија *фиї.*, камен *фиї.*, голгота *фиї.*, враг *фиї.*, бреме *фиї.*, јарам *фиї.*, главобоља *фиї.*, пакао *фиї.* - *уй:* зло, депресија, невоља

паћење с в. паћеништво

пауза ж ❶ предах, одмор, прекид, заустављање, застој, застанак, међучин *суж.*, тајмаут *суж.*, брејк *фам.*, полувреме *сиорџи.*, станка *хрв.* - *уй:* одмор, међувреме, цезура ❷ в. цезура

паук м (врста инсекта, лат. *Arachnoidea*) *

паушалан прид. в. произвољан 1.

пацијент м ❶ (болестан човек) в. болесник ❷ *фиї.* *фам.* в. лудак

пацифистички прид. в. мировњачки

пацов м зоол. (лат. *Rattus rattus*, *R. norvegicus*) штакор, пантагана *реї.*

пашканат м бот. в. паштрњак

пашњак ж ливада, пољана, пропаланак, испаша, ледина, лазина, попас, лаз, зараван, попаша, паша, раван, чистина, попаска, ведрик *реї.*, прогала *арх.*

паштрњак м бот. (лат. *Pastinaca sativa*) *реї:* паштрњак, пашканат, паштрњак, јелинак, крстата трава, пасти-нак, пашкрнат, слатка трава

певати несврш. непрел. прел. појати, певуцкати, певушити, попевати, би-гљисати *реї.*, бигљисати *реї.*, кантати *реї.*, грметити *реї.*, биљисати *реї.*, цврку-тати *фам.*, даворити *арх.*, ладати *арх.*, лалалакати *йої.*, урлати *йої.*, завијати *йої.*, ревати *йої.*, грактати *йої.*, фућка-ти *йої.* *реї.*, тулити *йої.* - *суж:* гангати *реї.*, квирилирати *реї.*, отезати *йої.* -

уй: фалширати

певач м вокални извођач, вокал *фам.*

пегав прид. пиргаст, пегаст, ишаран (пегам), пиргав, педичав *реї.*, абра-шљив *арх.* - *уй:* музгав, богињав

педагог м в. васпитач

педантан прид. ❶ в. уредан 1. ❷ в. тачан 2.

пекар м (онај чије је занимање да пече хлеб и пециво) хлебар *реї.*, ље-бар *реї.*, фурунција *арх.*

пелин м бот. (лат. *Artemisia absinthium*) *реї:* бели пелин, вермут, пеленак, горчика, пелим, осенак

пелцовање с в. вакцинација

пелцовати несврш. прел. ❶ в. вак-цинисати ❷ в. калемити

пенетрација ж продор, продирање, улажење, пенетрирање

пенис м (мушки полни орган) фалус, уд, полни уд, удо, стидник, сполни уд, споловило *хрв.*, пимпек *хрв.* - *фам:* мали, мишко, кобасица, курајло, пи-шић, батина, понос, чунак, дугајло, мој, чундара, ћока, справа, алатка, патка - *нар.* дика, кита, курац, кара - *жарї:* буздован, кобаја, туки, питон, кића - *геч:* пиша, кууре, паче

пеница ж бот. (лат. *Motocilla silvia*) обична грмуша

пентрати се несврш. в. пењати се

пењати се несврш. узвєравати се, верати се, успињати се, обавијати се, вити се, пентрати се, вешати се, ви-југати се, овијати се, провлачити се, кешати се *жарї.*

пењач м ❶ алпиниста, планинар, верач, планинац ❷ верач, повијуша

пењачица ж бот. в. пузавица

пепељаст прид. ❶ в. малокрван ❷ в. сив

перверзан прид. в. развратан 2.

перверзија ж настраност, изопаченост, исквареност, неправилност, разврат, саблажњивост, изопачење, наказност, болест, ружноћа, абнормалност, перверзњаштво, перверзност, ненормалност, противприродност, девијантност, изобличеност, искривљеност, изврнутост, поквареност *еуф.* - *суж:* садизам, содомија

перверзност ж *в.* перверзија

перверзњаштво с *в.* перверзија

перика ж лажна коса, власуља *хрв.*

перина ж *в.* постељина

период м ❶ (временски ~ уопште или раздобље које се одликује неким догађајима) епоха, ера, век, раздобље, интервал, време, доба, доб, етапа, сезона, циклус, ера, размак, одсек времена, мена *арх.* ❷ (~ у развоју нечега) стадијум, степен, фаза

перманентан прид. ❶ *в.* сталан ❷ *форм. в.* обичан 1.

перманентност ж трајност, сталност, константност, устаљеност, дуго-трајност, постојаност, непропадљивост, непотрошивост, дуговечност, неисцрпност, континуитет, стабилитет, неразрушивост, нескршивост, неуништивост, непрестаност, непроменљивост, непрекидност, трајање - *уй:* отпорност, вечност

персона ж *в.* особа

персонал м колектив, кадар, особље, колегијум, чиновништво, штаб, апарат, администрација - *уй:* људство, друштво, влада, екипа

персоналан прид. *в.* личан

перспектива ж *фиг.* ❶ мишљење, знање, становиште, полазиште, гледиште, вид, схватање, стајалиште, видик, мудрост, позиција, назор, аспект, став, духовна ширина, духовни хоризонт, представа (о нечему),

тачка гледишта, дохват, угао гледања, видокруг, поимање ствари, опсег, ширина схватања, визија, уверење, домашај, панорама *фил.*, поглед *фил.*, домет *фил.*, мњење *арх.*, мотриште *реп.*, светоназор *хрв.* - *уй:* разумевање, идеја, начело ❷ *в.* будућност 1.

перуника ж бот. (лат. *Iris florentina*) ирис *реп:* бела перуника, бела ружица, бијели кмин, мирисна перуника, питоми кмин (лат. *Iris germanica*) *реп:* баштенска перуника, богиша, божица, замбак, калуђер, кринка, марин кмин, мачиц, модра лилија, модра перуника, модри жиљ, модри љиљан, небески кађун, пеперуга, питома перуника, плава лелија, преперуга, ружица, сабљица, самбак, хлипавник

перушка ж (лат. *Parus lugubris*) мр-ка сеница

перфектан прид. идеалан, савршен, беспримеран, непрекоран, апсолутан, непоновљив, непогрешив, најбољи, прворазредан, супериоран, неприкосновен, ненадјевив *жарі.*, не-наткриљив *реп.* - *уй:* сјајан, одличан, диван, потпун

перфектно прил. *в.* одлично

перфидан прид. *в.* покварен 1.

перфидник м *в.* покварењак

перфидност ж ❶ *в.* неискреност 1. ❷ *в.* превара 1.

першун м бот. (лат. *Petroselinum sativum*) першин *хрв.* - *реп:* магданос, ак, ач, мајдонос, патесимул, петрожељ, петрусиљ, петрусин, пршун

песимиста м злокобник, баксуз, циник, злослутник, мрачњак, баксузник, мракач, хејтер *жарі.*, црноглеђа *експр.*, кукувија *йоі.*

песма ж спев, попевка, даворија, ствар *фам.*, песан *арх.*, пјесан *арх.*, пјесна *арх.*, тралалајка *шаљ.*, песмотор *форм.*, песмуљак *йоі.*, лумповка

суж., еп суж., епиграм суж. - уй: мело-
дија, песништво

песник м поета., бард, лирик, ли-
ричар, версификатор, рапсод, стихо-
клепац, стихотворац, песмотворац,
елегичар суж.,

Врсте песама

арија	корачница	славопој
балада	лумперајка	славоспев
бећарац	нарицаљка	сонг
буколика	народњак	тралалајка
даворија	пасторала	тропар
еклога	подокница	тугованка
елегија	попевка	успаванка
жалопојка	поскочица	хвалоспев
запевка	ругалица	химна
јадиковка	сватовац	шлагер
јадованка	севдалинка	
коледа	серенада	

песничити се несврш. в. тући се

песништво с поезија, певање, пе-
сничка уметност, песмотворство, сти-
хотворје, стихотворство, песмотворје
експр., стихоклепство *йої.* лирика суж.
- уй: стих, рима, версификација, песма

пета ж в. потпетица

петљати несврш. прел. ❶ варати, ин-
тригирати, роварити, мотати, изми-
шљати, смерати, подметати, сплетка-
рити, мућкати, подваљивати, мутља-
ти, кувати *фиї.*, ковати *фиї.*, бркати
фиї., мутити *фиї.*, бургјати *фам.*,
мунђати *фам.*, муљати *фам.*, возати
жарї., пртљати *реї.*, шуровати *реї.*
❷ в. лагати

петљати се несврш. (бавити се ту-
ђим проблемима) уплитати се, меша-
ти се, упетљавати се, пачити се, пле-
сти се, гледати, туђа посла, забадати
нос *изр.*, бити у свакој чорби миро-
ђија *изр.* ❷ в. бавити се

петпарачки прид. в. неоригина-
лан 1.

петровац м бот. (лат. Agrimonia
europatoria) *реї.* рањеник, овчији чи-
чак, костолом, трава од посеке

петров крст м бот. (лат. Paris qua-
drifolia) *реї.* вранино око, крижарица,
крстац, приштева трава

пећ ж фуруна, грејач, баба *реї.*, бабу-
ра *реї.*, вапненица *реї.*

пећи несврш. прел. (~ храну) шури-
ти, парити, фурити *фам.* - уй. спре-
мати 1.

пех м в. малер

пехар м в. ћуп

пецарош м риболовац, алас, рибар,
речни рибар, удичар, халас *арх.*

пецати несврш. прел. в. ловити

печиво с (ситни пекарски произво-
ди) земичка, кифла, ђеврек, кифлица,
погачица, кроасан, ролница, хлеп-
чић, кајзерица, плетеница, переца -
уј. хлеб, лепиња, тесто

пецкати несврш. прел. (шалити се на
туђ рачун или некога изазивати вер-
бално) в. задиркивати

печалбар м *арх.* радник (у страниј
земљи), гастарбајтер *фам.*

пешадија ж в. војска

пешачити несврш. непрел. в. крета-
ти се

пешке прил. пешака *фам.*, гиљајући
жарї., ногама *форм.*

пешкир м ручник *хрв.*, шугаман *реї.*

пигмеј м в. кепец

пизда м ж нар. ❶ в. покварењак ❷ в.
вагина

пијавица м ж ❶ *фиї.* лихвар, каи-
шар, рекеташ, зеленаш, каматник,
гуликожа, изнуђивач, дерикожа, кр-
вопија, кождер, израбљивач, душо-
губац, стрвинар *фиї.*, лешинар *фиї.*,
шинтер *фиї.* *йої.*, вампир *фам.* - сл:
лопов, зелена мафија *изр.* ❷ зоол. (вр-
ста паразита, лат. Hirudinea) *

пијан прид. припит, поднапит, алкохолисан, опијен, трештен пијан, цирке *жарі.*, као мајка/земља/смук, под гасом - *фам:* нацврц(к)ан, загрејан, нарољан, нацуган, мортус, нашљеман, накресан, ућефлеисан, весео - *жарі:* балзамован, одузет, укуцан, урађен, шљокензи, табла, гасиран, убивен, улетвљен, разваљен, увоштен, разбијен, јанпи, препариран, ушљокан, уциркан, олешен, ушикан, надојен

пијаница м ж в. алкохоличар

пијанка ж банчење, бекријање, алкохолизација, лумповање, пијанчење, лумперај, баханал, лолање, лудовање, жур, коктел, слављење, циркање, рађење, шенлучење, лумпација, бучна прослава, алкохолизирање, посело, разуздана забава, дернек *реі.*, шенлук *реі.*, тулум *реі.*, пијавел *реі.*, теревенка *фам.*, локатив *жарі.*, џумбус *арх.* - уй: весеље, баханалије, прослава, журка, забава - *сл:* вечеринка, певанка *реі.*, оргије

пијанчевати несврш. непрел. в. пијанчити

пијанчење с банчење, бекријање, алкохолизација, лумповање, пијанка, лумперај, баханал, лолање, лудовање, жур, коктел, слављење, циркање, рађење, шенлучење, лумпација, бучна прослава, алкохолизирање, посело, разуздана забава, дернек *реі.*, шенлук *реі.*, тулум *реі.*, пијавел *реі.*, теревенка *фам.*, локатив *жарі.*, џумбус *арх.* - уй: весеље, баханалије, прослава, журка, забава - *сл:* вечеринка, певанка *реі.*, оргије

пијанчити несврш. непрел. прел. банчити, шенлучити, теревенчити, лумповати, лудовати, пити, пијанчевати, пировати, лолати се, проводити се, веселити се, бекријати,

ударати бригу на весеље, гостити се, бучно славити, лумпати, годовати *арх.*

пијаца ж в. базар

пијетет м в. обожавање

пикавац м в. опушак

пилот м авијатичар, ваздухопловац, аеронаутичар, летач, летелац *реі.*, зракопловац *хрв.*

пилула ж таблета, капсула - *суж:* лингвалета, вагиналета

пиљар м в. продавац

пиљити несврш. непрел. в. зурити

пимент м бот. (лат. *Pimenta officinalis*) *реі:* најквирц, клинчићев папар, најквирц, каранфил-бибер

пингвин м зоол. (врста поларне птице, лат. *Aptenodytes forsteri*) *

пир м в. гозба

пирана ж зоол. (лат. *Pygocentrus-ili-Serrasalmus piraya*) пирања, пираја

пирка ж зоол. (лат. *Serranus*) вуковац, вук

пировање с в. гозба

пировати несврш. непрел. шенлучити, теревенчити, лумповати, гостити се, частити се, лудовати, банчити, лолати се, проводити се, веселити се, бекријати, ударати бригу на весеље, пијанчити, бучно славити, лумпати, годовати *арх.* - уй. пијанчити

писар м (службена особа која преписује и региструје списе) ћата - уй. записничар

писати несврш. прел. бележити, записивати, пописивати

писка ж в. ларма 1.

пискав прид. пиштав, пискутав, продоран, крештав, тенорски, танак, оштар, пискутљив

пискавица ж бот. (лат. *Trigonella foenum graecum*) *реі:* грчко семе, свинда, козји рог, божја травица, грохотуша,

грчко сијено, јарчев рог, пјескавица, просац, просеница, просеничак, рога-чићи, рожењача, рожиц, триплат

пискарати несврш. прел. шкрабати, брљати, жврљати, дрљати, шврљати, шарати, чрчкарати, лоше писати, чрчкати, чврљати, мрчити папир

пискутав прид. пискав, пиштав, продоран, крештав, тенорски, танак, оштар, пискутљив

писмо с ❶ (писмена порука) допис, пошиљка, порука суж. ❷ в. азбука

писнути сврш. непрел. в. проговорити

пита ж савијача, штрудла, базламача *реї.*, балзамача *реї.*, басламача *реї.*, злијевка *хрв.*, злевка *хрв.*, разљевуша *хрв.*

пити несврш. непрел. прел. ❶ *йрел.* опијати се, алкохолисати се, цугати, напијати се, банчити, цевчити, локати - *фам:* ударати (по пићу), дудучити, тући (по пићу), разваљивати се, унеређивати се, шљокати, шљемати, разбијати се (од пића), циркати *жарї.*, лешити се *жарї.* ❷ *йрел.* (утољавати жећ) испијати, толити, утишавати, толити жећ, гасити жећ, ублажавати, напајати се, локати, капити *реї.* ❸ *нейрел. в.* пијанчити

питон м зоол. (врста змије удава, лат. *Python recitulus*) *

пиће с алкохол, цирка - *фам:* пијача, цуга - *жарї:* буз, гориво, ћепи, керозин, шљока

пихтије ж мн. аспик, пиктије, лучење, паче, сулц, питије *реї.*, пае *реї.*, мрзлетина *реї.*, луење *реї.*, гољеница *реї.*, хладетина *хрв.*

пиц м бот. (лат. *Charax puntazzo*) шиљац

пицајзла ж в. стидна ваш

пицнут прид. *жарї. в.* накићен

пичка ж нар. ❶ в. вагина ❷ в. кукавица 2. ❸ в. нитков

пиштав прид. пискав, пискутав, шиштав, продоран, крештав, тенорски, танак, оштар, пискутљив

пиштаљка ж звиждаљка, свиралица *реї.*, фућкаљка *фам.*, фућкалица *фам.*

пиштара ж зоол. (лат. *Microtus arvensis*) пишталица, црна чиопа

пиштати несврш. непрел. в. звиждати

пиштољ м револвер, пуца *фам.*, пуцаљка *фам.*, утока *жарї.*, прангија *жарї.*

плав прид. азуран, модар, морскоплав, тегет, небескоплав, боје мора/неба, плаветан *реї.*

плаветнило с ❶ азур, модрило, небеска боја, плавило, плавина, плаветност, модрина, лазур *реї.* ❷ в. ведрина 1.

плагијатор м (који подражава туђа дела) имитатор, фалсификатор, компилатор *фїї.*, лопов *фїї.*, пират *фам.*

плажа ж ❶ обала, купалиште, жал, жало *арх. реї.* ❷ в. обала 1. ▼ уї. купалиште 1.

плакар м гардероба, ормар, орман

плакат м постер, транспарент, плаката *реї.* - суж: проглас, реклама

плакати несврш. непрел. сузити, влажити, грцати, шмрцати, ронити сузе изр., проливати/ронити сузе изр., сузе лити изр., цмиздрити *фам. деч.*, кењкати *фам. деч.*, кмечати *деч.*, цмиздрети *деч.*, слинити *йої.*, јецати *ексїр.*, ридати *ексїр.* - уї. кукати, нарицати, туговати

пламен м ❶ в. ватра ❷ *фїї.* (у очима) сјај, блесак, блештавило ❸ *фїї.* в. занос 1.

пламен² прид. ❶ в. врео ❷ *фий.* в. страстан

пламенац м ❶ в. заставица ❷ в. пекликан

пламеник м в. фитиљ

план м ❶ пројекат, костур, нацрт, концепција, кроки, обрис, слика, приказ, схема, шема, верзија, макета, преглед, скица, замисао, идеја, оквир, предлог, цртеж *фий.*, пројект *хрв.* ❷ (оно што је неко намерио да учини) намера, стремљење, настојање, тежња, жеља, амбиција, хтење, циљ, аспирација, комбинација, замисао, примисао, интенција, наум, накана, тежење, смерање, идеал, промишљај, претензија, смер *реј.*, намишао *реј.* ❸ в. нацрт 1. ❹ в. приступ 1. ❺ програм, распоред, сатиница, итинерар

пландовање с в. лењост

пландовати несврш. непрел. в. ленчарити

планета ж (небеско тело које се врти око звезде) *

Планете сунчевог система са највећим сателитима

(♿) **Меркур**, без природних сателита

(♀) **Венера**, без природних сателита

(♁) **Земља** (Месец)

(♂) **Марс** (Фобос, Деимос)

(♃) **Јупитер** (Јо, Европа, Ганимед, Калисто)

(♄) **Сатурн** (Титан, Мимас, Енкеладус, Тетис, Дион, Реа, Јапетус)

(♅) **Уран** (Миранда, Аријел, Умбријел, Титанија, Оберон)

(♆) **Нептун** (Тритон)

ПАТУЉАСТЕ ПЛАНЕТЕ

(♄) **Церес**, без природних сателита

(♇) **Плутон** (Харон, Никс, Хидра)

Ерис, без природних сателита

планика ж бот. (лат. *Arbutus unedo*) *реј.*: бела планика, планичац, мечје грожђе, јагодица-раст

планина ж *јеојр.* (веће узвишење од 500 м које обично има више врхова) гора, масив *суж.*, височје *реј.* - *уй.* брдо, висоравац

планинар м алпиниста, верач, пењач, планинац

планинац м в. планинар

пласт м в. сноп 1.

плата ж зарада, добит, доходак, накнада, новац, дневница (зарада за један дан), приход, примања, материјална корист, надница, исплата, лични доходак *форм.*, ЛД *форм. арх.*, берива *арх.*, доход *реј.*, заслужба *хрв.*, примитак *хрв.*, плаћа *хрв.* - *уй.* хонорар

платити сврш. прел. отплатити, исплатити, изравнати (трошкове), компензовати, надокнадити, надоместити, намирити, обештетити, подмирити, амортизовати - *уй.* купити

плато м в. раван².

платформа ж в. полазиште 2.

плаћање с враћање (дуга), одуживање, отплата, отплаћивање, измиривање, намиривање, исплаћивање, накнађивање, подмиривање - *уй.* куповина

плаћати несврш. прел. исплаћивати, намиривати, накнађивати, подмиривати, одуживати се, сносити трошак, давати новац, давати накнаду/награду, дрешити кесу *фам.*, машати се цепа *фам.*, талити *фам.* - *суж.*: откупљивати - *уй.* куповати

плаћеник м ❶ надничар, најамник, сезонац, сезонски радник, феријалац, унајмљеник, кулучар, унајмљени радник, мануелац, најамни радник, ајлучар *реј.*, ајлугџија *реј.*, аргат *арх.*, ар-

гатин *арх.*, аргатар *арх.*, аргатач *арх.*, дневничар *рей.* ❷ унајмљени војник, најамник ▼ уй. слуга 1.

плаузибилан прид. в. остварив

плафон м ❶ таваница, свод, строп, небо *реј.*, таван *рей.* - уй. кров, небо ❷ *фам. в.* кулминација

плаховит прид. ❶ в. пргав ❷ в. хировит

плацента ж водењак, овојница, чупаница *реј.*, плодва *реј.*, кошуљица *реј.*, постељица *мед.*, амнион *мед.*, плодница *хрв.*

плачљивац м в. кењавац 1.

плашити сврш. прел. (изазивати страх) страшити, препадати, штрецати, брецати, ужасавати, утеривати страх, лецати *рей.* - уй. заплашити, ужасавати, изненадити

плашити се несврш. ❶ (осећати страх) бојати се, страшити се, страховати, дрхтати, трести се, зепсти, штрецати се *фам.*, клецати *фам.*, лецати се *рей.*, тртарити *фам. реј.* - уй. чувати се 1. ❷ (осећати бригу, стрепњу) стрепити, бринути се, бојати се, секирати се, зазирати, прибојавати се, имати лош предосећај - уй. устезати се

плашљив прид. бојажљив, страшљив, устрептао, у страху, узентован *жарј.* - уй. ужаснут

плашљивац м страшљивац, бојажљивац, кукавица, зентарош *жарј.*

плашљивост ж в. бојажљивост

плашт м в. огртач

пледирати несврш. прел. в. заступати

племенит прид. ❶ човекољубив, пожртвован, несебичан, хуман, човечан, пажљив, мека срца, простодушан, душеван, доброхотан, благонаклон - уй. добар 1., љубазан, сусре-

тљив, дарезљив ❷ в. узвишен 1. ❸ в. милостив

племенитост ж ❶ величина, достојанство, значај, признатост, истакнутост, уваженост, углед, нотабилитет, цењеност, запаженост, угледност, изврсност, знатност, прворазредност ❷ в. пожртвованост 1. ❸ в. несебичност 2. ❹ в. отменост ▼ уй. учтивост

племић м аристократа, господар, великаш, бољар, властелин, аристократ, великодостојник, велможа, госпар *хрв. реј.*, коленовић *реј.*, племенитах *арх. реј.*, човек плаве крви *изр.* - суж: принц, бојар *реј.*, војвода, патрициј, сер, лорд, барон, гроф, спахија, ага, паж

племићи м мн. в. племство

племство с аристократија, елита, властела, племићи, господство, неблес, плава крв, високо друштво, великаши, властелинство, отмени свет, мондено друштво, noblesse *реј.*, крем *фам.*, аристократија *хрв.*

плем м ❶ (ратни ~) заплена, отето ❷ (~ у лову) ловина, лов, одстрел, улов

пленидба ж одузимање, заплена, одузимање имовине, оврха *арх.*, рубачина *арх.*, секвестрација *йравн.*, извршење *йравн.*

плес м игра, игранка, бал, ђуска *фам.*

плесати несврш. непрел. играти, поскакивати, одскакивати, ђapati се, балати, ђипати, ђускати *фам.*, скакутати *фам.*, танцати *фам.*, чагати *фам.*, хопсати *фам.*

плесач м играч, балетски играч балетан *суж.*,

плесачица ж играчица, балетска играчица *суж.*, балерина *суж.*

плеснив прид. в. мемљив

плетеница ж ❶ кика, вितिца ❷ в. лепиња

Врсте плеса

балет	валцер	менует	свинг	фламенко
бечки валцер	казачок	модерни плес	сиртаки	фокстрот
болеро	кан-кан	полка	стискавац	хула
босанова	коло	полонеза	танго	чардаш
брејк-денс	ламбада	рокенрол	тарантела	чарлстон
буги-вуги	лимбо	румба	твист	ча-ча-ча
диско	мазурка	салса	транс	шутка
енглески	мамбо	самба	трбушни плес	

плетенка ж балон, демижон, демижонка, демижана *реј.*

плећа ж мн. в. лећа

плех оркестар м банда, лимена музика, променадни оркестар, збор свирача, војна музика, плех-музика, плацмузика *арх.* - сл: оркестар, дувачки оркестар

плиска ж зоол. (лат. Motocillidae) пастирица в. корице

плитак прид. ❶ површински, плочински *реј.*, вадозан *реј.* ❷ *фиј.* в. глуп

плиткоуман прид. в. недотупаван

плиш м сомот, баршун, кадифа, велур, самот *реј.*, кадива *арх.*

пловити несврш. прел. плутати - суж: бродарити, крстарити, једрити, сплаварити, скеларити - уй. возити се

плод м ❶ воћка, воће ❷ *фиј.* в.. резултат

плодност ж берићетност, издашност, родност, претилина, плодоносност, фертилитет

плодотворност ж в. стваралаштво

плот м тараба, заграда, ограда

плотун м ❶ салва ❷ в. палба

плоча ж в. албум

плочник м тротоар, пешачка стаза *форм.*, ногоступ *хрв.*

плус' взн. *фам.* и, и још, онда, затим

плус' м рчц. (знак за сабирање) више, и

плућник м бот. (лат. Lichen islandicus) *реј.*: исландски лишај, исландска лихена, изландска плетика, горјански мах, бохински мах, исландска маховина, ертенска трава, планинска маховина, штитарка

плућњак м бот. (лат. Pulmonaria officinalis) *реј.*: медуника, медуњак, медуница, великданче, велик-данче, грудњанка, кудравац, лисјац, лисац, медунак, медуниче, плућница, џигеричњак

пљачка ж ❶ крађа, отимачина, грабеж, лоповлук, јагма, гусарство, лоповштина, пиратство, пиратерија, лупештво, хајдучија, похара, пороб, покрада, поткрађа, грабеж, мажњавање *фам.*, разбојништво, утаја *суж.*, провала *суж.*, татбина *арх.*, лора *арх.* - уй. превара и злочин ❷ в. плагијат ❸ в. неморал 2.

пљачкање с в. разбојништво

пљачкати сврш. прел. (отимати имовину и новац, или продавати по превисокој цени) красти, пустошити, харати, харачити, пленити, пељешити *фам.*, черупати *фам.*, љуштити *фам.*, стригати *фам.*, драпати *фам.*, линдрати *жарј.*, драти *жарј.*, лешити *жарј.*, марисати *жарј.*

пљачкаш м бандит, разбојник, одметник, преступник, лупача, крадљивац, делинквент, отимач, провалник, шатровац, луталица, фуњара, гангстер, хаин *реї.*, харамија *реї.*, пустахија *арх.*, куче *йої.* - уї: вуцибатина, нитков, битанга, пробисвет, силеџија, злочинац - сл: издајица, кривац, мафијаш, убица, криминалац

пљачкаштво с в. разбојништво

пљескање с тапшање, аплауз, похвала, одушевљење, овације, одобравање, пљесак, хваљење

пљескати несврш. непрел. тапшати, аплаудирати, одобравати, поздрављати, хвалити

пљеснути сврш. прел. в. ошамарити

пљувати несврш. непрел. прел. ❶ *неїрел.* пљуцкати, испљувати, шлајмарити *жарї.* ❷ *їрел.* *фиї.* в. понижавати

пљувачка ж бала, испљувак, хракотина, балац, шлајм, баљега, пљуванка, балган, пљувака, пљувача, шлајмарица *жарї.*, шмркаљ *хрв.*, шмркља *хрв.* - сл: слуз, пена, шмрк

пљуга ж фам. в. цигарета

пљусак ж ❶ (јака и нагла киша) * - уї. киша ❷ *фиї.* в. (велика количина нечега што се брзо креће, пада) бујица, поплава, киша, река, навала, провала - уї. мноштво

пљускати несврш. непрел. прел. в. млатити 1.

побацити сврш. непрел. абортирати, прекинути трудноћу, прерано родити, претпети абортус, изнебити *реї.*

побачај м абортус, киретажа, прекид трудноће, пометнуће *реї.*, помет *реї.*

победа ж тријумф, добиће *арх.*

победити сврш. прел. ❶ савладати, тријумфовати, покорити, поразити, надвладати, славити *неїрел.*, потући, надиграти, свладати, дотући, погазити, прегазити, згазити, сломити, скршити, извојевати победу, посести, обрвати, надмашити, превагнути, надскочити, надвисити, опхрвати, оборити, надићи, схрвати, однети победу, матирати *фиї.*, потчинити, обурвати, превладати, надјачати, нокаутирати *фиї.*, докрајчити *фиї.*, пребити *фиї.*, појести *фиї.*, срезати *фиї.*, помлатити *фам.*, добити *фам.*, надгорњати *реї.*, уништити *жарї.*, побости заставу *изр.*, бацити на колена *изр.*, узети меру *изр.* ❷ прославити, крунисати се, окрунити се, овенчати се, тријумфовати, наградити, стећи награду, успети ▼ уї. разорити

победник м победилац *арх.* - уї. првак 1.

побеђен прид. свладан, савладан, поражен, потучен, надигран, дотучен, надјачан, превагнут - *фам.* погажен, згажен, прегажен, сломљен, разбијен, скршен, опхрван, надмашен, надскочен, надвишен, оборен, надјачан, добијен, добивен, докрајчен, матиран *фиї.*, нокаутиран *фиї.* - уї. уништен

побенавити сврш. непрел. в. полудети

побеснео прид. необуздан, разгневлён, помахнитао, разјарен, агресиван, избезумљен, разгоропађен, безуман, распаљен, разуздан, помаман, полудео, узаврео, разљућен, прокључао, луд од беса, незадржив, безглав, изван себе, узаврео, подивљао, неприсебан, распамећен, олујан, фуриозан, паклен - уї: бесан, изнервиран, ватрен, сулуд, луд, јаростан

побеснети сврш. непрел. (много се

изнервирати) помахнитати, разбеснети се, подивљати, излудети, помамити се, распомамити се, букнути, планути, наљутити се, праснути, ражестити се, разљутити се, експлодирати, узаврети, запенушити, прокључати, запенушати, прекипети, разгневити се, распалити се, успламетити, побенавити *фам.*, подилејисати *фам.*, шизнути *фам.*, изгубити памет *изр.*, пошизети *фам.*, вриснути *фам.*, подилканити *жарі.*, изгубити власт над собом *изр.* - *уй.* полудети, наљутити се

побећи сврш. непрел. ❶ (успети трком измаћи некоме) умаћи, умакнути, измаћи, одјурити, одјездити - *фам.* збрисати, киднути, клиснути, отпрашити, одмаглити, отперјати, стругнути, здимити, шмугнути, нестати, изветрити, фурунути, запалити ❷ (пагло отпутовати на друго место) пребећи, емигрирати ❸ *в.* напустити

побијање с *в.* противност

побијен прид. оборен, оповргнут, оспорен, демантован, одбачен, негипан, одбијен, занијекан *хрв.*

побити сврш. прел. *в.* поубијати

побити се сврш. *в.* потући се

поблесавити сврш. непрел. *в.* полудети

побожник м верник, правоверац, теист, богоугодник, богомолац, побожињак

побожност ж ❶ веровање, богоугодност, смерност - *уй.* религија

побољшање с ❶ прогрес, раст, пораст, повећање, помак, напредак, цветање, експанзија, опорављање, просперитет, развој, опоравак, процват, одмицање, успон, бољитак, помицање, усавршење, уздизање, промена набоље, корак напред, позитивно кретање, оздрављење *фил.*,

ескалација *фил.*, аугментација *реп.*, побољшица *реп.*, од горег ка бољем *изр.* асанација *мед. сѝруч. суж.*, - сл: благостање, увећање, излечење ❷ бољитак

побољшати сврш. прел. (учинити бољим, новијим) усавршити, надоградити, доградити, набуцити *фам.*, скалабуцити *фам.*, збуцити *жарі.*

поборник м *в.* поклоник

побратим м (пријатељ кога је његов пријатељ узео за брата) побрат - *уй.* пријатељ, саборац

побрканост ж *в.* неуредност

побуда ж (покретач за неку одлуку или радњу) подстрек, разлог, подстицај, стимуланс, мотивација, мотив, импулс, ињекција *фил.*, мотор *фил.*, подражај *хрв.*, потицај *хрв.*

побудити сврш. прел. *в.* подстаћи 1.

побуђивати нескврш. прел. *в.* наводити

побуна ж ❶ буна, устанак ❷ *в.* отпор 1.

побуњеник м (онај који диже буну против политичке власти) бунтовник, устаник

поваздан прил. *в.* стално

повез м *в.* корице

повезан прид. ❶ *в.* везан ❷ (који је повезан на какву мрежу) спојен, конектован, прикачен, у вези, у контакту, скопчан *фам.* ❸ (који је умешан у неку ствар) умешан, спојен, уплетен, упетљан, здружен, инволвиран, у вези, спучен *реп.*, скопчан *фам.*, спетљан *фам.*, у игри *фам.*

повезаност ж веза, релација, однос, блискост, корелација, паралелност, додир, сродство, сродност, корелативност, међуоднос, узајамност, спојеност, интеракција, суоднос, суодност, хомогеност, спојивост, ве-

заност, сраслост, упоредивост, здруженост, унија, вежа *реј.*, подобност *арх.*, нексус *стйруч.*, успоредивост *хрв.*, сукладност *хрв.* - *уй:* импликација, пријатељство, сличност

повезница ж в. посредник 2.

повереник м в. посредник 1.

поверење с (вера у некога) поуздање, кредибилитет, поштовање, веровање, вера - *уй.* углед

поверљив прид. в. привржен 1.

поверљивост ж в. приврженост 2.

поверовати сврш. прел. уверити се, осведочити се, доћи до уверења, видети на властите очи, стећи уверење, видети својим очима

повест ж ❶ в. историја ❷ в. прича 1. и 2.

повести сврш. прел. ❶ одвести, испратити, отпратити, узети за руку *изр.* ❷ в. подстаћи 2. ❸ (~ колима) одвести, превести, одбацити *фам.*

повећавање с увећавање, увећање, нагомилавање, пораст, раст, гомилање, прилив, акумулација, концен-трација, доток, прираст, скупљање, појачавање, притицање, дотицање, навирање, повећање, потенцирање, агломерација, притјецај *хрв.* - *уй.* прогрес

повећавати несврш. прел. (чинити да нешто буде веће) укрупњавати, увећавати, потенцирати - *уй.* снажити

повећан прид. ❶ чен ❷ в. отечен

повећање с в. повећавање - *уй.* прогрес

повећати сврш. прел. (учинити да нешто буде веће, крупније, обимније) укрупнити, увећати, нагомити, наталожити, згрнути - *уй.* оснажити

повећати се сврш. ❶ (постати већи, крупнији, обимнији) порастати,

нарасти, увећати се, нагомити се, укрупнити се, наталожити се - *уй.* порастати ❷ в. отећи

повијати несврш. прел. в. кривити

повијуша ж в. павитина

повика ж в. ларма 1.

повити сврш. прел. превити, фачловати, бандажирати, зафачловати, уфачловати, умотати/замотати руку/ногу, ставити завој/облогу, превити рану/прелом, привити

повлађивање с улагивање, удво-равање, удворба, галанција, удварање, подилажење, ласкање, ласка, хваљење, качење *реј.*

повлађивати несврш. прел. ❶ в. угађати ❷ в. подилазити

повластица ж (ексклузивно право које је неком дато) привилегија, погодност, бенефиција, предност, право, част - *уй.* корист, задовољство

повлачење с ❶ дефанзива, одступање ❷ в. оставка ❸ в. поништење ▼ *уй.* бекство 1.

повлачити се несврш. ❶ в. потуцати се ❷ в. бежати

поводац м огрлица, оковратник, каиш, огрљак, колајна *фам.*, литар *реј.*

поводом прил. в. аконто 2.

повољан прид. в. погодан

повољност ж прикладност, при-мереност, подесност, ваљаност, аде-кватност, децентност

повратак м враћање, долазак, кам-бек *фам.*

повратити сврш. прел. в. вратити

повраћај м в. кусур

повраћати несврш. прел. ❶ ригати, ригљати *фам.*, бљувати *фам.*, бацати пеглу *жарј.* ❷ в. враћати

повредити сврш. прел. ❶ (нанети физичку повреду некоме) озледити, ранити, ледирати *реј.* ❷ (душевно ~)

увредити, ранити, ујести *фиї.*, убоности *фиї.* - уй. узнемирити 2., растужити ③ (~ закон и сл.) нарушити, погазити

повређивати несврш. прел. ① жалостити, растуживати, узнемиравати, потресати, јадити, наносити бол, индигнирати, ојађивати, уједати за срце *изр.*, погруживати *реї.* ② в. понижавати ③ (наности физичке повреде) в. тући

повремено прил. понекад, каткад, покаткад, покадшто, некада, с временом на време, по који пут, по неки пут

повртар м в. вртар

повртларство с ▼ уй. пољопривреда

поврће с (општи назив за биљке које се користе као људска храна) површке

Поврће

артичока	кромпир	спанаћ
бели лук	купус	тиква
блитва	лубеница	тиквица
боранија	паприка	целер
броколи	парадајз	црни лук
зелена	пасуљ	чичока
салата	патлиџан	шаргарепа
келераба	раштан	шпаргла
кељ	ротквица	
краставац	рукола	

поврх пред. в. изнад

површан прид. ① (који се ограничава само на оно једноставно, видљиво) половичан, плитак, поједностављен, лежеран, комотан, несавестан уй. непажљив, лакомислен, хировит ② (који ради површно) немаран, траљав, шантав, аљкав, овлашан, пребрз, брзоплет - уй. непажљив

површински прид. в. плитак 1.

површност ж в. непажња, небрига,

половичност, плиткоћа, поједностављивање, небрижљивост, непажња, нехај, лежерност, несистематичност, неодговорност, необзирност, несређеност, комоција, комотност, немање, комодитет, необазирање - уй: лењост, пропуст

повући сврш. прел. ① потегнути, узети - уй. зауставити ② в. поништити

повући се сврш. абдицирати, одступити, дати оставку, одрећи се од престола, повући се с (владарског) положаја

повучен прид. ① в. недруштвен ② в. срамежљив 1.

погађати несврш. непрел. прорицати, гатати, претказивати, предвиђати, гледати судбину, одгонетавати, предсказивати, најављивати, гледати у длан, бајати, унапред видети, врачати, видети (будућност), пророковати, читати *фиї.*, казати *фиї.*, казивати *фиї.*, цопрати *реї.*, бацати карте *фам.*, проказивати *арх.*, бахорити *реї.* - суж: окретати карте *фам.*, гледати у шољу, гледати у пасуљ, отварати тарт, гледати у карте

погађач м в. пророк

погазити сврш. прел. в. разорити

поган ж в. измет

поганија ж олош, клика, булумен-та, камарила, шљам, жгадија, светина (проста), банда, мангупарија, руља, компанија, отпад, багра, циганлук, гамад, пропалице, полусвет, подземље, клан, клатеж, котерија, мафија *фиї.*, бараберија *реї.*, клапа *реї.*, лацманија *реї.*, шквадра *реї.*, фајта *реї.*, ксиндл *реї.*, фаланга *фам.*, талог *фам.*, циганија *фам. нар.*, багажа *фам.*, фукара *нар.*, од зла оца а од горе мајке *изр.*

поганити несврш. прел. загађивати, блатити, прљати, брљати, вашарити, мазати, каљати, мрљати, брложити,

гадити, чинити нешто гадним, мрсити, мељати *фиі. реиј.*, свињити *фам.*, стрвити *реиј.*, смрадити *реиј.*, брљугати *реиј.*

поганост ж в. неискреност 1.

погача ж в. лепиња

погибељан прид. ❶ вратоломан, опасан, пустилован, ризичан, ризикантан, пресмион, тегобан, изазован, несигуран, неизвесан, ђавољи *фиі. - уј.* непромишљен ❷ в. погубан

погинути сврш. непрел. изгубити живот, изгубити главу, страдати, настрадати, фатално страдати, умрети насилном смрћу *изр.*, забити нос у ледину/земљу *изр. фам. - уј.* умрети

поглавар м в. владар

поглед м ❶ *фиі.* начело, веровање, уверење, вера, убеђење, гледиште, осећај, схватање, мото, поставка, теза, кредо, вјерују, теорија, увереност, уздање, супозиција, убеђеност ❷ *фиі.* в. полазиште 1. ❸ в. панорама 1. ❹ (начин на који неко гледа) израз ❺ (моћ гледања) вид

погледавати несврш. непрел. в. видети 1.

погледати сврш. прел. (чулом видети примити) угледати, видети, запазити, осматрити, уочити, спазити, шмекнути, разабрати, снимити *фам.*, уловити оком *фам.*, ђанити *жарі.*, ошмекати *жарі. - уј.* гвирнути

погодан прид. пристао, адекватан, примерен, прикладан, згодан, одговарајући, подесан, повољан, подобан, доличан, еквивалентан, сврсиходан, целисходан, добар *фам.*, ваљан *нар.*, кореспондентан *форм.*, шестан *арх.*, опортун *реиј. - уј.* пожељан

погодба ж в. пристанак 2.

погодити сврш. прел. ❶ предвидети, проценити, најавити, наслутити,

прорећи, прорачунати, предсказати, испрогнозити, видети унапред, нагледити ❷ в. растужити

погодити се сврш. ❶ в. договорити се ❷ в. уговорити

погодност ж в. прикладност

погодовати несврш. безл. (бити по укусу, вољи) в. пријати ❷ в. користити

погон м ❶ (*јр:* ставити у ~) кретање, употреба, покрет, рад ❷ (~ у фабрици) постројење ❸ (сила која нешто покреће) енергија

погоршати сврш. прел. (учинити неког или нешто горим) уназадити, покварити, променити нагоре, нашкодити (нечему), регресирати - *уј.* уништити

погрда ж врећање, псовка, увреда, псовање, хуљење, непристојност, омаловажавање, срамоћење, хула, погрдне речи, ружење, инвектива *арх.*

погреб м сахрана, спровод, испраћај, покоп, укоп

погрешан прид. (који одудара од исправног) нетачан, неправилан, наopak, неточан *хрв.*

погрешити сврш. прел. ❶ (направити грешку) забрљати, згрешити, упрскати, преварити се, промашити, омашити, засрати *нар.*, зајевати *нар. - уј.* покварити ❷ промашити, не погодити

погрешка ж в. омашка 1.

погром м в. помор

погубан прид. фаталан, кобан, злослутан, судбоносан, високоризичан, разоран, смртоносан, убитачан, погубељан, несрећан, самоубојствен, врло опасан, зао, самоубилачки *фиі. - уј.* штетан, опасан

погубити сврш. прел. в. убити

погубљен прид. *фам. в.* збуњен

погубљење с убиство, смакнуће, егзекуција, ликвидација, лишавање живота, хомицидијум *рей.*, уморство *хрв.*, убојство *хрв.*

под' м. (доња површина просторије) патос, тло, тле

под' пред. в. испод

подагра ж в. артритис

поданик м в. слуга 1.

поданички прид. ❶ потчињен, по-силнички, подређен ❷ (који нема слободу) зависан, овисан, потлачен, потчињен, подјармљен, неслободан, покорен, покорнички, вазалски, ропски, субординиран *форм.*,

подао прид. лош, зао, покварен, злобан, подмукао, пакостан, злоћудан, дијаболичан, охол, opak, безочан, искварен, страховит, поган, неваљао *еуф.*, злочест *фам.*, кваран *фам.*, инфаман *рей.* - уй. неморалан в. покварен 1.

податак м сазнање, информација, чињеница - уй. информација 1.

податност ж в. несебичност 2.

подаци м мн. в. рукопис

подашан прид. дарезљив, великодушан, широкогруд, галантан, добар, племенит, хуман, самилостан, добротворинитељски, несебичан, добротворни, милосрдан, човечан, алтруистички, филантропски - *сл.* широк, милостив, човекољубив, мек, саосећајан, толерантан, господски

подбадати несврш. прел. в. зачикавати

подбадач м в. хушкаш

подбацити сврш. прел. (не оправдати очекивања) разочарати, изневерити, заказати, затајити, оманути

подбел м бот. (лат. *Tussilago farfara*) *рей.* арпинц, бељушка, биложива, бје-локопитњак, бјелушина, виноградска

копачица, водени подбио, елпејж, јурјовка, клобчич, клобчичје, коњска стопиња, коњски лопух, коњско копито, копашица, лапух, лапушчак, лепиш, лепје, лепук, лепух, лепушчек, лесковача, лопук, лопушац, лупинек, марта, мартица, одсег, оселски лопух, оселско копито, основа стопина, подбела, побелек, подбељ, подбео, подбијел, подбил, подбила, подбиљ, подбио, подбјел, подбјелица, поточенца, прави лапух, пролист, пустица, репинц, репух, свињарица, сподбел, стипор, тутун-лепух, штипор

подбости сврш. прел. в. наговорити 1.

подбунити сврш. прел. в. наговорити 1.

подбуњивање с в. подстицање

подбуњивати несврш. прел. в. подстицати 1.

подбуњивач м в. хушкаш

подбуо прид. в. отечен

подвала ж смицалица, интрига, подлост, препреденост, сплетка, препредењаштво, ујдурма, подмуклост, подметање, псина, малверзација, игра *фам.*, комбинација *жарі.*, муљање *жарі.* - уй. лаж, лицемерје, прева-ра

подвалити сврш. прел. сместити, потурити, протурити, наместити, подметнути, прогурати - уй. прева-рити

подваљивати несврш. прел. в. пел-тљати 1.

подвиг м в. резултат

подвући сврш. прел. акцентовати, нагласити, истаћи, назначити, апо-строфирати, потенцирати, истакну-ти, поцртати, напоменути, потцрта-ти *хрв.*

подвучен прид. в. означен

подговарати несврш. прел. в. под-стицати 1.

подеран прид. в. похабан 1.

подеранац м в. одрпанац 1.

подесан прид. в. угодан 1.

подесити сврш. прел. ① променити (учинити друкчијим/различитим), преобликовати, дати нов облик, изменити, прилагодити, адаптирати, прерадити (~ музику), преиначити, преокренути (~ стање), преобличити, примерити (~ узрасту), структуисати, преправити (~ одећу), реформисати (~ универзитет), средити *фам.*, ишћашити *жарі.*, унети промене/измене *форм.*, модифицирати *хрв.*, реформирати *хрв.*, преформулирати (~ реченицу) *хрв.* - сл: прерушити, уредити, окренути, устројити, изврнути, ретуширати, ускладити ② в. изменити 1.

подешавање с в. привикавање

подивљалост ж в. махнитост 1.

подивљао прид. побеснео, разгневлен, дивљи, помахнитао, разјарен, агресиван, избезумљен, разгоропађен, безуман, распаљен, разуздан, помаман, полудео, луд од беса, незадржив, безглав, изван себе, узаврео, неприсебан, распемаћен, олујан, фуриозан, паклен - уй: бесан, изнервиран, ватрен, сулуд, луд, јаростан

подивљати сврш. непрел. (много се изнервирати) помахнитати, разбеснети се, побеснети, излудети, помамити се, распомамити се, експлодирати, узаврети, запенушити, побенавити *фам.*, подиљејсати *фам.*, шизнути *фам.*, изгубити памет *изр.*, пошизети *фам.*, вриснути *фам.*, подилканити *жарі.* - уй. полудети, наљутити се

подигнути сврш. прел. ① (померити нагоре) дигнути, дићи, одигнути

② отхрани, васпитати, одгојити, оспособити, подићи, образовати, ишколовати, однеговати, дигнути, припремити за живот, извести на прави пут, поставити на ноге

подијум м позорница, бина, сцена, платформа, плато, узвишење, стејц *жарі.*, естрада *арх.*

подилазити несврш. прел. улагивати се, додворавати се, увлачити се, повлађивати, ласкати, умиљавати се, ићи низ длаку *изр.*, чепити се *фам.*, чмарити се *жарі.* *вулі.* - уй. угађати

подиљејсати сврш. непрел. *фам.* в. полудети

подићи сврш. прел. в. подигнути

подићи се сврш. в. попети се

подјармљен прид. (који није слободан) в. потчињен

подјармљен прид. в. покорен 1.

подјармљеник м в. роб

подјармљеност ж потлаченост, ропство - уй. обесправљеност, поређеност

подједнак прид. в. једнак

подлац м (лош, покварен и зао човек) нитков, бедник, бараба, безочник, дволичњак, лицемер, хуља, битанга, изрод, гад, безобразник, превртљивац, хипокрит, препредењак, бесрамник, покварењак, лош човек, бестидник, подмуклица, ђаво, ништарија, адраповац, сплеткарош, проби-свет, проклетник, мутивода, дрзник, псето, цукац, уштва, неваљалко, пропалица, нечасник, притворица, неваљалац, преварант, злобник, не-човек, злоћа, вуцибатина, симулант, непоштењак, пакосник, перфидник, гуја, цукела, мамлаз, протува, коњ, бирташ, морална наказа, смутљивац, заплотњак, балабандер, двоструки играч, берекин, муфљуз, морални

имбецил, мутикаша, живина, од некога, ништавац, нико и ништа, неотесанац, хипокрита, претворник, зао човек, препреденко, особа с два лица, безвредник, животиња, бескичмењак *фиї.*, крмак *фиї.*, смеће *фиї.*, морална нула *фиї.*, погрда *фиї.*, крпа (од човека) *фиї.*, поган *фиї.*, акробата *фиї.*, морално смеће *фиї.*, прасац *фиї.*, поганчина *фиї.*, свиња *фиї.*, антихрист *фиї.*, ђубре (од човека) *фиї.*, покварен као мућак *фиї.*, палаворда *реї.*, претворица *реї.*, дволичник *реї.*, љигавац *фам.*, љига *фам.*, гнус *фам.*, смрад *фам.*, смрдљивац *фам.*, фукара *нар.*, пичка *нар.*, курвин син *нар.*, рђа *нар.*, шугавац *нар.*, нечастива сила *нар.*, гном *нар.*, пизда *нар.*, дркација *нар.*, брука *нар.*, шуфт *реї.*, угурсуз *арх.*, фарисеј *арх.*, апсолутна нула *арх.*, галијот *арх.*, хахар *арх.*, ванцага *арх.*, фарабут *реї.*, претварало *реї.*, одљуд *реї.*, стодлака *реї.*, богомољац *йої.*, химбеник *хрв.* - уї: гњида *фиї.*, простак, скитница, улизица, ласкавац, хулиган, враголан

подлога ж ❶ в. основа 1. ❷ в. полазиште 2.

подложен прид. в. покорен 1.

подлост ж ❶ в. неискреност 1. ❷ в. превара 1.

подметање с в. превара 1.

подметати несврш. прел. в. петља-ти

подметач м в. оговарач

подметнут прид. намештен, потурен, протурен - уї. лажан, неприродан, фиктиван, измишљен

подметнут прид. в. неаутентичан

подметнути сврш. прел. (кришом неком нешто ставити или сместити) подвалити, потурити, протурити, наместити, сместити, напаковати, прогурати - уї. преварити

подмирење с в. исплата

подмићивати несврш. прел. в. поткупљивати

подмукао прид. ❶ в. злобан ❷ в. препреден 1.

подмуклица ж в. покварењак

подмуклост ж ❶ в. неискреност 1. ❷ в. превара 1.

поднадути се сврш. в. отећи

поднапит прид. (мало пијан) опијен, припит, загрејан *фам.*, весео *фам.* - уї. пијан

поднети сврш. непрел. (издржати нешто неугодно) истрпети, претрпети, издржати, отрпети, преживети, препатити, пропатити, проћи кроз ватру и воду *изр.*, проћи сито и решето *изр.*, прогурати, изаћи на крај *изр.*

подозрење с опрез, опрезност, обазривост, дистанцираност, сумња, сумњичавост, сумњање, резерва, резервисаност, неверовање, неповерљивост, ограда, суздржаност, суздржљивост, неверица, бојазан, скептичност, скептицизам, затвореност, пажљивост, будност, смотреност, суспективност *реї.* - уї. брига 1.

подоста прил. в. много

подрастао прид. *реї.* в. велик 2.

подређен прид. ❶ потчињен, посилнички, поданички ❷ в. покорен 1.

подређени м в. слуга 1.

подређеност ж инфериорност, зависност, субординација, другокласност, потчињеност, субординираност, инфериоран положај, мања вредност, понизност, овисност, нижи положај - уї. подјармљеност

подрезивање с скраћивање, поткраћивање, краћење, резање, абревијација *сїруч.*

подрепак м в. полтрон

подрепица м ж в. полтрон

подржавати несврш. прел. в. соколити 1.

подривачки прид. превратнички, субверзиван, револуционаран, рушилачки, разоран, антидржавни

подробан прид. в. прецизан 1.

подробно прил. аналитички, темељито, критички, детаљно, методично, просуђивачки, аналитски, евалуаторски, темељно, рецензентски, оцењивачки

подругивати се несврш. в. подсмевати се

подрум м сутерен, подрумска просторија, клет *реј.*, потходник *реј.*

подручје с ❶ в. домен ❷ в. окружење 1. ▼ уј. енклава

подрхтавање с вибрација, њихање, треперење, дрхтање, вибрирање, струјање, осцилација, трептање, трептај, дрхтај, лелујање, титрање, титрај, ландарање *фам.*

подрхтавати несврш. непрел. в. дрмати се

подршка ж ❶ охрабрење, помоћ, потпора, узданица, олакшање, умирење, духовна подршка, окрепа, постамент, подупирач - уј: стуб, мелем ❷ в. једногласност ❸ *фиј.* в. протекција ❹ в. основа 1. ❺ в. узданица 1.

подсетник м в. нотес

подсећање с присећање, сећање, ретроспектива, осврт, евокација, поглед уназад, дозивање у сећање

подсмевати се несврш. ругати се, изругивати се, подругивати се, исмевати (неког), подсмехивати се, спрдати се - уј. шалити се, понижавати, вређати, срамотити

подстаћи сврш. прел. покренути, ангажовати, нагнати, потакнути, подстрекнути, понукати, активира-

ти, побудити, навести, наговорити, потаћи, подјарити, намамити, потпалити *фиј.*, распламсати *фиј.*, размахати *фиј.*, запалити искру *изр.* - уј: заврбовати, подићи, охрабрити, надахнути

подстицај м (покретач за неку одлуку или радњу) подстрек, побуда, стимуланс, мотивација, мотив, импулс, разлог, ињекција *фиј.*, мотор *фиј.*, подражај *хрв.*, погицај *хрв.*

подстицање с агитација, хушкање, подстрекавање, подбуњивање, убеђивање, подбадање, утицај, утицање

подстицати несврш. прел. ❶ наговарати, хушкати, подговарати, подбуњивати, пујдати, нагонити, наводити, потицати, подјаривати, рајцати, изазивати, потпаливати *фам.*, ложити *жарј.*, палити *жарј.*, пржити *жарј.* ❷ в. соколити 1.

подстрек м в. подстицај

подстрекавање с в. подстицање

подстрекивач м узрочник, изазивач, зачетник, творац, покретач, проузрокивач, виновник, кривац *ирон.*

подстрекнути сврш. прел. в. подстаћи

подубица ж бот. (лат. *Teucrium chamaedrys*) *реј.*: дубачац, дупчац, дубац, дубчица, зубатац, мравак, пенушица, ступчац, суховрх, трава од грознице, трбушац

подударан прид. (који се подудара по месту, садржају и времену) в. сличан

подударање с ❶ в. сличност ❷ в. поклапање

подударност ж ❶ в. сличност ❷ в. поклапање

подузетан прид. в. предузимљив

подупирати несврш. прел. в. заступати

подупирач м в. основа 1.

подухват м в. предузимање

подучавање с в. предавање 2.

подучавати (~ некога, вршити образовање) учити, образовати, школовати, изображавати, оспособљавати, обучавати - уй. васпитавати

подучавати несврш. прел. в. обучавати

подучити сврш. прел. научити, обучити, издриловати (некога), едуковати, улисти у главу *изр.*

поезија ж песништво, певање, песничка уметност, песмотворство, стихотворје, стихотворство, песмотворје *експр.*, стихоклепство *йој.* лирика суж., - уй: стих, рима, версификација, песма

поента ж в. смисао

пожар м (велика ватра која захвата све што може да гори) * - уй. ватра, искра

пожељан прид. (којег други желе) жељан, потребан, добродошао, прихватљив - уй. погодан

пожељност ж в. привлачност 1.

пожртвован прид. ① в. марљив ② племенит, човекољубив, несебичан, хуман, човечан, пажљив, мека срца, простодушан, душеван, доброхотан, благонаклон, милостив - уй. добар 1., љубазан, сусретљив, дарежљив

пожртвованост ж ① широкогрудост, дарежљивост, човекољубље, човечност, несебичност, самаританство, алтруизам, срдачност, предусретљивост, милосрђе, хуманост, великодушност, племенитост, галантност, пажљивост, филантропија, хуманитарност, људскост, достојанственост, благородност, добростивост, милосрдност, узвишеност, богобојазност, галанција, човекољубивост, мекоћа

срца, простодушност, пријатељство, благодет, душевност, добродушност, издашност, доброхотност, разумевање, женерозност, беневољентност, подашност, благонаклоност, добра воља, добротворност, женерозитет, генерозност, милост, братољубље, широкогрудност, милостивост, аман *реј.*, податљивост *реј.*, смиловање *реј.*, веледушност *хрв.* - уй: љубав, срце, љубазност, склоност, толеранција, нежност ② в. прегалаштво ③ в. приврженост 2.

пожуда ж ① (велика жеља за нечим) в. похлепа ② (жеља за полним општењем) страст, похота, похотност, сладостраст, страственост, страпност, ласцивност, пожудност, либидо, сладострашће, сладострасност, похотљивост, чуљност, помама, путеност, путена жеља, - уй: разврат, скаредност, перверзија, порочност, испаченост

пожудан прид. блудан, похотан, развратан, разблудан, прчевит, раскалашан, облапоран, распустан, помаман, похотљив, путен, сладострастан, либидинозан, ласциван, осетилан, слободан, страстан, еротичан *еуф.*, сексуалан *еуф.*, волуптуозан *реј.*, плотан *реј.*, плотски *реј.* - уй: опцен, страствен, инстинктиван, скаредан, чулан

пожудети сврш. прел. (страсно пожелети) узбудити се, помамити се, планути пожудом, распомамити се, зажелети се, ужелети се, запалити се *фам.*, напалити се *фам.*, попалити се *жарј.*, наложити се *фам.*, накрајстати се *фам.*, примити се *фам.*

пожудник м в. похотљивац

пожудност ж в. пожуда

пожурити сврш. прел. јурнути, убрзати, потрчати, зајурити се, појури-

ти, похрлити, забрзати, потпрашити пете/ноге, залетети се, затрчати се, убрзати се, опружити корак, полетети *фш.*, дати гас *фам. изр.*, шибнути *фам.*, нагнути *реш.*, акцелерирати *сшруч.*

позади прил. (са задње стране) назад, иза, остраг, одостраг; страга, озада *реш.*

позадина ж ❶ в. задњица ❷ в. полазиште 2.

позајмица ж *фам. в.* кредит

позајмљеница ж страна реч, туђица, посуђеница *хрв.*

поздрављати несврш. непрел. в. плескати

позив м ❶ в. струка ❷ в. молба 1. ❸ (глас који се упућује неком да би дошао) дозив, зов, вабило *арх.* ❹ позивање, сазивање

позитиван прид. в. потврдан

позитивност ж в. поштење 1.

позиција ж ❶ место, тачка, пункт, средиште, локација ❷ в. ситуација

познавалац м в. стручњак

познавање с ❶ в. знање ❷ в. познaнство

познаник м (онај којег познајемо) зналац, познати, знаник *реш.* - уш. друг, пријатељ

познаник м в. пријатељ

познанство с (познавање неког) познавање, знанство - уш. пријатељство, протекција

познат прид. истакнут, чувен, признат, поштован, славан, популаран, примеран, проминентан, угледан, важан, значајан, реномиран, виђен, прослављен, уважен, цењен, успешан, успео, знаменит, издвојен, престижан, велик, битан, еминентан, запажен, фамозан, гласовит, гласит, општепознат, главит, култни, заслу-

жан, оглашен, знатан, видан, биран, врстан, општепризнат, вајни, на гласу, коџа *реш.*, дичан *ексшр.*, изниман *хрв.* - уш. отмен, изузетан 2., одличан **позор** м в. пажња 3.

позориште с театар, сцена, амфитеатар *арх.*, глумиште *арх.*, казалиште *хрв.*, кабаре *суж.*, варијете *суж.*

позорница ж подијум, бина, сцена, платформа, плато, узвишење, стејд *жарш.*, естрада *арх.*

позорност ж в. опрезност

појава ж ❶ феномен, догађај, случај ❷ в. особа ❸ в. стицање ❹ в. варијанта

појавити се сврш. ❶ (показати прве знаке настајања) указати се, настати, наступити, започети ❷ в. свратити

појављивање с в. настанак

појас м пас, каиш, опасач - уш. врпца

појаснити сврш. прел. в. образложити

појати несврш. непрел. в. певати

појачавање с ❶ (чињење или постајање јачим) јачање, ојачавање, оснажњавање, оснаживање, снажење ❷ в. повећавање

појачало с амплификатор, појачивач, појачавач

појачање с ❶ в. арматура ❷ в. помагач

појачати сврш. прел. ❶ (тон/сигнал) *шехн.* амплифицирати, најачати, повисити, амплификовати *шехн.* ❷ оснажити, ојачати, поткрепити, потхранити

појачивач м в. појачало

појединац м в. особа

појединост м ситница, детаљ, маленкост, финеса, потанкост, подробност, нијанса *фш.* - уш. део

појести сврш. прел. ❶ потаманити,

причестити се, поручати, прожд(е)рати, омастити брк, покусати, пошолати *реј.*, њупнути *фам.*, пошопати *фам.*, полизати прсте *фам.*, похасати *фам.*, олизати тањир *фам.*, слитити *фам.*, смазати *фам.*, папапати *геч.* ② в. мезетити 1.

појмовни прид. ① в. теоретски ② в. измишљен

појурити сврш. прел. прел. в. пожурити

показатељ м ① знак, синдром, предзнак, знамење, наговештај, показатељ, сигнал, индикација, симптом, индикатор, показивач, индиција, белег *фиј.* ② (информација по којој се може добити слика о неком кретању или развитуку чега) мерило, критеријум, показивач, аршин, скала, лествица, мера, критериј *хрв.*

показати се сврш. в. потврдити се
покајање с в. кајање

покајати се сврш. зажалити, признати грешку

покајништво с в. кајање

покарати сврш. прел. в. прекорити

покаткад прил. в. понекад

покварен прид. ① в. злобан ② бајат, устајао, кваран, истеклог рока, истекао, стар, пропао, увео, застапео, давнашњи, устајан - уй: гадан, труо, мемљив, буђав ③ неисправан, оштећен, руиниран, дефектан, неподесан, у квару, кваран *фам.* ▼ уй. неугодан, претенциозан 1., прђав, препреден 1.

поквареност ж непоштење, неморал, опакоост, покварењаштво, лоповлук суж., нечасност, лупештво, нискоост, хуљство, опачина

покварењак м (лош, покварен и зао човек) нитков, бедник, бараба, безочник, дволичњак, лицемер, хуља,

гад, изрод, подлац, безобразник, превртљивац, хипокрит, препредењак, бесрамник, покварењак, бестидник, подмуклица, ђаво, ништарија, сплеткарош, пробисвет, проклетник, мутивода, дрзник, псето, цукац, уштва, неваљалко, нечасник, притворица, неваљалац, преварант, злобник, нечовек, злоћа, непоштењак, пакосник, перфидник, гуја, цукела, мамлаз, протува, морална наказа, смутљивац, ба-лабандер, двоструки играч, муфљуз, морални имбецил, мутикаша, живина, ништавац, неотесанац, претворник, препреденко, безвредник, животиња, бескичмењак, мекушац, крмак, смеће, морална нула, крпа (од човека), морално смеће, прасац, брукка, поганчина, свиња, гњида, антихрист, ђубре (од човека), палаворда *реј.*, претворица *реј.*, љигавац *фам.*, љига *фам.*, гнус *фам.*, смрад *фам.*, смрдљивац *фам.*, фукара *нар.*, пичка *нар.*, курвин син *нар.*, рђа *нар.*, шу-гавац *нар.*, пизда *нар.*, дркација *нар.*, шуфт *реј.*, угурсуз *арх.*, фарисеј *арх.*, галијот *арх.*, хахар *арх.*, ванцага *арх.*, одљуд *реј.*, стодлака *реј.* - уй: простак, скитница, улизица, ласкавац, хулиган, враголан

покварењаштво с в. поквареност

покварити сврш. прел. ① (~ неку справу) оштетити, упропастити, уништити, нагрдити, искварити, унаказити, пореметити, разбаталити, нарушити, поштетити, баталити *фам.* - уй: разбити, срушити, упрскати ② (~ неку особу, обично дете) искварити, размазити, распустити

поклапање с сложеност, јединственост, сагласност, слагање, подударност, склад, усаглашеност, разумевање, конкорданција, подударање,

сразмерност, слога, складност, сугласност *хрв.*, сукладност *хрв.* - *сл.*: солидарност, споразумност

поклон м ❶ дар - *уй.* награда 1., аманет ❷ (покрет главом) наклон, поклонство, поштовање

поклоник м следбеник, присталица, заговорник, гласноговорник, симпатизер, љубитељ, приврженик, заступник, заштитник, поборник, присташа, бранилац, заговарач, експонент, заговаратељ, подржаватељ, подржавач, носилац, бранитељ, стегоноша *фил.*, навијач *фил.*, барјактар *фил.*, заставник *фил.*, апологета *фил.*, фан *фам.*

поклопац м заклопац, заклоп

покојни прид. *в.* мртав

поколебати сврш. прел. (изазвати колебање код некога) пољуљати, раздрмати, уздрмати, растројити - *уй.* збунити, онемогућити

покољ м *в.* помор

покондиран прид. *в.* претенциозан 1.

покоп м *в.* сахрана

покоран прид. ❶ *в.* благ ❷ *в.* поданички ❸ *в.* покорен 1.

покорен прид. ❶(који нема слободу) зависан, овисан, потлачен, потчињен, подјармљен, поданички, покорнички, неслободан, вазалски, ропски, слугански, субординиран *форм.* ❷ послушан, кротак, привржен, дисциплинован, приљежан

покорити сврш. прел. надвладати, освојити, потући, бацити на колену, посести, потчинити, превладати, прегазити *фил.*, уништити *жарј.*, побости заставу *изр.* - *уй.* победити, уништити 1.

покорник м ж *в.* послушник 1.

покорнички прид. (који нема сло-

боду) *в.* покорен

покосница ж бот. (лат. Polygonatum officinale) *реј.* зглобача, дивљи ђурђе-вац, соломунув печат, зализ

покрај пред. *в.* поред

покрајина ж *в.* земља 1.

покрасти сврш. прел. окрасти, опљачкати, оробити, поплљачкати, опустошити, похарати, похарачити, очерупати *фил.*, ољуштити *фил.*, очистити *фил.*, острићи *реј.*, оперушати *реј.*, опељешити *фам.*, одрапити *фам.*, олиндрати *жарј.*, одрати *жарј.*, олешити *жарј.*, опленили *арх.*, оштетити *еуф.*

покренути сврш. прел. ❶ *йрел.* подстаћи, ангажовати, нагнати, потакнути, подстрекнути, понукати, активирати, побудити, разбудити, навести, наговорити, потаћи, подјарити, запалити искру *изр.*, напаљити *жарј.*, запалити *жарј.* - *уй.* подбости, подићи - *сл.* изазвати, инспирирати, надахнути, охрабрити, стимулирати, потхранити, потпалити ❷ *йрел.* подстаћи, заподенути, започети, повести, отпочети, почети, покренути с мртве тачке *изр.* ❸ *йрел.* померити, помакнути, помаћи, ставити у покрет, потерати *фам.*

покренути се *в.* поћи

покрет м ❶ (мењање положаја делава тела) гест, потез ❷ померање, мицање, помицање, покретање, кретање, премештање, вожња - *уй.* вожња 1. ❸ погон, кретање, рад, употреба ❹ *в.* сеоба ❺ (организована друштвена делатност) *

покретан прид. *в.* разигран 1.

покретати несврш. прел. ❶ *в.* соколити 1. ❷ *в.* возити . ❸ (чинити да нешто настане, да се појави) покретати, потицати, подстицати, наводити, палити искру *изр.* ❹ (~ прдузеће,

установу, организацију и сл.) оснивати, фундирати, етаблирати - уй. утемељити

покретач м ❶ творац, проналазач, изумитељ, креатор, оснивач, произвођач, створитељ, генератор, зачетник, иницијатор, аутор, стваралац, утемељивач, рукотворац, предузетник, изумилац, откривач, установитељ, праотац, сачинилац, створац, подстицатељ, перјаница *фиї.*, родитељ *фиї.*, отац *фиї.*, мозак *фиї.*, архитекта *фиї.*, налазник *реї.*, осниватељ *хрв.*, основатељ *хрв.*, потицатељ *хрв.*, утемељитељ *хрв.* ❷ в. хушкаш ❸ (покретач за неку одлуку или радњу) мотив, мотивација, подстицај, потицај, разлог, стимуланс, стимуланс, мотор *фиї.*, ињекција *фиї.*

покретљив прид. окретан, покретан, полетан, енергичан, живахан, жив, динамичан, разигран, виталан, младалачки, темпераментан, брз, животан, агилан, врцкаст, пун живота, пун живости, вижласт, хитар, прштав, крепак, немиран, млађахан, гибак *фиї.*, активан *фиї.* - уй: свеж, јак, млад, неуморан

покретљивост ж окретљивост, покретност, полет, енергичност, живахност, динамичност, разиграност, виталност, темпераментност, брзина, живост, хитрост, хитрина, прштавост, крепкост, немир, гипкост - уй. спретност, младост

покривач м ❶ (за коње) огрњач *реї.*, кошуља *фам.*, чал *арх.*, пас *реї.* - суж: мутап *арх.*, мутаф *арх.*, мутаб *арх.* ❷ прекривач, простирач, покров, покровцац, покривка - *реї.* коперта, покривало, штитник, линцул, ленцун, покривача, гуњац, колтрина - уй. ћебе, јорган

покров м ❶ покровцац, мртвачки по-

кров, покроп *реї.* ❷ в. покривач 2.

покровитељ м протектор, патрон, мецена, татор, добротвор

покровитељство с ❶ старатељство, меценатство, патронажа, заштитништво, брига, заштита, окриље, патронат, предохрана *реї.* ❷ в. протекција

покрћерити сврш. прел. ▼ уй. усвојити

покудити сврш. прел. в. прекорити

покуњен прид. в. равнодушан 1.

покуњеност ж в. потиштеност

покус м бот. (лат. *Globularia alypum*) *реї.* главичица

покушавати несврш. непрел. настојати, трудити се, тежити, аспирирати, стремити, намеравати, претендовати, гледати, покушавати, залагати се, паштити се *реї.*, напрезати се *ексїр.*

пола прил. в. половина 1. и 2.

полазиште с ❶ мишљење, знање, становиште, гледиште, вид, схватање, стајалиште, видик, мудрост, позиција, назор, аспект, став, духовна ширина, духовни хоризонт, представа (о нечему), тачка гледишта, дохват, угао гледања, видокруг, поимање ствари, опсег, ширина схватања, визија, уверење, домашај, панорама *фиї.*, поглед *фиї.*, дomet *фиї.*, перспектива *фиї.*, мњење *арх.*, мотриште *реї.*, светоназор *хрв.* - уй: разумевање, идеја, начело ❷ основа, темељ, зачетак, почетак, платформа, узрок, праизвор, позадина, праузрок, полазница, стожер, матица, извориште, основица, порекло, подлога, исходиште, почело, праелемент, нулта тачка, праматерија, почетна тачка, прапочетак, легло *фиї.*, колевка *фиї.*, заматак *фиї.*, корен *фиї.*, врело *фиї.*, клица *фиї.*, извор *фиї.*, семе *фиї.*, праскозорје *фиї.*, жариште *фиї.*, подријетло *хрв.*

полазница ж в. полазиште 2.

полако прил. ❶ споро, полагаано, без журбе, не журећи, лагано, успорено, ногу пред ногу, корак по корак, пужевим кораком ❷ постепено, поступно, мало-помало, једно за другим

поледица ж в. лед

полемика ж препирање, дебата, препирка, сукоб, претрес, конверзација, дијалог, доказивање, комуникација, конфликт, спор, несугласица, расправа, разговор, образлагање, дискусија, разматрање, расправљање, размена мишљења, диспут, општење, сукоб мишљења, борба мишљења, жива расправа, распра *фам.*, речкање *фам.*

полепшан прид. в. украшен

полет м воља, јачина, виталност, снага, живост, енергија, крепкост, елан, жустрина, чилост, енергичност, крепост, силина, динамика, сила, снажност, живахност, интензитет, разиграност, силовитост, моћ, активност, акција, јакост, прштавост, срчаност, вољност, крепкоћа, жустрост, темпераментност, зор *реј.*, јакленост *реј.*, вигор *арх. реј.* - уй: марљивост, ватреност, окретност, чврстина - *сл:* покретљивост, бодрост, брзина, хитрина, врцкастост, заинтересованост, лакоћа

полетан прид. ❶ в. разигран 1. ❷ в. оптимистичан

полетање с узлетање, полет, узлет, дизање са земље, излет *реј.*

полетарац м *фам. в.* почетник

полетети сврш. непрел. ❶ узлетети, винути се ❷ *фиј. в.* пожурити

полетност ж в. радост 1.

полиандрџа ж многомуштво, вишемуштво - уй. полигамија

полигамија ж полигимија, много-

женство, вишеженство - уй. полиандрија, бигамија

полиедар м вишеплошник *хрв.*

поликлиника ж в. стационар

политеиста м в. многобожац

полифонија ж вишегласје

полихромија ж в. разнобојност

полица ж регал, ниша

полицајац м оружник, чувар, редар, позорник, стражар - *фам:* муповац., плавац, цајкан, цаја, пајкан, пандур, мурјак, жандар - *жарј:* дурпан, пуб, дрот, гаваз *арх.*, суповац *арх.*, жандарм *арх.*, заптија *арх.*, редарственик *хрв.* - уй. милицајац

полиција ж (служба за одржавање реда, министарство унутрашњих послова) органи реда, мурија *жарј.*, пандурација *жарј.* - уй. милиција

полни прид. венеричан, сполни, сексуалан *реј.*

полован прид. коришћен, рабљен, употребљаван, упортебљен, стар, трошен, ношен, дотрајао, секондхенд *нейром. фам.*, упорабљен *хрв.*, упорабљиван *хрв.* - уй. застарео, похабан

половина ж ❶ (један од два једнака дела) пола, половица, полутак, полутка, полутина *реј.*, полутица *реј.* ❷ (средица нечега, у простору, времену) средина, пола, пола пута, средокраћа *арх.* ❸ *фиј.* брачни друг

половити несврш. прел. в. одвајати

половичан прид. в. нецеловит

полог м в. залог

положај м ❶ (у политици) фотеља, место ❷ в. посао 1. ❸ (нешто прецизно одређено у циљу извођења неких активности) место, тачка, пункт, средиште, локација, позиција

положити сврш. прел. в. ставити

поломити сврш. прел. ❶ сломити, разбити, слупати, скршити, изломи-

ти, смрскати, покршити *рей*. ② *фам.* в. пребити 1.

поломљен прид. разбијен, сло-мљен, слупан, скршен, изломљен, смрсан, скрхан, разлупан, пребијен
полтрон м опортуниста, улизица, скутоноша, подрепак, пришипетља, тевабија, гњида, угађач, гребатор, слугеран, потркуша, пузавац, прилизица, пришивак, прирепаш, удворица, тампон, прирепак, трабант, подрепица, увлака, шлихтара, ласкавац, лижилонац, брабоњак, лизач, крпа, прирепица, подрепаш, припузник, подрепина, улагивач, пачавра, прирепина, хвалитељ, лизун, харлекин, удворник, припуз(ица), лакеј *фиј.*, водоноша *фам.*, дупелизац *фам.*, фластер *фам.*, чичак *фам.*, дупе *нар.*, чмар *нар.*, угузник *нар.*, гузичар *нар.*, вазелинац *жарј.*, буђаш *жарј.*, чанколиз *арх.*, лижисахан *арх.* - уй: кукавица 2., послушник 1.

полувреме с *сиорш*. в. пауза 1.

полудео прид. в. помахнитао

полудети сврш. непрел. помахнитати, поблесавити, побенавити, излудети, померити памећу, изгубити памет, сићи с ума, помамити се, скренути (памећу) - *реј*: понорити, партити (главом), пошордавити, поћи главом - *фам*: подилејисати, шизнути, пошизети, отићи, пошандрцати, вриснути - *жарј*: откачити, откинути, цикнути, одлепити

полумрак м в. сумрак

полуострво с полуоток *хрв.*

полусан м в. поспаност

полутама ж в. сумрак

полутан м мешанац, мелез, хибрид, полукрвњак, полушан, крижанац *реј.*, гемишт *фам. реј.*, бастард *арх.*

пољана ж ливада, пашњак, пропла-

нак, испаша, ледина, лазина, попас, лаз, зараван, попаша, паша, раван, чистина, попаска, ведрик *реј.*, прогала *арх.*

поље с в. пољана

пољопривреда ж ратарство, аграр, земљорадња, земљорадничтво, земљоделство *реј.*, пољодјелство *хрв.* - суж: сточарство, повртларство, воћарство

пољопривредник м ратар, земљорадник, паор, аграрац, сељанин, кмет (~ у феудализму), сељак (~ који живи и ради на селу), геак, тежак, вилан *реј.*, парасник *реј.*, бируш *реј.*, бирош *реј.*, земљоделац *реј.* - суж: сточар, воћар, повртлар, перадар

пољски просинац м бот. (лат. *Mercurialis annua*) *реј*: ресуља, стир, мушки штир, ресица

пољуљати сврш. прел. (изазвати колебање код некога) поколебати, раздрмати, уздрмати, растројити - уй. збунити, онемогућити

помагати несврш. прел. асистирати, придоносити, потпомагати, припомагати, ићи у прилог, залагати се (за некога), ићи некоме на руку, заузимати се, бити уз (некога), пружити помоћ, подупирати, давати подршку, доприносити, радити за некога, бити некоме при руци - уй: подржавати, храбрити, штитити

помагач м асистент, помоћник, помоћ, појачање, десна рука, потпомагач - сл: савезник, партнер

помада ж (за кожу) крема, маст

помазање с в. мелем

помак м прогрес, раст, пораст, побољшање, повећање, напредак, цветање, експанзија, опорављање, просперитет, развој, опоравак, процват, одмицање, успон, бољитак, помицање, усавршење, уздизање, проме-

на набоље, корак напред, позитивно кретање, оздрављење *фиї.*, ескалација *фиї.*, аугментација *реїї.*, побољшица *реїї.*, од горег ка бољем *изр.* асанација *мед. сїџруч. суж.*, - *сл:* благостање, увећање, излечење

помакнул прид. *в.* сулуд 1.

помало взн. *в.* ишта

помама ж ① *в.* разјареност ② *в.* сулудост ③ *в.* пожуда

помаман прид. ① *в.* пожудан ② *в.* помахнитао ③ *в.* пргав

помахниталост ж *в.* сулудост

помахнитао прид. *в.* побеснео

помахнитати сврш. непрел. *в.* побеснети

поменут прид. наведен, споменут, дотични, тај

померање с мицање, помицање, кретање, покретање, покрет, премештање, склањање ② *фиї. в.* напредак

померати несврш. прел. помицати, мицати, премештати, мрдати - *уй.* дизати

померати се несврш. помицати се, мицати се, мрдати се, њихати се, љуљати се - *уй.* дрмати се

помереност ж *в.* посебност

померити сврш. прел. ① помаћи, макнути, помакнути, преместити, мрднути, уклонити, склонити, покренути *реїї.* - *в.* дићи ② *в.* поколебати

пометен прид. *в.* збуњен

пометено прил. ① *в.* сметено ② *в.* насумично

пометеност ж ① смућеност, збуњеност, ошамућеност, збрканост, дезоријентација, изгубљеност, сметеност, несналажење, пометња, дезоријентираност ② *в.* пометња 1.

пометња ж ① (стање у којем нема правилног поретка) збрка, гунгула, метеж, гужва, неуредност, **разба-**

цаност, побрканост, дезорганизованост, збрканост, хаотичност, набацаност, хаос, несрећеност, неред, аљкавост, недотераност, дезорганизација, запуштеност, заврзлама, лоша уређеност, шлампавост *фам.*, шлампаост *фам.*, распацаност *фам.*, дезорганизираност *хрв.* - *суж:* рашчупаност, непочешљаност - *сл:* прљавост, несистематичност ② *в.* пометеност ③ *в.* ковитлац 1. ④ *в.* растресеност

помешати сврш. прел. ① (спремити нешто мешањем) смешати, смутити, промутити, промућкати, пробућкати - *уй.* спремити ② (слабо разликовати) побркати, заменити

помиловање с ① (пуштање из затвора) амнестија, опрост, заборав, ремисија, ослобађање, поштеда, милост, укинуће, поништење, разрешење, ослобођење, аман *реї.*, аболиција *йравн.* - *сл:* изабављење, одређење, разрешење ② *в.* опрост 2.

помиловати сврш. прел. (пустити из затвора/на слободу) амнестирати, смитовати се, ослободити, аболитирати, опростити, смањити казну, отпустити (затвореника), укинути казну, решити *реї.*, поклонити (некоме) главу/живот *изр.*

помисао ж ① (плод размишљања) идеја, мисао, замисао, примисао, сазнање, спознаја, закључак - *уй.* увећење ② *в.* намера

помицати несврш. прел. *в.* померати

помицати се несврш. *в.* померати се

помодан прид. *в.* модеран 1.

помодар м *в.* кицош

помодарка ж *в.* каћиперка 1.

помор м истребљење, масакр, крвопролиће, покољ, геноцид, погром, убијање, масовно убиство, хомицид, етничко чишћење, зверство, холока-

уст - уй: злочин, убиство

поморанџа ж бот. (лат. *Citrus aurantium*) наранџа - реј: неранџа, неранџа, померанџа, портокал, жутиџа

поморити сврш. прел. ❶ в. разорити ❷ в. поубијати

поморје с в. обала 1.

поморски прид. марински, војно-поморски

помоћ ж ❶ испомоћ, помагање, припомоћ, потпора, подршка, рука *фий*. - уй: стуб, мелем ❷ в. помоћник 2.

помоћи сврш. прел. (пружити помоћ) потпомоћи, учинити, урадити, олакшати, омогућити, подупрети, придонети, допринети, притећи у помоћ, дати удела, додати, приложити, ангаживати се, смањити терет, пружити руку *изр.*, дати све од себе *изр.* - уй. допринети 1.

помоћни прид. другоразредан, споредан, секундаран, другостепени, узредан, другога реда, другоредан, другокласан, акцесоран *реј*.

помоћник м ❶ ађутант, пратилац, побочник, ордонанс *реј*. ❷ асистент, помагач, помоћ, појачање, десна рука, потпомагач

помоћница ж бот. (лат. *Solanum nigrum*) *реј*: кереће грожђе, црногрозд, пасквица, пупатор, зрнеж

помоћу прил. уз помоћ, посредством, захваљујући, с помоћу

помрачина ж (одсуство светлости) помрчина, тама, мрак, тмина, невидица *јесн.* - уй. ноћ

помрачити сврш. прел. в. зацрнити

помрсити сврш. прел. в. запетљати

помутити сврш. прел. в. помешати

помутња ж в. растресеност

помућеност ж смушеност, збуњеност, конфузност, сметеност, растресеност, смућеност, смушењаштво,

изгубљеност, запетљаност, збрканост, помутња, смутња, пометња, пртљавост, заузланост

понављање с ❶ (обнављање градива, осврт у прошлост) обнављање, рекапитулација ❷ (непрекидно ~ истог) в. досађивање ❸ (поново вршење исте радње) враћање, репетиција *реј*.

понављати несврш. непрел. прел. ❶ *нейрел.* (стално говорити исто) досађивати, бити једноличан/заморан, говорити увек исто, замарати, причати једно те исто, понављати се, прежваквати, гуслати *фам.* ❷ *йрел.* рекапитулирати, освртати се (на нешто), опетовати, обнављати ❸ (поново вршити исту радњу) враћати се, изнова чинити

понаособ прил. посебно, одвојено, засебно, посебице, засебице

понашање м в. владање 1.

понашати се несврш. прел. (~ према некоме) опходити се, поступати, носити се, односити се, владати се

понегде прил. гдегде, којекуд, негде, спорадишно, гдешто, коједе, овде-онде, местимично, ту и тамо, на неким местима, ту, гдегод, погдеде

понекад прил. повремено, каткад, покаткад, покадшто, некада, с времена на време, по који пут, по неки пут

понешто прил. в. ишта

понижавати несврш. прел. омаловажавати, унижавати, деградирати, обезвређивати, потцењивати, срозавати, дискредитовати, вређати - уй: трачарити, срамотити, исмевати, вређати

понижење с ❶ (повреда достојанства) унижење, деградација, дискредитација ❷ в. срамота

понизити сврш. прел. унизити,

осрамотити, дискредитовати, ком-промитовати, озлогласити, опљунути *фам.* - *уй.* окривити, оптужити, осумњичити

понижник м в. послушник 1.

поништење с укидање, опозив, раскид, повлачење, развргнуће, поништавање, укинуће, обустављање, опозивање, аброгација *йравн.*, поништај *хрв.*

поништив прид. опозив, оборив, обеснажив, раскидив *суж.*

поништити сврш. прел. ануирати, отказати, избрисати, опозвати, оборити, збрисати, изједначити, разрешити, прекинути, потрти, обеснажити, одјавити, повући, обуставити, уклонити, укинути, разврћи, касирати, ануирати, сторнирати, амортизовати, ставити изван снаге *изр.*, докинути *рей.*, аброгирати *йравн.*

поново прил. опет, изнова, наново, испонова, као и пре, све из почетка, још једном, поновно, изновице *рей.*, снова *рей.*, опетовано *хрв.*

попор м амбис, провалија, бездан, бездно, безданица, урвина, мртво дубоко, амбулина *рей.*, абез *рей.*, провала *рей.*

понос м ❶ (осећање сопствене вредности или према неком другом) достојанство, дигнитет, образ, гордост, поштовање, поуздање, држање, чашност, част - *уй.* сигурност, самопоуздање ❷ (претерано добро мишљење о себи) в. уображеност

поносан прид. ❶ (који је испуњен осећањем поноса) поносит, горд, дичан, уздигнута чела, уздигнуте главе, поношљив *рей.*, узносит *рей.* - *уй.* поштован ❷ (који има претерано добро мишљење о себи) в. уображен

поносити се несврш. (држати се

поносно) дичити се, гордити се - *уй.* хвалити се

понудити сврш. прел. ❶ пружити, дати, препустити, принети, изнети ❷ послужити, сервирати, поканити *арх.*

понукати сврш. прел. в. покренути 1.

поњава ж ❶ в. покривач ❷ *рей.* в. постељина

поп м свештеник, отац, црквењак, духовњак, духовник, црквеник, духовни пастир, свештено лице, црквонњак, клерик, милосрдник *рей.*, брадоња *фам.*, прота *фам.*, црноризац *фам.*, мантијаш *фам.*, црнац *жарі.*, душебрижник *рей.*, душебрижник *рей.*, свећеник *хрв.*, слуга Божји *изр.* исповедник *суж.*,

попети се сврш. дигнути се, уздигнути се, уздићи се, узнети се, дићи се, винути се, подићи се, узвисити се, понети се, наднети се, лансирати се, извити се, узлетети *фиј.*, полетети *фиј.*, вазнети се *рей.*

попис м в. списак

пописивати несврш. прел. (сачињавати списак) * - *уй.* писати

попити сврш. прел. искапити, испразнити, испити, исцедити, видети дно чаше, попити до дна, ексирати *фам.*, слистити *фам.*, (и)стрести *фам.*, стуштити *фам.*, иструсити *рей.*, ждрокнути *рей.*

поплава ж ❶ потоп, бујица, поводањ *арх.* ❷ в. навала 1.

попљачкати сврш. прел. в. покрасти

попљувати сврш. прел. *фам.* в. прекорити

поприличан прид. в. велик 2.

поприлично прил. видљиво, знатно, много, стравично, силно, грозно, страховито, колико се може замислити, страшно, осетно, приметно, јако,

гдно, у великој мери, изразито, лудо
фам. - *уй*: претерано, врло

попричати сврш. непрел. *в.* поразговарати

поприште *с в.* борилиште

популаран прид. чувен, познат, признат, поштован, славан, примеран, проминентан, истакнут, на гласу, реномиран, виђен, прослављен, престижан, еминентан, фамозан, гласовит, гласит, општепознат - *уй*: угледан, важан

популарност *ж в.* репутација

попунити сврш. прел. ❶ (~ неки простор) запремити, заузети, испунити ❷ (~ неки предмет, чашу, флашу...) напунити, налити, насути

попуњен прид. ❶ *в.* пун ❷ *в.* пуначак

попуст *м* снижење, распродаја, акција

попустити сврш. непрел. ❶ (учинити да нешто буде мање напето) смирити, умирити, обуздати ❷ *в.* узмакнути, помирити се, одступити, одустати, повући се - *уй*. пристати ❸ (~ на јачини, интензитету) *в.* ослабити 2. ❹ (~ уже) олабавити, опустити, отромбољити

попустљив прид. *в.* благ

попуштати несврш. непрел. ❶ (чинити да нешто буде мање напето) пуштати, смиривати, умиривати, обуздавати се ❷ (губити јачину, интензитет) *в.* слабити 1.

поравнање *с в.* исплата

поравнати сврш. прел. (учинити равним) изравнати, изглачати, углачати, исправити, изгладити

порађати несврш. прел. рађати, бабичити *нар.*, бабити *нар.*, бабичовати *нар.*

поражен прид. *в.* побеђен

пораз *м в.* губитак, неуспех, слом, крах, дебакл *ексџр.*, фијаско *ексџр.*, бродолом *фиј.* - *уй*. трагедија

поразбацати сврш. прел. *в.* испретурати

поразговарати сврш. непрел. испричати се, проћаскати, продискутовати, наразговарати се, претрести, напричати се, попричати, натрућати се, издиванити се, наклафрати се, изразговарати се, натрабуњати се, набрбљати се, надиванити се, протелалити *реј.*, проћакулати *реј.*, поседети *фам.*, прожлабрати *фам.*, налајати се *йој.*

поразити сврш. прел. савладати, свладати, победити, тријумфovati, покорити, поразити, надвладати, славити, потући, надиграти, дотући, погазити, прегазити, згазити, сломи, скршити, извојевати победу, посести, обрвати, надмашити, превагнути, надскочити, надвисити, опхрвати, оборити, надићи, схрвати, однети победу, потчинити, обурвати, превладати, надјачати, матирати *фиј.*, нокаутирати *фиј.*, докрајчити *фиј.*, пребити *фиј.*, појести *фиј.*, срезати *фиј.*, помлатити *фам.*, добити *фам.*, надгорњати *реј.*, уништити *жарј.*, побости заставу *изр.*, бацити на колену *изр.*, узети меру *изр.*

поранити сврш. непрел. *в.* уранити
пораст *м* ❶ *в.* повећавање ❷ прогрес, раст, побољшање, повећање, помак, напредак, цветање, експанзија, опорављање, просперитет, развој, опоравак, процват, одмицање, успон, бољитак, помицање, усавршење, уздизање, промена набоље, корак напред, позитивно кретање, оздрављење *фиј.*, ескалација *фиј.*, аугментација *реј.*, побољшица *реј.*, од горег ка бољем *изр.* асанација *мед. сџр.* суж., - *сл*: благостање, увећање, излечење

порасти сврш. непрел. ❶ (постати већи) израсти, нарасти, одрасти, развити се, стасати, издужити се, пружити се, протегнути се, ижцикљати (нагло, високо ~) - уй. повећати се ❷ в. сазрети

поред пред. близу, до, крај, уз, на-близу, наомак, покрај, при, код, чело *реџ*.

поредак м распоред, редослед, сврставање, аранжман, ред *фам.*, диспозиција *форм.* размештај *суж.*,

порез м такса, допринос, дажбина, трошарина, давање, обавеза, намет, главница, задужење, обавезност, главарина, прилог, акциза, контрибуција, харач *реј.*, ђумрук *реј.*, дација *реј.*, пристојба *арх.*, царина (такса за увоз производа из иностранства), стајарина (такса за стајање превозног средства), лежарина (такса за чување робе у складишту), гробарина (такса за место на гробљу), франко (поштанска такса), поштарина (поштанска такса) *реј.*, данак (давање вазалне државе владару) *арх.*, даћа *арх.*, жировина (такса за хранење свиња у храстовој шуми) *арх.*, лукно (давање за цркву) *арх.*, тунеларина (такса за пролаз тунелом) *арх.*, трибут (данак који су покорени народи плаћали освајачу) *арх.*, бир (давање намета манастирима) *арх.*, пролазнина (такса за пролажење) *арх.*, пашарина (давање за право паше) *арх.*, плацовина (такса за место на пијаци) *реџ*. - сл: провизија, дуг, цена, хонорар

порекло с в. полазиште 2.

пореметити сврш. прел. ❶ (нарушити ред) унередити ❷ в. онемогућити ❸ (~ у неком послу или ток мисли) деконцентрисати, избацити из концентрације

поремећеност ж ❶ нерегуларност,

аномалија, одступање, девијација, застрајење, скретање, алтерација, девијација од путање/обичаја, отклон, варијација, аберација, одмицање ❷ абнормалност, настраност, ненормалност, неурачуљивост, неуравнотеженост, атипичност, лудост, изопаченост, противприродност, сулудост, неубројивост *реџ*.

порицати несврш. прел. негирати, оповргавати, одбијати, одрицати, нијекати *хрв.*

поробљивач м в. самодржац

пород м в. порођај

породиља ж родиља, родилица, лохуса *реј.*, маја *реј.*, лауса *реј.*, бабињара *нар.*, бабињача *нар.*

породиљство с акушерство, примаљство *арх.*, бабичлук *арх.*, бабичење *арх.*

породити се сврш. родити, облизити се (родити близанце), донети на свет, донети дете на Божје видело

породица ж фамилија, укућани, чељад *суж.*, народ *фам.*

порођај м рађање, рођење, пород, рођај *арх.*

порок м ❶ слабост, порочност, неумереност, лоша навика, лоша страна, слабо место ❷ в. порочност 1.

поротник м члан пороте, приседник *арх.*, асесор *арх.*, присежник *арх.*

порочан прид. (склон пороцима) грешан - уй. неморалан, безбожан, покварен, лош 1.

порочност ж ❶ изопаченост, неморал, разврат, развратност, разулареност, бестидност, некрепосност, нечасност, бешчасност, распуштеност, фриволност, срамотност, разузданост, либертинизам, бешчасиће, саблажњивост, опсценост, порок, ласцивност, безочност, непоштење, раскалашност,

блуд, исквареност, скаредност, нећудоређе, неетичност, поквареност, прљавштина, распусништво, недоличност, обест, пустошност, неморалност, необузданост, непристојност, морални пад, беспуће *фш.*, распусност *фш.*, курварлук *фш.* *ш.* - *ш.*: похота, разблудност ② в. порок 1. ▼ *ш.*: похота

портир м вратар (хотелски)

портпарол м гласноговорник, ви-
кач, разгласивач, телал *арх.*

портрет м ▼ *ш.*: слика 1.

поруб м в. шав 1.

порука ж в. обавештење

порушити сврш. прел. в. разорити

посао м ① служба, звање, вокација, професија, струка, запослење, ангажованост, положај, занимање, позив, активност, делатност, бизнис, намештење, дужност, задужење, радни однос, позвање, упослење, послање *фш.*, мисија *фш.*, задатак *фш.*, цоб *жш.*, шљака *жш.* ② в. предузимање

посвађати се сврш. закачити се, по-
кошкати се, покавжити се, покрвити
се *фш.*, поцапати се *фш.*, попичка-
рати се *жш.*, поцапати се *реш.* - *ш.*:
сукобити се, потући се

посветити се сврш. (нечему) в. ан-
гажовати се 1.

посвуда прил. гдегод, унаоколо, на-
около, свуда, свугде, на све стране,
свукуд

посебан прид. ① друкчији, изузетан,
различит, необичан, другачији, изни-
ман, засебан, јединствен, атипичан,
особит, изванредан, неочекиван, не-
конвенционалан, несличан, несваки-
дашњи, оригиналан, нетипичан, осо-
бен, нарочит, беспримеран, издвојен,
несвакодневан, ванредан, ексцентри-
чан, специјалан, дистинктиван, неудо-
бичајен, други, уникатан, редак, свој-

ствен, екстравагантан, нередовит,
другојак, вансеријски, својеврстан,
одвојен, оделит, различан, партику-
ларан, апартан, екстра *нейром.*, ди-
стингвиран *реш.*, пекулијаран *реш.*,
другојачији *реш.*, посебујан *хрв.* - *ш.*:
властит, непознат, чудан, незгодан,
упадљив, неразумљив, изврстан - сл:
бизаран, гротескан, алтернативни,
неподударан, ненавикнут, неједнак,
натпросечан, настран, неподобан
② в. одличан ③ в. божанствен

посебно прил. ① изузетно, друкчије,
изванредно, одвојено, особито, спе-
цијално, неубичајено, вансеријски,
непоновљиво, беспримерно, ванред-
но, јединствено, нарочито, особено,
уникатно, необично, изнимно, друга-
чије, посебујно, ненадмашно, оделито,
партикуларно, оригинално ② в. од-
лично ③ в. много ④ одвојено, засебно,
понаособ, посебице, засебице

посебност ж нарочитост, осо-
беност, особитост, специфичност,
необичност, својеврсност, каракте-
ристичност, индивидуалност, из-
нимност, атипичност, помереност,
уникатност, ексцентричност, бизар-
ност, својственост, куриозитет, чуд-
новатост, јединственост, нетипич-
ност, неубичајеност, изванредност,
оригиналност, изузетност, пекули-
јарност, самосвојност, специфика-
дивергентност, различитост, двојбе-
ност *реш.*, посебујност *хрв.* - *ш.*: рет-
кост, чудо

посед м власништво, земљопосед,
имовина, својина, иметак, земља,
имање, добро, актива, газдинство,
земљиште, капитал, властитост, до-
маћинство, господарство, сопстве-
ност, газдалук, поседство, старина,
подручје, поседништво, влаштина,
поседовање, читлук *реш.*, сермија *реш.*,

спахилук *реї.*, хас *реї.*, имућство *арх.*, држава *арх.*, латифундија *арх.*, домазлук *арх.*, латифундиј *арх.*, осопштина *хрв.* - *суж:* беглук, потес, беговина - *уј:* баштина, некретнина, наследство - *сл:* богатство

поседник м в. домаћин

посета ж обилажење, обилазак, посет, визита, мусафир *реї.*, поход *арх.*, похођење *арх.*, походња *арх.*, походе *арх.*, регрутација *реї.* - *уј:* гост, посетилац

посетилац м в. гост

посетница ж визиткарта, визитка

посинак м ▼ *уј.* усвојеник

посињење с ▼ *уј.* усвајање

посиротети сврш. непрел. в. осиромашити

поскакивати несврш. непрел. ❶ скакати, ђипати, одбацивати се, одскакати ❷ в. плесати

поскок м зоол. (отровна змија, лат. *Vipera ammodytes*) љутица, присојкиња

посластица ж слаткиш, десерт, заслада, колач, заслађење, сластица, слатко, шећерлема, прислачак *реї.*

посластичар м сластичар, колачар, алвеџија *реї.*, паштицер *реї.*, лицитар *арх.*, алваџија *арх.*, лецедер *арх.*

посластичарница ж сластичарница, сладолеџиница *суж.*, паштицерија *реї.*, алваџиница *арх.*, сластичарна *хрв.*

послати сврш. прел. ❶ (упутити неког с неким циљем, поруком) упутити, усмерити ❷ (отпремати неког да се уручи) отпремити, наменити, отправити, импостирати, послати писмо/пошиљку, отпослати, одаслати, усмерити, упутити писмо/пошиљку

после пред. ❶ (по истеку неког времена) касније, доцније ❷ (по завр-

шетку нечега) након ❸ (у набрајању) затим, потом, још, такође, и

последица ж исход, одраз, одјек, резултат, производ, реперкусије, ефекат, импликација, консеквенца, конзеквенција *хрв.*, посљедак *хрв.* - *уј.* резултат

пословати несврш. непрел. в. радити 1.

пословница ж фирма, предузеће, агенција, представништво, заступништво, сектор, дирекција, повереништво, агентура *арх.*, отправништво *хрв.*, заступство *хрв.*, твртка *хрв.*

пословођа м директор, управник, руководиоца, администратор, шеф, равнатељ, руководитељ, говерно *реї.*, менаџер *фам.*, бос *жарї.*, управитељ *арх.*, человођа *реї.*, капо *реї.*, деловођа *реї.*, комесар *реї.*, капоња *реї.* - *уј:* лидер, владар - *сл:* режисер, референт

послуга ж ❶ услуга, сервис, служење, дворење, послуживање ❷ в. слуга 1.

послужити сврш. прел. понудити, сервирати, изнети, поканити *арх.*

послушан прид. дисциплинован, привржен, приљежан - *уј:* марљив, тачан, покорен 1.

послушник м ❶ марионета, статиста, фигура, понизник, покорник, слуга, робот, пион, пијун (у нечијим рукама), лакеј, средство (у нечијим рукама), слепи извршилац, безначајник, човек од сламе *фиї.*, роб *фиї.*, оруђе *фиї.*, аутомат *фиї.*, зомби *фиї.* ❷ в. роб

послушнички прид. в. потчињен 1.

послушнички прил. улизички, покорнички, мамелучки, вазалски, мандарински, слугански, кумординарски, понизно, церберски, штреберски, посилнички, покорно

посматрање с в. анализа 3.

посматрач м ❶ гледалац, видеалац, визионар ❷ в. аналитичар

поспан прид. неиспаван, дремљив, сањив, дремован, снен, уморан, успаван, непробуђен, неразбуђен, санен, нерасањен, спављив, спаваћив *реј.* - уј. уморан, мамуран

поспаност ж буовност, сањивост, дремеж, дремљивост, непробуђеност, омама, успаваност, нерасањеност, неактивност, малаксалост, полусан, дремка, неразбуђеност, дремавица, успореност, сненост, заспалост, клонулост, полудрем, сананост, дремовност, спорост, куњалица, дрем, дремање, омамљеност *фиј.*, неживотност *фиј.*, ост *фиј.*, фјака *реј.*, уљуљаност *фам.*

поспешитељ м в. акцелератор

поспремити сврш. прел. ❶ (довести у ред) средити, наместити, дотерати, уредити - уј. очистити, преуредити

посрамити се сврш. (осетити стид) постидети се, застидети се, засрамити се, поцрвенети, покрити се ушима изр. - уп. збунити се

посредан прид. индиректан, околишан, заобилазан

посредник м ❶ агент (трговачки), заступник, трговац, представник, повереник, опуномоћеник, отправник, одасланик ❷ веза, спона, ланац, повезница, мост, нит

посредовати несврш. непрел. в. интервенисати

посрнути сврш. непрел. ❶ спотаћи се, спотакнути се, саплести се ❷ в. пасти 1. ❸ *фиј.* в. осиромашити ❹ *фиј.* ослабити

посртати несврш. непрел. в. тетурати се

пост ж в. уздржавање

поставити сврш. прел. ❶ запослити, ангажовати, обавезати, упослити, укључити, примити (на посао), закупити, примити у службу, увући (у обавезу), **сместити**, дати запослење/радно место, узети *фиј.*, довести *фиј.*, намџештити *реј.*, намџештити *реј.*, упрегнути *фам.*, упртити *фам.*, апсорбовати *реј.*, наместити *реј.*, ангажирати *хрв.* - уј. изабрати, мобилисати ❷ организовати, засновати, основати, утемељити, конституисати, установити, заподенути, успоставити, фундирати, увести, склопити, базирати, устројити, направити, утврдити, конституирати *хрв.*, организирати *хрв.* ❸ потплатити (ставити потплату), подставити, ставити поставу, ватирати *суж.* ❹ в. ставити

поставка ж ❶ постављање, изношење ❷ (~ реченице) састав, склоп, устројство, уређење ❸ в. претпоставка ❹ в. начело ❺ в. изложба

постанак м в. стварање

постање с в. стварање

постдипломац м ▼ уј. студент

постеља ж кревет, лежај, почивалиште - *реј.* почиваљка, лежњик, легало, ложница, лежиште, почивало, ложе, лежница, лог

постељина ж постељно рубље, креветнина - *суж.* чаршав, јастучница, навлака, јоргански чаршав - *реј.* плахта, чаршаф, чаршак, повлака, покривка - уј. јастук, јорган, ћебе

постељница ж *мед.* плацента, водењак, овојница, чупаница *реј.*, плодва *реј.*, кошуљница *реј.*, амнион *мед.*, плодница *хрв.*

постер м в. плакат

постигнуће с в. резултат

постидети се сврш. (осетити стид) посрамити се, застидети се, засрамити се

ти се, поцрвенети, покрити се ушима
изр. - уп. збунити се

постићен сврш. непрел. ❶ (који осећа стид) посрамљен, поцрвенео ❷ (којем је нанесена срамота) осрамоћен, обрукан, избламиран *фам.*

постићи сврш. непрел. (успети урадити на време) постићи, постигнути, успети

постојајан прид. ❶ отпоран, издржљив, истрајан, чврст, непроменљив, стамен, сталан, стабилан, сигуран, резистентан, стоички, дурашан, солидан, камен *фил.* - уй: стваран, доследан, снажан ❷ в. доследан ▼ уй. одлучан 1.

постојаност ж ❶ дуготрајност, трајност, сталност, непропаљивост, устаљеност, константност, перманентност, дуговечност, неисцрпност, континуитет, стабилитет, неумишљивост, непрестаност, непроменљивост, непрекидност, трајање - уй: отпорност, вечност, стабилност ❷ в. стрпљивост ❸ в. приврженост 2. ❹ в. одлучност ❺ в. отпорност

постојање с в. живот

постојати несврш. непрел. ❶ бити, важити, егзистирати, имати ❷ в. живети 1.

постојбина ж в. отаџбина

постојећи прид. ❶ в. важећи ❷ в. савремен

постоље с в. основа 1.

постулат м аксиом, теза, теорија, наука, премиса, закон, основна теза, темељно начело, основно полазиште, апсолутна истина, основно начело - уй: суд, хипотеза

поступак м ❶ потез, дело, акт, захват, чин, гест, корак, акат *арх.* - уй: радња, акција, тачка, дејство ❷ в. предузимање ❸ в. приступ 1. ❹ *йравн.*

процес, парница, распра
поступање с в. руковођење

поступати несврш. прел. ❶ (~ према некоме) понашати се, опходити се, носити се, односити се, владати се ❷ (извршавати какву радњу) радити, чинити, наступати, делати, деловати
поступити сврш. прел. ❶ (извршити какву радњу) урадити, починити, извести, учинити ❷ (~ према некоме) понети се

посуда ж суд, чинија, чанак, здела, стублина, ваган *реј.*, бљуда *реј.*, ћаса *нар.*

посумњати сврш. прел. (почети нешто сматрати сумњивим) наслутити, осетити невољу, ставити под питање *изр.*

посусталост ж в. болећивост

посустати сврш. непрел. в. ослабити

потајан прид. в. замишљен 1.

потакнути сврш. прел. в. покренути 1.

потаманити сврш. прел. ❶ в. поубијати ❷ в. појести 1.

потамнити сврш. прел. в. зацрнити

потврда ж поткрепа, овера, доказ, образложење, документ, сведочанство, потврђеност, атест

потврдан прид. афирмативан, позитиван, одобравајући, сагласан, јестан *реј.*

потврдити сврш. прел. афирмисати, верификовати, прихватити, проверити, установити, потписати, испитати, констатовати, одобрити, усвојити, оснажити, печатирати, оверити, поткрепити, потхранити, утврдити, верифицирати *хрв.*

потврдити се сврш. доказати се, показати се, исказати се, оправдати поверење - уй. афирмисати се

потврђеност ж в. потврда 1. и 2.

потврђивати несврш. прел. тврдити, афирмисати, прихватати, поткрепљивати, утврђивати, одобравати, установљавати, афирмирати, оверавати, проверавати, потписивати *фш.*

потез м поступак, дело, корак, акт, захват, чин, гест, акат *арх.* - уй: радња, акција, тачка, дејство

потенцијал м ❶ в. сила ❷ снага, способност, капацитет, моћ, могућност ❸ *грам.* кондиционал, погодбени начин

потенцијалан прид. ❶ вероватан, изгледан, остварив, могућ, изводив, претпостављив, замислив, евентуалан, плаузибилан, остварљив, можебитан, изводљив, могућан, пробабилан, можан, вјеројатан *хрв.* ❷ в. замишљен 1.

потенцирати сврш. прел. ❶ в. повећавати ❷ инсистирати, наглашавати, истицати, стављати у први план *изр.*

потепати се несврш. в. потуцати се

потешкоћа ж в. проблем

потиснути сврш. прел. ❶ гурнути, померити, помаћи, макнути, мрднути, помакнути, преместити, покренути *рей.* ❷ истиснути, склонити

потицати несврш. непрел. ❶ (водити порекло из нечега) исходити, проистичати, произилазити, долазити, извирати, водити корен *изр.*, происходити *рей.* ❷ в. бодрити

потштеност ж (лоше расположење) нерасположење, мрзовоља, снуженост, суморност, меланхолија, депресивност, депресија, апатичаност, безвољност, анксиозност, малодушност, апатија, депримираност, индиспонираност, равнодушност, покуњеност, мргодност, зловоља, невољност, тмурност, мрклина, ле-

таргија, индолентност, индоленција, клонулост, клонуће, натмуреност, инертност, индиферентност, отупелост, инерција, раздражљивост, флегматичност, неосетљивост, песимизам, утученост, зловољностапатичност, атонија, смркнутост, мрачност, клонулост духом, тегобност, намргођеност, туробност, мртвило, невесеље, намрштеност, мизерност, лоша/зла воља, сломљеност, беживотност, покислост, учмалост, тупост, тегоба у души, бедак *фам.*, киселост *фш.*, мркост *рей.*, абулија *рей.*, празнина *фш.*, млохавост *фш.*, хладноћа *фш.*, погруженост *рей.*, грижљивост *рей.*, безвоља *фам.*, дерт *йесн.*, сплин *рей.*, нујност *хрв.* - уй: туга, умор, брига, нелагода, незнађе, слабост, незадовољство, малаксалост, мука, измученост, беда, агонија

потказати сврш. прел. в. одати

потказивати несврш. прел. (тајно достављати информације, обично властима) тужакати, пријављивати, цинкарити, денунцирати, откуцавати - уй. издати 2.

потказивати несврш. прел. в. шпијунирати 1.

потказивач м в. шпијун

поткованост ж в. образовање 1.

потковица ж ▼ уй. амајлија

потколеница ж анатом. вадла *рей.*, лист *мег.*

поткопавати несврш. прел. (доводити у опасност; систем, партију и сл.) урушавати, нарушавати, погресати, дрмати, рушити

поткраћивање с в. подрезивање

поткрепа ж в. аргумент

поткрепити сврш. прел. ❶ в. потврдити ❷ в. оснажити ❸ в. подстаћи

поткрепљивати несврш. прел. ❶

разгаљивати, јачати, галити, крепити, освежавати, снажити, чилити, оснаживати, соколити, чврстити, силити, бодрити, одмарати, оживљава-
ти ② в. потврђивати

поткресивати несврш. прел. ① (~ гране) кресати, сећи, шишати, резати, обрезивати, огољавати, одрезивати, одсецати, орезивати, подрезивати, подсецати, уклањати, сасецати, чистити *фиј.*, кљаштрити *реј.* - уй. косити 1. ② в. шишати 1.

поткупљивати несврш. прел. ко- румпирати, куповати, митити, подмићивати, потплаћивати, давати мито, придобијати, мазати *фиј.*, премазивати *фиј.*, подмазивати *фиј.*

потлачен прид. (који није слободан) в. потчињен

потлаченик м в. роб

потлаченост ж ропство, подјармљеност - уй. обесправљеност, подређеност

потомак ж (онај који рођењем потиче од заједничког родитеља) на- следник, епигон, изданак *реј.* - уй. дете

потомство ж (ново поколење у од- носу према прецима) поколење, нови нараштај, будућност *фиј.* - уй. дете, омладина

потоп м в. поплава 1.

поточара ж в. млин 1.

потпалити сврш. прел. ① (изазва- ти горење) упалити, распламсати, разгорети, распалити, ужежити ② в. подстаћи

потпаљивач м в. хушкаш

потпетица ж штикла, пета

потплат м (доњи део обуће) ђон, пенце *реј.*

потплатити' сврш. прел. премало платити

потплатити' сврш. прел. (ставити потплату) подставити, ставити по- ставу, ватирати суж.

потплаћивати несврш. прел. в. поткупљивати

потпомагати несврш. прел. ① в. по- магати ② в. заступати

потпора ж ① в. основа 1. ② в. подр- шка 1.

потпорни прид. в. носећи

потпун прид. (који има све дело- ве) целовит, интегралан, апсолутан, свеобухватан, укупан, цео, темељит, целокупан, тоталан, сав, комплетан, неподељен, читав заокружен, упот- пуњен, комплетиран

потпуно прил. сасвим, тотално, комплетно, листом, одреда, из ко- рена, из основа, из темеља, до краја, без остатка, у потпуности, у целости, скроз *фам.*, скроз-наскроз *фам.*, ди- бидус *фам.*, аметом *реј.*, посвема *реј.*, аметице *реј.*, аметимице *реј.*, стубо- ком *арх.*, навлас *арх.*, посве *хрв.*

потрајати сврш. непрел. ① (проћи кроз неки временски период) проћи, протећи, истећи ② (успети се одржа- ти) опстати, одржати се, издржати, преживети, истрајати

потребан прид. (који треба други- ма) пожељан, жељан, нужан, добро- дошао, захтеван *арх.* - уй. погодан

потресан прид. ① (који изазива осећање великог узбуђења) гану- тљив, дирљив, уверљив, изражајан, снажан, јак - уй. узбудљив

потресати несврш. прел. в. повре- ђивати 1.

потресен прид. (врло узбуђен услед неког догађаја) узнемирен, ганут, сатрвен, померен *фам.*, изба- чен из такта *фам. изр.* - уй. жало- стан, узбуђен 1.

потресеност ж ❶ узбуђеност, узнемиреност ❷ гануће, ганутост, ганутљивост, дирнутост - уй: саучешће, жалост, туга, нежност, алтруизам

потркуша м ж в. полтрон

потрошач м купац, муштерија

потрошити сврш. прел. (~ новац, имовину или време) изгубити, проћердати, протраћити, раскућити, прокоцкати, прокартати, профућкати *фам.*, скрцкати *жарі.*

потрти сврш. прел. ❶ в. поништити ❷ в. разорити

потрчати сврш. прел. јурнути, убрзати, пожурити, зајурити се, појурити, похрлити, забрзати, потпрашити пете/ноге, залетети се, затрчати се, убрзати се, опружити корак, полетети *фиј.*, дати гас *фам. изр.*, шибнути *фам.*, нагнути *рей.*, акцелерирати *сїруч.*

потукач м в. пробисвет 1.

потулити се сврш. в. сакрити се

потући сврш. прел. в. поразити

потући се сврш. побити се, покрвити се, покошкати се, покавжити се, помакљати се *фам.*, поцапати се *фам.*, потабати се *фам.*, пофајтати се *жарі.* - уй: сукобити се, посвађати се, обрачунати се

потуцало м в. пробисвет 1.

потуцање с в. скитање

потуцати се несврш. вуцати се, водати се, цуњати, скитати, тумарати, врзмати се, лутати, блејати, крстарити, вртети се, зијати, ломатати се, врлудати, зјакати, зврцати, ландарати, повлачити се, кружити, луњати, потепати се, шеврдати, смуцати се, вуцарати се, ломити се, кривудати, мајати се, вући се, мотати се, шарати, зевати, шврљати, базати, беспослено тумарати, шетати, ићи без циља, те-

глити се, пребијати се, блудити, тећи, потезати се, бесциљно лутати, ићи којекуда, безбрижно лутати, кривуљати, ићи тамо-амо, шеткати се, прометати се, тепати се *реј.*, вескати се *реј.*, басати *реј.*, вандровати *реј.*, лангати *реј.*, ландрати *реј.*, ландати *реј.*, тепсти се *реј.*, баврљати *реј.*, лолати се *реј.*, лаздекати *реј.*, мотљати се *фам.*, луфтирати *фам.*, зујати *фам.*, шалабазати *фам.*, цурити *рей.*, верати се *рей.*, клатарити се *рей.*, врсти се *рей.*, трапати *рей.*, пролазити стазе и богазе *изр.*, обијати прагове *изр.*, ићи од немила до недрага *изр.* - уй: вршљати, беспосличити, кретати се, цецати

потуцач м в. пробисвет 1.

потучен прид. в. побеђен

потхранити сврш. прел. ❶ в. одгојити ❷ в. потврдити ❸ в. оснажити

потцењивати несврш. прел. ❶ (умањивати нечију вредност) омаловажавати, ниподаштавати, обезвређивати, обесцењивати, багателизовати, багателисати, сматрати невређним, багателизирати, гледати преко рамена *изр.*, гледати с висине *изр.*, одрицати вредност, поступати с висине ❷ в. понижавати

потчињен прид. ❶ подређен, посиљнички ❷ (који није слободан) зависан, овисан, потлачен, подјармљен, неслободан, поданички, ропски, покорен, покорнички, вазалски, субординиран *форм.* - уй. подређен

потчињеност ж в. подређеност

поћерка ж ▼ уй. усвојеник

поћи сврш. непрел. кренути, упуити се, отићи, започети, макнути се, запутити се, покренути, отиснути се, старговати, крочити, отпочети, маћи се, покренути се, закорачити, занети се, устремити се, запуцати *фам.*,

мрднути се *фам.*, ударити *фам.*, потегнути *фам.*, ганути *арх.* - *уй:* ући, почети

поубијати сврш. прел. поморити, побити, масакрирати, потаманити, истребити, пострељати, десетковати, затомити, извршити масакр, поскидати главе, посмицати *фам.*, пококати *жарі.*

поуздан прид. ❶ постојан, непроменљив, непоколебљив, принципијелан, консеквентан, доследан, стабилан, фиксан, устаљен - *уй.* стваран, снажан, дисциплинован ❷ *в.* сигуран 1. ❸ *в.* привржен 1. ❹ *в.* прецизан 1. ▼ *уй.* присан 1.

поузданост ж ❶ извесност, истинитост, сигурност, недвосмисленост, проблематичност, неспорност, недвојбеност, необоривост, непрепорност, одређеност, несумњивост, непобитност *хрв.* - *уй:* јасноћа, признатост ❷ *в.* морал ❸ *в.* приврженост 2. ❹ *в.* одлучност

поуздање с ❶ *в.* сигурност 1. ❷ (вера у некога) *в.* поверење ❸ *в.* самопоуздање ❹ *в.* понос 1.

поука ж ❶ *в.* наук, лекција, пример ❷ *арх. в.* настава

поучавати несврш. прел. *в.* обучавати

поучак м *в.* принцип

похабан прид. ❶ дотрајао, ислужен, изношен, пропао, искрзан, издеран, бедан, јадан, времешан, излизан, безвредан, истрошен, трошан, отрцан, крзав, подеран, изупотребљаван, изједен, ритав, поцепан, матор *фам.*, раздрндан *фам.*, разјебан *нар.*, овештао *арх.*, извештао *арх.*, прњава *реј.* ❷ *в.* одрпан

похарати сврш. прел. *в.* покрасти

похвала ж (позитивна оцена) хвала - *уй.* аплауз

похвалити сврш. прел. нахвалити, исхвалити, узбодрити, узвеличати, дати комплимент - *уй:* храбрити, подстаћи

похлепа ж (незасита жеља за нечим) пожуда, грамзивост, похотност, апетит, незаситост, чежња, алавест, облапорност, лакомот, грабљивост, страст, хтење, претензија, глад *фиј.*, нишан *фиј.* - *уй.* амбиција, пожудност

похлепан прид. ❶ грамзив, неумољив, неумерен, незајажљив, лаком ❷ (на јело) алав, халапљив, прождрљив, грабежљив, лаком, грамзив, незаситан, несит, незајажљив, јешан, грабљив, халав, изјешан, вечно гладан, облапоран, попашан, сладокусан, грамжљив, амишан *реј.*, дрчан *реј.*, грамзљив *реј.*, аласт *арх.*, слаткохран *реј.*, поједљив *реј.*

похлепник м халапљивац, грамзивац, грабежљивац, незаситник, алапљивац, лакомац, лакомџија, кајман *фиј.*, среброљубац *фиј.*, грабеж *фам.* - *уй:* зеленаш, ждероња, тврдица, пљачкаш

похота ж похотност, пожуда, оргијање, ласцивност, сладостраст, сладострашће, сладострасност, разврат, блуд, блудња, разблудност, блудство, блудност, блудништво, разблуда, блудочинство, пожудност, распусност, распуштеност, распусништво, раскалашност, раскалашеност, развратност, разузданост, либертинизам, похотљивост, помама, разулареност, страст, неваљалство *еуф.* - *уй:* скаредност, перверзија, порочност

похотан прид. ❶ пожудан, блудан, развратан, разблудан, прчевит, раскалашан, склизак, сензуалан, облапоран, распустан, помаман, похотљив, волуптуозан, путен, сладострастан,

либидинозан, ласциван, сполно страствен, осетилан, слободан, плотан *реї.*, плотски *реї.* - уї: опсцен, инстинктиван, скаредан, чулан, страстан ② в. развратан 2.

похотљив прид. в. похотан 1.

похотљивац м разблудник, пожудник, разузданик, блудњак, похотник, сладострасник, блудник, развратник, распусник, распуштеник, грешник, раскалашник, блудчинац, либертинац, разблудженик, авантуриста, габуље *реї.*

похотљивост ж в. похота

похотник м в. похотљивац

похотност ж в. похота

похрлити сврш. непрел. ① нагрнути, банути, надрети, навалити, грнути, наврети, наврнути, насрнути, јурнути, налетети, сунути, нагло/масовно наићи, стуштити се, нагужвати се, нагнути, сручити се, натиснути се, поврвети, појурити, нагрнути у кућу, рукнути *реї.*, бахнути *арх.*, нахрупити *реї.* - уї: упасти, провалити ② в. потрчати

поцепан прид. в. похабан 1.

поцепкати сврш. прел. в. исецкати

поцрвенео прид. ① в. постићен 1. ② в. румен 2.

почек м в. кредит

почело с в. почетак

почетак м полазиште, основа, темељ, зачетак, платформа, узрок, праизвор, позадина, праузрок, полазница, стожер, матица, извориште, основница, порекло, подлога, исходиште, почело, праелемент, нулта тачка, праматерија, почетна тачка, прапочетак, легло *фиї.*, колевка *фиї.*, заметак *фиї.*, корен *фиї.*, врело *фиї.*, клица *фиї.*, извор *фиї.*, семе *фиї.*, праскорорје *фиї.*, зора *фиї.*, жариште *фиї.*, подријетло *хрв.*

почети сврш. прел. ① (почети нешто радити) започети, отпочети, кренути, стартовати, покренути, предузети ② в. покренути 2.

почетник м новајлија, дебитант, придошлица, новодошлица, новодошљак, аматер, букварац *фиї.*, пионир *фиї.*, неискусник *реї.*, новак *фам.*, полетарац *фам.*, зелембаћ *фам.*, жутокљунац *фам.*, јуниор *фам.* *фиї.*, голобрадац *фам.*, клокан *жарї.*, гуштер *жарї.*, фазан *жарї.*, праксист *хрв.* - уї: шепртља, приправник, ученик - сл: стажиста, неискусан, смушењак *фам.*

почетница ж абецедар, азбучник, буквар, лексикон, часловац *арх.*

почетнички прид. аматерски, лаички, непрофесионалан, лабав, климав, невешт, нестручан, никакав, неквалификован, траљав, непоткован, некомпетентан, млак, неизвежбан, шарлатански, неприкладан - уї: лош, јадан, бедан

почетнички прил. неквалитетно, лабаво, слабо, лоше, траљаво, лаички, нестручно, невешто, нестручњачки, шарлатански, климаво, незналачки, неприкладно, некомпетентно, тричаво, непрофесионално, мизерно, неизвежбано, недовољно, никакво, без стручности, неквалификовано, млако, аматерски, непотковано, рђаво, аматорски *реї.*, дилетантски *фам.*, фушерски *жарї.* - сл: бедно, јадно

почетништво с в. нестручност

почешће прил. в. често 1.

почивати несврш. ① одмарати се, не радити, мировати, излежавати се, пландовати *фам.*, медитирати *фам.* - уї. ленчарити ② (имати основ, исходиште) темељити се, заснивати се, градити се ③ в. налазити се

починак м одмор, отпочинак, окре-

па, почивка, предах *фам.*, хибернација *жарі.*, чил *жарі.*, ремонт *жарі.*, реанимација *жарі.*, одахнуће *рей.*

починилац м извршилац, извршитељ, виновник, чинилац - уй. кривац

починити сврш. прел. в. направити

пошалица ж в. враголија

пошизети сврш. непрел. фам. в. полудети

пошиљалац м адресант, отпремник, отпремилац, пошиљач, пошиљатељ, отпремач, отправљач, шпедитер, експедитор (онај који отправља пошиљке), спедитер *арх.*

пошиљка ж ❶ (оно што се пошаље) пошта, експедиција *рей.* - суж: писмо, пакет, новац, телеграм, порука

пошта ж ❶ (установа) * ❷ в. пошиљка ❸ в. поштовање

поштар м поштоноша *форм.*, писмоноша *форм.*, листоноша *форм.*

поштеда ж в. помиловање

поштен прид. примеран, праведан, ваљан, частан, добар, крепостан, душеван, честит, непорочан, неподмитљив, етичан, моралан, карактеран, исправан, људски, истинољубљив, беспрекоран, непокварен, правичан, узоран, одан, чистих руку, у погону, доличан, искрен, скрупулозан, ћудоредан, коректан, савестан, поуздан, лојалан, честита особа, доследан, пун врлина, прав *фиј.*

поштењак м в. поштењачина

поштењачина м ж добричина, светац, поштењак, непоткупљивац, душа од човека, простодушник, човек добре душе, праведник, добар човек, несебичњак, човек добра срца, добра душа, оличење врлина, анђео *фиј.*, човек *фиј.*, добричак *фам.*, добрица *фам.*, лаф *фам.*, поштењаковић *фам.*, човек и по *фам.*, људина *фам.*, прав-

дољубац *рей.*, непорочник *рей.*, доброхотник *хрв.*, доброћудник *хрв.*

поштење с ❶ честитост, часност, част, достојанство, образ *фиј.* - уй. доброта 1. ❷ в. морал

пошто взн. в. стога 1.

поштован прид. ❶ утицајан, уважен, достојанствен, ауторитативан, проверен, угледан, меродаван, виђен, цењен, уважаван, признат, прихваћен, отмен, господствен, углађен, ауторитетан, многопоштован *форм.* - уй: фин, охол ❷ в. познат ❸ в. уважен 2.

поштовање с ❶ углед, угледност, уваженост, част, добар глас, дигнитет, пошта, цењење *рей.* - уй. повећење ❷ в. понос

поштовати несврш. прел. ценити, уздизати, обожавати, величати, глорификовати, адорирати, славити, прослављати, узвисивати, идолизирати, ковати некога у звезде, узносити, дивинирати, преуздизати, штовати *хрв.* - уй: хвалити

прав прид. ❶ (који није крив) неискривљен, несавијен, раван, исправљен, опружен, испружен, истегнут, протегнут, праволинијски, израван, незавинут ❷ в. вертикалан ❸ в. поштен ❹ в. прави

правац м ❶ смер, ток, курс, оријентација ❷ (посебан ~ у науци) в. учење

правдати се несврш. в. увијати

праведан прид. ❶ примеран, поштен, ваљан, частан, добар, крепостан, душеван, честит, непорочан, неподмитљив, етичан, моралан, карактеран, исправан, људски, истинољубљив, беспрекоран, непокварен, правичан, узоран, одан, чистих руку, у погону, доличан, искрен, скрупулозан, ћудоредан, коректан, савестан, поуздан, лојалан, честита особа, до-

следан, пун врлина ② в. објективан
▼ уй. недужан 1.

праведност ж в. морал

прави прид. стваран, реалан, озбиљан, фактичан, збиљски, формалан, натуралан, непатворен, жив, чист, читав, истински, изистински, заистински, ефективан, одистински - уй: објективан, истинит, прописан, леп, солидан

правилан прид. ① исправан, тачан, истинит, коректан, егзактан, изричан, тачан хрв. ② в. прописан

правило с одредба, пропис, закон, уредба

правити несврш. прел. ① стварати, производити, творити, израђивати ② образовати, формирати, обликовати, уобличавати, чинити, творити, сачињавати ③ (~ храну) в. спремати 1. ④ в. бавити се ⑤ в. деловати 3. ⑥ в. (доводити у неко стање или положај) в. претварати

правити се несврш. в. пренемагати се

правичан прид. непристрастан, неутралан, објективан, праведан, душеван, неувучен, неумешан, непристрастан, непристран

правичност ж в. морал

правоверац м в. побожник

правокрилци м мн. зоол. (лат. Orthoptera) равнокрилци - суж: зрикавци, чегрташи, скакавци, коњици, богомољке

праволинијски прил. и прид. ① йрил. равно, право ② йрид. фий. в. равномеран

правоснажан прид. в. легалан

празан прид. ① (који није ничим испуњен) шупаљ, ненапуњен, непопуњен, неиспуњен ② (у којем нема никога) пуст, напуштен, незапоседнут, слободан, испражњен, незаузет,

опустео, неусељен, ненасељен, упражњен ③ фий. в. безизражајан ④ фий. в. глуп ⑤ в. (~ лист папира) неисписан, бео, бланко нейром.

празилук м бот. (лат. Allium porrum) порилук, порик реї., лук-пор реї., пор реї., прас реї., перати лук реї., прасји лук реї., праз фам., пурјак хрв., пурић хрв.

празник м ① (свечан дан на који се нешто прославља) * ② распуст ③ в. свечаност ④ фий. в. уживање 1.

празнина ж ① (неиспуњен простор) вакуум, упражњеност, рупа, упражњен простор ② недовољност, недостатак, непотпуност, непостојање, немање, рупа фам. ③ фий. в. (душевна ~) меланхолија

празнити несврш. прел. испражњавати - уй. црпи 1.

празноверице ж мн. в. сујеверје

празноверје с в. сујеверје

празноглав прид. в. глуп

празноглавац м в. незналица 1.

празноречив прид. празноговорљив, реторички, демагошки, фразерски, празноглагољив, празноречан, вербалан реї.

празнословље с ① фразирање, вербализам, красноречје ирон., просеравање нар. ② в. трач ③ в. фраза

праизвор м в. почетак

праисторија ж предисторија - уй. прошлост

пракса ж ① (стварна, непосредно корисна делатност) примена, вршење, спровођење у дело - уй. достигнуће, извежбаност ② в. искуство

прамен м чуперак, чупа, ђуба, кићанка, витица, брава, свежањ, бусенчић, прам, ћапорак реї. - уй: зулуф, коса

праотац м Адам, предак, прароди-

тељ, предак човечанства, отац *фиї*.

пракак м в. тандркање 1.

пракати несврш. непрел. в. трештати

праскозорје с рана зора, цик зоре

праснути сврш. непрел. (многo се изнервирати) в. побеснети

прастар прид. ❶ давни, древни, антички, давнашњи, престар, врло стар, антикни, антични, од памтивека, прадаван, претпотопни, исонски *фиї*, метузалемски *фам.*, изумрли *фам.*, као Библија *фам.*, ветак *арх.*, ветак *арх.*, вајкадањи *реї.*, стародреван *реї.* - сл: првобитан, вековни ❷ в. застарео ▼ уї. стар 1.

пратити несврш. прел. ❶ (ићи за неким да га он не види) следити, уходити, шпијунирати ❷ одводити, спроводити, водити, превозити, пребацивати, пељати *реї.* ❸ (слушати пажљиво) следити

праузрок м в. почетак

праштање с в. опроштај

прашума ж гуштара, џунгла, тропска/мочварна шума, гвозд, тропска шума, халуга *реї.*

првак м ❶ ас, шампион - уї. рекордер, победник, звезда ❷ в. угледник

првенац м ❶ прворођени, прворођенац ❷ *фиї*. (оно што се појавило као прво) * ❸ *фиї*. (прва ракија) првина, башица ❹ *фиї*. (први мед) самоток, ртница *реї.*

први прид. ❶ (онај који је испред осталих) првопласирани, водећи, предводећи, челни, надмоћни ❷ (онај који је најмање удаљен од осталих) најближи ❸ (онај који се десио пре осталих) ранији

првина ж в. првенац 3.

првопласирани прид. в. први 1.

првосвештеник м в. епископ

праг прид. свадљив, свађалачки, напросит, љутљив, дурљив, импулсиван, афективан, нагао, ћудљив, агресиван, плах(овит), раздражљив, срдљив, живчан, напасан, једљив, распаљив, жучљив, гневљив, плах, једак, темпераментан, отрован *фиї*, покарљив *арх.*, ватрен *фиї*, вирулентан *фиї*, вехементан *арх.*, нервозан *еуф.* - уї: диваљ, некултуран, груб, тврдоглав, жустар, страстан, бесан, немиран, разуздан, грозан

прагвац м в. свађалица

прагво м с в. свађалица

прагвост ж в. свадљивост

пре прил. в. некада 1.

пребацити сврш. прел. (неком нешто) в. прекорити

пробег м ❶ бегунац, прогнаник, изгнаник, избеглица, пребеглица, добеглица, беганац *реї*, бегалица *нар.*, бегалац *нар.*, побегуља *нар.*, беган *арх.* - сл: исељеник, емигрант ❷ дезертерство, бекство (из војске), одметништво, отпадништво, неверство *фиї*, издајство *фиї*.

пробеглица м ж в. дезертер

пробивалиште с кућа, стан, дом, боравиште, седиште, домаћинство, конак, место боравка, кров, резиденција, кут, стамбена јединица, станиште, настамба, апартман, легло *фиї*, адреса *фиї*, праг *фиї*, матица *фиї*, гнездо *фам.*, кућица-слободица *фам.*, гарсон *жарї*, гајба *жарї*, место становања *форм.*, домицил *форм.*, огњиште *арх.*, легало *арх.*, обитавалиште *реї.*, кућанство *хрв.*, кров над главом *изр.* - уї: склониште, завичај

пробивање с ❶ в. боравак ❷ в. становање

пробивати несврш. непрел. ❶ в. боравити ❷ в. становити 1.

пребити сврш. прел. ❶ истући, смрвити, излупати, истабати, ишамарати, избатинати, испрашити, испребијати, изгравати, избубечати, намлатити, измлатити, налупати, згњечити, смождити, натући, средити, изударати, ишћушкати, претући, избубетати, премлатити, ишибати, саставити (са земљом), направити од некога паприкаш, дати (по туру), наместити (некоме кости), пропустити кроз шаке, очерупати, поломити, поломити ребра, испљускати, сасуги зубе у грло, убити бога, дати (по њушци), издеветати *реї.*, испеглати *фам.*, изломити *фам.*, унаказити *фам.*, изгазити *фам.*, излемати *фам.*, разбити *фам.*, увоштити *жарї.*, олешити *жарї.*, извоштити *реї.* ❷ в. сломити

преболети сврш. прел. в. прежалити
превазићи сврш. прел. (потиснути неког) потиснути, надмашити, надвисити, превазићи, засенити, заслепити, бацити у сенку/у засенак *изр.*

превара ж ❶ (поступак којим се други намерно доводи у заблуду) варка, сплетка, смицалица, подлост, препреденост, изигравање, обмањивање, подвала, varaње, препредењаштво, перфидност, лукавство, вероломство, ујдурма, подмуклост, подметање, псина, лицемерје, макинација, претворност, малверзација, преваранција, варљивост, масло *фиї.*, хунцутарија *реї.*, клапња *реї.*, фразид *реї.*, заврзлама *фам.*, игра *фам.*, мућка *фам.*, варанција *фам.*, бургија *фам.*, петљанција *жарї.*, дриблинг *жарї.*, петљарија *жарї.*, комбинација *жарї.*, муљање *жарї.*, петљанија *жарї.*, химба *арх.*, дефразудација *арх.*, подвалација *арх.*, пасјалук *арх.*, швиндл *арх.*, хињење *арх.*, злопораба *арх. хрв.* - уї. лаж ❷ в. обмана 1. ❸ в. манипулаци-

ја ❹ (брачна ~) неверство, вероломство, прељуба, обљуба

преварант м варалица, подваљивач, превртљивач, препредењак, варљивач, обмањивач, подвалација, шарлатан, врдалама, смутљивач, превејанац, хоштаплер, проневерилац, лажов, хибменик, дамбас, фолирант, симулант, претворица, мућкарош *фам.*, варакача *реї.*, вираун *реї.*, лацман *реї.*, пакер *жарї.*, апаш *арх.*, швиндлер *арх.*, дефразудант *арх.*, пи-кареска *реї.*, шатровац *арх.*, - уї. лопов, бараба, опсенар, ветропир, сплеткарош, неваљалац и лицемер

преварен прид. обманут, насамарен, изигран, намагарчен, изваран, слаган -*фам.*: насукан, заврнут, насанкан, израђен, упецан, зафркнут, зезнут, смотан, ошишан, превеслан, обријан, навучен, насађен, зајебан *нар.*

преварити сврш. прел. обманути, насамарити, изиграти, заварати, прећи, измамити, намагарчити, надмудрити, изварати, завести, закинути (некоме), доскочити, надиграти, повући за нос, превести жедног преко воде *изр.*, продати рог за свећу *изр.*, насукати *фам.*, заврнути *фам.*, насањкати *фам.*, изградити *фам.*, упецати *фам.*, зафркнути *фам.*, зезнути *фам.*, смотати *фам.*, ошишати *жарї.*, превеслати *жарї.*, обријати *жарї.*, навући *жарї.*, насадити *жарї.*, набити рогове *изр.*, продати мачку у цаку *изр.*, зајевати *нар.* - уї: подметнути, збунити, изневерити, искористити, слагати - *сл.*: одглумити, разочарати
преварити се сврш. (направити грешку) обманути се, зезнути се *фам.*, зајевати се *нар.*, остати на цедицу *изр.*, остати кратких рукава *изр.*
превид м в. омашка 1.

превидети сврш. прел. в. пропу-
стити

превијати несврш. прел. ❶ савија-
ти, повијати, пресавијати, извијати,
прегибати, угибати, кривити, искри-
вљавати, витоперити ❷ (~ рану) за-
вијати, обавијати, стављати завој

превити сврш. прел. повити, уфач-
ловати, умотати/замотати руку/ногу,
ставити завој/облогу, превити рану/
прелом, привити, фачловати, банда-
жирати, зафачловати - уй. увити

превише прил. сувише, претерано,
дозлабога, премного, преко главе, без
мере, у бескрај, неумерено, бескрај-
но, доста, подоста, до бесвести *фам.*
- уй. много

превласт ж в. премоћ

превожење с в. превоз

превоз м возња, саобраћање, про-
мет, кретање, саобраћај, превожење,
транспорт, трансфер, вожење, пре-
ношење, возидба *рей.* - уй: правац,
путовање

превозити несврш. прел. в. водити
3.

превој м ❶ в. аблаут ❷ в. прегиб

превратнички прид. в. подривач-
ки

превртати несврш. прел. в. вртети

превртати се несврш. обртати се,
вртети се, котрљати се, тумбати се,
окретати се, колутати се

превртљивац м ❶ в. сплеткарош
❷ в. пробисвет 2. - уй. покварењак

превртљивост ж в. неискреност
1.

прегалаштво с марљивост, агил-
ност, ревност, вредноћа, рад, брига,
предузимљивост, ангажованост, мар-
ност, пожртвованост, труд, трудољу-
бивост, брижљивост, савесност, пре-
даност, воља, горљивост, усрдност,

трудољубље, настојање, неуморност,
подузетност, посленост, ревност,
мар, устрајност, делатност, радиност,
радишност, сицфлајш *реј.*

прегиб м спирала, завој, вијуга,
облина, лук, венац, кривина, банда-
жа, колобар, окука, набор, кривуља,
савијутак, витица, завијутак, превој,
зглоб, обруб, део круга, крива црта,
банда, рескавица *реј.*, шевуљица *реј.*,
завојица *рей.*, обрт *рей.*, сагиб *рей.*,
синус *май.*, косинус *май.*, тангенс
май., волута *сйруч.* - уй: црта, пр-
стен, круг - сл: кружница, кугла, по-
лукруг

прегладнелост ж в. изгладнелост

преглед м ❶ в. списак ❷ в. испити-
вање ❸ в. провера

преградити сврш. прел. (~ просто-
рију) в. адаптирати 2.

прегрејан прид. в. врео

предавање с ❶ настава, лекција,
образовање, обучавање, обука, течај,
час, курс, подучавање, излагање, под-
ука, поучавање, поука *арх.*, изобразба
хрв., сат *хрв.* - суж: колегијум, рефе-
рат, семинар ❷ (~ лопте) додавање,
давање, достављање, пас *сйорй.* ▼ уй.
обраћање 1.

предаваоница ж в. учионица

предавати несврш. прел. ❶ в. обу-
чавати ❷ (пружати из руке у руку) в.
додавати

предавач м наставник, учитељ, ин-
структор, просветар *фам.*, просвет-
ни радник *форм.*, уча *фам.*, професор
суж.

предаја ж в. испорука

предак м ❶ в. праотац ❷ в. покре-
тач 1.

предан прид. ❶ в. марљив ❷ в. ана-
литичан 2. ❸ в. привржен 1.

преданост ж в. прегалаштво

предање с легенда, мит, бајка, фантастика, скаска, фикција, сага, приповест, предајна прича, народна легенда, еп, писано предање, предаја, фантазија, митови и легенде, усмено предање, кажа, гатка, приповетка, дело *фам.*, читање *арх.* - *суж*: научна фантастика, епска фантастика- *уй*: прича, басна

предати сврш. прел. (дати из руке у руку) пружити, дати, уручити, додати, пребацили, доставити - *уй*. испоручити

предати се сврш. ❶ (признати пораз у борби) истакнути/окачити белу заставу *изр.* ❷ (попустити пред тешкоћама) помирити се, прихватити, преболети - *уй*. одустати ❸ подати се **предах** м ❶ в. пауза 1. ❷ в. одмор ❸ в. цезура

предвечерје с в. сумрак

предвидети сврш. прел. ❶ (унапред видети) видети, предсказати, прорећи, погодити, проценити, најавити, наслутити, прорачунати, испрогнозирати, назрети, провидети - *уй*. предосетити ❷ в. антиципирати 1.

предвидљив прид. очекиван, логичан, следствен, природан, нормалан, неизненађујући

предвиђање с ❶ претсказање, прорицање, дивинација, гатање, магија, пророчанство, чаролија, видовитост, враћање, предсказивање, спиритизам *суж.*, бајање, чаробњаштво, чарање, мађијање, гледање судбине, најављивање, погађање, видовњаштво, претказивање, читање (судбине), гледање у будућност, претказање, предсказање, пророштво, бахорење *реџ.* - *суж*: нумерологија, леканомантија, негромантија *реџ.*, ји-џинг, некромантија, коскиномантија, стихомантија, катомантија, тумачење снова, гледање

у карте/пасуљ/шољу, отварање тарота, хиромантија ❷ в. предосећај ❸ в. пророчанство 2.

предвиђати несврш. непрел. прел. в. проричати

предводећи прид. в. најважнији 3.

предводити несврш. прел. ❶ (бити на челу) в. управљати 1. ❷ предњачити

предводник м вођа, старешина, лидер, главар, предводица, перјаница *фил.*, глава *фил.*, првак *фил.*, кормилар *фил.*, фронтмен *фам.*, кондуктор *реџ.* - *уй*: водич

предводница ж в. претходница 1.

предвођење с в. руковођење

предворје с хол, улаз, предсобље, антре, ходник, доход *реџ.*, хал *арх.*, вестибул *арх.*, вестибил *арх.* - *уй*: капија, пролаз

предео м крај, вилајет, околице, крајолик, рејон, провинција - *уй*: завичај, покрајина

предзнак м знак, знамење, наговештај, показатељ, сигнал, индикација, симптом, индикатор, показивач, индиција, синдром, весник *фил.*, гласник *фил.*, белег *фил.*, знак, симптом

предиван прид. в. божанствен

предјело с мезе, ордевр *арх.*, антре *реџ.*

предмет м ❶ ствар, тело ❷ (све што постоји као материјал за запажање) тема, материјал, материја ❸ област знања, грана науке

предност ж ❶ (својство онога који је испред другог) преимућство, вођство, прво место, примат - *уй*. надмоћ ❷ *фил.* (позитивна особина код човека) в. врлина 1.

предобро прил. в. савршено 1.

предосетити сврш. прел. осетити, наслутити, назрети, претпоставити,

антициповати, прекогнитирати - уй.
предвидети

предосећај м (полазишна тачка у размишљању) претпостављање, осећај, осећање, наслућивање, слутња, интуиција, предосећање - уй: мишљење, претпоставка, чежња, прорицање

предосећати несврш. прел. осећати, слутити, наслућивати, нагађати, претпостављати, мирисати, разабирати, сумњати

предострожан прид. в. опрезан

предоцба ж в. пророчанство 2.

предрасуда ж (погрешно, уврежено мишљење) предубеђење, заблуда, блудња, предуберење, стереотип, илузија, представа *фиј.*, прекоцепција *реј.*

предрасуде ж мн. бабуштине, празновице, бабуче, бабарије

предсказање с в. пророчанство 2.

предсказати сврш. прел. ❶ (унапред видети) прорећи, предвидети, видети, погодити, проценити, најавити, наслутити, прорачунати, испрогноzirати, назрети - уй. предосетити ❷ в. антиципирати 1.

предсказивање с в. предвиђање 1.

предсобље с в. антре 1.

представа ж ❶ (позоришна ~) извођење ❷ (начин на који се нешто види) виђење, предоцба, доживљај, слика - уй. предрасуда

представљати несврш. прел. ❶ (упознавати с неким) упознавати, презентовати ❷ в. заступати 1. ❸ значити, чинити, означавати

представник м в. посредник 1.

представништво с ❶ заступништво, огранак, експозитура, филијала, заступство, испостава, крак

фиј., подружина *реј.*, подружница *хрв.* ❷ в. предузеће

предубеђење с в. предрасуда

предуберење с в. предрасуда

предузетан прид. в. предузимљив

предузети сврш. прел. в. урадити 1.

предузетништво с в. предузимање

предузетност ж в. предузимање

предузеће с пословница, фирма, агенција, представништво, заступништво, сектор, дирекција, повереништво, агентура *арх.*, управништво *хрв.*, заступство *хрв.*, твртка *хрв.*

предузимање с активност, акција, дело, чин, акт, рад, радња, деловање, посао, предузетништво, подухват, поступак, предузетност, дејство, средство, операција, прегалаштво, делатност, подузимање *хрв.*, потхват *хрв.* - уй: процедура, подвиг - *сл:* мера, корак

предузимљив прид. (спреман да се заузме за некога или нешто) предузетан, заузимљив, подузетан, агилан, борбен, енергичан, одрешит, одлучан, отресит, заузетан *реј.*, заузет *реј.*, подухватан *реј.* - уй: сналажљив, активан, марљив

предузимљивост ж в. прегалаштво

предумишљај м в. решеност

предусретљивост ж в. пожртвованост 1.

предухитрити сврш. непрел. претећи, предупредити, предусрести, превенирати - уй. спречити

прежалити сврш. прел. прихвати-ти, преболети, утешити се, престати жалити, препустити се, прегорети *фиј.*, помирити се (са судбином) *фиј.*, слегнути раменима *фиј.*

преживети сврш. непрел. ❶ (остати у животу) извући се ❷ *фиј.* (проћи кроз патње) поднети, претрпети, издржати, отрпети, истрпети, препатити, пропатити, проћи кроз ватру и воду *изр.*, проћи сито и решето *изр.*, прогурати, изаћи на крај *изр.* - уй. доживети 2.

преживљавање с животарење, вегетирање, таворење, злопаћење, робија *фам.*, крпљење *фам.*

преживљавати несврш. непрел. животарити, вегетирати, таворити, спајати крај с крајем, злопатити се, вегетовати, робијати *фам.*, крпити се *фам.*

презалогајити сврш. прел. (мало појести) мезетити, окусити, појести, преварити глад *изр.* - *фам.* прегристи, грицнути, гризнути, жвакнути, чапнути, шалабрцнути, чупнути, штрпнути, чалабрцнути, метнути/ставити под зуб, чакнути, бацити (нешто) у уста/кљун - уй. пробати

презапослен прид. в. презаузет

презати несврш. прел. в. снебивати се

презаузет прид. (који има превише посла) преокупиран, презапослен, пун *фиј.*, препун *фиј.*, пунцат *фиј.*, преплављен *фиј.*, претпан *фиј.*, накрцан *фам.*, крцат *фам.*, бизи *жарј.*, заузет

презентација ж ❶ (описивање неке робе у циљу рекламе) представљање, опис, реклама ❷ в. извештај

презерватив м кондом, заштита, заштитна гумица, хигијенска гумица, куртон *нар.*

презирати несврш. прел. ❶ в. потцењивати 1. ❷ в. мрзети 1.

презрен прид. в. одбачен 1.

преимућство с (својство онога ко-

ји се истиче пред другим) вођство, предност - уй. надмоћ

преиначење с *реј.* в. промена

преиначити сврш. прел. исправити, преуредити, удесити, поравнати, преправити, ађустати *реј.*, поначинити *реј.* - уй: дотерати, средити

преиспитати несврш. прел. размотрити, анализирати, изанализирати, узети у обзир, промислити/размислити (о нечему)

прек прид. ❶ в. хитан ❷ в. пргав

прекаљеност ж в. отпорност 1.

прекид м ❶ обустава, заустављање, застој, прекидање, стајање - уй. завршетак ❷ в. пауза

прекинути сврш. прел. ❶ (~ нешто радити) престати, зауставити се, стати - уй. зауставити ❷ в. поништити

преко прил. в. изнад

прекобројан прид. в. прекомеран

прекомандовати сврш. прел. преместити (у војној служби)

прекомеран прид. сувишан, непотребан, прокобројан, излишан, узалудан, неупотребљив, беспредметан, екстра, плус, бесциљан

прекомерност ж в. вишак 1.

прекопавати несврш. прел. копати, дубити, рити, ископавати, ровати - избрисала сам рет., риљати *суж.*, лопатати *фам.*, јамарити *ексјр.*, ровашити *реј.*, капати *реј.*

прекопута пред. насупрот, визави, према

прекорити сврш. прел. изгрдити, напасти, искорити, испсовати, искудити, оцрнити, укорити, покарати, пребацити (неком нешто), нагрдити, наружити, изружити, покудити, критиковати, очитати буквицу, натрљати нос, замерити, очитати лекцију, очитати проповед, испридиковати *фам.*,

поплувати *фам.*, упутити инвективу *арх.*, приметити *еуф.*, приговорити *еуф.*, припоменути *еуф.* - *уй*: осудити, оптужити

прекост ж в. разјареност

прекрасан прид. **о** в. привлачан
о в. божанствен

прекривач м покривач, поњава, простирач, навлака, простирка, застирач, коперта, покривало, штитник, линцул *реї.*, ленцун *реї.*, гуњ *реї.*, покривача *реї.*, гуњац *реї.*, покровац *реї.*, покривка *реї.*, колтрина *реї.* - *уй*. тепих

прелац м зоол. (врста и породица лептирова, лат. Bombycidae) *

прелеп прид. в. божанствен

преломан прид. в. пресудан 1.

прељуба ж прељуб, обљуба, превара, варање, вероломство, грех

премда взн. иако, мада, макар, да, и поред тога што, и усто што, ако и, упркос (нечему), ма, прем *арх.*, ако-прем *арх.*

премеравање с вагање, мерење, баждарење, процењивање, просуђивање, одмеравање, суђење *фиї.*, баждар *арх.*

премеравати несврш. прел. в. оцењивати

преметање с претраживање, роварење, чепркање, претурање, претресање, вршљање, тумбање, чачкање, тркељање, преметачина, пребирање, испипавање *фиї.*, њушкање *фам.*, копање *фам.*, њушење *фам.*, прчкање *фам.*

преметати несврш. прел. претраживати, претресати, претурати, чепркати, тумбати, тркељати, прчкати, чачкати, роварити, вршљати, пребирати, шпијунирати, испипавати, рити *фиї.*, њушкати *фам.* *фиї.*, њушити *фам.*,

баркати *реї.* - *уй*: копати, цуњати

премештати несврш. прел. в. померати

преминули прид. в. мртав

преминути сврш. непрел. умрети, скончати, пресвиснути, издахнути, упокојити се - *фам*: угинути, крепати, скапати, свиснути, угасити, липсати, одапети, црћи, рикнути, бацити кашику *изр.*, отегнути папке *изр.*; лепхнути *реї.*, преставити се *арх.* - *уй*. погинути

премиса ж в. постулат

премлатити сврш. прел. в. пребити

преморен прид. преуморан, изнурен, исцрпљен, малаксао, истрошен, липсао *фам.*, цркнут *фам.*

премореност ж преуморност, липсалост, изнуреност, исцрпљеност, малаксалост

премоћ ж превласт, надмоћ, надмоћност, доминација, моћ, супериорност, владавина - *уй*. власт

пренаглашавати несврш. непрел. в. пренемагати се

пренаглашеност ж в. претварање 1.

пренагљен прид. несмотрен, брзоплет, нагао, непажљив, нехајан, неопрезан, лежеран, необазрив, непромишљен, несавестан, површан, небрижљив, пренагао, аламуњаст *реї.*, небудан *реї.*, непомњив *реї.*, непоман *реї.* - *сл*: лакомислен, хировит

пренебрегнути сврш. прел. в. оставити 1.

пренемагање с в. претварање 1.

пренемагати се несврш. пренаглашавати, изводити, правити се, афектирати, изигравати, негодовати, глумити *фам.*, глуматати *фам.*, млатити се *фам.*, колутати *фам.*, фолирати се *фам.*, измотавати се *фам.*, ваљати *ексир.*, хини-

ти *реџи.*, пренављати се *реџ.*, скањивати се *реџ.*, ачити се *реџ.* - *уй.* лагати 1.

пренеражен прид. (много изненађен) запањен, згранут, запрепашћен, пресенећен, јако изненађен, констерниран, фрапиран, шокиран, забезекнут, занемео, збланут, ужаснут - *уй.* изненађен, ужаснут

пренеразити се сврш. (много се изненадити) забезекнути се, запањити се, пресамитити се, запрепастити се, фрапирати се, шокирати се - *уй.* ужаснути се

пренесен прид. ❶ алегоријски, фигуративан, недослован, алегорски, алегоричан, алегорички, кићен, преносни - *сл:* метафоричан, симболичан, сликовит ❷ премештен

пренос м преношење, премештај, премештање, трансфер

преносити несврш. пре. ❶ премештати, трансферирати, транспортовати, превозити *суж.* ❷ (~ утакмицу, меч и сл.) коментарисати

пренумерант м (који је платио претплату) в. претплатник

пренути се сврш. прел. ❶ (престати спавати) пробудити се, расанити се, раздремати се, тргнути се, устати, дигнути се из кревета, пренути се из сна ❷ *фиџ.* доћи себи, тргнути се, пробудити се, активирати се, концентрисати се ❸ *фиџ.* изненадити се

преобилност ж в. вишак 1.

преобиље с в. вишак 1.

преобликовати сврш. прел. в. променити

преобука прил. пресвлака - *уй.* одећа

преовађујући прид. в. истакнут 2.

преокрет м обрт, заокрет

преокупиран прид. ❶ в. запослен ❷ в. заузет 1.

преостатак м в. вишак 1.

препасти сврш. непрел. в. наспрути 1.

препасти се сврш. прел. (осетити страх) в. уплашити се

препелица ж зоол. (птица из рода јаребица, лат. *Coturnix coturnix*) *

препеченица ж жганица, више пута печена ракија, жежена ракија, љута

препирање с в. препирка

препирати се несврш. в. расправљати се

препирка ж дебата, полемика, препирање, сукоб, претрес, дијалог, доказивање, конфликт, спор, несугласица, расправа, дискусија, разматрање, расправљање, размена мишљења, диспут, сукоб мишљења, борба мишљења, жива расправа, речкање *фам.*

преписка м (размена писама) дописивање, кореспонденција, допис *реџи.*

преплављен прид. фиг. в. презаузет

препознати сврш. прел. ❶ в. применити 1. ❷ в. прозрети 1.

препород м (духовни и културни преображај набоље) процват, опорављање, оздрављење, експанзија - *уй.* прогрес

препородити се сврш. живнути, оживети, покренути се, обновити се, освежити се, заживети, оживети *фиџ.*, повратити се, раздрмати се, препородити се, ојачати, вратити се у живот *изр.*, поживети *реџи.*, дићи се из пепела *изр.*, васкрснути *фиџ.*, пробудити се *фиџ.*, устати из мртвих *изр.*

препорука ж ❶ (повољно писмено или усмено мишљење о некоме) заузимање, заговарање, референца, мишљење ❷ в. савет

препоручивати несврш. прел. в. саветовати

препотентан прид. в. претенциозан 1.

препотенција ж уображеност, ароганција, осорност, гордост, охолост, надменост, извештаченост, нарцисоидност, таштина, надуваност, дрчност, кочоперност, самољубље, бахатост, умишљеност, сујета, дрскост, безочност, високопарност, хвалисавост, самодивљење, сујетност, обесност, претенциозност, осионост, дрзовитост, каћиперност, обест, безобразлук, безобзирност, простота, самољубивост, покондиреност, разметљивост, самодопадноост, грубост, надутост, арогантноост, понос *фиї.*, надувеност *фиї.*, прпошност *реї.*, напуханост *хрв.* - сл: себичност, неваспитање, нељубазност

преправити сврш. прел. в. преиначити

преправљати несврш. прел. мењати (чинити друкчијим/различитим), давати нов облик, адаптирати, прекретати, преструктурирати, реорганизовати (~ фирму), преиначавати, реформисати (~ универзитет), прерађивати (~ музику), реструктурирати (~ фирму), преиначивати, примеравати (~ узрасту), подешавати, прилагођавати, уређивати, преустројавати, сређивати *фам.*, уносити промене/измене *форм.*, преображавати *реї.*, преобличивати *реї.*, реорганизовати *хрв.*, модифицирати *хрв.*, реформирати *хрв.* - уї: обликовати, окретати, извртати - сл: устројавати, прерушавати, усклађивати

препреден прид. 1 непоштен, прорачунат, лицемеран, дволичан, претворан, смишљен, срачунат, подмукао, префриган, подао, неискрен,

притворан, намазан *фам.*, лупешки *ексїр.*, татски *реї.* - уї: неваљао, покварен - сл: лоповски, лукав 2 в. покварен 1.

препреденост ж 1 в. неискреност 1. 2 в. превара 1.

препредењак м 1 лукавац, лисица, мутивода, мутикаша, префриганац, покварењак, човек-видра, подмуклица, стари лисац, мућкарош, лукавко, зврк, лисац, јегуља, превејанац, профитер, муватор *фам.*, мајстор *ексїр.*, харамија *арх.*, хунцут *арх.* - уї: сналажљивац, дипломата 2. 2 в. преварант

препрека ж сметња, барикада, блокада, баријера, пречница, бараж, запрека, препона, зачкољица, браник, преграда, забран, граница *фиї.*, линија *фиї.*, црта *фиї.*, полутка *реї.* - уї: ограда, брана, зид *фиї.*

препун прид. фиг. в. заузет 1.

препустити се сврш. 1 в. ангажовати се 2 (оставити случају или некој већој сили одлуку или развој догађаја) препустити се, опустити се, предати се, одати се

перерада ж 1 в. адаптација 1. 2 в. разрада

перерачунавати несврш. прел. в. рачунати

перерушити се сврш. прел. преобући се, преоденути се

пресавијати несврш. прел. в. кривити 1.

пресамитити сврш. прел. в. увити 1.

пресамитити се сврш. (много се изненадити) в. пренеразити се

пресан прид. жив, сиров, некуван, непечен *суж.*

пресвиснути сврш. непрел. в. преминути

пресвлака прил. преобука - уї. одећа

пресенећеност ж в. запрепашћеност

прескупо прил. скупоцено, баснословно, прецењено, недоступно, као светог Петра кајгана *изр.*, крваво *ексир*.

пресмион прид. в. погибелан 1.

преспавати сврш. прел. в. пропуштити

престар прид. в. прастар 1.

престати сврш. непрел. (~ нешто радити) прекинути, зауставити се, стати - *уй.* зауставити

престиж м в. репутација

престижан прид. в. признат 1.

престоница ж главни град - *уй.* град

престравити сврш. прел. (много уплашити) пренеразити, ужаснути, згрозити, запрепастити, унезверити - *уй.* уплашити, запањити, изненадити

престравити се сврш. прел. (много се уплашити) в. ужаснути се

престрављен прид. (много уплашен) пренеражен, ужаснут, згрожен, запрепашћен, унезверен - *уй.* уплашен, запањен, изненађен

престрашити се сврш. прел. (осетити страх) в. уплашити се

преступник м в. разбојник

пресуда ж в. одлука 1.

пресудан прид. ❶ одсудан, кључан, горући, одлучујући, најважнији, животан, виталан, елементаран, преломан, акутан, најбитнији, примаран, незаобилазан, арбитражан, судбоносан, суштаствен, критичан, епохалан, прешан *реј.*, децизиван *реј.* - *уй:* важан 1., незадржив, одлучан, хитан, тренутан ❷ в. истакнут 2.

пресудити сврш. прел. в. осудити 2.

претварање с ❶ неприродност, извештаченост, неискреност, изигравање, измотавање, varaње, афектирање, пренемагање, пренаглашеност, глума, глуматање, усиљеност, лажност, натегнутост, афектација, ачење, укоченост, намештеност, исфорсираност, хињење, варакање, пренаглашавање, претеривање (у понашању), хињеност, театар *фиј.*, представа *фиј.*, паграда *фам.*, млаћење *фам.*, прављење *фам.*, шнирање *фам.*, исфолираност *фам.*, уштогљеност *фам.*, скањивање *реј.* ❷ в. неискреност 1. ▼ *уй.* претвара 1.

претварати несврш. прел. (мењати из једног у друго) преобраћати, трансформисати, преобликовати - *уй.* мењати

претварати се несврш. (приказивати се другачијим него што јесте) правити се, глумити, блефирати, представљати се лажно, пренемагати се, фолирати се *фам.*, пренављати се *реј.*

претворан прид. в. препреден 1.

претворност ж в. неискреност 1.

претежан прид. в. истакнут 2.

претек м в. вишак 1.

претендент м в. кандидат

претендовати несврш. непрел. в. стремити

претенциозан прид. ❶ надмен, високопаран, уображен, обестан, самољубив, снобовски, надувен, ташт, безобзиран, неотесан, самодопадљив, арогантан, кочоперан, покондиран, осيون, сујетан, блазиран, нарцисоидан, високоуман, препотентан, охол, дрзак, разметљив, горд, умишљен, хвалисав, пун себе, подигнутог носа, дрчан, доминантан, горопадан, нашепурен, филозофски *фиј.*, надут *фиј.*, поносан *фиј.*, гиздав *реј.*, пречевит

рей., узносит *рей.*, пропошан *рей.*, каћиперан *рей.*, мудрослован *рей.*, напухан *хрв.* - уй: досадан, покварен, себичан ② *в.* амбициозан

претерано прил. превише, сувише, дозлабога, неумерено, бескрајно, без мере, у бескрај, до бесвести *фам.*

претинац м ① сандуче, одељак, сандучић ② *в.* фиока

претказивати несврш. непрел. *в.* прорицати

претња ж ① присила, плашење, застрашивање, уцена - уй. принуда, притисак 2. ② (могућа опасност) * - уй. сметња

претплата ж абонман *рей.*, предбележба *хрв.*, предбројка *хрв.*, прибиљежба *хрв.*

претплатник м (који је платио претплату) пренумерант, абонент, уписник, абонирац (~ само за храну) *арх.*

претпоставити сврш. прел. (предвидети будуће догађаје) предосетити, предвидети, очекивати, претпоставити, наслутити, погодити, прекогнитирати

претпоставка ж (полазишна тачка у размишљању) претпостављање, поставка, веровање, сумња, хипотеза, сумњање, очекивање, предвиђање, слутња, интуиција, предосећај, идеја, наслућивање, тежња, тежење, наговештај, домишљај, нагађање, предосећање, домишљање, спекулација *фам.* - уй: мишљење, чежња, прорицање

претпостављање с *в.* претпоставка

претпостављати несврш. прел. ① (имати претпоставку) веровати, слутити, наслућивати, предосећати, сумњати, нагађати, очекивати, предвиђати, нагађати, домишљати, спекулисати, мислити ② *в.* преферирати

претпостављив прид. вероватан, изгледан, потенцијалан, остварив, могућ, изводив, замислив, евентуалан, плаузибилан, остварљив, можебитан, изводљив, могућан, пробабилан, можан, вјеројатан *хрв.*

претраживање с роварење, чепркање, претурање, преметање, претресање, вршљање, тумбање, чачкање, тркељање, преметачина, пребирање, испипавање *фиј.*, њушкање *фам.*, копање *фам.*, њушење *фам.*, прчкање *фам.*

претраживати несврш. прел. претресати, преметати, претурати, чепркати, тумбати, тркељати, прчкати, чачкати, роварити, вршљати, пребирати, шпијунирати, испипавати, рити *фиј.*, њушкати *фам.* *фиј.*, њушити *фам.*, баркати *рей.* - уй: копати, цуњати

претрес м ① *йравн.* *в.* расправа 2. ② *в.* препирка ③ *в.* провера ④ *в.* рација

претресање с ① претраживање, роварење, чепркање, претурање, преметање, вршљање, тумбање, чачкање, тркељање, преметачина, пребирање, испипавање *фиј.*, њушкање *фам.*, копање *фам.*, њушење *фам.*, прчкање *фам.* ② *в.* трач

претресати несврш. прел. претраживати, преметати, претурати, чепркати, тумбати, тркељати, прчкати, чачкати, роварити, вршљати, пребирати, шпијунирати, испипавати, рити *фиј.*, њушкати *фам.* *фиј.*, њушити *фам.*, баркати *рей.* - уй: копати, цуњати

претрести сврш. несврш. непрел. прел. ① *несврш.* *йрел.* *в.* испитивати 1. ② *сврш.* *нейрел.* *в.* поразговарати

претсказање с прорицање, предвиђање, дивинација, гатање, магија,

пророчанство, чаролија, видовитост, врачање, предсказивање, бајање, чаробњаштво, чарање, мађијање, гледање судбине, најављивање, погађање, видовњаштво, претказивање, читање (судбине), гледање у будућност, претказање, предсказање, пророштво, бахорење *реї.* - суж: нумерологија, спиритизам, леканомантија, негромантија *реї.*, ји-ђинг, некромантија, коскиномантија, стихомантија, катопромантија, тумачење снова, гледање у карте/пасуљ/шољу, отварање тарота, хиромантија

претурање с в. претресање

претурати несврш. прел. в. претресати

претући сврш. прел. в. пребити

претходити сврш. непрел. в. антиципирати 2.

претходница ж ❶ авангарда, предводница, предводници, предстража *вој.* ❷ в. извидница

прећи сврш. прел. в. преварити

прећуткивање с бела лаж - уй. лаж

преузети сврш. прел. в. узети

преуредити сврш. прел. ❶ исправити, преиначити, удесити, поравнати, преправити, ађустати *реї.*, поначинити *реїш.* - уй: дотерати, средити, уредити 1. ❷ в. адаптирати 2.

преуређивање с адаптација (~стана), уређење, сређивање, реновирање, преуређење, уређивање, опремање

преферирати несврш. прел. надређивати, претпостављати, више волети, давати предност (нечему), најволети *реїш.*

префињен прид. ❶ в. осећајан ❷ в. истанчан 1.

префињеност ж ❶ в. осећајност ❷ в. уочивост ❸ в. углађеност 1.

префриган прид. ❶ в. покварен 1. ❷ в. препреден 1.

префриганац ж в. препредењак 2.

префриганост ж ❶ в. неискреност 1. ❷ в. памет

преценити сврш. прел. ❶ (ставити превелику цену) заценити ❷ (мислити о нечијим способностима или особинама превише добро) идеализовати

прецењено прил. в. прескупо

прецизан прид. ❶ (који се истиче великом јасноћом) детаљан, дефинисан, јасан, одређен, несумњив, објашњен, подробен, домишљен, установљен, недвосмислен, експлицитан, детерминисан, поуздан, децидиран, утврђен, тачно утврђен ❷ (који не касни, долази или завршава на време) тачан, благовремен, акуратан, пунктуалан ❸ в. пажљив 1. ❹ в. аналитичан 2. ❺ в. прописан ❻ (који тачно гађа) *

прецизност ж ❶ (које се истиче великом јасноћом) детаљност, дефинисаност, јасноћа, одређеност, несумњивост, подробеност, егзактност, домишљеност, установљеност, недвосмисленост, експлицитност, детерминисаност, поузданост, децидираност, утврђеност ❷ (особина онога који је прецизно гађа) * ❸ тачност, благовременост, акуратност, пунктуалност ❹ в. аналитичност

прецртавати несврш. прел. ❶ пресликавати, копирати, скидати *жарї.* ❷ *фиї.* в. уклањати

пречага ж в. степеник

пречица ж ❶ (краћи пут) кратица, пречац, пречи пут - уй. пут 1. ❷ *боїш.* (лат. *Lycopodium clavatum*) *реї:* ликоподијум, црвоточина, вилин винац, вучја нога, змијина маховина, лисицији *реї,* плавун, прашуљица, самоља

пречка ж греда, даска, плоча, мотка, летва, ребро, дашчица, штангла, панел-плоча, рог, венчаница, платица *реї*, платница *реї*, траверза *реї*, штанга *реї*. - суж: плањка *реї*, пајанта, равњача, кобилица, раз *реї*, табла, штица, рогови, помосница, плоча, потпора *реї*, таваница, палица, жиока, потпорањ, шиндра, врљика, мочуга, иверица, завратница, рампа, подсек, попречница, дуга, планка, подница, дужица - уї: балван, клада

пречница ж в. препрека

пречути сврш. прел. в. пропустити

пржити несврш. прел. пригати *реї*, фригати *реї*. - уї. спремати 1.

прзница м ж в. свађалица

приањајући прид. привлачни, кохезиони *сїруч.*, адхезиони *сїруч.*

прибављање с в. набавка

прибадача ж в. чиода

прибежиште с в. прихватилиште

прибелешка ж в. маргиналије

приближан прид. (који није сасвим прецизан) одокативан, непрецизан, близак - уї. неодређен 2.

приближити сврш. прел. ❶ (створити блискост, довести у додир) зближити, спојити, спријатељити, здружити ❷ (умањити међусобно растојање) зближити, примаћи, примакнути

приближно прил. отприлике, више-мање, мање-више, око, углавном, плус-минус, ту негде, неких, добрих, тако некако, цирка *фам.*

прибор м материјал, инструменти, алат, оруђе за рад, опрема, алатка, направе, справе, средства, алатљика, помагала, апарат *фиї.* - уї. грађа 1.

прибран прид. сабран, сталожен, присебан, смирен, сређен, концентрисан, пажљив, озбиљан, фокуси-

ран, усредсређен, хладнокрван, трезвен, духом присутан, усредоточен, позоран - уї. спокојан

прибраност ж ❶ пажња, сталоженост, концентрација, концептрисаност, сабраност, фокусирање, усмереност, будност, позор, усредсређеност, фокус, сређеност, хладнокрвност, трезноћа, трезвеност, смиреност, присебност, усредоточење, напрегнутост, помња, присутност духа, усредоточеност, позорност ❷ в. разум

прибрати сврш. прел. в. прикупити

прибрати се сврш. в. смирити се

прибројити сврш. прел. в. припојити 1.

приватан прид. ❶ домаћи, кућни, интиман ❷ в. личан ❸ незваничан, неслужбен

привезан прид. повезан, везан, спојен, конзистентан, компактан, здружен, сједињен, скопчан, спучен

привесак м висуљак

привид м ❶ фантазија, опсена, илузија, привиђење, халуцинација, делиријум, симулакрум, сањарија, фатаморгана, причина, фантазмагорија, химера, бунило, уобразиља, уображење, тлапња, мираж, приказа, фантом, сен *фиї.*, снохватица *йесн.*, трип *жарі.*, халуца *жарі.*, снови *реї.*, кула од карата *изр.* - уї: варка, помахниталост, заблуда, екстаза, обмана, визија - сл: сан, машта, бесвесност, сновиђење ❷ в. приказа ❸ в. обмана 1.

привидан прид. непостојећи, измаштан, фиктиван, уображен, имагиниран, нереалан, замишљен, нестваран, сањарски, умишљен, фантастичан, ваздушаст *фиї.*, истрипован *жарі- уї.* невероватан 1., лажан, измаштан

привиђење с ❶ привид, фантазија, опсена, илузија, халуцинација, дели-

ријум, симулакрум, сањарија, фата-моргана, причина, фантазмагорија, химера, бунило, уобразиља, уображење, сновиђење, тлапња, мираж, приказа, фантом, сен *фий.*, снохватица *йесн.*, трип *жарі.*, халуца *жарі.*, сновид *рей.*, кула од карата *изр.* - *уй:* варка, помахниталост, заблуда, екстаза, обмана, визија, сан, машта **2 в.** приказа **▼ уй.** ругоба 1.

привикавање с навикавање, прилагођавање, подешавање, адаптирање, аклиматизација, акомодација, адаптација, прилагођеност, навика, позитивна промена, аклиматизирање, прилагођивање, прилагодба *хрв.*

привикнути се ж **1** (стећи навiku) навићи се, привићи се, навикнути се, научити се, свићи се, свикнути се **2 в.** прилагодити се

привилегија ж повластица, бенефиција, погодност, предност, част, право

привити сврш. прел. *в.* припојити 1.

привићи се ж *в.* привикнути

привлачан прид. примамљив, допадљив, атрактиван, леп, красан, наочит, заносан, магнетичан, сладак, згодан, занимљив, интересантан, цакан, љубак, ваљив, меден, драже-стан, мамљив, луткаст, леполик, красотан, чаран, лепушкаст, замамљив, рафиниран, грациозан, мио, убав *рей.*, гиздав *арх.*, миловидан *рей.*, изгледан *рей.*, милолик *арх.*, зоран *рей.*, уписан *рей.*, гледан *рей.*, шик *нейром.* *фам.*, дојмљив *хрв.* - *уй.* божанствен, узбудљив, провокативан, добар, отмен

привлачење с припајање, спајање, срастање, срашћивање, кохезија, приањање, слепљивање, адхезија *стируч.*

привлачити несврш. прел. **1 в.** наво-

дити **2 в.** припајати 1. **3 в.** свићати се
привлачност ж **1** примамљивост, допадљивост, лепота, дражест, дражесност, заводљивост, љупкост, грација, шармантност, шарм, атракција, атрактивност, грациозност, неодољивост, чар, симпатичност, умиљност, пожељност, финоћа, красота, умиљатост, пријатност, наочитост, леполикост, миљушност, лепушкастост, милоћа, миловидност, занимљивост, замамност, убавост *рей.*, зор *рей.*, аман *рей.*, мачкастост *фам.* женственост *суж.* **2** (међусобна ~) наклоност, наклоњеност, симпатија, склоност, афинитет, зрачење *фий.*, магнетичност *фий.*, магнетизам *фий.*, хемија *фий.*, магија *фий.*, флуид *фий.* - *уй.* приврженост, љубав, пријатељство

приволети се сврш. *в.* определити се

привржен прид. **1** лојалан, веран, одан, нераздржив, поверљив, сигуран, присан, предан, неодвојив, поуздан, коначан, од поверења, верован *арх.* - *уй:* искрен, устрајан, частан, чврст, поштен, добар, честит **2 в.** послушан

приврженик м *в.* присталица

приврженост ж **1** присност, блискост, наклоност, наклоњеност, фамилијарност, интимност, интимитет, љубав, привлачност, заљубљеност, топлина. - *уй:* привлачност, слога, пријатељство, нежност **2** верност, оданост, лојалност, поверљивост, пожртвованост, постојаност, непроменљивост, поузданост - *уй:* искреност, поштење

приглуп прид. *в.* глуп

пригњечити сврш. прел. **1 в.** стиснути 1. **2 фий.** *в.* приморати

приговарање с *в.* протестовање
приговарати несврш. непрел. **1**

прекоревати, звоцати, зановетати, закерати, гунђати, цангризати, извољевати, замерати (неком нешто), запредати *арх.*, срати *нар.*, кењати *нар.* ❷ *в.* замерати ▼ *уй.* брбљати 2., грдити

приговор *м* ❶ *в.* жалба ❷ *в.* протестовање ❸ *в.* напомена

приграбити сврш. прел. ❶ *в.* шчепати ❷ *в.* украсти

пригристи сврш. прел. *в.* мезетити 1.

пригрлити сврш. прел. ❶ *в.* усвојити ❷ *в.* принојити 1.

пригушен прид. *в.* нечујан 1.

пригушити несврш. ❶ (о звуку или светлости) заглушити, утишати, стишати, смањити, утулити ❷ *фам.* (спречити ширење нечега) *в.* спутати

приде прил. засебно, преко, додатно, посебно, одвојено, екстра, напосе *арх.*

придев *м* *грам.* адјектив, атрибут, епитет

приденути сврш. прел. *в.* приписати

придобијати несврш. прел. *в.* наводити

придодавати несврш. прел. *в.* увлачити

придодати сврш. прел. *в.* приписати

придоносити несврш. прел. *в.* помагати

придошлица *м ж в.* досељеник

придружити се сврш. прикључити се, прићи

призвати несврш. прел. *в.* евоцирати

призвук *м в.* наговештај 1.

приземљити се сврш. непрел. (приспети у лету) слетети, долетети, спустити се, атерирати, прилетети - *уй.* доћи

призивање с ❶ призив, дозивање, позив, позивање, евокација, зазивање, инвокација ❷ *в.* мамљење

призивати несврш. непрел. прел.

❶ *йрел.* инвоцирати, зазивати, обраћати се натприродним силама, позвати, призивљати *реі.* - *уй:* звати, евоцирати 1. ❷ *йрел. в.* наводити ▼ *уй.* чарати

признање с ❶ потврда, потврђивање, уважање, афирмација, признаност, потврђеност, доказ *фий.* ❷ *в.* репутација ❸ *в.* награда 1.

признат прид. ❶ *в.* поштован 1. ❷ *в.* легалан ❸ чувен, познат, славан, популаран, на гласу, реномиран, прослављен, фамозан, гласовит, гласит, општепознат - *уй:* достојанствен, отмен, изузетан, одличан

признати сврш. непрел. прел. ❶ рећи, открити, исповедити се, проговорити, поверити, отворити се, пропевати *фам.*, отворити срце *изр.*, одвешити/развезати језик *изр.* ❷ *в.* потврдити

признатост *ж в.* племенитост 1.

призор *м* (оно што се открива погледу) сцена, слика, појава, виђење *реій.* - *уй.* видик 2., поглед

пријавити сврш. прел. ❶ *в.* разгласити ❷ *в.* одати

пријавити се сврш. аплицирати, конкурисати

пријатан прид. *в.* сусретљив

пријатељ *м* друг, другар, познаник, дружбеник, сапатник, садруг, компаньон, пријашко, судруг, другарчина, прико, сапутник *фий.*, јаро *реі.*, јаран *реі.*, пајдаш *фам.*, брат *фам.*, бата *фам.*, прикан *фам.*, пријан *фам.*, пајташ *фам.*, ортак *жарі.*, пајтос *жарі.*, френд *жарі.*, камерад *реій.* - *уй.* колега, вршњак, побратим

пријатељство с другарство, дружење, друговање, јаранство, пријатељевање, наклоност, побратимство *фий.*, братство *фий.*, ортаклук *фам.*, пајдаштво *фам.* - *уй.* наклоност, љубав

пријати несврш. безл. (бити по укусу, вољи) годити, одговарати, погодовати, свиђати се, допадати се - уй. уживати, ласкати 1., волети

пријатност ж угодност, комотност, лагодност, комфор, подесност

пријем м **о** добродошлица, прихватање, дочек, прихваћање, прихват, рецепција *рејџ.*, акцепт *рејџ.* **џ** в. улаз 1.

приказ м **о** представљање **џ** критика, резензија, оцена

приказа ж змај, сен, сабласт, авет, ала, утвара, привид, сновиd, дух, страшило, мора, сањарија, аждаја, причина, баук, обмана, привиђење, страшно биће, симулакрум, митско биће, вешћа *реј.*, ажделија *реј.*, фантом *фам.*, вештегара *нар.*, цопрница *нар.*, аждаха *арх.*, прилика *рејџ.*, фантазма *рејџ.* - уй: чудовиште, визија, халуцинација

приказан прид. (чији је дат приказ) описан, објашњен, одређен, јасан, подробан, домишљен, установљен, детерминисан, децидиран, утврђен - уй. презизан, дефинисан

прикладан прид. в. примерен

прикладност ж адекватност, погодност, примереност, подесност, ваљаност, децентност

прикљештити сврш. прел. фиг. в. приморати

приклонити се сврш. в. одредити се

прикључити сврш. прел. унети, убацити, уклопити, припојити, уметнути, угурати, укључити, углавити, увести, увући, уврстити, инкорпорирати, забити *фам.*, турити *фам.*, утрпати *фам.*, гурнути *фам.*, утерати *фам.*, увалити *фам.*, набити *фам.*, нагурати *фам.*, стрпати *фам.*, уфурати *жарј.*

прикључити се сврш. (ући у неку заједницу) укључити се, придружити се, прикључити се, прићи, уврстити се, инкорпорирати се, утрпати се *фам.*, увалити се *фам.*, упетљати се *фам.*, убастрати се *фам.*, уфурати се *жарј.* - уй. убацити се, уписати се

приковати сврш. прел. в. приморати

прикраћен прид. в. обесправљен

прикривати несврш. прел. (не допуштати да се нешто види или примети) сакривати, тајити, скривати, крити, заташкавати, затрпавати *фиј.*, пригушивати *фиј.*

прикривен прид. сакривен, скривен, забашурен, притајен, тајни, затомљен, латентан, не приметан - уй. замишљен

прикрити сврш. прел. (склонити од погледа и знања других) в. сакрити

прикрити се сврш. в. сакрити се

прикупити сврш. прел. накупити, сакупити, скупити, акумулирати, повећати, прибрати, концентрисати, наталожити, таложити, нагомилати, сабрати, увећати, намлатити *фам.*, згрнути *фам.*, докупити *рејџ.*, збрати *рејџ.*

прикупљати несврш. прел. в. скуплјати

прилагодити сврш. прел. **о** в. изменити 1. **џ** в. променити

прилагодити се сврш. аклиматизовати се, асимилувати се, навикнути се, адаптирати се, уклопити се, саживети се, ускладити се, акомодирати се, претопити се, привићи се, изједначити се, асимилувати се, навићи се, одомаћити се, аклиматизирати се, снаћи се *фам.*, стопити се *фам.*, ушемити се *жарј.* - уй: усвојити, прикључити се

прилагодљив прид. сналажљив, довитљив, адаптабилан, еластичан *фий.*, флексибилен *фий.*, убиквистички *рејш.*

прилагођавање с акомодација, адаптација, адаптирање, прилагођеност, привикавање, подешавање, навикавање, аклиматизација, аклиматизирање, навикнутост, позитивна промена, прилагођивање, прилагодба *хрв.*

прилагођеност ж в. прилагођавање

прилепак м ❶ в. чичак 1. ❷ в. лупар

прилепљивост ж в. вискозност

прилепуша ж зоол. (лат. *Echeneis remora*) штитоглава устарица

прилив м заступљеност, гомилање, повећавање, акумулација, концентрација, раст, скупљање, накупљање, таложење, нагомилавање, увећавање, надолажење, с(а)купљање, доток, згртање, пораст, сакупљање, прираст, појачавање, притицање, дотицање, навирање, повећање, концентрисање, надолазак, агломерација, набацивање, збијање, депозиција *сйруч.*, централизација *рејш.*, притјецај *хрв.*, центразирање *хрв.*

приливање с в. прилив

прилизица м ж в. полтрон

прилика ж ❶ (повољан тренутак) шанса, пригода, околност, ситуација, изгледни моменат ❷ в. догађај ❸ *рејш.* в. приказа

прилог м ❶ адverb ❷ в. рад' 1.

примадона ж дива, хероина, естрадна звезда, ведета *рејш.*

примакнут прид. приближен, зближен

прималац м реципијент, адресат, приматељ, насловник, носилац, добивалац, прималац поруке, рецептор *сйруч.*

примаља м в. бабица

примамљив прид. привлачан, допадљив, атрактиван, леп, красан, наочит, заносан, магнетичан, сладак, згодан, занимљив, интересантан, цакан, љубак, ваљив, меден, драже-стан, мамљив, луткаст, леполик, красотан, чаран, лепушкаст, замамљив, рафиниран, грациозан, мио, убав *реј.*, гиздав *арх.*, миловидан *рејш.*, изгледан *реј.*, милолик *арх.*, зоран *реј.*, уписан *реј.*, гледан *рејш.*, шик *нейром. фам.*, дојмљив *хрв.* - уј. божанствен, узбудљив, провокативан, добар, отмен

примамљивати несврш. прел. в. наводити

примамљивост ж привлачност, допадљивост, лепота, дражест, дражестност, заводљивост, љупкост, грација, шармантност, шарм, атракција, атрактивност, грациозност, неодољивост, чар, симпатичност, умиљност, пожељност, финоћа, красота, умиљатост, пријатност, наочитост, леполикост, миљушност, лепушкастост, милоћа, миловидност, занимљивост, замамност, убавост *реј.*, зор *реј.*, аман *реј.*, мачкастост *фам.* женственост *суж.*

примаран прид. ❶ акутан, најбитнији, пресудан, горући, одлучујући, најважнији, виталан, преломан, незаобилазан, арбитражан, судбоносан, суштаствен, прешан *реј.*, децизиован *рејш.* - уј: незадржив, важан, одлучан, хитан, тренутан ❷ в. прописан

примат м ❶ (прво место по рангу) в. предност 1. ❷ в. мајмун 1.

примедба ж в. напомена

примена ж в. употреба

применити сврш. прел. (учинити нешто с нечим чему је то намењено) искористити, употребити, послужити се, употребити *хрв.*

примењивати несврш. прел. искоришћавати, употребљавати, служити се, рабити *хрв.*

пример м ❶ узор, модел, норма, прототип, образац, парадигма - *уј.* мерило ❷ (идеалан ~) в. савршенство

примеран прид. ❶ праведан, поштен, ваљан, частан, добар, крепостан, душеван, честит, непорочан, неподмитљив, етичан, моралан, карактеран, исправан, људски, истинољубљив, беспрекоран, непоковрен, правичан, узоран, одан, чистих руку, у погону, доличан, искрен, скрупулозан, ђудоредан, коректан, савестан, поуздан, лојалан, честита особа, доследан, пун врлина ❷ (који је за пример) в. добар 1. ▼ *уј.* уважен 2.

примерен прид. пристао, адекватан, погодан, раван, прикладан, згодан, одговарајући, повољан, подобан, доличан, еквивалентан, добар *фам.*, ваљан *нар.*, кореспондентан *форм.*, подесан *форм.*, шестан *арх.*, опортун *реј.*

примереност ж в. прикладност

примерност ж в. морал

приметан прид. ❶ (који се одликује приметношћу) истакнут, упадљив, уочљив, видљив, изразит, маркантан, упечатљив, снажан, замeтан *реј.* - *уј.* типичан ❷ в. очигледан

приметити сврш. прел. ❶ угледати, видети, запазити, осмотри, уочити, спазити, опазити, разабрати, открити, шмекнути *жарј.*, снимити *фам.*, уловити оком *фам.*, ђанити *жарј.*, ошмекати *жарј.*, извалити *жарј.* ❷ в. разумети

приметљивост ж в. очевидност

приметност ж в. очевидност

примењивати несврш. прел. ❶ в.

осећати 1 ❷ в. уочавати ❸ в. зарезивати

примисао ж в. прохтев

примити сврш. прел. ❶ (узети оно што се нуди) узети, добити, прихватити - *уј.* зарадити, узети ❷ (~ туђе обичаје и сл.) усвојити, преузети, посвојити ❸ (~ у неку заједницу) укључити, довести, убацити, увести, дочекати ❹ (~ неку вест на одређен начин) реаговати, прихватити

примитиван прид. ❶ (који је лоших манира и понашања) прост, припрост, простачки, некултуран, некултивисан, нецивилизован, непристојан, непријатан, неучтив, недоличан, неваспитан, неотесан, нељубазан, безобразан, неуместан, нељудан, неуглађен, неотмен, неваљао, нерафиниран, неуљубљен, скаредан, неприличан, кочијашки, профан, недостојан, без манира, лоше одгојен, неделикатан, неприкладан, неугодан, неодгојен *хрв.*, непријазан *хрв.* - *уј.* препотентан, охол, осион, развратан, пркосан, осоран ❷ (који је технолошки превазиђен) в. застарео 1.

примитивац м (нецивилизована/некултурна особа) простака, неотесанаца, дрипаца, варварин, варвар, вандалин, грубијан, непросвећеник - *фам.* цибер, сељак, сељачина, паланчанин, буздован, брђанин, чобан, чобанин, чобанчина, паор, шабан, балканац, горштак, цепаница, цицан, геак, ђилкош, дилкош, сировина, сивоња, троглодит - *жарј.* љаксе, завичајац - дизелаш *арх.*, неандерталац *фиј. фам.*, пеђински човек *фиј. фам.*, папак *реј.*, неуљудник *реј.*, назадњак *реј.*, хорјат *арх.*, барбар *хрв.*, барбарин *хрв.* - *уј.* хулиган, бараба, дивљак, одрпанац

примитивизам м ❶ примитив-

ност, варваризам, нецивилизованост, дивљаштво, вандализам, нељудскост, некултурност, сировост, некултура, простаклук, заосталост, некултивисаност, неуљуженост, простота, припростост, просташтво, грубијанштина, барбаризам *хрв.*, барбарство *хрв.* - *уй.* суровост, злочин ② *в.* не-просвећеност

примити се сврш. ① (започети неки посао) прихватити се ② (о биљкама) почети расти, приметнути корен, ухватити клицу ③ *жарі.* *в.* насести ④ *жарі.* *в.* заљубити се

примицање с *в.* стицање

приморавати несврш. прел. *в.* силити

приморати сврш. прел. принудити, натерати, присилити, наметнути своју вољу, притерати, исфорсирати, приковати, нагнати, усиловати, усилити, стегнути *фиі.*, пригњечити *фиі.*, приклештити *фиі.*, притиснути *фиі.*, октроисати *форм. реіі.*, наморати *реіі.* - *сл:* наметнути, наредити

приморје с приобаље

приморски лук м бот. (лат. *Scilla maritima*) *реі:* велика балучка, дивља капула, морска капула, морска чебулица, морски лзук, пасји лук, прострен

принети сврш. прел. *в.* донети

принова ж *в.* новорођенче

принуда ж присила, уцена, присиљавање, уцењивање, изнуђивање, изнуда, претња, рекет суж., рекетирање суж.

принудити сврш. прел. (наметнути своју вољу) приморати, натерати, присилити, притерати, исфорсирати, приковати, нагнати, усиловати, усилити, стегнути *фиі.*, пригњечити *фиі.*, приклештити *фиі.*, притиснути *фиі.*, октроисати *форм. реіі.*, намора-

ти *реіі.* - *уй.* наметнути, наредити

принц м краљевић - *уй.* племић

принцип м ① (основна мисао, полазни став у некој науци) мисао водиља ② (руководећа идеја) начело, уверење, веровање, вера, схватање, увереност, убеђеност, поглед, гледиште

принципијелан прид. постојан, непроменљив, непопустљив, непроменљив, непоколебљив, устрајан, консеквентан, истрајан, упоран, стабилан, устаљен, поуздан - *уй:* поуздан, стваран, снажан, дисциплинован

приобаље с приморје

прионљив прид. *в.* лепљив

припадник м ① *в.* присталица ② члан

припајање с ① привлачење, спајање, срастање, срашћивање, кохезија, приањање, слепљивање, адхезија *сйруч.* ② сједињавање, анексија, интеграција, уједињење, спајање, стапање, фузија, сједињење, удруживање, здружење, удружење, уједињавање, здруживање, амалгамирање *фиі.*, срастање *фиі.*, амалгамација *фиі.* ③ *в.* окупација

припајати несврш. прел. ① привлачити, спајати, срастати, приањати, слепљивати ② сједињавати, анектирати, интегрисати, уједињавати, стапати, удружвати, здруживати

припека ж *в.* топлота

приписати сврш. прел. аплицирати, додати, приденути, придодати, наденути, придати, атрибуирати, доделити, дати, ушити, пришити *фам.*, припетати *реі.*, назунтати *реі.*, прикачити *фам.*, натоварити *фам.*, прилепити *фам.*

припит прид. (мало пијан) опијен, поднапит, загрејан *фам.*, весео *фам.* - *уй.* пијан

приповедање с препричавање, казивање, причање, нарација - *уй.* говорење

приповедати несврш. непрел. причати, препричавати, беседити, казивати, описивати, излагати, плести *фам.*, вести *фам.*, испредати *експр.* - *уй.* говорити, брбљати, разговарати

приповест ж *в.* догodoвштина

приповетка ж *в.* прича 1.

припојити сврш. прел. ❶ саставити, спојити, свезати, слепити, приљубити обухватити, обгрлити, увући, приборити, објединити, опсегнути, апсорбовати, пригрлити, привити, убројати, загрлити *фил.*, причврљити *фам.*, усисати *фам.* ❷ (~ једну земљу другој) *в.* анектирати ❸ *в.* прикључити

припомагати несврш. прел. ❶ *в.* помагати ❷ *в.* саветовати

приправити сврш. прел. *в.* спремити

приправљати несврш. прел. *в.* спремати 1.

приправник м *в.* кандидат

припрема ж *в.* проба 1.

припремати несврш. прел. ❶ оспособљавати, мобилизовати, регрутовати *фил.* ❷ *в.* спремати 1.

припремити сврш. прел. ❶ *в.* спремити 1. ❷ *в.* уприличити

припремљеност ж *в.* форма 1.

припрост прид. (који је лоших манира и понашања) прост, простачки, некултуран, примитиван, некултивисан, нецивилизован, непристојан, недоличан, неваспитан, неотесан, безобразан, неуместан, неуљудан, неуглађен, неотмен, нерафиниран, скаредан, неприличан, кочијашки, профан, недостојан, без манира, лоше одгојен, неугодан, неодгојен *хрв.*, непријазан *хрв.* - *уй.* нељубазан, пре-

потентан, охол, осيون, развратан, пркосан, осоран

прираст м *в.* прилив

приредити сврш. прел. *в.* спремити

прирепак м *в.* полтрон

природа ж ❶ (скуп битних моралних, психичких и интелектуалних особина) идентитет, карактер, менталитет, темперамент, его, личност, душа, ћуд, дух, психа, психологија, сензибилитет, ков, срж, нарав, индивидуалност, индивидуалитет, наstroјеност, нутрина, ја, особине, унутрашњост, крв *фил.*, штих *фам.*, натура *рей.* - *уй:* морал, навика ❷ *в.* својство ❸ (сав материјални свет који нас окружује) окружење, поднебље, клима - *уй.* средина 1.

природан прид. ❶ нормалан, нараван, прост, неусиљен, неупадљив, свакодневни, непосредан, ненападан, лежеран, спонтан, уобичајен, натуралан, обичан, логичан, једноставан, непретенциозан, неформалан, неукрашен, без украса, ненашминкан *фил.*, нехињен *рей.* - *уй:* правилан, регуларан ❷ *в.* прописан ❸ *в.* случајан ❹ *в.* аутохтон 1.

прирођен прид. урођен, својствен, наслеђен, у крви - *уй:* домаћи, важан

приручник м (књига са упутствима) мануал - *уй.* књига

присан прид. ❶ близак, интиман, домаћи, непосредан, породични, пријатељски, ближњи, сродан, сроднички, неформалан - *уй.* повезан, поверљив, искрен, поуздан, родбински ❷ *в.* привржен 1.

присвојити сврш. прел. *в.* окупирати

присебан прид. сталожан, прибран, сабран сређен, концентрисан, пажљив, озбиљан, фокусиран, усредсређен, хладнокрван, трезвен, духом присутан, усредоточен, по-

зоран - уй. спокојан

присебност ж в. разум

присетити се несврш. в. евоцирати

присећање с в. подсећање

присила ж в. притисак 2.

присилити сврш. прел. в. принудити

присиљавање с в. принуда

присиљавати несврш. прел. в. силити

прислонити се сврш. наклонити се, налећи

прислушкивати прид. (напругнути слух да би се нешто чуло) ослушкивати - уй. ћулити

присност ж приврженост, блискост, наклоност, наклоњеност, фамилијарност, интимност, интимитет, љубав, привлачност, заљубљеност, топлина, магнетизам *фиј.*, хемија *фам. фиј.* - уй: слога, пријатељство, нежност, привлачност

пристајати несврш. непрел. одговарати, стајати, погодовати, пријати, лежати, пасати *фам.*, пасовати *фам.*, чучати *жарј.*, конвенирати *рејј.*

присталица м ж следбеник, присташа, поклоник, заговорник, припадник, гласноговорник, симпатизер, љубитељ, приврженик, заступник, заштитник, поборник, бранилац, заговарач, експонент, заговаратељ, подржаватељ, подржавач, носилац, бранитељ, стегоноша *фиј.*, навијач *фиј.*, барјактар *фиј.*, заставник *фиј.*, апологета *фиј.*, фан *фам.*

пристанак м ❶ сагласност, одобрење, допуштење, прихватање, одобравање, слагање, пристајање, акцепт *фиј.*, зелено светло *фам.*, апробација *рејј.*, акорд *рејј.*, агреман *рејј.*, сугласност *хрв.* - уй: уговор, договор ❷ договор, склад, споразум, слога, конгруенција, слагање, разумевање,

погодба, хармоничност, сагласност, хармонија, допуштење, сарадња, нагодба, сложеност, ред и мир, намирење, складност, аккорд, пакт *фиј.*, конкордат *рејј.*, угодба *рејј.*, аранжман *рејј.* антанта *суж.*, - уй: пријатељство, уговор

пристаниште с ❶ лука ❷ *рејј.* в. склониште

пристао прид. адекватан, примерен, погодан, раван, прикладан, згодан, одговарајући, повољан, добан, доличан, еквивалентан, добар *фам.*, ваљан *нар.*, кореспондентан *форм.*, подесан *форм.*, шестан *арх.*, опортун *рејј.*

пристати сврш. непрел. прел. допустити, дозволити, одобрити, сложити се, аминovati, прихватити, пустити, дати слободу, благословити, изаћи у сусрет, дати, аминати *рејј.* - уй. попустити

присташа м в. присталица

пристизање с в. стижање

пристојан прид. в. сусретљив

пристрасан прид. субјективан, необјективан, некритичан, тенденциозан, произвољан, арбитран, неблагонаклон, непоштен, приврженички, навијачки, унилатералан, нерационалан, ускогрудан, с предрасудама, једностран, наклоњен, пристран, обојен *фиј.*, оптерећен *фиј.*

приступ м ❶ стил, схема, метода, систем, поступак, начин, модалитет, облик, методологија, план, пут, процедура, техника, средство, програм, пракса, слог *арх.* ❷ в. улаз 1. ❸ в. техника 1.

приступити сврш. непрел. ❶ прићи, доћи, примаћи се, приближити се ❷ в. уписати се ❸ в. прикључити се ❹ (почети нешто радити) прихватити се, примити се, латити се

присуство ж заступљеност, присуственост, постојање, учешће, представљеност, презентност *реиј.*, назочност *хрв.*

присутан прид. ❶ (који присуствује нечему) назочан *хрв.*, презентан *реиј.* ❷ заступљен, представљен

присутност ж заступљеност, присуство, постојање, учешће, представљеност, презентност *реиј.*, назочност *хрв.*

притајен прид. сакривен, скривен, забашурен, прикривен, тајни, затомљен, латентан, неприметан - *уй.* замишљен

притајити се сврш. несврш. ❶ в. сакрити се ❷ *сврш. рефл. в.* сакрити се 1. ❸ *несврш. йрел. в.* вребати 2.

притвор м в. затвор

притворан прид. в. покварен 1.

притворити сврш. прел. ▼ *уй.* ухапсити

притворица м ж в. препредењак 1.

притворство с в. неискреност 1.

притегнути сврш. прел. в. стиснути 1.

притерати сврш. прел. в. принудити

притисак м ❶ (сила којом једно тело делује на друго тело) притискивање, притискање ❷ *фий.* (снажан утицај да би се нешто добило у своју корист) пресија, принуда, присила, утицај, репресија, притискање, стискање - *уй.* насиље, претња, уцена

притиснути сврш. непрел. прел. ❶ устремити се ❷ стиснути 1. ❸ стиснути, присилити, притерати, исфорсирати, нагнати, усиловати, усилити, стегнути *фий.*, пригњечити *фий.*, прикљештити *фий.*, октроисати *форм. реиј.*, наморати *реиј.* - *уй.* наметнути, наредити

притицање с в. прилив

прићи сврш. непрел. ❶ приступити, доћи, примаћи се, приближити се ❷ в. уписати се ❸ в. прикључити се

приуштити сврш. прел. (пружити могућност) омогућити, наместити, сместити - *уй.* одобрити

прихватање с ❶ в. пристанак 1. ❷ в. пријем 1. ▼ *уй.* упијање

прихватати несврш. прел. в. потврђивати

прихватилиште с избеглиштво, уточиште, збег, прибежиште, склониште, закриље, скривалиште, заштита, заклон, скровиште, заклониште, убежиште, азил *фий.*

прихватити сврш. прел. ❶ в. пристати ❷ в. потврдити ❸ в. прежали-ти

прича ж ❶ (усмено казивање) причање, казивање, препричавање, жвака *жарі.* ❷ (прозно књижевно дело) краћа приповетка, приповест, повест *реиј.* - *сл.* новела ❸ в. бајка *фий.* ❹ (догађај у којем учествује више људи) аранжман. комбинација, варијанта, шема *фам.*, схема *фам.*

причалица м ж ❶ брбљивац, говорљивац, трабуњало, причало, лупетало, чаврљало, наклапало, ћаскало, бетало, брбљавац, бргљало, брбљавко, брбљов, трачер, блебетало, брбљало, бргљоч, тртљивац и тртљавац, ломатало, празнослов, тртљало, хлапимуха *реі.*, кењатор *нар.*, сероња *нар.*, говногризац *нар.* ❷ в. брбљавица

причало с в. причалица 1.

причање с ❶ конверзација, казивање, приповедање, комуницирање, говорење, говор, општење, комуникација, дијалог, дебата, изражавање, прича, обраћање, расправа, дискусија, нарација, зборење, домјенак *реі.*,

говоранција *фам.*, жвака *жарі.*, спика *жарі.*, збор *арх.*, козерија *реџ.* ② *в.* приповедање

причати несврш. непрел. ① говорити, приповедати, беседити, диванити, казивати, изјављивати, описивати, тврдити, обраћати се, објављивати, изговарати, исказивати, излагати, зборити, оглашавати се, аминати *реџ.*, гласити се *реџ.*, певати *фам.*, парласти *фам.*, плести *фам.*, вести *фам.*, разглабати *фам.*, спикати *жарі.*, приказивати *форм.*, гласити се *ексџр.*, оцртавати *ексџр.*, испредати *ексџр.*, глагољати *реџ.*, говоркати *хий.* - *уй:* викати, брбљати *фам.*, разговарати ② приповедати, препричавати, беседити, казивати, описивати, излагати, плести *фам.*, вести *фам.*, испредати *ексџр.* - *уй.* говорити, брбљати, разговарати

причвршћен прид. учвршћен, прикован, закован, спојен, сједињен, скопчан, спучен - *уй.* повезан

причвршћивати несврш. прел. учвршћивати, учвршћавати, чврстити **причина** с ж ① *в.* приказа ② *в.* привиђење 1.

причљив прид. ① (који много прича) брбљав, брбљив, говорљив, разговоран, логореичан, ћеретав, клепетав, лапрдав, уста не затвара *изр.*, глагољив *реџ.*, многоглагољив *реџ.*, блејав *реџ.*, брботљив *реџ.* - *уй.* језичав

пришивак м *в.* полтрон

пришипетља м ж *в.* полтрон

пришити сврш. прел. ① заштити, ушити, нашити ② *фиџ.* *фам.* приписати, приденути, придодати, наденути, придати, атрибуирати, доделити, припетати *реџ.*, назунтати *реџ.*, приказити *фам.*, натоварити *фам.*, прилепити *фам.*

пркос м непослушност, инат, не-

покорност, јогунство, буђење, бунтовност, обесност, самовоља, недисциплина, тврдоглавост, опирање, непопустљивост, својеглавост, дрскост, пркошење, неукротивост, самовољност, хировитост, ћудљивост, мушичавост *фам.*, рогатост *фам.*, непослух *хрв.* - *уй:* жестина, хир, упорност, живахност

пркосан прид. непокоран, непослушан, неукротив, распуштен, упоран, тешко савладив, недисциплинован, ненадгледив - *уй:* немиран, тврдоглав

пркошење с *в.* пркос

прљав прид. нечист, запрљан, алкав, блатан, каљав, кужан, музгав, усвињен, труњав, гнусобан, бљузгав, штрокав, поган, брложан, умрљан, труо, смрдљив *фиџ.*, црн *фиџ.*, умацкан *фам.*, говнав *жарі.*, усран *жарі.*, калан *арх.*, скрнаван *реџ.* - *уй.* лепљив

прљавост ж запрљаност, нечистоћа, алкавост, каљавост, кужност, музгавост, усвињеност, гнусоба, бљузгавост, шторкавштина, штрокавост, поган, умрљаност, умацканост

прљавштина ж ① нечистоћа, нечист, поган - *уй.* прљавост, смеће ② *фиџ.* *в.* неморал

прљати несврш. прел. загађивати, блатити, поганити, брљати, вашарити, мазати, каљати, мрљати, брложити, гадити, чинити нешто гадним, мрсити, мељати *фиџ.* *реџ.*, свињити *фам.*, стрвити *реџ.*, смрадити *реџ.*, брљугати *реџ.*

прња ж *в.* крпа 1.

прњав прид. ① *в.* похабан 1.

прњавац м *в.* одрпанац 1.

прњавица ж зоол. (лат. *Venus verrucosa*) дондол

проба ж ❶ вежба, вежбање, испробавање, припрема, увежбавање, припремање ❷ в. оглед 1. ▼ уй. проверка
пробати сврш. прел. окусити, кушати - уй. презалогажити

пробирање с в. селекција

пробирати несврш. прел. ❶ (тражити нешто боље) пробирати, одвајати, изабирати боље, одлучивати се, опредељивати се ❷ требити, чистити, прочишћавати, бирати, филтрирати

пробирач м в. пробирљивац

пробирљивац м избирач, избирљивац, бирач, пробирач

пробисвет м ❶ скитница, скитарало, скитничар, скиталац, луталица, тумарало, уличар, клошар, бескућник, цуњало, вагабунд, селилац, потуцало, уличњак, потуцач, авантуриста, мувало, скитало, скитач, потукач, бангало, луњало, басало, луталац, фукара, човек с улице, вечни путник - *фам.* клатарало, шалабазало - *фиј.* номад, чергар, чергаш - *реј.* лангара, скитник, ходалица, ходач, бангалоз, левента, ветрењак, блатотеп - *арх.* трампер, клатеж, вагант - *реј.* јурук, потепух, ајван, вандрокаш, лонција, хахар, тепац, вандровац, гурбет, јалијаш, лангов - уй: беспосличар, просјак, мангуп - *сл.* бадавација, апаш, птица селица *фиј.* ❷ врдалама, ветропир, хохштаплер, вртиреп, ветрењак, фићфирић, превртљивац, летипас, летиветар, звијук, шврљало, аламуња, шеврдало, ђилкош *реј.*, вираун *реј.*, лаур *реј.*, којекаковић *фам.*, цвећка *фам.*, вртигуз *нар.*, јебиветар *нар.*, ландара *фам.*, ветрогоња *арх.*, голоигра *арх.*, витлија *арх.*, хлапимуха *реј.* - уй: покварењак, враголан, ленштина, скитница ❸ в. пропалица 1. ❹ в. препредењак 1. ▼ уй. разбојник

пробитачан прид. в. користан 1.

пробити се сврш. прогурати се, продрети, прославити се, афирмирати се, успети, постати неко, постићи успех, стећи углед - уй. потврдити се
проблем м ❶ потешкоћа, брига, невоља, неугода, незгода, мука, недаћа, неугодност, непријатност, неприлика, препрека, несрећа, сметња, зачкољица, главобоља *фиј.* - уй. беда 1. ❷ в. задатак ❸ заврзлама

проблематичан прид. ❶ в. незгодан 1. ❷ в. споран

проблематичност ж в. неодређеност

пробрати сврш. прел. в. определи-ти се

пробудити сврш. прел. ❶ (разбудити до краја оног који је спавао) расанити, раздремати, тргнути, дигнути из кревета, пренути из сна - уй. пробудити се ❷ *фиј.* покренути

пробудити се сврш. прел. ❶ (престати спавати) расанити се, раздремати се, тргнути се, устати, пренути се из сна, дигнути се из кревета, пренути се из сна ❷ *фиј.* доћи себи, остветити се, тргнути се, разбудити се, активирати се, пренути се, концентрисати се

пробушити сврш. прел. ❶ (притиском створити отвор) бушнути, избушити, провалити *реј.*, пробуразити *фам.*

провалија ж амбис, понор, бездан, бездно, безданица, урвина, мртво дубоко, амбулина *реј.*, абез *реј.*, провала *реј.*

провалити сврш. прел. ❶ (силом негде ући) пробити, развалити ❷ (притиском створити отвор) пробушити, избушити, бушнути, пробуразити *фам.* ❸ *фам.* (рећи глупост) в.

лупити 2. ③ *фам. в.* схватити ④ *фам. в.* приметити

провалник м в. разбојник

провера ж контрола, надзор, проверавање, преглед, надгледавање, претрес, ревизија, надгледање, инспекција, надзирање, проматрање, надзорништво, прегледавање, прегледање, верификација *фам.*, надглед *рей.* - *суж.* смотра, обилазак - *уй.* испитивање, проба

проверавање с в. проверка

проверен прид. ① в. сигуран 1. ② в. поштован 1. ▼ *уй.* сналажљив

проверити сврш. прел. видети, размислити, испитати

проветравање с вентилација, освежавање, ветрење, луфтирање, зрачење, вентилирање, луфтање, прозрачивање, изветравање, луфтанса *жарі.*

проветравати несврш. прел. ветрити, вентилирати, хладити, луфтирати, зрачити, ветрети, луфтати, освежавати, изветравати, прозрачивати, проветривати

провидан прид. ① прозиран, транспарентан, прозрачан, бистар (о води), шупљикав *суж.*, редак *суж.* ② *фиі.* в. очигледан

провидност ж (стање онога што је провидно) прозирност, бистроћа, бистрост, незамућеност, стакленатост, транспарентност, бистрота *рей.*

провинција ж ① в. земља 1. ② в. предео

провиривати несврш. непрел. в. вирити 1.

провлачити се несврш. в. пењати се
провод м ① (одлазак из куће ради забаве) забава, излазак, опуштање *фам.*, зезање *фам.* ② в. пијанка ③ в. журка

проводити се несврш. ① в. излазити 2. ② в. пијанчити

проводник м кондуктор - *уй.* кабл
провокативан прид. изазоаван, изазивачки - *уй.* дрзак

провокатор м изазивач - *уй.* шпијун

провоцирати несврш. прел. (некога вербално изазивати) в. задиркивати
прогала ж в. ведрина 1.

прогањати несврш. прел. в. трчати

проглас м в. саопштење

прогнан прид. в. одбачен 1.

прогнаник м в. емигрант

прогнанство прид. (стање изгнане особе) прогонство, изгнанство, изгнанство, егзил, емигрантство, искључење - *уй.* анатема

проговорити сврш. непрел. изговорити, изустити, прозборити, зуцнути, прословити, писнути, рећи, заустити, пробеседити, заблејати, заблекати, отворити уста, пустити глас, проустити, запевати *фиі.*, зинути *фиі.*, зацвркати *фиі.*, кукурикнути *фиі.*, ланути *фиі.*, бекнути *фиі.* *иоі.*, гукнути *фиі.*, загукати *фиі.*, пропевати *фам.*, гакнути *фам.* - *уй.* говорити, признати, промрмљати

прогонити несврш. прел. в. трчати

програм м ① план, распоред, сатница, итинерар ② (телевизијски ~) канал ③ (~ партије) * ④ (позоришни ~) репертоар

програмиран прид. аутоматски, механички, компјутеризован, аутоматизован, управљан машински

програмирати сврш. прел. в. роботизовати

прогрес м раст, пораст, побољшање, повећање, помак, напредак, цветање, експанзија, опорављање, просперитет, развој, опоравак, процват, од-

мицање, успон, бољитак, помицање, усавршење, уздизање, промена набоље, корак напред, позитивно кретање, оздрављење *фиї.*, ескалација *фиї.*, аугментација *реї.*, побољшица *реї.*, од горег ка бољем *изр.* асанација *мед.* *сїџруч.* *суж.*, - *сл:* благостање, увећање, излечење

прогресиван прид. напредан, напредњачки, иноваторски, реформаторски, реформистички, слободоуман, просперитетан, окренут будућности, високоразвијен, иновативан - *уї:* савремен, модеран

продавац м трговац, дућанџија, продавач, ђифта *арх.*, мешетар *реї.*, крамар *реї.* - *суж:* зеленичар *арх.*, пиљар, бакалин, воћар, бакал, грошићар

продавница ж радња, трговина, дућан, локал, продаваоница, продаваона, магацин, магаза *арх.*, безистан *арх.*, бутига *реї.*, болта *реї.* - *суж:* маркет, самопослуга, самоуслуга, супермаркет, хипермаркет, бакалница, кантина, ситничарница, ситничарија

продерати се сврш. в. викнути

продирање с в. продор

продискутовати сврш. непрел. в. поразговарати

продор м пенетрација, продирање

продоран прид. ① в. пиштав ② в. успешан 1.

продужетак м в. наставак

продужити сврш. прел. в. наставити

продукт м ① в. остварење 1. ② в. производ 1. ③ в. резултат

продуктиван прид. в. стваралачки

продуховљеност ж в. мудрост 1.

прождрљив прид. похлепан (на јело), халапљив, грабежљив, лаком (на јело), грамзив, незаситан, незајажљив, јешан, грабљив, халав,

изјешан, вечно гладан, облапоран, попашан, сладокусан, грамжљив, алав, амишан *реї.*, дрчан *реї.*, грамзљив *реї.*, аласт *арх.*, слаткохран *реї.*, поједљив *реї.*

прождрљивац м в. изјелица

прождрљивост ж в. јешност

прозаичан прид. ① (који је написан у прози) * ② *фиї.* в. досадан

прозборити сврш. непрел. в. проговорити

прозиран прид. в. провидан

прозор м окно, понистра *реї.*, пенџер *реї.*, розета *сїџруч.*

прозрачан прид. в. провидан

прозрети сврш. прел. ① видети, докучити, установити, раскринкати, препознати, сагледати, проникнути (у нешто), разабрати, уверити се (у нешто), напипати, дознати, прогледати *фиї.*, прочитати (некога) *фиї.*, прокужити *фам.*, укапирати *жарї.* - *уї:* спознати, разумети, открити ② в. приметити 1. ③ в. прочитати

произаћи несврш. непрел. (наметнути се као закључак на основу изнесених чињеница) в. проистећи

произвести сврш. прел. в. направити

производ м ① ствар, продукт, предмет, роба, артикал, израђевина, вешт *арх.* ② в. остварење 1. ③ в. резултат

произвођач м в. проналазач

произвољан прид. ① приближан, самовољан, априоран, паушалан, непрецизан, арбитражан *фиї.*, одокативан *фам.* ② в. пристрасан

произлазити несврш. непрел. ① (наметати се као закључак на основу изнесених чињеница) произилазити, следити, проистичати, долазити, излазити, наметати се, еманирати ② (водити порекло из нечега) потица-

ти, проиестицати, исходити, водити корен *изр.*, происходити *рејѝ*.

проистећи несврш. непрел. (наметнути се као заључак на основу изнесених чињеница) произаћи, испасти, доћи, изаћи, наметнути се, еманирати

пројекат м костур, нацрт, план (архитектонски), концепција, кроки, обрис, слика, приказ, схема, верзија, главне црте, макета, преглед, скица, замисао, шема, идеја, оквир, синопсис, предлог, цртеж *фиј.*, пројект *хрв.* - *суж:* сатница, итинерар, маршрута

пројектант м в. архитекта

пројектовање с в. архитектура 1.

проказати сврш. прел. в. одати

проклети сврш. прел. анатемисати, екскомуницирати, уклетити, изопштити, осудити, искључити, искључити из цркве/друштва, изрећи клетву/проклетство, бацити анатему, анатемизирати, изопћити *хрв.*

проклетиња ж в. проклетство 1.

проклетник м ❶ в. препредењак 1. ❷ в. очајник

проклетство с ❶ клетва, урок, амин, усуд, анатема, несрећа, зла судбина, амен, зла срећа, зла коб, проклетиња *фам.* ❷ в. анатема 1.

проксимитет м в. близина

пролаз м в. ходник 1.

пролазити несврш. непрел. в. проћи

пролетеријат м радничка класа, лумпенпролетаријат *суж.*

пролуфтирати сврш. непрел. прозračити, проветрити, изветрити, освежити, излуфтирати, провентилirati *рејѝ*, дати му по луфтанси *жарј.*

прољевак м бот. (лат. *Gratiola officinalis*) *реј:* пролевак, водени дубачац, милица, божја милост, водени тро-

скотац, горки дубчац, коњска трава, мјесечник, прољика

промакнути сврш. прел. (нешто неком) в. пропустити

проматрање с в. проверавање

промашај м в. омашка 1.

промашити сврш. прел. ❶ (не погодити) омашити, фулати *фам.* ❷ в. погрешити ❸ в. пропустити

промена ж мењање, измена, адаптација, модификација, трансформација, преосмишљавање, трансформисање, пре моделовање, преправљање, преобликовање, преиначење *рејѝ*, преиначивање *рејѝ*, преправак *хрв.*, прилагодба *хрв.*, трансформирање *хрв.*, преоблика *хрв.*

променити сврш. прел. ❶ (учинити друкчијим/различитим) подесити, преобликовати, дати нов облик, изменити, прилагодити, адаптирати, прерадити (~ музику), преиначити, преокренути (~ стање), преобличити, примерити (~ узрасту), структуисати, преправити (~ одећу), реформисати (~ универзитет), средити *фам.*, ишћашити *жарј.*, унети промене/измене *форм.*, модифицирати *хрв.*, реформирати *хрв.*, преформулирати (~ реченицу) *хрв.* - *сл:* прерушити, уредити, окренути, устројити, изврнути, ретуширати, ускладити ❷ (~ новац) заменити, разменити - *уй.* устинити

променљив прид. (склон променама) нестабилан, несталан, непостојан, превртљив, неуједначен - *уй.* неједнак

промеравати несврш. прел. в. оцењивати

промет м в. превоз

прометан прид. ❶ (~ саобраћај, улица и сл.) жив, проходан, бучан ❷ саобраћајни

промешати сврш. прел. смутити, измешати, замутити, измутити, замутити, промутити, процарати *фам.*, скалабурити *реџ*.

проминентан прид. ❶ в. признат I. ❷ в. очигледан

промислити несврш. непрел. в. размотрити

промрзао прид. смрзнут, озебао, мразовит *реџ*.

промрмљати сврш. непре. ❶ (рећи неразговорно, кроз мрмљање) пробрундати, промрморити, промумлати, замрсити, замумлати, проњуорити, промумљати, продунудрити ❷ в. проговорити

промутити сврш. прел. в. промешати

промућуран прид. в. виспрен

промућурност ж в. памет

проналазак м откриће, изум, патент - уџ. апарат

проналазач м творац, изумитељ, креатор, произвођач, створитељ, генератор, истраживач, аутор, стваралац, налазач, рукотворац, изумилац, откривач, отац *фиј.*, мозак *фиј.*, налазник *реџ.*, - уџ. покретач

пронаћи сврш. прел. ❶ (тражењем доћи до нечега што је било изгубљено) наћи, ископати *фам.* ❷ (створити нешто ново) изумети, пронаћи, конструисати, открити, створити

проникнути сврш. прел. ❶ (у нешто) в. приметити I. ❷ (у нешто) в. прозрети I.

проницљив прид. ❶ в. далековид ❷ в. виспрен

проницљивост ж ❶ в. памет ❷ в. видовитост I.

пропагирати несврш. прел. в. заступати

пропадати несврш. непрел. в. сахнути

пропалица м ж ❶ в. ленштина ❷ в. препредењак I. ▼ уџ. пробисвет I., одрпанац I.

пропао прид. ❶ (материјално упропашћен) банкротирао, изгубљен, пуко *фам.*, прсо *фам.* ❷ (који није успео у животу) изгубљен, заблудео ❸ в. дотрајао

пропаст ж ❶ слом, крах, дебакл, фијаско, пад, хаварија, бродолом *фиј.*, провалија *фиј.*, расап *реј.*, растеп *реј.* - уџ: пораз, неуспех, трагедија, банкрот ❷ уништење, амин, нестајање, пораз, катастрофа, амен, финиш, завршетак, крај *фиј.*, крај *фиј.*, финале *фиј.*, умирање *фиј.*, свршетак *фиј.*, сутон *фиј.*, залазак *фиј.*, смрт *фиј.*, распад *жарј.* ❸ в. смак света

пропасти сврш. непрел. ❶ в. осиромашити ❷ в. банкротирати ❸ в. настрадати

пропевати сврш. непрел. прел. ❶ *нейрел.* *фам.* в. проговорити ❷ *йрел.* *жарј.* в. одати ❸ *нейрел.* в. запевати

пропис м ❶ (уредба која утврђује ред, поредак) уредба, начело, принцип, закон, правило ❷ (општепознате норме о начину понашања и сл.) норма, формалност ❸ в. наредба

прописан прид. в. легитиман

пропитати сврш. прел. в. испитати I.

пропитивање с в. испитивање

пропланак м ливада, пољана, пањњак, испаша, ледина, лазина, попас, лаз, зараван, попаша, паша, раван, чистина, попаска, ведрик *реј.*, прогала *арх.*

пропорције ж мн. в. формат

пропуст м ❶ в. недостатак I. ❷ в. грешка

пропустити сврш. прел. ❶ занемарити, изоставити, не искористити, избећи, промашити, обићи, заобићи, испустити, превидети, промакнути (нешто неком), проиграти, прегледати, мимоићи *фиї.*, не узети у обзир *изр.* - *суж:* преспавати, пречути ❷ (~ неког да прође) пустити, дозволити - *уй.* допустити

прорачунавати несврш. непрел. калкулисати, обрачунавати, рачунати, вршити обрачун, мерити, премеравати, вагати

прорачунат прид. непоштен, преден, лицемеран, дволичан, претворан, смишљен, срачунат, подмукао, префриган, подао, неискрен, притворан, намазан *фам.*, лупешки *ексѝр.*, татски *реї.* - *уй:* неваљао, покварен - *сл:* лоповски, лукав

прорачунати сврш. прел. в. предвидети 2.

прорећи сврш. прел. в. предсказати

прорицање с в. пророчанство 1.

прорицатељ м в. пророк

прорицати несврш. непрел. погађати, гатати, претказивати, предвиђати, гледати судбину, одгонетавати, предсказивати, најављивати, гледати у длан, бајати, унапред видети, врачати, видети (будућност), пророковати, читати *фиї.*, казати *фиї.*, казивати *фиї.*, цопрати *реї.*, бацати карте *фам.*, приказивати *арх.*, бахорити *реї.* - *суж:* окретати карте *фам.*, гледати у шољу, гледати у пасуљ, отварати тарот, гледати у карте

пророк м видовњак, врач, врачара, маг, вештац, прорицатељ, чаралац, гатар, визионар, опсенар, гатара, погађач, гаталац, бајало, чудотворац, чаробњак, бели маг, врач погађач, сихирбаз, црни маг, оракул, травар, хоџа, негромант, урочник, некромант,

бајач, видар, задиг *реї.*, задик *реї.*, злухач *арх.*, вједогодња *арх.*, викан *реї.*, жрец *реї.*, чудотворник *реї.*, јасновидац *реї.*, врачар *реї.*, врачолија *реї.*, мантијаш *йої.* - *уй:* лекар, астролог

пророчански прид. в. далековид

пророчанство с ❶ претсказање, прорицање, предвиђање, дивинација, гатање, магија, чаролија, видовитост, врачање, предсказивање, спиритизам *суж.*, бајање, чаробњаштво, чарање, мађијање, гледање судбине, најављивање, погађање, видовњаштво, претказивање, читање (судбине), гледање у будућност, претказање, предсказање, пророштво, бахорење *реї.* - *суж:* нумерологија, леканомантија, негромантија *реї.*, ји-ђинг, некромантија, коскиномантија, стихомантија, катопромантија, тумачење снова, гледање у карте/пасуљ/шољу, отварање тарота, хиромантија ❷ визија, предоџба, доживљај, помисао, виђење, предвиђање, предсказање, приказа, представа - *уй:* замисао, уобразиља

просветитељ м *исї.* витална/покретачка снага, лучоноша *фиї.*, просветилац *реї.*

просветљивати несврш. прел. в. обучавати

просвећен прид. в. образован

просвећеност ж в. образовање 1.

просвећивати несврш. прел. в. образовати

просед прид. грао, сив, грахораст, пепељаст, сивкаст, непотпуно сед, шућмураст *реї.*, суркаст *реї.*, сур *реї.*

проседе м в. техника 1.

просек м ❶ средина, средња мера ❷ (уски отвор у нечем што је просечено) засек, засеклина, просеклина

просечан прид. ❶ (као већина) већински ❷ *фиј.* в. слаб 2.

просидба ж веридба, заруке, прстен, прошење, прошевина, верење

просити несврш. прел. ❶ просјачити, божјачити, камчити, тражити, изнуђивати, цинцарити, богорадити, божјакати, слепарити, жицарити *жарј.*, жицкати *жарј.* ❷ в. молити ❸ тражити (нечију) руку, снубити *арх.*, вербати *арх.*

просјак м сиромаш, сиромашак, клошар, убожник, божјак, тужник, кукавац, мамитељ, паупер, јадник, торбар, мољакало, убогар, гоља, невољник, патник, јуродиви, бедник, злпатник, мученик, фукара *фам.*, жицкара *жарј.*, жицкарош *жарј.*, веселник *реј.*, крпа *јој.* - уј: беспосличар, одрпанац, бескућник

просјачити несврш. прел. в. просити 1.

просјачки прид. в. јадан 3.

просјаштво с в. сиромаштво

прослава ж в. славље

прославити сврш. прел. ❶ (свечано) обележити, целебрити *реј.* ❷ победити, крунисати се, окрунити се, овенчати се, тријумфовати, наградити, стећи награду, успети

прославити се сврш. (постати познат) пробити се, афирмисати се, прогурати се, постати неко, стећи славу, стећи добар глас, оправдати поверење, продрети - уј. успети, потврдити се

прослављање с в. возба

прослављати несврш. прел. в. поштовати

прослављен прид. в. признат 1.

прословити сврш. непрел. в. проговорити

просперирати несврш. непрел. в. уздизати се

просперитет м в. прогрес

просперитетан прид. в. прогресиван

прост прид. ❶ (о човеку) в. припрост ❷ (који није сложен) једноставан, лак, разумљив, схватљив, јасан, незавршен, незакомпликован, неувијен, очигледан, очит, општесхватљив ❸ (који се не разликује од других) обичан, једноставан, неусиљен, неупадљив, свакодневни, непосредан, ненападан, лежеран, нараван, спонтан, уобичајен, натуралан, непретенциозан, неформалан, неукрашен, без украса, ненашминкан *фиј.*, нехињен *реј.* - уј: правилан, регуларан

простак м (нецивилизована/некултурна особа) примитивац, неотесанац, дрипац, варварин, варвар, вандалин, грубијан, непросвећеник - *фам:* џибер, сељак, сељачина, паланчанин, буздован, брђанин, чобан, чобанин, чобанчина, паор, шабан, балканац, горштак, цепаница, џиџан, геак, ђилкош, дилкош, сировина, сивоња, троглодит - *жарј:* љаксе, завичајац - дизелаш *арх.*, неандерталац *фиј.* *фам.*, пећински човек *фиј.* *фам.*, папак *реј.*, неуљудник *реј.*, назадњак *реј.*, хорјат *арх.*, барбар *хрв.*, барбарин *хрв.* - уј. хулиган, бараба, дивљак, одрпанац

простачки прид. в. примитиван

простирач м покривач, прекривач, поњава, навлака, покров, простирка, застирач, коперта, покривало, штитник, линцул *реј.*, ленцун *реј.*, гуњ *реј.*, покривача *реј.*, гуњац *реј.*, покровоца *реј.*, покривка *реј.*, колтрина *реј.*

простирка ж в. простирач

проститутка ж курва, блудница,

хошкара, професионалка, куртизана, лака/јавна жена, нечасница, продава-чица љубави, ноћна дама, уличарка, лака роба, жена лаког морала *форм.*, курава *реј.*, курба *реј.*, паландра *реј.* - *фам.*: дромфуља, опајдара, курва-ча, фунфа, шупљача, профукњача, фукса, камењарка, дроца, курветина, тротоарка, распандркача, фуфа, дро-ља, кокота *арх.*, фукара *реј.*, прости-туткиња *реј.*

простодушан прид. *в.* непорочан 1.

простор *м* **о** подручје, зона, терен, миље, простор, регија, крај, област, предео, сектор, територија, појас, за-хват, окружење, средина, околина, окружје *хрв.* **о** *в.* раздаљина **в** *уј.* стадион, просторија 2.

просторија *ж* **о** дворана, амфитеа-тар, сала, хала **о** соба, одаја *форм.*

простран прид. **о** (о површини) широк, велик, нескучен, неизмеран, дуг, дугачак - *уј.* удобан **о** *в.* све-стран 1.

прострел *м* бот. (лат. *Gentiana cruci-ata*) *реј.* сириштара, владисавка, мали срчењак, прострелче

просуђивачки прил. *в.* подробно
просути сврш. прел. расути, изручи-ти, одлити, пролити, излити, разли-ти, сипати, сунути, исипати, изасути, избацити, исути, распросути

прота *м* *фам. в.* свештеник

протагонист *м* карактер, јунак, улога, актер, фигура, лик - *уј.* глум-ац

протежирати несврш. прел. *в.* за-ступати

протезати се несврш. водити, пру-жати се, ићи (ка)

протеин *м* беланчевина, албумин, албумен

протектор *м* *в.* заштитник 1.

протекторат *м* **в** *уј.* земља 5.

протекција *ж* **о** веза, заштитни-штво, меценат, покровитељство, за-штита, познанство, патронажа, па-тронат, помоћ, меценатство, заклон *фиј.*, арка *фиј. реј.*, окриље *фиј.*, подршка *фиј.*, залеђе *реј.*, штела *реј.*, леђа *фам.*, колатура *реј.*, конкција *реј.* **о** брањење, одбрана, заступање, штићење, заштита - *уј.* заступање

протест *м* *в.* протестовање

протестовање *с* опирање, про-тивљење, супротстављање, буњење, отпор, неслагање, негодовање, непо-корност, одолевање, огорченост, гор-чина, жаљење, приговарање, бунт, бунтовништво, гунђање, суопроста-вљење, резистенција, јадање, опрека, немирење, озлојеђеност, одупирање, огорчење, побуна, револт, протест, незадовољство, одбијање, приговор, противделовање, противсловљење, оспоравање, бура *фиј.*, повика *реј.*, ресантиман *хрв.*, просведовање *хрв.*, противштина *хрв.* - *уј.* буна, опози-ција, пркос, прокошење

протећи сврш. непрел. истећи, пре-стати, минути, прохујати, избледети, испарити, пролетети, уминути, про-ћи *фиј.*, проминути *реј.*

противан прид. супротан, обрнут, друкчији, контраран, опречан, адвер-зитиван *реј.*, различан *реј.*

противзаконит прид. *в.* незако-нит

противзаконитост *ж* *в.* незако-нитост

противити се несврш. непрел. бу-нити се, протестовати, супроста-вљати се, негодовати, опирати се, жа-лити се, приговарати, пружати отпор - *уј.* гунђати

противљење *с* **о** *в.* нетрпељивост
о *в.* протестовање

противник м **1** ривал, конкурент, супарник, антагониста, изазивач, надметац, премац, опонент, такмац, конкуренција, непријатељ, најтежац-тељ *хрв.* **2** в. нападач

противност ж супротност, одударање, опречност, опозиција, супротстављање, опрека, побијање, дихотомија, контраст, противречност, неподударност, оспоравање, неускладивост, опозит, обратност, обрнутост, супротна тврдња, контрастност, противречје, антипод *фил.*, противсловље *рей.*, антитеза *фил.*, противна тврдња *хрв.*, противштина *хрв.* - уй: теза, разлика - сл: негација, непризнавање, дисјункција

противотров м антидот *сѝруч.*, утук *рей.*, спас *фил.*, протуотров *хрв.*

противправни прид. в. незаконит

противприродност ж в. перверзија

противпрописан прид. в. незаконит

противракетни прид. антиракетни, противваздушни, протуракетни *хрв.*

противречност ж в. противност

протицање с (оно што протиче) в. проток

протицати несврш. непрел. тећи, пролазити, бежати (о времену), промицати, брзо пролазити, ићи *фил.*, пролетати *фил.*, летети *ексѝр.*, јурити *ексѝр.*, проишавати *фам.*, трчати *фам.*, истицавати *рей.*, пролазити као ветар *изр.*

протојереј м парох, поп најстарији по чину у парохии, протопрезвитер, протопоп, прота *фам.*

проток м (оно што протиче) протицање, кретање, струјање, ток, течење

прототип м в. пример

протраћити сврш. прел. в. проћердати

протува м ж в. препредењак 1.

протумачити сврш. прел. в. образложити

протуха м в. пробисвет 1.

проћаскати сврш. непрел. в. поразговарати

проћердати сврш. прел. (узалуд потрошити новац, имовину или време) протраћити, потрошити, изгубити, раскућити, прокоцкати, прокартати, упропастити, профућкати *фам.*, скрцкати *жар.*

проћи сврш. непрел. **1** престати, минути, прохујати, избледети, испарити, пролетети, истећи, протећи, уминутити, проминутити *рей.* **2** (~ кроз нешто) провући се

проћи се сврш. в. оставити 1.

проузрокивач м в. подстрек(ив)ач

проучавање с **1** в. испитивање **2** в. анализа 3.

проучавати несврш. прел. испитивати, истраживати, студираги, анализирати, рашчлањивати, тумачити, претресати, експлицирати, евалуирати, објашњавати, разлучивати, разматрати, интерпретирати, прикупљати податке (о нечему), мерити, детаљно испитивати, испипавати, описивати, дубље улазити (у нешто), појашњавати, разлагати, сецирати, проматрати, двојити, извиђати, проверавати, размишљати (помно о проблему), анатомисати *фил.*, проњушавати *фам.*, чачкати *фам.*, њушкати *фам.*, чепркати *фам.* анатомизирати *суж.* - уй: делити, упознати - сл: утврдити, читати, разглабити

проучити сврш. прел. **1** в. испитати 1. **2** в. обавестити се

профан прид. световни, секуларан, лаички, мирски, грађански, нецрквен, лајкушки *реј.*

профанација ж в. светогрђе

профанирати несврш. прел. в. ружити

професија ж служба, звање, вокација, посао, струка, запослење, ангажованост, положај, занимање, позив, активност, бизнис, намештење, дужност, задужење, радни однос, позвање, упослење, послање *фиј.*, мисија *фиј.*, задатак *фиј.*, ђоб *жарј.*, шљака *жарј.* - уй. занат 1.

професионалан прид. в. сналагљив

професионалац м ① (онај који се бави неким послом као својом професиом) * ② (онај који се нарочито истиче у својој професији) стручњак, експерт, мајстор, зналац, добар познавалац, виртуоз, маестро, доктор *фам.*, уметник *фиј.*, чудотворац *фиј.*, упућеник *рей.*

професор м (звање наставника у средњим и високим школама) профа *фам.* - уй. предавач

профињен прид. ① в. осећајан ② в. истанчан 1.

профињеност ж ① в. осећајност ② в. учтивост ③ в. углађеност 1.

профит м в. корист

профитирати сврш. прел. (остварити профит) в. зарадити

прохладан прид. в. хладан 2.

прохтев м воља, намера, одлука, стремљење, настојање, тежња, жеља, амбиција, хтење, циљ, аспирација, замисао, примисао, план, интенција, наум, накана, тежење, смерање, идеал, промишљај, претензија, смер *рей.*, намисао *рей.*

прохујати сврш. непрел. в. проћи

процвет м ① *фиј.* (духовни и културни преображај набоље) препород, оздрављење *фиј.*, опорављање,

експанзија, цветање - уй. прогрес ② (време кад цветају биљке) цветање, цват, цвет

процветао прид. расцветан, бехран, у цвату, расцветао

процедура ж (утврђен поступак за вршење какве радње или давања облика нечему) метода, систем, процес, поступак, методологија, техника

процеђивати несврш. прел. в. цедити

проценат м в. корист

проценити сврш. прел. в. предвидети 2.

процењивати несврш. прел. в. оцењивати

процеп м ① (тесан планински пролаз) кланац, усек, теснац, пролаз, клисура, гудура, ждрело, врата, планинска врата, богаз *арх.* - уй. крш 1., гротло ② в. сукоб

процес м ① (све радње које се врше ради завршавања нечега) ток, развој, развитак, процедура, метода, систем, методологија, техника ② *йравн.* поступак, парница, распра

прочитати сврш. прел. ① ишчитати, дочитати, прогутати (брзо ~) *фам.* ② *фиј.* (~ некога) прозрети, раскринкати, прочитати неком мисли, прогледати (кроз некога), отворило се је кому пред очима, видети у правом светлу, открити/схватити чије намере, проникнути (у нешто), прокужити *фам.*

прочишћавати несврш. прел. в. филтрирати

прошење с в. просидба

проширити се сврш. (заузети неку већу територију) в. раширити се

прошлост ж антика, давнина, древност, класика, старина, далека прошлост, нестало време, древни период,

прошло време, старо доба, бирзема *реї.*, бирвакат *реї.*, баба-зема *реї.*, ба-базема *арх. реї.*, претповест *реї.*

прошити се несврш. *реї.* в. прси-ти се

прсити се несврш. (галамити о својој вредности) шепурити се, кочоперити се, гордити се, разметати се, хвалити се, охолити се, трсити се, размахивати се, дрчити се, дизати нос, бочити се, поиримати укочен став, ребрити се, бапити се, кицошити се, гледати с висине, кочити, , држати се надмечно, шепирити се, парадирати, ушто-гљивати се, надувати се, кочити се, правити се важан *изр.*, махати *фиї.*, пинчити се *реї.*, јордамити *реї.*, ачити се *реї.*, рашепирити се *реї.*, прошити се *реї.*, напувати се *фам.*, пумпати се *фам.*, пувати се *фам.*, прчити се *фам.*, курчити се *нар.*, пурити се *арх.*, зорити се *реї.*

прскати несврш. непрел. заливати, поливати, шкрупити, шприцати, штрцати, штрицати, врцати, избијати, шгрцати, обливати, квасити, лопити *реї.*, фрцати *реї.*, трацкати *реї.*, штрапати *реї.*, фљаскати *реї.* - уй: цурити, куљати

прстац м зоол. (лат. *Lithophaga lithophaga*) прстић

прстен м ❶ бурма ❷ (ствар прстена-стог облика) беоцуг, колут, котур, коло, венац, алка, обруб, обруч, вितिца, бандажа, колобар, серкл *реї.* ❸ в. венац 3. ❹ в. просидба

прстеновање с в. просидба

пртљаг м багажа, ствари, ковчежи, торбе, кофери, путне торбе

пртљажница прил. в. гардероба

пртљање с в. трач

прђија м *реї.* мираз, женино имање, спрема, имовина коју доноси жена од родитељске куће, женино добро,

опрема *фиї.*, алатура *реї.*, дота *реї.*, женинство *реї.*, донос *фам.*

пруд м *реї.* в. спруд

пружати се несврш. протезати се, водити, ићи (ка)

прчевит прид. в. разблудан

прчкарија ж в. нестручност

прчкати несврш. прел. в. претурати

прштати несврш. непрел. ❶ (о течности) в. суктати ❷ (летети на све стране) врцати, фрцати, избијати, искакати

псето с ❶ в. пас' ❷ в. лош човек

псина ж ❶ в. пас' ❷ в. лаж ❸ в. пре-вара 1.

психа ж в. природа 1.

психологија ж в. природа 1.

псовање с врећање, псовка, погрда, увреда, хуљење, непристојност, омаловажавање, срамоћење, хула, погрдне речи, ружење, инвектива *арх.*

псовати несврш. прел. ❶ хулити, клети, бештимати *реї.*, пичкарати *жарї.*, врагетати *реї.* - уй: врећати, поврећивати ❷ в. ружити

псовка ж врећање, погрда, увреда, псовање, хуљење, непристојност, омаловажавање, срамоћење, хула, погрдне речи, ружење, инвектива *арх.*

пубертет м адолесценција, младост, сазревање, тинејџерске године, младе године, млади дани *фиї.*, магареће године *фам.*, пролеће живота *изр.* - суж: момаштво, младићство, девојаштво

пубертетлија м в. адолесцент

публика ж аудиторијум, аудијенција, гледалиште, гледаоци, слушаоци, присутни у дворани, гости, посетиоци, присутни у просторији, посматрачи, публикум *арх.*, гледатељство *хрв.*, слушатељство *хрв.*

публикација ж издање - суж. књи-га, часопис, новине

публиковати сврш. прел. в. објавити 2.

публицистика ж в. новинарство

пузавац м в. полтрон

пузавица ж бот (биљка која се пење повијајући се око своје подлоге) повијуша, пењачица, верач *реџ.* - уй. лоза 2.

пузати несврш. прел. ❶ (~ по земљи) * ❷ в. пењати се

пујдати несврш. прел. в. подстицати 1.

пук м в. народ 2.

пуковник м в. старешина 1.

пулс м откуцај срца, куцај, ритам *физ.*, темпо *физ.*, било *реџ.*, лапат *арх.*, дамар *арх.*

пума ж зоол. (лат. *Felis concolor*) кугуар

пун прид. ❶ (~ нечим до краја) испуњен, попуњен ❷ (који обилује нечим у себи) * ❸ (који се испољава у свим деловима) в. потпун ❹ максималан, највиши

пуначак прид. дебео, незграпан, масиван, кабаст, овелик, здепаст, тежак, велик, попуњен, округло, набијен, омашан, итекавак, позамашан, овећи, набрекао, надуван, повећи, теретан, пун, обилан, одебео, обилат, робустан, обиман, набубрео, замашан, повелик, подебео, дежмекаст *фам.*, збојит *реџ.*

пуно прил. в. много

пуноважан прид. в. легалан

пунолетан прид. велик, одрастао, самосталан, стасао, сазрео, зрео, осамостаљен, дозрео, потентан, развијен

пуномоћ ж в. акредитив

пупавац м зоол. (врста птице селице, лат. *Upupa epops*) футач, футавац

пупчана врпца ж пупчаница

пуран м в. ћуран

пурпуран прид. риђ, гримизан, бакрен, црвен, риђаст, јарко црвен, пламен, црвенкаст, жућкастоцрвен, бакренаст, порфиран, љубичастоцрвен, багрени *реџ.*, крмезан *реџ.*

пуст прид. в. празан

пустињак м монах, калуђер, духовник, испосник, милосрдник, самостанац, инок, усамљеник *физ.*, црноризац *фам. хрв.*, фратар *хрв.*, редовник *хрв.*

пустити сврш. прел. ❶ (престати задржавати силом) оставити, дати слободу ❷ в. одобрити ❸ в. пропустити 2. ❹ (из затвора) ослободити ❺ в. објавити 2.

пустити се сврш. ❶ (оставити слушају или некој већој сили одлуку или развој догађаја) препустити се, опустити се, предати се, одати се ❷ (почети нешто радити) в. упустити се

пустолов м ❶ авантурист, авангуриста *реџ.* ❷ авантуриста

пустолован прид. ❶ в. авантуристички ❷ в. погибелан 1.

пустоловина ж в. авантура

пут м ❶ траса, линија, асфалт, друм, улица *суж.*, коловоз, рута, стаза, прометни пут, прометница, маршрута, саобраћајна веза, пртина *реџ.*, утреник *реџ.*, колник *реџ.*, прилаз *фам.*, цада *фам.*, коломија *арх.*, колотечина *арх.*, вагаш *арх.*, цеста *хрв.* - *суж.* богаз *реџ.*, канал, трвеник, пречица, саоник, лаз *реџ.*, коридор, путељак, путања, крчаник, пролаз, заобилазница - *сл.* проток, ток, траг, протицање ❷ в. путовање ❸ в. приступ 1.

▼ уй. аутопут

путања ж ▼ уй. пут 1.

путарина ж друмарина, возарина, цестарина

патељак м ▼ уй. пут 1.

путен прид. в. разблудан

путер м в. маслац

путовање с пут, вожња, путешествије арх., итинерар *рей.*, возидба *рей.* - суж: екскурзија, излет, тура, маршрута, експедиција, мисија, ходочашће, мату-ралац, турнеја - сл: шетња, шетање

путовати несврш. непрел. прел. оби-лазити крстарити суж. - уй: кретати се, возити се

путовођа м в. водич

пући сврш. непрел. ❶ пукнути, рас-прснути се, експлодирати ❷ *жарі.* в. банкротирати

пух м зоол. (врста глодара, лат. *Glis glis*) *

пуцалина ж бот. (лат. *Colutea arbo- rescens*) *реі:* жути багрена, звечак, жу-та багра, жута багрема

пуцаљка ж фам. в. пиштољ

пуцати несврш. прел. ❶ (~ из ватре-

ног оружја) испаливати ❷ (на гол) гађати (лоптом у мрежу), шутира-ти, распуцавати се, ћушкати, удара-ти (лопту), бацати (лопту), шуткати *фам.*, шутати *хрв.*

пуцњава ж паљба суж., плотун суж., канонада суж., рафал суж., бара-жа суж., салва суж.

пучанство м в. народ 2.

пушити несврш. прел. дуванити, ка-дити, фумати *реі.*, димити *фам.*, ку-рити *фам.*, пљугати *жарі.*

пушка ж шклоцара *фам.* танца-ра суж.,

пушкомитраљез м в. митраљез

пчела ж зоол. (лат. *Apis mellifica*) (инсект који даје мед) ▼ уй. оса

пчеларство с апикултура

пшеница ж бот. (лат. *Triticum aesti- vum*) жито - суж. озима пшеница, ја-рица, тврдица, шишуља, шуљак, јед-нозрнка

Рр

рабатан прид. в. рабљен

рабити несврш. прел. в. употребљавати

рабљен прид. антикваран, коришћен, полован, рабатан, употребљаван, употребљен, стар, трошен, ношен, дотрајао, секондхенд *не-йром. фам.*, упорабљен *хрв.*, упорабљиван *хрв.*

работа ж в. кулук

раван' ж ❶ површина, плоха, плоштина, страна ❷ равна површина, равница, низија, зараван, плато - *уй.* пољана

раван' прид. ❶ (без неравнина) гладак, изравнат, углађен, уједначен, углачан, без набора, без неравнина ❷ прав, несавијен, неискривљен, исправљен, опружен, испружен, истегнут, протегнут, израван, незавинут ❸ в. водораван ❹ (~ глас) уједначен, равномеран, монотон, миран, тих ❺ барабар, исти, једнак, упоредан, напоредан, сподобан, подједнак, истоветан, један, уједначен, равноправан, барабаре *реі.*, барабаз *вар.* - *уй:* при-

ближан, једноличан 1., равномеран ❶ в. пристао

равнање с ❶ поравнавање, изравнавање, глађење ❷ подешавање, прилагођавање, изједначавање, нивелисање, нивелирање ❸ в. руковођење

равнодушан прид. неосетљив, безосећајан, хладан, безизражајан, безбојан, индиферентан, индолентан, флегматичан, дистанциран, нехајан, незаинтересован, отупео, уздржан, једнолик, летаргичан, обамро, немаран, непомичан, неузнемирен, неосетљив, неутралан, хладан *фиі.*, леден *фиі.* - *уй.* апатичан

равнодушност ж незаинтересованост, неузнемиреност, неосетљивост, неутралност, индолентност, индоленција, инертност, индиферентност, отупелост, инерција, флегматичност, неосетљивост, безосећајност, нехајност, неосетљивост, летаргија, нехајност, хладноћа, немарност, једноличност, празнина *фиі.*

равномеран прид. уједначен, једноличан, једнолик, линеаран, скла-

дан, срећен, свуда једнак, једнако распоређен, течан *фш.* - *уш.* раван 5.

равнотежа ж ❶ баланс, једнакост, симетрија, еквилибријум, уравнотеженост, уједначеност, хармоничност, хармонија, усклађеност, склад, равномерност ❷ хармонија, хармоничност, склад, сагласје, идила, лепота, срећа, мир, ред, слога, рај (на земљи) *експр.*, дивота *експр.*, сугласје *хрв.*

рагастов м в. довратак

рад' м ❶ посао, деловање, делатност, активност, акција, подузимање, дејство, работа, оперисање, прегаштво, предузетништво, предузетност, предузимање, рука *фш.* - *уш.* кулук ❷ производ, творевина, дело, резултат, учинак ❸ (научни, стручни, књижевни и сл.~) дело, оглед, спис, студија, прилог, чланак, темат, трактат, есеј, текст, документ, састав, расправа, осврт, напис, публикација, репортажа, реферат ❹ в. ревност ❺ (ставити у ~) погон, употреба, покрет, кретање

рад' прид. в. решен

радан прид. марљив, вредан, предан, делатан, маран, реван, ревностан, активан, агилан, пожртвован, неуморан, послен, савестан, радишан, учинковит, раден, радин, као мрав, амбициозан, устрајан, радохоличан (превише вредан) *фам.*, флетан *реј.*, усталачки *фам.*, усрдан *реј.*, дејствен *реј.*, прилежан *реј.*, горљив *реј.*, трудољубив *реј.*

радијатор м ❶ грејач - *уш.* пећ ❷ (у мотору аутомобила) в. хладњак

радикалан прид. ❶ драстичан, далекосежан, екстреман, екстремистички, бескомпромисан, некомпримисан, револуционаран, превратнички, бунтован, неумерен, фанатичан ❷ в. потпун ❸ в. основни 1.

радионица ж радиона - *суж.* атеље, лабораторија, браварија, оружарница

радити несврш. непрел. ❶ делати, арбајтовати *фам.*, шљакати *фам.*, пословати *форм.*, работати *арх.*, службовати *арх.* - *уш.* бавити се, ринтати ❷ деловати, дејствовати, чинити, вршити, изводити, обављати, одрађивати, ординирати

радиша м в. марљивац

радишан прид. в. радан

радник м трудбеник, делатник, радник, пролестер, намештеник, службеник, запослени, запосленик *реј.*, раденик *арх.* - *суж.* чиновник, евидентичар, административни службеник, референт, бележник, већник, марник *арх.*, конзулент *реј.*, послопримац *реј.*, дужносник *реј.*, алдерман *реј.*, посленик *реј.*, конзилијар *реј.*, записничар

радња ж ❶ продавница, трговина, дућан, локал, продаваоница, продаваона, безистан *арх.*, бутига *реј.*, болта *реј.* - *суж.* маркет, самопослуга, самоуслуга, супермаркет, хипермаркет, бакалница, кантина, ситничарница, ситничарија ❷ потез, поступак, дело, захват, чин, акт, акција, гест, акат *арх.* - *уш.* предузимање ❸ (~ у наративном делу) садржај, фабула, ток, след

радо прил. ❶ вољно, оберучке, свесрдно, здушно, спремно, одмах, вољко, врло радо, од свег срца *изр.*, отворена срца *изр.*, раширених руку *изр.*, без оклевања *изр.*, без речи *изр.* ❷ в. добровољно

радознао прид. љубопитљив, заинтересован, љубопитан, питљив, заинтригиран, куриозан *реј.*

радост ж ❶ веселје, веселост, срећа, полетност, лепршавост, озареност, раздраганост, ведринa, живахност, добра воља, разгађеност, усхит, раз-

играност, мерак, расположеност, ћеп *фам.*, лакоћа *ексир.* - уй: расположење, ускићеност ② в. задовољство

радостан прид. оптимистичан, озарен, срећан, насмејан, расположен, весео, лаган, неоптерећујући, разигран, распеван, занесен, живахан, чио, раздраган, блажен, полетан, ведар, обрадован, задовољан, лепршав, допадљив, разгаљен, оран, добре воље, виталан, жовијалан

радохоличан прид. в. радан

рађање с ① порођај, рођење, пород, рођај *арх.* ② *фиј.* в. стварање ③ *фиј.* (~ дана) рођење, зора, свитање, излазак сунца, свануће, излажење, освет, расвит, зар *йесн. реј.*, рођај *арх.*, грануће *реј.*, проблесак *реј.*

рађати несврш. прел. ① порађати, правити *фам.*, доносити на свет *изр.* ② *фиј.* в. будити 2. ③ *фиј.* в. стварати **ража** ж зоол. (лат. *Raja clavata*) * ▼ уй. ајкула

ражалостити сврш. прел. в. растужити

ражестити се сврш. непрел. (много се изнервирати) в. побеснети

разабирање с в. разликовање

разабрати сврш. прел. ① распознасти, видети, чути, начути, разазнати, приметити, спазити, уочити, запазити, опазити, препознати, познати, разлучити, угледати ② в. схватити 1.

разазнавање с в. разликовање

разазнати сврш. прел. в. разабрати 1. и 2.

разбацаност ж в. неуредност

разбацивати се несврш. (трошити много новца) расипати се, разметати се, арчити, просипати новац, харчити, разасипати, крчмити, улудо трошити, бацати паре, не жалити (новац), траћити *фам.*, ћердати *ексир.*,

тратити *реј.*, улупавати *фам.*, просипати у ветар *изр.* - уй. трошити

разбеснелост ж в. разјареност

разбијати несврш. прел. ① в. ломити 1. ② раздвајати

разбијач м ① в. вандал ② в. снагатор

разбијен прид. ① поломљен, сло-мљен, слупан, скршен, изломљен, смрскан, разлупан ② *фам.* в. побеђен

разбити сврш. прел. ① поломити, сломити, слупати, скршити, изломити, смрскати, разлупати, покршити *реј.* ② *фам.* в. победити ③ *фам.* в. пребити

разблажити сврш. прел. (измешати с водом) разводнити, растањити, ослабити, ублажити, омекшати *фиј.*, рашчинити *реј.*, смекшати *реј.*, ражидити *реј.*

разблудан прид. пожудан, блудан, похотан, развратан, прчевит, раскалшан, склизак, сензуалан, облапоран, распустан, помаман, похотљив, волуптуозан, путен, сладострастан, либидинозан, ласциван, сполно страствен, осетилан, слободан, плотан *реј.*, плотски *реј.* - уй: скаредан, чулан 1., страстан

разблудник м в. развратник

разблудност ж в. разврат

разбој м ① чекрк, вретено, намоталка, моталица, вртило, колотур, осовина, котур, вртилица, коло *фиј.*, вртешка *фиј.*, летњак *реј.*, витло *реј.*, мотовило *реј.*, витао *реј.*, рашак *реј.*, навитњак *реј.*, машиница *фам.*, сновалка *арх.*, предње *арх.*, сноватник *арх.*, шипка *реј.* ② в. вратило

разбојник м пљачкаш, бандит, одметник, преступник, лупача, крадљивац, делинквент, отимач, провалник, шатровац, луталица, фуњара, ганг-

стер, хаин *реї.*, харамија *реї.*, пуштахија *арх.*, куче *їої.* - *уй:* вуцибатина, нитков, битанга, пробисвет, силедија, злочинац - *сл:* издајица, кривац, мафијаш, убица, криминалац

разбојништво с бандитизам, разбојство, пљачкање, злочинство, хајдуштво, пљачкаштво, бандитство, одметништво, насилништво, отимање, злотворство, пуштахилук *арх.* - *уй:* злочин, насиље

разбојство с в. разбојништво

разболети се сврш. (постати болестан) оболети, лећи (у постељу), разарити се *суж.*, занемоћати *рей.*, занемоћи *рей.* - *уй.* ослабити л.

разбор м в. памет

разборитост ж ❶ в. методичност ❷ в. памет

разбудити сврш. прел. ❶ (пробудити оног који је спавао) расанити, раздремати, тргнути, дигнути из кревета, пренути из сна ❷ *фиї.* покренути

разбудити се сврш. в. пробудити се

разбуктао прид. в. распламсао

разбуцати сврш. прел. в. разорити

развалити сврш. прел. фам. в. разорити

разваљен прид. ❶ (о вратима) изваљен, размандаљен, одваљен ❷ *жарї.* в. пијан

развезивати несврш. прел. одвезивати, разрешавати, разузлавати, дрешити, распертглавати *фиї.*, распетљавати *фиї.*

развеселити сврш. прел. (донети срећу и радост неком) развеселити, озарити, разведрити, усрећити, раздрагати, увеселити, пријатно изненадити, орасположити

развеселити се сврш. (постати радостан због некога или нечега) обрадовати се, порадовати се, одушевити

се, усрећити се, процветати *фиї.*, синути *фиї.*

развијен прид. в. снажан л.

развиити се сврш. ❶ в. порастати л. ❷ в. сазрети л. ❸ одмотати се, одвити се ❹ (добити лишће уместо пупољка) пролистати, олистати

развлачити несврш. непрел. ❶ истезати, растезати, повлачити, разапњати, распростирати, раширивати, ширити, извлачити, вући, затезати ❷ *фиї.* отезати, говорити споро без краја, детаљисати *фам.*

развлачити се несврш. ❶ в. мешкољити се ❷ (налазити се посвуда) вући се, отезати се, повлачити се, потезати се

разводник м бот. (лат. *Solanum dulcamara*) *реї:* паскавица, горкослад, жбриља, одорита трава, пасвица, разводњак, расходник, разходњак, расодник, тимбоља, угаслица

развој м в. раст 4.

разврат м ❶ изопаченост, неморал, развратност, порочност, разудареност, бестидност, некрепост, нечасност, бешчасност, распуштеност, фриволност, срамотност, разузданост, либертинизам, бешчасће, саблажњивост, опсценост, порок, ласцивност, безочност, непоштење, раскалашност, блуд, исквареност, скарденост, нећудоређе, неетичност, поквареност, прљавштина, распусништво, недоличност, обест, пустопашност, неморалност, необузданост, непристојност, морални пад, беспуће *фиї.*, распусност *фам.*, курварлук *фам. їої.* - *уй:* похота, разблудност ❷ в. перверзија ❸ в. похота

развратан прид. ❶ скаредан, ласциван, срамотан, опсцен, саблазан, раскалашан, вулгаран, скандалозан, грешан, похотан, разуздан, бесраман,

нечастан, перверзан, саблажњив, бестидан, шокантан, запањујући, блудан, зазоран, негосподски, сраман, раскалашен, распуштен, запрепашћујући, безочан, бешчедан, стидан *арх.*, увредљив *еуф.* ❷ пожудан, блудан, похотан, разблудан, прчевит, раскалашан, склизак, сензуалан, облапоран, распустан, помаман, похотљив, волуптуозан, путен, сладострастан, либидинозан, ласциван, спољно страствен, осетилан, слободан, плотан *реџ.*, плотски *реџ.* - уй: опсцен, инстинктиван, скарעדан, чулан, страстан ▼ уй. простачки

развратник м (човек неуредног и распуштеног живота) раскалашник, разузданик, блудњак, безобразник, распусник, распуштеник, раскалашник, блудочинац, либертинац, антихрист *фил.* - уй.

развратност ж в. разврат

разврставати несврш. прел. рашчлањивати, раздвајати, одељивати, распоређивати, груписати, класификовати, сврставати, сортирати, класифицирати *хрв.*

развучен прид. ❶ извучен, раширен, распростра, разастрт ❷ в. опсежан 1.

разгала ж в. ведрина 1.

разгаљен прид. в. радостан

разгаљивати несврш. прел. ❶ (отклањати нешто нелагодно) ублажавати, олакшавати, освежавати, окрепљивати, јачати, галити, поткрепљивати, крепити, снажити, чилити, соколити, чврстити, силити, бодрити, одмарати, оживљавати ❷ в. увесељавати

разглабати несврш. прел. фам. в. разговарати

разгласити сврш. прел. обавестити, објавити, саопштити, јавити, информ-

исати, упознати (некога о нечему), огласити, пријавити, изнети, рећи, рекламирати, навестити, обзнанити, дати (нечему) публицитет, развикати, раширити, лансирати (у јавност), дојавити, казати, обелоданити, пронети (глас), дати на знање, раширити глас, открити, реферисати, извести, разбубати *фам.*, раструбити *фам.*, растамбурати *фам.*, разбрбљати *фам.*, растелалити *фам.*, анонсирати *арх.*, афиширати *арх.*, авизирати *реџ.*, приопћити *хрв.*

разглашавати несврш. прел. оглашавати, објављивати, јављивати, саопштавати, давати на знање, обзнањивати, обавештавати, развикивати, разглашавати, ширити, преносити (глас), лансирати (у јавност), трубити *фам.*, тамбурати *фам.*, бубњати *фам.*, добошарити *фиг.* - уй. трачарити

разгневљен прид. љут, љутит, срдит, разљућен, разјарен, иживциран, изнервиран, гневан, киван, јаростан, надркан *жарџ.* - уй: бесан, разјарен 1. - сл: бунтован, узбућен

разговарати несврш. непрел. ❶ причати, говорити, диванити, комуницирати, водити разговор, претресати, дискутовати, развезати, распричати се, растелалити се *реџ.*, лонцати *реџ.*, ћеретати *фам.*, вести *фам.*, разглабати *фам.*, развести *експр.*, глагољати *арх.*, конверзирати *реџ.* ❷ *фам.*: ћаскати, брбљати, запредати, жуборити, тамбурати, торокати, диванити, чаврљати, ћуфорити, квочати, домунђавати се, диплитити, бунцати, наклапати, бенавити, чегргати, чангризати, мрморити, дробити, говоркати, роморити, прежвакавати, бубати, гудити, звекетати, брусити језик, разглабати, глабати, дромбуљати, жрвњати, тандркати, збор збо-

рити, вести, причкати, тралалакати, причуцкати, парлати, четовати *жарї.*, ћакулати *реї.*, жлабрати *реї.* - уї: говорити, лулати, оговарати

разговор м **1** говор, разговарање, конверзација, комуницирање, говорење, општење, причање, комуникација, дијалог, прича, кореспонденција, контакт, зборење, говораница *фам.*, жвака *жарї.*, спика *жарї.*, збор *арх.*, козерија *реї.*, домјенак *реї.* **2** в. расправа **2.** **3** в. препирка

разговорни прид. **1** вербалан, усмен, оралан, говорни, језични, изречен, исказан **2** (~ стил) фамилијаран, неформалан, говорни

разгон м бот. (лат. *Veronica officinalis*) *реї.* честославица, змијина честославица, шумска маљавица вереница, верушица, дупчац, европски чај, људска верност, пропињача, ранилист, стравна трава, трава од ушљама

разгоропађен прид. в. разјарен **1.**

разграђивати несврш. прел. растављати, декомпоновати, одељивати, делити, разваљивати - уї. раздвајати

раздаљина ж одстојање, даљина, одмакнутост, размакнутост, размак, распон, удаљеност, релација, простор, даљ, дистанца, растојање, дистанцираност, одмак, растој, интервал, далечина, средокраћа *реї.*, протег *реї.*, метража *фам.*, далеч *реї.*

разданити се сврш. в. сванути

раздвајање содвајање, рашчлањивање, разбијање, растављање, одељивање, сепарирање, цепање, ломљење, двојење, половљење, разлучивање, рачвање

раздвајати несврш. прел. одвајати, делити, рашчлањивати, разлучивати, одељивати, двојити, разједињавати, разграђивати, половити, уситњавати, растављати, преполовљивати, пре-

ламати, сепарирати, декомпоновати, откидати, разбијати, цепати *фії.*, чехати *реї.*, черечити *фам.*, рашчеречивати *фам.*, јединити *реї.*, преполовљати *реї.*

раздвојен прид. **1** одвојен, одељен, подељен, раздељен, разлучен **2** в. рачиваст

раздвојити сврш. прел. в. одвојити **1.**

раздобље с **1** (временски период уопште или раздобље које се одликује неким догађајима) епоха, ера, век, период, интервал, време, доба, етапа, сезона, доб, циклус, ера, размак, одсек времена, мена *арх.* **2** (период у развоју нечега) стадијум, степен, фаза, етапа

раздор м несугласица, спор, размирица, завада, конфронтација, конфликт, опрека, раскол, процеп *фії.*, расцеп *фії.*, јаз *фії.* - уї. свађа

раздорник м в. сплеткарош **1.**

раздраган прид. в. радостан

раздраганост ж в. радост **1.**

раздраженост ж в. разјареност

раздраживати несврш. прел. **1** в. нервирати **2** в. задикивати

раздражљив прид. в. нервозан

раздражљивост ж **1** в. разјареност **2** нервоза, живчаност, преоптерећеност, стрес, узнемиреност, узрујаност

раздробити сврш. прел. здробити, скрцати, скрцкати, смрскати, смождити, скршити, стуцати, истуцати, издробити, размрскати, уситнити, размрвити, згњечити, изгњечити, смлавити

разигран прид. **1** енергичан, живахап, виталан, младалачки, темпераментан, брз, покретљив, динамичан, снажан, покретан, полетан, весео,

животан, жив(ахан), агилан, врцкаст, пун живота, пун живости, вижласт, хитар, подузетан, ведре духа, бодар, чио, жуитар, прштав, ведар, крепак, немиран, окретан, млађахан, ватрен *фий.*, гибак *фий.*, активан *фий.* - *уй:* свеж, јак, млад ② *в.* радостан

разиграност ж *в.* живост

разјарен прид. ① необуздан, разгневљен, помахнитао, побеснео, насила, агресиван, суров, избезумљен, разгоропашен, безуман, распаљен, живчан, разуздан, разоран, помаман, полудео, страховит, жесток, луд од беса, незадржив, безглав, тешко савладив, изван себе, бесомучан, љут као поскок, узаврео, горопадан, подивљао, виолентан, иживциран, хистеричан, изнервиран, несавладив, неурачуљив, неприсебан, распаљен, неразборит, неуравнотежен, олујан, фуриозан, паклен, неумољив, рабијатан *рей.* - *уй:* бесан - *сл:* бунтован, узбуђен ② *в.* силовит 1.

разјареност ж срџба, љутитост, љутина, љутња, побеснелост, јарост, гневност, раздраженост, разјареност, горопад, жестина, јар, гнев, јеткост, јед, бесноћа, афекат, махнитост, набузитост, распаљеност, разбеснелост, беснило, осорност, помама, срда, срдитост, срдња, бешњење, фурија, пламен *фий.*, жучљивост *фий.*, жуч *фий.*, ватра *фий.*, огањ *фий.*, жар *фий.*, отровност *фий.* - *уй:* гордост 2., махнитост, похота, лудило, нерасположење, незадовољство - *сл:* помућеност, узбуђење, еуфорија, надуреност, нагон

разједињавати несврш. прел. *в.* раздвајати

разлаз м *в.* растајак

разлегати се несврш. (о звуку) одзивати, одјекивати, тутњити, тутњати, бубњати, правити ехо, враћати

се, извирати - *уй:* бучати 1.

разливати се несврш. *в.* цурити 1.

разлика ж дистинкција, различитост, несличност, разнородност, диференцираност, разлучивање, одвајање, раздвајање, неподударност, неподударање, диспаратност, неслагање, нескладност, неуједначеност, апартност, различност, неускладивост, диспаратет, разликовање, несклад, хетерогеност - *уй:* супротност, посебност

разликовање с (прављење разлике) разазнавање, распознавање, разабирање, диференцирање, разлучивање, лучење

разликовати несврш. прел. увиђати/примећивати разлику, разликовати, разазнавати, распознавати, разабирати, разлучивати, раздвајати, диференцирати, лучити

разликовати се несврш. (~ нечим од осталих) издвајати се, истицати се, одвајати се, искакати, одскакати, одударати

разликовати се несврш. одударати, диференцирати се, распознавати се, издвајати се, истицати се, дистонирати, одскакати, искакати, штрчати

различак м бот. (лат. Centaurea cyanus) *рей:* амбор, анжеле, барличак, блавецје, житница, загасиље, метлица, модар цвијет, модри различак, модро-цвет, озлобац, плавка, сагофиље, синчец, шемишљика

различит прид. ① многострук, вишеструк, разноврстан, разнородан, шаролик, сваковрстан, шаренолик, хетероген, мултилатералан, вишестран, комплексан, разнолик, екстензиван, универзалан, мешан, различан, широк, многоврстан, вишестепен, мултипли, сложен, свакојак, ра-

зни, разноличан, разпознати *експр.*, абрашаст *арх.* - *уй*: вишеслојан I., испуцан I. - *сл*: шарен, свестран, свакакав, разнобојан ② посебан, друкчији, необичан, другачији, изниман, јединствен, атипичан, особит, изванредан, неочекиван, неконвенционалан, несличан, несвакидашњи, оригиналан, нетипичан, изузетан, особен, нарочит, беспримеран, издвојен, несвакодневан, ванредан, ексцентричан, специјалан, дистинктиван, неуобичајен, други, уникатан, редак, својствен, екстравагантан, нередовит, другог-јак, вансеријски, својеврстан, одвојен, оделит, различан, партикуларан, апартан, дистингован *реџ.*, пекулијаран *реџ.*, другогачији *реџ.*, осебујан *хрв.* - *уй*: властит, непознат I., незгодан I., неразумљив

различитост ж ① в. разлика ② чудноватост, парочитост, изванредност, атипичност, особеност, необичност, индивидуалност, изнимност, посебност, помереност, уникатност, својеврсност, ексцентричност, својственост, јединственост, нетипичност, специфичност, настраност, неуобичајеност, особеност, специјалност, неправилност, ненормалност, оригиналност, изузетност, пекулијарност, изворност, самосвојност, спецификум, дивергентност, бизарност, чудност, куриозитет, карактеристичност, двојбеност *реџ.*, осебујност *хрв.* - *уй*: реткост - *сл*: неочекиваност, новина

разлог м ① (покретач за неку одлуку или радњу) мотив, мотивација, подстицај, потицај, разлог, стимуланс, покретач, стимуланс, мотор *физ.*, ињекција *физ.* ② поткрепа, чињеница, афирмација, доказ, образложење, оправдање, аргумент, потврђеност, аргументат, аргументација, пријепор *хрв.*

разложити сврш. прел. ① в. одвојити I. ② в. образложити

разложност ж в. методичност

разлучивање с ① в. раздвајање ② в. разликовање

разлучивање с в. разликовање

разлучивати несврш. прел. ① в. раздвајати ② в. испитивати I.

разлучити сврш. прел. ① в. одвојити I. ② в. разумети I.

размажен прид. (који је васпитан без изграђивања осећаја за самосталност и одговорност) распуштен, раскалашан, неодговоран, недисциплинован, разуларен - *уй*: себичан, обестан

размазити сврш. прел. (~ пеку особу, обично дете) искварити, покварити, распустити

размак м ① в. раздаљина ② в. међувреме

размакнутост ж в. раздаљина

размахати се сврш. ① (почети млатарати) размлатарати се ② (о сукоби-ма, узети маха) развити се, раширити се, ескалирати, повећати се, проширити се, распаљити се, распламсати се

размахивати се несврш. ① млатити, млатарати, витлати (нечим) ② *фам.* в. разметати се I.

разменити сврш. прел. ① (замени-ти једно за друго) заменити, трампити ② в. уситнити 2.

размера м ① в. мера 4. ② размер, димензија, простирање - *уй*: формат ③ размер, сразмера, пропорције

разметати се несврш. прел. не-прел. ① *нейрел.* хвалити се, правити се важан - *фам.* шепурити се, гордити се, прсити се, охолити се, трсити се, дрчити се, дизати нос, бочити се, ребрити се, банити се, кицошити се, галамити о својој вредности, шепи-

рити се, парадирати, надувати се, размахивати се, кочперити се, махати, напувати се, пумпати се, пувати се, прчити се - *реј.* пинчити се, јордамити, ачити се, рашепирити се, пропошити се; курчити се *нар.*, пурити се *арх.*, зорити се *реј.* ❷ *ирел. в.* расипати се

разметљив прид. *в.* претенциозан 1.

размештај *м* размештање, размештеност, распоред, распоређеност, аранжман, расподела, дељење, дистрибуција, раздељивање, расподела, подела

размирица *ж в.* свађа

размислити сврш. прел. размотрити, видети, погледати, промислити, запитати се, замислити се (над нечим), одмерити мисли, мућнути главом, прогрунтати *фам.*

размишљање *с* мишљење, промишљање, разматрање, умовање, расуђивање, резонување, мозгање, рефлексја, думање *фам.*

размишљати несврш. прел. мислити, расуђивати, разматрати, умовати, мозгати, резонувати, промишљати, паметовати, думати *фам.*, контати *фам.*, разбијати главу *изр. - уј.* судити 1., рачунати

размотрити сврш. прел. приспитати, испитати, анализирати, изанализирати, узети у обзир, промислити/размислити (о нечему)

размрвити сврш. прел. *в.* раздробити

размутити сврш. прел. *в.* промешати

размућивати несврш. прел. *в.* мутити 2.

разнежен прид. дирнут, погођен, ганут, коснут *реј.* - *уј.* одушевљен

разнежити сврш. прел. дирнути, погодити, ганути, коснути *реј.*

разнобојан прид. *в.* шарен

разнобојност *ж* шаренило, шароликост, обојеност, шарастост, вишебојност, шаренкастост, дречавост *фам. - сл:* разноврсност, полихромија

разноврсност *ж в.* различит 1.

разноврстан прид. различит, многострук, вишеструк, разнородан, шаролик, сваковрстан, шаренолик, хетероген, мултилатералан, вишестран, комплексан, разнолик, неједнак, раскошан, екстензиван, универзалан, мешан, различан, широк, разноврстан, вишестепен, мултипли, сложен, свакојак, разни, разноличан, разноразни *експр.*, абрашаст *арх. - уј:* вишеслојан, исцрпан - *сл:* шарен, свестран, свакакав, разнобојан - *уј.* другачији

разнолик прид. *в.* разноврстан

разноликост *ж в.* различитост

разнородан прид. *в.* разноврстан

разнородност *ж в.* различитост

разноода *ж* забава, провод, рекреација, опуштање, релаксација *фам.*

разноодити сврш. прел. *в.* анимирати 1.

разоран прид. ❶ (који разара, руши) рушилачки, деструктиван, уништавачки, катаклизмичан ❷ *в.* погубан ❸ *в.* силовит 1.

разорити сврш. прел. уништити, упропастити, руинирати, девастирати, згромити, смрвити, смрскати, разбуцати, затрти, утући, демолирати, докрајчити, обурвати, растури-ти, срушити, порушити, разрушити, разбити у прах, распршити, скршити, здробити све пред собом, разбити као дете звечку, уклонити, смождити, разградити, срубити, разбити, здробити, претворити у прах, сравнити са земљом, оштетити, сатрти, скрхати,

минирати *фиї.*, сагорети *фиї.*, потргати *реї.*

разоткрити сврш. прел. *в.* одати

разочаран прид. *в.* незадовољан

разочарање *с* (осећање незадовољства због неостварених очекивања) разочарење, изневеривање, заказивање, незадовољство, подбачај *фиї.*

разочарати сврш. прел. (не оправдати очекивања) изневерити, заказати, затајити, оманути, не задовољити, подбачити *фиї.*

разрада *ж* обрада, прерада, усавршавање, обрађивање, амплификација *фиї.*, обрадба *хрв. реиј.*, раздрадба *хрв.*

разрадити сврш. прел. (мисао) амплификовати, развити, проширити *фиї.*, амплифицирати *хрв.*

разред *м* одељење, одељак, сектор, група, скуп, скупина

разређивати несврш. прел. *в.* мутити 2.

разрешавати несврш. прел. ❶ (~ проблем, неспоразум) решавати, смиривати, стишавати, ублажавати, гладити *фиї.*, изравнавати *фиї.* ❷ *в.* развезивати

разрешење *с* ❶ решење, излаз, расплет, завршетак, крај, размршење, солуција ❷ *в.* помиловање

разрешити сврш. прел. ❶ *в.* решити 1. ❷ *в.* поништити

разрогачити сврш. прел. (широм отворити очи) избегити се, избуљити се, исколачити очи, заколачити (очима), забленути се, изрогачити се

разрок прид. зрикав, врљав, врлоок

разрушив прид. *в.* савладив

разрушити сврш. прел. *в.* разорити

разуверавање *с* (уверавање у супротно) *в.* образлагање

разуздан прид. ❶ *в.* разјарен 1. ❷ *в.* развратан 2.

разузданик *м в.* развратник

разузданост *ж* ❶ *в.* разулареност ❷ *в.* разврат

разуларен прид. ❶ *в.* размажен ❷ *в.* разблудан

разулареност *ж* изопаченост, неморал, разврат, развратност, порочност, бестидност, некрепосност, нечасност, бешчасност, распуштеност, фриволност, срамотност, разузданост, либертинизам, бешчасће, саблажњивост, опсценост, порок, ласцивност, безочност, непоштење, раскалашност, блуд, исквареност, скаредност, нећудоређе, неетичност, поквареност, прљавштина, распусништво, недоличност, обест, пустопашност, неморалност, необузданост, непристојност, морални пад, беспуће *фиї.*, распусност *фам.*, курварлук *фам. йої.*

разум *м* свест, свесност, присебност, прибраност, рационалност, душа, ум, памет, разборитост - *уй:* ум

разуман прид. разложен, следствен, разборит, логички, разуман, уман, здраворазумски, смислен, повезан, сувисао, рационалан, оправдан - *уй.* одређен 1., јасан 1., паметан

разумевање *с* ❶ интерпретација, гледиште, видик, поглед, мишљење, мњење, назор, оцена, поимање, просуђивање, схватање, спознаја, суд, читање *фиї.* ❷ *в.* саосећање

разумети сврш. несврш. прел. ❶ схватити, докучити, спознати, укачити, установити, ухватити, увидети, прозрети, разлучити, проникнути (у нешто), докачити, уочити, разазнати, разабрати, видети, појмити, развидети, ући у главу, допрети у главу, похватати, утувити (у главу), похватити конце, дохватити *фиї.*, скапирати *фам.*, укупчати *фам.*, сконтати *фам.*,

скужити *фам.*, прокљувити *фам.*, провалити *жарі.*, укапирати *жарі.*, извалити *жарі.* ② (разумети на свој начин) *в.* доживети 3.

разумљивост ж докучивост, схватљивост, логичност, објашњивост, оправданост, појмљивост, приступачност, прихватљивост, рационалност, саморазумљивост, достиженост, разговетност, белоданост, ухватљивост, јасноћа, видност, видљивост, очигледност, очитост, проницност *реџ.*

рај м ① (по разним учењима, место на које одлазе душе праведника) еден, небо *фиі.*, небеса *фиі.* ② *фиі.* (предивно место за живот) рај на земљи, идила, лепота

рајсвешлус м патент, зип, шлиц *фам.*

рак м зоол. (врста чланконошца, лат. Crustacea) *

ракија ж ракијица, раца - *уй.* брља

ракун м зоол. (врста северноамеричког медведа, лат. Procyon lotor) *

раље ж мн. *в.* чељуст

рампа ж браник, малта, бркља *реі.*

ранац м руксак, торба - *реі.* упртњача, торбак, напртњача, ваљарица, ваљевица

рандеву м *жарі.* *в.* састанак 2.

раније прил. *в.* некада 1.

ранилист м бот. (лат. Stachys officinalis) *реі:* рањеник, буквица, црна буквица, бетоника, бетуника, битуница, гушар, јетрњак, петоника, рањак, српац, храставац, чистац

рањавати несврш. прел. ① повређивати, озлеђивати ② *ексир.* *в.* ружити

раса ж врста, тип, сој, сорта, специјес, фамилија, род, пасмина, ваина *реі.*, фела *фам.*, багра *арх.*, трага *йоі.*,

расвета ж *в.* светло

расветлити сврш. прел. ① (засути светлошћу) осветлити, озарити, облити, илуминирати, засветлити, озрачити, расветлити ② *в.* образложити

расецање с *в.* сецирање

расецати несврш. прел. *в.* сећи 1.

расизам м *в.* дискриминација

расипати се несврш. *в.* разбацити се

раситнити сврш. прел. *в.* уситнити 1. и 2.

раскалашан прид. ① *в.* простачки ② *в.* развратан 1. и 2.

раскалашник м (човек неуредног и распуштеног живота) *в.* развратник

раскалашност ж *в.* разулареност

раскид м *в.* поништење

раскидив прид. *в.* поништив

расклопити сврш. прел. (~ на саставне делове, неку справу) раставити, демонтирати

раскол м ① (црквени) шизма, схизма, расцеп, подела ② *в.* раздор

раскомотити се сврш. (заузети удобан положај) наместити се, раширити се, сместити се, прострети се, извалити се *фам.*, изврндупечити се *жарі.*

раскорак м ① (недостатак складности, најчешће међу људима) несклад, разилажење, размимоилажење, неслагање, дисхармонија, дискрепанција *реџ.* - *уй.* нетрпељивост ② (став при стајању у некој спортској дисциплини) *

раскош ж благостање, луксуз, гламур, изобиље, имућство, сјај *фиі.* - *уп.* богатство

раскош м луксуз, сјај, помпа, изобиље, обиље, обилност, богатство, комфор, гизда *арх.* - *уй.* лепота 1.

раскошан прид. ❶ пун раскоши, блистав, богат, накићен, скупоцен, богат, луксузан, помпезан, украшен, ластован *арх.* ❷ *в.* разноврстан ❸ *в.* бујан 1.

раскринкати сврш. прел. ❶ *в.* прозрети 1. ❷ *в.* прочитати

раскрсница ж (место на којем се укрштају путеви) раскршће, укрштање, крижање *хрв.*, раскрижје *хрв.*, крижопуће *хрв.*

раскрчити сврш. непрел. очистити, распремити, рашчистити

раскршће с (место на којем се укрштају путеви) *в.* раскрсница

раскућити се сврш. *в.* осиромашити

распад м *в.* пропаст 1.

распадут прид. *в.* труп

распалити сврш. прел. ❶ *в.* потпалити 1. ❷ *в.* треснути 1. ❸ *в.* ошинути 1.

распаљен прид. ❶ упаљен, ужежен, распламсао, потпаљен ❷ *в.* разјарен 1.

распамећеност ж *в.* сулудост

распеван прид. *в.* расположен

расписати сврш. прел. пријавити, објавити, најавити, огласити, анонсирати - *уй.* разгласити

распитивање с *в.* испитивање

распламсао прид. пламен, ватрен, огњен, разбуктао, горљив, упаљен, жежен *арх.* - *уй:* врућ

расподела ж *в.* распоред 2.

распознавање с *в.* разликовање

распознавати несврш. прел. *в.* разликовати

распознавати се несврш. *в.* разликовати се

расположен прид. ❶ (добро ~) оптимистичан, радостан, озарен, срећан, насмејан, весео, лаган, неоптерећујући, разигран, распеван, занесен, живахан, чио, раздраган, блажен, по-

летан, ведар, обрадован, задовољан, крепак, лепршав, допадљив, разгаљен, оран, добре воље, виталан, жовијалан ❷ *в.* спреман 2.

расположење с ❶ (добро ~ у неком простору) угођај, стање, дух *фиї.*, амбијент *фиї.*, клима *фиї.*, озрачење *фиї.* *хрв.*, атмосфера *фиї.*, мирис *фиї.*, амбијенат *реї.*, штих *фам.*, штимунг *фам.* - *уй.* весеље ❷ (душевно стање, осећање) спремност, расположеност, воља, решеност, готовост, склоност, приправност, загрејаност *фам.*

распон м ❶ домашај, дохват, досег, опсег, обим, замах, ширина, дијапазон, границе, оквир, далекосежност, домак, величина, распрострањеност, обухват, раширеност, видик *суж.*, амплитуда *фиї.* ❷ *в.* раздаљина

распоред м ❶ поредак, редослед, сврставање, аранжман, ред *фам.*, диспозиција *форм.* размештај *суж.* ❷ дистрибуција, расподела, распоређивање, раздеоба ❸ програм, сатница, програм, итинерар

распоређивање с *в.* распоред 2.

расправа ж ❶ *в.* свађа ❷ (окупљање веће или мање групе људи ради неког договора) већање, конгрес, састанак, разговор, расправа, седница, претрес, дебата, конференција, договарање, договор, окупљање, скуп, форум, разговор, скупштина, дискусија, пленум, семинар, усаглашавање, симпозијум, сесија, лонцање *реї.*, адет *реї.* *реїї.*, конвенција *форм.*, збор *арх.*, веће *арх.*, окуп *реїї.*, сабир *реїї.*, до-мјенак *хрв.* - *уй:* слога, договор, уговор, гомила ❸ *в.* рад' 3.

расправљати несврш. непрел. дискутовати, заседати, већати, разматрати, саветовати се, размењивати мишљења, састанчити *фам.*, дискутирати *хрв.*, конферирати *хрв.*

расправљати се несврш. спорити се, препирати се, надмудривати се, судити се, гложити се, објашњавати се, надвикивати се, јурити се *фш.*, ломити копла *фш.*, преганаџати се *фш.*, кидати се *фам.* парничити се *суж.*

расправљив прид. оспорљив, дискутабилан, споран, проблематичан, двојбен *хрв.* - *уш.* сумњив, нејасан

распродаја ж снижење, попуст, акција

распрострањен прид. (којег има посвуда) раширен, заступљен, проширен, уобичајен

распрострети се сврш. (заузети неку већу територију) *в.* раширити се 1.

распусник м *в.* развратник

распуност ж *в.* разврат

распуст м *в.* одмор 1.

распустан прид. *в.* развратан 1.

распуштен прид. ① *в.* развратан 1. ② *в.* неукротив 1. ③ *в.* пркосан ④ *в.* размажен

распуштеник м *в.* развратник

распуштеност ж *в.* разврат

раст м ① висина, стас, раст, вишина *реш.* ② (~ организама) израстрање, сазревање, развој, развитак, растење, повећавање, ширење, издужавање, дебљање, бујање, пупање, бубрење, ницање ③ гомилање, прилив, повећавање, акумулација, концентрација, скупљање, накупљање, таложење, нагомилавање, увећавање, надолажење, сакупљање, доток, згртање, пораст, сакупљање, прираст, појачавање, притицање, дотицање, навирање, повећање, концентрисање, надолазак, агломерација, набацивање, збијање, депозиција *сшрч.*, централизација *реш.*, пригјецај *хрв.*, концентрирање *хрв.* ④ прогрес, пораст, побољшање,

повећање, помак, напредак, експанзија, опорављање, просперитет, развој, опоравак, процват, одмицање, успон, бољитак, помицање, усавршење, уздицање, промена набоље, корак напред, позитивно кретање, цветање *фш.*, оздрављење *фш.*, ескалација *фш.*, аугментација *реш.*, побољшица *реш.*

раставити сврш. прел. ① (удаљити једно од другога) раздвојити, одвојити, оделити, удаљити, распарити, разјединити, осамити ② (~ на саставне делове, неку справу) расклопити, демонтирати ③ (~ ноге или руке) раширити, размаћи

раставић м бот. (лат. Equisetum arvense) *реш.* преслица, барска метлица, коњореп, креш, зглобара, барска јела, вошће, вретеника, коњогриз, коситерна трава, пољски креш, пољска преслица, пољски цинкрот, раставиче, хвост, штукавац

растављати несврш. прел. *в.* раздвајати

растанак м раздвајање, опроштај, разлаз, разилажење, одлажење, напуштање, одвајање, довиђења

растварати несврш. прел. *в.* мути-ти 2.

растегљив прид. *в.* савитљив

растеретити се сврш. отарасити се, ратостиљати се, решити се, ослободити се, отрести се, стрести (некога), лантросиљати се *реш.*, курталисати се *фам.*, скинути јарам *изр.*

расти несврш. непрел. ① (успевати на неком простору) успевати, вегетирати, развијати се, постојати, одржавати се, појављивати се ② развијати се, сазревати, бујати, пупати, напредовати, цигљати, повећавати се ③ *в.* напредовати

растојање с *в.* раздаљина

растресеност ж збуњеност, конфузност, сметеност, смушеност, мућеност, смушењаштво, изгубљеност, запетљаност, збрканост, помутња, смутња, пометња, пртљавост, заузланост *реј.*

растројен прид. (~ духом) в. одсутан 2.

растужен прид. в. тужан

растуживати несврш. прел. (чинити тужним) жалостити, ожалошћавати, јадити, наносити бол, индигнирати, повређивати, ојађивати, погруживати *реј.* - уј. узнемиравати 1.

растужити сврш. прел. дирнути, погодити, разнежити, ражалостити, ганути, коснути *реј.* - уј. повредити 2.

растурити сврш. прел. в. разорити

расути се сврш. ❶ просути се, испати ❷ (заузети неку већу територију) распростраити се, прострети се, раширити се, растегнути се, протегнути се, проширити се, испунити, покрити, обухватити, пружити се у даљину, разлити се *фиј.*

расхлађивати несврш. прел. освежавати, хладити, галити

расцветан прид. процветао, бежан, у цвату, расцветао

расцеп м в. процеп

расцепкати сврш. прел. в. исецкати

расцепљен прид. в. рачваст

рат м ❶ (оружани сукоб) војна, сукоб ❷ *фиј.* (жестоки сукоб) беспопштедна борба, окршај, конфронтација, обрачун

ратар м земљорадник, пољопривредник, паор, аграрац, кмет (~ у феудализму), парасник *реј.*, бируш *реј.*, бирош *реј.*, земљоделац *реј.* - уј. селљак - суж: воћар, повртлар

ратарство с аграр, пољопривреда, земљорадња, земљорадништво, зе-

мљоделство *реј.*, пољоделство *хрв.* - суж: сточарство, повртларство, воћарство

ратиште с бојиште, ратно поље, бојно поље, ратно подручје, фронт, поприште сукоба, мегдан, разбојиште *реј.*, бојишница *хрв.* - уј. борилиште

ратни прид. (који се односи на рат) бојни, ратнички, бојевни *арх.*

ратник м в. војник

ратнички прид. (који се односи на ратнике) ❶ в. ратни ❷ в. милитантан

ратоборан прид. ❶ в. милитантан ❷ (који је расположен за борбу) ратнички, борбен, бојни, нападачки, жестоко, насртљив, нагао, пргав, бојован *реј.*, бојовит *реј.*, кочоперан *фам.* - уј: храбар, насилан, витешки

ратоборност ж в. борбеност

ратовати несврш. непрел. борити се, сукобљавати се, војевати, дејствовати, клати се *фиј.*, рвати се *фиј.*, војстити *реј.*, бојевати *арх.*, војновати *арх.*

ратосиљати се сврш. растеретити се, отарасити се, решити се, ослободити се, отрести се, лантросиљати се *реј.*, курталисати се *фам.*, скинути јарам *изр.*

рафал м в. пуцњава

рафиниран прид. ❶ в. узвишен 1.

❷ в. осећајан 1. ❸ в. сусретљив

рафинираност ж ❶ в. учтивост

❷ в. углађеност 1. ❸ в. отменост

рација ж (полицијска потрага) тражење, наскок, претрес, тражња, преглед, инспекција

рационалан прид. в. разуман

рационалност ж в. разум

рачвање с ❶ в. раздвајање ❷ бифуркација *суж.* - уј. рукавац

рачваст прид. расљаст, виличаст,

раздвојен, расцепљен, двокрак, ра-
кљаст, виласт, рачват, расохаст *реџ*.

рачун м ❶ трошак, новчани збир,
цех *фам.* ❷ в. аритметика ❸ арх. в.
математика

рачунаљка ж дигитрон, абакус
арх., сабирач *реџ*., рачунало *хрв.*, ло-
гаритмар *суж.*, шибер *суж.*

рачунар м компјутер, машина *фам.*,
сокоћало *фам.*, конзерва *жарј.*, комп
жарј., лименка *жарј.*, канта *жарј.*, ју-
тер *жарј.*, макина *жарј.*, рачунало
хрв., компјутер *хрв.*

рачунати несврш. прел. израчунава-
ти, прерачунавати, пребрајати, изво-
дити рачун, пребројавати, набрајати,
сабирати, прорачунавати, обрачуна-
вати, мерити *фиј.*, вагати *фиј.*, бројити
арх., збрајати *арх.*, бројати *арх.*, калку-
лисати *реџ*., квантифицирати *реџ*.

раширен прид. ❶ (којег има по-
свуда) распрострањен, заступљен,
проширен, уобичајен ❷ (о мишљењу,
становишту) прихваћен, уврежен, оп-
штеприхваћен, признат ❸ в. модеран

раширити се сврш. ❶ (заузети не-
ку већу територију) распрострањети
се, прострети се, расути се, растег-
нути се, протегнути се, проширити
се, преплавити, испунити, покрити,
обухватити, пружити се у даљину,
разлити се *фиј.* ❷ (удобно се наме-
стити) сместити се, раскомотити се,
прострети се, извалити се, изврнду-
печити се *фам.*

рашљаст прид. в. рачваст

рашљика ж зоол. (лат. *Hirundo ru-*
stica rustica) чајава ластва, рашћика

рашчлањивање с в. раздвајање

рашчлањивати несврш. прел. ❶ в.
испитивати 1. ❷ в. анатомисати 2.
❸ в. раздвајати

рашчупаност ж чупавост, разба-

рушеност, замршеност, заплетеност,
непочешљаност, раскуштраност, ку-
штровост

рвати се несврш. в. тући се

рђа ж ❶ корозија, рђање, изједање,
нагризање, хрђање *реј.* ❷ (биљна бо-
лест) пепелница, пламењача, смет, га-
ра ❸ м ж нар. в. хуља

реалан прид. ❶ прави, земаљски,
чулан, стваран, фактичан, збиљски,
формалан, озбиљан, жив, читав,
истински, ефективан, одистински ❷
(верно приказан) веродостојан, ве-
ран, животан, оригиналан, аутенти-
чан, изворан, истинит, истоветан, на-
туралан, неизмењен, природан, чист,
жив, збиљски, једнак, тачан, прави,
незачињен *фиј.*, самоникао *фиј. реџ*.,
аутентички *арх.*, нефалсификован
реџ., самобитан *реџ*., самородан
реџ., непатворен *реџ*.

реализација ж извршавање, ак-
туализација, остваривање, приме-
на, спровођење, употреба, провође-
ње, примењивање, остварење плана,
оживотворење, извршење, кори-
штење, употребљавање, егзекуција
фиј. реџ., апликација *арх.*, упораба
хрв., реализирање *хрв.*, provedба *хрв.*
- сл: оживотворење, операционали-
зација

реализовати сврш. прел. (доврши-
ти започето) в. обавити

реалност ж истинитост, аутентич-
ност, веродостојност, стварност, вер-
ност, тачност, незачињеност, аутен-
тика, неизмењеност, исправност, не-
патвореност, изворност

реанимирати сврш. прел. в. ани-
мирати 2.

реван прид. в. марљив

реванш м одужење, одуживање, уз-
врат, узвраћање, изравнање, враћа-
ње, одговор *фиј.*

ревизија ж в. проверавање

ревија ж в. новине

ревност ж марљивост, прегалаштво, агилност, вредноћа, рад, брига, предузимљивост, ангажованост, марност, пожртвованост, труд, трудољубивост, брижљивост, савесност, преданост, воља, горљивост, усрдност, трудољубље, настојање, неуморност, подузетност, посленост, ревност, мар, устрајност, делатност, радиност, радишност, сицфлајш *rei*.

револвер м в. пиштољ

револт м в. протестовање

револуционаран прид. ❶ превратнички, субверзиван, револуционаран, рушилачки, разоран, антидржавни ❷ в. радикалан 1.

регал м ❶ в. ормар 1. ❷ полица, ниша, раф, стелажа

регија ж в. рејон 1.

регистар м ❶ в. досије ❷ в. именик ❸ в. каталог

регрутовати несврш. прел. в. мобилисати

регуларан прид. ❶ в. сталан 1. ❷ в. легалан

регулација ж ❶ регулисање, сређивање, уређивање, уређење ❷ в. овлашћење

регулацијски прид. ❶ регулациони, уређивачки ❷ в. управљачки

ред м ❶ (најчешће низ особа) низ, колона, врста, строј, редак *арх.*, постројба *хрв.* ❷ в. систем 1. ❸ в. сорта 1. ❹ в. равнотежа 2. ❺ в. сређеност ❻ (текста) редак, линија, стих *суж.* ❼ в. редослед

редак прид. ❶ дефицитаран, недовољан, недостатан ❷ в. *фиј.* посебан ❸ в. провидан ❹ (који има велики размак између елемената) разређен, широк ❺ (који садржи мању количи-

ну погребних састојака, о кафи, чају, соку...) слаб, разређен

редар м в. стражар

редитељ м ❶ режисер, редатељ ❷ *фиј.* в. предводник

редов м (војник без чина) војник, ратник, борац, бојовник *хрв.*, комбатант *рей.*, солдат *арх.*

редовник м *хрв.* в. монах

редовно прил. в. стално

редослед м распоред, поредак, ред, ток

редуковати сврш. прел. (свести на мању меру) редуцирати, смањити, свести, умањити, утањити, скресати *фам.*, стестати *фам.*, сасећи *фам.*, окреснути *жарј.*, окресати *жарј.*, преполовити *суж.*

редуцирати сврш. прел. (свести на мању меру) в. редуковати

режим м власт, влада, старешинство, вођство, челништво, супремација, руководство, администрација, предводништво, кормило *фиј.*, врх *фиј.*, систем *фиј.*, строј *фиј.*, водство *рей.*, врхушка *рей.*, врховништво *хрв.*

режиран прид. ❶ (о филму) направљен, снимљен ❷ *фиј.* (који је извршен по плану или налогу више власти) диригован, оркестриран, изрежиран, аранжиран, изаранжиран, наручен, намештен, наређен

режисер м в. редитељ

реза ж ❶ (метална справица којом се затварају врата с унутрашње стране)

резати несврш. прел. ❶ пререзивати, одрезивати, преполовљавати, одсецати, сећи, пресецати, расецати, подсецати, сасецати, кресати, транжирати, транширати, изрезивати, купирати, комадати ❷ (~ браду, ко-

су) в. шишати ❸ в. поткресивати ❹ в. гравирати

резерва ж залиха, причува, лагер - уй. вишак 1.

резервисан прид. ❶ сачуван, причуван, намењен, узет ❷ в. недруштвен

резервисаност ж сумња, бојазан, резерва, ограда, суздржаност, суздржљивост, неверица, неверовање, скептичност, скептицизам, сумњичавост, сумњање, неповерење, неповерљивост, опрез, опрезност, обазривост, дистанцираност, двојба, затвореност, пажљивост, будност, смотреност, суспективност *рей.*

резервоар м в. цистерна 1.

резистентан прид. в. отпоран

резистентност ж в. отпорност 1.

резистенција ж ❶ в. протестовање ❷ в. отпорност 1.

резолуција ж в. одлука 3.

резон м ❶ в. ум ❷ в. смисао

резонантан прид. в. звучан

резоновати несврш. прел. в. размишљати

результат м исход, биланс, ефекат, учинак, плод, скор, успех, производ, постигнуће, домет, достигнуће, остварење, норма, подвиг, продукт, испуњење, делотворност, видљив учинак, тековина, последак *рей.*, стечевина *рей.* - уй: корист, циљ

рејон м ❶ окружење, средина, околина, подручје, зона, терен, простор, регија, крај, област, предео, сектор, територија, окружје *хрв.* ❷ в. предео ❸ в. домен

река ж ❶ (водени ток од извора до ушћа) * - суж. бујица, матица, одвирак, притока ❷ в. маса 1. и 2.

рекапитулирати несврш. прел. в. понављати 2.

рекешаш м зеленаш, лихвар, каматник, изнуђивач, изабљивач - *фам.* каишар, гуликожа, дерикожа, крвопија, кождер, душогубац, стрвинар, лешинар, пијавица, шинтер, вампир - уй. лопов

реклама ж (разни начини на које се произвођачи обраћају купцима) рекламни материјал - суж: оглас, плакат, летак, проспект, брошура, флајер

рекламација ж жалба, приговор, замерка, притужба, примедба

рекламе ж мн. рекламирање, пропагирање, ЕПП, објава, економско-пропагандни програм, промицбе *хрв.*, економско-промицбени програм *хрв.*

рекламирање с в. рекламе

рекламирати сврш. прел. ❶ в. разгласити ❷ жалити се

рекордер м ❶ в. ас 2. ❷ видео рекордер, видео, VHS суж.

Најдуже реке

Амазон (са Укајалијем)
Нил
Јангцекјанг
Мисисипи - Мисури
Хоангхо
Об (са Иртишом)
Парана
Меконг
Амур (са Аргунум)
Лена
Конго (са Лубалом)
Макензи (са Лис Ривером)
Нигер
Јенисеј (од извора Малог Јенисеја)
Волга
Инд
Јукон
Дунав
Ориноко
Ганг (са Брамапутром)
Замбези

релаксација ж в. одмор 2.

релација ж ❶ веза, однос, додир, конекција, контакт, спона, повезаност, сродство, сродност, међуоднос, спојеност, интеракција, суоднос, везаност, мост *фиї.*, повезница *реї.* ❷ в. раздаљина

релевантан прид. важан, значајан, од важности, од значаја, битан, вредан пажње, озбиљан, сигнификантан, знатан, замашан *реї.* - уї. пресудан 1.

религија ж (веровање у натприродна бића и силе, систем таквих веровања) побожност, вероисповест, вера, веровање, култ, канон, црква, религиозност, убеђење, конфесија, верозакон, богоштовље, иман *реї.*, вероисповед *реї.*, аманет *реї.*, аман *реї.*, дин *арх. реї.*, верност *арх.*, закон *реї.* - уї. сујеверје

религиозан м ❶ (који верује) верујући, побожан, богобојазан ❷ (који је везан за религију, цркву) верски, духовни, религијски, црквени, црковни

религиозност ж в. религија

реликвија ж ❶ (предмет од религиозног значаја) * ❷ антика, старина, реликт, нешто застарело, антиквитет *фиї.*

ремен м в. каиш

реметити несврш. прел. ометати, нарушавати, узнемиравати, кварити, мутити, осујећивати, помућивати - уї. рушити

ремиза ж лагер, стовариште, складиште, магацин, спремиште, депо, магазин, комора, чувалиште, хангар, одлагалиште, сместиште, похранилиште, слагалиште, румплцимер *реї.*, спремнои *реї.*, магаза *фам.*, поклад *арх.*, колница *реї.*, репозиториј *реї.*

ремисија ж в. помиловање

рен м бот. (лат. *Cochlearia armoracia*) *реї:* хрен, андрква, ардаква, повртница, рдаква, родаква, роква, вртна ротква, труп, трупка

ренегатски прид. в. безбожан

реновирање с в. преуређивање

реновирати сврш. прел. в. обновити 1.

реноме м в. репутација

реномиран прид. в. уважен

реномираност ж в. репутација

рента ж закуп, најамнина, најам, закупнина, квартирина *реї.* - суж: станаина, аренда, кирија

рентијер м закупца, унајмљивач, унајмител, најмодавац, закупник, газда *фам.*, изнајмљивач *фам.*, најмопримац *реї.*, закуппоприматељ *реї.*, арендатор *реї.*, закуппопримац *реї.*, арендаш *реї.*

репетиција ж понављање, опетовање, рецидив *суж.* - уї. реприза

репресија ж в. притисак

реприза ж репризирање, понављање

република ж в. земља 5.

репутација ж углед, угледност, уваженост, утицај, популарност, чувеност, престиж, реномираност, част, нотабилитет, признање, реноме, добар глас, хвала, ауторитет, положај, углед у друштву, познатост - уї. поверење - сл: слава, цењеност, потврда

репушњача ж бот. (лат. *Erigeron canadensis*) *реї:* мала репушница, турсан, урочник, худолетница,

рерна ж пећница - уї. пећ

реса ж кита, ројта, врпца, нит

рескост ж бриткост, оштрина, рескоћа, одсечност

ресник м бот. (лат. *Eupatorium cannabinum*) *реї:* конопљуша, грозничница, дивља славља, дивља виода, ди-

Религије и верски покрети

Види још и **БОГОВИ И БОГИЊЕ**

БУДИЗАМ

зен
ламаизам
махајана
нихирен
ринзаи зен
сока гакаи
сото зен
тантризам
теравада
тибетански будизам
фалун гонг
хинајана

КОНФУЧИЈАНИЗАМ

неоконфуцијанизам

ХИНДУИЗАМ

браманизам
ваишнавизам
ведантизам
вишнуизам
саивизам
тантризам
харе кришна
шактизам
шиваизам

ХРИШЋАНСТВО

адвентистицизам
амиши
англицизам
баптизам
богумили
евангелизам
Јеховини сведоци
калвинизам
католицизам
лутеријанизам
методизам
назаренизам
пентекостализам
православље
презбитеријанизам
протестантизам
реформизам
розенкројцери
унитаријански

универсализам
харизматизам

ИСЛАМ

друзи
вахабизам
ишмаили
махдизам
сенуси
сунити
суфизам
шити

ЏАИНИЗАМ

дигамбара
светамбара

ЈУДАИЗАМ

есени
кабализам
караизам
конзервативни јудаизам
месијански јудаизам
ортодоксни јудаизам
рабинизам
реконструкционизам
реформисани јудаизам
самаританизам
фалаши
фарисејизам
хасидизам
ционизам

ШИНТОИЗАМ

БАХАИ

бабизам

СИКИЗАМ

ЗОРОАСТРИНАИЗАМ

маздаизам
персијанизам

ОСТАЛО

анимизам
асатру
вика

вуду
гностицизам
друдизам
езотерицизам
елеузијске мистерије
Златна зора
језидизам
кандомбле
као Ђаи
карго култ
кемет
култ плеса духова
луциферијанизам
макумба
миализам
мистицизам
митраизам
неопаганизам
њу ејџ
обожаванье предака
орфизам
паганизам
покоманија
растафаријанизам
Ред оријенталних темплара
сабаизам
сајентологија
сантерија
сатанизам
спиритуализам
субуд
телема
тенрикио
теозофија
тотемизам
умбанда
хаотика
хаухаизам
херметизам
Црква сједињења
пречасног Муна
чуче
шаманизам
шанго

вљика, душаново перје, коњска гри-
ва, мала турица, масловка, морачник,
разходник, устук

ресто м в. вишак 1.

ресторан м гостионица, кафана, ко-
ноба, таверна, локал, гостиона - суж.
кантина, менза, ручаоница, сврати-
ште, пицерија, посластичарница

ресурекција ж в. васкрснуће

ретко прил. изузетно, каткад, мало-
кад, понекад, изнимно, нечесто, при-
годице, нередовито, једва кад, мало
кад, овде-онде, од времена до време-
на, ту и тамо, у ретком приликама, с
мене на уштап *изр.*, изнимно *хрв.*

реткост ж ретка појава, раритет -
уи: лепота, изванредност, изузетак

реторички прид. ❶ ораторски, го-
ворнички, беседнички, реторски, ре-
цитаторски ❷ в. празноречив

ретуширати сврш. прел. (~ цртеж,
фотографију) обрадити, преправити,
изнениги, поправити

рећи сврш. непрел. прел. ❶ изјавити,
казати, изрећи, констатовати, изне-
ти, саопштити, изговорити, рекнути,
навести, артикулисати, вербализова-
ти, дорећи, изјаснити се, обратити се,
исказати, изразити, огласити се, сасу-
ти *суж.*, ланути *фам.*, одгудити *фам.*,
велити *арх.*, касти *арх.* - уи: разради-
ти, срочити, објаснити, надовезати се

❷ в. саопштити 1. ❸ в. проговорити

реума ж в. реуматизам

реуматизам м реума, упала кости-
ју/зглобова/мишића, реуматичност,
реома *реї.* реуматонд *суж.*

реуматичан прид. реуматички, ре-
уматски, костоболан

реферат м в. рад 1 3.

референт м в. службеник

рефлексан прид. в. случајан

рефлексја ж в. размишљање

рефлексност ж несвесност, ме-
ханика, случајност, ненамерност,
ненамераваност, невољност, непро-
мишљеност, нехотичност, несми-
шљеност, несрачунатост, инстинк-
тивност, непланираност, нехотимич-
ност, аутоматизам *йсих.*

реформистички прид. в. прогрес-
сиван

рецимо рчч. на пример, претпоста-
вимо, на пример ако, отприлике. ако
се може рећи, да се тако изразим, ка-
ко бих рекао, наприлику *фам.*

реципијент м адресат, прималац,
приматељ, насловник, носилац, до-
бивалац, прималац поруке, рецептор
сїруч.

реципрочан прид. в. обостран

рецитовати несврш. прел. фиг. в. де-
кламовати

реч ж ❶ (најмања аутономна смисле-
на језичка јединица) * ❷ в. говор ❸ в.
изјава ❹ в. обећање

речит прид. (говорнички спретан)
елоквентан, говорљив, зборит, бла-
гоглагољив, красноречив, лепоречив,
милоречив, златоуст, брзорек *арх.*,
краснорек *арх.*, благорек *арх.*

Измишљене речи

вфне за уфафе
гангејзлице
дунза
клајбезабле
сачулатац
растабуђилизовање
растабулидзидовање
спловнови
суперкалифрацилистик
ферфетловано мобилојле
ферфуфна
фонес онес
цинцулатор
штрапајзле

речник м ❶ лексикон, вокабулар, глосар, тезаурус, словарь *арх.*, дикционар *реџ.*, логат *реџ.*, тезаурација *реџ.* ❷ (начин изражавања) вокабулар, дискурс, говор, стил, манир

решен прид. ❶ (који је одлучио да нешто учини) спреман, вољан, кадар, готов, рад, оран, одлучан, непоколебљив, расположен, припреман, склон, накањен, приправан, резолутан, здушан, загрејан *фиџ.*, у фазону *фам.* ❷ (~ задатак или проблем) разрешен, расплетен, одгонетнут, расту-мачен, апсолвиран

решеност ж (спремност на деловање) одлука, умишљај, детерминација, решење, предумишљај, намера, опредељење, промишљај, закључак

решење с ❶ (резултат договора) в. одлука 1. ❷ (спремност на деловање) в. решеност ❸ (начин или могућност решења неке тешке ситуације) в. излаз 2. ❹ (~ задатка) тачан резултат, тачна вредност, излаз, резултат

решити сврш. прел. непрел. ❶ *йрел.* (~ неки проблем или задатак) разрешити, расплести, растумачити, разјаснити, одгонетнути, разбистрити, апсолвирати, растолковати *арх.* ❷ *не-йрел.* (донети одлуку) в. одлучити се

решити се сврш. ❶ в. одлучити се ❷ в. ратостиљати се

риба ж ❶ (животиња из реда риба) * ❷ *жарі.* в. девојка 1. ❸ девојка, љубавница, женска *жарі.*, швалерка *суж.*

рибар м в. риболовац

рибизла ж бот. (лат. *Ribes nigrum*) *реј:* црна рибизла, гроздић

риболовац м алас, пецарош, рибар, удичар *суж.*, халас *арх.*

рива ж в. обала

ривал м в. противник 1.

ривалитет с в. ривалство

ривалство с ривалитет, супарништво, супротстављање, супротстављеност, ривалност *реџ.* - уј. непријатељство

ривијера ж в. обала

ригати несврш. прел. в. повраћати

ригорозност ж в. строгост

ридање с в. кукњава

ридати несврш. непрел. (гласно плакати незадрживим плачем) лелекати, завијати, запомагати, јаукати, кукати, стењати - уј. плакати, кукати, урлати

риђ прид. ❶ пурпуран, гримизан, бакрен, црвен, риђаст, јарко црвен, пламен, црвенкаст, жућкастоцрвен, бакренаст, порфиран, љубичастоцрвен, багрени *реј.*, крмезан *реј.* ❷ риђокос, црвенкос

риђокос прид. в. риђ 2.

ризичан прид. вратоломан, опасан, пустилован, ризикантан, тегобан, изазован, несигуран, неизвесан, пресмион - уј. авантуристички, погубан

рима ж слик, срок, римовање

ринг м в. борилиште

рингишпил м вртешка, карусел - *реј.* обртаљка, витао, вртуљак, окретаљка

рингица ж зоол. в. инђун

ринтати несврш. непрел. (много и напорно радити) напрезати се, мучити се, замарати се, умарати се, сатирати се, кулучити, грбачити, грбачити, знојити се, крвавити, упињати се, риљати, тежачити, грчити се, изгарати, работати, запињати - *фам.* диринчити, теглити, рмбачити, таљигати, диринцити, грбанчити, кобељати се, грбити се, убијати се (од посла), рмбати, робијати *фиџ.*, крампати, црнчити, коњосати, работати *реџ.*, паштити се *ексџ.* *реј.*, потезати *ексџ.*, аргатовати *арх.*, аргатирати *арх.* *хрв.*,

окапати *реџ.*, јести крвав хлеб *изр.* - уџ: трудити се, радити

рис м зоол. (звер из рода мачака, лат. *Lynx lynx*) *

рискантан прид. в. ризичан

рита ж в. крпа 1.

ритава прид. в. похабан 1.

ритавац м в. одрпанац 1.

ритам м ❶ (правилно) понављање, онеговање, фреквенција ❷ (~ срца) пулс ❸ муз. темпо, такт, мера - уџ. метар ❹ (~ говора) дикција, наглашавање

ритање с копрцање, батргање, ногатање, отимање, цилитање, кобељање, прускање, праћакање, бацакање, млаћсње, ђифтање, копитање, млатарање, фрљацање, гицакање *реџ.*

ритати се несврш. копрцати се, отимати се, цилитати се, кобељати се, бацакати се, батргати се, прущати се, не дати се, гицакати се, праћакати се, млатарати, бацати се, чифтати се *реџ.*, чупати се *фам.*

ритер м в. витез

рити несврш. прел. ❶ в. прекопавати ❷ *фиџ.* в. претурати

рицинус м бот. (лат. *Ricinus communis*) *реџ.* арепак, велика жутеница, велики божур, кљештевина, крљ, крљез, крстова шака, мали божурак, подлан, пратока, раоље, ричин, склителица, скоцац, сунгле, турске конопље, харапка, чудика, чудно дрво

ричати несврш. непрел. в. урлати

рмбачити несврш. непрел. (много и напорно радити) в. ринтати

рмпалија м в. џин

роб м слуга, сужањ, подјармљеник, потлаченик, послушник, обесправљеник *форм.*, узник *реџ.*

роба ж ❶ (материјални продукт људског рада) в. производ 1. ❷ в. одећа

робија ж (положај у којем се налази

затвореник) заробљеништво, кажње-ништво, издржавање казне, ропство - уџ. затвор

робијашница ж *реџ.* в. затвор

робиња ж заробљеница, одалиска *арх. суж.* - уџ. роб

робовски прид. в. потчињен 1.

робот м ❶ машина, аутомат, човек-машина, направа, апарат *фиџ.*, строј *хрв.* ❷ в. андроид ❸ *фиџ.* в. статиста

роботизовати сврш. прел. аутоматизовати, механизовати, програмирати, компјутеризовати

робусност ж в. чврстина

робустан прид. ❶ в. чврст ❷ в. незграпан 2.

ров м в. канал 1.

роварење с претраживање, чепркање, претурање, преметање, претресање, вршљање, тумбање, чачкање, тркељање, преметачина, пребирање, испипавање *фиџ.*, њушкање *фам.*, копање *фам.*, њушење *фам.*, прчкање *фам.*

роварити несврш. прел. ❶ в. претурати ❷ в. петљати 1.

ровати несврш. прел. в. прекопавати

рог м ❶ (рожната творевина код неких животиња) парожак - сл. испупчење, избочење, избочина ❷ (предмет у коју се дува) *

рогач м бот. (лат. *Ceratonia siliqua*) *реџ.* рошчић, рокчић дрво, слатка корица, рожичак, роштић

рогобатан прид. ❶ в. ружан ❷ в. незграпан 2.

рогобатност ж в. ругоба 2.

род м ❶ сорта 1. ❷ в. рођак

рода ж зоол. (лат. *Ciconia ciconia*) штакара, лејлек, циконија, лелек

родбински прид. фамилијаран, рођачки, сроднички, крвни, својбински - уџ. присан 1.

родилѝа ж в. породиѝа

родитељ м ❶ отац, мајка, родитељка, рођеница - уй. тата, мајка, праотац ❷ *фиї.* в. проналазач

родити сврш. прел. ❶ породити се, донети на свет, донети дете на Божје видело, облизнити се (родити близанце) ❷ *фиї.* створити, направити, изнедрити

родити се сврш. ❶ доћи на свет, угледати свет, испилети се *суж.*, излећи се *суж.* ❷ *фиї.* в. синути 1. и 2.

родност ж ❶ плодност, плодоносност, фертилитет, претилина ❷ в. наталитет

рођак м ❶ сродник, род, агнат *арх.* ѝравн., когнат *реї.*, рођа *фам.* ❷ *ексїр.* в. земљак 1. и 2.

рођење с в. рађање

рок м ❶ (~ трајања) трајање, важење, валидност, ваљаност, век, живот *фиї.* ❷ термин, време, дедлајн *фам.*

роковник м бележница, нотес, агенда, подсетник, књижица, блок

рола ж ❶ (глумачка) улога, ангажман ❷ улога, задужење, функција, задатак *фиї.*, мисија *фиї.*

романса ж ❶ (нежна љубавна песма) серенада ❷ (романтична љубав) авантура, афера, љубавна пустиловина

романтичан прид. ❶ емоционалан, дирљив, заносан, лиричан, лирски, нежан, осећајан, песнички, поетичан, поетски, сензибилан, сентименталан ❷ в. идиличан

ропски прид. в. потчињен 1.

ропство с потлаченост, подјармљеност, потчињеност - уй. обесправљеност

роспија ж (зла жена) в. злобница

росуља ж бот. (лат. *Drosera rotundifolia*) *реї:* росика, росна трава, роси-

чина, мухоловка, дрозера

ротација ж врћење, окретање, завртање, завртај, обртање, окретај

ротирати несврш. прел. вртети, обртати, заокретати, окретати, циравати *реї.*

ротква ж бот. (лат. *Raphanus sativus*) *реї:* андрква, ардаква, повртница, рдаква, родаква, роква, вртна ротква, труп, трупка

рошав прид. ❶ (с траговима од бубуљица, богиња) богињав, оспичав, козичав, бубуљичав, рохав *реї.* ❷ нераван, хрпав, груб, испуцао, изрован, дрпав

руб м в. шав 1.

рубеоле ж мн. (заразна болест слична богињама) ▼ уй. богиње

рубље прил. ❶ в. одећа ❷ веш, доњи веш

рубље м веш, роба, рубенина *реї.*, преобука *с.уж.*, пресвлака *с.уж.* - уй. одећа

ругати се несврш. подсмевати се, изругивати се, подругивати се, подсмехивати се, исмевати (некога), сирдати се - уй. шалити се, понижавати, вређати, срамотити

ругоба ж ❶ накарада, наказа, чудиште, вештица, сподоба, грдоба, монструм, нагрда, страшило, гнусоба, караконцула, ружноћа, гадура, калаштура, наказник, франкенштајн, квазимодо, наказница, гвоздензуба, харпија, карапанца, аждајка, акреп *фиї.*, крстача *реї.*, ажделија *реї.*, карикатура *фам.*, крамп *фам.*, грдобина *фам.*, габор *фам.*, вештеруља *нар.*, скрндељ *жарї.*, гном *жарї.*, аждаха *арх.*, коњобарка *арх.* - уй: бабарога ❷ в. ружноћа 1.

рударство с ❶ ископавање, копање, рударење, рудокоп *арх.*, рудство

арх., рудокопња арх. ② (наука о рударству) монтанистика

рудник м ① мајдан, коп, рудно налазиште, рудокоп, рудиште, угљенокоп (~ угља), мина реј. ② каменолом, коп, мајданиште арх., мајдан арх. - уй. локалитет 2.

ружан прид. ① грдобан, огаван, гадан, накарадан, наказан, одвратан, језив, рогобатан, унакажен, нагрђен, страшан, нескладан, ругобан, мајмунолик, одбојан, грд, неатрактиван, недопадљив, ружан као мајмун, непривлачан, мајмунаст, грдан ② неукусан, незграпан, нескладан, неусклађен, неприкладан

ружити несврш. прел. вређати, омаловажавати, понижавати, брукати, деградирати, срамотити, нападати, нагрђивати, обезвређивати, кудити, оцрњивати, потцењивати, повређивати, грдити, профанирати, псовати, наруживати, срозавати, кривити, бешчастити, дирати, индигнирати, потресати, понизивати, дискредитовати, бацати љагу, прљати (нечије име), засипати кога грдњама, задавати/наносити бол, наносити увреду, пљувати у лице, сахрањивати (некога) фиј., блатити фиј., каљати фиј., убијати фиј., пљувати фиј., пањкати фам., опањкавати фам., ледирати фам. реј., олајавати фам., рањавати експр., обеђивати реј., хулити реј., бацаги дрвље и камење на кога изр. - уй: презирати, трачарити, узнемиривати, исмевати - сл: скрнавити, критиковати, озлеђивати

ружичаст прид. в. румен 2.

ружичњак м врт, башта, цветњак, цвећњак, албашча реј., башча реј.

ружноћа ж ① грдност, огавност, нагрђеност, грдоба, одвратност, гадарија, ругоба, гнусоба, гнусност, гадост,

накарадност, гроза, одбојност, недопадљивост, неатрактивност, грдноћа, незграпност, неукусност, непривлачност, рогобатност, нескладност, наказност, грдило, унакаженост, нагрда, грдобност, мајмунастост фам., грдост фам., гадност арх. ② в. ругоба 1.

рузмарин м бот. (лат. Rosmarinus officinalis) реј: ружмарин, жмурод, зиморад, лужмарин, размарија, робазинија, розмарин, рожмарин, рузман, русмарин, сабор, сабур

руиниран прид. в. уништен

руинирати сврш. прел. в. разорити

руј м бот. (лат. Rhus cotinus) реј: рујевина, анкиел, жуто варзило, јеленски рог, руја, рујика, скумпина, сумах, шкотан, шмак, шомак

рујан прид. в. румен 1.

рујност ж црвенило, руменило, руменост

рука ж ① горњи екстремитет - суж. мишица, надлактица, шапа фам., баналица арх. фам., шака, шапа фам. ② фиј. в. рад! 1. ③ фиј. в. помоћ! 1. ④ (при бојењу) премаз, слој

рукавац м крак, рачва, рукав, извирак, виљушка реј.

руковање с ① в. управљање ② в. руковођење

руковати несврш. прел. служити се, оперисати, употребљавати, управљати, руководити, баратати, маневрисати, поступати, газдовати, манипулисати, водити, деловати, владати (нечим), разумети се (у нешто), господарити фиј., крмарити фиј., кормиларити фиј. - сл: умети, знати

руководећи прид. ① (који је на власти) владајући, врховни, управни, управљајући, челни, предводећи, на власти, претпостављени ② доминантан, главни, владајући, преовађујући,

најбитнији, претежан, пресудан, господујући, доминантан, истакнут
руководилац м директор, управник, пословођа, администратор, шеф, равнатељ, руководитељ, говерно *реј.*, менаџер *фам.*, бос *жарј.*, управитељ *арх.*, човевођа *реј.*, капо *реј.*, дело-вођа *реј.*, комесар *реј.*, капоња *реј.*
 - уј: лидер, владар

руководити несврш. непрел. прел.
 ❶ *нейрел.* управљати, водити, господарити, газдовати, господовати, председати, председавати, предводити, бити на челу, имати власт, имати моћ, столовати, боговати, кормиларити *фиј.*, дрмати *реј.* ❷ *йрел. в.* руковати

руководствени прид. в. управљачки

руководство с в. режим

руковођење с вођство, баратање, управљање, владање, предвођење, манипулисање, поступање, лидерство, руковање, маневрирање, маневрисање, менаџмент, команда, администрација, старешинство, управа, упућивање, надзирање, дириговање *фиј.* - сл: доминација, кормиларење *фиј.*, крмарење *фиј.*, равнање, вођење

рукопис м материја, грађа, извор, документација, материјал, литература, корпус, документ, градиво, подаци, штоф *фам.*, твориво *реј.*, монографија *суж.*

рукотворина ж ручни рад, мануфактура - уј. творевина

руксак м ранац, торба, торбак - *реј.* упртњача, напртњача, ваљарица, ваљевица

руља ж ❶ (гомила људи) маса, народ, светина, људство, сила, свет, гунгула, булумента, накупина, најезда, пук, мноштво, лагер, метеж, рој, миса, плебс, свита, војска *фиј.*, чета

фиј., поплава *фиј.*, море *фиј.*, јато *фиј.*, лавина *фиј.*, тевабија *реј.*, ордија *реј.*, мармаља *реј.*, накот *фам.*, хорда *фам.*, навала *фам.*, буљук *фам.*, крдо *фам.*, гурњава *фам.*, стадо *фам.*, хрпа *фам.*, пучина *фам.*, чопор *нар.*, агломерација *реј.*, марва *йој.*, фукара *йој.*, стока *йој.* - уј: олош, гужва

❷ в. олош

румбац м зоол. (лат. *Auxis bisus*) труп

румен прид. ❶ алев, црвенкаст, рујан, црвен, алатаст (за коња), отвореноцрвен, тамноцрвен, алали *индекл. реј.*, алав *реј.*, аласт *реј.* ❷ зајапурен, црвен, поцрвенео, ружичаст, ужарен, зажарен, руменкаст, црвен као рак, црвен као паприка

руменило ж црвенило, руменост, рујност

рупа ж ❶ шупљина, бушотина, дупља, удубљење, отвор, перфорација, пробушотина, провртотина ❷ јама, јендек, канал, јарак, удубина, жлеб, јаруга, шанац, усек, укуп, зјап, усе-клина, ров - *реј.* граба, јажа, траншеја, дерина, бразда, суваја, вада - уј. гротло ❸ *фам.* (неуредан простор) брлог, буцак, свињац, ћумез, брло-жиште, јазбина, кокошињац, пећина, штенара - *реј.* калиште, пајзл, лога, капуњера ❹ (слабо место неког система) пропуст, празнина, шупљина, слаба тачка, мањкавост, фаличност, фалинка, лакуна - уј. мана ❺ *жарј. в.* затвор ❶ ❻ *жарј.* вагина

русалка ж в. вила² 1.

русвај м в. хаос

русомача ж бот. (лат. *Capsella bursa pastoris*) *реј.* тарчужак, оћу-нећу, девојачка трава, пастирска торбица, бабине гњиде, бобулица, гусумача, косомача, крвавка, мачкино срце, пољска преслица, торбичица, шурјен

рута ж ❶ в. пут 1. ❷ бот. (лат. *Ruta graveolens*) *реї*: рутвица, седеф, седефчић, вртна рутица, мењик, петопрстница, пигањ, питома руда, рутва, седев, седефче, ситна рута

рутина ж ❶ в. свакодневица ❷ в. спретност

рутиниран прид. в. спретан 1.

рутинираност ж в. спретност

рутински прид. механички, технички, стандардни, уобичајен - уй. конвенционалан

ручаоница ж в. ресторан

ручица ж в. дршка

рушеван прид. в. запуштен

рушилачки прид. ❶ в. разоран 1. ❷ в. подривачки

рушити несврш. прел. уништавати, руинирати, девастирати, демолирати, растурати, разбијати, дробити, уклањати, разграђивати, срубљивати, оштећивати, сатирати, кршити, сравњивати са земљом, минирати *фиї*.

саблажњив прид. ❶ в. простачки

❷ в. скаредан

саблажњивост ж ❶ в. перверзија

❷ в. разулареност ❸ в. скаредност

саблажњујући прид. в. простачки

саблазан прид. в. скаредан

сабласт ж приказа, змај, сен, авет, ала, утвара, привид, сновид, дух, страшило, мора, сањарија, аждаја, причина, баук, обмана, привиђење, страшно биће, симулакрум, митско биће, вешћа *реї.*, ажделија *реї.*, фантом *фам.*, вештегара *нар.*, цопрница *нар.*, аждаха *арх.*, прилика *рей.*, фантазма *рей.* - уї: чудовиште, визија, халуцинација

сабластан прид. аветан, фантастичан, измаштан, натприродан, мистичан, бајковит, нестваран, етеричан, необјашњив, необичан, оностран, тајанствен, бестелесан, невероватан, езотеричан, паранормалан, невидљив, парапсихолошки, надземаљски, спектралан, астралан *фиї.*, врхунаран *рей.*

сабљарка ж зоол. лагун, сабља, мо-

дри сабљан

сабор м ❶ в. скуп' 1. ❷ в. сајам

саборац м судрут, друг, колега, истомишљеник, побратим *фиї.* - уї. пријатељ

сабран прид. сталожен, прибран, присебан, сређен, концентрисан, пажљив, озбиљан, фокусиран, усредсређен, хладнокрван, трезвен, духом присутан, усредоточен, позоран - уї. спокојан

сабраност ж в. сталоженост

сабрати сврш. прел. в. прикупити

сав прид. в. потпун

савез м ❶ (уговор о сарадњи на одређеном плану) споразум, пакт, договор, погодба, нагодба, уговор - уї. договор 1. ❷ в. удружење 1. ❸ (~ између држава) антанта, споразум, пакт, договор, погодба, нагодба, конкордат

савезник м (онај који је с неким у савезу, члан савеза) саучесник, партнер, помоћ, помоћник, појачање, помагач, потпомагач, сарадник, сабрат *фиї.*, десна рука *изр.* - уї. асистент

савесност ж ❶ пажљивост, пажња, брига, прецизност, педантност, тачност, пунктуалност, опрезност, брижљивост, педантерија, позорност, темељитост, акрибија *реџ.*, помња *хрв.*, помњивост *хрв.* ❷ в. ревност

савест ж (осећање моралне одговорности за своје поступке) одговорност, душа, свест *арх.*

савестан прид. (који ради по савести) прилежан, здушан, ревностан - уй. марљив

савет м ❶ сугестија, предлог, препорука, мишљење, упутство ❷ в. веће

саветник м саветодавац, консултант, већник, инструктор, суфлер *фиј.*, конзилијер *арх.*, алдерман *арх.*, конзулент *реџ.*, консултант *хрв.*

саветовати несврш. прел. припомагати, препоручивати, сугерисати, суфлирати, подстрекивати, потицати, предлагати, дошаптавати *фиј.*, тровати *жарј.*

саветодавац м в. саветник

савијати несврш. прел. извијати, повијати, пресавијати, превијати, прегибати, угибати, кривити, искривљавати, витоперити

савијати се несврш. (под теретом) угибати се, пресавијати се

савијача ж пита, штрудла, базламача *реј.*, балзамача *реј.*, басламача *реј.*, злијевка *хрв.*, злевка *хрв.*, разљевуша *хрв.*

савијен прид. (који одступа од праве линије) крив, савинут, завинут, извијен, кривудава, вијугава, завојит, окукаст, завојаст, змијаст, змијугава, завојевит

савијута м в. спирала

савити сврш. прел. ❶ нагибати, увити, завинуту ❷ в. свити

савитљив прид. ❶ еластичан, флексибиан, растегљив, растезљив, ги-

бљив, гибак, мек, повитљив *реџ.*, прутака *реџ.* ❷ в. гибак

савитљивост прид. еластичност, растегљивост, растезљивост, гипкост, сагибљивост, мекоћа, отељивост, тегљивост, флексибилност, повитљивост *реџ.*

савладан прид. ❶ в. побеђен ❷ в. послушан

савладати сврш. прел. ❶ победити, тријумфовати, поразити, матирати, потући, надиграти, свладати, бацити на колена, дотући, погазити, надгорњати, извојевати победу, обрвати, надмашити, превагнути, надскочити, надвисити, опхрвати, оборити, надићи, схрвати, однети победу, обурвати, надјачати, прегазити *фиј.*, нокаутирати *фиј.*, докрајчити *фиј.*, пребити *фиј.*, појести *фиј.*, срезати *фиј.*, помлатити *фам.*, добити *фам.*, уништити *жарј.*, остати на мегдану *изр.*, побости заставу *изр.*, узети меру *изр.* ❷ в. покорити

савладив прид. неотпоран, уништив, разрушив, надмашив, истребљив, скршив, поразив, надвладив, победив, укротив, искорењив, разорив, умитан *реџ.* - уй: ломљив, слаб

савремен прид. данашњи, тренутан, актуелан, моменталан, важећи, садашњи, модеран, незастарео, оовремен, мериторан, рецентан, постојећи, присутан *фиј.*, оовременски *реџ.*, актуалан *хрв.* - уй: текући, горући, садашњи, недавни

савршен прид. ❶ идеалан, перфектан, беспримеран, непрекоран, апсолутан, непоновљив, непогрешив, најбољи, прворазредан, супериоран, неприкосновен, ненадјевив *жарј.*, ненаткриљив *реџ.* - уй: сјајан, одличан, диван, потпун - уй. оптималан ❷ в. сладак ❸ в. очаравајући 1. ▼ уй. сигуран 1.

савршеност ж в. савршенство

савршенство с савршеност, беспрекорност, перфекција, узорност, идеал, беспримерност, неприкосновеност, без недостатка - уй. узор

сагласје с ❶ в. акорд ❷ в. склад 2.

сагласност ж ❶ пристанак, одобрење, допуштење, прихватање, одобравање, слагање, пристајање, акцепт *фиј.*, зелено светло *фам.*, аprobација *реи.*, акорд *реи.*, агреман *реи.*, сугласност *хрв.* - уй: уговор, договор ❷ в. склад 1. ❸ в. сложеност 1. ▼ уй. релација 1.

сагледати сврш. прел. в. прозрети 1.

сад прил. и м ❶ *йрил.* овог часа, овог трена, одмах, моментално, тренутно, сместа, врло брзо - уй. хитно ❷ *йрил.* (у ово доба) данас, сада, у наше време ❸ *им. в.* садашњост

садашњи прид. тренутни, моментални, данашњи, оовремени, актуелни, важећи, нов, свеж, рецетан, незастарео, оовременски *реи.*, оовремски *арх.* - уй. савремен, недавни, скорашњи

садашњост м (наше време) данашњост, данашњица, сад - уй. време

садизам м (наслађивање у мучењу) * - мучење 1., перверзија

садистички прид. (у којем има садизма) * - уй. насилнички

садити несврш. прел. ▼ уй. узгајати

садржај м ❶ (оно што се у нечему налази) садржина ❷ в. (оно што се излаже, главна мисао) сажетак, сумирање, резиме, апстракт ❸ в. суштина ❹ значење, смисао ❺ (попис поглавља у књизи) казало *хрв.*

садруг м в. судруг

сажаљевање с в. сажаљење

сажаљевати несврш. прел. (осећа-

ти сажаљење) жалити, саосећати (с неким) - уй. жалити 1.

сажаљење с саосећање, потресеност, сажаљевање, гануће, ганутост, ганутљивост, саучешће, емпатија, сапатња, осећајност, симпатија, дирнутост, самилост, сета, душевност, милосрђе, разумевање, разнеженост, сажаливост, самилостност, саосећајност, осетљивост, сусретљивост, милост, жаљење, саосећај, сапатништво, болећивост, аман *реи.*, сућут *хрв.*, танкоћутност *хрв.*, супатништво *хрв.*, суосјећање *хрв.*, суосјећајност *хрв.*, људска реч *изр.* - уй: жалост, туга, нежност, алтруизам

сажалјив прид. ❶ (који изазива сажаљење) самилостив, самилостан ❷ (обузет жалошћу) в. жалостан 1.

сажвакан прид. в. похабан 1.

саживети се сврш. в. прилагодити се

сазвучје с в. акорд

сазнавање с в. испитивање

сазнање с податак, информација, чињеница - уй. знање, информација 1.

сазнати сврш. прел. (доћи до сазнања) дознати, установити, обавестити се, чути, дочути, начути, испитати, уверити се (у нешто), добити информацију - уй. разумети, спознати, открити, прозрети 1., испитати 1., обавестити се

сазревање с в. пубертет

сазрео прид. в. самосталан 3.

сазрети сврш. непрел. ❶ (о људи-ма) одрасти, порастати, осамосталити се, стасати, ојачати, развити се, стати на своје ноге *изр.* ❷ (о воћу) дозрети, приспети, доспети

сајам м вашар, сабор, пазар, пазариште, скуп, дернек *реи.*, вашир *реи.*, вашир *реи.*, фијера *реи.*, панађур *реи.*

сакат прид. ❶ обogaљен, инвалидан, ћопав, одузет, кљаст, шантав, хром, фаличан, осакаћен, узет, шепав, дефектан, бажљив, мањкав, физички онеспособљен, бањгав, багав *реї.*, багљив *реї.*, баг *реї.*, шанатан *реї.*, окљаштрена *реї.*, кљакав *фам.*, бангав *фам.*, цонтав *арх.*, цотава *арх.*, богаљаст *реї.*, дефективан *реї.*, манљив *реї.* парализован *суж.*, - уї: деформисан, унакажен, крњ ❷ *фії.* в. нецеловит

сакатити несврш. прел. ампутирати, уклањати, сећи, исецати, одсецати, убогаљивати, одстрањивати, богаљити, кљастити,

сакаћење с ❶ ампутација, уклањање, ампутирање, сечење, одсецање, одстрањивање, одстрањење, убогаљивање, исецање, обogaљивање, осакаћење, окљаштрење *арх.*, кљаштрење *арх.* ❷ *фії.* в. уништавање

саклонити несврш. прел. в. заступати

сакривати несврш. прел. (не допуштати да се нешто види или примети) в. крити

сакривен прид. в. скривен

сакрити сврш. прел. ❶ (склонити од погледа и знања других) скрити, прикрити, склонити, завући, закопати *фії.*, загњури *фії.*, скембати *фам.* - уї. изгубити ❷ (сачувати у тајности) затајити, притајити

сакрити се сврш. скрити се, завући се, потулити се, прикрити се, притајити се, склонити се, заклонити се, замести/затрти трагове, приметити се, ишчезнути, нестати *фії.*, шчучуњити се *реї.*, шћулити се *реї.*, шћућурити се *фам.*, завући се у мишју рупу *изр.*

сакупити сврш. прел. прикупити, накупити, скупити, акумулирати, повећати, прибрати, концентрисати, **наталожити**, таложити, нагомилати,

сабрати, увећати, намлатити *фам.*, згнурити *фам.*, докупити *реї.*, збрати *реї.*

сакупљање с в. раст 3.

сала ж в. просторија 1.

салата ж (биљне подврсте или њихова мешавина која се једе уз главно јело) *

салва ж ❶ в. пуцњава ❷ в. плотун 1.

салетати несврш. прел. ❶ в. трчати ❷ в. досађивати 2.

салетети сврш. непрел. в. устреми-ти се

салпа ж зоол. (лат. *Bux salpa*) сопа

самарићанство м в. хуманост

самилост ж в. сажаљење

самилостан прид. в. подашан

самлети сврш. прел. фиг. в. руинирати

само рчц., прил. и взн. ❶ (у прилошкој функцији) једино, искључиво, нико осим, строго *фам.*, цигло *арх.* ❷ (не више од...) свега, тек, укупно ❸ в. (~што) тек што, једва што ❹ в. одједном ❺ (у служби везника) в. ипак¹

самовоља м ж ❶ в. тоталитаризам ❷ в. пркос ▼ уї. хир

самовољан прид. ❶ својеглав, бандоглав, тврдоглав, задрт, загрижен, својевољан, инатљив, усковид, напоран, крут, непомирљив, јогунаст, недоказан, искључив, недоказив, упоран, на своју руку, мазгински, истрајан, дебелоглав, као мазга, окорео, мазгаст, накриво насаћен, неразложан, ограничених/уских видика, ћошкаст, тежак, сомовски, загрижљив, устрајан, уских хоризоната, мазговски, скучен *фії.*, крвав *фії.*, тврдокоран *фії.*, неукротив *фії.*, као магарац *фії.*, засукан *реї.*, лулав *реї.*, затуцан *фам.*, заврнут *фам.*, загуљен *фам.*, овејан *реї.* - уї: цангризав, догматичан, незгодан, огорчен,

непокоран, компликован, ћудљив, једностран, нетолерантан, конзервативан
 ② в. произвољан 1. ③ в. тирански

самовољност ж в. тврдоглавост 1.

самоглав¹ м зоол. в. буцањ

самоглав² прид. в. самовољан

самогласник м вокал

самодопадљив прид. в. претензиозан 1.

самодржац м апсолутиста, деспот, силник, тиранин, диктатор, поробљивач, дахија, аутократа, властодржац, ага, самовољник, окрутник, страховладар, злостављач, самовладар, страх и трепет, олигарх, тлачилац, немилосрдник, батинаш *фш.*, кабадахија *ре.*, тлачитељ *хрв.* - уй: крвник, мучитељ, насилник, силеџија *фам.*

самодржачки прид. в. тирански

саможив прид. (који мисли само о себи) в. себичан

самозадовољавати се несврш. в. мастурбирати

самолепљив прид. в. лепљив

самолепљивост ж в. вискозност

самољубив прид. ① (који мисли само о себи) в. себичан ② в. претензиозан 1.

самољубље с в. препотенција

самопожртвовање ж (добровољно одрицање од нечега) жртва, одрицање, жртвовање, самоодрицање - уй. уздржавање

самопослуга ж в. радња

самопоуздање с самоувереност, самосвест, самосвесност, поуздање, самопоштовање, поверење у себе, сигурност у себе, себесвест *реп.* - уй: одлучност, сигурност, понос, стабилност

самопрегорник м в. марљивац

самосвесност ж в. самосвест

самосвест ж в. самопуздање

самосвојан прид. в. самосталан 2.

самосвојност ж в. самосталност

самосталан прид. ① (о православним црквама) аутокефалан ② слободан, аутономан, независан, самосвојан, непотчињен, суверен, неподређен, инокосан, самоуправни ③ велик, одрастао, пунолетан, стасао, сазрео, зрео, осамостаљен, дозрео, потентан, развијен

самосталност ж аутономија, независност, самостојност, слобода, самосвојност, одвојеност, суверенитет, одељеност, сувереност, самоуправљање, засебност, аутономност, инокосност, неовисност *хрв.*

самостојност ж в. самосталност

самоћа ж усамљеност, осама, осамљеност, самотност, самотништво, усамљеништво, изолација, самоизолација, самотњаштво *реп.*, самотиња *реп.*

самоуверен прид. в. одлучан 1.

самоувереност ж ① в. самопоуздање ② в. одлучност

самоук м аутодидакт, приучењак *по.*

сан м ① спавање, одмор, релаксација ② сањање, сновијање, санак *исп.* - суж. ноћна мора, кошмар ③ жеља, циљ, замисао, намера, одлука, прохтев, стремљење, настојање, тежња, амбиција, хтење, аспирација, примицао, план, интенција, наум, накана, тежење, смерање, идеал, промишљај, претензија, намисао *реп.*

санаторијум м лечилиште, опоравилиште - уй. болница, бања

сандуче с претинац, одељак, сандучић

санирање с в. терапија

санирати несврш. прел. в. лечити

санпјер м зоол. в. ковач 2.

сањар м маштар, занесењак, идеа-

листа, фантаста, машталац, утописта
сањарија с ж ❶ в. сабласт ❷ в. при-
 виђење 1.

сањарити несврш. непрел. прел.
 маштати, замишљати, сањати, фан-
 тазирати, заносити се сновима, сна-
 трити *реџ*.

сањати несврш. непрел. прел. ❶ *прел.*
 сневати, снити ❷ *нейрел. в.* сањарити
 ▼ *уй.* спавати

сањив прид. неиспаван, поспан,
 дремљив, дремован, снен, куњав,
 уморан, успаван, непробуђен, нераз-
 буђен, санен, нерасањен, спављив,
 спаваћив *реџ*. - *уй:* мамуран, уморан

сањивост ж буновност, дремеж,
 поспаност, дремљивост, непробуђе-
 ност, омама, успаваност, нерасање-
 ност, неактивност, малаксалост, по-
 лусан, дремка, неразбуђеност, дрема-
 вица, успореност, сненост, заспалост,
 клонулост, полудрем, сананост, дре-
 мовност, спорост, куњалица, дрем,
 дремање, омамљеност *фиј.*, неживот-
 ност *фиј.*, опијеност *фиј.*, фјака *реј.*,
 уљуљаност *фам.*

саобраћај м в. превоз

саобраћајка ж фам. ❶ в. судар 1.
 ❷ саобраћајна дозвола

саобраћање с в. превоз

саопштење с обавештење, обја-
 ва, изјава, исказ, оглас, информа-
 ција, најава, знак, обавест, порука,
 проглас, обзнана, циркулар, објав-
 ница, распис, реклама, иступање
фиј., анонса *арх.*, афиша *арх.*, ави-
 за *арх.*, промулгација *реџ*., обави-
 јест *хрв.*, приопћење *хрв.* - *сл:* по-
 датак, извештај

саопштити сврш. прел. ❶ обавести-
 ти, објавити, јавити, информисати,
 упознати (некога о нечему), огласити,
 разгласити, пријавити, најавити, из-
 нети, рећи, обзнанити, лансирати (у

јавност), дојавити, казати, обелодани-
 ти, дати на знање, открити, извести,
 анонсирати *арх.*, афиширати *арх.*, ави-
 зирати *реџ*., приопћити *хрв.* - *уй:* сети-
 ти се, досетити се ❷ в. рећи 1.

саосећајан прид. ❶ (испуњен сао-
 сећањем) самилостан, милостив, ми-
 лосрдан, племенит ❷ в. несребичан
 ❸ в. осећајан

саосећајност ж (особина онога ко-
 ји је саосећајан) самилосност, мило-
 стивост, милосрдност, племенитост
 - *уй.* саосећање, доброта

саосећање с саучешће, емпатија,
 сапатња, осећајност, симпатија, сами-
 лост, душевност, разумевање, саж-
 љивост, самилосност, саосећајност,
 милост, саосећај, сапатништво, сућут
хрв., танкоћутност *хрв.*, супатништво
хрв., суосјећање *хрв.*, суосјећајност
хрв. - *уй:* потресеност, жалост, туга,
 нежност, алтруизам

саосећати несврш. непрел. (осећати
 саосећање) саосећати, сапатити - *уй.*
 сажалежвати

сапатња ж в. саосећање

сапет прид. в. везан 2.

саплести се сврш. спотаћи се, спо-
 такнути се, посрнути

саплитати се несврш. в. тетурати се

сапун м мило *арх.*

сапуњача ж бот. (лат. *Saponaria offi-*
cinalis) *реј:* белонога, сапун-трава

сапутница ж в. супруга

сарадња ж в. (рад на истом послу,
 заједнички рад) сарађивање, сарад-
 ништво, слагање, сагласност, аран-
 жман, пакт *фиј.*, конкордат *реџ*.,
 уклапање *фам.*, сурадња *хрв.*

сарађивати несврш. непрел. (ради-
 ти заједно) сурађивати *хрв.*

сардела ж зоол. в. јембрек

сарказам м в. пакост 1.

саса ж бот. (лат. *Anemone pulsatilla*)
реї: великоночна рожа, великоноч-
 ница, дједовац, дремадеда, дремиде-
 да, дремнидедо, дремниче, звоњача,
 косматинец, кучика, љубичаста саса,
 мачица, чукундеда, шпанкелци, шу-
 кундека

сасвим прил. потпуно, тотално, ком-
 плетно, одреда, листом, до краја, без
 остатка, у потпуности, у целости, из
 корена, из основа, из темеља, скроз
фам., дибидус *фам.*, аметом *реї.*, по-
 свема *реї.*, аметице *реї.*, аметимице
реї., скроз-наскроз *фам.*, стубоком
арх., навлас *арх.*, посве *хрв.*

сасецати несврш. прел. в. сећи 1.

састав м ❶ в. облик 1. ❷ в. рад¹ 1.
 ❸ в. група 2.

саставак м в. спој 1.

саставити сврш. прел. здружити,
 спојити, свезати, фузионисати, сто-
 пити, припојити, ујединити, синте-
 тизовати, удружити, слити, свезати,
 амалгамирати

састајати се несврш. непрел. (про-
 водити време заједно) дружити се,
 друговати, пајтати се, ортачити се,
 петљати се, шуровати

састанак м ❶ већање, конгрес, засе-
 дање, сагласност, нагодба, расправа,
 конгруенција, слагање, седница, пре-
 трес, дебата, митинг, конференција,
 договарање, окупљање, група, скуп,
 форум, разговор, скупштина, диску-
 сија, аранжман, пленум, семинар,
 усаглашавање, симпозијум, сесија,
 лонцање *реї.*, адет *реї. реиј.*, конвен-
 ција *форм.*, збор *арх.*, веће *арх.*, кон-
 кордат *реиј.*, окуп *реиј.*, сабир *реиј.*,
 домјенак *хрв.* - уй: слога, договор,
 уговор, гомила ❷ излазак, сусрет, дејт
жарї., митинг *жарї.*, спој *фам.*, спојка
фам., рандеву *жарї.*, судар *жарї.*

састанчити несврш. непрел. *фам. в.*

расправљати

састати се сврш. сусрести се, виде-
 ти се, срести се, наћи се (с неким),
 срести (некога)

састојак м ❶ в. ситуација ❷ в. ко-
 мад 1.

сасушен прид. в. увео

сат м ❶ часовник, ура *реї.*, чука *жарї.*,
 добник *арх.* ❷ (период од 60 минута)
 час, ура *реї.*

Сатови

ПО НАЧИНУ ПОКАЗИВАЊА ВРЕМЕНА

аналогни сатови
 дигитални сатови
 звучни сатови
 текстуални сатови

ПО НАЧИНУ МЕРЕЊА ВРЕМЕНА

атомски сатови
 електрични сатови
 кристални сатови
 механички сатови
 радио сатови
 сунчани сатови

ПОСЕБНЕ ВРСТЕ САТОВА

аналогни сат
 аналогни сат с дигиталним дисплејем
 астрономски сат
 атомски сат
 бинарни сат
 будилник
 водени сат
 дигитални сат
 железнички хронометар
 кварцни сат
 кукавица
 поморски хронометар
 пешчани сат
 радио сат
 ручни сат
 сат с клатном
 сат с одбројавањем
 светски сат
 сунчани сат
 шаховски сат
 хронометар
 штоперица

сатана м в. ђаво 2.

сатен м в. атлас 4.

сатирати несврш. прел. ❶ в. ситнити ❷ в. рушити

сатирати се несврш. прел. (много и напорно радити) в. ринтати

сатљик м арх. в. чокањ

сатница ж в. програм, распоред, програм, итинерар

сатрети сврш. прел. в. сатрти

сатрти сврш. прел. ❶ (у налету нагло одбацити већи број људи) збрисати, истребити, искоренити, затрти, потрти, затрети, сатрети, утаманити, покосити *фиј.*, самлети *фиј.*, удесити *фам.*, смлавити *фам.* - уй. победити, уништити ❷ (разбити у ситне делиће) в. здробити 1. ❸ в. (учинити неког потиштеним) в. сломити ❹ в. уништити

саучешће с саосећање, емпатија, сапатња, самилост, самилосност, саосећајност, милост, саосећај, сапатништво, осећајност, симпатија, душевност, разумевање, сажаљивост, суђут *хрв.*, танкођутност *хрв.*, супатништво *хрв.*, суосећање *хрв.*, суосећајност *хрв.* - уй: потресеност, жалост, туга, нежност, алтруизам

сафир м ▼ уй. камен¹ 2.

сахнути несврш. непрел. венути, умирати, сушити се, спарушивати се, маљасавати, мрети, слабити, издисати, нестајати, копнети, гасити се, гаснути, пропадати, танчати, крепавати, цркавати, копњети, гњити, пресушивати, скапавати, одлазити *фиј.* - сл: жудети, мршавети, гинути, лињати *реј.*

сахрана ж погреб, спровод, испраћај, покоп, укоп

сач м бот. (лат. *Isatis tinctoria*) *реј.* сињ, сињавица, силина, сириштара, гвад, врболика, мобар

сачекуша ж *жарј.* в. клопка

сачињавати ж ❶ (састојати се од нечега) чинити, образовати, састојати се (од), укључивати, имати ❷ в. правити 2.

сачуван прид. очуван, неоштећен, недирнут, цео, читав, неокрњен, неначет неразбијен *суж.*,

сачувати сврш. прел. спремити, осигурати, заштитити, обезбедити, заклонити, одбранити, сејвовати *жарј.* *суж.*

свагда прил. (у свако доба) в. увек 3.

свадљив прид. свађалачки, напрасит, љутљив, дурљив, импулсиван, афективан, пргав, нагао, ђудљив, агресиван, плах(овит), раздражљив, срдљив, живчан, напрасан, једљив, распаљив, жучљив, гневљив, једак, темпераментан, отрован *фиј.*, покарљив *арх.*, ватрен *фиј.*, вирулентан *фиј.*, вехементан *арх.*, нервозан *еуф.* - уй: диваљ, некултуран, груб, тврдоглав, страстан, бесан, немиран, разудан, грозан

свадљивост ж в. разјареност

свађа ж расправа, сукоб, кавга, неслога, размирица, несугласица, неслagaње, спор, завада, конфликт, раздор, процеп, расцеп, задевица, зачкољица, раскол, трвење *реј.*, пријепор *реј.*, развада *реј.*, колизија *форм.*, распра *хрв.* - уй. неспоразум 2.

свађалачки прид. в. свадљив

свађалица м ж бандоглавац, инација, прзница, пргавко, пргавац, тврдокорник, засуканац, непопустљивац, својеглавац, инатљивац, свадљивац, тврдоглавац, тврда глава, пркосник, тврд орах, бузда, тврдоглавко, сом *фиј.*, мазга *фиј.*, ован *фиј.*, парип *фиј.*, магарац *фиј.*, сомина *фиј.*, мазгов *фиј.*, бајага *реј.*

свађати се несврш. кавгати се, гложити се, кошкати се, кавжити се, ждерати се *фиї.*, гонити се *фиї.*, јурити се *фиї.*, уједати се *фиї.*, крвити се *фам.*, џапати се *фам.*, чупати се *фам.*, пичкарати се *жарї.*, частити се *жарї.*, џапати се *рей.* - *уй:* расправљати се, препирати се, спорити се

свакакав прид. *в.* разнородан

свакако прил. наравно, да, апсолутно, заиста, извесно, дакако, гарантовано, сигурно, безусловно, дефинитивно, засигурно, доиста, дабоме, јамачно, дибидус, несумњиво, неминовно, у сваком случају, савршено, без даљњег, природно, посвема, нема сумње, поуздано, до краја, разуме се, јесте, безбели *реї.*, зацело, без сумње, посве, подразумева се, зауфано *реї.*, гарант *фам.*, јес *жарї.*, недвојбено *хрв.*, неупитно *хрв.*

свакидашњи прид. *в.* сталан 1.

свакидашњост *ж в.* колотечина

сваковрстан прид. *в.* разнородан

свакодневан прид. ① *в.* слаб 2. ② *в.* сталан 1.

свакодневица *ж* колотечина, учмалост, мртвило, једноличност, рутина, доколица, устајалост, парлог, мртво море, стереотипност, таворенје, стагнација, плесан, мемла *фиї.*, жабокречина *фиї.* - *уй:* животарење, досада, чамотиња

свакодневни прид. *в.* природан 1.

свакодневност *ж в.* колотечина

свакојакост *ж в.* различитост

сванути сврш. безл. осванути, зарудети, разданити се, зазорити, просванути *рей.*

свануће *с в.* свитање

сват *м ▼ уй.* гост

Свевишњи *м в.* Бог

свевремен прид. *в.* јединствен 2.

сведочанство *с* ① *в.* доказ ② *в.* атест

свеж прид. ① (управо добијен у производњи) фришак, тазе *нейром.* ② *в.* хладан 2. ③ *фиї.* (у послу) неискусан, нов *фиї.*, новопечен *фам.* ④ *в.* одморан ⑤ *фиї.* *в.* нов 1.

свежањ *м* ① *в.* сноп 1. ② *в.* замотуљак

свезан прид. *в.* везан 2.

свемир *м* космос, васиона, универзум, васељена

свеобухватан прид. ① *в.* ситничав ② *в.* потпун

свеопшти прид. (који се односи на све) општи, скупни, колективни, тотални, апсолутни, генерални, начелни, уопштен, удружени, заједнички, универзалан, опћи *хрв.*

свесност *ж в.* свест

свесрдно прил. *в.* радо 1.

свест *ж* разум, свесност, присебност, прибраност, рационалност, душа - *уй:* дух, ум

свести сврш. прел. (~ на мању меру) смањити, редуцирати, редуковати, умањити, скресати *фам.*, стестати *фам.*, сасећи *фам.*, окреснути *жарї.*, окресати *жарї.*, преполовити *суж.*

свестран прид. ① (који обухвата сву сложеност појаве) вишеструк, многострук, потпун, свеобухватан, комплетан, простран, исцрпан, широк ② (који има врло широко образовање и способности) широк, широких погледа - *уй.* образован, вешт

свет *м* ① Земља, земљина кугла ② (становништво света) људи, народ, раја - *суж:* град, чаршија, варош, село ③ (оно што је створио неки уметник) систем, окружење, средина, космос *фиї.*, микрокосмос *фиї.* - *уй.* маштарија

светац *м в.* поштењачина

свeтиљкa ж лампа, лампаш *арх.* - суж. фењер, магленка, плафоњерка, рефлектор, уљаница, петролејка, фи-тиљача, фeрал *реї.*, лантерна *реї.*, лам-пион *реї.* - уї. свећа, светло 1. и 2.

свeтина ж ❶ в. руља ❷ (проста ~) в. олош ❸ в. народ 1.

свeтлeти несврш. непрел. (исија-вати светлост) сијати, сјати, сијати, блештати, сјајити, зрачити, врцкати, одсјајивати, сјајити се, светлוצати, љескати се, лeскати се *реї.*

свeтлo с ❶ осветљење, светлост, бе-лина, расвета, видело, видљивост, светлина, осветљеност, илуминација, обасјаност, луч *арх.*, луча *арх.*, лучка *реї.* ❷ сијалица, лампа, свeтиљкa - уї. свeтиљкa

свeтлoст ж в. свeтлo

свeтлוצав прид. в. бљештав

свeтован прид. в. физички

свeтовни прид. профан, секуларан, лаички, мирски, грађански, нецр-квен, лајкушки *реї.*

свeтовњак м в. нестручњак

свeтогрђe с скрнављење, оскврну-ће, бласфeмија, хула, богохулство, безбожништво, хуљење, богохуљење, профанација, сакрилегијум, обeсвe-ђење, свeтогрдност, безочна грдња, погрда, вређање, оскврњење, обeз-вређење, псовање, богогрђе, прљање *фиї.*

свeћа ж лојеница, лојаница, вошта-ница, дублијер, лумин *реї.*, штерика *фам.*

свeћар м воскар, медичар

свeћарница ж в. воскарница

свeчан прид. ❶ пригодан, елеган-тан, празнични, гала, парадни, цере-монијалан, узвишен, посебан, раско-шан, сјајан, химничан ❷ формалан, званичан, служени, уштогљен, крут,

озбиљан, церемонијалан, формали-зиран *хрв.*

свeчаност ж ❶ свечана приредба, академија, пријем, примање, пра-зник, коктел - уї. забава, манифеста-ција 2. ❷ в. банкет

свeштeник м поп, црквењак, ду-ховњак, духовник, духовни пастир, свештено лице, црквеник, клерик, милосрдник *реї.*, брадоња *фам.*, про-та *фам.*, црноризац *фам.*, отац *фам.*, мантијаш *фам.*, црнац *жарї.*, душо-брижник *реї.*, душебрижник *реї.*, свећеник *хрв.*, слуга Божји *изр.* испо-ведник *суж.*

Свештена лица

велечасни	калуђер	препозит
викар	каноник	протојереј
врач	клерик	рабин
глагољаш	латинаш	редовник
жрец	маг	хоџа
исповедник	мисионар	шаман
јереј	презбитер	

сви зам. (свака особа) свако, сви жи-ви, свако жив, све живо, сви по реду **свиђати се** несврш. допадати се, во-лети, привлачити, пријати, марити, годити, бити драго, густати *реї.*, бити по вољи - уї. одобравати

свилен прид. в. осећајан 1.

свилена буба ж зоол. (лат. Bombyx mori) дудов свилац

свиња ж бот. прасац, крмак, рокер *жарї.*

свиrеп прид. в. развратан 1.

свиснути сврш. непрел. *фам.* в. пре-минути

свитање с зора, рађање, излазак сунца, свануће, излажење, освит, ра-свит, зар *йесн. реї.*, рођај *арх.*, грану-ће *реї.*, проблесак *реї.*

свитац м (лат. *Lampyris noctiluca*)
кресница, шефаклија

свити сврш. прел. савити, сплести,
оплести

свладан прид. ❶ в. побеђен ❷ в.
послушан

свладати сврш. прел. ❶ в. савладати
❷ в. зауставити ❸ в. научити 1.

свод м ❶ лук, архиволт арх. ❷ в.
плафон - уй. небо

својевоља ж в. тврдоглавост 1.

својевољан прид. в. својеглав

својевољност ж в. тврдоглавост 1.

својевремено прил. в. некада 1.

својеврсност ж в. посебност

својеглав прид. самовољан, бандо-
глав, тврдоглав, задрт, загрижен, сво-
јевољан, инатљив, усковид, напоран,
крут, непомирљив, јогунаст, недока-
зан, искључив, недоказив, упоран,
на своју руку, мазгински, истрајан,
дебелоглав, као мазга, окорео, ма-
згаст, накриво насађен, неразложан,
ограничених/уских видика, ћошкаст,
тежак, сомовски, загрижљив, устра-
јан, уских хоризоната, мазговски,
скупен *фиї.*, крвав *фиї.*, тврдокоран
фиї., неукротив *фиї.*, као магарац
фиї., засукан *реї.*, лулав *реї.*, затуцан
фам., заврнут *фам.*, загуљен *фам.*,
овејан *рей.* - уй: џангризав, догма-
тичан, незгодан, огорчен, непокоран,
компликован, ћудљив, једностран,
нетолерантан, конзервативан - сл:
ускогруд, затрован *фиї.*, убојит, пра-
волинијски, каприциозан, тесногруд,
наћораст

својеглавост ж ❶ в. пркос ❷ в. твр-
доглавост 1.

својина ж власништво, земљопо-
сед, имовина, посед, иметак, земља,
имање, добро, актива, газдинство,
земљиште, капитал, властитост, до-

маћинство, господарство, сопстве-
ност, газдалук, поседство, старина,
подручје, поседништво, влаштина,
поседовање, читлук *реї.*, сермија *реї.*,
спахилук *реї.*, хас *реї.*, имућство арх.,
држава арх., латифундија арх., дома-
злук арх., латифундиј арх., осопшти-
на хрв. - суж: беглук, потес, беговина-
уй: баштина, наследство - сл: некрет-
нина, богатство

својствен прид. ❶ в. различит 2. ❷ в.
типичан ▼ уй. личан

својственост ж в. посебност

својство с ознака, атрибут, одлика,
обележје, особина, диспозиција, при-
рода, карактеристика, квалитет, бе-
лег, црта, значајка, знак, осебујност,
одличје - уй: способност, нарав

свота ж (количина новца) износ, су-
ма, збир, количина, зброј хрв. - уй.
количина

сврака ж зоол. (птица, породица
врапа, лат. *Pica pica*) *

свратити сврш. непрел. упасти, ба-
нути, навратити, појавити се, навр-
нути, натрчати, налетети, сврнути,
вирнути, наићи изненада, доћи неко-
ме накратко, обрети се, наићи, искр-
снути, завратити, нагазити, хрупити
реї., бахнути арх., допасти арх. - уй:
ступити, ући

свраћати сврш. прел. (~ повремено
у посету) навраћати, долазити, поја-
вљивати се, завраћати *рей.*

сврнути сврш. непрел. в. свратити

сврсисходан прид. в. погодан

сврставање с в. редослед

сврха ж в. смисао

свршавање с фам. в. оргазам

свршено прил. збогом, готово,
амин, амен

свршетак м ❶ завршетак, крај, ко-
нац, довршетак, финиш, финале,

престанак, замирање, умирање *фиї.*, смрт *фиї.* - уї. прекид ② *фиї.* пропаст, уништење, амин, нестајање, пораз, катастрофа, амен, финиш, завршетак, крај *фиї.*, крај *фиї.*, финале *фиї.*, умирање *фиї.*, сутон *фиї.*, залазак *фиї.*, смрт *фиї.*, распад *жарї.* ③ *в.* смрт 2.

свршити сврш. прел. и непрел. ① *йрел.* (привести нешто крају) завршити, довршити, докрајчити, окончати, зготовити, одрадити, закључити, заокружити *фиї.*, апсорбовати *фиї.*, докоччати *рей.*, докусурити *арх.*, истерати до краја *изр.* - уї. обавити ② *нейрел. нар.* (доживети оргазам) достићи/доживети врхунац, оргазмирати *форм.*

свугде прил. *в.* свуда

свуда прил. гдегод, унаоколо, наоколо, около, посвуда, свугде, на све стране, свукуд

себичан прид. (који мисли само о себи) саможив, егоистичан, самољубив, ускогруд, тесногруд, недарежљив - уї. обестан, нарцисоидан, покварен, размажен

себичност ж саможивост, егоизам, егоистичност, самољубивост, нарцисоидност, ускогрудост, недарежљивост, - уї. препотенција

Северњача ж Венера, Даница, Зорњача, јутарња звезда, Вечерница, Вечерњача, Зорница, Форфорос, Хесперус, Венус

сегрегација ж *в.* дискриминација

сед прид. седоглав, бео, беличаст, белокош, сребрнаст *фиї.*, сребрен *фиї.* - уї: стар, просед

седељка с ж *в.* гозба

седиште с ① (место на којем се налази нека организација) боравиште, централа, дом ② (оно на чему се седи) место, седало ③ *в.* стан 1. ④ *в.* штаб

седница ж *в.* састанак 1.

седоглав прид. *в.* сед

сезона ж ① *в.* период 1. ② *в.* стадијум

сејати несврш. прел. ▼ уї. узгајати

сејмен м *в.* стражар

секвенца ж *в.* репетиција

секирати се несврш. (осећати бригу због нечега) бринути се, јести се *фиї.*, ждерати се *фиї.*, гристи се *фиї.*, грижити се *реї.* - уї. стрепити, нервирајути се

секретар м ① (који руководи административним пословима) деловођа, тајник *хрв.* - уї. писар ② (високи службеник у влади неких земаља) министар

секретаријат м институција, установа, администрација, биро, канцеларија, служба, завод, пословница, заповедништво, писарница, дирекција, уред, надлештво, комора, испостава, офис *фам.*, канц *жарї.*, ларија *жарї.*, писарна *арх.*, реферада (место где ради референт)*рей.*, тајништво *хрв.*

секретер м (врста писаћег стола) * - уї. сто

секс м сношај, копулација, полни чин, полно општење, вођење љубави, јебање *нар.*, карање *нар.*, звекетање *жарї.*, кресање *жарї.*, туцање *жарї.*, обљубљивање *форм.*, обљуба *форм.*

секуларан прид. световни, профан, лаички, мирски, грађански, нецрквен, лајкушки *реї.*

секундаран прид. *в.* споредан

селектор м бирач, изборник, члан комисије

селекција ж асортиман, избор, одабир, пробирање, одабирање, бирање, опредељење, селектирање, пробир

селен м бот. (лат. *Levisticum officinale*) *реї.* селин, љупчац, милодох, белестика, велештин, велестика, лесан-

Сексуалне преференце и девијације

абасиофилија	зоофилија	пансексуалност	тератофилија
амаурофилија	инфантилизам	парафилија	трансвеститизам
анални секс	инцест	педофилија	транссексуализам
андромиметофилија	катоптронофилија	садизам	трихофилија
асексуалност	клизмафилија	садо-мазохизам	труализам
аутогинефилија	копрофагија	салироманија	урофилија
БДСМ	копрофилија	сатиријаза	фетишизам
биастофилија	ксенофилија	сензорна депривација	хетеросексуалност
бисексуалност	мазохизам	содомија	хибристофилија
воајеризам	макрофилија	сомнофилија	хипнофетишизам
ворарефилија	мастурбација	спектрофилија	хомеовестизам
геронтофилија	некрофилија	статуефилија	хомосексуалност
егзибиционизам	нимфоманија	стенолагнија	хронофилија
еметофилија	орални секс	тамакери	целибат

дрина, љубчац, љубачац, милобуд, милодув, тројевац

селидба ж в. сеоба

селилац м в. скиталац

селити се сврш. ❶ (померати се из једног стана у други) * ❷ (одлазити у топлије крајеве) *

сељак м ❶ (онај који живи на селу) сељанин, сеља *фам.* - уй. земљорадник ❷ *фам.* (нецивилизована особа) варварин, грубијан, простак, дивљак, неотесанац, странац, сировина, вандалин, варвар, туђин, канибал, брђанин, иностранцац, паланчанин, чобанчина, туђинац, кабадахија, хорјат, непросвећеник, силеција, сељачина, сеља *фам.*, цибер *фам.*, чобанин *фам.*, троглодит *фам.*, шабан *фам.*, примитивац *йої.*, барбар *хрв.*, барбарин *хрв.*

сем пред. в. осим

семинар м ▼ уй. предавање 2.

сен ж приказа, змај, сабласт, авет, ала, утвара, привид, сновида, дух, страшило, мора, сањарија, аждаја, причина, баук, обмана, привиђење, страшно биће, симулакрум, митско биће, вешћа *реї.*, ажделија *реї.*, фантом *фам.*, вештегара *нар.*, цопрница

нар., аждаха *арх.*, прилика *реї.*, фантазма *реї.* - уй: чудовиште, визија, халуцинација

сензација ж ❶ спектакл, атракција, занимљивост, догађај, новост, нечувеност, бомба *фий.* - уй: скандал, инцидент ❷ в. неприлика ❸ в. запрепашћеност

сензибилан прид. емотиван, осећајан, чувствен, осетљив, чулан, топао, сензитиван, танкоћутан, емоционалан, сензуалан, лирски, душеван, бољежив, сентименталан, дирљив, сјетилан *хрв.* - уй. страстан

сензибилитет м в. темперамент

сензитиван прид. в. сензибилан

сензуалан прид. ❶ в. развратан 3. ❷ в. сензибилан

сеница ж зоол. ❶ (лат. Paridae Aegithalidae, P. Remizidae, P. Panurinae) брката сеница, кукмаста сеница, велика сеница, мошњарка ❷ (од винове лозе) в. вењак

сенка ж хлад, сена, хладовина, сен *реї.*

сено с слама - уй. сноп 1.

сентименталан прид. в. осетљив 1.

сеоба ж сељење, селидба, покрет

сервирати сврш. прел. ❶ послужити

ти, изнети, понудити, поканити *арх.*
сйорѣи *арх.* извести сервис, убацити
 лопту у игру

сервис м **1** послуга, услуга, служе-
 ње, дворење, послуживање, дворба
арх. **2** (~ за јело) есцајг **3** *сйорѣи*. по-
 четни ударац

серум м вакцина, цепиво, маја *арх.*

сета ж в. снуженост

сетити несврш. непрел. в. личити

сетити се сврш. **1** (призвати из за-
 борава) присетити се, досетити се **2**
 в. снаћи се

сетност ж в. снуженост

сећање с в. памћење

сећи несврш. прел. **1** резати, одсе-
 цати, расецати, пресецати, сасецати,
 подсецати, транжирати, траншира-
 ти, кресати, купирати, одрезивати,
 изрезивати, кмадати, черечити **2** (~
 косу, браду) в. шишати **3** (~ гране) в.
 поткресивати **4** в. сакатити

сеф м трезор, касета, претинац, депо

сецирање с обдукција, аутопсија, ра-
 сецање, некропсија, резање, отварање
 (леша), разудба *арх.*, секција *арх.*

сецирати несврш. прел. в. анатоми-
 сати 2.

сечење с в. сакаћење

сив прид. пепељаст, загасит, грао,
 мрк (тамносив), сивкаст (који наги-
 ње ка сивом), мутнобео *реј.*, магласт
реј.

сивоња м в. силедија

сигнал м в. синдром

сигуран прид. **1** апсолутан, неспо-
 ран, безуслован, несумњив, недвосми-
 слен, неоспоран, чињеничан, необо-
 рив, кредибилан, проверен, непоби-
 тан, непорецив, извештан, фактичан,
 поуздан, уверљив, непроблематичан,
 истинит, крајњи, искуствен (доказан
 искуством), експлицитан, проверљив,

неупитан, потврђен, непорецив, нео-
 повргљив, непрепоран, недвојбен *хрв.*
 - уй: темељит, савршен, очигледан, до-
 казив, потпун **2** обезбеђен, безбедан,
 заштићен, осигуран, заклонит, безопа-
 сан **3** в. стваран 1. **4** в. поуздан 1. **5** в.
 привржен 1.

сигурно прил. **1** (с највећим поуз-
 дањем) свакако, апсолутно, извесно,
 дакако, гарантовано, засигурно, без-
 условно, дефинитивно, јамачно, ди-
 бидус, несумњиво, неминовно, у сва-
 ком случају, без даљњег, нема сумње,
 дупке, поуздано, до краја, зацело, без
 сумње, посве, подразумева се, га-
 рант *фам.*, недвојбено *хрв.*, неупитно
хрв. **2** безбедно, без опасности, обез-
 беђено **3** одлучно, чврсто - уй. одлу-
 чан **4** в. наравно

сигурност ж **1** увереност, верност,
 уверење, вера, обећање, искреност,
 обавеза, поуздање, кредибилност,
 залог, кредибилитет **2** извесност,
 истинитост, поузданост, недвосми-
 сленост, непроблематичност, неспор-
 ност, недвојбеност, необоривост, не-
 препорност, одређеност, несумњив-
 вост, непобитност *хрв.* - уй: јасноћа,
 признатост ▼ уй. хипотека, убеђење
 1., самоувереност

сида ж в. AIDS

сидро с котва, ленгер *реј.*, анкер
реј.

сијати несврш. непрел. исијавати
 светлост, светлити, сјати, сијати, бле-
 штати, сјајити, зрачити, врцкати, од-
 сјајивати, сјајити се, светлוצати, ље-
 скати, лескати *реј.*

сиктер узв. в. марш

сила ж **1** в. навала 1. **2** в. снага ▼ уй.
 суровост 1.

силан прид. **1** в. снажан 1. **2** *жарі.* в.
 очаравајући 1. **3** в. велик 2. **4** в. си-
 ловит 1.

силеџија м (набусит, насилан, неотесан човек) хулиган, насилник, разбијач, напасник, напрасник, манијак, грубијан, сивоња, батинаш, махнитац, неотесанац, неотесанко, дивљац, сировина *фам.*, стрвина *фам.*, живина *фам.*, силос *жарі.*, звер *ексир.*, несुзддржљивац *рејі.* - уј. простак, дивљац

силина ж јачина, жестина, жустрина, енергичност, сила, помама, снажност, интензитет, силовитост, енергија, прштавост, срчаност, жустрост, вихор *фиі.* - уј. снага

силити несврш. прел. терати, при-сиљавати, приморавати, наметати, диктирати, наморавати, задавати, на-турати, заповедати, форсирати, товарити, октроирати, пртити, трапити, уваљивати *жарі.* - уј: наговарати, подговарати, наређивати, оптерећивати

силник м апсолутиста, деспот, тиранин, самодржац, диктатор, поробљивач, дахија, аутократа, властодржац, ага, самовољник, окрутник, страховладар, злостављач, самовладар, страх и трепет, олигарх, тлачилац, немилосрдник, батинаш *фиі.*, кабадахија *реі.*, тлачитељ *хрв.* - уј: крвник, мучитељ, насилник, силеџија *фам.*

силно прил. ① в. савршено 1. ② в. много

силовит прид. ① горопадан, подивљао, дивљи, жесток, неприпитомљив, разоран, незадржив, непокоран, страховит, разјарен, оштар, снажан, суманут, паклен, силан, неукротив, немиран, страشان, распуштен, обестан *фиі.*, олујан *фиі.*, пуstopашан *рејі.* - уј: јак, ужасан ② в. ћудљив ③ в. снажан 1.

силовитост ж ① плаховитост, грубост, грубијанство, окрутност, же-

стина, жучност, виоленџија, виолентност, насртљивост, незадрживост, горопадност - уј. насиље, ватреност ② в. суровост 1. ③ в. снага

сиљевина ж бот. (лат. *Peucedanum ostruthium*) *реі:* девесиље, црнобајка планинска, смудњац, броска

симболично прил. ① (које нешто симболише) симболички, сликовито, метафорички, алегоријски, фигуративно, пренесено ② (о количини нечега) в. мало

симпатизер м в. следбеник

симпатија ж ① в. привлачност 2. ② (особа према којој се има симпатија) *

симпатичност ж в. привлачност

симптом м в. синдром

симулант м в. в. преварант

синдикат м ▼ уј. удружење 1.

синдром м знак, предзнак, знамење, наговештај, показатељ, сигнал, индикација, индикатор, симптом, показивач, индиџија

синоним м истозначница, блискозначница, сузначница, сличнозначница, дублет *суж.*

синтетизовати сврш. прел. в. саставити

синтетичност ж в. методичност

синутити сврш. непрел. ① (о сунцу) синутити, изаћи, засјати, огранутити, појавити се, обасјати, блеснутити, заблеснутити, родити се *фиі.* ② (нагло се појавити у свести) пасти на памет, шунутити, дунутити, блеснутити, родити се *фиі.*

сипа ж зоол. (морски главоножа, лат. *Sepia officinalis*)

сипар ж *реі.* в. спруд

сирена ж труба (аутомобилска)

сиров прид. ① жив, пресан, некуван, непечен *суж.* ② *фиі.* в. простачки

сировина м ж *фам.* в. силеџија

сиромах м сиромашак, сиротиња, несрећник, убожник, мученик, очајник, проклетник, мизерија, невољник *реј.*, бескућник *суж.*, крпар *суж.*, голаћ *фам.*, гољо *реј.*, безгаћник *фам.*, божјак *арх.*, адраповац *арх.*, паупер *арх.* - уј: просјак, беспосличар, одрпанац, бескућник ▼ уј. сиромаштво

сиромашак м в. сиромах

сиромашан прид. сиротан, сиромашки, сирот, убог, бедан, јадан, мизеран, оскудан, просјачки, бездоман, бескућан, инокосан *реј.*, убошки *реј.*, прњав *реј.*, празнорук *реј.*, голотрб *фам.*, гологуз *фам.*, без пребијене паре *изр.*, без игде ичега *изр.*, као црквени миш *изр.*, потребит *арх.*, потребан *арх.*, небог *арх.* - уј. шворц *фам.*

сиромаштво с сиротиња, немаштина, беда, оскудица, беспарица, голотиња, несташица, дефицит, просјаштво, убогост, оскудност, скученост, убоштво, оскудевање, неимање, егзистенцијални минимум, сиротињство, неимаштина, бедност, сиромаштина, бедастоћа, немање, бокчија *реј.*, бесолица *реј.*, крухоборство *хрв. реј.* - уј: мука, сиромах

сиротиња ж ❶ в. сиромаштво ❷ в. сиромах ❸ (сиромашни слој људи) голотиња, бедници, убожници ❹ (сиромашна имовина) сиромаштина, убоштво, беда, црквица

сиротица ж паћеница, мученица, бедница, јадница, страдалница, патница, несретница, злосрећница, несрећница, невољница, злопатница, сиротанка, дугопатница, великомученица, мукотрпница, јада *реј.*

сисати несврш. прел. дудлати, дудлити, упијати, увлачити, дудати *фам.*, цуцлати *фам.*, цицати *геч.*

систем м ❶ организација, маши-

нерија, структура, систематичност, уређење, ред, склоп, мрежа, устројство, скуп, сплет, устројење, поставка, машина *фиј.*, апарат *фиј.*, сустав *хрв.*, суставност *хрв.*, усустављеност *хрв.* ❷ стил, схема, приступ, метода, поступак, начин, модалитет, правило, облик, методологија, план, пут, процедура, техника, средство, програм, пракса, слог *арх.* ▼ уј. колона, логика 1.

систематичан прид. в. аналитичан 2.

систематичност ж ❶ в. методичност ❷ в. систем 1.

ситан прид. ❶ минијатуран, неприметан, мали, неопазив, незнатан, незаметљив, мајушан, неразберив, неупадљив, сићушан, неуочљив, омален, микроскопски, умањен, смањен, малешан, мањушан, малечак, малашан, малацак, премален, стањен, портабл *фам.*, мини *фам.*, цепни *фам.*, малецки *фам.* ❷ в. слаб 2. ❸ в. слаб 3.

ситан пелен м бот. (лат. *Artemisia pontica*) *реј.*: банатски пелен, источни пелен, римски пелен, одсенац

ситнити несврш. прел. ❶ мрвити, дробити, уситњавати, крунити, рушити, туцати, сатирати ❷ (~ новац) уситњавати, разбијати

ситница¹ ж ❶ споредност, безначајност, небитност, глупост, тричарија, тричавост, којештарија, багатеља, ефемерност, ништа, драгулија, ништица, није ни спомена вредно, маленкост, играрија, сваштарија, мала ствар, мајчи кашаљ, маргиналија, ништавност, трица, боранија *фиј.*, попрд *реј.*, сића *жарј.* - уј. црквица ❷ појединост, детаљ, маленкост, потанкост, подробност, финеса, пијанса *фиј.* - уј. део

ситница² ж бот. (лат. *Herniaria gla-*

bra) *peī*: сипаница, килавица, јањче зеље, јарица, језеро-зрнатка, припутница, трава од киле, турска житница, турска трава

ситничав прид. (који превише обраћа пажњу на ситнице) детаљан, минуциозан, цепидлачки - *уй*: правилан, танан, солидан, исправан, потпун, стручан, тачан - *сл*: свестран, савестан

ситничавац м в. цепидлака 1.

ситничар м в. цепидлака 1.

ситничарија ж в. радња

ситничарница ж ▼ *уй*. радња

ситно прил. в. незнатно

ситњење с мрвљење, дробљење, уситњавање, круњење, руњење, туцање

ситуација ж прилика, позиција, околност, моменат, услови

сићушан прид. в. ситан 1.

сићушност ж в. неразвијеност

сјај м ❶ сјајност, светлост, блиставост ❷ *фиі.* в. лепота ❸ *фиі.* в. раскош

сјајан прид. ❶ в. бљештав ❷ в. одличан ❸ в. сладак ▼ *уй*. савршен 1., украшен

сјајно прил. в. савршено 1.

сјати несврш. непрел. в. сијати

сједињавање с припајање, анексија, интеграција, уједињење, спајање, стапање, фузија, сједињење, удруживање, здружење, удружење, уједињавање, здруживање, амалгамирање *фиі.*, срастање *фиі.*, амалгамација *фиі.*

сједињен прид. в. спојен

сједињење с в. сједињавање

скакавац м (инскет из рода равотрипалаца, лат. Saltatoria) *

скакаоница ж трамбулина, одскочница, трамбулин, одскочна даска

скакати несврш. непрел. поскакивати, ђипати, одбацивати се, одскакати
скакач м в. коњ

скала ж ❶ (низ величина вредности) в. критеријум 1. - *уй*. критеријум ❷ муз. лествица

скалабурити сврш. прел. збуцити, набуцити

скаламерија ж ❶ (компликовано или аматерски склепана направа) справа, направа, машина, механизам, апарат, шклопоција *фам.* - *уй*. крнтија, справа ❷ (збир таквих предмета) *

скаменити се сврш. прел. (осетити страх) в. уплашити се

скандал м инцидент, афера, неприлика, скандал, изгред, испад, драма, сензација, збрка, белај *фам.*, циркус *фам.*, хаос *фам.*, крш *жарі.* - *уй*: брука, занимљивост

скандалозан прид. ❶ в. простачки ❷ в. скаредан

скањивање с в. неодлучност 1.

скањивати се несврш. в. снебивати се

скапати сврш. непрел. в. умрети

скапирати сврш. прел. в. спознати

скарабеј м зоол. в. котрљан

скарамбеч м зоол. (лат. Cerambyx cerdo) хрстова стрзибуба

скаредан прид. ласциван, развратан, срамотан, опсцен, саблазан, раскалашан, вулгаран, скандалозан, грешан, похотан, разуздан, бесраман, нечистан, перверзан, саблажњив, бестидан, шокантан, запањујући, блудан, зазоран, негосподски, сраман, раскалшен, запрепашћујући, безочан, бешчедан, стидан *арх.*, увредљив *еуф.*

скаредност ж срамотност, бесрамност, бестидност, саблажњивост, дебелокоштво, бесраман чин, скарадност

скаска ж в. бајка

скврчити сврш. прел. в. увити 1.

скелет м в. костур 1. и 2.

скептицизам ж в. резервисаност

скептичан ж сумњичав, резервисан, неповерљив, суздржан, дистанциран - уй. пажљив, недруштвен

скептичност ж резервисаност, неверовање, сумња, сумњичавост, сумњање, опрез, опрезност, обазривост, дистанцираност, резерва, неповерљивост, ограда, суздржаност, суздржљивост, неверица, подозрење, скептицизам, двојба, затвореност, пажљивост, будност, смотреност, суспективност *рејџ*. - уй. брига 1.

скиптар м в. жезло

скиталац м в. скитница

скитало м в. скитница

скитање с тумарање, лутање, шарање, лолање, смуцање, базање, чергање, ландарање, скитарање, врзмање, вуцарање, скитња, ландрање, цуњање, потуцање, луњање, лутња, шврљање, клатарење, басање, ландање, пребијање по свету, вршљање, врлудање, крстарење, лаздекање *рејџ*, бандица *рејџ*, лангање *рејџ*, шалабазање *фам.*, лудња *арх.*, гурбет *арх. рејџ*. - сл: шетња, ходање

скитарало м в. скитница

скитарање с в. скитање

скитати несврш. непрел. (ходати бесциљно) лутати, базати, водати се, цуњати, потуцати се, врзмати се, блејати, крстарити, зијати, врлудати, зјакати, вршљати, ландарати, повлачити се, луњати, шеврдати, врдати, смуцати се, вуцарати се, ломити се, кривудати, шарати, зевати, шврљати, шетати, ићи без циља, базати, теглићи се, пребијати се, потезати се, ићи којекуда, кривуљати, шеткати се,

прометати се, тепати се *рејџ*, вескати се *рејџ*, вандровати *рејџ*, лангати *рејџ*, ландрати *рејџ*, ландати *рејџ*, тепсти се *рејџ*, баврљати *рејџ*, лолати се *рејџ*, лаздекасти *рејџ*, мотљати се *фам.*, луфтирати *фам.*, зујати *фам.*, шалабазати *фам.*, цурити *рејџ*, верати се *рејџ*, клатарити се *рејџ*, врсти се *рејџ*, трапати *рејџ*, ићи од немила до недрага *изр.* - уй: мувати се 1., беспосличити, кретати се, ђецати

скитач м в. скитница 1.

скитник м *рејџ*. в. скитница 1.

скитница м ж ❶ луталица, скитарало, скитничар, скиталац, тумарало, уличар, клошар, бескућник, цуњало, вагабунд, селилац, потуцало, уличњак, потуцач, авантуриста, мувало, скитало, скитач, потукач, бангало, луњало, басало, луталац, фукара, човек с улице, вечни путник - *фам.* клатарало, шалабазало - *фијџ*. номад, чергар, чергаш - *рејџ*. лангара, скитник, ходалница, ходач, бангалоз, левента, ветрењак, блатотеп, ландокур *йојџ*. - *арх.* трампер, клатеж, вагант - *рејџ*. јурук, потепух, ајван, вандрокаш, лонција, хахар, тепац, вандровац, гурбет, јалијаш, лангов - уй: беспосличар, просјак, мангуп - сл: бадавација, апаш, птица селица *фијџ*. ❷ в. пропалица 1.

скитничар м в. скитница

скитња ж в. скитање

скица ж ❶ узорак, шаблон, нацрт, схема, макета, образац, кроки, концепт, костур, план, скелет, модел, нацртак, сажетак, модус, предложак, калуп *фијџ*, анстракт *рејџ*. - уй: заклучак, ограда, оквир, грађа, цртица, узор ❷ в. слика 1.

скичати несврш. непрел. в. урлати

склад м ❶ хармонија, складност, равнотежа, сагласје, јединство, сло-

га, хармоничност, сугласје *хрв.* - уй. мир, ред ② договор, пристанак, споразум, слога, конгруенција, слагање, разумевање, погодба, хармоничност, сагласност, хармонија, допуштење, сарадња, нагодба, сложеност, ред и мир, намирење, складност, аккорд, пакт *фиј.*, конкордат *реј.*, угодба *реј.*, аранжман *реј.* антанта *суж.* - уй: пријатељство, уговор ① в. угодност 1. ④ в. сложеност 1.

складан прид. в. мршав 1.

складиште с ① лагер, стовариште, ремиза, магацин, спремиште, депо, магазин, пристаниште, гаража, комора, чувалиште, хангар, одлагалиште, возни парк, сместиште, похранилиште, слагалиште, румплцимер, spremnik *реј.*, магаза *фам.*, поклад *арх.*, колница *реј.*, репозиториј *реј.* ② в. хранионица ③ в. спремиште 1.

складност ж в. склад 1.

склањати несврш. прел. в. уклањати

склизак прид. в. клизав

склонити сврш. прел. ① в. померити ② в. сакрити

склонити се сврш. ① макнути се, померити се, мрдноути се, помакнути се, преместити се, мрдноути, уклони-ти се ② в. сакрити се

склониште с скровиште, уточиште, прибежиште, скривалиште, заклони-ште, убежиште, пристаниште *реј.*

склоност ж ① в. таленат ② в. воља 2. ③ привлачност 2. ④ в. навика 1.

склоп м ① в. спој 1. ② в. систем 1.

сконтати сврш. прел. фам. в. схватити

скончати сврш. непрел. в. умрети

скор м в. резултат

скорашњи прид. ① (који ће се уско-ро десити) скори, близак, недалек ② (који се скоро десило) недавни, ско-

ри, дојучерашњи, доскорашњи, нов, свеж - уй. садашњи

скори прид. в. скорашњи

скоро прил. ① близу, готово, отпри-лике, малтене, умало, безмало, зама-ло, чисто, за длаку, малне *арх.*, мало-не *реј.*, немало *реј.*, требало *арх.* ② недавно, малочас, тек, пре кратког времена, пре неки дан, мало пре, не-ки дан *фам.*, ту *фам.*, ономад *нар.*, нетом *арх.*

скоројевић м *йой.* в. каријериста

скоруп м в. кајмак

скраћеница ж грам. абривијација, кратица *хрв.*

скраћивање с подрезивање, пот-краћивање, краћење, резање, редук-ција, абривијација *стируч.*

скрб ж в. пажња 2.

скресати сврш. прел. фам. (свести на мању меру) умањити, редуцира-ти, редуковати, утањити, свести, сте-стати *фам.*, сасећи *фам.*, окреснути *жарј.*, преполовити *суж.*

скретање с ① (померање с главног пута) заокретање, странпучење, хва-тање кривине, заобилажење, обила-жење ② *фиј.* *фам.* (умна поремеће-ност) в. лудило ③ *фиј.* (избегавање теме) обилажење, колишанање, врда-ње, вађење, лавирање, изговарање, изврдавање, врдуцање, шеврдање, шарање, врлудање

скривати несврш. прел. (не допу-штати да се нешто види или приме-ти) в. крити

скривен прид. сакривен, прикривен, притајен, забашурен, тајни, скровит, затамљен, латентан, неприметан - уй. замишљен

скривеност ж в. мистика

скрити сврш. прел. (склонити од по-гледа и знања других) в. сакрити

скрити се сврш. *в.* сакрити се

скрнавити несврш. прел. ❶ *в.* срамотити ❷ *в.* исмевати ❸ *в.* уништавати

скрнављење с ❶ оскврнуће, бласфемија, хула, светогрђе, богохулство, безбожништво, хуљење, богохуљење, оскрнављење, профанација, сакрилегијум, обесвећење, светогрдност, безочна грдња, погрда, вређање, оскврњење, обезвређење, псовање, богогрђе, прљање *фиј.* ❷ *арх.* срамоћење

скровит прид. *в.* скривен

скроз прил. фам. листом, потпуно, сасвим, тотално, комплетно, одреда, из корена, из основа, из темеља, до краја, без остатка, у потпуности, у целости, дибидус, аметом *реј.*, посвема *реј.*, аметице *реј.*, аметимице *реј.*, скроз-наскроз *фам.*, стубоком *арх.*, навлас *арх.*, посве *хрв.*

скроман прид. ❶ *в.* слаб 2. ❷ *в.* непорочан 1. ❸ *в.* непретенциозан ▼ *уй.* недруштвен, срамежљив 1.

скрушеност ж *в.* кајање

скрхан прид. *ексјр. в.* слаб 1.

скрхати сврш. прел. *в.* сломити

скршив прид. *в.* ломљив

скршити сврш. прел. *в.* сломити

скужити сврш. прел. фам. *в.* схватити

скулпторство с *в.* вајарство

скуп¹ м ❶ (окупљање у циљу усаглашавања ставова) конгрес, заседање, састанак, расправа, већање, седница, претрес, дебата, конференција, договарање, окупљање, форум, сабор, разговор, скупштина, дискусија, пленум, семинар, усаглашавање, симпозијум, сесија, лонцање *реј.*, адет *реј.* *реј.*, конвенција *форм.*, збор *арх.*, веће *арх.*, окуп *реј.*, сабир *реј.*, до-мјенак *хрв.* - *уй:* слога, договор, уговор, гомила ❷ антологија, збирка,

колекција, зборник, хрестоматија, албум, компилација, аналекти *реј.*, флорилегијум *реј.* - *уй:* грађа, гомила, градиво ❸ *в.* систем 1.

скуп² прид. скупоцен, драгоцен, неприступачан, папрен *фиј.* - *уй:* редак, баснослован, вредан

скупина ж *в.* група 1., 2. и 3.

скупити сврш. прел. *в.* сакупити

скупљање с ❶ прикупљање, пабирчење, нагомилавање, гомилање, акумулација, концентрација, паљетковање *реј.* - *уй.* повећавање ❷ сужавање, стезање

скупљати несврш. прел. купити, прикупљати, пабирчити, таложити, палетковати, паљетковати *реј.*

скупљач м колекционар, убирач, набављач, аквизитер, купилац, прибављач, прикупљач, сабирач, колектор *реј.*

скупни прид. (који се односи на све) *в.* заједнички

скупоцен прид. ❶ *в.* скуп ❷ *в.* редак

скупоцено прил. *в.* прескупо

скупштина ж *в.* састанак 1.

скутер м веспа

скутоноша м *в.* улицица

скупчен прид. ❶ (о простору) тесан, збијен, узан, узак, сужен, ограничен, мале површине/ширине ❷ *фиј.* *в.* глуп

скуша ж зоол. (лат. *Scomber scombers*) врнут, шкомбра, голчић, шкомбар

слаб прид. ❶ безвољан, изнемогао, утучен, равнодушан, депресиван, снужден, летаргичан, тмуран, индолентан, апатичан, нерасположен, индиферентан, сломљен, хладан, безизражајан, безбојан, туробан, небрижан, млитав, клонуо, атоничан, покуњен, неспокојан, беживотан, беспомоћан, слаб, учмао, нехајан, анкси-

озан, обузет мртвилком, флегматичан, бесполетан, без живости, устајао, натурурен, опуштен, неживотан, неосетан, чамотан, отупео, меланхоличан, сив, малодушан, обамро, баровит *фиї.*, анемичан *фиї.*, туп *фиї.*, запарложен *фиї.*, погружен *реї.*, шоњав *фам.*, сатрвен *ексїр.*, скрхан *ексїр.*, чаман *реї.* - уї: досадан, уморан ② лош, ништаван, занемарив, осредњи, уобичајен, баналан, обичан, траљав, скроман, безвредан, тричав, неуверљив, просечан, тривијалан, безличан, безначајан, ненадахнут, ситан, петпарачки, једнолик, ништа нарочито, неимагинативан, некреативан, шака јада, никакав, средњи, без вредности, безвезан, средње жалостан, ништа посебно, празан *фиї.*, глуп *фиї.*, јефтин *фиї.*, јадан *фиї.*, шупаљ *фиї.*, кукаван *нар.* ③ сув, беспомоћан, гецав, ситан, нејак, немоћан, слабомоћан, усукан, сувоњав, слабашан, танушан, шоњав, танан, кржљав, мекушан, трошан - уї: танак, мршав, фин ④ в. сувоњав 1.

слабашан прид. в. слаб 3.

слабашност ж в. болећивост

слабити несврш. непрел. ① (губити јачину, интензитет) ослабљивати, попуштати, пролазити, стишавати се, опадати, сплашњавати, умањивати се, јењавати, лабавити ② (губити на тежини) мршавити - уї. смршати

слабић м млакоња, шоња, млитавац, килавац, јада, мекушац, тетка *фам.*, шмокљан *фам.*, млитоња *реї.* - уї. безвезњак, кукавица 2., папучар

слабо прил. неквалитетно, лабаво, лоше, траљаво, лаички, нестручно, невешто, бедно, јадно, нестручњачки, почетнички, шарлатански, климаво, незналачки, неприкладно, некомпетентно, тричаво, непрофесионално,

мизерно, неизвежбано, недовољно, никакво, без стручности, неквалификовано, млако, мршаво, аматерски, непотковано, рђаво, аматорски *реї.*, дилетантски *фам.*, фушерски *жарї.*

слабокрван прид. в. малокрван

слабокрвност ж в. малокрвност

слабомоћан прид. в. слаб 3.

слабост ж ① порок, порочност, неумереност, лоша навика, лоша страна, слабо место ② в. болећивост ③ в. недостатак 1. ④ в. неразвијеност

слабоуман прид. в. глуп

слабуњавост ж в. болећивост

слава ж ▼ уї. репутација

славан прид. истакнут, чувен, познат, признат, поштован, популаран, примеран, проминентан, угледан, важан, на гласу, значајан, реномиран, виђен, прослављен, уважен, цењен, успешан, знаменит, издвојен, престижан, велик, битан, еминентан, запажан, фамозан, гласовит, гласит, општепознат, главит, култни, заслужан, оглашен, знатан, видан, биран, врстан, општепризнат, вајни, бесмртан *фиї.*, коца *реї.*, дичан *ексїр.*, изниман *хрв.* - уї: достојанствен, отмен, изузетан, одличан

славина ж чесма, пипа, шпина *реї.*, пипац *реї.*, бурма *реї.*

славити несврш. сврш. непрел. ① несврш. (свечано) обележавати, цељебрирати *реї.* - уї. забављати се ② сврш. в. победити

славље с прослава, прослављање, банкет, свечаност, пир, гозба, пировање, слављење, шенлучење, вечеринка, светковина, светковање, гозбина, рецепција *реї.*, комерс *реї.*, банкина *реї.*, теферич *реї.*, крканлук *фам.* - уї: забава, лумперај, банчење, весеље, коктел 2.

слављење с ❶ в. славље ❷ в. страхопоштовање

славољубив прид. в. амбициозан
славољубље с похлепа, честољубље, амбиција, тенденција, апетит, претенциозност, чежња, склоност, страст, каријеризам, нишан, хтење, претензија, воља за успехом, апетит за успехом, глад *фиї.*, славохлепље *хрв.*, честохлепље *хрв.*

славуј м зоол.(птица певачица из породице дроздова, лат. *Erythacus luscinia*) *

слагање с ❶ договор, склад, споразум, слога, конгруенција, пристанак, разумевање, погодба, хармоничност, сагласност, хармонија, допуштење, сарадња, нагодба, сложеност, ред и мир, намирење, складност, акорд, пакт *фиї.*, конкордат *реї.*, угодба *реї.*, аранжман *реї.* антанта *суж.*, - уй: пријатељство, уговор ❷ в. релација 1. ❸ в. сложеност 1.

слагати сврш. прел. ❶ (рећи неистину, лаж) измислити, обманути, претерати *еуф.*, окитити *еуф.* ❷ в. преварити

сладак прид. ❶ (који има укус шећера, меда) * ❷ *фиї.* леп, красан, допадљив, наочит, примамљив, заносан, божанствен, бајковит, нестваран, изврстан, згодан, чаробан, привлачан, чудесан, диван, блистав, цакан, фин, замаман, стасит, елегантан, љубак, омамљив, узвишени, допадљив, ваљив, прекрасан, очаравајући, божански, сјајан, прелеп, магнетичан, хипнотичан, меден, неодољив, небески, предиван, атрактиван, бајан, савршен, кићен, дражестан, фантастичан, мамљив, бајослован, блештав, особит, величанствен, стилски, феш *реї.*, као са слике, луткаст, леполик, красотан, невероватан, као дијамант, алем, бај, чаран, раскошан, екс-

клузиван, чудесно леп, дивотан, васељенски, лепушкаст, ањеоски, небесни, пресладак, дијамантски, одушевљавајући, наочит, рајски, задивљујући, као из сна, убав, замамљив, рафиниран, грациозан, мио, велелепан, вишњи, кицошки *фам. арх.*, гиздав *арх.*, миловидан *реї.*, изгледан *реї.*, милолик *арх.*, зоран *реї.*, уписан *реї.*, страшан *фам.*, великолепан *реї.*, гледан *реї.*, шик *нејром. фам.*, дојмљив *хрв.* - уй: добар, отмен - сл: узбудљив, провокативан

сладокусац м гурман, гурманин, сладокусник, хедониста, слаткоједа *реї.* - уй. изјелица

сладострасник м в. похотљивац
сладостраст ж ❶ в. еротика ❷ в. похота

сладострастан прид. в. развратан 3.
сладострашће с ❶ в. еротика ❷ в. похота

сламка ж цевчица, сламчица

сламчица ж в. сламка

сланина ж панцета, потрбушина, сало, ларад *реї.*, панчета *реї.*, бекон *арх.*

сланић м бот. рег. в. наут

слање с одашиљање, отпрема, одвоз, превоз, експедиција

слати с ❶ (упућивати неког с неким циљем, поруком) упућивати, усмеравати, одашиљати ❷ в. (отпремати неког да се уручи) одашиљати, отпремати, отправљати, експедитовати, адресирати, превозити *суж.*

слатка папрат ж бот. (лат. *Polypodium vulgare*) *реї.* ослад, сладић, благ-папрат, дубња папрат, дубова зеленица, капљачак, лезибаба, мали прапрот, папрац, папрача, сладачак, слатка бујад, сладовец, слатка попрат, тужна трава, тужни корен

слатки корен м бот. (лат. *Glycyrrhiza glabra*) *реї.* сладић, слатко дрвце, слат-

ко биље, госпоино биље, глићирица

слаткиш м посланица, десерт, за-
слава, колач, заслађење, сластица,
латко, шећерлема, прислалак *реџ*.

слаткоречив прид. ❶ (говорнич-
ки спретан) елоквентан, говорљив,
зборит, благоглагољив, красноречив,
лепоречив, милоречив, златоуст, бр-
зорек *арх.*, краснорек *арх.*, благорек
арх. ❷ ласкав, улизички, послушан,
улагивачки, увлакачки, послушнич-
ки, покорнички, слугански, понизан,
покоран, штреберски, посиљнички -
арх. мамелучки, вазалски, мандарин-
ски, кумординарски, церберски

слачица бела ж бот. (лат. *Sinapis al-
ba*) *реџ*: бела горјушица, бела горуши-
ца, бели женоф, горушица, горчица,
муштарда, сенф, сладчица, слачица

слачица црна ж бот. (лат. *Brassica
nigra*) *реџ*: муштарда, сенф, ардаљ, го-
рушица, огњица, муштарда, муштар,
хардан

следбеник м поклоник, приста-
лица, заговорник, гласноговорник,
симпатизер, љубитељ, приврженик,
заступник, епигон, заштитник, по-
борник, присташа, бранилац, заго-
варач, експонент, заговаратељ, подр-
жаватељ, подржавач, носилац, бра-
нитељ, стегоноша *фиј.*, навијач *фиј.*,
барјактар *фиј.*, заставник *фиј.*, апо-
логета *фиј.*, фан *фам.*

следити несврш. прел. в. пратити

следствен прид. (који има смисла)
в. смислен

слеђ м зоол. в. харинга

слез бели м бот. (лат. *Althaea offi-
cinalis*) *реџ*: питоми слез, слезовина,
шљез, слиз, белодун, ђиљ, лиња

слез црни м бот. (лат. *Malva silve-
stris*) *реџ*: велика слезовача, велики
слез, велики шљез, гушћерњак, дивја
шкура, дивји папел, дивји слез, дивји

слезеновц, довји папел, клобцицовје,
планински слиз, слијез, слџез, слџез,
срчни клобук, ћурећа трава, црни
слџез, црни шљез

сленг м в. жаргон

слепо миш м зоол. в. шишмиш

слепић м ❶ зоол. в. блавор ❷ *жарј.*
в. ћорсокак 1.

сливен прид. в. повезан

слик м в. рима

слика ж ❶ снимак, скица *суж.*, сли-
ца *жарј.*, ведута *реџ*. - *суж.*: илу-
страција, цртеж, пејзаж, портрет
❷ в. представа 3.

сликар м ❶ (уметник који слика)
стваралац, ликовњак *фам.*, мазало
фам., личилац *реџ*. ❷ (лош ~) мазало,
мрљало - уј. уметник, творац

сликовит прид. симболички, сим-
боличан, метафоричан, алегоријски,
фигуративан, пренесен

слинав прид. балав, замазан, слузав,
шмрклив *хрв.*

слинавити несврш. непрел. балавити,
балити, слинити, испуштати слине

слинити несврш. непрел. ❶ в. лупе-
тати ❷ в. слинавити

слистити сврш. прел. ❶ *фам.* в. по-
пити ❷ *фам.* в. руинирати ❸ *фам.* в.
појести 1.

сличан прид. (који личи, наликује)
подударан, сродан, близак, истовр-
стан, упоредив, одговарајући, сразме-
ран, доличан, корелативан, подобан

сличност ж наликовање, аналогија,
блискост, личење, сродност, истовр-
сност, упоредивост - уј. веза, повеза-
ност, истоветност

слобода ж ❶ самосталност, ауто-
номија, независност, самостојност,
самосвојност, одвојеност, суверени-
тет, одељеност, сувереност, самоу-
прављање, засебност, аутономност,

инокосност, ваздух *фиї.*, луфт *фам.*, неовисност *хрв.* ❷ *фиї.* в. храброст

слободан прид. ❶ аутономан, самосталан, независан, самосвојан, непотчињен, суверен, неспутан, неподређен, неусловљен, самоуправни ❷ (о месту) в. упражњен

слободоуман прид. в. прогресиван

слово с ❶ (писмени знак) писмено *арх.* ❷ в. говор 1.

слога ж в. склад 1.

сложен прид. ❶ компликован, замршен, деликатан, запетљан, захтеван, тежак, збркан, проблематичан, шкакљив, осетљив, комплексан, незгодан, суптилан, побркан, слојевит, закукуљен *фам.*, замумуљен *фам.*, завојит *рејџ.*, закучаст *рејџ.* - уј. вишесмислен, неразумљив ❷ в. вишеструк 2.

сложеност ж в. компликација - уј. различитост

сложити сврш. прел. в. упаковати

сложити се сврш. ❶ (дати приста-нак) допустити, дозволити, одобрити, пристати, аминовати, прихватити, пустити, дати слободу, благословити, изаћи у сусрет, дати, аминати *рејџ.* ❷ (изразити слагање с неким) споразумети се, договорити се

сложеност ж ❶ поклапање, јединственост, сагласност, слагање, подударност, склад, усаглашеност, разумевање, конкорданција, подударање, сразмерност, слога, складност, сугласност *хрв.*, сукладност *хрв.* - сл: солидарност, споразумност ❷ в. склад 1.

слојевит прид. в. вишеструк 2.

слом м пропаст, крах, губитак, дебакл, слом, неуспех, назадак, распад, фијаско, изгубљена битка, подбачај, пад, проклетиња, хаварија, руина, лош резултат, назадовање, несрећа,

проклетство, бродолом *фиї.*, неман *фиї.*, провалија *фиї.*, низбрдица *фиї.*, гроб *фиї.*, ископ *рејџ.*, расап *рејџ.*, растеп *рејџ.*, срозавање *фам.* - уј: пораз, трагедија, банкрот

сломити сврш. прел. ❶ поломити, разбити, слупати, скршити, скрхати, изломити, смрскати, спљескати, пребити, покршити *рејџ.* ❷ *фиї.* в. победити ❸ *фам.* в. пребити 1. ❹ *фиї.* (учинити неког потиштеним) утући, скршити, потиштити, исцрпсти, са-трпти

сломљен прид. ❶ разбијен, поло-мљен, слупан, скршен, изломљен, скрхан, смрсан, разлупан ❷ *фам.* в. побеђен ❸ *фиї.* в. утучен

слон м зоол. (лат. Proboscidea) елефант, фил - суж: индијски слон (лат. Elephas maximus), афрички слон (лат. Laxodonta africana)

слоновача ж слонова кост, вилдиш *рејџ.*, ебур *арх.*, бјелокост *хрв.*

слуга м ж ❶ м лакеј, батлер, послуга, собар, чуваркућа, дворилац, пазикућа, поданик, подређени, служитељ, скутоноша, подворник, тевабија, покућар, лакај, послужник, надзорник послуге, понизник, покорник, униформисан слуга, подворитељ, послушник, дворјаник, момак, кућни момак, ушјер *рејџ.*, коморник *рејџ.*, слуган *рејџ.*, ленственик *рејџ.*, измећар *рејџ.*, детић *рејџ.*, сужањ *рејџ.*, потрчкало *фам.*, потрчко *фам.*, трчка-рало *фам.*, потркало *фам.*, послужи-тељ *форм.*, клетвеник *арх.*, камердинер *арх.*, посиљни *арх.* *рејџ.*, вазал *арх.*, васал *арх.* *рејџ.*, калфа *арх.*, цербер *арх.* *рејџ.*, кумординар *рејџ.* - уј: роб, плаћеник, служавка - сл: коњушар, секретар, до-мар ❷ робиња, роб, послушник, су-жањ, подјармљеник, потлаченик, обес-прављеник *форм.*, узник *рејџ.* одалиска *арх.* суж. ❸ в. статиста 2.

служавка ж слушкиња, дворкиња, жена, послужавка, кућна помоћница, девојка, подворница, потркуша, бединерка, послушкиња, службеница *реј.*, бединерица *реј.* - уй. спремачица

служба ж ❶ звање, вокација, професија, посао, струка, запослење, ангажованост, положај, занимање, позив, активност, бизнис, намештење, дужност, задужење, радни однос, позвање, упослење, послање *фиј.*, мисија *фиј.*, задатак *фиј.*, ђоб *жарј.*, шљака *жарј.* ❷ в. секретаријат

службеник м запослени, радник, делатник, намештеник, трудбеник, запосленик *реј.* - суж. чиновник, евидентичар, референт, административни службеник, бележник, већник, марник *арх.*, конзулент *реј.*, послопримац *реј.*, дужносник *реј.*, алдерман *реј.*, посленик *реј.*, конзилијар *реј.*, записничар

служити се несврш. ❶ оперисати, употребљавати, управљати, руководити, руковати, баратати, маневрисати, поступати, газдовати, манипулисати, водити, деловати, владати (нечим), разумети се (у нешто), господарити *фиј.*, крмарити *фиј.*, кормиларити *фиј.* - сл. умети, знати ❷ в. употребљавати

слутити несврш. прел. осећати, предосећати, наслућивати, нагађати, претпостављати, мирисати, разабити, сумњати

слутња ж ❶ в. претпоставка ❷ в. предосећај

случај м ❶ коинциденција, случајност, сплет околности ❷ в. догађај

случајан прид. инстинктиван, механички, несвестан, ненамеран, шаблонски, рефлексан, невољан, спонтан, непромишљен, импулсиван,

непланиран, природан, махиалан, несрчан, неконтролисан, несмишљен, природен, аутоматски, ненамераван, инхерентан, нехотимичан, ненаучен, интуитиван, против властите воље, нехотичан

случајно прил. в. можда

случајност ж случај, коинциденција

слушаоница ж в. учионица

слушати несврш. прел. ❶ (примати слухом) хватати (звук) ❷ (присуствовати предавању) похађати ❸ (бити послушан) * - уй. поштовати

слушкиња ж в. служавка

смазати сврш. прел. фам. в. појести 1.

смак ж катаклизма, катастрофа, пропаст, трагедија, страхаота, апокалипса *фиј.* - уй: несрећа, слом, невоља

смакнути сврш. прел. ❶ в. одбацити ❷ в. убити

смакнуће с в. убиство

смандрљати сврш. прел. (нешто овлаш, лоше урадити) одратити, отаљати, смуљати, збрљати, забрљати, склепати, смућкати, спетљати, спрчкати, исфушерисати *жарј.*

смањен прид. в. ситан 1.

смањење с (~ неке количине) губљење, губитак, слабљење, нестајање, умањење, снижавање, смањивање, девалвација *фиј.*, сплашњавање *фам.*

смањити сврш. прел. ❶ (учинити нешто мањим) умањити, умалити *реј.* ❷ (~ јачину, интензитет) стишати, утишати, опасти, спласнути, умањити, попустити, јењати ❸ (свести на мању меру) свести, умањити, утањити, редуцирати, редуковати, скресати *фам.*, сасећи *фам.*, стестати *фам.*, окреснути *жарј.*, окресати *жарј.*, преполовити *суж.*

смарати несврш. прел. фам. в. досађивати 2.

смарач м фам. в. досадњаковић

сматрати несврш. прел. (имати мишљење) мислити, држати, веровати, бити мишљења, бити убеђен - уй. размишљати

смежуран прид. в. наборан

смејурија ж ❶ в. глупост 1. ❷ фам. в. враголија

смекшати сврш. прел. (постати мекши) омекшати, размекшати, опустити

смелост ж храброст, јунаштво, одважност, херојство, срчаност, кураж, неустрашивост, одлучност, хероизам, вратоломност, опевано јунаштво, непоколебљивост, витештво, присутност духа, смионост хрв. - уй: борбеност, одлучност

смео прид. храбар, неустрашив, одважан, борбен, куражан, јуначки, срчан, херојски, јуначан, безазоран, ратоборан, нестрашљив, жесток, издржљив, непопустљив, врли, непоколебљив, вирилан, јуришни *фиј.*, лавовски *фиј.*, љут *фиј.*, дрзак *фиј.*, бојован *реј.*, бојовит *реј.*, слободан *фиј.*, кочоперан *фам.*, дели *арх.*, лављег срца *изр.* - уй: мушки *фиј.*, насила, витешки

смер м ❶ *реј.* в. стремљење ❷ в. правац ▼ уй. траса

смеран прид. в. благ

смерати несврш. прел. в. намеравати

смерност ж ❶ в. морал ❷ в. поштење 1.

сместити сврш. прел. подвалити, потурити, протурити, наместити, подметнути, прогурати - уй. преварити

сместити сврш. прел. ❶ в. ставити 1. ❷ в. омогућити ❸ в. лажирати ❹ в. подметнути

сместити се сврш. ❶ (наћи себи

простор за становање) настанити се, наћи смештај, скрасити се *фам.* ❷ (заузети удобан положај) наместити се, раширити се, раскомотити се, прострети се, извалити се *фам.*, изврндупечити се *жарј.*

сместиште м в. складиште 1.

сметати несврш. прел. ❶ (некоме правити сметње) ометати, бунити, збуњивати, саплитати *фиј.* - уй. досађивати, узнемиравати ❷ (наносити штету, погоршавати стање) шкодити, штетити, оштећивати

сметен прид. ❶ в. смотан ❷ в. збуњен ▼ уй. непромишљен 1.

сметено прил. бесциљно, пометено, сумануто, бесмислено, тамо-амо *изр.*, горе-доле *изр.*, овамо-онамо *изр.*, амо-тамо *изр.*, сад овде сад онде *изр.*, на све стране *изр.*, као мува без главе *изр.*, без циља, сулудо, тамо-вамо *изр.*, смушено, лево-десно *изр.*, безглаво, те овамо те онамо *изр.*

сметеност ж ❶ збуњеност, конфузност, смушеност, растресеност, смућеност, смушењаштво, изгубљеност, запетљаност, збрканост, помутња, смутња, пометња, пртљавост, заузланост ❷ в. пометеност

сметењак м фам. в. трапавко

сметња ж тешкоћа, препрека, баријера, блокада, хендикеп, ограничење, спречавање, потешкоћа, запречивање, заустављање, кочење, чвор *фиј.*, кочница *фиј.*, ћорсокак *фиј.*, квака *фам.* - претња, непријатност

смеће с ђубре, отпад, поган, нечист - уй. прљавштина

смех м смејање, церекање, церење - уй. кикот, осмех

смешан прид. ❶ анегдотичан, шалљив, духовит, забаван, комичан, ларкдијашки, анегдотски, искричав, хумористички, анегдоталан, хумо-

ристичан, хуморан, необичан *фиї.*, откачен *фам.*, шашав *фам.*, вицкаст *фам.*, крвав *фам.*, редикулозан *форм.* ② *в.* небулозан

смештај *м в.* боравак

смиловати се сврш. *в.* помиловати
смиље *с бот.* (лат. *Helichrysum arparium*) *реї:* смиљ, цмиље, жуто смиље, златноцвита трава, знељек, лашка камилица, марјетица, снељек

смирај *м в.* сумрак

смирен прид. *миран*, безбрижан, спокојан, лежеран, без бриге, комотан, опуштен *фам.*, кул *жарї.* - *уй.* срећан, равнодушан

смирено прил. (на смирен начин) *в.* мирно

смиреност *ж* мирноћа, безбрижност, спокој, спокојност, лежерност, опуштеност *фам.*, кулирање *жарї.* *нейром.* - *уй.* срећан, равнодушан

смирити сврш. прел. (учинити да неко буде миран) умирити, обуздати, укротити, уздати, зауларити *рейї.*

смирити се сврш. (довести се у стање мира, најчешће после неког стреса или шока) умирити се, издувати се, охладити се, прибрати се, сабрати се, средити се, сталожити се, уравнотежити се, опустити се, искулирати *жарї.*

смисао *м* (главно у нечему) суштина, бит, поента, резон, сврха, циљ, значење, значај, садржај, есенција, битност, логика, душа *фиї.*, поанта *хрв.*

смисаоност *ж в.* методичност

смислен прид. (који има смисла) разуман, сувисао, разборит, разложен, уман, разложен, следствен, логички, здраворазумски, повезан, рационалан, оправдан - *уй.* одређен, јасан

смислити сврш. прел. ① *в.* измислити 2. ② *в.* снаћи се 1.

смицалица *ж* ① *в.* трик 1. ② *в.* сплетка 1.

смишљати несврш. прел. (стварати нешто ново) измишљати, осмишљавати, проналазити, откривати, изналазити, изумљивати

смишљен прид. *в.* прорачунат

смождити сврш. прел. ① *в.* згњечити ② *в.* здробити ③ *фиї.* *в.* пребити

смокварица *ж* зоол. *в.* волић

смола *ж* катран

смотан прид. *фам.* трапав, неспретан, несналажљив, незграпан, сметен, запетљан, спетљан, медведаст, неокретан, шепртљав, слоновски, сплетен, туњав, невешт, с две леве руке/ноге, укошен, тешке руке, лоших рефлекса, бенаст, шепртљаст, неспретан у послу, успорен, без главе и репа, неумешан, смотан као сајла, изгубљен, као слон у стакларској радњи, као мува без главе, смушен, заузлан *фиї.* *реї.*, дрвен *фиї.*, завезан *фиї.*, везан *фиї.*, пртљав *реї.*, бангав *фам.*, трунтав *фам.*, слонаст *фам.*, сапет *рейї.*, врљав *йої.* *реї.* - *уй:* млитав, укочен, неискусан, збуњен, неспособан, шоњав *йої.* - *сл:* незналица, блентав, спор, леви *фам.*, недоучен, килав *фам.*, невичан

смотрен прид. *в.* пажљив 2.

смрад *м* задах, заударане, запах, воњ, смрдеж, непријатан мирис, кокија *реї.*, базд *фам.*, миомирис *еуф.*, арома *еуф.*

смрадан прид. *в.* смрдљив

смрачити сврш. прел. *в.* зацрнити

смрвити сврш. прел. ① *в.* пребити ② *в.* руинирати

смрдети несврш. непрел. воњати, заударати, баздети, запахњивати, задишати, запухњивати, пахнути, ширити воњ, непријатно мирисати, смради-

ти, вришчати *реї*, чути се *реї*, осећа-
ти се *фам.*, кандисати *жарї*, кандела-
ти *жарї*, дисовати *жарї*.

смрдибуба ж зоол. (лат. *Pentatome baccarum*) смрдљиви мартин

смрдљив прид. усмрђен, воњав,
баздљив, смрадан, воњевит, гнусан,
убаздео, вонљив, воњеван, као куга,
као твор, воњив, прчевит *реї*, узври-
шчао *реї*. - уй: одвратан, гадан, уста-
јао, бедан

смрдљива коприва ж бот. (лат. *Galeopsis dubia*) *реї*: мртва коприва,
конопљенка, зебрат

смрека ж бот. в. клека

смркну прид. безвољан, туробан,
тмуран, суморан, натмурен, нераспо-
ложен, снужден, утучен, мрзовољан,
учмао, апатичан, сломљен, клонуо,
покуњен, депресиван, депримиран,
летаргичан, меланхоличан, невесео,
мргодан, зловољан, намрштен, кисео,
потшттен, дешператан, погружен
реї, шоњав *фам.*, сатрвен *ексїр.*, скр-
хан *ексїр.*, чаман *реї*. - уй: досадан,
уморан, бесан

смркнуто ж (лоше расположење)
в. снуженост

смрскати сврш. прел. в. руинирати

смрт ж ❶ онај свет, ништавило, за-
гробни живот, вечни сан, тамни ви-
лајет, вечни мрак, мрак *фиї*, вечна
ловишта *изр.* ❷ свршетак, издисај,
умирање, скончање, суђени час, са-
мртни час, судњи дан, конач *фиї*, од-
лазак *фиї*, крај *фиї*, нестајање *фиї*,
еџел *реї*. ❸ *фиї*. в. свршетак 1.

смртник м в. човек

смртоносан прид. в. фаталан

смршати сврш. непрел. (изгубити на
тежини) омршавети, ослабити, смр-
шавети, утањити, усукати се *фам.*,
осушити се *фам.*, ушилиити се *фам.*,

ушпицити се *фам.*

смућ м зоол. (лат. *Lucioperca sandra*)
шиљ, фогош

сму м зоол. ❶ (лат. *Elaphe quatuorli-
neata*) кравосац, кравосас ❷ (лат. *Co-
ronella*) смукуља

смуљати сврш. прел. (нешто овлаш,
лоше урадити) в. смандрљати

смутити сврш. прел. ❶ . промешати,
измешати, замутити, измутити, раз-
мутити, промутити, процарати *фам.*,
скалабурити *реї*. ❷ в. спремити 1. ❸
в. збунити

смутљивац м в. сплеткарош 1.

смутња ж в. смушеност 1.

смућеност ж в. смушеност 1.

смуцање с в. скитање

смуцати се несврш. в. скитати

смушен прид. в. неповезан 1.

смушеност ж ❶ збуњеност, конфу-
зност, сметеност, растресеност, сму-
ћеност, смушењаштво, изгубљеност,
запетљаност, збрканост, помутња,
помућеност, смутња, пометња, пр-
тљавост, заузланост ❷ в. невештост

снабдети се сврш. опскрбити се,
обезбедити се, осигурати се, збрину-
ти се, набавити, прибавити - уй. ку-
пити¹ 1., набавити 1.

снага ж јачина, виталност, живост,
бодрост, бодрина, крепкост, крепост,
жустрина, чилост, елан, енергичност,
сила, динамика, сила, снажност,
живахност, интензитет, разиграност,
силовитост, моћ, енергија, активност,
акција, јакост, прштавост, срчаност,
вољност, крепкоћа, жустрост, воља,
полет, темпераментност, зор *реї*, ја-
кленост *реї*, вигор *арх. реї*. - уй:
марљивост, ватреност, окретност,
чврстина - сл: покретљивост, бо-
дрост, брзина, хитрина, вркастост,
заинтересованост, лакоћа

снагатор м атлета, Херкул, Херкулес, разбијач *фам.*, билдер *фам.*, силовина *фам.*, коњина *йої*.

снажан прид. ❶ жесток, јак, моћан, гороломан, горостасан, развијен, висок, кременит, натчовечански, једар, бодар, надљудски, силовит, велик, напредан, незауостављив, силан, не-саломљив, плећат, очеличен, оштар, стасит, робустан, мускулозан, мишићав, бујан *фиї.*, набилдован *фам.*, акутан *реї.*, дречан *реї.*, ковински *реї.*, херкулски *реї.* - уї: чврст, јаван, кршан, дивљи, чио, тежак, крупан ❷ в. темпераментан 1. ❸ в. звучан 1. ❹ в. силовит 1. ❺ в. изразит

снажити несврш. прел. в. разгаљивати

снажност ж в. снага

снаја ж ❶ снаха, снајка ❷ *фам. в.* невеста ❸ *жарї. в.* девојка 1.

сналажљив прид. ❶ вешт, спретан, вичан, верзиран, умешан, окретан, стручан, способан, професионалан, испрактикован, усавршен, извежбан, дорастао, извештен, истрениран, мајсториски, уходан, обучен, квалификован, довитљив, досетљив, зналачки, увежбан, упућен, виртуозан, рутинаран, лакорук, прекаљен, кадар, промућуран, чиграст, видраст *фам.*, виспрен *реї.* - уї: брз, еластичан, проверен, надарен, гибак - сл: навикнут, учинковит, упознат, хитар, искусан ❷ в. прилагодљив

сналажљивац м довитљивац, комбинатор, тактичар, видра *фиї.*, добар играч *жарї.*, пливач *жарї.* - уї. предређац, дипломата 2.

сналажљивост ж ❶ (особина оног који је сналажљив) спретност, вичност, окретност, извежбаност, уходаност, обученост, квалификифваност, довитљивост, увежбаност, прека-

љеност - таленат, знање, памет ❷ в. прилагодљивост

снаћи се сврш. ❶ *рефл.* домислити се, досетити се, омислити, смислити, измудрити, сетити се, извентати, искористити гужву, скројити *фиї.* ❷ *їрел.* оријентисати се, одредити положај

снебивати се несврш. устезати се, уздржавати се, стидети се, либити се, суздржавати се, зазирати, скањивати се, презати, оклевати, устручавати се, вајкати се *арх.*, лецати се *реї.* - уї. бојати се, степити

снебивљив прид. в. срамежљив 1.

сневати несврш. прел. в. сањати 1.

снежити несврш. непрел. в. вејати

снен прид. в. сањив

снижење с попуст, распродаја, акција

снимак м ❶ фотографија, слика, фотка *фам.* ❷ в. слика 1.

сноб м (онај који изиграва отменост) помодар

снобовски прид. в. уображен 1.

сновид м в. сен

сновиђење с в. привиђење

сноп м ❶ стог, свежањ, навиљак, завежљај, пласт, замотуљак, бала, завијутак, смотак, бабура *реї.*, багља *реї.*, време *реї.*, дењак *реї.* ❷ зрак, сноп светлости, млаз, луч *арх.*, луча *арх.*, зрака *хрв.*

сношај м в. секс

сношљивост ж в. трпељивост

снужден прид. безвољан, туробан, тмуран, суморан, натмурен, нерасположен, смркнут, утучен, мрзовољан, учмао, апатичан, сломљен, клонуо, покуњен, депресиван, депримиран, летаргичан, меланхоличан, невесео, мргодан, зловољан, намрштен, кисео, потиштен, дешператан, погружен *реї.*, шоњав *фам.*, сатрвен *експїр.*, скр-

хан *ексир.*, чаман *реџ.* - уџ: досадан, уморан, бесан

снужденост ж (лоше расположење) нерасположење, мрзовоља, потиште-ност, суморност, меланхолија, депре-сивност, депресија, апатичаност, без-вољност, анксиозност, малодушност, апатија, депримираност, индиспо-нираност, равнодушност, покуње-ност, мргодност, зловоља, невољност, тмурност, мрклина, летаргија, индо-лентност, индоленција, клонулост, клонуће, натмуреност, инертност, индиферентност, отупелост, инерци-ја, раздражљивост, флегматичност, неосетљивост, песимизам, утученост, зловољностапатичност, атонија, смрк-нутост, мрачност, клонулост духом, тегобност, намргођеност, туробност, мртвило, невесеље, намрштеност, ми-зерност, лоша/зла воља, сломљеност, беживотност, покислост, учмалост, тупост, тегоба у души, бедак *фам.*, киселост *фџ.*, мркост *реџ.*, абулија *реџ.*, празнина *фџ.*, млохавост *фџ.*, хладноћа *фџ.*, погруженост *реџ.*, гри-жљивост *реџ.*, безвоља *фам.*, дерт *џесн.*, сплин *реџ.*, нујност *хрв.* - уџ: туга, умор, брига, nelaгода, незнађе, слабост, незадовољство, малаксалост, мука, измученост, беда, агонија

соб м зоол. в. ирвас

соба ж просторија, одаја *фам.*

собар м в. слуга 1.

собарица ж спремачица, служав-ка, чистачица, слушкиња, дворкиња, жена, послужавка, кућна помоћница, девојка, подворница, потркуша, бе-динерка, послушкиња, службеница *реџ.*, бединерица *фам.*

сова ж зоол. (лат. *Bubo bubo*) јејина, совуљага, буљина, дремовица, куку-вија, тарма *реџ.*, букач *реџ.*, букавац *реџ.*, вир *реџ.*, хуктача *реџ.*, букоч *реџ.*,

јеј *реџ.*, аспида *реџ.*, улавица *реџ.*, бука-ча *реџ.*, баја *реџ.*, бухтавица *реџ.*, буја-јина *реџ.*, булутина *реџ.*, булутин *реџ.*, буљуна *реџ.*, бубулеја *фам.* *реџ.*, булу-леја *фам.* *реџ.*, ушара зоол.

совуљага ж зоол. в. сова

сој м ① в. раса ② в. сорта 1.

сок м ① (течност исцеђена из воћа и биљака) нектар, ђус, воћни напитац, безалкохолно пиће *фам.* ② в. теч-ност 1.

соко м ① зоол. (лат. *Falco*) сокол *хрв.* ② *фџ.* в. херој

соколити несврш. прел. ① анимира-ти, храбрити, бодрити, подстицати, подржавати, надахњивати, покрета-ти, навијати, подстрекивати, ведри-ти, потицати *хрв.* ② в. разгаљивати

солидан прид. в. добродржећи

солидност ж в. тврдоћа

солитер м небодер, вишеспратни-ца, зграда

сом м зоол. (слатководна риба, лат. *Silurus glanis*) *

сомот м плиш, баршун, кадифа, ве-лур, самт *реџ.*, кадива *арх.*

Собе / просторије

антре	радна соба
библиотека	свлачионица
будоар	салон
вешерница	сметларник
гаража	спаваћа соба
гардероба	студио
гостињска соба	таван
дечија соба	таверна
дневна соба	тајгерице
играоница	тоалет
купатило	трпезарија
кухиња	учионица
лођа	фоаје
ложионица	ходник
мансарда	хол
подрум	шпајз
предсобље	

сомун м в. лепиња

соноран прид. в. звучан 1.

сопран м ▼ уй. глас

орта ж ❶ класа, тип, врста, категорија, начин, сој, род, ред, марка, грана, фела *фам.* - уй: облик, линија, група, страна - *сл*: низ, скупина ❷ в. раса

ортирати несврш. прел. класификовати, рашчлањивати, раздвајати, одељивати, распоређивати, груписати, разврставати, сврставати, класифицирати *хрв.*

сотона м в. ђаво 2.

софа ж лежај, канабе, кауч, диван, отоман, канапе *реј.*, миндерлук *реј.* - уй. кревет

софистицираност ж в. углађеност 1.

софора ж бот. (лат. *Sophora japonica*) *реј.* јапанска софора, јапански багрен

спавати несврш. непрел. ноћити, пајчити, нунати, спати *реј.*, чорити *реј.*, спавкати *фам.*, лалати *фам.*, кунтати *жарј.*, књавати *жарј.*, хајити *рејш.*, почивати *рејш.*, нанати *геч.*, пајкити *геч.* - *сл*: дремати, хркати

спавати несврш. прел. почивати, ноћити, коначити, пајкити *фам.*, књавати *фам.*, кунтати *жарј.* - уй. дремати, сањати

спадало с в. обешењак

спазити сврш. прел. в. угледати

спајање с ❶ припајање, привлачење, срастање, срашћивање, кохезија, приањање, слепљивање, адхезија *сјруч.* ❷ припајање, сједињавање, анексија, интеграција, уједињење, стапање, фузија, сједињење, удруживање, здружење, удружење, уједињавање, здруживање, амалгамирање *фиј.*, срастање *фиј.*, амалгамација *фиј.* ❸ в. окупација

спаковати сврш. прел. в. упакovati

спарина ж (висока температура ваздуха) жега, јара, запара, припека, врућина, топлота, врелина, оморина, вар, препека, пакао *фам.*, прижега *реј.*, калор *реј.*, звиздан *фам.*, пасја врућина *фам.*, омара *арх.*, спарност *рејш.*, упека *рејш.*

спарушен прид. в. увео

спас м (начин или могућност решења неке тешке ситуације) решење, излаз, спасење, избављење, крај, завршетак, повољан исход, повољан расплет, солуција, размршење, разрешење, расплет

спасити се сврш. искупити се, одбранити се, избавити се, ослободити се, оправдати се, поправити, окајати, добити опрост, извући се, ублажити, опрати се *фиј.*

спектакл м атракција, сензација, занимљивост, догађај, новост, нечувеност, бомба *фиј.* - уй: скандал, инцидент

спетљан прид. ❶ в. смотан ❷ в. збунен

спетљанац м в. трапавко

спетљанко с в. трапавко

спетљати сврш. прел. (нешто овлаш, лоше урадити) в. смандрљати

спетљати се сврш. в. збунити се

специјалан прид. посебан, друкчији, необичан, другачији, изниман, јединствен, атипичан, особит, изванредан, неочекиван, неконвенционалан, несличан, несвакидашњи, оригиналан, нетипичан, изузетан, особен, нарочит, беспримеран, издвојен, несвакодневан, ванредан, ексцентричан, различит, дистинктиван, неуобичајен, други, уникатан, редак, својствен, екстравагантан, нередовит, другојак, вансеријски, својеврстан,

одвојен, оделит, различан, партикуларан, апартан, дистингвиран рет., пекулијаран рет., другојачији рет., посебујан хрв. - уп. властит, непознат 1., незгодан 1., неразумљив

специјалац м в. командос

специјално прил. в. посебно 1.

специјес м в. раса

специфичност ж в. посебност

спечен прид. в. сувоњав 1.

спиралан прид. ❶ в. увијен 1. ❷ в. таласаст

спиритизам м ❶ призивање духова, зазивање духова, комуникација са оностраним ❷ в. пророчанство 1.

спис м ❶ в. одлука 1. ❷ в. рад¹ 1.

списак м именик, абецедаријум, адресар, индекс, преглед, попис, именар, абецедно сређен попис имена/појмова, регистар, азбучни списак адреса, казало хрв.

сплаваш м зоол. (лат. *Janthina pils*) љубичар

спласнути сврш. непрел. ❶ (обично нешто што је натечено) опасти, смањити се, спасти, издувати се ❷ (~ на јачини, интензитету) в. ослабити 2.

сплести сврш. прел. в. свити

сплет м в. чвор 1.

сплетен прид. в. смотан

сплетка ж смицалица, интрига, подлост, препреденост, подвала, препредењаштво, ујдурма, подмуклост, подметање, псина, малверзација, игра фам., комбинација жарі., муљање жарі. - уй. лаж, лицемерје, превара

сплеткарити несврш. прел. в. петљати 1.

сплеткарош м ❶ интригант, смутљивац, мутивода, петљанац, мутикаша, раздорник, смутљивко, чаркаш, чаркар, сплеткаш, чаркач, муља-

тор фам., пириватра реј, заплотњак реј. - уй: лицемер, превртљивац, преварант, лош човек ❷ в. хинокрит

спљескати сврш. прел. в. згњечити

сподоба ж накарада, наказа, ругоба, чудовиште, вештица, грдоба, монструм, неман, нагрда, страшило, гнусоба, караконцула, ружноћа, гадура, калаштура, наказник, квазимодо, наказница, гвоздензуба, харпија, карапанца, аждајка, акреп фии., крстача реј., ажделија реј., карикатура фам., крамп фам., грдобина фим., габор фам., вештеруља нар., скрндељ жарі., гном жарі., аждаха арх., коњобарка арх. - уй: бабарога, привиђење, змија фии.

спознавати несврш. прел. в. учити 2.

спознати сврш. прел. докучити, разумети, схватити, укачити, установити, ухватити, увидети, прозрети, признати, разлучити, проникнути (у нешто), докачити, оучити, препознати, разазнати, скапирати, разабрати, видети, утувити у главу, стећи увид, опазити, предочити себи, представити себи, ући у главу, сагледати, допрети у главу, провидети, похватати, утувити (у главу), препознати своју грешку, ухватити конце, видети јасно као на длану, постати свестан, појмити, развидети, приметити фии., похватати (конце) фии., дохватити фии., поњаги реј., укупчати фам., сконтати фам., скужити фам., прокљувити фам., уочити фам., провалити жарі., укапирати жарі., извалити жарі.

спој м ❶ конекција, веза, комбинација, контакт, спојница, релација, спајање, спона, склоп, зглоб, саставак, додир, преплет, спојиште, саставница, амалгам (чврст спој) фии., мост фии., повезница реј., решка реј., fuga сјруч. ❷ зглоб, згиб, прегиб, чвор ❸ фам. в. састанак 2.

спојен прид. в. повезан

спојити сврш. прел. ❶ здружити, саставити, фузионисати, стопити, удруживати, ујединити, синтетизовати, удружити, слити, направити мешавину, амалгамирати, синтетизирати *хрв.* ❷ в. окупирати

спојница ж в. спој 1.

спокој ж мирноћа, безбрижност, смиреност, спокојност, лежерност, опуштеност *фам.*, кулирање *жарі.* - уй. срећан, равнодушан

спокојан прид. миран, безбрижан, смирен, лежеран, без бриге, комотан, опуштен *фам.*, кул *жарі.* *нейром.* - уй. срећан, равнодушан

спољашњост ж изглед, вањштина, извањштина, аспект, апаренција *рејџ.*, фацијес *рејџ.*, фасада *фиј.* - уй. стас 1.

споменак м бот. (лат. *Myosotis palustris*) *реј.* незаборавак, плавомиље

споменар м лексикон, албум, исповедник *арх.*

споменик м (вајарско дело) кип, скулптура, биста *суж.*

спона ж ❶ веза, посредник, ланац, повезница, мост, нит ❷ в. спој 1.

спонтан прид. ❶ в. природан 1. ❷ в. случајан

спопадати несврш. прел. в. досађивати 2.

спопати сврш. непрел. в. устремити се

спор¹ м ❶ в. препирка ❷ в. сукоб 1.

спор² прид. ❶ (слабо покретан или који се споро развија) полаган, тром, успорен, као пуж, као корњача, килав *фам.* ❷ (који се споро развија) постепено, поступан - уй. опсежан ❸ *фиј.* в. глуп

спорадично прил. в. понегде

споразум м (уговор о сарадњи на

одређеном плану) савез, пакт, договор, погодба, нагодба, уговор - уй. договор 1.

споразумети се сврш. в. договорити се

споран прид. оспорљив, расправљив, дискутабилан, проблематичан, двојбен *хрв.* - уй. сумњив, нејасан

споредан прид. другоразредан, помоћни, секундаран, другостепени, узгредан, другог реда, другоредан, другокласан, акцесоран *рејџ.*

споредност ж в. ситница

спорити се несврш. расправљати се, препирати се, надмудривати се, судити се, гложити се, објашњавати се, надвикивати се, јурити се *фиј.*, ломи-ти копља *фиј.*, прегањати се *фиј.*, кидати се *фам.* парничити се *суж.*

споро прил. ❶ полако, полагаано, без журбе, не журећи, лагано, успорено, ногу пред ногу, корак по корак, пужевим кораком ❷ постепено, поступно, мало-помало, једно за другим

спорост ж в. нехајност

спорт м тренинг, гимнастика, вежба, тренирање, фискултура, вежбање, дрил, теловежба, гомбање *хрв.* - уй: обука, игра

спорташ м в. спортиста

спортиста м вежбач, гимнастичар, спорташ, спортист, гомбач, фискултурник, гомбалац *арх.*, теловежбач *рејџ.*

способан прид. спреман, оспособљен, у стању, вичан, решен, вољан, готов, рад, оран, припремљен, расположен, припреман, склон, накањен, приправан, резолутан, здушан, загрејан *фиј.*, у фазону *фам.*

способност ж ❶ знање, извежба-ност, компетентност, стручност, спретност, умеће, вештина, верзира-ност, умешност, вичност, окретност,

Олимпијски спортови

ЛЕТЊИ

Атлетика
Бадминтон
Безбол
Бициклизам
Бокс
Веслање
Водени спортови
Гимнастика
Дизање тегова
Једрење
Кану
Коњички спортови
Кошарка
Мачевање
Модерни петобој
Одбојка
Рвање
Рукомет
Софтбол
Стони тенис
Стреличарство
Стрељаштво
Теквондо
Тенис
Триатлон
Фудбал
Хокеј
Џудо

ЗИМСКИ

Скијање

Алпско скијање
Нордијско скијање
Скијашки скокови
Нордијска комбинација
Акробатско скијање
Сноуборд

Клизање

Брзо клизање
Брзо клизање на кратким стазама
Уметничко клизање

Биатлон

Боб

Боб
Скелетон

Санкање

Хокеј на леду
Карлинг

рутина, мудрост, дораслост, мајсторство, искуство, увежбаност, искушеност, упућеност, навика, мајсторија, рутинираност, обученост, уметност, квалификација, пракса, усавршеност, уходаност, позваност, умење, компетенција, студиозност, квалификованост, умност, техника, наука *фиј.*, занат *фам.*, кликер *фам.*, акрибија *реј.*, умедба *реј.* - *уй*: учинак, разумевање, даровитост, дар, образованост, надареност - *сл*: познавање, сналажљивост, упознатост ❷ *в.* таленат 1. ❸ (радна ~) могућност, моћ, капацитет, снага, потенција, потенцијал

спотаћи се сврш. *в.* саплести се

спотицати се несврш. *в.* тетурати се

справа *ж* уређај, машина, направа, апарат, механизам, машинерија, апаратура *арх.* - *уй*: патент, скаламерија
справљати несврш. прел. *в.* спремати 1.

спреман прид. ❶ готов, направљен, завршен, зготовљен, припремљен, довршен, азур *реј.* *нейром.*, хазур *реј.* *нейром.* ❷ решен, вољан, кадар, готов, рад, оран, припремљен, расположен, припреман, склон, накањен, приправан, резолутан *реј.*, загрејан *фиј.*, у фазону *фам.*, справан *арх.*

спремати несврш. прел. ❶ (храну) готовити, приправљати, правити, припремати, справљати, мутити *фам.*, мућкати *фам.* - *суж*: пећи, мешати, кувати, динстати, пржити, месити ❷ *в.* учити 1.

спремачица *ж* чистачица, жена, собарица, кућна помоћница, девојка - *уй.* служавка

спремити сврш. прел. ❶ направити, извести, учинити, остварити, средити, зготовити, завршити, актуализовати, извршити, реализовати, приправити, урадити, припремити,

довршити, апсолвирати, окончати, докончати, произвести, докрајчити, спровести, приредити, уприличити, обавити, начинити, уредити, свршити, изградити, арондирати, замесити *фам.*, истерати до краја *изр.* ❷ сачувати, обезбедити, осигурати, заштитити, заклонити, одбранити, сејвовати *жарі. суж.*

спремица ж в. спремиште 1.

спремиште с ❶ остава, шпајз, нуспросторија, комора, складиште, спремица, оставиште, смочница, изба, кућар, киљер *реј.*, килер *реј.*, шпајза *реј.*, похрана *реј.*, ћилер *реј.*, вајат *арх.*, хајат *арх.*, депозит *реј.* ❷ лагер, стовариште, ремиза, складиште, магацин, депо, магазин, пристаниште, гаража, комора, чувалиште, хангар, одлагалиште, возни парк, сместиште, похранилиште, слагалиште, румплицмер, спремник *реј.*, магази *фам.*, поклад *арх.*, колница *реј.*, репозиториј *реј.* ❸ в. шупа 1. ❹ в. хранионица ❺ в. угљаник

спремница ж в. хранионица

спремност ж в. форма 1.

спретан прид. ❶ вешт, вичан, верзиран, сналажљив, умешан, окретан, стручан, способан, професионалан, испрактикован, усавршен, извежбан, дорастао, извештен, истрениран, мајсториски, уходан, обучен, квалификован, довитљив, зналачки, увежбан, упућен, виртуозан, рутиниран, лакорук, прекаљен, кадар, промућуран, чиграст, видраст *фам.*, виспрен *реј.* - уј: брз, еластичан, проверен, надарен, гибак - сл: навикнут, учинковит, упознат, хитар, искусан ❷ в. предузимљив ▼ уј. живахан 2.

спретност ж окретност, сналажљивост, довитљивост, извежбаност, вештина, верзираност, умеће, спо-

собност, умешност, вичност, рутина, лакоћа, мајсторство, мајсторија, увежбаност, искусност, рутинираност, усавршеност, уходаност, умеће, техника, умедба *реј.* - уј: знање, учинак, разумевање, даровитост, дар, образованост, надареност

спречити сврш. прел. зауставити, онемогућити, спутати, осујетити, забранити, сузбити, омести, обуздати, одвратити, одбити, ограничити, отежати, завезати, превенирати, ускратити, попречити, предусрести, задржати, заочити, препречити, предухитрити, претећи, запречити, потиснути, предупредити, не допустити, стати на пут, пригушити *фиј.*, сасећи *фиј.*, не дати *фам.*, уставити *фам.*, скучити *реј.*, узбити *реј.* поколебати *суж.* - уј. предухитрити

спријатељити се сврш. (створити блискост, довести у додир, успоставити пријатељски однос) приближити се, зближити се, здружити се, спожити се, скапирати се *жарі.*

спровести сврш. прел. обавити, остварити, урадити, завршити, извршити, извести, учинити, средити, реализовати, приправити, припремити, довршити, апсолвирати, спремити, окончати, решити, починити, разрешити, произвести, докрајчити, зготовити, направити, приредити, начинити, уредити, свршити, углавити, изградити, арондирати *реј.*, заокружити *фиј.*, апсорбовати *фиј.*, замесити *фам.*, докончати *реј.*, актуализирати *хрв.*, истерати до краја *изр.*

спровод м в. сахрана

спроводити несврш. прел. в. водити 3.

спровођење с в. реализација

спруд м обала, плажа, рива, банка,

ривијера, поморје, сипар *реї.*, пруд *реї.* - *уй.* лидо, приморје

спутати сврш. прел. *в.* спречити

сразмерност *ж в.* сложеност 1.

срам *м* срамота, стид, брука, понижење, осрамоћење, обешчашћење, дискредитација, обешчашћеност, љага, дискредитованост, бламаж, бламажа *фам.* - *уй:* стидљивост, скандал, мапа, мрља

срамежљив прид. ❶ стидљив, зазорљив, ненаметљив, страшљив, зекљив, снебивљив, суздржан, добродушан, повучен, суздржљив, постидан, устручљив, туњав *фам.*, стидан *реї.* - *уй:* чедан, скроман, поштен, честит, невин, попустљив, неискусан, тих, обзиран, бојажљив, смиран, добар, простодушан, безазлен - *сл:* наиван, плах, неодлучан ❷ *в.* недруштвен

срамежљивост *ж в.* стидљивост

срамити се несврш. (осећати стид) стидети се, срамотити се, црвенети *фиї.*, покривати се ушима *фам.*

срамота *ж ❶* стид, брука, понижење, срам, осрамоћење, обешчашћење, дискредитација, обешчашћеност, љага, дискредитованост, блам, бламаж, бламажа *фам.* - *уй:* скандал, мана, мрља ❷ стид, стидност, постићеност, стидљивост - *уй:* збуњеност, сметеност

срамотан прид. ❶ *в.* покварен 1. ❷ *в.* простачки ❸ *в.* скаредан

срамотити несврш. прел. брукати, ружити, блатити, нагрђивати, кудити, каљати, оцрњивати, скрнавити, псовати, наруживати, бацати љагу, прљати (нечије име), бешчастити, наносити увреду, потресати, понижавати, гадити, плувати у лице, бламирати *фам.* - *уй:* повређивати, оговарати, презирати, трачарити, узнемиравати,

исмевати

срамотити се несврш. (наносити себи срамоту) бешчастити се, брукати се, бламирати се *фам.* - *уй.* брукати

срамотност *ж ❶* скаредност, бесрамност, бестидност, саблажњивост, дебелокоштво, бесраман чин, скарадноост ❷ *в.* разулареност

срамоћење *ж* срамота, брука, понижење, обешчашћење, дискредитација, обешчашћеност, љага, дискредитованост, бламажа *фам.*, бламаж *реї.*, скрнављење *арх.* - *уй:* скандал, мана, мрља

срастање *с в.* спајање 1.

срачунат прид. *в.* прорачунат

срдчан прид. љубазан, предусретљив, сусретљив, пожртвован, уљудан, милосрдан, пажљив, услужан, углаћен, пријатан, фин, доличан, на услузи, пристојан, угодан, културан, кавалерски, лепих манира - *уй.* човекољубив, дарежљив

срдчица *ж* бот. (лат. *Leonurus cardiaca*) *реї:* срдачац, срченица, срчаник, коприва од срца, копривица

срдчаност *ж* љубазност, предусретљивост, отвореност, профињеност, уљудност, пристојност, углаћеност, милосрдност, пажљивост, рафирнираност - *уй.* човекољубље, дарежљивост

срдела *ж* зоол. *в.* јембрек

средина *ж ❶* окружење, рејон, околина, подручје, зона, терен, миље, простор, регија, крај, област, предео, сектор, територија, окружје *хрв.* - *уй.* природа 2. ❷ *в.* средиште 1. ❸ *в.* половина 2. ▼ *уй.* близина, домен

средити сврш. прел. ❶ завршити, актуализовати, спремити, извршити, извести, учинити, остварити,

реализовати, приправити, урадити, припремити, довршити, апсолвирати, исправити, окончати, решити, покренути, починити, разрешити, произвести, докрајчити, зготовити, направити, спровести, приредити, предузети, уприличити, обавити, начинити, координисати, уредити, свршити, углавити, збринути, изградити, арондирати, заокружити *фii.*, апсорбовати *фii.*, замесити *фам.*, докончати *рей.*, актуализирати *хрв.*, истерати до краја *изр.* - *сл.* поступити, оживотворити, створити ② (довести у ред) *в.* уредити 1. ③ *фам. в.* променити ④ *фам. в.* пребити ⑤ *в.* уприличити

средишњи прид. ① централни, средишни ② *в.* најважнији 1.

средиште с ① центар, жариште, средина, централна тачка, средокраћа *арх.*, душа *фii.*, срце *фii.*, језгро *фii.*, фокус *фii.*, гротло *фам. фii.* - *уй:* основа, суштина ② *в.* седиште 1.

средиште с ① центар, жариште, средина, централна тачка, средокраћа *арх.*, душа *фii.*, срце *фii.*, језгро *фii.*, фокус *фii.*, гротло *фам. фii.* - *уй:* основа, суштина ② *в.* седиште 1. ③ *в.* стедиште

средство с ① (начин у раду да се нешто постигне) *в.* предузимање ② (предмет који је потребан да се нешто уради) *в.* прибор ③ *мн. в.* новац

сређен прид. ① (доведен у ред) дотеран, уређен, урађен, урешен - *уй.* украшен ② *в.* уобличен **сређеност** ж формираност, уобличеност, ред, обликованост, уређеност, дотераност, профилираност, завршеност, уредност - *уй.* смиреност

сређивање с (~ стана, собе и сл.) уређивање, адаптација, преуређивање, реновирање, преуређење, уређивање, опремање

срести се сврш. састати се, сусрести се, видети се, наћи се (с неким), срести (некога), укрстити путеве *изр.*

сређа ж ① весеље, веселост, радост, полетност, лепршавост, озареност, раздраганост, ведрина, живахност, добра воља, разгаљеност, усхит, разиграност, мерак, расположеност, ђеф *фам.*, лакоћа *експр.* - *уй:* задовољство, блаженство, расположење ② *в.* склад 2. ③ *в.* добробит

сређан прид. оптимистичан, радостан, озарен, насмејан, расположен, весео, лаган, неоптерећујући, разигран, распеван, занесен, живахан, чио, раздраган, блажен, полетан, ведар, обрадован, задовољан, крепак, лепршав, допадљив, младалачки, разгаљен, оран, добре воље, виталан, жовијалан

срж ж *в.* суштина

срицати несврш. непрел. *в.* муцати **срна** ж зоол. (лат. *Capreolus capreolus*) дивља овца

сроднички прид. ① *в.* родбински ② *в.* присан 1.

сродност ж ① *в.* сличност ② *в.* релација 1.

сродство с ① род, породица, фамилија ② *в.* релација 1.

срочити сврш. прел. (у говору, учинити да нешто добије одређен израз, вид) формулисати, обликовати, изразити се - *уй.* рећи, објаснити

срушити сврш. прел. разрушити, порушити, урушити, обурвати, разорити, докрајчити, растурити, затрети, уклонити, разградити, сатрти, претворити у прах, сравнити са земљом **срушити се** сврш. непрел. (~ о земљу) *в.* пасти

срце с ① *анатом.* (централни мишићни орган који регулише крвоток)

чука жарі., херц жарі. ② *фії.* в. сре-диште 1.

срцопуц м бот. (лат. *Gnaphalium di-
oicum*) *реї:* бубица, вредник, грижњи-
ца, зајџа ножица, зајџа тачица, зечје
ножице, мајница, маџе таце, медве-
дове тачице, скринце, смиље, цмиље

срча ж мн. (крхотине од стакла) олу-
пине, крах, остаци, парампарчад

срчан прид. ① в. смео ② в. ћудљив

срчаност ж в. смелост

срчењак м бот. (лат. *Polygonum bi-
storta*) *реї:* вољујско зеље, желудњак,
желучара, јермен, качја трава, мали
срчаник, рачјак, срчаница, срчења-
ча, трава од срдобоље, трава од срца,
штављика

срџба ж в. бес

стабилан прид. ① в. постојан ② в.
поуздан 1.

став м в. становиште

ставити сврш. прел. (положити на
неко место) поставити, оставити,
метнути, сместити, положити, лоци-
рати, набити, одложити, наместити,
денути *фам.*, скембати *фам.*, турити
фам., ситуирати *реї.*

ставка ж екон. *йравн.* пасус, ставак
реї., артикал *реї.*, тачка *йравн.*, пара-
граф *йравн.*

стадијум м (период у развиту не-
чега) стадиј, степен, фаза, етапа, ста-
ње, степенник *фії.* - уї. период, моме-
нат

стадион м игралиште, терен, хала,
арена, дворана, теретана, вежбаони-
ца, ринг, фискултурна сала, спортска
арена, соколана, сала *фам.*, гимназиј
арх., гомбалиште *арх.*, гомбаоница
арх., поприште *реї.*, вежбалиште
реї., дворница *реї.*, ротунда *реї.* -
сл: салон, већница

стаза ж в. траса

стаја ж тор, обор, изба, згон, зграда
реї. - суж: овчара, торарица, овчар-
ник, овчарница, бачија (летње сто-
чарско насеље у планини) *реї.*

стајалиште с в. становиште

стајати несврш. непрел. в. пристаја-
ти

стакло с кристал, ведрцац *реї.*

сталак м носач, статив, потпора,
подставак, треножац *суж.*

сталан прид. ① уобичајен, обичан,
устаљен, свакидашњи, ординаран,
свакодневан, нормалан, регуларан,
правилан, обичајан, утврђен, сваг-
дашњи, редован, редовит, стабилан,
рутиниран, ваздашњи *реї.*, перма-
нентан *форм.*, прописан *форм.* ② в.
јединствен 2. ③ в. трајан 1. ④ в. по-
уздан 1.

стално прил. ① (без прекида) увек,
трајно, непрестано, вазда, ваздан,
свагда, свакад, нон-стоп, поваздан,
непрекидно, свакодневно, даноноћ-
но, устрајно, без застоја/предаха,
непроменљиво, све време, не пре-
стајући, непрестанце, континуира-
но, постојано, упорно, у свако време,
читав дан, цели дан, по целу ноћ *изр.*,
дненице *реї.*, даномице *реї.*, годимице
реї., свеђер *фам.*, константно *фам.*,
редовно *фам.*, перманентно *форм.*,
свеудиљ *арх.*, у свако доба *изр.*, од
зоре до мрака *изр.*, од јутра до сутра
изр. - уї. често, заувек ② (сваки пут)
увек, вазда, ваздан, поваздан, по пра-
вилу - уї. увек 3.

сталност ж ① в. трајност 1. ② в. од-
лучност

сталожен прид. сабран, прибран,
смирен, присебан, сређен, концен-
трисан, пажљив, озбиљан, фокуси-
ран, усредсређен, хладнокрван, тре-
звен, духом присутан, усредоточен,
позоран - уї. спокојан

сталоженост ж (ментална уравнотеженост) смиреност, уравнотеженост, прибраност, озбиљност, сређеност прибраност, концентрација, концентрисаност, сабраност, фокусирање, усмереност, будност, позор, усредсређеност, фокус, сређеност, хладнокрвност, трезноћа, трезвеност, смиреност, присебност, усредоточење, напрегнутост, помња, присутност духа, усредоточеност, позорност

сталожити се сврш. в. смирити се

стамен прид. в. поуздан 1.

стан м ❶ кућа, дом, боравиште, седиште, домаћинство, он је у својој кући, конак, место боравка, кров, резиденција, кут, стамбена јединица, станиште, настамба, апартман, легло *фиј.*, адреса *фиј.*, праг *фиј.*, матица *фиј.*, гнездо *фам.*, кућица-слободица *фам.*, гарсон *жарј.*, гајба *жарј.*, место становања *форм.*, домицил *форм.*, пребивалиште *форм.*, огњиште *арх.*, легало *арх.*, обитавалиште *реј.*, кућанство *хрв.*, кров над главом *изр.* - уй: склониште, завичај ❷ *арх.* в. катун

станарина ж кирија, рента - уй. закуп

станица ж стајалиште, коловор *хрв.*, постаја *хрв.* окретница *суж.*

становање с обитавање, пребивање, живљење - уй: живот, боравак

становати несврш. непрел. ❶ обитавати, живети, пребивати, бити смештен, стајати *фам. реј.*, настањивати *форм.*, наставати *арх.* ❷ в. боравити

становиште с мишљење, знање, полазиште, гледиште, вид, схватање, стајалиште, видик, мудрост, позиција, назор, аспект, став, духовна ширина, духовни хоризонт, представа (о нечему), тачка гледишта, дохват, угао

гледања, видокруг, поимање ствари, опсег, ширина схватања, визија, уверење, домашај, панорама *фиј.*, поглед *фиј.*, домет *фиј.*, перспектива *фиј.*, мишљење *арх.*, мотриште *реј.*, светоназор *хрв.* - уй: разумевање, идеја, начело

становник м житељ, грађанин, држављанин, припадник државе/народа ▼ уй. човек

стање с ❶ в. угођај ❷ в. форма 1.

стапање с припајање, сједињавање, анексија, интеграција, уједињење, спајање, фузија, сједињење, удруживање, здружење, удружење, уједињавање, здруживање, амалгамирање *фиј.*, срastaње *фиј.*, амалгамација *фиј.*

стар прид. ❶ времешан, остарео, збабан (који је изгледом како баба), многогодишњи, матор *фам.*, омато-рео *фам.*, коца *реј.* - уй: давнашњи, прастар, старински, истрошен ❷ в. застарео ▼ уй. прастар 1., сед

старемајка ж в. старица 1.

старање с в. пажња 2.

старатељство с ❶ покровитељство, меценатство, патронажа, заштитништво, брига, заштита, окриље, патронат, предохрана *реј.* ❷ в. пажња 2.

старати се несврш. ❶ (водити рачуна о неком) чувати, пазити, бринутити се, неговати, хранити *суж.*, гајити *суж.*, дојити *суж.*, култивисати *суж.*, дадиљати *суж.*, гојити *суж.*, пестовати *суж. реј.* - уй. одгајати ❷ в. трудити се

старац м ❶ чича, деда, чика, седа глава, дед, дида *реј.*, ноно *реј.*, дидо *реј.*, стари пањ *фам.*, бата *арх.*, дека *хий.*, дјед *хрв.* ❷ в. маторац

старешина м вој. ❶ официр, заповедник, наредник - *суж.* командир,

командант, водник, старији водник, заставник, потпоручник, поручник, капетан, мајор, пуковник, маршал, алибег *арх.*, алајбег *арх. вој.* ❷ предводник, вођа, лидер, главар, глава, првак, предводи́лац, кондуктор, кор-милар - уй: водич

стари́на ж ❶ реликвија, антика, реликт, нешто застарело, антиквитет *фиј.* ❷ в. прошлост

стари́нар м в. антиквар

стари́нски прид. ❶ в. застарео ❷ в. старомодан 1. ▼ уй. стар 1.

стари́ца ж ❶ баба, госпођа, старамајка, стара жена, старија госпођа, мајка *фиј.*, фосил *фам. њој.*, баја *фам.*, старка *арх.*, стари́на *њој.* - уй: жена, бабускара ❷ в. баба 1.

старкеља ж пог. в. маторац

старомодан прид. ❶ конзервативан, старински, патријархалан, традиционалан, традиционалистички, антикваран *фиј.* ❷ в. застарео

староседелачки прид. аутохтон (о народима), домородачки, урође-ни *фиј.*

стартовати сврш. непрел. в. кренути

старудија ж в. крнтија

стас м ❶ (облик људског тела) фигура, линија, раст ❷ в. висина

стасео прид. в. самосталан 3.

стасати сврш. непрел. ❶ в. порастати 1. ❷ в. сазрети 1.

стасит прид. в. висок 1.

статив м в. сталак

статиста м ж ❶ (у позоришту, на филму) стажер, стајиша ❷ *фиј.* послушник, марионета, фигура, понизник, покорник, слуга, робот, пион, пијун (у нечијим рукама), лакеј, средство (у нечијим рукама), слепи извршилац, безначајник, човек од сламе *фиј.*, роб *фиј.*, оруђе *фиј.*, аутомат

фиј., зомби *фиј.*

стафисагрија ж бот. (лат. *Delp-hinium staphisagria*) *реј:* ушљивица, ушљивац, вашљивка, грануља

стационар м диспанзер, амбуланта, клиника, болница, поликлиника, дом здравља, амбуланца *реј.*, амбуланција *арх. реј.*, амбулаториј *хрв.* - уй. стаци-онар, бања, лечилиште

ствар ж ❶ производ, продукт, предмет, роба, артикал, израђевина, вешт *арх.* ❷ *фам* в. песма

стваралац м ❶ уметник, аутор, творац, артиста, креатор, вештак *арх.*, ведета *реј.* ❷ в. творац 1. ▼ уй. архитекта

стваралачки прид. домишљат, вешт, креативан, даровит, инвентиван, талентован, способан, обдарен, оригиналан, надарен, маштовит, продуктиван, делатан, ингениозан, сналажљив, имагинативан, окретан, прегалачки *реј.*, талентиран *хрв.* - уй: предузимљив, генијалан

стваралаштво с уметност, креативност, вештина, плодотворност, умеће, инвентивност, креација, способност, продуктивност, инвенција, умење, умешност, стваралачки рад, стварање, творба *реј.*, умедба *реј.* - уй: дело, мајсторство, стручност, таланат

стваран прид. ❶ веродостојан, ре-алан, веран, животан, оригиналан, аутентичан, изворан, истинит, исто-ветан, неизмењен, природан, чист, жив, збиљски, једнак, тачан, прави, незачињен *фиј.*, самоникао *фиј. реј.*, аутентички *арх.*, нефалсификован *реј.*, самобитан *реј.*, самородан *реј.*, непатворен *реј.* ❷ в. прави ❸ в. физички

стварање с генеза, настанак, наста-јање, јављање, постање, појављивање,

избијање, постанак, раћање *фii.*, зора *фii.*, проблесак *фii.*, ницање *фii.*, рођење *фii.*, рођај *арх.*

стварати несврш. прел. правити, творити, израђивати, производити, недрити, рађати *фii.*

ствари ж мн. в. пртљаг

стварно прил. в. заиста

стварност ж в. реалност

створен прид. ① настао, остварен, направљен, састављен, урађен, обликован, израђен, изграђен, уобличен, формиран ② в. утемељен

створитељ м в. творац 1.

створити сврш. прел. ① направити, изградити, изградити, обликовати, изумети, саставити, формирати, оживотворити - суж: написати, насликати, ископоновати, издељати ② в. утемељити ③ *фii.* в. набавити ④ в. остварити

створити се сврш. ① настати, обликовати се, уобличити се, изградити се, изградити се, саставити се, изродити се, развити се, остварити се ② *фii.* (изненада се појавити) појавити се, доћи, јавити се, наћи се, искрснути, бити, никнути *фii.*

стврдњавати се несврш. кочити се, укрућивати се, крутити се, губити гипкост/еластичност

стегнути сврш. прел. ① в. стиснути 1. ② *фii.* в. принудити

стежање с в. скупљање 2.

стена ж в. камен¹ 4.

стеница ж зоол. (лат. *Cimex lectularius*) кимак *реi.*

стеновит прид. камен, кршан, врлетан, каменит, ломан, крашки, голетан, брдовит, планински, кршевит, непроходан, дивљи, нераван, гричевит *хрв.*

стењак м в. крш 1.

стењати несврш. непрел. в. ридати - уи. урлати, плакати, кукати

степен м ① в. ниво ② (период у развиту нечега) стадијум, фаза, етапа, стање, степеник *фii.* - уи. моменат ③ в. обим 3.

ступеник м пречага, степеница, стопа, фаза *фii.*, стуб *реi.*, пречаница *реi.*, стуба *реi.*, басамак *реi.*, скалин *реi.*

ступеница ж в. степен

стереотипност ж ① в. баналност ② в. колотечина

стерилан прид. ① в. неплодан ② *фii.* в. лењ ③ *фii.* в. ненадахнут 1.

стерилитет м в. неплодност

стерилност ж в. неплодност

стењак м надгробни споменик

стециште с (место на којем се нека група скупља и одакле се нешто шири) средиште, жариште, центар, гнездо *фii.*, легло *фii.*, гротло *фii.*, језгро *фii.* - уи. средиште 1.

стечај м банкрот, банкротирање, банкротство, финансијски дебакл, економски крах, ликвидација, материјална пропаст - уи. пропаст

стид м ① срамота, брука, понижење, срам, осрамоћење, обешчашћење, дискредитација, обешчашћеност, љага, дискредитованост, бламаж, бламажа *фам.* - уи: скандал, мана, мрља ② срамота, стидност, постиђеност, стидљивост, либљење - уи: збуњеност, сметеност, устручавање

стидети се несврш. ① (осећати стид) срамити се, црвенети *фii.*, покривати се ушима *фам.* ② устручавати се, устезати се, снебивати се, уздржавати се, либити се, суздржавати се, вајкати се *арх.*, лецати се *реi.* - уи. одуговлачити, збунити се, зазирати

стидљив прид. срамежљив, стра-

шљив, зебљив, снебивљив, суздржан, повучен, суздржљив, постидан, устучљив, зазорљив, туњав *фам.*, стидан *реј.* - уй: чедан, скроман, поштен, бојажљив, смеран, добар, простодушан

СТИДЉИВОСТ ж срамежљивост, зазорљивост, страшљивост, зебљивост, снебивљивост, суздржаност, повученост, стидност, туњавост *фам.* - уй: скромност, поштење

СТИДНА ВАШ ж зоол. (лат. *Pediculus pubis*, *Phthirus pubis*) пицајзла, пљошtica, пјатула *реј.*

СТИЗАЊЕ с долажење, долазак, пристизање, доспеће, примицање, наилазак, појава, приспеће, приближавање, догегање *жарј.*, скок *жарј.*, доход *арх. реј.*, долаз *арх.*, дошашће *арх.* - сл: долет, навир, налет, долетање

СТИЛ м ❶ схема, приступ, метода, систем, поступак, начин, модалитет, правило, облик, методологија, план, пут, процедура, техника, средство, програм, пракса, слог *арх.* ❷ в. техника 1. ❸ в. углађеност 1. ▼ уй. мода

СТИМУЛИСАТИ несврш. ❶ в. подстаћи ❷ в. надахнути

СТИПСА ж ❶ кристал, кисели камен, коцељ *реј.*, алаун *арх.* ❷ *фам.* шкртица, тврдица, златољубац, цепидлака, шкртац, циција, ђифта *арх.*, гагрица *фиј. реј.*, џимрија *реј.*, себичњак *фам.*, цинцар *реј.*

СТИСНУТИ сврш. непрел. прел. ❶ стегнути, згњечити, пригњечити, спљескати, притиснути, притегнути, згрчити, утиснути, прилепити *фиј.*, контраховати *реј.* ❷ в. устремити се ❸ притиснути, присилити, притерати, исфорсирати, нагнати, усилувати, усилити, стегнути *фиј.*, пригњечити *фиј.*, прикештити *фиј.*, октроисати *форм. реј.*, наморати *реј.* - уй. на-

метнути, наредити

СТИЊИ сврш. непрел. ❶ доћи, доспети, приспети, пристићи, појавити се, створити се, дотерати се *фам.*, догегати се *фам.* - суж: доходати, допутовати, допловити, довести се, долетети, слетети ❷ (~ до неке фазе у развоју) дотерати, догурати, доспети, доћи ❸ (успети урадити на време) постићи, успети

СТИХ м ❶ верс *йесн.* ❷ в. метрика ▼ уй. поезија

СТИХИЈСКИ прил. в. насумично

СТИШАВАТИ СЕ несврш. (губити јачину, интензитет) в. слабити 1.

СТИШАТИ сврш. непрел. ❶ (~ јачину, интензитет) смањити, утишати, опастити, спласнути, умањити, попустити, јењати, ублажити ❷ (~ страсти) умирити, смирити, укротити

СТО м астал, трпеза, софра *реј.*, столица *реј.* - суж: конзола, катедра, секретер *реј.*

СТОВАРИШТЕ с лагер, ремиза, складиште, магацин, спремиште, депо, магацин, пристаниште, гаража, комора, чувалиште, хангар, одлагалиште, возни парк, сместиште, похранилиште, слагалиште, румплцимер, спремиш *реј.*, магази *фам.*, поклад *арх.*, колница *реј.*, репозиториј *реј.*

СТОГ м сноп, свежањ, навиљак, завежљај, пласт, замотуљак, бала, завијутак, смотак, бабура *реј.*, багља *реј.*, време *реј.*, дењак *реј.*

СТОГА взн. зато, због тога, из тог разлога, складно томе

СТОЖЕР м ❶ в. основа 1. ❶ в. основа **СТОКА** ж ❶ марва - уй. животиња ❶ *фиј.* в. гад

СТОЛИЦА ж ❶ столац *арх.* - суж: седиште, фотеља, лежала, лигештул, дубак, шезлон ❷ *форм. в.* измет

столовати несврш. непрел. в. руко-
водити 1.

стомак м утроба, трбух, абдомен,
унутрашњост, стомачна шупљина,
желудац, тџа *геч.* - *уй.* изнутрица

стомачни прид. трбушни, абдомен-
ски, абдоминалан

стонога ж зоол. (врста инсекта члан-
коношца, лат. *Julus sabulosus*) змијин
чешаљ *реџ.*

стопити сврш. прел. здружити, спо-
јити, саставити, фузионисати, удру-
живати, ујединити, синтетизовати,
удружити, слити, направити меша-
вину, амалгамирати, синтетизирати
хрв.

стопити се сврш. фам. в. уклопити се

сточар м рет. говедар, фармер, ран-
чер, каубој, марвогојац *реџ.* - *уй.* чо-
банин

страва ж јежа, ужас, гроза, стравич-
ност, грозота, страховитост, стра-
хота, терор, језовитост, грозомора,
страхотност, паника, куга и колера
фам., пакао *фам.* *фиџ.*, шок *жарџ.*, хо-
рор *жарџ.*, ужасност *реџ.* - *уй.* страх,
одвратност

стравичан прид. в. страшан 1.

стравичност ж в. страва

страга прил. в. позади

страдалник м паћеник, мученик,
великомученик, невољник, патник,
мукотрпник, болник, злопатник,
страдалац, мартир, дугопатник, па-
тилац - *уй.* жртва 1., испосник, све-
тац, монах

страдалница ж в. сиротица

страдалништво с в. страхота 1.

страдање с в. страхота 1.

страдати несврш. сврш. непрел. ❶
несврш. в. патити ❷ настрадати, про-
пасти, бити уништен, унесрећити
се, доживети удес, усрећити се *ирон.*

фам. ❸ в. погинути

стража ж чување, обезбеђење, за-
штита, надзор, надзирање

стражар м чувар, ведета, сејмен, ре-
дар, спроводник, штитник

стран прид. в. непознат 2.

страна ж крило, бок, лева/десна
страна, банда *реџ.*

страна реч ж позајмљеница, туђи-
ца, посуђеница *хрв.*

странац м в. туђин, туђинац, стрен-
цер *жарџ.*, варварин *фиџ.* *йоџ.*, аутсај-
дер *арх.*

страсност ж в. страст 1. и 2.

страст ж ❶ занос, занесеност, ватре-
ност, чулност, узаврелост, врелина
фиџ. ❷ в. похота ❸ в. чежња 1.

страстан прид. страствен, заносан,
ватрен, пламен, темпераментан, чу-
лан, топао, врео, узаврео - *уй.* ласци-
ван, еротичан

страственост ж в. похота

стратегија ж в. техника 1.

стратиште с (место на којем се вр-
ши смртна казна) губилиште, стре-
лиште *суж.* - *уй.* патња

страћара ж в. уцерица

страх м уплашеност, заплашеност,
јежа, бојазан, стрепња, зебња, фобија,
дрхтавица *фиџ.*, дрхтање *фиџ.*, тртање
фам., зент *жарџ.*

страховит прид. ❶ в. силовит 1. ❷ в.
страшан 1.

страховитост ж в. страва

страхопоштовање с величање,
апотеоза, адорација, обожавање, за-
нос, поклон, узвисивање, хваљење,
гласификација, одушевљење, пошта,
узношење, уздизање, слављење, идо-
лопоклонство, култ, апологетика, пи-
јетет, занесеност, узвишавање, идо-
лизација, поштовање, прослављање,
респект, наклон, почаст, идолизова-

ње, ватрена приврженост/оданост, поклонство, дубоко поштовање, слављење вишега бића, простернација *арх.*, метанисање *арх.*, проскинеза *арх.*, штовање *рејџ*.

страхота ж ❶ паћеништво, патња, беда, мука, невоља, несрећа, испаштање, паћење, напрезање, недаћа, мучење, тортура, страдање, злопаћење, трпљење, страдалништво, мрцварење, издржавање, тегоба, неугодност, неугода, напаст, велика бол, подношење (боли/муке), пролазак кроз муке, патништво, покора, јад, ход по мукама, трпња, калварија *фиј.*, камен *фиј.*, голгота *фиј.*, враг *фиј.*, време *фиј.*, бич (судбине) *фиј.*, јарам *фиј.*, главобоља *фиј.*, пакао *фиј.* - уј: зло, депресија, невоља ❷ в. страва

страхотан прид. в. страшан 1.

страшан прид. ❶ (који изазива језу) стравичан, језовит, језив, страховит, ужасан, страхотан, грозоморан, злокобан, грозан, шокантан ❷ в. ружан ❸ в. силовит 1. ❹ *жарі*. в. одличан ▼ уј. суров 1., кобан 1.

страшило с ❶ в. сен ❷ в. сподоба

страшљив прид. ❶ в. плашљив ❷ в. стидљив

страшљивац м плашљивац, боја-жљивац, кукавица, зентарош *жарі*.

страшљивост ж в. бојажљивост

страшник м бот. (лат. *Ceterach officinarum*) *реј*: трава од страве, златна папрат, слезиница, чаја

стрвина ж ❶ (тело угинуле животиње) лешина, леш, мрцина, цркотина ❷ *фам.* в. силеџија

стрвинар м ❶ в. лешинар 1. ❷ *фиј.* в. рекеташ

стрелиште с ❶ в. стрељана ❷ (место на којем се стрељањем врши смртна казна) губилиште, стратиште

стрељана ж гађалиште, стрелиште

стрељати сврш. прел. в. убити

стремити несврш. непрел. трудити се, настојати, видети, тежити, аспирирати, намеравати, претендовати, гледати, покушавати, старати се, залагати се, паштити се *реј.*, напрезати се *ексјр*.

стремљење с воља, намера, одлука, прохтев, настојање, тежња, жеља, амбиција, хтење, циљ, аспирација, замисао, примисао, план, интенција, наум, накана, тежење, смерање, идеал, промишљај, претензија, смер *реј.*, намисао *реј.*

стрепити несврш. непрел. (имати лош предосећај) бринути се, бојати се, зазирати, прибојавати се, страховати - уј. устезати се, секирати се, бојати се 1.

стрепња ж ❶ (осећај узнемирености) брига, зебња, бојазан, неугодност, неугода, нелагода, нелагодност, тескоба, немир, анксиозност, неспокојство, забринутост, узнемиреност, анксиозност, време *фиј.*, - уј: зло, депресија, туга, мука, безнађе ❷ в. страх

стрекити сврш. прел. *фам.* в. треснути 1.

стрижуша ж бот. (лат. *Sisymbrium officinale*) *реј*: стрижица, врања ножица, огњица, орањ, осак, трава од пољачине

стриктан прид. ❶ (који тражи тачно испуњавање обавеза и изражава непопустљивост и оштрину) в. строг ❷ (који стиже или ради на време, у року) в. тачан 2. ❸ јасно одређен, јасан, тачан, прецизан, експлицитан, изричит, директан, недвосмислен, чврст *фиј.*, нерастежљив *реј.*

стриц м амица *реј.*, стрика *фам.*, стрикан *фам.*

стрм прид. ❶ окомит, низбрдан, узбрдан, стрменит ❷ в. вратоломан 2.

стрмина ж в. обронак

стрмоглавити се сврш. пасти, стропоштати се, суновратити се, сурвати се, свалити се, стровалити се

стрнадице ж мн. зоол. (лат. Embenizidae) цикуши

строг прид. ❶ (који тражи тачно испуњавање обавеза и изражава непопустљивост и оштрину) непопустљив, ригорозан, бескомпромисан, стриктан, неумољив, оштар, тврд, тврдокоран, крут - уй. мрзовољан, непријатан, снажан ❷ в. тачан 1.

строгост ж строгоћа, непопустљивост, ригорозност, бескомпромисност, неумољивост, тврдокорност, оштрина, намрштеност, укоченост, усиљеност, крутост - уй. тврдоглавост, оштрина, немилосрдност

строгоћа ж в. строгост

строј м ❶ хрв. машина, робот, аутомат, човек-машина, направа, справа, апарат *фиџ.* ❷ в. колона

строп м в. плафон

стропоштати се сврш. в. стрмоглавити се

стрпати сврш. прел. фам. унети, убаци, прикључити, уклопити, припојити, уметнути, угурати, укључити, углавити, увести, увући, уврстити, инкорпорирати, забити *фам.*, турити *фам.*, утрпати *фам.*, гурнути *фам.*, утерати *фам.*, увалити *фам.*, набити *фам.*, нагурати *фам.*, уфурати *жарџ.*

стрпљење с в. стрпљивост

стрпљивост ж трпељивост, постојаност, толерантност, толеранција, трпљење, стрпљење, трпежљивост, стоицизам *фиџ.* - уй: издржљивост, апстиненција

струјање с в. треперење 1.

струка ж служба, звање, вокација, професија, посао, запослење, ангажованост, положај, занимање, позив, активност, бизнис, намештење, дужност, задужење, радни однос, позвање, упослење, послање *фиџ.*, мисија *фиџ.*, задатак *фиџ.*, џоб *жарџ.*, шљака *жарџ.*

структура ж в. систем 1.

стручан прид. вешт, спретан, вичан, верзиран, сналажљив, умешан, окретан, способан, професионалан, испрактикован, усавршен, извежбан, дорастао, извештен, истрениран, мајсторски, уходан, обучен, квалификован, довитљив, зналачки, увежбан, упућен, виртуозан, рутиниран, лакорук, прекаљен, кадар, промућуран, чиграст, видраст *фам.*, виспрен *реџ.* - уй: брз, еластичан, проверен, надарен, гибак - сл: навикнут, учинковит, упознат, хитар, искусан

стручност ж ❶ знање, извежбаност, компетентност, спретност, умеће, способност, вештина, верзираност, умешност, вичност, окретност, рутина, мудрост, дораслост, мајсторство, искуство, увежбаност, искусност, упућеност, навика, мајсторија, рутинираност, обученост, уметност, квалификација, пракса, усавршеност, уходаност, позваност, умеће, компетенција, студиозност, квалификованост, умност, техника, наука *фиџ.*, занат *фам.*, кликер *фам.*, акрибија *реџ.*, умедба *реџ.* - уй: учинак, разумевање, даровитост, дар, образованост, надареност - сл: познавање, сналажљивост, упознатост ❷ в. ученост ❸ в. мајсторство 1. ▼ уй. стваралаштво, надлежност

стручњак м експерт, мајстор, зналац, знанац, професионалац, познавалац, виртуоз, маестро, добар по-

знавалац, доктор *фам.*, уметник *фиї.*, чудотворац *фиї.*, упућеник *реї.*

стрчати несврш. непрел. ❶ в. штрчати 1. и 2.

стршљен м зоол. (врста инсекта опнокрилца, лат. *Vespa crabro*) *

стуб м ❶ в. основа 1. ❷ в. бандера ❸ в. греда 1. ▼ уї. подршка 1.

студен¹ ж в. хладноћа 2.

студен² прид. в. хладан 2.

студенац м в. извор 1.

студент м високошколац, ученик, ђак, школарац, полазник, факултетија *фам.* - суж: академац, основац, средњошколац, бруцош (~ прве године), вишешколац, постдипломац, курсист, апсолвент (~ који је апсолвирао)

студија м ж ❶ в. испитивање ❷ в. анализа 3. ❸ в. рад¹ 1.

студио м в. атеље

студирати несврш. прел. ❶ в. испитивати 1. ❷ в. учити 2.

ступидан прид. в. глуп

ступити сврш. непрел. ући, увући се, крочити, заћи, закорачити, упастити, загазити *фиї.*, улетети *фиї. жарї.*, унићи *реї.*, утрчати *фам. фиї.*, умарширати *фам. фиї.*, ускочити *фам. фиї.*, упливати *фам. фиї.*, уфурати се *жарї.*

ступица ж ❶ в. замка 1. ❷ в. клопка

субверзиван прид. в. подривачки
субверзија ж (деловање на рушењу неког система или стања изнутра) диверзија *фиї.*, превратничко деловање, урушавање, рушилаштво

субјективан прид. пристрасан, необјективан, некритичан, тенденциозан, произвољан, арбитраран, неблагонаклон, непоштен, приврженички, навијачки, унилатералан, нерационалан, ускогрудан, с предра-

судама, једностран, наклоњен, при-
стран, обојен *фиї.*, оптерећен *фиї.*

субординација ж в. подређеност
субординираност ж в. подређе-
ност

сув прид. ❶ слаб, беспомоћан, гецав, ситан, нејак, немоћан, слабомоћан, усукан, сувоњав, слабашан, танушан, танан, кржљав, мекушан, трошан - уї: танак, мршав, фин ❷ в. сувоњав 1.

суверен¹ м ▼ уї. владар

суверен² прид. в. слободан 1.

суверенитет м в. самосталност

сувисао прид. (који има смисла) в. смислен

сувишак м в. вишак 1.

сувишан прид. ❶ непотребан, прекомеран, прокобројан, излишан, узалудан, неупотребљив, беспредметан, екстра, плус, бесциљан ❷ в. неважан
▼ уї. залудан

сувише прил. превише, претерано, дозлабога, без мере, у бескрај, неумерено, бескрајно, до бесвести *фам.*

сувишност ж в. узалудност

сувоњав прид. ❶ мршав, жгољав, узак, спечен, коштуњав, танак, сув, нејак, усукан, шиљат, слаб, кошчат, слабуњав, јектичав, постан, усахао, кржљав *йої.*, кост и кожа *изр.* ❷ в. сув 1. ❸ в. мршав 1.

сувопаран прид. слаб, једноставан, незанимљив, конвенционалан, неоригиналан, ситан, ништаван, занемарив, осредњи, уобичајен, баналан, обичан, траљав, скроман, безвредан, тричав, неуверљив, просечан, тривијалан, безличан, безначајан, ненадахнут, отрцан, свакодневан, рутински, немаштовит, неукрашен, петпарачки, једнолик, најраширенији, ништа нарочито, неимагинативан, сваки-

да(ш)њи, увек једнак/исти, некреативан, без изразитих обележја, раширен, лош, стереотипан, није не знамшта, једнообразан, непоетичан, шакајада, никакав, средњи, без вредности, типизиран, безвезан, сталан, невредан (спомена), истолик, није богзнашта, униформан, средње жалостан, ништа посебно, свагдањи, свагдашњи, излизан *фиї.*, празан *фиї.*, глуп *фиї.*, јефтин *фиї.*, јадан *фиї.*, шупаљ *фиї.*, пробушен *фиї.*, истрошен *фиї.*, средње руке *реї.*, прђав *реї.*, парзњи-кав *фам.*, офуцан *фам.*, кукаван *нар.*, подношљив *еуф.*

сугерисати несврш. прел. в. саветовати

сугестија ж в. савет

сугласник м грам консонанат

суд м **❶** (орган којем је дужност решавање грађанских спорова) * **❷** в. мишљење

суд м посуда, чинија, чанак, здела, стублина *реї.*, ваган *реї.*, бљуда *реї.*, ћаса *нар.*

судар м **❶** удес, саобраћајна несрећа, саобраћајка *фам.*, карамбол *фам.* **❷** жарі. в. састанак 2.

судбина ж **❶** (оно што је суђено) усуд, коб, удес, судба, испис, фатум *реї.*, нафака *реї.* **❷** *фиї.* в. будућност

судбоносан прид. **❶** (који је од пресудног значаја) одсудан, кључан, горући, одлучујући, најважнији, животан, виталан, елементаран, преломан, акутан, најбитнији, примаран, незаобилазан, арбитран, пресудан, суштаствен, критичан, епохалан, прешан *реї.*, децизиван *реї.* - уї: важан 1., незадржив, одлучан, хитан, тренутан **❷** фаталан, кобан, неизбежан, неминован, несрећан, убитачан, злокобан, смртоносан

судија м арбитар, просудитељ, про-

суђивач, развађач *реї.*, пресудилац *арх.*, пресудитељ *арх.*, пресуђивач *арх.*, судац *хрв.* - *суж*: истражни судија, иследни судија

судити несврш. прел. **❶** ценити, закључивати, процењивати, умовати, просуђивати, оцењивати, расуђивати, вагати *фиї.* - уї. размишљати **❷** в. оцењивати

судопера ж **❶** слијевак, судопер *реї.*, басен *арх. реї.* - уї. лавабо **❷** (особа која пере судове) перачица, перилица **❸** (крпа за прање судова) в. крпа 3.

судруг м саборац, садруг, друг, колега, истомишљеник, побратим *фиї.* - уї. пријатељ

сужавање с в. скупљање 2.

сужањ м в. слуга 2.

суживот м коегзистенција, коегзистирање, суживљење, супостојање, живљење заједно, заједничко постојање, заједничко живљење

сузбити сврш. прел. в. спутати

суздржавање с в. уздржавање

суздржавати се несврш. в. снебивати се

суздржан прид. **❶** обазрив, будан, обзиран, брижљив, смотрен, предострожан, пажљив, концентрисан, брижан, дистанциран, уздржан, вигилантан *реї.*, помњив *реї.*, позоран *хрв.* - уї: срачунат, темељит **❷** в. стидљив **❸** в. недруштвен

суздржаност ж в. резервисаност

сујеверје с (веровање у натприродно деловање сила и натприродну моћ) празноверје, празновернице, бабуштине, предрасуде, бабуче, барије, бапске приче, празнословље, празне приче, бапска посла, бабалук, опричице *реї.* - уї. религија

сујета ж в. таштина, самодопадљивост, самољубље, нарцисоидност,

хвалисвост - уй. надменост, уображеност

сујетан прид. ташт, самодопадљив, самољубив, нарцисоидан, хвалисав - уй. надмен, уображен

сукљати несврш. непрел. (јаско тећи, прскати у млазевима) в. суктати

сукња ж ❶ (део женске одеће) скут, котула *реј.* - суж: подсукња, жипон, кринолина, мини-сукња, минифам. ❷ фам. в. жена 1.

сукоб м ❶ свађа, кавга, неслога, размирица, несугласица, спор, окршај, раздор, расцеп, процеп, неслагање, расправа, завада, конфронтација, конфликт, опрека, обрачун, трвење *реј.*, пријепор *реј.*, развада *реј.*, колизија *форм.*, распра *хрв.* ❷ в. нетрпељивост ❸ в. препирка

сукобљавање с в. нетрпељивост

сукобљавати се несврш. в. ратовати

суктати несврш. непрел. (јаско тећи, прскати у млазевима) сукљати, куљати, надирати, шикљати, бризгати, избијати, шиктати, липтати, прштати, прштити, лоптити, врвети, бруждати *реј.*, шибати *фам.*, јурити *фам.* - уй. прскати, цурити

сулуд прид. ❶ блесав, ђакнут, ударен, дрмнут, заврнут, ударен мокром чарапом, шукнут, шенут, звекаст, луцкаст, муњен, шашав, будаласт, суманут, лудаст, лупнут, помакнут, коме фали нека даска, чукнут, сулудаст, бандоглав, блентав, блекаст, чује како трава расте, блажен, бенаст, вртоглав, залупан, лети-лети *фам.*, шук-шук *фам.* - уй. луд, неуравнотежен, безуман, махнит ❷ в. небулозан ▼ уй. суров 2.

сулудо прил. в. неразборито

сулудост ж деменција, безумље, лудило, безумност, махнитост, умобо-

ља, лудња, френезија, неурачунљивост, помахниталост, подивљалост, неумност, застрашеност, бунило, избезумљеност, шашавост, суманутост, распамећеност, лудост, помама, ментална/умна поремећеност, безумништво, безглавост, душевна оболелост, безумство, болест, душевно растројство, махнит, полудење *арх.*, манија *йсих.* - сл: блесавост *йсих.*, хистерија

сума ж ❶ (количина новца) в. свота ❷ в. количина 1.

суманут прид. ❶ бесан, љутит, иживциран, изнервиран, јаростан, махнит, киван, веома љут, надурен, огорчен, узрујан, набусит, озлојеђен, горопадан, раздражен, расрђен, спровоциран, гневљив, бенав, срдит, гневан, стекли *ексјр. реј.* - уй: нерасположен, насилан, разјарен, љут, агресиван, дрзак, побеснео - сл: нервозан, узнемирен, бунтован ❷ в. небулозан ❸ в. сулуд 1. ❹ в. силовит 1.

сумануто прил. в. неразборито

суманутост ж в. сулудост

сумња ж ❶ (непотпуна вера у некога или нешто) неверица, невера, бојазан, резерва, резервисаност, ограда, суздржаност, суздржљивост, неверовање, скептичност, скептицизам, сумњичавост, сумњање, неповерење, неверљивост, опрез, опрезност, обазривост, дистанцираност, двојба, затвореност, пажљивост, будност, смотреност, подозрење, суспективност *реј.* - уй. брига 1. ❷ (полазишна тачка у размишљању) в. претпоставка ❸ (нпр. сенка сумње) неповољна претпоставка, неизвесност, потенцијална незгода/неприлика, несигурност - уй. проблем

сумњање с в. сумња 1.

сумњичавост ж в. сумња 1. и 3.

суморан прид. ❶ (о расположењу) в. тужан ❷ (о изгледу) в. јадан 2.

суморност ж (лоше расположење) в. снуженост

сумрак м сутон, вече, предвечерје, полумрак, смирај, полутама, сумрачје, смркнуће, акшам *реј.*, први мрак *реј.*

сународник м в. земљак

сунђер м спужва - уј. крпа 3.

суновратити се сврш. в. стрмоглавити се

сунути сврш. непрел. прел. ❶ *не-йрел.* в. похрлити 1. ❷ *йрел.* в. убости
сунце с (светло сунчева светлост) луч, светло, светлина, обасјаност - уј. обданица, сноп 2.

Сунце с Светило, Звезда *фам.*, Сијалица *жарј.*, Светиљка *жарј.*, Небеско видело *форм.*

сунцокрет м бот. (лат. *Helianthus annuus*) *реј.* љубомир, подсунац, слунчоглед, солнчница, сончоглед, цунокрет, сунцукрет, сунчани цвијет, сунчаник, сунчењак, сунчоглед, торнизол, чунчогла, цирасол, шишантуба

суопротстављење с в. опирање

суп м зоол. (птица грабљица, лешинар, лат. *Falconidae*) *

супарник м в. противник 1.

супер¹ прид. непром. *фам.* в. одличан

супер² прил. *фам.* в. савршено 1.

супротан прид. ❶ противан, опречан, обрнут, друкчији, други, контраан, адверзитиван *реј.*, различан *реј.* ❷ в. антагонистички

супротно прил. ❶ (у супротном, обрнутом правцу, положају и сл.) на-супрот, наопачке, обрнуто, обратно, главачке, наглавачке, окренуто, прекренуто, стрмоглавце, стубоком, изврнуто, преврнуто, контра *фам.*,

тумбе *фам.* ❷ в. друкчије

супротност ж противност, одударање, опречност, опозиција, супротстављање, опрека, побијање, дијектомија, контраст, противречност, неподударност, оспоравање, неускладивост, опозит, обратност, обрнутост, супротна тврдња, контрастност, противречје, антипод *фиј.*, противсловље *реј.*, антитеза *фил.*, противна тврдња *хрв.*, противштина *хрв.* - уј: теза, разлика - сл: негација, непризнавање, дисјункција

супротстављање с ❶ в. супротност ❷ в. опирање

супротстављен прид. в. антагонистички

супротстављеност ж в. нетрпељивост

супруга ж жена, госпођа, сапутница, љуба *фам.*, брачни друг *форм.*, животна сапутница *изр.*, лепша половина *изр.*, баба *фам.*

суптилан прид. в. осетљив 1.

суптилно ж в. тананост 1.

сурвати се сврш. в. стрмоглавити се

суров прид. ❶ бруталан, безобзиран, безосећајан, груб, окрутан, бездушан, немилосрдан, нељудски, насилнички, нечовечан, неемотиван, горопадан, дивљи, варварски, дивљачки, злочиначки, немилостан, немилостив, садистички, оштар, агресиван, крвнички, анималан, неумољив, свиреп, зверски, нехуман, грозан, насилан, силовит, хладан, без срца, тврда срца, неуслишљив, несажаљив, безмилостан, беспштедан, помаман, хладнокрван, животињски *фиј.*, камен *фиј.*, брахијалан *фиј. реј.*, крволочан *екс-йр.*, убилачки *екс-йр.*, пакленски *реј.*, несмиљен *реј.*, заторан *реј.*, неосећајан *реј.*, богомрзак *реј.*, бешћутљив *реј.*, рабијатан *реј.*, бешћутан

хрв., барбарски *хрв.* - *уй*: равнодушан 1., неугодан, страшан, зао, сиров, одвратан ② необуздан, разгневиен, помахнутао, разјарен, агресиван, избезумљен, разгоропађен, безуман, распаљен, разуздан, помаман, полудео, луд од беса, незадржив, безглав, изван себе, узаврео, подивљао, неприсебан, распамећен, олујан, фуриозан, паклен - *уй*: бесан, изнервиран, ватрен, сулуд, луд, јаростан

суровост ж ① принуда, окрутност, тлачење, немилосрдност, набуситост, жестина, насиље, мучење, нечовештво (насиље над становништвом), угњетавање, крвништво, нападност, силовитост, присиљавање, немилост, нехуманост, нељудскост, поробљивање, виоленција, насилништво, бруталност, грубијанство, неумољивост, злостављање, злочинство, подјармљивање, присила, несмиљеност, дивљаштво, силништво, силеџијство, примена силе, зулум, погром *суж.* - *уй*: злочин, разбојништво, примитивизам, сила, агресија, грубост ② *в.* примитивизам ▼ *уй.* насртљивост 1., силовитост 1.

суручица ж бот. (лат. *Filipendula ulmaria*) *реј*: медуника, свињурак, блага јабука, будитељица, ослад, осинка, срачица

суседство с комшилук, окружење, крај, околина, округ

суснежица ж лапавица, блузгавица, крупа, солика *реј.*, слота *реј.*, алаука *реј.*, соља *реј.*, блузга *фам.*, циганчићи *фам.*

суспекција ж *в.* резервисаност

сусрести се сврш. састати се, видети се, срести се, наћи се (с неким), срести (некога)

сусрет м ① (успутни наилазак на некога) сретање, сусретање, налет

фам. ② надметање, такмичење, утакмица, борба, натјецање *хрв.* ③ (~ с противничком војском) сукоб ④ *в.* састанак 2.

сусретљив прид. љубазан, рафиниран, услужан, углађен, пријатан, профињен, фин, доличан, пристојан, угодан, културан, уљудан, милостив, кавалерски, лепих манира, диван, на услузи, несебичан, добро васпитан, галантан

сусретљивост ж *в.* учтивост

сутерен м подрум, подрумска просторија, клет *реј.*, потходник *реј.*

сутон м сумрак, вече, предвечерје, полумрак, смирај, полутама, сумрачје, смркнуће, акшам *реј.*, први мрак *реј.*

сутра прил. и м ① (дана после данашњег) идућег дана, сјутра *реј.* ② (у блиској или даљој будућности) *в.* ускоро ③ *им. в.* будућност

сутрашњица ж *в.* будућност

суфицит м *в.* вишак 1.

суфлер м ① *в.* суфлер ② *фиј. в.* саветник

сушити се несврш. венути, умирати, сахнути, спарушивати се, малаксавати, мрети, слабити, издисати, нестајати, копнети, гасити се, гаснути, пропадати, танчати, крепавати, цркавати, копњети, гњити, пресушивати, скапавати, одлазити *фиј.* - *сл.* жу-дети, мршавети, гинути, лињати *реј.*

сушица ж *в.* туберкулоза

сушти прид. ① *в.* истоветан ② *в.* аутентичан

суштина ж (главно у нечему) смисао, бит, садржина, садржај, мета, поента, резон, сврха, циљ, срж, језгро, есенција, материја, битност, душа *фиј.*, поанта *хрв.*

суштински прид. најважнији, нео-

пходан, одлучујући, виталан, нужан, круцијалан, неизоставан, есенцијалан, главни, темељан, централни, средишњи, основни, живећи, животни, преко потребан, нужан за опстанак, врло важан/битан

сфера ж в. домен

схватање с ❶ в. становиште ❷ в. убеђење 1.

схватити сврш. прел. ❶ разумети, докучити, спознати, укачити, установити, ухватити, увидети, прозрети, разлучити, проникнути (у нешто), докочити, оучити, разазнати, разабрати, видети, наћи, ући у главу, допрети у главу, похватати, утувити (у главу), похватити конце, појмити, развидети, скапирати *фам.*, дохватити *фиі.*, укупчати *фам.*, сконтати *фам.*, скужити

фам., прокљувити *фам.*, провалити *жарі.*, укапирати *жарі.*, извалити *жарі.*
- уй. уочити, закључити ❷ (разумети на свој начин) в. доживети 3.

схватљив прид. (који се може лако схватити) разумљив, докучив, јасан, недвосмислен, експлицитан, несумњив

схема ж ❶ стил, приступ, метода, систем, поступак, начин, модалитет, правило, облик, методологија, план, пут, процедура, техника, средство, програм, пракса, слог *арх.* ❷ в. узорак ❸ в. техника 1.

сцена ж ❶ в. театар ❷ в. позорница ❸ оно што се открива погледу) призор, слика, појава, виђење *рей.* - уй. поглед, видик

Тш

та узв. ма, ама, аман, па, хајде

табан м (доња страна стопала) * - уй. потплат

табати се несврш. фам. в. тући се

табла ж (школска) плоча *реї.*

таблета ж пилула, капсула - суж: лингвалета, вагиналета

таблоид м в. штампа

табор м ❶ в. логор 2. ❷ *реї.* в. седиште 1. ❸ (једна од супротстављених страна) * - уй. група 1.

таван м ❶ поткровље ❷ *реї.* в. плафон

таваница м плафон, строп, свод, таван *реї.*, небо *реї.* - уй. кров, таван

таверна ж в. ресторан

таворење с в. преживљавање

таворити несврш. непрел. в. преживљавати

тада прил. в. некада 1.

тајанствен прид. ❶ загонетан, мистичан, тајновит, мистериозан, мутан, енигматичан, обавијен велом тајни *изр.* ❷ в. сабластан ❸ в. непознат 1. ▼ уй. неразумљив

тајити несврш. прел. (не допуштати да се нешто види или примети) сакривати, крити, скривати, прикривати, загаткавати, затрпавати *фиї.*, пригушивати *фиї.*

тајм-аут м в. пауза 1.

тајна ж (оно што се скрива) непознаница, загонетка *фиї.*, тајанство *реї.*

тајни прид. ❶ (онај који представља тајну) непознат, скривен, скровит, тајновит, притајен, забашурен ❷ (који се одвија кришом) * ❸ в. тајанствен 1.

тајновитост ж в. мистика

такмичар м такмац, конкурент, натјецатељ *хрв.*

такмичење с надметање, борба, утакмица, сусрет, натјецање *хрв.*

тако прил. ❶ (на такав начин) овако ❷ в. много

такође рчц. и прил. ❶ *рчц.* (кад се нешто прибараја већ поменутом) такођер, исто тако, и ❷ *йрил.* (у набрајању) потом, затим, после, још, и

такопрсташи м мн. зоол. (лат. Artiodactyla) парнопрсташи

такса ж порез, допринос, дажбина, трошарина, давање, обавеза, намет, главница, задужење, обавезност, главарина, прилог, акциза, контрибуција, харач *реї.*, хумрук *реї.*, дација *реї.*, пристојба *арх.*, царина (~ за увоз производа из иностранства), стајарина (~ за стајање превозног средства), лежарина (~ за чување робе у складишту), гробарина (~ за место на гробљу), франко (поштанска ~), поштарина (поштанска такса) *рег.*, данак (давање вазалне државе владару) *арх.*, даћа *арх.*, жировина (~ за храњење свиња у храстовој шуми) *арх.*, лукно (давање за цркву) *арх.*, тунеларина (такса за пролаз тунелом) *арх.*, трибут (данак који су покорени народи плаћали освајачу) *арх.*, бир (давање намета манастирима) *арх.*, пролазнина (такса за пролажење) *арх.*, пашарина (давање за право паше) *арх.*, плацовина (такса за место на пијаци) *рей.* - *сл.* провизија, дуг, цена, хонорар

тактика ж (начин опхођења) начин, стил, образац, шема, приступ, модус, манир, форма, метода, техника, стратегија, модалитет, процес, пут, модел, пракса, облик, методологија, калуп *фиї.*, мустра *фиї.*, систем *фиї.*, - *уй:* извежбаност, умеће, вештина, извођење

тактичар м с **1** (познавалац тактике, који поступа вешто) *в.* сналажљивац

таласав *прид. в.* таласаст

таласаст *прид.* валовит, таласав, устаталасан, веруглав, увијен, спираласт - *уй:* вијугав, коврцав

таленат м с **1** дар, надареност, диспозиција, капацитет, обдареност, даровитост, способност, вештина, талентованост, смисао (за нешто), склоност, жица *фиї.*, инвентивност - *уй:* квалитет, креативност **2** *в.* геније

▼ *уй.* генијалност, стваралаштво

талентован *прид.* даровит, надарен, обдарен, инвентиван, способан, креативан, имагинативан, талентирани *хрв.* - *уй:* предузимљив, вешт, генијалан

талентованост ж *в.* таленат **1.**

талисман м *в.* амајлија

талог м **1** траг, муљ, наплавина, дно, нанос, остатак, стреш *реї.* **2** *фам. в.* поганија **3** *в.* бара

таложење с заступљеност, гомилање, прилив, повећавање, акумулација, концентрација, раст, скупљање, накупљање, нагомилавање, увећавање, надолажење, с(а)купљање, доток, згртање, пораст, сакупљање, прираст, појачавање, притицање, догицање, навирање, повећање, концентрисање, надолазак, агломерација, набацивање, збијање, централизација *рей.*, депозиција *сийруч.*, притјецај *хрв.*, концентрирање *хрв.*

таложити *несврш. прел. в.* скупљати

таљигати *несврш. непрел. в.* ринтати

тама ж ноћ, мрак, тмина, помрачена, ноћно доба, мрклина *реї.*, мрчава *реї.*, тма *йесн.*, невиделица *арх.*, тмица *арх.*

таман *прид.* потамњен, мрачан, загасит, затворен, замагљен, намрчен, смркнут, омрчен *рей.*, помрчен *рей.*

таманити *несврш. прел. в.* уништавати

тамбура ж муз. тамбурица, баглама, бугарија, бугаринка *реї.*, брач *реї.*

тамница ж *в.* затвор

тамо *прил.* **1** онамо **2** *в.* тамо-амо

▼ *уй.* отуда

тамо-амо *прил.* бесциљно, горе-доле, тамо, овамо-онамо, пометено,

амо-тамо, сад овде сад онде, сумануто, на све стране, као мува без главе, без циља, сулудо, тамо-вамо, смушено, лево-десно, безглаво, те овамо те онамо, сметено

тамошњи прид. домаћи, локалан, месни, завичајни, домородан, околни, онострани, домородни, обласни, родни, помесни *рејџ*. - уј. овдашњи

танак прид. ❶ танахан, танковит, танушан, таначак, танан, паучинаст *фиј*., паперјаст *фиј*., ❷ в. мршав 1. ❸ в. сувоњава 1. ❹ в. пиштав

танан прид. ❶ в. сув 1. ❷ в. ломљив ❸ в. танак 1. ❹ в. осетљив 1. ▼ уј. ситничав

тананост ж ❶ финоћа, нежност, крхкост, благод, суптилност, истанчаност, профињеност, емотивност, осећајност - уј: љубав, пажња, брига ❷ в. танкоћа

тандем м двојац, дует

тандркање с в. лупање 1.

тандркати несврш. непрел. лупарати, клопарати, клапарати, зврндати, штропотати, тандарати *ексир*. - уј. лупати 1.

танк м в. цистерна 1.

танкост ж в. танкоћа

танкоћа ж танкост, тананост, танушност - уј: виткост, мршавост

танкоћутан прид. в. сензибилан

танкоуман прид. в. глуп

танушан прид. ❶ в. осећајан 1. ❷ в. сув 1. ❸ в. танак 1.

тањир м ж тањирџ, тацна, пијат *реј*., пјат *реј*., тањур *хрв*.

тапир м зоол. (копитар непранопрсташ, лат. *Tapirus terrestris*) *

тапшање с аплауз, плескање, похвала, одушевљење, овације, одобравање, плесак

тапштати несврш. непрел. плеска-

ти, аплаудирати, одобравати, поздрављати, хвалити

тараба ж плот, заграда, ограда

тарантула ж зоол. (врста паука, лат. *Tarantula fasciiventris*) *

таст м бабалук *реј*., пунац *хрв*.

тата м отац, родитељ, ћаћа *реј*., јапа *реј*., баба *реј*., папе *реј*., папа *реј*., бабо *реј*., стари *фам*., татко *фам*., тајка *фам*., татица *фам*., дека *фам*., ћале *фам*., таја *фам*., матори *жарј*., маторац *жарј*., бабајко *рејџ*.

татула ж бот. (лат. *Datura stramonium*) *реј*: бикови, крава, кравица, крављача, кужњак, пасја јабука, коров, смрдљуга, смрадац, трава од астме, трава од сипње, биволчији, баздуља, бика, биков лист, биковача, бодећа јабука, бодеча јабука, бодљива јабука, волек, вочић, дивљи орешии, зли чичак, зубна трава, криставец, полонино семе, свињска душица, смрдљива помоћница, смрдљук, смрдуша, смрдушка, схирињак, татулина, теоци, худобилник

таћи сврш. прел. (доћи у додир с нечим) дирнути, пипнути, додирнути, дотаћи, дотакнути

тачан прид. ❶ исправан, правилан, истинит, коректан, егзактан, изричан, строг, точан *хрв*. ❷ в. стваран 1. ❸ (који стиже или ради на време, у року) пунктуалан, педантан, акуратан, прецизан, ажуран, стриктан, благовремен

тачка ж ❶ *йравн*. пасус, ставак *реј*., артикал *рејџ*., ставка *екон. йравн*., параграф *йравн*. ❷ *фиј*. место, пункт, средиште, локација, позиција ❸ (знак интерпункције) точка *хрв*.

тачноост ж ❶ пунктуалност, ажурност, прецизност, благовременост ❷ в. методичност ❸ в. савесност 1.

ташт прид. в. уображен 1.

таштина ж сујета, самодопадљивост, самољубље, нарцисоидност, хвалисност - уй. надменост, уображеност

тваран прид. в. физички

твор м зоол. (сисар из породице куна, лат. *Putorius putorius*, *Mustela putorius*) *

творац м **1** креатор, аутор, стваралац, утемељивач, рукотворац, приређивач, покретач, оснивач, произвођач, створитељ, предак, генератор, истраживач, коловођа, зачетник, иницијатор, узрочник, установитељ, изазивач, праотац, сачинилац, створац, полуга, подстицатељ, родитељ *фиї.*, отац *фиї.*, мозак *фиї.*, архитекта *фиї.*, ковач *фиї.*, налазник *реїџ.*, осниватељ *хрв.*, основатељ *хрв.*, потицатељ *хрв.*, утемељитељ *хрв.* - уй: узрок, предводник **2** в. стваралац **1**. **3** в. узрочник

творба ж в. творевина

творевина ж дело, остварење, производ, продукт, учинак - суж: умотворина, рукотворевина, опус - уй: стваралаштво, уметност

тврд прид. **1** (чије су честице збијене) чврст, очврсао, стврднут, крут, укрућен, јак, компактан, нееластичан, робустан, гранитан *фиї.*, камен *фиї.* **2** в. отпоран **3** в. доследан **4** в. крут **2**.

тврдити несврш. прел. в. потврђивати

тврдица м ж шкртица, златољубац, ћифта, цепидлака, шкртац, циција, гагрица *фиї. реїџ.*, џимрија *реї.*, себичњак *фам.*, стипса *фам.*, цинцар *реїџ.*

тврдити несврш. непрел. цицијашити, цицијати, цепидлачити, бити шкрт, шкртарити *фам.*, стипсарити *фам.*, штекасти се *жарї.*, грчити *реїџ.*, цинцарити *реїџ.* - сл: цењкати се, штедети

тврдоглав прид. (који упорно остаје при своме) самовољан, својеглав, бандоглав, загрижен, затрован, својевољан, инатљив, усковид, напоран, крут, непомирљив, јогунаст, недоказан, искључив, недоказив, упоран, на своју руку, мазгински, истрајан, дебелоглав, као мазга, окорео, намћораст, мазгаст, тежак, устрајан, тврдокоран *фиї.*, неукротив *фиї.*, као магарац, засукан *реї.*, лулав *реї.* - уй: затуцан, џангризав, догматичан, незгодан, огорчен, непокоран, компликован, ћудљив, једностран, нетолерантан, конзервативан

тврдоглавост ж **1** јогунастост, задртост, самовољност, својевољност, непопустљивост, недоказаност, својевоља, упорност, искључивост, тврдокорност, својеглавост, каприциозност, истрајност, мазгинство - уй: пркос, непокорност **2** в. пркос **3** уй. строгаћа, одлучност, хир

тврдокоран прид. **1** в. тврдоглав **2** в. строг

тврдокорност ж **1** в. тврдоглавост **1**. **2** в. строгаћа

тврдоћа ж чврстина, челичност, солидност, крутост, чврстоћа, тврдина *реї.* - уй: издржљивост, јачина

тврђава ж замак, дворац, утврђење, утврда, конак, двор, резиденција, кула, град, каштел *реї.*, палача *ексїр.*

театар м позориште, кабаре *суж.*, сцена, варијете *суж.*, амфитеатар *арх.*, карађоз *арх.*, глумиште *арх.*, казалиште *хрв.*

театралност ж в. претварање **1**.

теглити несврш. непрел. в. ринтати

тегоба ж **1** в. суморност **2** в. страхота **1**.

тегобан прид. в. погибелан **1**.

тежак м в. наполичар

тежак' прид. ❶ (који има велику тежину) * - уй. дебео ❷ компликован, запетљан, захтеван, замршен, збркан, проблематичан, комплексан, сложен, побркан, слојевит, закукуљен *фам.*, замумуљен *фам.*, чупав *фам.*, завојит *реџ.*, закучаст *реџ.*, зановетан *арх.* - уй: вишесмислен, неразумљив ❸ в. заморан 1. ❹ в. неугодан

тежина ж ❶ (сила или износ количине те силе) * ❷ *фиї.* в. значај ❸ тешкоћа, напор, мука

тежити несврш. непрел. ❶ трудити се, настојати, видети, аспирирати, стремити, намеравати, смерати, претендовати, гледати, циљати, покушавати, гледати да се све уради на време, паштити се *реї.*, напрезати се *ексїр.* ❷ (бити наклоњен) нагињати, стремити, тежити, гравитирати

тежња ж ❶ воља, намера, одлука, прохтев, стремљење, настојање, жеља, амбиција, хтење, циљ, аспирација, замисао, примисао, план, интенција, наум, накана, тежење, смерање, идеал, промишљај, претензија, смер *реџ.*, намисао *реџ.* ❷ в. чежња 1. ❸ в. претпоставка

теза ж ❶ аксиом, постулат, теорија, наука, премиса, закон, основна теза, темељно начело, основно полазиште, апсолутна истина, основно начело - уй: суд, хипотеза ❷ в. убеђење 1. ▼ уй. супротност

теист м в. побожник

текст м ж в. рад' 1.

текућина ж в. течност

телевизија ж ❶ (пренос слике и звука) * ❷ *фам.* в. телевизор

телевизор м тв, телевизијски пријемник, мали екран *фам.*, телевизија *фам.*,

телесни прид. в. физички

телефон м апарат, брзоглас *арх.*, сокоћало *арх.*, тел *жарї.*, фоун *жарї.* - уй. мобилни телефон

тело с ❶ (човечије ~) труп, фигура ❷ (сваки посебан предмет у простору) предмет, ствар

тема ж ❶ (оно о чему се разговара) предмет ❷ (идејни елемент у уметничком делу) мотив, предмет, лајт-мотив *суж.*

темат м в. рад' 1.

теме с в. шпиц

темељ м полазиште, основа, зачетак, почетак, платформа, узрок, праизвор, позадина, праузрок, полазница, стожер, матица, извориште, основица, порекло, подлога, исходиште, почело, праелемент, нулта тачка, праматерија, почетна тачка, прапочетак, легло *фиї.*, колевка *фиї.*, заметак *фиї.*, корен *фиї.*, врело *фиї.*, клица *фиї.*, извор *фиї.*, семе *фиї.*, жариште *фиї.*, подријетло *хрв.*

темељан прид. ❶ детаљан, педантан, систематичан, прецизан, подробен, темељит, предан, методичан, организован, пажљив, аналитичан, дедуктиван ❷ в. суштински

темељит прид. ❶ в. исцрпан ❷ в. аналитичан 2. ❸ в. целовит ▼ уй. сигуран 1., пажљив 2.

темељити се несврш. (имати основ, исходиште у нечему) заснивати се, почивати

темељито прил. ❶ в. подробно ❷ в. много

темперамент м идентитет, карактер, менталитет, природа, его, личност, душа, ћуд, дух, психа, психологија, сензибилитет, ков, нарав, индивидуалност, индивидуалитет, настројеност, нутрина, ја, особине, унутрашњост, крв *фиї.*, штих *фам.*,

натура *рей.* - уй: морал, навика

темпераментан прид. ❶ разигран, енергичан, живахан, виталан, младачки, брз, покретљив, динамичан, снажан, покретан, полетан, весео, животан, жив(ахан), агилан, врцкаст, пун живота, пун живости, вижласт, хитар, подузетан, ведре духа, бодар, чио, жустар, прштав, ведар, крепак, немиран, окретан, млађахан, ватрен *фи.*, гибак *фи.*, активан *фи.* - уй: свеж, јак, млад, неуморан ❷ в. сензибилан

тенденција ж в. славољубље

тенденциозан прид. в. субјективан

тенис м бели спорт - уй. бадминтон

тенор м ▼ уй. глас

тенорски прид. в. пиштав

теоретски прид. појмовни, теоријски, академски, књишки

теорија ж ❶ теза, постулат, закон, аксиом, темељно начело, апсолутна истина, основно начело - уй: суд, хипотеза ❷ в. убеђење 1.

тепац м *рей.* в. тумарало

тепих м (застор за под) ћилим, саг - уй. застирач 1.

терапеут м в. лекар

терапија ж лечење, нега, оздрављење, опорављање, видање, опоравак, санирање, цељење, и санација, кура, исцељивање, лечење домаћим лековима, неговање

терас ж балкон, трем, лођа, доклат, портик, веранда, тараца *рей.*, лонца *арх.*

терати несврш. прел. ❶ силити, при-силјавати, приморавати, диктирати, наморавати, задавати, натурати, заповедати, форсирати, товарити, октроирати, пртити, трапити, уваљивати *жар.* - уй: наговарати, под-

говарати, наређивати, оптерећивати

❷ в. возити

теревенка ж фам. банчење, бекријање, алкохолизација, лумповање, пијанчење, пијанка, лумперај, баханал, лолане, лудовање, жур, коктел, слављење, циркане, рађење, шенлечење, лумпација, бучна прослава, алкохолизирање, посело, разуздана забава, дернек *рей.*, шенлук *рей.*, тулум *рей.*, пијавел *рей.*, локатив *жар.*, цумбус *арх.* - уй: весеље, баханалије, прослава, журка, забава - сл: вечеринка, певанка *рей.*, оргије

теревенчити несврш. непрел. пијанчити, банчити, шенлучити, лумповати, лудовати, пити, пијанчевати, пировати, лолати се, проводити се, веселити се, бекријати, ударати бригу на весеље, гостити се, бучно славити, лумпати, годовати *арх.*

терен м ❶ игралиште - суж: стадион, хала, арена, дворана, теретана, вежбаоница, ринг, фискултурна сала, спортска арена, соколана, сала *фам.*, гимназиј *арх.*, гомбалиште *арх.*, гомбаоница *арх.*, поприште *рей.*, вежба-лиште *рей.*, дворница *рей.*, ротунда *рей.* - сл: салон, већница ❷ *фи.* в. домен ❸ в. територија 1.

терет м баласт, оптерећење, товар, притега

теретана ж вежбаоница - уй. терен

теретни прид. товарни, вучни, телећи

теретњак м ❶ (средство за превоз добара) - уй: шлепер, камион - сл: брод, воз ❷ в. шлепер

територија ж ❶ терен, рејон, подручје, зона, простор, терен, околина, крај, област, предео, - уй. природа 2.. ❷ *фи.* в. делокруг

термин м рок, време

терор м в. страва

терорисати несврш. прел. в. мучити
тесан м ❶ (о одећи) узан, приљубљен, припијен, затегнут, стегнут, стиснут, неудобан ❷ (о простору) скучен, збијен, ограничен, узан, узак, сужен, мале површине/ширине

тесати несврш. прел. ▼ уй. вајати

тескоба ж неспокој, nelaгода, nelaгодност, немир, зебња, анксиозност, неспокојство, забринутост, брига, узнемиреност, бојазан, оптерећење - уй. нерасположење, туга, мука, страх

теснац м (тесан планински пролаз) кланац, усек, процеп, пролаз, клисура, гудура, ждрело, врата, планинска врата, богаз *арх.* - уй. крш 1., гротло

тесногруд прид. в. себичан

тест м в. оглед 1.

тестамент м опорука, аманет, наследиство, задужбина, очевина, наслеђе, дедовина, баштина, легат, заоставштина, завештање, тековина, поклон, дар, материнство, последња воља/жеља, наслеђење, воља *реј.*, запис *реј.*, нашљеђе *реј.*, ћаћевина *реј.*, наслеђебина *реј.*, оставина *реј.*, бабалук *арх.*, завештај *арх.*, посмртнина *реј.*, наслеђебина *реј.*, оставштина *реј.*, старина *реј.*

тесто с ❶ (маса од брашна умешена с водом) * ❷ (производи од теста) пециво, паста, пашта, тестенина, резанци, коре *мн.* - уй. пита, пециво, хлеб, колач, лепиња

тетива ж жила, везиво

тетурав прид. в. слаб 1.

тетурати се несврш. гегати се, батргати се, баврљати, посртати, клатити се, спотичати се, гацати, саплитати се, заносити се, једва ходати, млитати, главињати, кривати, шевељати, запињати (у ходу), швагати, климатати се, гавељати *реј.*, заводити се *реј.*,

батрљати *реј.*, левентати *реј.*, вући се *реј.*, заплитати *фам.*, лелујати *фам.*, њихати се *фам.*, плести ногама *фам.*, кршити се *фам.*, пузити *фам.*, бауљати *фам.*, гмизати *фам.* - уй: ћопати, врдати, шепати, ломатати се, ломити се - *сл.*: уздрхтати, милети

тећи несврш. непрел. ❶ (о течности) тећи, сливати се, разливати се, истичати ❷ (о времену) протицати, пролазити, промицати, ићи, истичати, пролетати *ексјр.*, бежати *ексјр.*, летети *ексјр.*, јурити *ексјр.*, прошишавати *фам.*, трчати *фам.*, пролазити као ветар изр.

техника ж ❶ модус, манир, начин, схема, стил, образац, шема, приступ, форма, метода, стратегија, проседе, програм, клише, модалитет, предложак, матрица, процес, обичај, пут, модел, пракса, облик, методологија, процедура, калуп *фиј.*, мустра *фиј.*, систем *фиј.*, протокол *форм.*, слог *арх.*, мода *реј.*, сустав *хрв.* - уй: измежбаност, умеће, вештина, извођење ❷ в. схема 1.

течај м в. предавање 2.

течан прид. ❶ (у течном агрегатном стању) текући, ликвидан - уй. влажан ❷ *фиј.* (о стилу, говору, излагању) сређен, чист, лак, гладак, без тешкоћа, равномеран, уједначен

течност ж ❶ (све у течном агрегатном стању) текућина, сок ❷ *фиј.* лакоћа излагања

тешко прил. ❷ компликовано, замршено ❶ *фиј.* незгодно, проблематично, чупаво *фам.*, густо *фам.*, зезнуто *фам.*, зајебано *нар.*

тешкоћа ж сметња, препрека, баријера, блокада, заврзлама, зачкољица, хендикеп, ограничење, спречавање, потешкоћа, запречивање, заустављање, кочење, чвор *фиј.*, кочница *фиј.*, квака *фам.* - претња, непријатност

ТИКВА ж бот. ❶ (лат. Cucurbita pepo) бундева - *реї*: дулек, дублек, думлек, жута тиква, мисирача, фригењача, цука, тиквељ, лудара, бела тиква, дугара, тиквања, мачванка, бундевка, печенка, бескорка, бугарка, бела лудаж, буча, лудаж, бела бундева, шућурица, дугања, белокорка, будимлија, будимка, шућурка, бундава, кабар, мекокорка, руска диња, јургет *арх.*, врг *арх.*, водењача *арх.* ❷ *в.* глупан

ТИКВАН м *в.* глупан

ТИКВАНСКИ прид. *в.* глуп

ТИКВАСТ прид. *в.* трбушаст

ТИМИЈАН м бот. (лат. Thymus vulgaris) *реї*: питома мајчина душица, гајена мајчина душица, босиљак, мајчина душица, мања мажурана, мањи сансељ, тимас, тимљан

ТИНЕЈЦЕР м *в.* малолетник

ТИНЕЈЦЕРИ м мн. младеж, омладина, млада генерација, млади, пубертетлије, адолесценти, млађарија, омладинци/омладинке, младост, млади нараштај *форм.*, подмладак *форм.* - *уй*: девојка, младић

ТИП м ❶ класа, сорта, врста, категорија, начин, сој, род, ред, марка, грана, жанр - *уй*: облик, линија, група, страна - *сл*: низ, скупина ❷ *в.* варијанта ❸ *в.* раса ❹ *в.* човек ❺ *жарі.* *в.* момак

ТИПИЗИРАНОСТ ж *в.* баналност

ТИПИЧАН прид. (који има јасно одређене особине) истакнут, изразит, карактеристичан, дистинктиван, својствен, изричит

ТИРАНИЈА ж ❶ *в.* тоталитаризам ❷ *в.* тлачење

ТИРАНИН м апсолутиста, деспот, силник, самодржац, диктатор, поробљивач, дахија, аутократа, властодржац, ага, самовољник, окрутник,

страховладар, злостављач, самовладар, страх и трепет, олигарх, тлачилац, немилосрдник, батинаш *фиі.*, кабадахија *реї.*, тлачител *хрв.* - *уй*: крвник, мучитељ, насилник, силеџија *фам.*

ТИРАНИСАТИ несврш. прел. *в.* мучити

ТИРАНСКИ прид. тоталитаран, диктаторски, апсолутистички, деспотски, самовољан, ауторитаран, самодржачки, неслободан режим, самовладарски, аутократски, нелибералан, недемократски

ТИСА ж бот. (лат. Taxus baccata) *реї*: тис, тисовина, тисењ, јеличица, плодна чемида.

ТИТАН м *в.* џин

ТИТРАВ прид. *в.* дрхтав 1.

ТИТРАЊЕ с *в.* треперење 1.

ТИТРАТИ несврш. непрел. *в.* треперити

ТИХ прид. ❶ *в.* благ ❷ *в.* нечујан 1. ❸ *в.* ћутљив ▼ *уй*. стидљив

ТЛАПИТИ несврш. прел. *в.* бунцати 1. и 2.

ТЛАПЊА ж *в.* трач

ТЛАЧЕЊЕ с суровост, окрутност, тортура, немилосрдност, набуситост, жестина, насиље, мучење, нечовештво (насиље над становништвом), утњетавање, крвништво, принуда, нападност, силовитост, присиљавање, немилост, нехуманост, нељудскост, поробљивање, виоленција, насилништво, бруталност, грубијанство, неумољивост, злостављање, тиранија, злочинство, подјармљивање, присила, несмиљеност, дивљаштво, силништво, силеџијство, примена силе, зулум, погром *суж.* - *уй*: апсолутизам, злочин, разбојништво, сила, агресија, грубост

ТЛАЧИТИ несврш. прел. ❶ *в.* мучити ❷ *в.* израбљивати

тмина ж в. тама

тмуран прид. ❶ (о дану, времену) облачан, натмурен, суморан, смрачен, сумрачан, сив, сивкаст, мутан, тмур *реџ.*, тмуо *реџ.* ❷ (о човеку) в. смркнут 1.

тмурност ж ❶ (о дану, времену) облачност, натмуреност, суморност, смраченост, сумрачност, сивкастост ❷ (о човеку) в. туга

тоалет м нужник, бања, клозет, ве-це, WC, заход, латрина *реџ.*, кењара *фам. нар.*, клоњара *жарџ.*, клоња *жарџ.* - уџ. купатило

тобоже прил. бајаги, као, тобож, као да, кобајаги, вајно, да *ирон.*, бајали *реџ.*, бађи *реџ.*, санђим *реџ.*, ђоја *реџ. реџ.*, боксум *реџ.*, бајагим *реџ.*, баги *реџ.*, бојаги *реџ.*, токорсе *реџ.*, баксем *реџ.*, бејаги *реџ.*, баксум *реџ.*, бајеги *реџ.*, бајагли *реџ.*, корсем *реџ.*, бајађим *реџ.*, баксим *реџ.*, шатро *жарџ.*, гистро *жарџ.*, кбсз *жарџ.*, божем *арх.*, божемске *арх. реџ.*, божемски *арх. реџ.*, као бајаги *изр.*

тобожњи прид. лажан, вештачки, неаутентичан, неистинит, фалсификован, погрешан, артифицијелан, подметнут, извештачен, лажљив, неправи, претворан, кривотворен, ненараван, патворен, фалш *фам.*, фаличан, привидан, апокрифан, самозвани, умјетан *хрв.* - уџ: неприродан, фиктиван, измишљен - *сл:* наopak, нетачан, крив

тобџија м в. артиљерац

товар м ❶ в. терет ❷ в. магарац 2.

товарни прид. теретни, вучни, телећи

ток м ❶ (оно што протиче) в. проток ❷ в. правац ❸ *реџ.* в. ширење

толерантан прид. трпељив, стрпљив, постојан, сношљив, подно-

шљив - уџ. племенит, широкогруд, човекољубив, добар 1.

толерантност ж в. трпељивост

толеранција ж в. трпељивост

толити несврш. прел. в. утољавати

толстолобик м зоол. (риба из породице шаранки, лат. *Hypophthalmichthys molitrix*) трагаљ (лат. *Maena vulgaris*, *Spicara maena maena*) мо-драк

тољага ж в. штап

том м (~ књиге) део, свезак, наставак, књига, епизода

топ м ❶ (врста артиљеријског оруђа) * ❷ *шах.* кула

топао прид. ❶ врућ, врео, кипући, загрејан, угрејан, узаврео, пламен, кључали, прегрејан, горући, жарки, ужарен, усијан, јарки, зажарен, тропски *фиџ.*, жежен *арх.* ❷ в. сензибилан
▼ уџ. распламсао

топионица ж в. железара

топлина ж ❶ в. топлота ❷ *фиџ.* в. присност

топлице ж мн. ❶ в. купалиште 1. ❷ в. бања ▼ уџ. извор 1.

топлота ж врућина, топлина, врелина, спарина, јара, запара, жега, оморина, припека, вар, препека, пакао *фиџ.*, прижега *реџ.*, калор *реџ.*, звиздан *фам.*, пасја врућина *фам.*, омара *арх.*, спарност *реџ.*, упека *реџ.*

топола ж бот. (лат. *Populus nigra*) *реџ:* дивља топола, јаблан, јагњед, јагнеда, јагњедовина, јагњет, јагњила, јањ, јањац, јањић, топол, црна топола, црни јагњед

топот м бат, клопот, клепетање, клопарање, топотање, потмуо шум, клепет, бахат *реџ.*

топотати несврш. непрел. в. трештати

топуз м ❶ (врста оружја с гвозденом

главом) буздован ② *фам. в.* будала

тор м стаја, обор, изба, згон - суж: овчара, торарица, овчарник, овчарница, бачија (летње сточарско насеље у планини) *реі.*

торба ж ① ташна ② врећа, кеса, цегер

торбак м в. руксак

торбари м мн. зоол. (лат. *Marsupialia*) тоболчари *хрв.*

торокање с в. брбљање

торокати несврш. непрел. ① в. лупетати ② в. ћаскати

торокуша ж в. брбљивица

тортура ж в. тлачење

тоталан прид. в. целовит

тоталитаран прид. диктаторски, тирански, апсолутистички, деспотски, самовољан, ауторитаран, самодржачки, неслободан режим, самовладарски, аутократски, нелибералан, недемократски

тоталитаризам мапсолутизам, диктатура, деспотизам, самовоља, самодржавље, деспотија, тиранија, аутократија, самовласт, самовлађе, монократија, недемократија, самовлашће, ауторитаризам, једновлашће, самодрштво, самовлада, аутаркија, зулум, аутократија *хрв.* - уй: окрутност, насиље - сл: насилништво, силништво, тиранија

тотално прил. потпуно, сасвим, комплетно, одреда, листом, до краја, без остатка, у потпуности, у целисти, из корена, из основа, из темеља, скроз *фам.*, скроз-наскроз *фам.*, дибидус *фам.*, аметом *реі.*, посвема *реі.*, аметице *реі.*, аметимице *реі.*, стубоком *арх.*, навлас *арх.*, посве *хрв.*

тоцило с брус, гладилица, белегија, гладило, тоциљ, оштрилица, бугелија *реі.*, оштрило *реі.* брусилица *суж.*,

трабуњати несврш. непрел. *фам. в.* лупетати

травар м ① в. исцелитељ ② в. лекар

травуљина ж в. коров

траг м ① (отисак стопала на некој површини) ② в. (остатак нечега што је постојало) ③ (оно што указује на нешто) доказа ④ в. утисак

трагање с (за нечим) в. испитивање

трагати несврш. прел. в. тражити 2.

трагичан прид. в. кобан 1.

традиција ж в. обичај

тражен прид. редак, валидан, дефицитаран, драгоцен, потребан, вредан, скупocen, добре прође, цењен, исплатив, мањкав, на цени, од вредности, популаран, просперитетан, велике вредности/угледа

тражити несврш. прел. ① искати, захтевати, питати (за нешто), потраживати, хтети, желети, извољевати, вапити - уй. молити ② (~ нешто изгубљено) трагати, искати

тражња ж в. рација

трајан прид. ① дуговечан, дуготрајан, постојан, дугорочан, далекосежан, издржљив, дурашан - уй. отпоран, вечит ② в. јединствен 2.

трајање с ① (одређени временски период) дужина, трајност, минутажа - уй. период ② (рок трајања) рок, важење, валидност, век, живот *фий.* ③ *фий.* в. живот ④ в. одлучност

трајати несврш. непрел. ① (протезати се кроз неки временски период) пролазити, протицати, пулсирати, тећи, настављати се, протезати се ② (успевати се одржати) опстајати, одржавати се, издржавати, преживљавати, дурати *реі.*

трајно прил. в. заувек

трајност ж ① перманентност, дуготрајност, постојаност, сталност, непропадљивост, устаљеност, кон-

стантност, непотрошивост, дуговечност, неисцрпност, континуитет, стабилитет, неразрушивост, нескршивост, несаломивост, несломљивост, неуништивост, непрестаност, непроменљивост, непрекидност, трајање - уй: отпорност, вечност, стабилност ❷ в. одлучност ▼ уй. отпорност 1.

трака ж гајтан, веза, врпца, везица, пантљика, конопчић - реї. корда, петља, врвца, банда, шнур, потегача, узао, жнора, привезница, сицим, уза, хват, тенеф, кабл, стрека, шпага, гурђела, привеза - суж. штрик, учкур, путо (уже којим се вежу предње ноге животињи), потегач (конопац за подизање једра), гаћник, ширит (украсна трака на одећи), путило (уже којим се вежу предње ноге животињи), опута (предена/плетена врпца за порубљивање одеће), гуртна (веза од ластиша), бандерола (трака од хартије/украсни повез на пошиљкама), дретва (трака за везивање опанака), литар (каиш/огрлица на врату животиње) - уй. канап, лента

тракт м в. апарат 2.

траљав прид. в. сувопаран

траљаво прил. некавалитетно, лабаво, слабо, лоше, лаички, нестручно, невешто, нестручњачки, почетнички, шарлатански, климаво, незнаљачки, неприкладно, некомпетентно, тричаво, непрофесионално, мизерно, неизвежбано, недовољно, никакво, без стручности, неквалификовано, млако, аматерски, непотковано, рђаво, аматорски реї., дилетантски фам., фушерски жарї. - сл: бедно, јадно

трамбулина ж в. скакаоница

трампер м в. тумарало

трандавиље с бот. (лат. *Althaea rosea*) реї: грудишник, грудничник, вртни слез, ђил, кождер, лашки

слез, малвароза, пасмачичак, патмачичак, питоми маловесак, питоми слез, питоми сљез, прикоморска ружица, рдечи слез, рожлин, рожаста слез, рожнати слез, румен-цвет, румен-цвијет, слезовача, слезовина, трандавиљ, трандафил, трандовиље, трандофил, трандофио, тренда, трендавил, трендофил, трндовиљ, трндовиље, трндофил, царев цвијет, црвени слез, чичак, чмичак

транжирати несврш. прел. в. командати

транспарентан прид. в. провидан

транспорт м в. превоз

трансфер м ❶ пренос, преношење, премештај, премештање, претовар суж. ❷ (~ робе, путника) превоз, превожје, транспорт ❸ *сјорїй*. (~ у други клуб) прелаз, прелазак

трансформисати несврш. и сврш. прел. ❶ (мењати облик, губити прави облик) в. изобличавати ❷ в. изменити

трапав прид. неспретан, несналажљив, незграпан, сметен, запетљан, спетљан, медведаст, неокретан, шепртљав, слоновски, сплетен, туњав, невешт, с две леве руке/ноге, укошен, тешке руке, лоших рефлекса, бенаст, шепртљаст, неспретан у послу, успорен, без главе и репа, неумешан, смотан као сајла, изгубљен, као слон у стакларској радњи, као мува без главе, смушен, заузлан *фиї. реї.*, дрвен *фиї.*, завезан *фиї.*, везан *фиї.*, пртљав *реї.*, бангав *фам.*, смотан *фам.*, трунтав *фам.*, слонаст *фам.*, сапет *рейї.*, врљав *їої. реї.* - уй: млитав, укочен, неискусан, збуњен, неспособан, шоњав *їої.* - сл: незналица, блентав, спор, леви *фам.*, недоучен, килав *фам.*, невичан

трапавац м фам. в. трапавко

трапавко м шепртља, спетљанко, трапавац, спетљанац, неспретњак, петљавац, левак, шепртљанац, типавац, звекан, звијук, неспособњак, килавац, сапетиња, шепртљанко, заплетенк, завезанко, сметењак, смушењак, клебецан *реї.*, зукван *реї.*, шамшула *реї.*, клипета *реї.*, типавко *фам.*, шепавац *фиї.*, токмак *нар.*, вилија *арх.*, гимпл *арх.*, трупак *йої.*

трапати несврш. непрел. *рейш.* в. турмарати

траса ж линија, асфалт, пут, друм, коловоз, рута, стаза, прометни пут, прометница, маршрута, саобраћајна веза, пртина *реї.*, утреник *реї.*, колник *реї.*, прилаз *фам.*, цада *фам.*, коломија *арх.*, колотечина *арх.*, вагаш *арх.*, цеста *хрв.* - суж: богаз *реї.*, канал, улица, трвеник, пречица, саоник, лаз *реї.*, коридор, путељак, путања, крчаник, пролаз, заобилазница - сл: проток, ток, траг, протицање

траћити несврш. прел. разбацивати се, расипати се, разметати се, арчити, просипати новац, харчити, расипати новац, разбацивати, улупавати, разасипати, крчмити, улудо трошити, бацати новац, ћердати *ексїр.*, тратити *рейш.*, просипати у ветар *изр.*

трач м в. трачарење

трачара м ж в. брљавица

трачарење с оговарање, трач, трачање, лајање, говоркање, претресање, ширење гласина, трачерај, рекла-казала, добошарење *фиї.*, опричица *реї.* - уї. клеветање

трачарити несврш. прел. оговарати, трачати, опањкавати, олајавати, озлоглашавати, бубњати *фиї.*, добошарити *фиї.*, ширити гласине *изр.*, преносити аброве *изр.*, пањкати *реї.*, абровати *фам.*, лајати *жарї.*, оцрњивати *хрв.*, потворити *хрв.*, брусити је-

зик *изр.*, испирати уста *изр.* - уї. клеветати, разглашавати

трачати несврш. прел. в. трачарити

трачер м фам. оговарач, клеветник, пањкало, опањкивач, подметац, хулитељ, злурадник, недобронамерник, кудилац, клеветало, оговаратељ, зао језик, опадач, оцрњивач, пањкач, змија *фиї.*, трачлер *реї.*, бедилац *реї.*, кудитељ *реї.*, бедач *реї.*, опадник *рейш.*, објеђивач *хрв.*, обједитељ *хрв.* - сл: потворитељ *арх.*, злонамерник

трбуља ж бот. (лат. *Oenanthe aquatica*) *реї.*: водени морач, коњски морач, бедреничак, коњски кумен, коњски мокророк, коњски морок, кропило, морак

трбух м утроба, абдомен, стомак, изнутрица, унутрашњост, унутрашњи органи, стомачна шупљина, желудац, дроб *реї.*, тибач *геч.*

трбушаст прид. испупчен, избачен, заокругљен, округласт, лоптаст, куласт, мехураст, крушколик, конвексан

трбушни прид. стомачни, абдоменски, абдоминалан

трвење с ❶ в. нетрпељивост ❷ *реї.* в. сукоб 1.

тргнути сврш. непрел. ❶ (наглим покретом извадити) истргнути, извући, киднути ❷ (наглим покретом повући) потегнути, повући ❸ в. уплашити ❹ в. разбудити ❺ (наглим покретом попити) испити, дрмнути, ексирати *фам.*

тргнути се сврш. прел. ❶ (престати спавати) расанити се, пробудити се, раздремати се, тргнути се, устати, пренути се из сна, дигнути се из кревета, пренути се из сна ❷ *фиї.* доћи себи, освестити се, пробудити се, разбудити се, активирати се, пренути се, концентрисати се

трговац м **о** продавац, дућанџија, продавач, зеленичар, ђифта *реј.*, мешетар *реј.*, крамар *реј.* - суж: пиљар, бакалин, воћар, бакал, грошићар **џ** в. посредник 1.

трговина ж радња, продавница, самопослуга, ситничарија, локал, дућан, самоуслуга, продаваоница, бакалница, бутига *реј.*, болта *реј.*, безистан *арх.* ситничарница *суж.*,

требати несврш. непрел. в. фалити
требити несврш. прел. **о** чистити, прочишћавати, одвајати, пробирати, филтрирати, бискати *реј.* - уј. чистити **џ** *реј.* (скидати кору) в. љуштити 1.

требљење с раздвајање, одвајање, чишћење, прочишћавање, пробирање, филтрирање, бискање *реј.*

трезвен прид. сабран, прибран, присебан, сређен, концентрисан, сталожен, пажљив, озбиљан, фокусиран, усредсређен, хладнокрван, духом присутан, усредоточен, позоран - уј. спокојан

трезвењак м в. антиалкохоличар

трем м **о** аркада, архиволт, колонада, сводиште, лежа, аркаде, ганак *реј.*, гонак *реј.*, ступовље *арх.* - уј: ходник **џ** в. тераса

тренд м в. мода

тренинг м (систематско понављање неке радње у циљу физичког усавршавања) гимнастика, спорт, вежба, тренирање, фискултура, вежбање, дрил, теловежба, гомбање *хрв.* - уј: обука, игра

тренирање с в. тренинг

тренирати несврш. прел. вежбати, увежбавати, извежбавати, егзерцирати, дрлиовати

трентак м моменат, час, часак, делић секунде, секунд *фил.*, трептај *фил.*, амин *реј.*

трентан прид. данашњи, актуелан, савремен, моменталан, важећи, садашњи, модеран, незастарео, оовремен, мериторан, присутан *фил.*, оовременски *реј.*, актуалан *хрв.* - уј: текући, горући - сл: релевантан, постојећи

треперав прид. в. несигуран 2.

треперење с **о** вибрација, њихање, подрхтавање, дрхтање, вибрирање, струјање, осцилација, трептање, трептај, дрхтај, лелујање, титрање, титрај, ландарање *фам.* **џ** в. вијорење

треперити несврш. непрел. в. њихати се

трепеташи м мн. зоол. (лат. Turbellaria) вирињаци

трептај м в. треперење 1.

трептање с в. треперење 1.

тресак м в. треска

треска ж лупа, бука, лупање, клопаране, тутњава, чангрљање, тандркање, ударање, лупарање, халабука, ломњава, клопот, звекет, прасак, брека, клопотање, праскање, лупњава, грување, ларма, тресак, праска, грохот, тропотање, звекетање, штропот, топот, бусање, лупкање, кврцкање, тропот, бат, шопот, бубетање, тарлабука, трескање, ломљавина, зврјање, звека, куцкање, бубњава, тумбање, штробот, бубњање, тутан, шоботање, шобот, лопот *реј.*, лопотање *реј.*, ломот *реј.*, дрка *реј.*, громотање *реј.*, весак *реј.*, трубњава *реј.*, громот *реј.* - уј: бука, драње - сл: грохот, ломњава

треснути сврш. прел. непрел. **о** *йрел.* (ударити песницом) ударити, одамити, звизнути, ошинути, клепити, мазнути, мунути, опаучити, плјеснути, опендречити, одвалити, бупити, ребнути, депити, лупнути, љопити, чвргнути, бубнути, груну-

ти, лоћнути, пукнути, млазнути, ге-
нути, кркнути, шљиснути, клепну-
ти, млатнути, шикнути, опајдарити,
бребнути, жвајзнати, крнути, пљу-
снути, ритнути, ћушнути, марнути,
дрмнути, шукнути, акнути, чукнути,
ошамарити *суж.*, ошалапити *фам.*,
патосати *фам.*, шљуснути *фам.*, по-
подити *фам.*, патосирати *фам.*, шор-
нути *фам.*, рокнути *фам.*, ошајдари-
ти *фам.*, опандркнути *фам.*, ћопи-
ти *фам.* - уй: развалити, распалити
❷ *нейрел.* (рећи нешто глупо или без
смисла) лупити, бубнути, ланути, из-
ланути, истрабуњати, изблебетати,
избрљати, блебнути, избацити, ис-
палити *фам.*, одвалити *фам.*, изва-
лити *фам.*, ишчегртати *фам.*, рећи и
остати жив *изр.* - уй. рећи, говорити,
заустити ❶ (лупити о земљу) в. пасти
(~ о нешто) лупити, ударити, бупити,
лупнути, бубнути, одвалити *фам.*,
одаламити *фам.*, рокнути *фам.*, шљу-
снути *фам.*, клепити *фам.*

трести се несврш. в. дрмати се

трештав прид. в. звучан 1.

трештање с в. тутњава 1.

трештати несврш. непрел. бучати,
лармати, топотати, праскати, дрнда-
ти, хучати, бактати, зврндати, гра-
јати, грувати, тутњити, клопарати,
правити буку, грохотати, тутњати,
хуктати, тарлабучити, тандркати,
штропотати, халабучити, шторопо-
штати *фам.*

тржница ж в. базар

тривијалан прид. в. баналан

тривијалност ж в. баналност

тријумфовати сврш. прел. ❶ са-
владати, победити, поразити, над-
владати, освојити, потући, надигра-
ти, свладати, бацити на колена, до-
тући, извојевати победу, надмашити,
надвисити, опхрвати, оборити, одне-

ти победу, надјачати, матирати *фиј.*,
прегазити *фиј.*, нокаутирати *фиј.*, до-
крајчити *фиј.*, пребити *фиј.*, појести
фиј., срезати *фиј.*, помлатити *фам.*,
добити *фам.*, уништити *жарј.*, остати
на мегдану *изр.*, побости заставу *изр.*,
узети меру *изр.* ❷ в. прославити

трик м ❶ *фам.* варка, обмана, при-
вид, превара, обмањивање, подвала,
варање, заваривање, опсена, смица-
лица, илузија, махерај, мајсторлук,
преваранција, привидност, марифе-
тлук, опсенарски трик, мађионичар-
ски трик, варљивост, монтажа *фиј.*,
маневар *фиј.*, фразид *реј.*, блеф *фам.*,
зез *фам.*, фарбарија *фам.*, фора *фам.*,
фазон *фам.*, намештаљка *фам.*, пе-
тљанција *жарј.*, кумст *жарј.*, кунст
жарј., фол *жарј.*, зврчка *жарј.*, фин-
та *жарј.*, мајсторија *жарј.*, дриблинг
жарј., слепарија *жарј.*, петљанија
жарј., дефразудација *арх.*, подвалаци-
ја *арх.*, швиндл *арх.* - уй: лукавство,
окретност ❷ в. урок 1.

трикотажа прил. в. одећа

триља ж зоол. в. барбун

трихинела ж зоол. (лат. *Trichinella spiralis*) облић, власац, трихина

трица ж в. ситница

трицикл м троколица *фам.*, ромо-
бил *арх.*

тричав прид. в. сувопаран

тричарија ж ❶ в. ситница ❷ в. глу-
пост 1.

трак ж утрка, крос

тркељање с в. чепркање

тркељати несврш. прел. в. претурати

трн м бот. (лат. *Prunus spinosa*) *реј.*
трњина, црни трн, мали трн, гмуља,
деранцељ, дивља шљива, драч, дра-
чева, мрки трн, тренина, трлинка,
трнава, трнина, трника, трњолица,
црна трновина, црни трн, кукиња,

трнаница, трнула, трнуља, трњина, трњинка, трњула

трнка ж бот. в. дрхтуља

трнути несврш. прел. гасити, искључивати, ископчавати, прекидати, тулити *реї.*

тром прид. ❶ в. спор ❷ в. утучен

тромост ж ❶ в. болећивост ❷ в. умор 1. ▼ уй. туга

тропотање с в. треска

троскот м бот. (лат. Polygonum aviculare) *реї.* троска, треоскавица, птичја трава, адресељ, врбица, дворник, ду-сомача, живинска трава, каменичац, козјавка, кокошица, крупник, мољавка, опутина, пасја трава, подворница, русно зеље, слак, тресковац, тросковац, троскотац, трускавац

тротинет м ромобил *арх.*, скутер *суж.* ▼ уй. бицикл, трицикл

тротласт прид. *реї.* в. недотупаван

тротоар м плочник, пешачка стаза *форм.*, ногоступ *хрв.*

трошак м в. рачун 1.

трошан прид. ❶ в. похабан 1. ❷ в. ломљив

трошарина ж в. такса

трошити несврш. прел. ❶ (имати издатке) издвајати новац, бацати се у трошак - уй. разбацивати се ❷ в. текст

трпати несврш. прел. ❶ набацивати, гомилати, нагомилавати, убацивати, натрпавати, утрпавати, бацати, метати ❷ в. увлачити

трпеза ж в. сто

трпељивост ж стрпљивост, постојаност, толерантност, толеранција, трпљење, стрпљење, трпежљивост, подношење, сношљивост, подношљивост, стоицизам *фиї.* - уй: издржљивост, апстиненција

трпети несврш. непрел. ❶ в. мучити се 2. ❷ в. тоговати

трпљење с ❶ в. патња ❷ в. трпељивост

трс м в. лоза 2.

трсити се несврш. в. хвалити се

трска ж бот. (лат. Phragmites communis) *реї.* бика, водени трс, водена трска, водена трст, водена трстика, макља, треска, трост, трсљика, трстен, трстеника, трстица, тршљика, шавар, шавор, шевар, витки шевар

трсоточ м бот. (лат. Rhynchos betuleti) лозина пипа

трстењак м зоол. (лат. Locustella fluviatilis, Accrephalus arundinaceus) птица цвркутуша

тртљање с в. брбљање

тртљати несврш. непрел. в. лупетати

труба ж (аутомобилска) сирена

труд м (напор који се врши приликом неког физичког или умног рада) напор, агилност, предузимљивост, ревност, ревностност, преданост, настојање, устрајност - уй. ангажованост

трудбеник м в. радник

трудити се несврш. (улагати труд) напрезати се, настојати, залагати се, старати се, гледати, покушавати, старати се, тежити, видети, давати све од себе *изр.*, паштити се *реї.* - уй. мучити се 1., бактати се

трудољубивост ж в. ревност

трунка ж в. ивер

труњав прид. в. прљав

труње с мн. в. ивер

труо прид. буњав, мемљив, гњео, устајао, плеснив, сагњео, учмао, иструлео, натруо, распаднут, бухав *реї.*, плеснив *реї.*, бухљив *реї.*, потмуо *реї.* - уй: бајат, црвљив - сл: влажан

труп м ❶ (горњи део човековог тела) * ❷ в. тело 1. ❸ в. леш

трупац м в. брвно

трућати несврш. непрел. в. лупетати

трчати несврш. непрел. прел. (за неким) ловити, јурити, пратити, салетати, гонити, гањати, вијати, прого-нити, пецати, витлати, следити, вре-бати, прогањати, уходити, довијати, изгонити, потерати, кебати *фам.*, хајкати *рејџ.* - уј: тражити, шпијун-рати

ту прил. амо, овде, на овом месту, овамо, воде *реј.*, овди *реј.*

туберкулоза ж мед. грудобоља, сушица, тижика, верем, сичија *реј.*, шућија *реј.*, шићија *реј.*, јектика *реј.*, прсобоља *арх.*, фтиза *сјруч.*

туга ж туговање, жал, јад, жалост, бол, мука, сета, сетност, жалости-вост, горчина, ожалошћеност, неве-селост, потиштеност, снуженост, покуњеност, неутешност, очај, чемер, чамотиња, тегоба, душевна бол, пе-чал *арх.*, дерт *јесн.* - уј: нерасполо-жење, брига, неспокој, слабост, неза-довољство, мука, беда, агонија

туговање с в. туга

туговати несврш. непрел. (жалити за нечим изгубљеним) јадовати, жа-лити, трпети, оплакивати, тужити, венути *фиј.*, копнети *фиј.*, боловати *фиј.*, бугарити *ексјр.*, чемерити *рејџ.* - уј: кукаати, испаштати, плакати, ја-диковати

туђин м в. странац

туђица ж позајмљеница, страна реч, посуђеница *хрв.*

тужан прид. (обузет тугом) тугаљив, жалан, жалостан, ојаћен, сетан, уту-чен, несрећан, болан, вајан, расту-жен, очајан, ожалошћен, плачан, че-меран, јадован, жалопојан, суморан, безнадежан, горак *фиј.*, жалобан, жалостив, плачеван, неутешан, кло-

нуо, изгубљен, безнадан, чемерикаст, дертли *нейром.* *реј.*, облачан *фиј.*, пе-чалан *реј.*, деран *рејџ.*, шака јада *изр.* - уј. потресен

тужба ж в. апелација

тужити сврш. несврш. непрел. прел. в. одати

тужити се несврш. (изражавати не-задовољство) жалити се, јадати се, запомагати, кукаати, кукумавчити, јадиковати, ламентирати, вајкати се, јаукати, лелекати, цмиздрети, нари-цати, вити, вапити, стењати, гринта-ти, врискати *реј.*, ајмекати *реј.* - уј: туговати, завијати, жалити се, ври-штати - сл: уздисати, ридати, плака-ти, цвилети

тужњава ж в. кукњава

туја ж бот. (лат. *Thuja occidentalis*) *реј:* америчка туја, амерички клек, вита јела, жерав, западна смрека, гр-бава туја (лат. *Thuja orientalis*) *реј:* ис-точни клек, обична туја

тулити несврш. непрел. прел. ① *йрел.* отезати, монотоно певати ② *нейрел.* в. јаукати 1.

тулум м *реј.* в. теревенка

тумарало м ж луталица, бескућ-ник, ветрењак, левента, скитничар, скиталац, номад, уличар, проби-свет, беспосличар, цуњало, вага-бунд, скитница, скитарало, сели-лац, потуцало, чергаш, бангалоз, уличњак, потуцач, авантуриста, мувало, протуха, лопина, скитало, скитач, блудилац, потукач, бангало, луњало, басало, луталац, клошар, трампер, клатеж, ходач, вагант, фу-кара, пустилов склон лутању/лаким уживањима, човек с улице, вечни путник, ходалица, јурук *реј.*, поте-пух *реј.*, ајван *реј.*, вандрокаш *реј.*, лонција *реј.*, хахар *реј.*, тепац *реј.*, вандровац *реј.*, гурбет *реј.*, јалијаш

реї., лангов *реї.*, блатотеп *фам. реї.*, клатарало *фам.*, шалабазало *фам.*, лангара *реї.*, скитник *реї.*, ландокур *йої. реї.* - *уй:* ветрогоња, адраповац, пропалица, вуцибатина, лоло, просјак, мангуп, протува - *сл:* чергар, бадавација, птица селица *фиї.*, апаш

тумарање с скитање, лутање, шарање, лолање, смуцање, базање, чергарење, ландарање, скитарање, врзмање, вуцарање, скитња, ландрање, цуњање, потуцање, луњање, лутња, шврљање, клатарење, басање, ландање, пребијање по свету, вршљање, врлудање, крстарење, лаздекање *реї.*, бандица *реї.*, лангање *реї.*, шалабазање *фам.*, лудња *арх.*, гурбет *арх. реї.* - *сл:* шетња, ходање

тумарати несврш. непрел. вуцати се, водати се, цуњати, скитати, потуцати се, врзмати се, лутати, блејати, крстарити, вртети се, зијати, ломатати се, врлудати, зјакати, зврцати, вршљати, ландарати, повлачити се, кружити, луњати, потепати се, шеврдати, смуцати се, вуцарати се, ломити се, кривудати, мајати се, вући се, мотати се, мувати се, млитати. шарати, зевати, шврљати, базати, беспослено тумарати, шетати, ићи без циља, теглити се, пребијати се, блудити, тећи, потезати се, бесциљно лутати, ићи којекуда, безбрижно лутати, кривуљати, ићи тамо-амо, шеткати се, прометати се, тепати се *реї.*, вескати се *реї.*, басати *реї.*, вандровати *реї.*, лангати *реї.*, ландрати *реї.*, ландати *реї.*, тепсти се *реї.*, баврљати *реї.*, лолати се *реї.*, лаздекати *реї.*, мотљати се *фам.*, луфтирати *фам.*, зујати *фам.*, шалабазати *фам.*, цурити *реї.*, верати се *реї.*, клатарити се *реї.*, врсти се *реї.*, трапати *реї.*, пролазити стазе и богазе

изр., обијати прагове *изр.*, ићи од немила до недрага *изр.* - *уй:* беспосличити, кретати се, цецати

тумачење с (објашњење неке речи, појма, термина или појаве) објашњење, интерпретација, појашњење, дефиниција, евалуација, експликација, опис, приказ, анализа

тумачити несврш. прел. објашњавати, интерпретирати, експлицирати, евалуирати, мерити, детаљно испитивати, описивати, појашњавати, размишљати (помно о проблему) - *уп.* испитивати

тумбање с *в.* чепркање

тумбати несврш. прел. ❶ *в.* претурати ❷ *в.* вртети

туњ м зоол. (лат. Thunnus Thynnus) туна *хрв.*

туњав прид. *фам.* беживотан, безбојан, безличан, бескрван, бестемперантан, лимфатичан, млак, млитав, слаб, шоњав, никакав - *уй.* стидљив, плашљив, трапав, апатичан

туњавко с *в.* трапавко

туп прид. ❶ (који није довољно оштар) незаоштрен, ненаоштрен, неизоштрен ❷ *фиї в.* тупав ❸ *фиї в.* безизражајан ❹ *фиї в.* апатичан

тупав прид. глуп, глупав, глупоглав, туп, тупав, тупоглав, недотупаван, кртенаст, кртенски, слабоуман, ступидан, тиквански, ограничен, бесловесан, имбецилан, плитак, блесав, плиткоуман, будаласт, неспособан, краткоуман, танкоуман, празноглав, неразборит, приглуп, неинтелигентан, непаметан, дебиан, шупљоглав, заглупан, букваст, глуп као мајмун, туп као пањ/ноћ *изр.*, бедаст, без даске у глави *изр.*, спор *фам.*, бандоглав, плитке памети, глуп колико је тежак *изр.*, туп као секира *изр.*, да не ма носа траву би пасео *изр.*, тротласт

реї., тротулозан *реї.*, борниран *реї.*
- *уй*: блесав, смушен - *сл*: заостао, ла-
коуман

тупавац м фам. в. тупан

тупавко с фам. в. тупан

тупан м глупак, глупан, балван, бу-
дала, тикван, пањ, дудук, шупљо-
главац, мајмун, магарац, теле, клада,
цепаница, идиот, имбецил, дебил,
морон, тиква, празноглавац, тврдо-
главац, клипета, зевзек, необавеште-
ник, орангутан, телац, сом, ован, бу-
кварац, празна глава, волина, гимпл
- *фам*: тутумрак., коњ, глупавко, то-
пузина, крелац, блесавко, звекан, то-
пуз, креле, билмез, тупсон, тупавко,
клипан, тупавац, празноглавко, шмо-
кљан, блента, тупоглавац, токмак,
тупика, незнајша, празноглавић, кло-
кан, мамлаз, завезанко - *реї*: безјак,
склата, хахар, матун, норац, болван,
ћутук, буздо, цукун, дедак, тутлек, ја-
до, ћилкош, лишина, шемпија, мазгов,
тулуман, тукац, мућурла, говедо, ћа-
лов, бленто, ћук, клебецан, блуна, ћу-
ран, лајбек, тумплек, зукван, - *нар*:
кретенчина, блесавац, безвезњак,
блекан, бенавко, буква, глупандер,
блесан, глупоња, будалаш, глуперда,
букван, слабоумник, буздован, бу-
далетина, трупцац, ћускија, глупчина,
бедак, бена, кретен, вол, наивчина,
неразумник, шамшула, блентавац,
жарі: тукан, везиста, дилајла, тука,
пацијент, калибар, дилеја, бесмрт-
ник, монешко, мона, симплекс, бо-
лид, глупачина *ексир.*, норц *арх. реї.*,
левак *арх. фам.*, шашавац *еуф. фам.*,
слеп код здравих очију *изр.*, завезана
врсца *изр.*, глуп као топ *изр.*, глупи
август *изр.*, тврда глава *изр.* - *уй*: лу-
да, шепртља *фам.* - *сл*: наивац *еуф.*,
шашавко *еуф. фам.*, лудак *нар.*

тупити несврш. непрел. в. лупетати

тупљење с в. трачарење

тупоглав прид. в. глуп

тур м в. задњица

турбулентан прид. в. узбуркан

туриста м ▼ *уй*. гост

туркарица ж (врста божура, *Raeo-
nia carallina*) мосур, мушки божур

турнеја ж ▼ *уй*. путовање

туробан прид. в. утучен

турчинак м бот. (лат. *Papaver rho-
eas*) *реї*: булка, була, булица, алмак,
божанка, божурига, болиглава, боло-
главац, бурлица, дивљи мак, маков-
ница, мак-турчинак, омак, пеперуга,
пољски мак, турчин-цвијет, турчин-
че, црвена булка, чамбула, чанибула,
целендик

туткало с в. лепило

тутњава ж лупа, бука, лупање, кло-
парање, треска, чангрљање, тандр-
кање, ударање, лупарање, халабука,
ломњава, клопот, звекет, прасак, бре-
ка, клопотање, праскање, лупњава,
грување, ларма, тресак, праска, тро-
потање, грохот, звекетање, штропот,
топот, бусање, лупкање, кврцкање,
тропот, бат, шопот, бубетање, тарла-
бука, трескање, ломљавина, зврјање,
звек, куцкање, бубњава, тумбање,
штробот, бубњање, тутан, шоботање,
шобот, лопот *реї.*, лопотање *реї.*, ло-
мот *реї.*, дрка *реї.*, громотање *реї.*, ве-
сак *реї.*, трубњава *реї.*, громот *реї.*
- *уй*: бука, драње - *уй*. бука, драње

тутор м в. заштитник 1.

тући несврш. прел. ударати, бити,
млатити, батинати, бубетати, девета-
ти, бубати, ломити, пљускати, лупа-
ти, бусати, ломатати, шакетати, пље-
скати, бубњати, лупетати, млатарати,
канцијати, чибукаати *реї.*, шамарати
суж., мазати *фиј.*, тепати *реї.*, тепсти
реї., мецати *реї.*, лемати *фам.*, шути-

рати *фам.*, макљати *фам.*, лешити *фам.*, воштити *фам.*, табати *фам.*, рокати *фам.*, лемезати *фам.*, фајтати *жарі.*, пеглати *жарі.*, футити *жарі.*, давати по туру *еуф.*

тући се несврш. шибати се, гушати се, млатити се, рвати се, шакетати се, деветати се, песничити се, љаскати се, бубоњати се *реі.* - *фам.*: черупати се, воштити се, макљати се, цапати се, лемати се, табати се, бубецати се

- *жарі.*: пеглати се, фајтати се, тилтовати се, грувати се, шоркати се, набавати се - *уй.*: гложити се, свађати се

туцати се несврш. **О** (~ јајима за Ускрс) * **Ѧ** *фам.* в. водити љубав

туча ж (међусобно сукобљавање) борба, битка, макљажа *фам.*, футка *жарі.*, шорка *жарі.*, шутка *жарі.*, фајт *жарі.* - *уй.* сукоб 1., рат

тучак м *бой.* батић, туцало *реі.*, батурица *реі.*, батурак *реі.*, пестић *бой.*

Ћ ћ

Ћакнут прид. блесав, сулуд, ударен, дрмнут, заврнут, шукнут, шенут, звекаст, луцкаст, муњен, шашав, будаласт, суманут, лудаст, лупнут, помакнут, чукнут, сулудаст, бандоглав, блентав, блекаст, блажен, бенаст, вртоглав, залупан, ударен мокром чарапом *изр.*, коме фали нека даска *изр.*, чује како трава расте *изр.*, лети-лети *фам.*, шук-шук *фам.* - *уй:* луд, неуравнотежен, безуман 1., махнит

Ћао узв. *фам.* здраво, збогом, пријатно, збогом остај, довиђења, адио *реї.*, адиос *фам.*, бај-бај *фам.*, асталависта *фам.*, оревуар *фам.*, па-па *фам.*, ћаос *фам.*, поз *жарї.*, воздра *жарї.*, позић *жарї.*, бок *хрв.*

Ћапити сврш. прел. *в.* шчепати

Ћаса *ж нар. в.* суд

Ћаскало *с в.* причалица 1.

Ћаскати несврш. непрел. разговарати, причати, брбљати, запредати, жуборити, тамбурати, торокати, диванити, чаврљати, ћућорити, квочати, домунђавати се, дипљити, бунцати, наклапати, бенавити, чегртати, чан-

гризати, мрморити, дробити, ћакулати *рег.* говоркати, роморити, прежваквати, бубати, гудити, звекетати, брусити *језик.* глабати, дромбуљати, жрвњати, тандркати, збор зборити, причкати, жлабрати, тралалакати, причуцкати, парлати, вести *фиї.*, четовати *жарї.* - *уй:* говорити, лупати, оговарати

Ћебе *с* покривач, прекривач, дека - *уй.* јорган, покривач 2., постељина

Ћевабџиница *ж* хамбургерџиница, пљескавиџиница

Ћела *ж* **о** (теме без косе) месечина *ексїр.*, пролисина *реї.*, пљеша *реї.* - *уй:* коса **е** *фам.* (надимак за ћелавога) *в.* ћелавац

Ћелавац *м* ћелавко, *ћела* *фам.*, плешивац *реїї.*

Ћелавост *ж* пљешивост *реї.*

Ћемане *с реї. в.* виолина

Ћердати несврш. прел. *ексїр.* траћити, разбацивати се, расипати се, разметати се, арчити, просипати новац, харчити, расипати новац, разбацивати, улупавати, разасипати, крчмити,

улудо трошити, бацати новац, трати-
ти *реџ.*, просипати у ветар *изр.*

Ћилибар м амбер, јантар, амбра,
амбар *реџ.*

Ћифта м в. тврдица

Ћошак м утао, ћоше *фам.*, кантун
реџ., кут *хрв.* - сл. раскршће

Ћопав прид. шепав, сакат, обога-
љен, инвалидан, одузет, кљаст, шан-
тав, хром, фаличан, осакаћен, узет,
дефектан, мањкав, физички онеспо-
собљен, кљакав *фам.*, бангав *фам.*,
богаљаст *реџ.*, дефективан *реџ.*,
цонтав *арх.*, цотав *арх.*, парализован
суж. - *реџ.* бањгав, багав, багљив, баг,
шанатан, окљаштрен, бажљив, ман-
љив - уџ: крњ

Ћопати несврш. непрел. шепати, хра-
мати, шопати, шантати, шепесати
фам., цотати *арх.*, цонтати *арх.*

Ћорка ж жарџ. в. затвор 1.

Ћорсокак м ❶ слепа улица, слепић
жарџ. ❷ *фиџ.* (безизлазан положај) без-
излаз *реџ.*, пат-позиција *фиџ.* *фам.*

Ћосав прид. голобрад, безбрад, голо-
брадаст, голобрк

Ћуба ж в. прамен

Ћуд ж в. карактер 1.

Ћудљив прид. напрасит, непредви-
див, хировит, каприциозан, несталан,
нагао, неуравнотежен, импулсиван,
раздражљив, напрасан, несталожен,
експлозиван, распаљив, мушичав,
темпераментан, свадљив - уџ: чудан,
груб, тврдоглав, бесан 1., јак2, разу-
здан, грозан 1.

Ћудљивост ж хировитост, напра-
ситост, непредвидивост, каприцио-
зност, нестабилност, импулсивност,
раздражљивост, несталоженост, екс-
плозивност, распаљивост, мушича-
вост, темпераментност, свадљивост

- уџ. тврдоглавост

Ћук м зоол. (врста птице грабљивице,
лат. *Athene noctua*) *

Ћулав прид. (који има мале уши) чу-
љаст, чулав, чуласт, чуљат, чуљав, чу-
лат

Ћулити прид. (издизати ушне шкољ-
ке да би се боље чуло) чуљити - уџ.
ослушкивати

Ћумез м ❶ в. удерица ❷ в. рупа 3.

Ћуп м амфора, ваза, урна, вазна,
ибрик, бокал, врч, пехар, бардак, жа-
ра, крчаг, кондир, покал *реџ.*, букара
реџ., боцуњ *реџ.*, роменча *реџ.*, тестија
реџ., ваз *арх.*

Ћуран м зоол. (лат. *Meleagris gallopavo*)
пуран, тукац

Ћурликавац м зоол. (лат. *Emberiza
melanoccephala*) *

Ћускија м ж нар. в. тупан

Ћуталица м ж ћутљивац, ћуто-
лог *фам.*, мутавко *фам.*, каменица
фиџ. *реџ.*

Ћутање с тишина, ћутња, мук, та-
јац, затишје, станка, безгласје, без-
гласност, бешумност, утиха, мучање,
мир, шутање *хрв.* - уџ. прећуткивање

Ћутљив прид. непричљив, тих, не-
разговорљив, безгласан, малоречив,
мучаљив, замукао, шкрт/штедљив
на речима, шутљив, занемео, неко-
муникативан, малорек, краткоречив,
утихнуо, неговорљив, нем *фиџ.*, му-
тав *фиџ.*, мучки *арх.* - уџ. затворен 3.,
стидљив

Ћутљивац м в. ћуталица

Ћућорити несврш. непрел. ❶ в. ћа-
скати ❷ в. шапутати

Ћућурин м зоол. (лат. *Pyrrhulla
pyrrhulla*) зимовка, зимница, црљенак

Ћушкати несврш. прел. лупкати, гур-
кати, мувати, подгуркивати

Уу

убацити сврш. прел. унети, прикључити, уклопити, припојити, уметнути, угурати, укључити, углавити, увести, увући, уврстити, инкорпорирати, метнути, ставити - *фам.* забити, турити, утрпати, гурнути, утерати, увалити, набити, нагурати, стрпати, уфурати *жарі*.

убацити се сврш. *фам.* (ући у неку средину) укључити се, ући, прићи, инкорпорирати се - *фам.* углавити се, увући се, угурати се, увалити се, утрпати се, убаштрати се, уфурати се *жарі*.

убедити сврш. прел. ❶ (придобити неког да нешто схвати, да не сумња) уверити, набедити, уразумити - *уй.* доказати, обећати ❷ *в.* наговорити

убедљив прид. *в.* уверљив

убеђење с ❶ начело, веровање, поглед, уверење, вера, гледиште, схватање, поставка, теза, кредо, вјерују, теорија, увереност, уздање, супозиција, убеђеност ❷ *в.* религија

убеђивање с наговарање, натеривање, терање, навођење, примамљивање, врбовање, мамљење, хушкање,

придобивање, привлачење, гурање *фиі.*, барење *фам.*, обрађивање *фам.*, навлачење *фам.*

убеђивати несврш. прел. *в.* наговарати 1.

убијање с *в.* помор

убирач м *в.* скупљач

убиство с погубљење, smakнуће, егзекуција, ликвидација, лишавање живота, хомицидијум *рей.*, уморство *хрв.*, убојство *хрв.*

убитачан прид. *в.* фаталан

убити сврш. прел. усмртити, уморити, ликвидирати, погубити, одузети живот, извршити убиство, лишити живота, збрисати с лица земље - *фам.* одстранити, smakнути, дотући, докрајчити, докусурити, покосити, средити, згромити, пролити крв, саставити са земљом, прикратити за главу, послати на други свет, доћи главе - *жарі*. уокати, кокнути, уцмекати, оверити, звекнути - *суж.* заклати, преклати, приклати, просути црева, десетковати, одрубити главу, стрелати, заврнути шију, скинути гла-

ву, упуцати, каменовати, пререзати гркљан, утући, угушити, устрелити, масакрирати, обезглавити, удавити, задавити, просути мозак, скратити за главу, одстрелити, гиљотинирати, посећи *фиї.*, просвирати метак кроз главу *фам.*

убити се сврш. усмртити се, извршити самоубиство, кокнути се *жарї.*, обесити се *суж.* - *изр.* пресудити сам себи, лишити себе живота, дићи руку на себе, одузети себи живот

убица м (који је извршио убиство) крвник, злочинац, убојица *хрв.* - *суж:* целат, кољач, давиатељ - *уй.* криминалац

ублажити сврш. прел. смањити, умањити, ослабити оштрину, смањити дејство, стишати *фиї.*, снизити *фиї.*, амортизовати *фиї.*, амортизирати *фиї.* *хрв.*

убог прид. в. сиромашан

убогост ж в. сиротиња

убожник м в. сиромах

убојит прид. ❶ в. фаталан ❷ в. љутит

убости сврш. прел. забости, забити, сунути, набости, боцнути, заринути, зарити, засуљити *фам.*, збичити *жарї.*, кркнути *жарї.*

убрзавање с в. убрзање

убрзавач м акцелератор, поспешитељ, убрзаватељ

убрзање с убрзавање, акцелерација *сїруч.*

убрзати сврш. прел. јурнути, пожурити, потрчати, зајурити се, појурити, похрлити, забрзати, потпрашити пете/ноге, залетети се, затрчати се, убрзати се, опружити корак, полетети *фиї.*, дати гас *фам.*, шибнути *фам.*, нагнути *рей.*, акцелерирати *сїруч.*

убрзо прил. в. ускоро

убудуће прил. надаље, одсад, од овог момента, у будућности - *уй.* после

уважаван прид. в. уважен 1.

уважавати несврш. прел. ❶ ценити, поштовати, респектовати, штовати *хрв.* ❷ марити, хајати, урачунавати, примећивати, узимати у обзир, примати к знању, шљивити *фам.*, вермати *рей.*, абадавати *рей.*, бендати *рей.*, обадати *рей.*, фермати *рей.*, шмирглати *фам.*, шишати *фам.*, јебати *нар.* ❸ в. потврђивати

уважен прид. ❶ утицајан, поштован, достојанствен, ауторитативан, проверен, угледан, меродаван, виђен, цењен, уважаван, признат, прихваћен, афирмисан, отмен, господствен, углађен, ауторитетан, профињен, господски, многопоштован *форм.* - *уй:* фин, охол ❷ угледан, цењен, достојанствен, истакнут, високопоштован, утицајан, одабран, виђен, поштован, знаменит, запажен, посебан, мутебер *рей.*, на гласу, озбиљан (играч), изузетан, врстан, зоран, изабран, отмен *рей.*, частан *рей.*, реномиран *рей.*, биран *рей.* - *уй:* примеран, најбољи, важан, познат, велик, популаран, одличан ❸ (~ примедба и сл.) прихваћен, испоштован, потврђен

уваженост ж репутација, углед, угледност, утицај, популарност, поштовање, чувеност, престиж, реномираност, част, нотабилитет, признање, поверење, реноме, добар глас, хвала, уважавање, ауторитет, положај, углед у друштву, познатост - *сл:* слава, цењеност

увала ж басен, депресија, удолина, поречје, удубина, завала, базен, потолина *рей.*

увежбавање с в. проба 1.

увежбан прид. верзиран, изверзиран, испрактикован, усавршен, изве-

жбан, извештен, истрениран, уходан, обучен, квалификован, упућен, рути-ниран, прекаљен

увежбаност ж ❶ в. умеће 1. ❷ в. форма 1.

увежбати се сврш. изверзирати се, извежбати се, извештити се, испраксовати се, испраксирати се, аутоматизовати се

увезан прид. в. везан 1.

увек прил. ❶ (без прекида) стално, трајно, непрестано, вазда, ваздан, свагда, свакад, нон-стоп, поваздан, непрекидно, свакодневно, даноноћно, устрајно, без застоја/предаха, непроменљиво, све време, не престајући, непрестанце, континуирано, постојано, упорно, у свако време, читав дан, цели дан, по целу ноћ *изр.*, дневице *реі.*, даномице *реі.*, годимице *реі.*, свеђер *фам.*, константно *фам.*, редовно *фам.*, перманентно *форм.*, свеудиљ *арх.*, у свако доба *изр.*, од зоре до мрака *изр.*, од јутра до сутра *изр.* - *уй.* често, заувек ❷ (сваки пут) увек, вазда, ваздан, поваздан, по правилу ❸ (у свако доба) било кад, у свако време, вазда, свагда

увео прид. осушен, усахнуо, сасушен, стврднут, спарушен, исушен, окорео, спечен, смежуран, учмао, сув, увенуо, спарложен, просушен - *уй:* крт, црвљив

уверавање с в. образлагање 1.

увереност ж уверење, вера, сигурност, убеђеност - *уй.* самопоуздање

уверење с ❶ мишљење, полазиште, гледиште, схватање, поглед, убеђење, убеђеност, веровање, позиција, назор, став, начело, принцип, девиза, аксиом, вјерују, теорија, увереност, животна филозофија, светоназор *хрв.* ❷ в. увереност

уверити се сврш. поверовати, осве-

дочити се, доћи до уверења, видети на властите очи, стећи уверење, видети својим очима

уверљив прид. ❶ (~ аргумент и сл.) јак, снажан, убедљив, веродостојан, прихватљив, усвојив, логичан, плаузибилан, јасан, опипљив, убедљив ❷ (~ на речима) сугестиван, убедљив, речит ❸ (~ победа) очигледан, импресиван, одлучан, пресудан, јасан, надмоћан, убедљив

увеселити сврш. прел. в. орасположити

увесељавати несврш. прел. усређивати, разгаљивати, радовати, забављати, пружати радост, галити

увести сврш. прел. ❶ (учинити да неко уђе у одређен простор) довести ❷ (примити у неку заједницу) примити, укључити, довести, убацити, инкорпорирати, прикључити ❸ (~ законе, мере) донети, завести, установити, успоставити - *уй.* утемељити 1.

увећавање с повећавање, увећање, повећање, нагомилавање, пораст, раст, гомилање, прилив, акумулација, концентрација, доток, прираст, скупљање, појачавање, притицање, дотицање, навирање, повећање, потенцирање, агломерација, притјецај *хрв.*, концентрирање *хрв.* - *уй.* прогрес

увећање с в. увећавање

увећати се сврш. ❶ в. отећи ❷ намножити се, умножити се, нагомила-ти се, накупити се, повећати се

увидети сврш. прел. докучити, разумети, спознати, схватити, укачити, установити, ухватити, прозрети, признати, разлучити, проникнути (у нешто), докачити, оучити, препознати, разазнати, скапирати, разабрати, видети, утувити у главу, стећи увид, опазити, предочити себи, предста-

вити себи, ући у главу, сагледати, до-
прети у главу, провидети, похватати,
утувити (у главу), препознати своју
грешку, ухватити конце, видети ја-
сно као на длану, постати свестан,
појмити, развидети, приметити, по-
хватати (конце) *фиї.*, дохватити *фиї.*,
укопчати *фам.*, сконтати *фам.*, ску-
жити *фам.*, прокљувити *фам.*, усчи-
ти *фам.*, провалити *жарї.*, извалити
жарї., укапирати *жарї.*, поњати *реї.*

увијати несврш. непрел. ❶ извијати,
савијати, повијати, пресавијати, пре-
вијати, прегибати, угибати, кривити,
искривљавати, витоперити, завртати,
пресамићивати, увртати ❷ (~ у омот)
мотати, замотавати, умотавати, па-
ковати, завијати, смотавати ❸ (~ ко-
су) локнати, коврцати ❹ *фам.* врдати,
изврдавати, вадити се, правдати се,
ослобађати се, избегавати, извлачи-
ти се, изговарати се, оправдавати се,
извињавати се, лавирати, тражити
изговор, врдуцкати, тражити испри-
ку/разлоге, избављати се, шеврдати
фам., шарати *фам.*, врлудати *фам.*,
испричавати се *хрв.*, хватати криви-
ну *изр.* - сл: забушавати, измотавати
се, измицати

увијач м паковање, амбалажа, папир,
омот, папир за умотавање, овојница,
овитак, омотач, штитник, овој, пакунг
реї., пакирање *хрв.* - сл: писмо, пакет

увијен прид. ❶ кривудава, вијугав,
завијен, спиралан, витичав, вијугаст,
извијен, завинут, завојит, окукаст,
замршен, завојаст, увојит, змијаст,
завојевит, серпентинаст, нераван,
змијугав, цик-цак *фам.*, пужаст *фиї.*,
веругав *реї.*, веругаст *реї.*, баврљаст
реї. - сл: крив, заобилазан ❷ упако-
ван, умотан, обавијен, замотан, смо-
тан ❸ в. таласаст

увлака ж в. улицица

увлачити несврш. прел. в. увући

увојак м коврца, локна, витица, ко-
врча, увојница, кудра, завијутак, рол-
на, завојак, цакна *фам.*, фрчка *фам.*

увојит прид. в. увијен 1.

увоштити сврш. прел. ❶ (углачати
воском) навоштити, извоштити ❷ в.
ишибати 1.

увреда ж вређање, омаловажавање,
потцењивање, понижавање, псовка,
погрда, псовање, хуљење, непристој-
ност, срамоћење, хула, погрдне речи,
ружење, клевета, оцрњивање, убуд
фам., ујед *фам.*, угриз *фам.*, крупна
реч *фиї.*, инвектива *арх.*

увредљив прид. ❶ в. простачки,
погрдан, понижавајући, понизујући,
офензиван, пејоративан, саблажњив
- уї. примитиван ❷ осетљив, повре-
дљив

уврежен прид. (о мишљењу, стано-
вишту) укорееен, устаеен, усаеен,
прихваеен, раширен, општеприхва-
еен, признат, учвршеен, традицио-
налан, стар, древан

увући сврш. прел. ❶ гурнути, угу-
рати, завући, утакнути, уденути, за-
денути, увести, ставити, метнути ❷
(~ нешто кроз нос) удахнути, пову-
ћи, ушмркнути ❸ (~ некога у нешто)
умешати, укључити, убацити

увући се сврш. ❶ завући се, ушушка-
ти се ❷ (~ у кућу) ући, ушуњати се,
пришуњати се ❸ *фам.* в. убацити се

угађати несврш. ❶ (чинити све не-
ком) чинити, удовољавати, испуња-
вати жеље, повлађивати, подилазити,
задовољавати, излазити у сусрет *изр.*,
ићи низ длаку *изр.*, увлачити се *фам.*
изр. ❷ в. договарати се

угађач м в. улицица

уганути сврш. прел. (помаћи из згло-
ба) ишчастити

угас м бот. (лат. *Nasturtium officinale*)
реј: крстовник, поточарка, драгушац,
драгушић, бобовњак, водена гору-
шица, водена лоћика, водени крес,
гардун, госумаћ, грбак, деразга, дре-
зга, резаница, ресник, студенчица,
бели угаз

угибати несврш. прел. в. увијати 1.

угибати се несврш. (под теретом)
савијати се, пресавијати се, кривити
се, извијати се, повијати се, превијати
се, прегибати се, пресамићивати се

угинути сврш. непрел. в. умрети

углавном прил. најчешће, махом,
обично, понајвише, понајчешће, у ве-
ћини (случајева)

углађен прид. в. сусретљив

углађеност ж **о** профињеност, еле-
ганција, стил, софистицираност, до-
тераност, извршеност, рафинираност,
финоћа, избрушеност, истанчаност,
склад(ност), дендизам *фам.* - уй: ле-
пота - сл: култура, гламур **в.** учти-
вост

углачан прид. **о** гладак, изглачан,
сјајан, изравнан, раван, без набора,
без неравнина, брушен, избрушен,
сјајан **в.** испеглан **в.** *фил.* дотеран

углед м репутација, угледност, ува-
женост, утицај, популарност, пошто-
вање, чувеност, престиж, реномира-
ност, част, нотабилитет, признање,
поверење, реноме, добар глас, хвала,
уважавање, ауторитет, положај, по-
знатост - сл: слава, цењеност

угледан прид. уважен, цењен, ис-
такнут, високопоштован, утицајан,
одабран, виђен, поштован, знаменит,
запажен, на гласу, частан *реј.*, рено-
миран *реј.*, биран *реј.*, мутебер *реј.*
- уй: примеран 1., популаран, одли-
чан

угледати сврш. прел. запазити, ви-

дети, уочити, спазити, разабрати,
снимити *фам.*, уловити оком *фам.*,
ђанити *жарј.*, шмекнути *жарј.*, ошме-
кати *жарј.*, извалити *жарј.*, провали-
ти *жарј.*

угледник м достојанственик, ауто-
ритет, великан, моћник, доајен, име
(велико), одличник, елита, првак, бе-
смртник, капацитет, величина, цвет
друштва, неко и нешто - *фам.* фигу-
ра, класа, квалитет, марка, маестро,
човек од формата, калибар, легенда,
крупна риба, крупна зверка, буцо-
ван, буца - *жарј.* мудроња, фаца, мудро
- *реј.* целебритет, нотабилитет

угледност ж репутација, углед, ува-
женост, утицај, популарност, пошто-
вање, чувеност, престиж, реномира-
ност, част, нотабилитет, признање,
реноме, добар глас, хвала, уважава-
ње, ауторитет, познатост - сл: слава,
цењеност

угљаник м (спремиште за угаљ)
шупа, угљара, спремиште, амбар, ђу-
мурана

угњетавање с тлачење, насиље,
мучење, присиљавање, поробљива-
ње, виоленција, насилништво, зло-
стављање, злочинство, подјармљива-
ње, присила, дивљаштво, силништво,
силеџијство, примена силе, зулум,
погром *суж.* - уй: злочин, разбојни-
штво, сила, агресија, грубост 1.

угњетавати несврш. прел. **о** кори-
стити, искоришћавати, изабљивати,
окоришћавати се, извлачити корист
изр., возати *фам.*, глобити *фам.*, дра-
ти *фам.* - уй: злостављати **в.** му-
чити

угњетавач м в. тиранин

уговор м **о** (уговор о сарадњи на
одређеном плану) савез, пакт, дого-
вор, погодба, нагодба, уговор - уй.
договор 1. **в.** ангажман 1.

уговорити сврш. прел. договорити, погодити се, утаначити, нагодити се, закључити, утврдити

угодан прид. ❶ комотан, удобан, простран, комфоран, подесан, добар, широк, нескучен, пријатан, лагодан ❷ в. сусретљив

угодност ж ❶ пријатност, комотност, лагодност, комфор, подесност ❷ в. учтивост

угођај м расположење, стање, дух *фиј.*, амбијент *фиј.*, клима *фиј.*, озрачје *фиј. хрв.*, атмосфера *фиј.*, мирис *фиј.*, амбијенат *реј.*, штих *фам.*, штимунг *фам.*

угојен прид. (о човеку или животињи) дебео, пуначак, гојазан, незграпан, масиван, овелик, здепаст, попуњен, округао, набијен, омашан, крупан, позамашан, замашан, повелик, подебео, теретан, тежак, одебео, набрекао, дежемекаст *фам.*, збојит *реј.*

угојити се несврш. прел. (постати дебљи) удебљати се, проширити се, раширити се, попунити се, поправити се, усвињити се *фам.*

угор м зоол. (лат. *Cogner cogner*) морска јегуља, груј, грут

угошћавање с гошћење, примање, дочекивање, чашћење - уј. гозба

уграбити сврш. прел. ❶ в. узети 1. ❷ в. украсти ❸ (~ прилику) искористити, зграбити, улучити *хрв.*

угрејан прид. в. топао 1.

угриз м ујед, гриз, загриз

угрожавати несврш. прел. ❶ (као претња) претити ❷ (као опасност за сигурност другогa) узнемиравати, висити над главом *изр.*, радити о глави *изр.* - уј. сметати, мучити

угрозити сврш. прел. ❶ (као претња) припретити, запретити ❷ (као опасност за сигурност другогa) *

угурати сврш. прел. в. убацити

угурати се сврш. (ући у неку среди-ну) в. убацити се

угушити сврш. прел. в. удавити 1. и 2.

уд м ❶ екстремитет, руке *суж.*, ноге *суж.* ❷ (мушки полни орган) фалус, пенис, полни уд, удо, стидник, сполни уд, споловило *хрв.*, пимпек *хрв.* - *фам.* мали, мишко, кобасица, курајло, пишић, батина, понос, чунак, дугајло, мој, чундара, ћока, справа, алатка, патка - *нар.* курац, дика, кита, кара - *жарј.* буздован, кобаја, гуки, питон, кића - *геч.* пиша, куле, паче

удавити сврш. прел. ❶ (убити неког давлeњeм) задавити, придавити, угушити, пригушити, одузети дах - уј. убити ❷ *фиј.* (досадити неком дугим и напорним разговором) досадити, угњавити, дојадити, дозлогрдити, угушити *фиј.*, удавити *фиј.*, сморити *жарј.*, уништити *ексјр.* - уј. брбљати

удавке ж мн. зоол. (лат. *Boidae*) кр-жљоношке

удаљавати несврш. прел. в. уклањати

удаљен прид. далек, завучен, забит, забитан, забачен, глув, дубок, усамљен, богу иза ногу/леђа/кичме/трегера *изр.* - уј. вратоломан 2.

удаљеност ж в. раздаљина

удаљити сврш. прел. в. уклонити 2.

удар м ❶ в. ударац 1. ❷ в. офанзива ❸ в. шлог

ударање с ❶ (~ о нешто) лупање, трескање, бубање, грување ❷ бука, лупање, лупа, клопарање, тутњава, чангрљање, тандркање, треска, лупарање, халабука, ломњава, клопот, звекет, прасак, брека, клопотање, праскање, лупњава, грување, грохот,

ларма, тресак, праска, тропотање, звекетање, штропот, топот, бусање, лупкање, кврцкање, тропот, бат, шопот, бубетање, тарлабука, трескање, ломљавина, зврјање, звука, куцкање, бубњава, тумбање, штробот, бубњање, тутаж, шоботање, шобот, лопот *реї.*, лопотање *реї.*, ломот *реї.*, дрка *реї.*, громотање *рей.*, весак *рей.*, трубњава *рей.*, громот *рей.* - *сл:* грохот, ломљава

ударати несврш. прел. ❶ бучати, лупати, топотати, лармати, трескати, грувати, тумбати, тутњати, лупетати, грмети, штропотати, праскати, тандркати, дрдати, клопарати, лупарати, тарлабучити, халабучити, бактати, хуктати ❷ млатити, бити, тући, батинати, ћушкати, бубетати, деветати, бубати, ломити, пљускати, шамарати, лупати, бусати, ломатати, гњечити, чвркати, шакетати, чибукуати, пљескати, чукати, бубњати, лупкати, лупетати, млатарати, канцијати, мазати *фиї.*, тепати *реї.*, тепсти *реї.*, мецати *реї.*, лемати *фам.*, шутирати *фам.*, макљати *фам.*, лешити *фам.*, воштити *фам.*, табати *фам.*, рокати *фам.*, лемезати *фам.*, фајтати *жарї.*, пеглати *жарї.*, футити *жарї.*, давати по туру *еуф.*

ударац м ❶ удар, тресак, звук, бат ❷ пљесак, шамар, пљуска, удар, млат, ћушка, нокаут *суж.* - *реї.* заушак, буботак, клеп, мљас ❸ в. шут ❹ *фиї.* ударање, губитак, невоља, недаћа, патња, потешкоћа, штета - *уй.* пропаст

ударен прид. *фам.* в. ћакнут

ударити сврш. непрел. прел. ❶ *йрел.* лупити, лупнути, треснути, дрмнути, бупити, пукнути, звизнути, ошинути, клепити, клепнути, млатнути, мунути, одвалити, ребнути, депити, љо-

пити, одаламити, чвргнути, бубнути, лоћнути, млазнути, генути, кркнути, шљиснути, шикнути, шибнути, опајдарити, бребнути, жвајзнити, крнути, пљуснути, ритнути, ћушнути, марнути, шукнути, акнути, чукнути, опаучити, пљеснути *суж.*, ошамарити *суж.*, опендречити *суж.*, ошалапити *фам.*, мазнути *фам.*, патосати *фам.*, шљуснути *фам.*, поподити *фам.*, патосирати *фам.*, буцнути *фам.*, шорнути *фам.*, рокнути *фам.*, ошајдарити *фам.*, опандркнути *фам.*, ћопити *фам.* - *уй:* развалити, распалити, убо-сти, ошинути 1. - *сл:* грунути, звекнути ❷ *йрел.* (песницом) треснути, распалити, лупити, бубнути, жвајзнити *фам.*, оплести *фам.*, залепити *фам.*, звизнути *фам.*, стрефити *фам.*, опаучити *фам.*, набости *жарї.*, саставити (с патосом) *жарї.*, шорнути *жарї.*, навући (на песницу) *жарї.*, акнути *жарї.*, нокаутирати *суж.* ❸ *нейрел.* в. устремити се

удварање с завођење, кокетирање, придобијање, флерт, освајање, мување *фам.*, очијукање *фам.*, обрађивање *жарї.*, старт(овање) *жарї.*, बारेње *жарї.*

удварати се несврш. заводити, кокетирати, флертовати, мувати, барити, стартовати, придобијати, освајати, обрађивати *жарї.*, очијукати *рей.*

удворица м ж в. улицица

удео м ангажман, учешће, ангажованост, интервенција, деловање, ангажовање, партиципација, посредовање, учествовање, допринос, сврстаност, уплитање, узимање учешћа (у нечему) - *уй:* помоћ, труд

удес м в. судар 1.

удесити сврш. прел. ❶ в. изменити 1. ❷ в. преуредити 1.

удисати несврш. прел. ❶ аспирира-

ти, дисати, усисавати, увлачити ва-
здух ② в. њушити

удобан прид. в. угодан 1.

удовољавати несврш. непрел. в.
угађати

удружен прид. ① здружен, спојен,
стопљен, уједињен, синтетизоваан,
сливен, фузионисан ② заједнички,
општи, скупни, колективни, свеоп-
шти, опћи *хрв.*

удружење с ① организација, асо-
цијација, савез, дружина, друштво,
федерација, алијанса, група, унија,
коалиција, братство, заједница, орта-
клук, задруга, клуб, конзорциј, ком-
панија, афилијација, удруга *хрв.* син-
дикат *суж.*, еснаф *суж.*, цех *суж.* - сл:
лига, лоби ② в. уједињење

удруживање с в. уједињење

удружити сврш. прел. здружити,
спојити, саставити, стопити, удру-
живати, ујединити, синтетизовати,
слити, амалгамирати, фузионисати

удружити се сврш. здружити се,
ујединити се, сложити се, спојити се,
саставити се, повезати се, пактирати,
направити коалицију - *фам.* уорта-
чити се, шуровати, слизати се, ухва-
тити се у коло, бити у дослуху

удубина ж в. удубљење

удубљење с ① удубина, улегнуће,
издубина, слегнуће, улегнина, улек-
нуће, издубак *рей.* ② рупа, шупљина,
бушотина, дупља, отвор, перфораци-
ја, пробушотина, провртотина

ужарен прид. в. топао 1.

ужас м страва, јежа, гроза, стравич-
ност, грозота, страховитост, стра-
хота, терор, језовитост, грозомора,
страхотност, паника, куга и колера
фам., пакао *фам.* *фиј.*, шок *жарј.*, хо-
рор *жарј.*, ужасност *рей.* - *уй:* страх,
одвратност

ужасавати се несврш. в. гнушати
се

ужасан прид. ① в. страшан 1. ② *екс-*
пр. в. ружан 1.

ужасно прил. ① јако, веома, врло,
нарочито, посебно, страшно, неверо-
ватно, непојмљиво, дубоко, неизмер-
но ② (~ се понети) лоше, грубо, ката-
строфално, поражавајуће, поразно,
страшно, ружно

ужаснут прид. запањен, згранут,
згрожен, пренеражен, пресенећен,
констерниран, фрапиран, занемео,
збланут, запрепашћен, скамењен -
уй. изненађен, плашљив

ужаснути се сврш. прел. (много се
уплашити) пренеразити се, престра-
вити се, згрозити се, запрепастити се,
унезверити се - *уй.* уплашити, запа-
њити, изненадити

уже с ① канап, конопац, гајтан, ве-
за, врпца, трака, везица, пантљика,
конопчић - *рей.* корда, петља, врвца,
банда, шнур, потегача, узао, жнора,
привезница, сиџим, уза, хват, тенеф,
кабл, стрека, шпага, гурђела, приве-
за - *суж.* штрик, учкур, путо (уже ко-
јим се вежу предње ноге животињи),
потегач (конопац за подизање једра),
гаћник, ширит (украсна трака на оде-
ћи), путило (уже којим се вежу пред-
ње ноге животињи), ласо (коноп за
хватање стоке), гумина (дебело брод-
ско уже), опута (предена/плетена
врпца за порубљивање одеће), гуртна
(веза од ластиша), бандерола (трака
од хартије/украсни повез на пошил-
кама), дретва (трајка за везивање опа-
нака), литар (каиш/огрлица на врату
животиње), паламар (дебело бродско
уже), личина (уже од лике/конопац
уопште) - *уй.* чвор ② в. вијача

уживање с ① ужитак, угодност,
милина, миље, блаженство, задовољ-

ство, мерак, угода, угодба, празник *фії.*, драгост *хрв.* ② коришћење, располагање, служење, рабљење

уживати несврш. непрел. прел. ① *не-йрел.* беговати, благовати, царствова-ти, царовати *фії.*, аговати *фії.* - *уй.* пријати ② *йрел. в.* употребљавати 2.

ужитак м в. уживање 1.

ужурбаност ж журба, јурњава, жу-рење, метеж, цајтнот, општа јурњава, трка *фії.*, гужва *фії.*, фрка *фам.*, стр-ка *хрв. жарі.*

уз пред. в. поред

узаурео прид. в. топао 1.

узаврети сврш. прел. ① прокључа-ти, проврети, прокипети, закипети, прокувати, ускипети, преврети, ба-цити кључ *изр.* ② *фії.* (много се из-нервирати) помахнитати, разбеснети се, подивљати, излудети, помамити се, распомамити се, букнути, плану-ти, наљутити се, праснути, ражести-ти се, разљутити се, експлодирати, узаврети, запенушити, запенушати, прекипети, разгневити се, распали-ти се, усплатмети, побенавити *фам.*, подилејсати *фам.*, шизнути *фам.*, изгубити памет *изр.*, пошизети *фам.*, вриснути *фам.*, подилканити *жарі.*, изгубити власт над собом *изр.* - *уй.* полудети, наљутити се

узајаман прид. в. обостран

узак прид. ① узан, тесан, скучен, збијен, мале површине/ширине ② (о одећи) приљубљен, припијен, за-тегнут, стегнут, стиснут, тесан, не-удобан ③ (~ избор) коначан, мали, ограничен, одређен, сужен, скучен, лимитиран, фиксни

узалуд прил. безразложно, бадава, беспотребно, низашта, низашта, улу-до, бабадава, без потребе, без разло-га, заврага, ни због чега, без везе, без сврхе, тек онако, узаман, утутањ *реі.*,

убесциљ *арх.*, залуду *реі.*, бош *реі.*, ца-бе *фам.*, цаба *фам.*, утаман *фам.*, цаба *жарі.*, само тако *жарі.*, заман *арх. реі.*, занаго *реі.*

узалудан прид. ① в. залудан 1. ② в. неважан ③ в. сувишан 1.

узалудност ж бесмисленост, изли-шност, бесциљност, бескорисност, ништавност, безвредност, непотреб-ност, сувишност, несувислост, безна-чајност, споредност, несврховитост, некреативност - *уй:* баналност, јало-вост

узаман прил. в. узалуд

узаптити сврш. прел. ① *арх. в.* ухап-сити ② в. украсти

узбодрити сврш. прел. в. исхвали-ти

узбрдан прид. в. стрм 1.

узбрдица ж в. обронак

узбудити сврш. прел. ① (изазвати узбуну) усплахирити, узнемирити, узбудити, узрујати, уздрмати, уско-мешати, узвитлати, потрести, унети пометњу, алармирати, усковитлати *фії.* ② (сексуално ~) успалити, нало-жити *фам.*, запалити *фам.*, напалити *фам.*

узбудити се сврш. ① успаничити се, узнемирити се, усплахирити се, узрујати се, дићи фрку *фам.* ② (сек-суално, страсно пожелети) пожуде-ти, помамити се, планути пожудом, распомамити се *фам.*, запалити се *фам.*, напалити се *фам.*, попалити се *жарі.*, наложити се *фам.*, накрајстати се *фам.*, примити се *фам.*

узбудљив прид. (који изазива узбу-ђење) напет, буран, узбуђујући, пун узбуђења, снажан - *уй.* занимљив, духовит, немиран, потресан

узубућен прид. ① узнемирен, забри-нут, неспокојан, немиран, усплахи-

рен, надражен, нелагодан, у бригама, пун бриге, брижљив *реџ.* - уй. потресен ② (сексуално ~) запаљен *фиј.* *фам.*, нападљен *жарј.* ③ *в.* усхићен

узбуђење с ① узнемирење, усплахиленост, надраженост, нелагодност, узрујаност ② (сексуално ~) запаљеност *фиј.* *фам.*, нападљеност *жарј.*

узбуђивати несврш. прел. ① (доводити у стање појачане осетљивости) узнемиравати, узрујавати, дрмати, комешати, надраживати, дражити ② (сексуално ~) дражити, надраживати, палити *фам.*, ложити *фам.*, пржити *жарј.*

узбуна ж ① аларм, ларма *реј.* ② *в.* паника

узбунити сврш. прел. уздрмати, алармирати, узрујати, узбудити, ускомешати, деранжирати, узвитлати, усплахирити, потрести, унети пометњу, узнемирити, дићи на ноге, распацити *фиј.*, усковитлати *фиј.*, потпацити *фиј.*, разгорети *фиј.*, узбуркати *фиј.* - сл: будити, узаврети *фиј.*, пробудити

узбуркан прид. буран, усковитлан, узвртљожан, вихоран, ускомешан, гурбулентан, ковитлав, вртљожан, немиран

узбуркати се сврш. (о мору) усковитлати се, ускомешати се, узаврети, узнемирити се, запенити се

узвеличати сврш. прел. ① *в.* уздигнути ② *в.* исхвалити

узверавати се несврш. верати се, пењати се, успињати се, обавијати се, вити се, пентрати се, вешати се, вијугати се, овијати се, провлачити се, кешати се *жарј.*

узвизивање с *в.* ларма

узвизивати несврш. непрел. *в.* урлати

узвисивање с *в.* обожавање

узвисина ж *в.* узвишење

узвисити сврш. прел. *в.* уздигнути

узвисити се сврш. *в.* уздигнути се

узвишен прид. ① витешки, кавалерски, центлеменски, профињен, отмен, рафиниран, пожртвован, племенит, лепих манира, несебичан, честит, галантан, частан, сублиман *реџ.*, ритерски *реј.* - уй: храбар ② *в.* божански 1. ③ свечан, пригодан, елегантан, празнични, гала, парадни, церемонијалан, посебан, раскошан, сјајан, химничан

узвишење с ① вис, висија, узвишица, узвисина, висост, врлет, височје, узвишица, хридица, врх, висота *арх.*, грч *хрв.* ② *в.* брдо 1.

узврат м ① *в.* освета ② *в.* реванш

узвратити сврш. прел. ① одговорити, узвратити на питање, рећи, казати, прозборити, одвратити *реџ.* ② (вратити за учињено добро) одужити се, вратити ③ (вратити за учињено зло) вратити, осветити се, реванширати се, наплатити, вратити мило за драго, вратити шило за огњило - унести ова два значења и под вратити

узвртљожан прид. *в.* узбуркан

узгајати несврш. прел. ① (~ биљке) чувати, култивисати, пазити, гајити, обрађивати, обрађивати, пестовати, гојити - суж: сејати, садити ② *фам.* (~ децу) гајити, одгајати, чувати, пазити, неговати

узгредан прид. *в.* споредан

узда ж војка, вођица, кајас *реј.*, дижгин *фам.*

узданица ж ① упориште, подршка, ослонац, стожер *фиј.*, стуб *фиј.* - уй: гаранција, помоћ 1. ② *в.* подршка 1.

уздигнути сврш. прел. ① подићи, подигнути, уздићи, узвисити, из-

дићи, издигнути, одигнути, одићи, узнети, надићи, надигнути, придигнути, придићи, дићи ② узвеличати, узнети, вазнети *арх.*

уздигнути се сврш. ① попети се, дићи се, дигнути се, уздићи се, узнети се, подићи се, придигнути се, узвисити се, понети се, наднети се, извити се, узлетети *фиї.*, полетети *фиї.*, вазнети се *рей.* ② полетети, узвистити се, узнети се, узлетети, уздићи се, винути се, вазнети се *арх.*

уздизање с в. обожавање

уздизати несврш. прел. ① в. уздигнути 1. ② обожавати, величати, поштовати, глорификовати, адорирати, славити, ценити, прослављати, узвисивати, идолизирати, уносити, дивинирати, преуздизати, ковати некога у звезде *изр.*, штовати *хрв.* - сл: дизати, хвалити, преценити, истицати

уздизати се несврш. ① в. уздигнути се 1. и 2. ② успевати, напредовати, просперирати, успињати се, ићи напред, развијати се, издизати се, напредовати у служби, имати успеха, пењати се, аванзовати *фам.*

уздисати несврш. непрел. (испуштати звук у знак жаљења) ухтати *фам.* - уй. жалити се 1.

уздићи сврш. прел. в. уздигнути

уздићи се сврш. в. уздигнути се

уздржавање с апстиненција, обуздавање, одрицање, суздржавање, пост *суж.*, стоицизам *фиї.* - уй: постојаност 1., стрпљивост

уздржавати се несврш. ① апстинирати, обуздавати се, одрицати се, суздржавати се, постити *суж.* ② в. устезати се

уздржан прид. ① суздржан, суздржљив, опрезан, пажљив, обазрив, обзиран, смотрен, предострожан, дисканциран, вигилантан *рей.*, помњив

рей., позоран *хрв.* - уй: прорачунат, темељит ② в. стидљив

уздржано прил. (на смирен начин) одмерено, смирено, умирено, хладнокрвно, лежерно, неусиљено, без панике, без напрезања, мирно, умјерено, опуштено *фам.*, кул *жарі.*, лаганезе *жарі.*

уздрмати сврш. прел. в. узбунити

уздрхтати сврш. непрел. задрхтати, затреперити, затрести се, устрептати, затитрати

узе с мн. в. окови

узенгија ж стременаџа, бакрачлија, стреман

узел прид. ① (који не може да се креће) одузет, парализован, инвалидан, дефектан - уй. ћопав ② преузел, одузет, заплешен

узети сврш. прел. ① (дохватити руком, ~ оно што се нуди) прихватити, дохватити, примити, преузети, уграбити, зграбити, ћапити *фам.*, истргнути (узети на силу из руке) ② в. украсти ③ (~ мало парче од нечега) штрбнути, чупнути, откинути, брцнути ④ *фиї.* (запослити) в. поставити 1.

узлетање с полетање, полет, узлет, уздизање, дизање са земље, излет *рей.*

узлетети сврш. непрел. полетети, уздигнути се, винути се, дићи се са земље

узвицање с измицање, померање уназад, одступање, повлачење, узмак, устук, одмицање, бег

узвицати несврш. непрел. повлачити се, измицати се, устукивати, одмицати се, померати се уназад, бежати

узнемиравање с ① узбуђивање, узбуђивање, забрињавање, секирање ② в. досађивање

узнемиравати несврш. прел. ❶ (уносити немир код некога) узбуђивати, узбуњивати, узрујавати, потресати, бринуту, секирати, забрињавати - уй. дражити 1. ❷ в. досађивати 2.

узнемирен прид. в. узбуђен 1.

узнемиреност ж немир, неспокојство, неспокој, потресеност, узбуђеност, узбуђење, узрујаност, брига, зебња, стрепња, бојазан, тескоба, забринутост, секирација, анксиозност - уй. страх

узнемирити сврш. прел. ❶ (изазвати немир) усплахирити, узбудити, узрујати, уздрмати, дрмнути, ускомешати, узвитлати, жацнути, коснути, потрести, унети пометњу, усковитлати *фиі.* - уй. повредити 2. ❷ (~ воду, море, реку, језеро) узбуркати, умалатавати ❸ в. уплашити

узнети сврш. прел. в. уздигнути

узнети се сврш. в. уздигнути се

узношење с в. обожавање

узор м ❶ модел, пример, норма, прототип, мерило, парадигма, архетип, савршенство, критеријум, путоказ, идеалан пример, идеал, образац, углед *арх.* ❷ в. узорак 1.

узорак м ❶ огледни примерак, мустра, узор ❷ шаблон, скица, нацрт, схема, макета, образац, кроки, концепт, костур, план, скелет, модел, нацртак, предложак, калуп *фиі.*, апстракт *реиі.* ❸ пример, примерак, копија

узоран прид. в. частан

узорност ж в. морал

узраст м ❶ висина, стас, раст ❷ (временски период у расту човека) старост, године, доба

узрок м ❶ в. темељ ❷ в. разлог 1.

узрочник м ❶ изазивач, проузроковач, зачетник, покретач, подстре-

кивач, виновник ❷ в. кривац

узрујавати несврш. прел. в. узнемиравати

узрујати сврш. прел. в. узнемирити

ујдурма ж в. сплетка 1.

ујед м угриз, гриз, загриз

уједати се несврш. ❶ гристи се, глодати се ❷ *фиі.* в. свађати се

ујединити сврш. прел. в. удружити
уједињење с припајање, сједињавање, анексија, интеграција, спајање, стапање, фузија, сједињење, удруживање, здружење, удружење, уједињавање, здруживање, амалгамирање *фиі.*, срастање *фиі.*, амалгамација *фиі.*

уједљивост ж в. пакост 1.

уједначен прид. равномеран, једноличан, једнолик, линеаран, складан, сређен, свуда једнак, једнако распо-
ређен, нивелисан, изнивелисан, праволинијски, течан *фиі.* - уй. исти

укаљан прид. ❶ в. прљав ❷ в. осрамоћен

укапирати сврш. прел. жарг. в. увидети

укачити сврш. прел. жарг. в. увидети

укидање с поништење, анулирање, опозив, раскид, повлачење, развргнуће, поништавање, укинуће, обуста-
вљање, опозивање, аболиција, абро-
гација *йравн.*, поништај *хрв.*

укинути сврш. прел. в. поништити

уклањање с елиминисање, скла-
њање, отклањање, избацивање, уда-
љавање, одстрањивање, одбацивање,
избацивање, изношење, вађење, ис-
теривање, одлагање, померање, по-
мицање

уклањати несврш. прел. склањати,
одлагати, померати, помицати, уда-
љавати, отклањати, избацивати, од-
страњивати, елиминисати, брисати,

бацати, прецртавати *фџи.*, одсецати *суж.*, ампутирати *суж.*

уклапање с в. прилагођавање

уклет прид. в. зачаран

уклети сврш. прел. в. проклети

уклонити сврш. прел. ❶ в. померити 1. ❷ (учинити да нечега не буде) одстранити, збрисати, отклонити, удаљити, одбацити, искључити, изопштити, уклонити ❸ в. поништити

уклопити сврш. прел. в. унети

уклопити се сврш. привићи се, прилагодити се, навикнути се, навићи се, аклиматизовати се, аклиматизирати се, асимилувати се, асимилирати се, адаптирати се, саживети се, ускладити се, акомодирати се, претопити се, стопити се, изједначити се, апсорбовати се, одомаћити се, снаћи се *фам.*, стопити се *фам.*, ушемити се *жарі.* - уй. убацити се

укљата ж зоол. (лат. Oblata melanura) ушата, црнореп, оћата, црногуз

укљева ж зоол. (лат. Alburnus alburnus) сарага, уклија

укључивати несврш. прел. ❶ (~ уређај) палити, спајати, уштекавати, упаљивати, активирати, покретати, стављати у покрет/погон ❷ в. уносити

укључити сврш. прел. ❶ упалити, активирати, покренути, уштекати, ставити у погон/покрет ❷ в. поставити 1. ❸ в. унети

укључити се сврш. (ући у неку заједницу) придружити се, прикључити се, прићи, убацити се, увући се, уврстити се, инкорпорирати се, утрпати се *фам.*, увалити се *фам.*, убаштрати се *фам.*, упетљати се *фам.*, уфурати се *жарі.*

уколико взн. ако, да, у случају да, кад (би), ако којим случајем

укопчати сврш. прел. *фам. в.* увидети

укорењен прид. в. уврежен

укорити сврш. прел. в. прекорити

укочен прид. ❶ (предмет) крут, несавитљив, негибак, негибљив, нееластичан, картонски *суж.*, уштиркан *суж.* ❷ (особа) миран, удрвењен, укипљен, укрућен, утрнуо, уштапљен, дрвен *фџи.* ❸ в. усиљен

украс м декорација, декор, апликација, украшеност, дрангулија *фџи.*, урес *арх.*, кићеност *рејџ.* - *суж:* фјорет, шара, чипка, решма *реј.*, орнамент, токе, фјоритура, накит, вињета - уй. накит

украсти сврш. прел. уграбити, отети, зграбити, приграбити, однети, узаптити, узети, окрасти, одузети, заплени, оцепарити *суж.* - *еуф.* отуђити (од неког), присвојити (нешто), олакшати (неког за нешто), оштетити - *фам.* ћорнути, дићи, згепити, ћапити, мазнути - *жарі.* дигнути, одрапити, здипити, одуљити, мунути, олешити, одрати, марнути, дрмнути

украшен прид. кићен, гиздав, елгантан, дотеран, нађинђан, накићен, накинђурен, нацифран, улешан, нагиздан, полешан, напирлитан, уређен, китњаст, сређен, кокетан, урешен, налицкан, пицнут *жарі.*, у тренду *жарі.* - уй: отмен 1., сјајан, модеран, скуп - *сл:* раскошан, биран

укроћен прид. (учинити кротким, обично дивље животиње) припитомљен, савладан - уй. послушан

укрстити сврш. прел. ❶ скрстити, прекрстити, изукрштати, укрижати *хрв.* ❷ (о биљкама) накалемити, прицепити, уцепити, оцепити, уплести, оплемени, уцепљивати, наврнути *реј.*, окулирати *сџруч.*

укрућивати се несврш. кочити се, стврдњавати се, крутити се, губити

еластичност/гипкост, крутити (неки део тела)

укрштање с (место на којем се укрштају путеви) в. раскрсница

укрштати несврш. прел. ❶ (биљке) калемити, пелцовати, цепити, модификовати (генетски), оплемењивати, стварати хибриде, стварати нову врсту, навртати *реї.*, полутачити *арх.*, крижати *хрв.* ❷ (животиње) парити, модификовати (генетски), стварати мешанце, спајати, стварати нову врсту, размножавати *фиї.*, полутачити *арх.*, крижати *хрв.*

укупан прид. в. целовит

укупност ж в. количина 1.

укус м ❶ (утисак који нека материја оставља на чуло) арома, окус *хрв.* ❷ (естетско мерило) *

укусан прид. (о храни и пићу, негодног или слабог укуса) леп, добар, супер *нейром. фам.*, ароматичан *суж.* - уї. одличан

укућани м мн. в. породица

улагање с финансирање, улог

улагач м финансијер, финансијер *хрв.*

улагивати се несврш. подилазити, додворавати се, увлачити се, повлађивати, ласкати, умиљавати се, ићи низ длаку *изр.*, чепити се *фам.*, чмарити се *жарї.* *вуїї.* - уї. угађати

улагивачки прид. в. слаткоречив 2.

улаз м ❶ приступ, пријем, антре, улазнина, уфур *жарї.* ❷ в. антре 1. ❸ в. капија

улегнуће с в. удубљење 1.

улепшан прид. в. украшен

улетети сврш. непрел. фиг. в. ући 1.

улизица м ж опортуниста, полтрон, удворица, ласкавац, скутоноша, тевабија - *фам.* подрепак, пришипетља, гњида, угађач, гребатор, слугеран,

потркуша, пузавац, прилизица, пришивак, прирепаш, тампон, прирепак, трабант, подревица, увлака, шлих-тара, лижилонац, брабоњак, лизач, крпа, приревица, подрепаш, припузник, подрепина, улагивач, пачавра, прирепина, хвалитељ, лизун, харлекин, удворник, припуз(ица), лакеј, водоноша, дупелизац, фластер, чичак, угузник, гузичар, чанколиз *арх.*, лижисахан *арх.* - *жарї.* вазелинац, буљаш - уї: кукавица 2., послушник 1.

улизички прид. ❶ ласкав, послушан, увлакачки, послушнички, покорнички, слугански, понизан, покоран, штреберски, посиљнички - *арх.* мамелучки, вазалски, мандарински, кумординарски, церберски ❷ в. потчињен 1.

улизички прил. послушнички, покорнички, мамелучки, вазалски, мандарински, слугански, кумординарски, понизно, церберски, штреберски, посиљнички, покорно

улити се сврш. ући, утећи, слити се, саставити се

улица ж асфалт, пут, друм, стаза, коловоз, џада, цеста *хрв.* - *суж:* прометница, канал, трвеник, пречица, саоник, коридор, путељак, путања, крчаник, пролаз, заобилазница, прилаз, коломија *арх.*, колотечина *арх.*, вагаш *арх.*, лаз *реї.*, богаз *реї.*, пртина *реї.*, утреник *реї.*, колник *реї.* - сл. траса, линија, рута, маршрута, саобраћајна веза

уличар м луталица, скитница, скитарало, скитничар, скиталац, тумарало, клошар, бескућник, цуњало, вагабунд, селилац, потуцало, уличњак, потуцач, авантуриста, мувало, скитало, скитач, потукач, бангало, луњало, басало, луталац, фукара, човек с улице, вечни путник - *фам.* клатарало, шалабаза-

ло - *фиї.* номад, чергар, чергаш - *рейї.* лангара, скитник, ходалица, ходач, бангалоз, левента, ветрењак, блатотеп, ландокур *йої.* - *арх.* трампер, клатеж, вагант - *реї.* журук, потепух, ајван, вандрокаш, лонција, хахар, тепац, вандровац, гурбет, јалијаш, лангов - *уй:* беспосличар, просјак, мангуп - *сл:* бадаваџија, апаш, птица селица *фиї.*

уличњак м в. уличар

улога ж **①** (~ глумца) ангажман, ролла **②** в. протагониста **③** в. задатак

улудо прил. в. узалуд

уље с зејтин

уљешура ж зоол. (лат. Physeteridae) кит зубан

уљудан прид. в. сусретљив

уљудност ж в. учтивост

ум м памет, разум, интелигенција, проницљивост, разбор, оштроумност, бистрина, разборитост, резон, логос, интелект, трезвеност, разумност, луцидност, глава *фиї.*, мозак *фиї.* - *уй:* знање, логика, логичност, прибраност, мудрост - *сл:* духовитост

умакнути сврш. непрел. в. умаћи

умало прил. в. скоро 1.

умањен прид. в. ситан 1.

умарати се несврш. **①** в. уморити се **②** (дуго и напорно радити) в. ринтати

умарширати сврш. непрел. фам. в. ући 1.

умаћи сврш. непрел. (успети трком измаћи некоме) побећи, умакнути, измаћи, одјурити, одјездити - *фам.* збрисати, киднути, клиснути, отпрашити, одмаглити, отперјати, стругнути, здимити, шмугнути, нестати, изветрити, фурниути, запалити

умацкан прид. фам. в. прљав

умереност ж (осећај дозвољеног у понашању) одмереност, такт, мера

уметати несврш. прел. в. уносити

умети несврш. прел. **①** знати, бити способан/вешт, бити вичан/умешан **②** моћи, бити у стању/могућности, имати могућност/способност, имати снаге/моћи, бити кадар/способан

уметник м стваралац, аутор, творац, артиста, креатор, вештак *арх.*, ведета *рейї.*

уметнички прид. **①** артистички **②** креативан, имагинативан, стваралачки, маштовит, оригиналан

уметност ж **①** стваралаштво, креативност, вештина, плодотворност, умеће, инвентивност, креација, способност, продуктивност, инвенција, умење, умешност, стваралачки рад, стварање, творба *рейї.*, умедба *рейї.* - *уй:* дело, мајсторство, стручност, таленат, творевина **②** в. умеће 1.

Врсте уметности

музика	сликарство	филм
позориште	вајарство	плес
књижевност	архитектура	стрип

уметнути сврш. прел. в. унети

умеће с **①** знање, извежбаност, компетентност, стручност, спретност, способност, вештина, верзираност, умешност, вичност, окретност, мудрост, дораслост, мајсторство, искуство, увежбаност, искусност, упућеност, мајсторија, рутинираност, обученост, уметност, квалификација, пракса, усавршеност, уходаност, позваност, умење, компетенција, студиозност, квалификованост, наука *фиї.*, занат *фам.*, кликер *фам.*, умедба *рейї.* - *уй.* таленат, образованост, техника 1. - *сл:* познавање, сналажљивост, упознатост **②** в. уметност 1.

умешан¹ прид. вешт, спретан, вичан, верзиран, сналажљив, окретан, стручан, способан, професионалан, испрактикован, усавршен, извежбан, дорастао, извештен, истрениран, мајсториски, уходан, обучен, квалификован, довитљив, зналачки, увежбан, упућен, виртуозан, рутиниран, лакорук, прекаљен, кадар, промућуран, чиграст, видраст *фам.*, виспрен *рей.* - уй: брз, еластичан, проверен, надарен, гибак - *сл.*: навикнут, учинковит, упознат, хитар, искусан

умешан² прид. повезан, уплетен, упетљан, скопчан, спетљан, привезан, увезан, инволвиран, инкорпориран, у вези *изр.*, у игри *фам.*

умешност ж знање, извежбаност, компетентност, стручност, спретност, умеће, способност, вештина, верзираност, вичност, окретност, рутина, мудрост, дораслост, мајсторство, искуство, увежбаност, искуственост, упућеност, навика, мајсторија, рутинираност, обученост, уметност, квалификација, пракса, усавршеност, уходаност, позваност, умење, компетенција, студиозност, квалификованост, умност, техника, наука *фил.*, занат *фам.*, кликер *фам.*, акрибија *рей.*, умедба *рей.* - уй: учинак, разумевање, даровитост, дар, образованост, надареност - *сл.*: познавање, сналажљивост, упознатост

умиваоник м лавабо, лавор - *рей.* лавандин, лаваман, кадин, лежан, сахан, леген, каин, леђен - уй. судопера

умилност ж в. шарм

умирање с смрт, свршетак, издисај, скончање, суђени час, самртни час, судњи дан, конач *фил.*, одлазак *фил.*, крај *фил.*, нестајање *фил.*, ецел *рей.* **фил.** завршетак, крај, конач, довршетак, финиш, финале, престанак, смрт *фил.* - уй. прекид

умирити сврш. прел. **ф** (учинити да неко буде миран) смирити, утешити - *фил.* обуздати, укротити, уздати, зауздати, зауларити *рей.* **ф** (~ жеђ, глад) утажити, утолити

умирити се сврш. (довести се у стање мира, најчешће после неког стреса или шока) смирити се, издувати се, охладити се, прибрати се, сабрати се, средити се, сталожити се, уравнотежити се, искулирати *жарі.*

умишљај м в. решеност

умишљен прид. **ф** в. уображен **л.** **ф** в. фиктиван **л.**

умишљеност ж в. уображеност

умност ж в. мудрост

умоболан прид. в. луд

умоболник м в. лудак

умоболница ж в. лудација

умобоља ж деменција, безумље, лудило, безумност, сулудост, махнитост, лудња, френезија, неурачунљивост, помахниталост, подивљалост, неумност, застрањеност, бунило, избезумљеност, шашавост, суманутост, распамећеност, лудост, помама, ментална/умна поремећеност, безумништво, безглавост, душевна оболелост, безумство, болест, душевно растројство, махнит, полудење *арх.*, манија *йсих.* - *сл.*: блесавост *йсих.*, хистерија

умовати несврш. прел. в. размишљати

умолети сврш. прел. в. наговорити **л.**

умољавати несврш. прел. в. молити

уморан прид. **ф** изнурен, изнемогао, исцрпен, исцрпљен, малаксао, истрошен, заморен, липсао *фам.*, цркнут *жарі.* **ф** неиспаван, поспан, дремљив, сањив, дремован, снен, успаван, непробућен, неразбућен, санен, нерасањен, спављив, спаваћив *рей.*

уморити сврш. прел. ❶ изморити, истощити, изнурити, исцрпсти ❷ в. убити

уморити се сврш. малаксати, ослабити, изнемоћи, клонути, колебајати, истрошити се, посустати, исцрпсти се, балдисати, јењати, здвојити, колапсирати, умрети *фам.*, крепати *фам.*, липсати *фам.*, рикнути *фам.*

умотворина ж ❶ умотвор, креација, производ, резултат, дело - *уй.* творевина ❷ (народно стваралаштво) * - *суж.* пословица, басна, прича, заговорна

умрети сврш. непрел. преминути, умрети, скончати, пресвиснути, издахнути, упокојити се - *фам.* угинути, крепати, скапати, свиснути, угасити, липсати, одапети, црћи, рикнути, бацити кашику *изр.*, отегнути папке *изр.*; лепухнути *реј.*, преставити се *арх.* - *уй.* погинути

умртвити сврш. прел. ❶ в. убити ❷ анестезирати, опити, наркотизирати - *уй.* омамити

уназад прил. ❶ (у правцу задње стране) назад, натрашке, унатрашке, натраг, обрнуто, обратно, у рикверц ❷ (временски) раније, пре, у прошлости - *уй.* некада 1.

уназадити сврш. прел. (учинити неког или нешто заосталим) погоршати, покварити, променити нагоре, нашкодити (нечему), регресирати - *уй.* уништити

унајмљивач м в. рентијер

унакажен прид. в. ружан

унаказити сврш. прел. в. упропастити 1.

унаоколо прил. в. свуда

унизверен прид. избезумљен, паничан, неприсебан, пометен, сметен, изван себе, у паници, безуман, распа-

мећен, неразборит, неуравнотежен, луд *фиј.* - *уй.* љут, уплашен

унеколико прил. в. донекле

унесрећити се сврш. непрел. (доживети неку несрећу, лоше проћи) настрадати, пропасти, доживети удес, усрећити се *ирон. фам.*

унети сврш. прел. (ставити унутра, у унутрашњост нечега) убацити, уклонити, припојити, уметнути, угурати, укључити, углавити, увести, увући, уврстити, инкорпорирати, прикључити - *фам.* забити, турити, утрпати, гурнути, утерати, увалити, набити, нагурати, стрпати, уфурати *жарј.*

универзалан прид. в. свеобухватан

универзитетски прид. в. академски 1.

универзум м в. васиона

унизити сврш. прел. понизити, осрамотити, дискредитовати, компромитовати, озлогласити, укаљати, опљунути *фам.* - *уй.* окривити, осумњичити

унија ж в. удружење 1.

уникатан прид. в. посебан 1.

уникатно прил. в. посебно 1.

уникатност ж в. посебност

униформност ж в. неоригиналност

уништавање несврш. прел. упропашћавање, упропаштавање, урушавање, руинирање, сакаћење *фиј.*

уништавати несврш. прел. упропаштавати, штетити, рушити, руинирати, упропашћивати, сатирати, скрнавити, сакатити *фиј.*

уништен прид. упропашћен, разорен, руиниран, згромљен, смрвљен, сможден, затомљен, дотучен, растурен, ојаћен, срушен, порушен, разрушен, скршен, скрхан, разграђен,

разбијен, затрт, сатрвен, здробљен, девастиран, сатрвен - уи. поломљен, побеђен

уништење с в. пропаст

уништив прид. ❶ в. савладив ❷ в. ломљив

уништити сврш. прел. ❶ разорити, докрајчити, руинирати, искоренити, упропастити, девастирати, изгазити, згрозити, погазити, згазити, смрвити, смрскати, разбуцати, унаказити, смождити, затрти, десетковати, затомити, угући, демолирати, обурвати, растурити, осакатити, потрти, ојадити, срушити, затући, дотући, порушити, затрети, разрушити, опустошити, окрњити, сатрети, распршити, затровати, покварити, скршити, утаманити, уклонити, разбити, смлавити, здробити све пред собом, разбити као дете звечку, сравнити са земљом, разбити у прах, сагорети *фиј.*, упрскасти *фам.* - уи: поубијати, деформисати, касапити 2., исцрпсти, онемогућити, победити, тући, поништити ❷ в. упропастити 1.

уносити несврш. прел. увлачити, метати, завлачити, инкорпорирати, трпати, додавати, додати, укључивати, уметати, уједињавати, утрпавати

унутар прил. (за место) унутра, у, изнутра, у оквирима (нечега), у оквиру

унутра прил. ❶ (за правац) у нешто, у оквиру, према унутрашњости ❷ (за место) унутар, у, изнутра, у оквиру

унутрашњи прид. (који је унутра, унутар нечега) унутарњи, нутрашњи, нутарњи, неспољни

унутрашњост ж ❶ унутарњост ❷ в. утроба ❸ (покрајина даље од главног града) провинција

уобичајен прид. ❶ обичан, сталан,

устаљен, свакидашњи, ординаран, свакодневан, нормалан, регуларан, правилан, обичајан, утврђен, свагдашњи, редован, редовит, стабилан, рутиниран, ваздашњи *реј.*, перманентан *форм.*, прописан *форм.* ❷ в. сувопаран

уобичајеност ж ❶ в. неоригиналност ❷ в. обичај 1.

уобличен прид. обликован, завршен, направљен, уређен, формиран, сређен, профилисан, профилиран, дотеран

уобличеност ж в. формираност

уображен прид. ❶ претенциозан, надмен, високопаран, обестан, самољубив, снобовски, надувен, ташт, безобзиран, неотесан, самодопадљив, арогантан, кочоперан, покондиран, осион, сујетан, блазиран, нарцисоидан, високоуман, препотентан, охол, дрзак, разметљив, горд, умишљен, хвалисав, пун себе, подигнутог носа, дрчан, доминантан, нашепурен, филозофски *фиј.*, надут *фиј.*, поносан *фиј.*, гиздав *реј.*, прчевит *реј.*, узносит *реј.*, прпошан *реј.*, каһиперан *реј.*, мудрослован *реј.*, напухан *хрв.* - уи: досадан, злобан, себичан ❷ в. фиктиван 1.

уображеност ж препотенција, ароганција, осорност, гордост, охолост, надменост, извештаченост, нарцисоидност, таштина, надуваност, дрчност, кочоперност, самољубље, бахатост, умишљеност, сујета, дрскост, безочност, високопарност, хвалисавост, самодивљење, сујетност, обесност, претенциозност, осионост, дрзовитост, каһиперност, обест, безобразлук, безобзирност, самољубивост, покондиреност, разметљивост, самодопадност, грубост, надутоост, арогантност, понос *фиј.*, надувеност *фиј.*, прпошност *реј.*, напуханост *хрв.*

уображење с в. фантазија

уобразиља ж с в. машта

учавати несврш. прел. опажати, примећивати, увиђати, виђати, замјетати *хрв.*

уочити сврш. прел. ❶ в. угледати ❷ в. разумети 1.

уочљив прид. в. очигледан

уочљивост ж в. очевидност

упадљив прид. в. очигледан

упаковати сврш. прел. спаковати, запаковати, смотати, умотати, замотати, запакирати, завити

упала ж мед. (~ ткива, неког органа) запаљење, запаљеност, инфламација

упалити сврш. прел. ❶ (изазвати горење) в. потпалити ❷ безл. успети, поћи за руком, профункционисати, прорадити ❸ (јако огрејати) ожарити, упећи, ожегнути, ожећи, опржити, упржити

упаљач м вој. в. капсула 1.

упасти сврш. непрел. ❶ банути, навратити, свратити, појавити се, наврнути, натрчати, налетети, сврнути, вирнути, наићи изненада, доћи коме накратко, обрети се, наићи, искрснути, завратити, нагазити, хрупити *реј.*, бахнути *арх.*, допасти *арх.* - уй: ступити, ући ❷ в. запасти

уперити сврш. прел. упрети, устремити, усмерити, управити, нациљати, нанишанити, визирати *фиј.*

упетљан прид. в. уплетен

упетљати сврш. прел. в. запетљати 1.

упетљати се сврш. в. укључити се

упећи сврш. прел. (јако огрејати) в. упалити 3.

упецати се сврш. фам. в. насести

упечатљив прид. (који оставља снажан утисак) незабораван, запамћење, убедљив, упадљив, маркантан,

специфичан, посебан, дојмљив *хрв.* - уй. приметан, величанствен

упијање с апсорпција, усисавање, увлачење

уписати се сврш. учланити се, ући, приступити, прићи, кренути - уй: прикључити се

упит м в. испитивање

упити сврш. прел. (~ течност) натопити се, апсорбовати, усисати, увући

уплашен прид. ❶ (који осећа страх) заплашен, престрашен, застрашен, устрашен, преплашен, у страху - уй. неспокојан, престрављен ❷ брецнут, тргнут, трзнут

уплашити сврш. прел. (изазвати страх) заплашити, застрашити, препастити, преплашити, престрашити, застрашити, брецнути, устрашити, пренути - уй. престравити, изненадити 1.

уплашити се сврш. прел. (осетити страх) престрашити се, препастити се, брецнути се, упрпити се, скаменити се, утронјати се *фам.*, напунити гаће *изр. фам.*, усрати се *нар.*, укењати се *нар.*

уплетен прид. умешан, упетљан, повезан, скопчан, спетљан, привезан, увезан, инволвиран, инкорпориран, у игри *фам.*

упливати сврш. непрел. фам. *фиј.* в. започети 1.

уплитати се несврш. (бавити се туђим проблемима) петљати се, мешати се, упетљавати се, пачити се, плести се, гледати туђа посла, забадати нос *изр.*, бити у свакој чорби мирођија *изр.*

упознати сврш. прел. (некога о нечему) информисати, обавестити, извести - уй. обавестити

упора ж в. бедем 1.

упоран прид. ❶ в. устрајајан ❷ в. тврдоглав ❸ в. пркосан

упоредан прид. ❶ напоредан, паралелан ❷ (који се заснива на поређењу) поредбени, компаративан

упоредив прид. в. сличан

упоредо прил. в. напоредо

упоришни прид. в. носећи

упориште с ❶ в. основа 1. ❷ в. штаб 1. ❸ в. узданица 1.

упорност ж ❶ в. тврдоглавост 1. ❷ в. одлучност

упослен прид. в. заузет 1.

упослити сврш. прел. в. поставити 1.

употреба ж ❶ коришћење, кориштење, примена, примењивање, употребљавање, упораба *хрв.* ❷ (ставити у употребу) в. погон 1.

употребити сврш. прел. ❶ (учинити нешто с нечим чему је то намењено) искористити, применити, послужити се, упорабити *хрв.* ❷ (~ некога за нешто зло, лоше) в. злоупотребити

употребљавати несврш. прел. служити се, оперисати, управљати, руковати, баратати, маневрисати, манипулисати, уживати, рабити, користити, користити се, упорабљивати *хрв.* - сл: примењивати

употребљив прид. од користи, користан, искористив, сврховит, пробитачан - уй. погодан

упошљавање с в. ангажман 1.

управа ж администрација, кабинет, надзорништво, управна служба, правитељство, управна власт, егзекутива, извршна власт, апарат, девлет *арх.*, магистрат *арх.*, администраторство *арх.*, попечитељство *арх.*

управитељ м *арх.* в. управник 1.

управити сврш. прел. в. упрети

управљање с руковођење, вођство, владање, предвођење, манипу-

лисање, поступање, лидерство, руковање, маневрирање, маневрисање, менаџмент, команда, администрација, старешинство, управа, упућивање, надзирање, дириговање *фий.*, кормиларење *фий.*, крмарење *фий.* - сл: доминација, равнање, вођење

управљати несврш. непрел. ❶ руководити, водити, господарити, газдовати, господовати, председати, председавати, предводити, бити на челу, имати власт, имати моћ, столовати, боговати, кормиларити *фий.*, дрмати *рей.* ❷ в. употребљавати ❸ (нечим) в. возити

управљач м волан, кормило

управљачки прид. административни, руководствени, регулацијски, извршни, управни, регулативни, дирекцијски

управни прид. в. управљачки

управник м ❶ старешина, руководицац, администратор, шеф, равнаатељ, руководицац, пословођа, главни, говерно *реј.*, менаџер *фам.*, бос *жарј.*, управитељ *арх.*, човеођа *рей.*, капо *рей.*, деловођа *рей.*, комесар *рей.*, капоња *рей.* - уй: лидер, владар - сл: режисер, референт ❷ в. лидер 1. ▼ уй. домаћин

упражњавати несврш. непрел. практиковати, окупирати се - уй: бавити се

упражњен прид. (о месту) слободан, ослобођен, незапоседнут, испражњен, незаузет

упрегнути сврш. прел. в. ангажовати

упрети сврш. прел. уперити, устремити, усмерити, управити, нациљати, нанишанити, визирати *фий.*

уприличити сврш. прел. удесити, уредити, приредити, спремити, начинити

упропастити сврш. прел. ❶ унередити, нагрдити, искварити, унаказити, оштетити, покварити, пореметити, разбаталити, нарушити, поштетити, баталити *фам.* - уй: разбити, срушити ❷ в. уништити 1.

упропашћивати несврш. прел. в. уништавати

упрскати сврш. прел. (нешто погрешно урадити) забрљати, засвињити, усвињити, засрати *нар.*, зајебати *нар.* - уй. погрешити, покварити

упустити се сврш. прел. (~ у нешто, почети нешто радити) посветити се (нечему), запослити се (нечим), окупирати се (нечим), предати се (нечему), забавити се (нечим), заокупити се (нечим), препустити се (нечему), пустити се (нечему), одати се (нечему), ангажовати се (нечим)

упутити сврш. прел. в. адресирати 2.

упутити се сврш. кренути, поћи, запутити се, покренути, отиснути се, стартовати, маћи се, покренути се, закорачити, занети се, устремити се, макнути се, запуцати *фам.*, мрднути се *фам.*, ударити *фам.*, потегнути *фам.*, ганути *арх.* - уй. ући, почети

упућен прид. ❶ (који познаје материју о којој се ради) упознат, обавештен, информисан, извештен, верзиран, зна знање *жарг.* ❷ в. умешан 1.

упућеност ж в. обавештеност

упуцати сврш. прел. ▼ уй. убити

уравнотежавати несврш. непрел. в. вагати 2.

уравнотеженост ж в. равнотежа 1.

урадити сврш. прел. ❶ (извршити какву радњу) урадити, починити, извести, учинити, предузети ❷ (завршити с неком радњом) обавити, остварити, спровести, завршити, из-

вршити, средити, реализовати, направити, припремити, довршити, апсолвирати, спремити, окончати, решити, разрешити, произвести, докрајчити, зготовити, направити, приредити, начинити, уредити, свршити, углавити, изградити, арондирати *реж.*, заокружити *физ.*, апсорбовати *физ.*, замесити *фам.*, докочати *реж.*, актуализирати *хрв.*, истерати до краја *изр.*

урађен прид. ❶ в. завршен ❷ в. сређен 1. ❸ *жарг.* в. пијан

уранити сврш. непрел. (доћи или почети нешто прерано; устати рано) поранити, преуранити, подранити

ургентан прид. в. хитан

уредан прид. ❶ (који се држи реда) чист, педантан, минуциозан ❷ (који се одржава у реду) уређен, сређен, намештен, организован ❸ в. (који одговара одређеним захтевима, нормама) савестан, тачан - уй. послушан, добар, фин ❹ в. законит

уредба ж в. одлука 1.

уредити сврш. прел. ❶ (довести у ред) средити, наместити, дотерати, поспремити - уй. очистити, преуредити ❷ (увести правила) удесити, одредити, нормирати ❸ в. завршити

уређај м машина, справа, направа, апарат, механизам, машинерија, кресач *арх.*, апаратура *арх.* - уй. патент

уређен прид. ❶ в. украшен ❷ в. уобличен ▼ уй. уобичајен 1.

уређење с ❶ адаптација (~ стана), преуређивање, сређивање, реновирање, преуређење, уређивање, опремање ❷ в. систем 1.

урлање с ❶ в. тутњава 1. ❷ в. дерање 1.

урлати несврш. непрел. цичати, галамити, викати, бучати, дерати се, ври-

скати, дречати, грајати, надвикивати се, узвикивати, издирати се, лармати, скичати, кричати, ричати, драти се, кликтати, бечати, арлаукати, алакати, пиштати, извикивати, рикати, цију-кати, брујати, дерњати се, парати (не-ком) уши, дизати цеву, грмети, јаукати, грактати, баукати, јалакати *реї.*, бречати *реї.*, ревати *реї.*, халакати *реї.*, ћакати *реї.*, руљати *реї.*, крештати *фам.*, чепити жвале *ексир.* - уй: дозивати, беснети

урликање с в. драње

урликати несврш. непрел. в. дера-ти се

урна ж ћуп, амфора, ваза, вазна, ибрик, врч, пехар, бардак, жара, кр-чаг, кондир, покал *реї.*, букара *реї.*, боцуњ *реї.*, роменча *реї.*, тестија *реї.*, ваз *арх.* бокал *суж.*

урођен прид. природен, својствен, наслеђен, у крви - уй: домаћи, важан

урок м **1** враџбина, чар, магија, чаролија, чудо, трик, чари, чини, опсе-на, обмана, устук, бајалица, гаталица, гатка, магичност, чин, врачарија, чаробњаштво, чаробништво, бајавица *реї.*, врача *реї.*, бајалуша *реї.*, мађија *реї.*, бајаница *реї.*, сихир *реї.*, некро-манција *реї.*, басма *реї.*, негроман-тија *реї.*, запис *реї.*, негроманција *реї.*, басна *реї.* црна магија *суж.*, - уй: врачање, амајлија **2** клетва, про-клетство, амин, усуд, анатема, несре-ћа, зла судбина, амен, зла срећа, зла коб, проклетина *фам.*

урота ж в. диверзија 1.

уручивање с в. испорука

уручивати несврш. прел. (додавати из руке у руку) пружати, предавати, додавати, давати, пребацити, до-стављати

уручити сврш. прел. (дати из руке у руку) пружити, дати, предати, дода-ти, пребацити, доставити - уй. испо-

ручити

урушавати несврш. прел. (доводи-ти у опасност; систем, партију и сл.) в. нарушавати

усавршен прид. дотеран, побољ-шан, набуџен *фам.*, збуџен *фам.*

усавршити сврш. прел. (учинити бољим, новијим) побољштати, надо-градити, доградити, набуџити *фам.*, скалабуџити *фам.*, збуџити *жарі.*

усагласити се сврш. в. договори-ти се

усаглашавање с **1** (окупљање ра-ди договора) договарање, већање, са-гласност, нагодба, расправа, конгру-енција, слагање, дебата, конферен-ција, окупљање, разговор, дискусија - уй: слога, уговор, гомила, заседање **2** в. договор

усаглашеност ж в. сложеност 1.

усамити се сврш. прел. (остати сам, одвојити се од света) осамити се, по-вући се, изоловати се, издвојити се, повући се у самоћу, искључити се, за-творити се *фиї.*

усамљен прид. **1** (који има осећај самоће) сам, самотан, чамотан, оста-вљен, без игде икога *изр.*, без кучета и мачета *изр.*, сам као пањ *изр.* **2** (који се осамио) осамљен, изолован, повучен, издвојен, удаљен, одељен, одвојен

усахнуо прид. в. увео

усвајање с адопција, адоптирање, усвојење, адоптација, усињење *реї.* посињење *суж.*,

усвињен прид. в. прљав

усвојен прид. **1** посвојен, присво-јен, адоптиран **2** научен, прихваћен, схваћен

усвојеник м пасторче, посвојак, посвојче, посвојеник, адоптат *форм.*, храњеник *реї.* - *суж:* поћерка, пасто-рак, пасторка, посинак

усвојење с адопција, усвајање, адоптирање, адоптација, усињење *реј.* посињење *суж.*,

усвојити сврш. прел. прел. ❶ адоптирати, примити, пригрлити, преузети, посвојити, узети под своје, одомашити *фиј.*, покћерити *суж.*, посинити *суж.*, усинити *суж.* ❷ в. потврдити 2. ❸ в. научити

уседелица ж бабадевојка, стара девојка, девојка *фиј.*, усједелица *реј.*, усићелица *реј.*, стара фрајла *йој.*

усек м (тесан планински пролаз) в. кланац

усељеник м (онај који је однекуд дошао) в. досељеник

усијан прид. ❶ в. врео 1. ❷ *фиј.* в. бescан

услијен прид. вештачки, крут, уштогљен, укочен, извештачен, неприродан, завезан, суздржан, стиснут, артифицијалан, службен *фиј.*, уштиркан *фам.*, као свињска нога *фам. изр.*, заузлан *реј.*

услијеност ж ❶ в. претварање 1. ❷ в. строгаћа

усисавање с в. упијање

усисавати несврш. прел. ❶ упијати, увлачити, примати, апсорбовати, узимати ❷ в. удисати 1.

уситнити сврш. прел. ❶ (~ новац) раситнити, променити, разбити *фам.* ❷ (поделити или разбити у ситне делиће) размрвити, здробити, смрскати, смождити, раздробити, издробити, размрскати

уситњавати несврш. прел. в. раздвајати - уј. уситнити

ускладити се сврш. ❶ в. уклопити се ❷ в. договорити се

усковид прид. в. тврдоглав

усковитлан прид. буран, узбуркан, узвртложен, вихоран, ускомешан,

турбулентан, ковитлав, вртложан, немиран

ускогруд прид. в. себичан

ускомешан прид. в. усковитлан

ускомешати сврш. прел. в. уздрмати

ускоро прил. убрзо, у скором, за кратко време, за који час, за који трен, врло брзо, још мало, за који минут, само што није - уј. одмах, сад

ускраћен прид. в. обесправљен

Ускрс м Васкрс, Вазам *арх.*

ускрснути сврш. непрел. ❶ васкрснути, оживети, поново оживети, устати из мртвих *изр.* ❷ *фиј.* активирати се, оживети, обновити се, освежити се, живнути, вратити се у живот, покренути се, помладити се, заживети, пробудити се, повратити се, раздрмати се, препродити се, васкрснути *фиј.*, дићи се из пепела *изр.*, поживети, устати из мртвих *изр.*

услов м (оно што се треба испунити) предуслов, увјет *хрв.*

усложнити сврш. прел. в. запетљати

услужан прид. в. сусретљив

усмен прид. вербалан, оралан, разговорни, говорни, језични, изречен, исказан

усмереност ж в. сталоженост

усмерити сврш. прел. в. упрети

усмртити сврш. прел. в. убити

усмртити се сврш. в. убити се

успаван прид. в. сањив

успаваност ж в. сањивост

успаничен прид. в. избеzumљен

успевати несврш. непрел. ❶ напредовати, уздизати се, просперирати, успињати се, ићи напред, развијати се, издизати се, напредовати у служби, имати успеха, пењати се, аванзовати *фам.* ❷ в. расти

успео прид. *в.* успешан 1.

успети сврш. непрел. ❶ *в.* пробити се ❷ *в.* постићи

успех *м в.* резултат

успешан прид. ❶ успео, наочит, продоран, истакнут ❷ *в.* чувен

успешност *ж в.* резултат

успињати се несврш. ❶ *рефл.* узвевати се, верати се, пењати се, обавијати се, вити се, пентрати се, вешати се, вијугати се, овијати се, провлачити се, кешати се *жарі.* ❷ *нейрел. в.* успевати 1.

усплахирен прид. ❶ *в.* узнемирен ❷ *в.* одушевљен

успомена *ж* сећање

успон *м в.* раст 4.

успоравати несврш. непрел. *в.* кочити

успорен прид. ❶ (слабо покретан) спор, полагаан, тром, као пуж, као корњача ❷ (који се споро развија) постепен, поступан, спор

успоставити сврш. прел. *в.* утемељити 1.

усредсређен прид. концентрисан, фокусиран, усмерен, усредоточен, позоран, - *уй.* прибран

усредсређеност *ж в.* сталоженост
усређивати несврш. прел. увесељавати, разгаљивати, радовати, забављати, пружати радост/срећу, галити

усређити сврш. прел. (донети срећу и радост неком) развеселити, озарити, разведрити, развеселити, раздрагати, увеселити, пријатно изненадити, орасположити, обрадовати - *уй.* изненадити

усређити се сврш. непрел. ❶ *в.* обрадовати се ❷ *ирон. фам.* унесређити се

установан прид. *в.* легалан

устајалост *ж в.* учмалост

устајао прид. ❶ *в.* покварен 2. ❷ *в.* труо ❸ *в.* похабан 1. ▼ *уй.* смрдљив

усталасан прид. *в.* таласаст

устаљен прид. ❶ *в.* уобичајен 1. ❷ *в.* поуздан 1. ❸ *в.* трајан

устанак *м в.* побуна 1.

устаник *м* (онај који диже буну против политичке власти) бунтовник, побуњеник

установа *ж* институција, администрација, биро, секретаријат, канцеларија, служба, завод, пословница, заповедништво, писарница, дирекција, уред, надлештво, комора, испостава, офис *фам.*, канц *жарі.*, ларија *жарі.*, писарна *арх.*, реферада (место где ради референт)*рей.*, тајништво *хрв.*

установити сврш. прел. ❶ *в.* утемељити 1. ❷ *в.* схватити ❸ *в.* прозрети 1.

установљен прид. ❶ *в.* прецизан 1. ❷ *в.* утемељен

у ствари прил. заправо, ипак, односно, ако ћемо право, де факто, додуше, ако се право узме, све у свему, то јест, мора се признати, кад се све размотри, фактички, практички, фактично *фам.*, у бити *хрв.*

устезати се несврш. устручавати се, стидети се, снебивати се, уздржавати се, либити се, суздржавати се, вајкати се, зазирати, скањивати се, презати, оклевати, накањивати се, лецати се *рей.* - *уй.* одуговлачити *сл:* збуњивати се, бојати се

устрајан прид. ❶ постојан, непроменљив, непопустљив, непроменљив, непоколебљив, истрајан, упоран, принципијелан, консеквентан, дурашан, стабилан, устаљен - *уй:* поуздан, стваран, снажан, дисциплинован ❷ *в.* отпоран

устрајност *ж* истрајност, дослед-

ност, постојаност, неуморност, непоколебљивост, ревност, стабилност, поузданост, непроменљивост, непустљивост, константност, непромењивост, перманентност, окорелост *фам.* - уй: устаљеност, отпорност, континуитет, храброст, тврдоглавост, стрпљивост

устрелити сврш. прел. *в.* убити

устремити сврш. прел. *в.* учрети

устремити се сврш. насрнути, навалити, напасти, спопасти, јурнути, пахрупити, касипити, салетети, стиснути, налетети, притиснути, препастити, нагрнути, ударити, атаковати, запуцати

устројство *с в.* систем 1.

устручавање *с* снебивање, устезање, сустезање, либљење, скањивање, накањивање, премишљање, вајкање, жепирање - уй. одуговлачење, стид

устручавати се несврш. устезати се, снебивати се, стидети се, уздржавати се, либити се, суздржавати се, вајкати се, зазирати, скањивати се, презати, оклевати, жепирати се *фам.*, накањивати се *фам.*, лецати се *реј.* - сл: збуњивати се, бојати се

усуд *м в.* судбина

усукан прид. ① *в.* сув 1. ② *в.* мршав

усукати се сврш. *в.* смршати

усхит *м в.* усхићеност

усхићен прид. одушевљен, очаран, задивљен, раздраган, ентузијастичан, пасиониран, занесен, полетан, егзалтиран, понесен, френетичан, узбуђен, загрејан, омамљен

усхићеност *ж* жар, острашћеност, занесеност, ентузијазам, ватра, занос, усхит, усхићење, опијеност, жестина, раздраганост, одушевљење, суфорија, занесењаштво, опчињеност, занетост, екстаза, пасиони-

раност, очараност, опојност, залућеност, пијанство *фий.*

усхићење *с в.* усхићеност

утаначити сврш. прел. *в.* уговорити

утањити сврш. непрел. ① *в.* смршати ② *в.* осиромашити

утвара *ж* приказа, змај, сен, сабласт, авет, ала, привид, сновиџ, дух, страшило, мора, сањарија, аждаја, причина, баук, обмана, привићење, страшно биће, симулакрум, митско биће, вешћа *реј.*, ажделија *реј.*, фантом *фам.*, вештегара *нар.*, цоприница *нар.*, аждаха *арх.*, прилика *реј.*, фантазма *реј.* - уй: чудовиште, визија, халуцинација

утврда *ж в.* бедем 1.

утврдити несврш. прел. ① *в.* доказати ② *в.* схватити

утврђење *с* ① *в.* бедем 1. ② *в.* тврђава

утврђивање *с в.* испитивање

утврђивати несврш. прел. *в.* потврђивати

утемељен прид. ① *в.* доказан ② *в.* основан

утемељивач *м в.* оснивач 1.

утемељити сврш. прел. ① поставити, организовати, устројити, засновати, основати, установити, конституисати, отворити, успоставити, фундирати, формирати, направити, конституирати *хрв.*, организовати *хрв.* - уй. обновити ② *в.* образложити

утерати сврш. прел. *в.* унети

утешити се сврш. *в.* прежалити

утисак *м* осећај, осећање, дојам, импресија, фидинг *жарј.* - уй. предосећај

утицај *м* деловање, уплив, моћ

утицајан прид. ① уважен, поштован, достојанствен, ауторитативан, проверен, угледан, меродаван, виђен,

цењен, уважан, признат, прихваћен, афирмисан, отмен, господствен, углађен, ауторитетан, профињен, господски, моћан, многопоштован *форм.* - уй: фин, охол ❷ в. цењен 1.

утицати несврш. непрел. (имати утицај) деловати, одражавати се

утишати сврш. непрел. (~ јачину, интензитет) в. стишати

уточиште с избеглиштво, прихvatилиште, збег, прибежиште, склониште, закриље, скривалиште, заштита, заклон, скровиште, заклониште, убежиште, азил *фиї.*

утрка ж в. трка

утроба ж трбух, абдомен, стомак, изнутрица, унутрашњост, унутрашњи органи, стомачна шупљина, желудац, дроб *реї.*, тибa *геч.*

утрчати сврш. непрел. фам. *фиї.* в. ући 1.

утући сврш. прел. ❶ в. уништити 1. ❷ в. пребити

утучен прид. безвољан, равнодушан, депресиван, снуђен, летаргичан, тмуран, индолентан, апатичан, перасположен, индиферентан, сломањен, хладан, безизражајан, безбојан, туробан, небрижан, млитав, клоуно, агоничан, покуњен, неспокојан, беживотан, беспомоћан, слаб, учмао, нехајан, анксиозан, обузет мртвилом, флегматичан, бесполетан, безживости, устајао, натмурен, опуштен, неживотан, неосетан, чамотан, отупео, меланхоличан, сив, малодушан, обамро, баровит *фиї.*, анемичан *фиї.*, туп *фиї.*, запарложен *фиї.*, погружен *реї.*, шоњав *фам.*, сатрвен *ексир.*, скрхан *ексир.*, чаман *реї.* - уй: досадан, уморан

утученост ж в. туга

ући сврш. прел. непрел. ❶ *нейрел.* ступити, увући се, крочити, заћи, закора-

чити, упасти, загазити *фиї.*, улетети *фиї.* жарі., унићи *реї.*, утрчати *фам.* *фиї.*, умарширати *фам.* *фиї.*, ускочити *фим.* *фиї.*, упливати *фам.* *фиї.*, уфурати се жарі. ❷ *нейрел.* в. учлани-ти се ▼ уй. упасти, упутити се

уфачловати сврш. прел. (привити завојем) увити, пресвити

ухапсити сврш. прел. заточити, затворити, ухватити, интернирати, ограничити кретање, утамничити, лишити слободе, ухитити *реї.*, узаптити *арх.*, арестирати *реї.* притворити *суж.*

ухапшеник м кажњеник, затвореник, хапшеник, заробљеник, заточеник, кривац, оптуженик, репшант, логораш, апшеник *реї.*, узник *реї.* осуђеник *суж.*,

ухватити сврш. прел. ❶ дохватити, зграбити, шчепати, ћапити, приграбити, узети, латити се, дочепати се, домоћи се, гепити, пограбити, уграбити, дограбити, апити *реї.*, лапити *реї.*, шћапити *фам.* ❷ в. ухапсити ❸ в. укапирати

ухода м шпијујун, вребач, жбир

уходан прид. в. верзиран

уходаност ж в. умешност

уходити несврш. прел. в. шпијунирати 2.

ухолажа ж зоол. (лат. *Forficula auricularia*) штирга

уцвељеност ж в. туга

уцена ж уцењивање, изнуђивање, изнуда, претња, присила, принуда, присиљавање, рекет *суж.*, рекетирање *суж.* - уй. притисак 2.

уцепити сврш. прел. в. укрстити

уциркати се сврш. фам. в. напити се

уцртати м в. стави у записати

учвршћен прид. в. причвршћен

учен прид. в. образован

ученик м ђак, школарец, полазник (неке школе) - *суж*: основац, средњо-школац, студент, бруцош (студент прве године), постдипломац, курсист, апсолвент (~ који је апсолвирао)

ученост ж (укупност знања) образовање, ерудиција, знање, образованост, школованост, начитаност, едукација, наображеност, школовање, високообразованост, просвећеност, стручност, поткованост, изражајеност, верзираност, наобразованост, наобразба *хрв.*

учењак м в. научник

учење с (посебан правац у науци) смер, школа, правац - *уй.* варијанта

учесник м в. актер

учестао прид. фреквентан, понован, многократан, вишекратан *хрв.*

учествовање с в. учешће

учешће с ангажман, удео, ангажованост, интервенција, деловање, ангажовање, партиципација, посредовање, учествовање, допринос, сврстаност, уплитање, узимање учешћа (у нечему) - *уй:* помоћ, труд

учинак м ❶ в. исход ❷ в. достигнуће
▼ *уй.* умешност

учинити сврш. прел. сврш. прел. обавити, остварити, урадити, завршити, извршити, извести, спровести, средити, реализовати, приправити, припремити, довршити, апсолвирати, спремити, окончати, решити, починити, разрешити, произвести, докрајчити, зготовити, направити, приредити, начинити, уредити, свршити, углавити, изградити, арондирати *рей.*, заокружити *фи.*, апсорбовати *фи.*, замесити *фам.*, докончати *рей.*, актуализирати *хрв.*, истерати до краја *изр.*

учинковит прид. ▼ *уй.* умешан

учионица ж слушаоница, предаваоница, кабинет, вежбаоница (~ у којој се вежба) *суж.*, аудиторијум *арх.*, учиона *хрв.*

учитељ м наставник, предавач, инструктор, просветар *фам.*, просветни радник *форм.*, уца *фам.*, професор *суж.*

учити несврш. прел. ❶ обучавати, образовати, научавати, спремати, просвећивати, школовати, просветљивати, подучавати, оспособљавати, предавати, поучавати, оварисати, упућивати, припремати, едуковати, науковати, показивати, развијати, наображавати *арх.*, инструирати *рей.* - *уй:* тренирати, васпитати ❷ едуковати се, образовати се, изучавати, испитивати, истраживати, спознавати, студирати, дознавати, увежбавати се, проматрати, проучавати, вежбати се, стицати знање ▼ *уй.* штробати

учкур м в. уже 1.

учланити се сврш. уписати се, ући, приступити, прићи - *уй:* придружити се, пристати

учмалост ж колотечина, свакодневица, мртвило, једноличност, рутина, доколица, устајалост, парлог, мртво море, стереотипност, таворење, стагнација, плесан, жабокречина *фи.* - *уй:* животарење, досада, чамотиња

учмао прид. беспомоћан, слаб, безвољан, утучен, равнодушан, малаксао, депресиван, нестабилан, несигуран, тром, летаргичан, тмуран, тетурав, индолентан, апатичан, нерасположен, индиферентан, сломљен, хладан, безизражајан, безбојан, туробан, небрижан, млилав, клонуо, атоничан, покуњен, неспокојан, беживотан, духовно неосетљив, једнолик, немоћан, нехајан, анксиозан, обузет мртвилом, флегматичан, бесполетан, без жи-

вости, устајао, натмурен, опуштен, неживотан, неосетан, чамотан, отупео, меланхоличан, сив, малодушан, обамро, баровит *фиї.*, анемичан *фиї.*, туп *фиї.*, запарложен *фиї.*, погружен *реї.*, шоњав *фам.*, сатрвен *ексїр.*, скрхан *ексїр.*, чаман *реї.* - *уй:* досадан, уморан

учтивост ж уљудност, угодност, углађеност, профињеност, љубазност, сусретљивост, финоћа, рафинираност, културност, уљуђеност, центлеменство, удворност, сублимност, отменост, пријазност, доличност, пожртвованост, несалетљивост, несебичност, просвећеност, услужност, образованост, наметљивост, одгојеност, пристојност, витештво *фиї.* - *уй:* јунаштво, великодушност, племенитост, храброст

уџерица ж колиба, дашчара, барака, страћара, кућерак, ћумез, поземљуша, уџера, појата, клет, чатрља, вајат *реї.*, шупа *фам.*, бурдељ *арх.* - *уй:* изба, кућа

ушара ж зоол. в. сова

ушепртљати се сврш. в. збунити се

ушикати се сврш. фам. в. напити се

ушкопити сврш. прел. в. уштројити

уштва ж в. гад

уштеда ж уштеђевина - *уй.* вишак

уштогљен прид. в. усиљен

уштогљеност ж в. строгаћа

уштројити сврш. прел. ушкопити, кастрирати

ушће с (место где се река улива у другу реку или море) * - *уй.* рукавац

Ф ф

фабрика ж (индустријско предузеће) творница

фабула ж радња, садржај, след, ток - уй. прича

фаворит м ❶ в. мезимац ❷ *сјорџи*. (онај који има највеће шансе за победу) *

фаза ж (период у развоју нечега) стадијум, степен, етапа, стање, степен *фиџи*. - уй. период, моменат

фазан м зоол. (лат. Phasianus colchicus) гњетао *реџи*.

фазон м ❶ *фам.* в. трик 1. ❷ *фам.* в. шала ❸ *фам.* в. мода

фајл м в. досије

фактичан прид. ❶ в. сигуран 1. ❷ в. прави

фактор м чинилац

факултет м висока школа, свеучилиште, академија, факс *фам.*, школа *фам.* - сл. универзитет, институт, уметнички факултет

факултетски прид. в. академски 1.

фалинка ж в. мана

фалити несврш. непрел. (немати довољно) недостајати, мањкати, оску-

девати (у нечем) - уй. требати

фаличан прид. в. неисправан

фалсификат м ❶ кривотворина, лажњак *фам.* ❷ в. лаж

фалсификован прид. кривотворен, лажан, крив *реџи*. - уй. тобожњи

фалсификовати несврш. прел. ❶ кривотворити, лажирати ❷ в. лагати

фалус м в. пенис

фалширати несврш. непрел. дистонирати

фама ж (непроверена, најчешће нетачна вест или прича) гласина, патка, урбана легенда

фамилија ж в. породица

фантазија ж (слика маште, виђење нечег нестварног) привид, илузија, опсена, привиђење, халуцинација, сањарија, фатаморгана, причина, фантазмагорија, химера, бунило, уобразиља, сан, уображење, приказа, визија, маштарија, снхватица *јесн.*, трип *жарџи*, халуца *жарџи*, снови *реџи*. - уй: сулудост, заблуда, машта

фантазирати несврш. непрел. в. сањарити

Фамилија

ДИРЕКТНИ ПОТОМЦИ И ПРЕЦИ

бела пчела - пето колено
 чукунунука - четврто колено
 чукунунук - четврто колено
 праунука - треће колено
 праунук - треће колено
 унука - друго колено
 унук - друго колено
 (к)ћерка
 син
 мајка
 отац
 баба/бака
 деда
 прабаба - треће колено
 прадеда - треће колено
 чукумбаба - четврто колено
 чукундеда - четврто колено
 наврмбаба - пето колено
 наврндеда - пето колено
 аскурђела - шесто колено
 аскурђел - шесто колено
 курђела - седмо колено
 курђел - седмо колено
 куредача - осмо колено
 куредал - осмо колено
 сукурдача - девето колено
 сукурдал - девето колено
 бели орао - десето колено

БРАЋА И СЕСТРЕ

брат
 сестра
 брат од стрица - стричев
 син
 сестра од стрица - стричева
 кћерка
 брат од тетке - теткин син
 сестра од тетке - теткина
 кћерка

ИНДИРЕКТНИ ПОТОМЦИ, ПРЕЦИ И ЛЕГАЛНЕ ВЕЗЕ

муж
 жена
 стриц - очев брат
 стрина - стричева жена
 ујак - мајчин брат
 ујна - ујакова жена
 тетка - мајчина или очева
 сестра
 теча/тетак - теткин муж
 братанац - братов син (за жене)
 синовац - братов син (за мушкарце)
 братаница - братова кћерка
 сестрић - сестрин син
 сестричина - сестрина
 кћерка
 нећак - сестрин или братов

син
 нећака - сестрина или
 братова ћерка

ОСТАЛЕ РОДБИНСКЕ ВЕЗЕ

свекар - мужев отац
 свекрва - мужева мајка
 таст - женин отац
 ташта - женина мајка
 зет - кћеркин или сестрин
 муж
 снаха/снаја - синова жена
 шурак - женин брат
 шурњаја - шуракова жена
 свастика - женина сестра
 свастих - свастикин син
 свастичина - свастикина
 кћерка
 девер - мужев брат
 заова - мужева сестра
 пашеног - свастикин муж
 јетрва - деверова жена
 маћеха
 очух
 пасторак

фантазмагорија ж в. фантазија

фантаста м маштар, занесењак, сањар, машталац, утописта

фантастика ж в. предање

фантастичан прид. ❶ в. сабластан
 ❷ в. одличан ❸ в. чаробан

фантастично прил. в. одлично

фарба ж в. боја

фармацеут м в. апотекар

фармер м сточар, ранчер, каубој - уй. чобанин 1.

фасада ж в. (лице зграде) прочеље, фронт арх.

фасцикла ж (картонска или друга-

чија овојница за списе и папире) фасцикл, фасцикул *рей*.

фасцинантан прид. в. очаравајући 1.

фаталан прид. погубан, кобан, ризичан, високоризичан, разоран, смртоносан, убитачан, погибелан, самоубојствен, врло опасан, самоубилачки *фи*.

фатаморгана ж в. фантазија

фаца ж ❶ лице, образ, лик, њушка *фам.*, ланита *арх.* ❷ израз лица, гримаса ❸ *фам.* (особа која ужива ауторитет) угледник - *фи*: име, бесмртник, фигура, неко и нешто, кла-

са, величина, марка, маестро, човек од формата, калибар - *фам*: легенда, крупна риба, краљ, цар, крупна зверка, буџован, буџа - *жарі*: мудроња, мудро, целебритет *реџ.*, нотабилитет *реџ.* - *уј*: великан

фачловати сврш. прел. превити, повити, бандажирати, зафачловати, уфачловати, умотати/замотати руку/ногу, ставити завој/облогу, превити рану/прелом, привити

федерација ж **1** в. земља **1**. **2** в. удружење **1**.

фела ж **1** в. сорта **2** в. раса

фелер м **1** *фам.* в. недостатак **1**. **2** *фам.* в. омашка **1**. **3** *фам.* в. мана

феномен м **1** в. појава **2** (оно што је изузетно ретко или необично способна особа) в. изузетак - *уј*. геније

феноменалан прид. в. одличан

феноменално прил. в. одлично

фенси прид. непром. *фам.* в. отмен **1**.

ферије ж мн. в. одмор **1**.

ферментација ж врење (вина), превирање

фертилитет м **1** в. плодност **2** в. наталитет

феферон м љута паприка, феферонка, џинче *реџ.*

фигура ж **1** в. стас **2** (сликарски или фајарски приказ лика човека или животиње) слика, цртеж, споменик, биста **3** в. алегорија **1**.

фигуративан прид. в. пренесен

физички прид. материјалан, чулан, конкретан, осетилан, тваран, стваран, телесни, светован, опипљив, карналан, видљив, од крви и меса, вањски *хрв.*, збиљски *хрв.*

фијаско м в. слом

фијукнути сврш. прел. **1** (произвести фијук) швигнути, швићнути, звизнути **2** в. ошинати **1**.

фиксни прид. (јасно одређен) постојан, непроменљив, константан

фиктиван прид. **1** измишљен, уображен, имагинаран, нереалан, непостојећи, измаштан, замишљен, нестваран, сањарски, умишљен, фантастичан, ваздушаст *фиј.*, истрипован *жарі*. **2** в. појмовни **1**. **3** *уј*. тобожњи

фикција ж в. предање

филантроп м в. човекољубац

филантропија ж в. човекољубље

филијала ж заступништво, огранак, експозитура, представништво, заступство, испостава, крак *фиј.*, подружина *реџ.*, подружница *хрв.*

филм м покретне слике *изр.*

Филмски жанрови

ОПШТИ ЖАНРОВИ

авантуристички
акција
вестерн
драма
историјски
комедија
криминалистички
љубавни
мистерија
научнофантастични
порнографски
ратни
спортски
трилер
фантастика
филм ноар
хорор

ПО ФОРМАТУ ИЛИ ТЕХНИЦИ ФИЛМА

анимирани
документарни
мјузикл
са живим глумцима

ПО ЦИЉНОЈ ГРУПИ

дечији
за одрасле
породични

филоксера ж зоол. (лат. *Phylloxera vastatrix*) лисна ваш, трсна ваш, биљна ваш

филолог м лингвиста, глтолог, језикословац, језичар *фим.*, лингвистичар *арх.*, лингвист *хрв.*

филологија ж лингвистика, глтологија, језикословље *арх.*, језикословство *арх.* *реп.*, језикознанство *хрв.*

филтрирати несврш. прел. чистити, прочишћавати, задржавати, одвајати, процеђивати

фин прид. **1** в. чаробан **2** в. отмен **1**. **3** в. осећајан **1**. **4** в. сусретљив **▼** уй. утицајан **1**, сув **1**, провидан

финале м в. финиш

финеса ж в. појединост

финиш м финале, крај, завршетак, свршетак, довршетак, конач, престанак

финоћа ж **1** тананост, нежност, крхкост, благост, суптилност, истанчаност, профињеност, емотивност, осећајност - уй: љубав, пажња, брига **2** в. шарм **3** в. учтивост **4** в. углађеност **1**.

финта ж *жарі.* в. трик **1**.

фиока ж претинац, раф, чекмеце *реп.*, шкафетин *реп.*, суњица *реп.*, ладница *хрв.*

фирма ж пословница, предузеће, агенција, представништво, заступништво, сектор, дирекција, повереништво, агентура *арх.*, отправништво *хрв.*, заступство *хрв.*, твртка *хрв.*

фискултура ж в. тренинг

фитиљ м пламеник, штапин, душица, жижак, стењ, стењак *реп.*, лукијерна *реп.*, лунта *реп.*, врвица *реп.*, лумин *реп.*, палило *реп.*

фићфирић м **1** в. пробисвет **2**. **2** *арх.* в. кицош

фишек м **1** *реп.* в. фишеклија

2 *реп.* в. корнет

фишеклија ж *реп.* барутњача, барутница, барутњара, спремиште (за пушчани прах), басма *реп.*, фишек *реп.*, везма *фам.*, фишек-хесе *арх.*

флајер м *фам.* в. летак **1**.

фламинго м зоол. (лат. *Phoenicopterus roseus*) пламенац

фластер м **1** (ленљиви завој за ране) ханзапласт, облич *арх.* **2** *фам.* *фиј.* в. улизица

флаша ж боца, стакленка, стакленица, бутелка, бутела *реп.*, флајка *жарі.*, боцун *суж.*

флегматичан прид. в. хладан **2**.

флека ж мрља, брљотина, нечистоћа, пега, флек, пацкарија, маћа *реп.*, љага *арх.*, пацка *арх.*, крмача *арх.*

флексибилан прид. **1** в. прилагођив **2** в. савитљив **1**.

флертовати несврш. прел. в. удварати се

флуид м харизматичност, харизма, аура - уй: привлачност, шарм

фобија ж (неоправдан, неразуман страх) *

фовизам прид. в. апстрактна уметност

фокус м **1** в. сталоженост **2** *фиј.* в. центар

фокусиран прид. в. усредсређен

фокусирање с в. сталоженост

фонтана ж **1** водоскок, чесма, славина, шедрван *реп.*, чунак *арх.* *реп.* **2** в. водоскок **1**. **▼** уй. чесма **1**.

фора ж **1** в. шала **2** в. трик **1**.

форма ж **1** кондиција, припремљеност, увежбаност, готовост, спремност, стање, справност *арх.* - уй: способност, здравље **2** в. појава **1**. **3** в. техника **1**. **▼** уй. здравље

формалан прид. **1** (који се тиче форме, облика) **2** в. прави

Врсте фобија

НАЗИВ ФОБИЈЕ

аглофобија
агорафобија
аерофобија
акрофобија
амаксфобија
андрофобија
антофобија
антропофобија
арахнофобија
астрафобија
аутофобија
батрахофобија
бленофобија
бронтофобија
гласофобија
гинекофобија
генофобија
дементофобија
дендрофобија
дромофобија
еметофобија
ентомофобија
зоофобија
карцинофобија
клаустрофобија
какофобија
ксенофобија
кинофобија
линонофобија
мизофобија
некрофобија
никтофобија
нумерофобија
нудофобија
офидиофобија
омитофобија
пекатофобија
пирофобија
сидеродромофобија
ситофобија
тафофобија
танатофобија
трихофобија
трискаидекафобија
трипанофобија
фотофобија
фобофобија
фазмофобија
филофобија
хемофобија
херпетофобија
хидрофобија

СТРАХ ОД

бола
ошворених њосиџора
лешиња
висине
возила, вожње
мушараца
цвећа
људи
јаукова
јрмљавине, муња
самоће
жаба
неујодних њечносџи
невремена
јовора
жена
секса
лудила
дрвећа
цреласка улица
јовраћања
инсекаја
живошња
рака (болесџи)
зајворених њосиџора
ружноће
сјираница
јаса
каная и везивања
јрљавишјине и заразе
болесџи уошјије
мрака
бројева
најосџи
змија
ишџица
јреха
вајџре
возова
јела
сахрањивања
смрџи
косе
броја 13
ињекције
сејшлосџи
сјџраха
духова
заљубљивања
крви
јмизаваца
воде

формалност ж ❶ в. пропис ❷ *фџи.* протокол, конвенција, неписано правило, пракса, обичај

формат м величина, досег, размер, обим, дужина, опсег, димензије, ма-са, ширина, размера, обујам *хрв.*, протега *хрв.* - сл: мера, пропорције, константа

формација ж ❶ *вој.* батаљон, одред, дружина *фџи.*, батаљун *реј.*, јединица, батерија *суж.*, чета *суж.* ❷ в. колона

формиран прид. оформљен, уставновљен, утемељен, образован, направљен - уј. завршен

формираност ж сређеност, уобличеност, ред, обликованост, уређеност, дотераност, профилираност, завршеност, уредност

формулар м образац, апликација, бланкет *арх.*, молбеница *реј.*, тиска-ница *хрв.*

формулисати сврш. прел. (у гово-ру, учинити да нешто добије одређен израз, вид) срочити, обликовати, из-разити се - уј. рећи, објаснити

форсирати несврш. прел. в. силити
фортификација ж в. бедем 2.

форум м в. састанак 1.

фотеља ж ❶ (удобна столица) на-слоњач, колтук *реј. арх.* - уј. канабе ❷ *фџи.* в. положај 1.

фотографија ж снимак, слика, фотка *фам.*

фрагилан прид. в. ломљив

фрагмент м в. парче 1.

фраза ж ❶ идиом, устаљени израз, устаљена колокација, фразем *реј.* ❷ клише, фразирање, празнословље, испразно говорење, опште место *фџи.*, просеравање *фам.*, кењажа *жарј.*

фразеологија ж (скуп устаљених израза у неком језику и наука која се бави таквим изразима) идиоматика,

изрази, фразе, идиоми, колокације, фраземи

фразер м слаткоречивац, лепоречивац, красноречивац, вербалиста, сератор нар. *йой*. - уй: брбљивац, говорљивац, ласкавац

фразерски прид. в. празноречив

фразирање с **ф** празнословље, вербализам, красноречје ирон., просеравање нар. **ф** в. фраза 2.

фразирати несврш. прел. вербализовати, испразно говорити, вербализирати, празнословити, просеравати се нар.

фрајерски прил. в. обешечачки

фрајла ж в. каһиперка

фрапиран прид. (много изненађен) в. пренеражен

фрас м **в** уй. апоплексика

фреквентан прид. учестао, густ, чест, понован, многократан, вишекратан *хрв*.

френезија ж в. умобоља

френетичан прид. **ф** в. фуриозан **ф** в. усхићен

фриволност ж в. разулареност

фригидан прид. в. асексуалан 2.

фрижидер м хладионик, фриц *фам.*, фрижа *фам.*, хладњак *хрв*.

фризура ж (начин чешљања или шишања косе) фришка *фам*.

Фризуре

афро	мокре локне	степенасто
дредови	нуларица	тарзанка
италијанка	паж	хладна
јеж	плетенице	трајна
кике	праменови	чироки
коњски реп	пунђа	
мини-вал	сармице	

фронт м в. борилиште

фронтмен м *фам.* в. предводник

фрустриран прид. в. незадовољан
фрфљање с в. мумљање

фузија ж припајање, сједињавање, анексија, интеграција, уједињење, спајање, стапање, сједињење, удруживање, здружење, удружење, уједињавање, здруживање, амалгамирање *фиј.*, срастање *фиј.*, амалгамација *фиј.*

фузионисати сврш. прел. здружити, спојити, саставити, стопити, удруживати, ујединити, синтетизовати, удружити, слити, направити мешавину, амалгамирати, синтетизирати *хрв*.

фукара ж нар. в. поганија

фундамент м в. основа 1.

фундирати сврш. прел. в. утемељити 1.

функција ж **ф** занимање, позив, професија, посао, струка, запослење, служба, намештење, вокација, ангажованост, положај, активност, дужност, задужење, позвање, деловање, делатност, упослење, послање *фиј.*, мисија *фиј.*, задатак *фиј.*, цоб *жарј.*, шљака *жарј.* **ф** улога, задужење, рола, задатак *фиј.*, мисија *фиј.* **ф** *мајћ.* (зависна променљива величина) * **ф** (рад организма и органа) функционисање, рад

функционалан прид. (који није у квару, који ради) исправан, неоштећен, у функцији, ваљан, непокварен, нефаличан

фургон м *арх.* в. вагон

фуриозан прид. напрасит, пргав, нагао, жесток, ћудљив, афективан, жустар, дивљи, занесен, диваљ, горопадан, свадљив, махнит, жучан, цангризав, заједљив, виолентан, агресиван, плах(овит), непријатан, необуздан, прек, набусит, осيون, дурљив,

неуравнотежен, плаховит, насилан, импулсиван, срчан, раздражљив, љут, помаман, здушан, осоран, силовит, нецивилизован, недисциплинован, безобзиран, непокоран, срдљив, живчан, напрасан, једљив, мрзовољан, примитиван, нападан, несређен, инатљив, отрован, пркосан, несталожен, свађалачки, експлозиван, мргодан, распаљив, неразборит, грозничав, чандрљив, самовољан, покарљив, цандрљив, својеглав, жучљив, рабијатан, гневљив, плах, једак, мушичав, ужасан, зловољан, обестан, темпераментан, мрк *фиј.*, ватрен *фиј.*, вирулентан *фиј.*, рогат *фам.*, вехементан *арх.*, нервозан *еуф.* - *уй:* осећајан, некултуран, осетљив, груб, тврдоглав, страстан, бесан, јак, немиран, разуздан, грозан - *сл:* настран, надахнут, смркнут, хировит, строг, суморан

фуруна ж в. пећ

футуризам прид. в. апстрактна уметност

фушер м фам. дилетант, петљанац - *уй:* аматер, лаик, шепртља

фушерај м фам. *жарј.* крпеж, нестручност, аматеризам, крпарење, непрофесионалност, почетништво, нестручњаштво, непрофесионализам, прчкарија, петљанија, петљаниција, петљање, аматерство, крпарија, крпање *реј.*, клепогина *реј.*, дилетантизам *жарј.*

фушерски прил. фам. неквалитетно, лабаво, слабо, лоше, траљаво, лаички, нестручно, невешто, нестручњачки, почетнички, шарлатански, климаво, незналачки, неприкладно, некомпетентно, тричаво, непрофесионално, мизерно, неизвежбано, недовољно, никакво, без стручности, неквалификовано, млако, аматерски, непотковано, рђаво, аматорски *реј.*, дилетантски *фам.* - *сл:* бедно, јадно

Xx

хагиографија ж житије

хазардерски прид. в. погибелан 1.

хајати несврш. непрел. (обраћати пажњу на некога или нешто) мари-ти, уважавати, урачунавати, приме-ћивати, узимати у обзир, зарезивати *фам.*, шљивити *фам.*, вермати *реј.*, абадавати *реј.*, бендати *реј.*, обадати *реј.*, фермати *реј.*, шмирглати *фам.*, шишати *фам.*, јебати *нар.*

хајде узв. ❶ ајде, нека, нека буде, ај-деде, ајд, ајте, хајте, добро, важи, ако, дај, деде(р), хајдеде, може, ❷ *фам.* ајд, ајде, невероватно, немогуће, ко би рекао, није него, не би се рекло, није ваљда, хајте, ајте, бегај, не бих рекао, дела, не би се рекло, дај, не може би-ти, дедс, ма замисли(те), бежи, иди, ма немој, можеш мислити *изр. фам.*, иди бегај *фам.*, ма иди *жарј.* ❸ ајде, крени, иди, одлази, дођи, пођи, ходи

хајдучка трава ж бот. (лат. *Achillea millefolium*) *реј.* спориш, ајдучица, ај-дучка трава, арман, бели раван, бело ивањско цвеће, јалова месечина, ја-лови месечњак, јалово месечје, куни-

ца, куња опаш, куњи реп, месечина, папрац, петровско цвеће, раван, ра-вањ, равуника, рман, романика, спор, споришевина, столиста, столистник, тинторова трава

хајдуштво с в. разбојство

хала ж ❶ игралиште, терен, стадион, арена, дворана, теретана, вежбаони-ца, ринг, фискултурна сала, спортска арена, соколана, сала *фам.*, гимназиј *арх.*, гомбалиште *арх.*, гомбаоница *арх.*, поприште *реј.*, вежбалиште *реј.*, дворница *реј.*, ротунда *реј.* - сл: салон, већница ❷ в. просторија 1.

халабука ж в. бука

халапљив прид. в. похлепан 1. и 2.

халапљивац м похлепник, грам-зивац, грабежљивац, незаситник, алапљивац, лакомац, лакомција, кај-ман *фий.*, среброљубац *фий.*, грабеж *фам.* - уй: зеленаш, ждероња, тврди-ца, пљачкаш

хало узв. да, ало

халуцинација ж привид, фантазија, опсена, илузија, привиђење, делири-јум, симулакрум, сањарија, фатаморга-

на, причина, фантазмагорија, химера, бунило, уобразиља, уображење, тлапња, мираж, приказа, фантом, сен *фії.*, снохватица *йесн.*, трип *жарі.*, халуца *жарі.*, сновид *рей.*, кула од карата *изр.* - уй: варка, помахниталост, заблуда, екстаза, обмана, визија - сл: сан, машта, бесвесност, сновиђење

хаљина ж хаља *арх.*, оправа *арх. реі.*, хаљинка *реі.*, хаљка *реі.*, аљина *арх. реі.*, хаљинак *хий.*, хаљинче *хий.*, хаљинчић *хий. реі.*, хаљиница *хий.*, хаљица *хий.*, хаљете *арх. реі.*, хаљетак *хий.*, крпица *фам.*, крпа *фам.*, шлеп (дугачак скут женске хаљине који се вуче по земљи), кућна хаљина (~ за по кући), реверенда (дуга свештеничка ~), хабит (~ католичких редовника), одора (~ владара/судаца/свештеника), неглиже (јутарња/изазовна кућна ~), пала (обојена ~ Римљанки), туника (~ слична кошуљи), риза (дуга свештеничка ~), венчаница (венчана ~), одежа (~ владара/судаца/свештеника), антерија (врста старинске хаљине), тога (горња ~ грађана у старом Риму), амазонка (~ коју носе јахачице), мантија (дуга свештеничка ~), веста (обојена ~ Римљанки), шкапулар (бенедиктинска ~) *реі.*, шлафрок (~ за по кући) *фам.*, тоалета (свечана ~) *фам.*, долама (женска свилом искићена ~ од домаће вуне без рукава) *арх.*, талар (дуга свештеничка ~) *рей.*, ревентија (дуга свештеничка ~) *рей.*, повлака (дугачак скут женске хаљине који се вуче по земљи) *рей.*,

хангар м в. стовариште

хаос м ❶ неред, крш, лом, русвај, гужва, цумбус, пакао, гунгула, збрканост, дар-мар, врева, метеж *фії.*, циркус *фії.*, свињац *фам.*, трпанац *фам.*, урнебес *фам.*, цунгла *фам.*,

јебе луд збуњеног *изр. нар.*, лудило *жарі.*, конфузија *жарі.*, каос *хрв.* - уй: немир, галама, несклад, гомила ❷ в. пометња

хаотичан прид. в. неповезан 1.

хапшеник м в. ухапшеник

хапшење с затварање, лишење слобде, апшење *реі.*, ђоркирање *жарі.*, ухићење *хрв.*

харизма ж в. харизматичност

харизматичност ж харизма, аура, флуид - уй: привлачност, шарм

харинга ж зоол. (лат. Clupea harengus) слеђ

хармонија ж ❶ равнотежа, склад, лепота, сагласје, идила, јединство, ред, слога, хармоничност, сугласје *хрв.* ❷ в. споразум ❸ в. (истовремено, благо звучање неколико тонова) благозвучност - уй. акорд

хармоника ж муз. акордеон *арх.*, акордион *арх.*

хармоничност ж в. хармонија

хартија ж папир, артија *реі.*, ћаге *арх. реі.*

харфа ж муз. арфа *реі.*

хаустор м в. капија

хвалисавост ж в. уображеност

хвалити несврш. прел. узносити, похваљивати, одавати признање, ласкати (некоме), истицати *фії.*, величати *ексир.*, славити *ексир.*, дизати у звезде *изр. ексир.* - уй. поштовати

хвалити се несврш. (галамити о својој вредности) шепурити се, гордити се, разметати се, прсити се, охолити се, трсити се, размахивати се, дрчити се, прпошити се, правити се важан, дизати нос, бочити се, ребрити се, банити се, кицошити се, гледати с висине, држати се надмено, парадирати, дувати се, кочоперити се, махати *фії.*, пинчити се *реі.*, јордамити *реі.*,

ачити се *реї.*, рашепирити се *реї.*, напувавати се *фам.*, пумпати се *фам.*, пувати се *фам.*, прчити се *фам.*, курчити се *нар.*, пурити се *арх.*, зорити се *реї.* - *уй.* поносити се

хваталица ж в. замка 1.

хватати несврш. прел. ❶ (дочекивати рукама или нечим другим) дохватити, грабити - *уй.* ухватити ❷ в. ловити 1. ❸ слушати ❹ в. црпсти 1. ❺ в. схватати

хеј узв. ај, ој, еј - сл: о, хало

хеленизирати несврш. прел. в. хеленизовати

хеленизовати несврш. прел. хеленизирати, грчити, јелинизирати *арх.*, јелинизовати *арх.*

хељда ж бот. (лат. *Fagopyrum esculentum*) *реї:* ељда, јелда, елса, хајдина, ајда, хајдиње, голокуд

хемија ж ❶ (наука) хемија *хрв.* ❷ *фиї.* в. привлачност

хендикеп м в. сметња

хероина ж в. примадона

херој м јунак, делија, вук *фиї.*, соко *фиї.*, витез *фиї.*, змај *фиї.*, орао *фиї.* - *уй:* борац

херојски прид. јуначки, смео, храбар, јуначан, витешки, куражан, срчан, одважан, нестрашљив, неустрашив, издржљив, непопустљив, врли, непоколебљив, смион, лавовски *фиї.*, љут *фиї.*, дрзак *фиї.*, дели *арх.*, лављег срца *изр.* - *уй:* мушки *фиї.*, насилан, витешки

херојство с в. храброст

хетероген прид. в. шаролик

хибрид м мешанац, мелез, полутан, полукрвњак, полушан, крижанац *реї.*, гемишт *фам.* *реї.*, бастард *арх.*

хидра ж ❶ *миїџ.* неман, полип, вишеглава водена змија ❷ зоол. (лат. *Chlorohydra viridissima*) слатководни полип

Хемијски елементи

АБ.	ЕЛЕМЕНТ	СИМБОЛ
1	водоник	H
2	хелијум	He
3	литијум	Li
4	берилијум	Be
5	бор	B
6	угљеник	C
7	азот	N
8	кисеоник	O
9	флуор	F
10	неон	Ne
11	натријум	Na
12	магнезијум	Mg
13	алуминијум	Al
14	силицијум	Si
15	фосфор	P
16	сумпор	S
17	хлор	Cl
18	аргон	Ar
19	калијум	K
20	калцијум	Ca
21	скандијум	Sc
22	титан	Ti
23	ванадијум	V

АБ.	ЕЛЕМЕНТ	СИМБОЛ
24	хром	Cr
25	манган	Mn
26	гвожђе	Fe
27	кобалт	Co
28	никл	Ni
29	бакар	Cu
30	цинк	Zn
31	галијум	Ga
32	германијум	Ge
33	арсен	As
34	селен	Se
35	бром	Br
36	криптон	Kr
37	рубидијум	Rb
38	стронцијум	Sr
39	итријум	Y
40	цирковијум	Zr
41	ниобијум	Nb
42	молибден	Mo
43	технецијум	Tc
44	рутенијум	Ru
45	родијум	Rh
46	паладијум	Pd

АБ.	ЕЛЕМЕНТ	СИМБОЛ	АБ.	ЕЛЕМЕНТ	СИМБОЛ
47	сребро	Ag	83	бизмут	Bi
48	кадмијум	Cd	84	полонијум	Po
49	индијум	In	85	астат	At
50	коситер	Sn	86	радон	Rn
51	антимон	Sb	87	францијум	Fr
52	телуријум	Te	88	радијум	Ra
53	јод	I	89	актинијум	Ac
54	ксенон	Xe	90	торијум	Th
55	цезијум	Cs	91	протактинијум	Pa
56	баријум	Ba	92	уран	U
57	лантан	La	93	непунијум	Np
58	церијум	Ce	94	плутонијум	Pu
59	прасеодимијум	Pr	95	америцијум	Am
60	неодимијум	Nd	96	киријум	Cm
61	прометијум	Pm	97	беркелијум	Bk
62	самаријум	Sm	98	калифорнијум	Cf
63	европијум	Eu	99	ајнштајнијум	Es
64	гадолинијум	Gd	100	фермијум	Fm
65	тербијум	Tb	101	менделјевијум	Md
66	диспрозијум	Du	102	нобелијум	No
67	холмијум	Ho	103	лоренцијум	Lr
68	ербијум	Er	104	радерфордијум	Rf
69	тулијум	Tm	105	дубнијум	Db
70	итербијум	Yb	106	сиборгијум	Sg
71	лутецијум	Lu	107	боријум	Bh
72	хафнијум	Hf	108	хасијум	Hs
73	тантал	Ta	109	митнеријум	Mt
74	волфрам	W	110	дармштатијум	Ds
75	ренијум	Re	111	рентгенијум	Rg
76	осмијум	Os	112	унунбијум	Uub
77	иридијум	Ir	113	унунтријум	Uut
78	платина	Pt	114	унунквадијум	Uuq
79	злато	Au	115	унунпентијум	Uup
80	жива	Hg	116	унунхексијум	Uuh
81	талијум	Tl	117	унунсептијум	Uus
82	олово	Pb	118	унуноктијум	Uuo

хидроген м в. водоник

хидрофил м зоол. (лат. Hydrophilus) црни веслач, водољуб

хијена ж зоол. (врста сисара лешинара, лат. Нуаена) *

химера ж в. халуцинација

хипноза ж ▼ уй. опсенарство

хипнотисан прид. ▼ уй. зачаран

хипнотисати несврш. непрел. ▼ уй. чарати

хипнотичан прид. в. чаробан

хипокризија ж в. неискреност 1.

хипокрит м в. лицемер

хипотеза ж в. претпоставка

хипотека ж јемство, капара, депозит, залог, гаранција, осигурање, кауција, полог, аванс, јемчевина, јамство, предујам, таложење, аконтација, авал *реї.*, вађевина *реї.*, ломбард *арх.*, форшус *арх. реї.*, вадијум *рейш.* - сл: безбедност, наслага

хир м каприц, мушица, мушичавост - уй: самовоља, тврдоглавост

хировит прид. напрасит, непредвидив, ћудљив, каприциозан, несталан, нагао, неуравнотежен, нестабилан, импулсиван, раздражљив, напрасан, несталожен, експлозиван, распаљив, мушичав, темпераментан, свадљив-

уй: осетљив, чудан, груб, тврдоглав, страстан, бесан, јак, немиран, разудан, грозан

хирург м ▼ уй. лекар

хистерисати несврш. непрел. в. лудети

хитан прид. ❶ ургентан, неодложан, горући, обавезан, неодгодив, журан, нужан, важан, безодвлачан, промптан, прек, прешан *рејџ*. ❷ в. брз

хитање с бацање, лансирање, витлање, избацивање, гађање, добацивање, катапултирање

хитар прид. ❶ в. брз ❷ в. паметан

хитати несврш. прел. бацати, витлати, гађати, добацивати - сл: катапултирати, лансирати

хитно¹ прил. важно, без одлагања, неодложно, журно, нужно, о главу *фим.*, пред главу *рејџ*. - уй. одмах

хитно² узв. одмах, сместа, овог часа, овог трена, сместа, моментално, тренутачно

хитнути сврш. прел. бацити, избацивати, завитлати, одбацити, добацивати, врћи, лансирати, убацити, заковитлати, замахнути, потегнути, врљити *рејџ*, бркнути *рејџ*, метнути *рејџ*, бачити *рејџ*, вргнути *рејџ*, машити *рејџ*, заврљачити *фам.*, послати *фам.*, фрљакнути *фам.*, шибнути *фам.*, шикнути *фам.*, цибнути *жарјџ*, сјурити *жарјџ*. - сл: завртети, испалити

хитрина ж в. брзина

хитро прил. брзо, муњевито, ажурно, напречац, експедитивно, преконоћ, убрзано, враголомно *фим.*, тајфунски *фим.*, наглавце *фам.*, у трен ока *изр.*, брже-боље *изр.*, као метак/ветар *изр.*, брзином светлости *изр.* - сл: хитно, брзоплето

хлад м сенка, сена, хладовина, сен *рејџ*.

хладан прид. ❶ зимски, мразан, леден, мразовит, свеж, ледан, зимљив, прохладан, студен, мрзли, мрзао, ледњикав, ледовит, леденичав, смрзнут, хладан као лед, као лед, зимовит - сл: зубат, озебао, промрзао ❷ *фим.* индиферентан, равнодушан, дистанциран, нехајан, индолентан, прибран, незаинтересиран, уздржан, флегматичан, хладнокрван, немаран, непомичан, присебан, неузнемирен, сабран, неосетљив, неутралан, леден *фим.* - уй: блазиран, безвољан, безбрижан, безосећајан - сл: спокојан, фригидан, миран ❸ в. учмао

хладетина ж *хрв.* в. пихтије

хладити несврш. прел. ❶ расхлађивати, освежавати, галити ❷ в. проветравати

хладник м в. чардаклија

хладнокрван прид. в. хладан 2.

хладноћа ж ❶ зима, студен, мраз, лед *фим.*, цича зима *експр.*, студ *јесн.* ❷ *фим.* равнодушност ❸ *фим.* в. туга ▼ уй. строгаћа

хладњак м ❶ (у мотору аутомобила) хладионик ❷ *хрв.* фрижидер

хлап м зоол. (лат. *Homarus vulgaris*) рарог, карло

хлеб м лебац *рејџ*, леб *рејџ*, љеб *рејџ*, крух *хрв.* - уй. лепиња

Хлеб и пециво

багет	лепиња	ролница
бурек	переца	троугао
ђеврек	плетеница	хлеб
жужу	погача	штапић
кифла	погачица	
кроасан	пуж	

хлепчић м в. лепиња

хмель м бот. (лат. *Humulus lupulus*) *рејџ*: блуст, кудиљице, куке, мелика,

мељ, мељевина, миљевина, фалон, хмел, хмелина, хмељевина

хоботница ж зоол. (лат. *Octopus vulgaris*) октопод

ходати несврш. непрел. ићи, кретати се, корачати, помицати се, пешачити, крочити, ступати, табанчити, газити *фиї.*, табанати *фам.*, шипчити *фам.*, жипчити *фам. реї.*, базати *фам.*, гилати *жарї.*, пичити *жарї.*, кланцати *ексїр.* - уй: гегати се, јурити, трчати

ходник м ❶ кулоар, хол, пролаз, коридор, галерија (~ у руднику), ка-
такомбе (подземни ходници), ганак *реї.*, гањак *реї.*, хал *арх.*, потремак *арх.*, потрем *арх.* ❷ в. антре 1. ▼ уй. трем 1.

хоклица ж шамлица, клупица

хол м ❶ в. антре 1. ❷ в. ходник 1.

хомоген прид. в. аналоган

хонорар м (награда за ванредан посао) зарада, накнада, надница, новац, тезга *фиї. фам.* - уй. плата

хорда ж в. навала 1.

хоризонт м в. панорама 1.

хоризонталан прид. в. водораван

хостеса ж ▼ уй. домаћица 2.

хотел м (свратиште са собама за преноћиште) хостел *суж.*

хохштаплер м в. пробисвет 2.

храбар прид. јуначки, смео, херојски, јуначан, витешки, куражан, срчан, одважан, нестрашљив, неустрашив, издржљив, непопустљив, врли, непоколебљив, смео, мужеван, мушки *фиї.*, лавовски *фиї.*, љут *фиї.*, дрзак *фиї.*, дели *арх.*, лављег срца *изр.*, смион *хрв.* - уй: насилан, витешки

храбрити сврш. несврш. прел. соколити, анимирати, бодрити, подстицати, подржавати, надахњивати, покретати, навијати, подстрекивати, ведрити, потицати *хрв.*

храброст ж јунаштво, одважност, смелост, херојство, срчаност, кураж, неустрашивост, одлучност, хероизам, вратоломност, непоколебљивост, витештво, присутност духа, слобода *фиї.*, смионост *хрв.* - уй: борбеност, бодрост

храмати несврш. непрел. ћопати, шепати, шопати, шантати, шепесати *фам.*, цотати *арх.*, цонтати *арх.*

храна с ❶ јело, клопа *фам.*, њупа *фам.*, хас *жарї.*

хранионица ж житница, амбар, штагаљ, остава, магазин, магацин, комора, спремиште, спремница, складиште, спремиште сточне хране, спремиште за жито, житњак, хамбар *реї.*, магазиа *фам.*

хранити несврш. прел. ❶ (давати неком да једе) * - уй. јести ❷ в. одгајати ❸ (стоку) намиривати (стоку), бацати (храну стоци) ❹ чувати, гајити, дојити, неговати, пазити, култивисати, пестовати, гојити

хранити се несврш. в. јести

храпав прид. нераван, груб, испуцао, рошав, изрован, дрпав

храст м бот. (лат. *Quercus*) дуб

храст китњак м бот. (лат. *Quercus petraea*) *реї:* љутик, бељик, дуб (лат. *Quercus robur*) *реї:* храст лужњак

хрбат м в. леђа

хреновка ж *хрв.* в. виршла

хрестоматија ж в. скуп' 2.

хрид м ж ❶ в. камен' 3. ❷ в. обронак

хркати несврш. непрел. ▼ уй. спавати

хром прид. в. ћопав

хрпа ж гомила (~ ствари, предмета), маса, мноштво, обиље, камара, мали милион, силесија, штос, сва сила, сијасет, сила, милијарду, велика количина, брдо *фиї.*, море *фиї.*, купа *фиї.*, река *фиї.*, чудо *фиї.*, усов *арх.*,

поплава *рей.*, накупина *рей.*, агломерат *рей.*

хтење с в. тежѣа 1.

хула ж оскврнуће, blasfemiја, скрнављење, светогрђе, богохуљство, безбожништво, хуљење, богохуљење, оскрнављење, профанација, сакрилегијум, обесвећење, светогрдност, безочна грдња, погрда, вређање, оскврњење, обезвређење, псовање, богогрђе, прљање *фиі.*

хулиган м вандал, силеџија, насилник, злочинац, разбијач, злотвор, напасник, мучитељ, крволок, напрасник, манијак, грубијан, окрутник, сивоња, крвопија, батинаш, крвник, горопадник, махнитац, тиранин *фиі.*, катил *реі.*, живина *фам. фиі.*, немап *фам.*, животиња *фам. фиі.*, силос *жарі.*, сировина *фам.*, канибал *ексѝр.*, чудовиште *ексѝр.*, звер *ексѝр.*, главо-сек *ексѝр.*, душманин *ексѝр.*, несуздржљивац *рей.* - уй: примитивац, варварин, разбојник, дивљак, диктатор

хулити несврш. прел. в. срамотити

хуља м ж (лош, покварен и зао човек) гад, бедник, бараба, безочник, дволичњак, лицемер, нитков, битанга, изрод, подлац, безобразник, превртљивац, хипокрит, препредењак, бесрамник, покварењак, бестидник, подмуклица, ђаво, ништарија, сплеткарош, проби-свет, проклетник, мутивода, дрзник, исето, џукац, стока, уштва, неваљалко, нечасник, притворица, неваљалац, преварант, злобник, нечовек, злоћа, непоштењак, пакосник, перфидник, гуја, цукела, мамлаз, протува, морална наказа, смутљивац, балабандер, дво-струки играч, муфљуз, морални имбецил, мутикаша, живина, ништавац,

неотесанац, претворник, препреденко, безвредник, животиња, бескичмењак, мекушац, крмак, смеће, морална нула, крпа (од човека), морално смеће, прасац, брука, поганчина, свиња, гњида, антихрист, ђубре (од човека), говно *нар.*, палаворда *реі.*, претворица *реі.*, љигавац *фам.*, љига *фам.*, гнус *фам.*, смрад *фам.*, смрдљивац *фам.*, фукара *нар.*, пичка *нар.*, курвин син *нар.*, рђа *нар.*, шугавац *нар.*, пизда *нар.*, дркација *нар.*, шуфт *реі.*, угурсуз *арх.*, фарисеј *арх.*, галијот *арх.*, хахар *арх.*, ванцага *арх.*, одљуд *рей.*, стодлака *рей.* - уй: простак, скитница, улизица, ласкавац, хулиган, враголан

хуљење с ❶ в. хула ❷ в. увреда

хум с *геоір.* в. брдо

хуман прид. племенит, човекољубив, пожртвован, несебичан, човечан, пажљив, мека срца, простодушан, душеван, доброхотан, благонаклон, милостив - уй. добар 1., љубазан, сусретљив, дарежљив

хуманитарност ж в. човекољубље

хуманост ж ❶ в. човекољубље ❷ в. несебичност 2.

хумореска ж ▼ уй. комедија 1.

хучати несврш. непрел. в. трештати

хушкање с в. подстицање

хушкати несврш. прел. ❶ наговарати, подстицати, подговарати, подбуњивати, пујдати, нагонити, наводити, потицати, подјаривати, рајцати, изазивати, потпаљивати *фам.*, ложити *жарі.*, палити *жарі.*, пржити *жарі.* ❷ в. наводити

хушкаш м подбуњивач, подбадач, потпаљивач, изазивач побуне, подјаривач, агитатор, хушкач, кортеш *арх.*, агитач *арх.*, букач *рей.*

Цц

цајтнот м в. ужурбаност

цакан прид. в. леп

цар м **❶** (крунисани владар монархије) монарх - уй. владар. **❷** *фам. в.* фаца 3.

царевати несврш. непрел. в. владати

царина ж (такса за увоз робе) * - уй. такса

цариник м царинар, трошаринац, трошинарник, латов *арх.*, баждар *арх.*, ђумругџија *арх.*

царић м зоол. (лат. Troglodytes troglodytes) грмуша, палчић

царствовати несврш. непрел. в. уживати 1.

цвет м в. **❶** (орган распољавања код биљака) - уй. бехар **❷** *фий.* (оно што се истиче својим квалитетима, што је најлепше, најбоље) * - уй. добар, одличан, драг **❸** *фий.* (најбољи, најбиранији људи) в. елита

цветање с **❶** (време кад цветају биљке) **❷** *фий.* в. процват

цвећар м в. вртлар

цвилети несврш. непрел. в. јаукати 1. и 2.

Цвеће

акација	кактус	невен
бегонија	камелија	орхидеја
божур	карнфил	перуника
висибаба	красуљак	(ирис)
гербер	лаванда	ружа
гладиола	лала	рузмарин
далија	(тулипан)	сунцокрет
ђурђевак	љиљан	тратинчица
жалфија	љубичица	фризија
зова	магнолија	хортензија
имела	мајчина	хризантема
јагорчевина	душица	циклама
јасмин	маслачак	шафран
јоргован	мимоза	
кадуља	нарцис	

цвиљење с в. кукњава

цвркутуше ж мн. зоол. (лат. Sylvi-pae) птице певачице - суж: вољићи, грмуше, трстењаци

цврчак м зоол. (лат. Hemiptera, Lyri-stes plebius) пољски штурак, цикада

цев ж в. кабл 1.

цевчица ж в. сламка

цедити несврш. прел. процеђивати

цезура ж одмор, пауза, предак

целер м бот. (лат. *Apium graveolens*) *реј*: ак, ач, ђеревиз, зелена кретуш, оних, целен, черевиз, шелин

целити несврш. прел. в. лечити

целовит прид. потпун, интегралан, апсолутан, свеобухватан, укупан, цео, темељит, целокупан, тоталан, сав, комплетан, неподељен, читав, који има све делове, заокружен, употпуњен, комплетиран, радикалан *фиј*.

целокупан прид. в. целовит

цељење с в. терапија

цена ж **1** (вредност робе изражена у новцу) износ **2** в. вредност **3** *фиј*. (оно што мора да се жртвује ради остварења неког циља) * уј. износ

ценити несврш. прел. **1** в. поштовати **2** судити, закључивати, процењивати, просуђивати, оцењивати, размишљати, промишљати, вагати *фиј*. **3** в. зарезивати

центар м средиште, жариште, средина, централна тачка, душа *фиј*, срце *фиј*, језгро *фиј*, фокус *фиј*, гротло *фам. фиј*. - уј: основа, суштина

центаршут м ▼ уј. шут

централа ж седиште, матица

централни прид. **1** в. суштински **2** в. најважнији **1**.

цењен прид. **1** угледан, уважен, достојанствен, истакнут, високопоштован, утицајан, одабран, виђен, поштован, знаменит, запажен, посебан, мутебер *реј*, на гласу, озбиљан (играч), изузетан, врстан, зоран, изабран, отмен *реј*, частан *реј*, реномиран *реј*, биран *реј*. - уј: примеран, најбољи, важан, познат, велик, популаран, одличан **2** в. утицајан **1**. **3** в. чувен

цењкати се несврш. ценкати се, погађати се, лицитирати, пилићарити *фам.*, циганчити се *фам.*

цео прид. **1** в. целовит **2** в. неповређен **3** в. сачуван

цепати несврш. прел. **1** (~ одећу или слично) кидати, тргати, дерати, парати, буцати, буцати *реј*, љуштити *реј*.

2 (~ дрва) сећи **3** в. раздвајати

цепелин м аеростат, дирижабл, ваздушна лађа

цепиво с в. серум

цепидлака м ж **1** формалиста, ситничар, ситничавач, педант, перфекциониста - уј. гунђало, шкртица, гњаватор

цепидлачити несврш. непрел. в. тврдичити

цепити несврш. прел. **1** в. вакцинирати **2** в. укрштати **1**.

цепљење с в. вакцинација

церемонија ж (углађено друштвено опхођење с правилима) церемонијалност, свечаност, етикеција

церити се несврш. кревेलити се, гримасирати, кезиги се, кривити се, кривити уста, правити гримасе, бекарити се *реј*, бељити се *реј*, бекељити се *нар*.

цеста ж в. пут

цех м **1** в. удружење **1**. **2** в. еснаф **1**. **3** *фам. в.* рачун **1**.

це-це мува ж зоол. (лат. *Glossina*) *

цивилизација ж (свеукупност материјалних и духовних вредности које је човечанство створило) култура

циганка ж зоол. (лат. *Alosa vulgaris*) *

цигара ж в. цигарета

цигараш м зоол. (лат. *Byctiscus betulae*) *

цигарета ж цигара, дим *фам.*, дукан *фам.*, пљуга *фам.*, смотка *реј*, шиљак *реј*, туљац *реј*.

цика ж в. вриска

циклама ж бот. (лат. *Cyclamen europaeum*) *реј*: колутка, скрж, менеглед,

крижалина, клобучац, богова жлица, бокалчић, виадим, вучја јабучица, дивљи оришац, земаљска јабучица, зечја кртола, коњска јавука, курица, лаћуни, михојлица, свињско корење, скрижалица, солдашке капице, термен, узмењак

циклус м в. фаза

цик-цак прид. непром. фам. в. увијен 1.

цилиндар м в. ваљак

циљ м ❶ в. тежња 1. ❷ в. смисао ❸ в. намена ▼ уй. одредиште, резултат

циљати несврш. прел. ❶ нишанити, гађати ❷ в. тежити ❸ в. алудирати

цимет м бот. (лат. Cinnamomum div.) реј: слатко дрвце, канела, циметњак

цинизам м в. пакост 1.

циник м заједљивац, дефетиста - уй. песимиста

цинкарош м в. шпијун

цирка прил. фам. в. приближно

циркати несврш. прел. фам. в. пити 1.

циркузант м ▼ уй. лакрдијаш, комичар

цистерна ж ❶ танк, резервоар, spremник реј., тенк фам. реј., базен реј. ❷ в. бунар

цитирати несврш. прел. наводити

цица ж фам. в. девојка 1.

циција м ж в. шкртица

цицијати несврш. непрел. в. тврдити

цицијашити несврш. непрел. в. тврдити

чичање с в. вриска

чичати несврш. непрел. урлати, галамити, викати, бучати, дерати се, врискати, дречати, грајати, надвикивати се, узвикивати, издирати се, лармати, скичати, кричати, ричати, драти се, кликтати, бечати, арлаукати, алакати, пиштати, извикива-

ти, рикати, цијукати, брујати, дерњати се, парати (неком) уши, дизати цеву, грмети, јаукати, грактати, баукати, јалакати реј., бречати реј., ревати реј., халакати реј., ђакати реј., рујати реј., крештати фам., чепити жвале експр. - уй: дозивати, беснети

цокуле ж мн. панцерице, гојзерице, баканце, окованке, клопци реј.

црваш м зоол. (лат. Vermetus arenarius) *

црвекрпица ж зоол. (врста змије, лат. Elaphe situla leopardina) *

црвен прид. ❶ румен, зајапурен, поцрвенео, ружичаст, ужарен, зажарен, руменкаст, црвен као рака ❷ в. румен 1. ❸ в. риђ 1. ▼ уй. вишњев

црвенглавка ж зоол. (врста птице, лат. Lantus rufus) *

црвендаћ м зоол. (птица из породице дроздова, лат. Erithacus rubecula) *

црвени глог м бот. (лат. Crataegus oxyacantha) глог, чобанчица, оштри трн, медведова хрушица, трика, пасји трн, глошчић, глах, глогић, глоговка

црвенило с рујност, руменило

црвенкаст прид. в. румен 1.

црвенокос прид. в. риђокос

црвљив прид. црвоточан, уцрвљан, уцрван, расточен, пун црва, гранчав реј., бишив реј., гагричав реј., жиљив реј., црвав реј. - уй: бајат, труго

црвоточан прид. в. црвљив

цркавица ж ❶ (ситна, сиромашна имовина) беда, сиротиња, ситница ❷ зоол. (лат. Neophron percnopterus) бели лешинар, бели стрвинар

црква ж ❶ Божја кућа, храм, базилика, богомоља, василика реј. ❷ в. религија

црквењак м в. свештеник

црљенак м в. ћуђурин

црна удовица ж зоол. (врста паука, лат. *Latrodectes mactans*) *

црнити несврш. прел. в. чадити

црнчити несврш. непрел. фам. в. ринтати

црпљењз с в. вађење

црпсти несврш. прел. **❶** извличити, истакати, исисавати, вадити, изводити, испумпавати, вући, истрзавати, издвајати, истезати, хватати, захватати, чупати *фиј.*, захваћати *реј.*, грабити *фам.*, узимати *фам.*, тргати *нар.*, екстраховати *форм.*, згрнути *реј.*, изваљивати *реј.* ископавати *суж.*, - сл: одвајати *реј.*, сисати, празнити **❷** вући, испумпавати, исисавати, претакати, истакати, празнити

црта ж в. својство

цртани филм м анимирани филм, цртаћ *фам.*, цртани *фам.*, цртић *хрв.*

цртеж м ▽ уй. слика 1.

цртица ж в. белешка

црћи сврш. непрел. фам. в. умрети

цугати несврш. прел. в. пити 1.

цуњало м луталица, бескућник, ветрењак, левента, скитничар, скиталац, тумарало, номад, уличар, пробисвет, беспосличар, вагабунд, скитница, скитарало, селилац, потуцало, чергаш, бангалоз, уличњак, потуцач, авангуриста, мувало, протуха, лопина, скитало, скитач, блудилац, потукач, бангало, луњало, басало, луталац, клошар, трампер, клатеж, ходач, вагант, фукара, пустилов склон лутању/лаким уживањима, човек с улице, вечни путник, ходалица, јурук *реј.*, потспух *реј.*, ајван *реј.*, вандрокаш *реј.*, лонција *реј.*, хахар *реј.*, тепац *реј.*, вандровац *реј.*, гурбет *реј.*, јалијаш *реј.*, лангов *реј.*,

блатотеп *фам. реј.*, клатарало *фам.*, шалабазало *фам.*, лангара *реј.*, скитник *реј.*, ландокур *јој. реј.* - уй: ветрогоња, адраповац, пропалица, вуцибатина, лола, просјак, мангуп, протува - сл: чергар, бадавација, птица селица *фиј.*, апаш

цуњање с в. тумарање

цуњати несврш. непрел. прел. (ходати бесциљно) базати, водати се, вуцати се, скитати, потуцати се, врзмати се, лутати, блејати, крстарити, вртети се, зијати, ломатати се, врлудати, зјакати, зврцати, вршљати, ландарати, повлачити се, кружити, луњати, потепати се, шеврдати, врдати, смуцати се, вуцарати се, ломити се, кривудати, мајати се, вући се, мотати се, мувати се, млитати, шарати, зевати, шврљати, беспослено тумарати, шетати, ићи без циља, теглити се, пребијати се, блудити, тећи, потезати се, бесциљно лутати, ићи којекуда, безбрижно лутати, кривуљати, ићи тамо-амо, шеткати се, прометати се, тепати се *реј.*, вескати се *реј.*, басати *реј.*, вандровати *реј.*, лангати *реј.*, ландрати *реј.*, ландати *реј.*, тепсти се *реј.*, баврљати *реј.*, лолати се *реј.*, лаздекати *реј.*, мољгати се *фам.*, луфтирати *фам.*, зујати *фам.*, шалабазати *фам.*, цурити *реј.*, верати се *реј.*, клатарити се *реј.*, врсти се *реј.*, трапати *реј.*, пролазити стазе и богазе *изр.*, обијати прагове *изр.*, ићи од немила до недрага *изр.* - уй: беспосличити, кретати се, цецати

цура ж в. девојка 1.

цурити несврш. непрел. **❶** тећи, сливати се, разливати се, истицати, капати - уй. падати **❷** (пропуштати кроз пробушену посуду) пуштати, пропуштати, истицати

Чч

чабар м **Ч** кадица, шафољ, ведро, корито, ведрица, лавор, ухача, чабрић, шкаф, чабрица, шавој *реї.*, кадин *реї.*, леген *реї.*, кова *реї.*, шћавњак *реї.*, каин *реї.*, лећен *реї.*, ампер *реї.*, каблица *нар.*, кабао *нар.* - *суж:* музлица *реї.*, крављача *реї.*, краљача *реї.*- *уй:* суд, вангла **Ч** в. буре **Ч** в. кофа

чаврљало с в. причалица 1.

чаврљати несврш. непрел. в. ћаскати

чадити несврш. прел. чађавити, гавити, мрчити, црнити, чађити, гавити

чађ ж гар, гареж, чађа

чађавити несврш. прел. чадити, гавити, мрчити, црнити, чађити, гавити

чај м бот. (лат. *Cammelia sinensis*) теј, чајевац, одвар *реї.*, одварак *реї.*, ува-рак *реї.*, камелија

чалабрцнути сврш. прел. фам. в. мезетити 1.

чамац м лађа, барка, бродих, баркун *реї.*, бродица *реї.*, батура *реї.*, ћемија *арх.*, арка *арх.*, пловило *хрв.* - *суж:* чу-нак, чун, дерегија, мауна *рей.*

чамити несврш. непрел. в. цецати

чамотиња ж в. туга

чанак м в. чинија

чангризавост ж в. гунђање

чангризало м с в. цепидлака 1.

чангрљање с в. лупање

чапља ж зоол. (птица селица, лат. *Ardea*) *

чар м ж **Ч** враџбина, урок, магија, ча-ролија, чудо, трик, чари, чини, опсе-

Чајеви

асам	индијски чај	оринџ пекоу
барут чај	исландски	пучонг
бели слез	лишај	ртањски чај
биљни чај	јасмин	руски чај
боровница	камилица	сучонг
валеријана	кимун	тахебо
воћни чај	кинески чај	увин чај
грузијски чај	лапсанг	улонг
дарџилинг	сучонг	цејлонски чај
ерл греј	ледени чај	црни чај
зелени чај	лејди греј	црвени
зимски чај	липа	афрички
златиборски	мате	жбун
чај	нана	шипак

на, обмана, устук, бајалица, гаталица, гатка, магичност, чин, врачарија, чаробњаштво, чаробништво, бајавица *реї.*, врача *реї.*, бајалуша *реї.*, мађија *реї.*, бајаница *реї.*, сихир *реї.*, некроманција *реї.*, басма *реї.*, некроманџија *реї.*, запис *реї.*, негроманџија *реї.*, басна *реї.* црна магија *суж.*, - уї: врачање, амајлија ② в. шарм

чаралац м в. пророк

чарање с ① врачање, гатање, чаробњаштво, шатрење, мађијање, опчињавање, опсењивање, чаролија, бајање, бацање урока, црна магија, бацање клетве, мађија, бела магија, враштво, цопрање, везивање *фиї.*, чарка *фам.*, бахорење *реї.* - уї: окултизам, магија ② в. пророчанство 1.

чарати несврш. непрел. врачати, мађијати, клети, урицати, изрећи клетву, бацати клетву (на некога), слати зло, бацати (црну) магију, бацати урок, бајати, магијаги, травити, бацати чини, цопрати *реї.* - уї: гатати, призивати

чардаклија ж вењак, хладник, лоза (која ствара хлад), сеница (од винове лозе), османлук, пергола, хладњак, барас, одрина, грожђе *суж.*, брајда *реї.*

чари ж мн. в. чар 1.

чаробан прид. ① магичан, чудотворан, натприродан, чудесан, надљудски, надземаљски, невероватан, необјашњив, наднараван, мистичан, нестваран, фантастичан, врхунараван *арх.* ② *фиї.* в. диван

чаробништво с в. окултизам 1.

чаробњак м шаман, маг, врач, духовњак, езотерик, гностик, духовник, жрец, магичар, учитељ магијских вештина, чаробник, волшебник *йої.* - *суж.* кабалиста - уї: пророк, свештеник **чаробњачки** прид. в. тајанствен 1.

чаробњаштво ж с ① в. пророчанство 1. ② в. чарање 1. ③ в. окултизам 1.

чароллја ж ① враџбина, чар, урок, магија, чудо, трик, чари, чини, опсена, обмана, устук, бајалица, гаталица, гатка, магичност, чин, врачарија, чаробњаштво, чаробништво, бајавица *реї.*, врача *реї.*, бајалуша *реї.*, мађија *реї.*, бајаница *реї.*, сихир *реї.*, некроманџија *реї.*, басма *реї.*, некроманџија *реї.*, запис *реї.*, негроманџија *реї.*, басна *реї.* црна магија *суж.*, - уї: врачање, амајлија ② в. пророчанство 1.

чаршав м плахта, чаршаф, чаршак *арх. реї.*

чаршија ж в. град

час м ① тренутак, моменат, часак, делић секунде, секунд *фиї.*, трептај *фиї.*, амин *реї.* ② в. предавање 2. ③ в. сат 2.

часак м в. час 1.

часност ж ① в. морал ② в. поштење 1.

часовник м в. сат 1.

часопис м лист, магазин, ревија, недељник *суж.*, месечник *суж.*, таблоид *суж.*

часть ж ① (чашћавање пићем као награда за обављен посао) алдумаш *реї.*, ликово *реї.*, алвалук *реї.*, алдомаш *реї.*, халвалук *реї.* ② в. утицај ③ в. морал ④ в. задовољство

частан прид. моралан, честит, етичан, примеран, праведан, поштен, ваљан, добар, душеван, неподмитљив, карактеран, исправан, људски, истинољубљив, беспрекоран, непоковарен, крепостан, правичан, узоран, одан, чистих руку, доличан, искрен, скрупулозан, ђудоредан, коректан, савестан, поуздан, лојалан, доследан, пун врлина - уї. добар 1.

частити се несврш. в. пировати

честољубив прид. *в.* амбициозан
честољубље *с* славољубље, похлепа, амбиција, тенденција, апетит, претенциозност, чежња, склоност, страст, каријеризам, нишан, хтење, претензија, воља за успехом, апетит за успехом, глад *фиї.*, славохлепље *хрв.*, частохлепље *хрв.*

чачкање *с в.* чепркање

чачкати несврш. прел. ❶ *в.* претурати ❷ *в.* задикивати ❸ *в.* дирати 1.

чаша *ж* чокање (~ за ракију), путир (~ за вино), пехар (~ за вино), кригла (~ за пиво), купа (~ за ракију) *реї.*, жмул *реї.*, жмуо *реї.*, купица (~ за ракију) *реї.*

чворм ❶ омча, клупко, сплет, петља, преплет, заплет, очица *реї.*, гука *реї.*, шепут *реї.*, узао *реї.*, смотак *реї.* ❷ *в.* чворуга ▼ *уй.* уже 1.

чворак *м зоол.* (лат. *Sturnus vulgaris*) чврљак *реї.*, чврљ *реї.*

чворуга *ж* израслина, задебљање, кврга, отекина, натекнуће, отврднуће, чвор, натеклина, одебљање, испупчина, задебљаност, чворнатост, тврдина *реї.*, напухнуће *хрв.*

чврст прид. ❶ (чије су честице збијене) очврсао, тврд, стврднут, крут, укрућен, јак, компактан, нееластичан, робустан, гранитан *фиї.*, камен *фиї.* ❷ *в.* снажан 1. ❸ (који се држи неког мишљења и начела) *в.* доследан ❹ *в.* добродржећи ❺ *в.* стваран 1. ❻ *в.* отпоран

чврстина *ж* тврдоћа, челичност, солидност, крутост, чврстоћа, гранитност, нееластичност, компактност, робусност, тврдина *реї.* - *уй:* издржљивост, јачина

чврстити несврш. прел. учвршћивати, учвршћавати, причвршћивати

чегртуша *ж зоол. в.* звечарка

чедан прид. ❶ честит, непорочан, искрен, кротак, неупрљан, неокаљан, невин, недужан, чист, непогрешив, безгрешан, скроман, простодушан, безазлен, беспрекоран, непокварен, савршен, благ, прав, свет, без љаге, чист као злато, девичански, неприкосновен *суж.* ❷ *в.* поштен

чедност *ж* ❶ честитост, скромност, невиност, непорочност, кроткост, неисквареност, неупрљаност, неокаљаност, чистота, безазленост, беспрекорност, непоквареност ❷ *в.* поштење

чежња *ж* ❶ жудња, изгарање, копњење, жуђење, тежња, жар, жеља, страст, хтење, воља, жеља за чим, стремљење, жудност, цезнуће, жеља за нечим, цезнутљивост, жеђ *фиї.*, глад *фиї.*, вапај *фиї.*, сан *фиї.*, хлепња *реї.* ❷ *в.* честољубље ▼ *уй.* претпостављање

чезнутљивост *ж в.* туга

чекаоница *ж* чекалиште

чекати несврш. прел. ❶ ишчекивати, очекивати, чекићати *жарї.*, трулити *жарї.* (предуго чекати) - *уй.* дреждаати ❷ *в.* вребати 2.

чекић *м* мацола, маљ, млат, бат, кладиво, хамор *реї.*, млатило *реї.*, токмак *реї.*, калапач *фам.*, маца *фам.*, кладивац *арх.*

чекрк *м* разбој, вретено, намотаљка, моталица, вртило, колотур, осовина, котур, вртилица, коло *фиї.*, вртешка *фиї.*, летњак *реї.*, витло *реї.*, мотовило *реї.*, витао *реї.*, рашак *реї.*, навитњак *реї.*, машиница *фам.*, сновалка *арх.*, предње *арх.*, сноватник *арх.*, шипка *реї.*

челиста *м в.* виолончелиста

челичност *ж в.* чврстина

челни прид. *в.* најважнији 3.

челник м в. начелник 1.

челништво с в. режим

чело с ❶ фам. муз. в. виолончело ❷ фий. в. шпиц

чељуост ж вилица, зубало, лалока реї. раље суж.,

чемер м в. туга

чемеран прид. в. тужан

чемерика ж бот. (лат. *Veratrum album*) реї: бела чемерика, бела чмерика, бели кукурек, божичњак, горска чемерика, завлачни корен, кихавац, планинска чемерика (лат. *Veratrum pinnatum*) реї: здравац, здравињак, кукурек, кукуријек, црна чемерика

чемпрес ж бот. (лат. *Cupressus sempervirens*) реї: кипарис, селвија, ципрес-дрво, купрес, ћепариз

чеп м затварач, запушач, заптивач, заклонац, плута (за вино), загискач, отпушач, гљива реї., бртвило реї., бртва реї., шуперииво реї.

чепркање с претраживање, роварење, претурање, преметање, претресање, вршљање, тумбање, чачкање, тркељање, преметачина, пребирање, испипавање фий., њушкање фам., копање фам., њушење фам., прчкање фам.

чепркати несврш. прел. в. претурати

черга ж в. шатор

чергар м ▼ уй. луталица

чергарење с в. тумарање

чергаш м в. цуњало

черупати несврш. прел. чупати

чесвина ж бот. (лат. *Ilex aquifolium*) реї: зеленика, божиковина, бодљика, божје дрвце, веприна, водолист, грохово, зелен грм, зеленик, зеленица, зимзелен, јеленово зслење, остролист, свиб, чесника, чесмина, чесмрка

чесма ж ❶ славина, шпина реї., пипац реї., пипа фам. реї. ❷ в. извор 1. ❸ в. фонтана 1. ▼ уй. судопера 1.

чесмовача ж ▼ уй. вода

чест прид. ❶ (који се често понавља) учестао, фреквентан, густ ❷ (који је распоређен на малом растојању један од другога) збијен, набијен, густ, концентрисан

честар м в. шума

честит прид. моралан, частан, етичан, примеран, праведан, поштен, ваљан, добар, душеван, неподмитљив, карактеран, исправан, људски, истинољубљив, беспрекоран, непоковарен, крепостан, правичан, узоран, одан, чистих руку, доличан, искрен, скрупулозан, ћудоредан, коректан, савестан, поуздан, лојалан, доследан, пун врлина - уй. добар 1.

честитост ж ❶ в. морал ❷ в. поштење 1.

честица ж в. комад 1.

често прил. ❶ неретко, учестало, почешће, у многим приликама, не једном, вишеструко, понављајући се, више пута, свако мало, с времена на време, чешће, свако толико, фреквентно, вишекратно хрв. ❷ в. увек

чета ж ❶ в. формација 1. ❷ фий. в. мноштво

четвороножац м в. животиња

четворострук прид. четворојак, четворогуб

четвороугао м четворокут, четворокут хрв.

четка ж ❶ (оруђе за чишћење) * ❷ (оруђе за бојење) кист, кичица

чешљуга ж бот. (лат. *Dipsacus silvester*) реї: чешљика, бели чкаљ, бодель, велики чичак, писки водостањ, глава-та сикавица, коњска глава, оштричак, патрљац, сјекавац, трнак, чеслика, чешаљка, чешлига, чешља, чешљиговина, шишобалъ

чешљугар м зоол. в. штиглић

чешњак м хрв. бот. в. бели лук

чивија ж в. вентил

чивилук ж (сталак за вешање одеће) вешало, вешалица, вешелка *реї.*, вешалка *реї.*

чигра ж зоол. (птица из породице галебова, лат. *Sterna hirundo*) *

чиж м зоол. (лат. *Chrys omtris spinus*)
чижак, зеленчица

чик м в. опушак

чика м в. чича 1.

чилети несврш. непрел. ❶ (престати постојати) в. нестати ❷ в. умирати

чилити несврш. прел. в. разгаљивати

чилоост ж в. снага

чин м ❶ активност, акција, дело, акт, предузимање, рад, радња, деловање, посао, предузетништво, подухват, поступак, предузетност, дејство, операција, прегалаштво, делатност, подузимање *хрв.*, потхват *хрв.* - уй: процедура, подвиг - сл: мера, корак ❷ в. потез ❸ (део позоришног комада) акт

чини ж мн. в. чудо 2.

чинија ж суд, посуда, чанак, здела, стублина, ваган *реї.*, бљуда *реї.*, ћаса нар.

чинилац м ❶ фактор, карика *фиї.* ❷ починилац, извршилац - уй. кривац

чинити несврш. непрел. ❶ в. правити 1, 2, 5. и 6. ❷ в. значити 1. ❸ износити, сачињавати

чинити се несврш. в.. деловати 1.

чиновник м в. службеник

чиновнички прид. бирократски, административни, папиролошки *фам.*

чиновништво с ❶ бирократија, администрација, уредски послови, канцеларијски послови, папирологија *фам.* ❷ в. персонал

чинчила ж зоол. (врста глодара, лат.

Chinchilla brevicaudata) *

чињеница ж ❶ факт, факат, чињенично стање, датост, даност *реї.* ❷ в. околност - уй. аргумент

чињеничан прид. в. сигуран 1.

чио прид. ❶ в. срећан ❷ в. добродрежи ❸ уй. снажан 1.

чиода ж прибадача, шпенадла, бочка *реї.*, бабљача *реї.*, бумбача *реї.*, баченка *реї.*, прибадача *реї.*, гумбашница *хрв.*

чиопа ж зоол. (врста птице селице, лат. *Apodidae*) *

чипка ж ❶ уй. украс 1.

чист прид. ❶ неупрљан, умивен, уредан ❷ в. стваран 1. ❸ в. непорочан 1.

чистац м ❶ (слободан, отворен простор) чистина, голет, поље, пољана, раван, равница ❷ *боїи.* (лат. *Sideritis scardica*) *реї.* шучерак, дивљи цмин, косовско цвеће, див-чај, котрижњак ❸ узв. в. марш

чистачица ж спремачица, собарица, жена, кућна помоћница, девојка - уй. служавка

чистина м (слободан, отворен простор) чистац, голет, поље, пољана, раван, равница

чистити несврш. прел. (чинити чистим) брисати, прати

чистоћа ж в. поштење 1.

читав прид. ❶ в. неповређен ❷ в. сачуван

читалац м штиалац *арх.*, читач *реї.*, читатељ *хрв.*

читати несврш. прел. ❶ ишчитавати, гутати *фиї.* (брзо и много ~), срицати (споро ~), ❷ *фиї.* в. (схватати или погађати нечије мисли)

чича м ❶ старац, деда, чика, седа глава, дед, дида *реї.*, ноно *реї.*, дидо *реї.*, стари пањ *фам.*, бата *арх.*, дека *хий.*, дјед *хрв.* ❷ *фам.* в. господин

чикак м ❶ чкаљ, прилепак, бодљикави лопух - *реј*: фатавац, хватавац, ренух, тулица, кореника, дикица, смолавац, мачак, крпигуз, кореница, броћац, турица, броћанка, захваћушка, сапињача, броћеница, прилипа-ча, крпељ, сукница, пупац, прикрп, лепенуша, смонац, прихват, лепушка, пупчац, боца *фам.*, стричак *хрв.* ❷ *фам.* в. улизица ▼ *уй*. бодља

чичока ж бот. (лат. *Helianthus tuberosus*) *реј*: топинамбур, морска рена, мачкурепа, слатки крумбир

чкаљ м бот. (лат. *Oporodon acanthium*) *реј*: магарећи чкаљ, магарећи трн, бадавчина, бела сикавица, бодљача, буилак, магарећи ренух, меки осат, модри репув, ошљи обад, планински стрљивац, репушина, сјекавац, трновка, циганска душица, че-шља, шкаљ

чкиљити несврш. непрел. в. вири-ти 1.

члан м ❶ припадник ❷ в. зглоб 1. ❸ *грам.* артикал, одредба

чланак м ❶ в. зглоб 1. ❷ (научни/стручни/повински) текст, оглед, спис, студија, прилог, допис, темат, трактат, есеј, документ, састав, расправа, осврт, нарис, публикација, репортажа, колумна *суж.*

чланконошци м мн. зоол. (лат. *Arthropoda*) зглавкари

чмар м в. анус

чобан м в. чобанин 1.

чобанин м ❶ пастир, чобан, катунар, чувар стада, чувар стоке, бачи-јар *реј.*, бачар *арх.*, бач *арх.*, бачијаш *арх.*, супашник *арх.*, сточар *реј.* ов-чар *суж.* - *уй*. сточар, козар, говедар ❷ *фам.* в. сељак

човек м биће, индивидуа, особа, образ, личност, душа, организам, је-

динка, лице, прилика, тип, глава, персона, појединац, смртник, појава, земник, лик, фаца, индивидуум, њу-шка *фам.*, ланита *арх.* - *сл*: станов-ник, грађанин

човеколик прид. антропоморфан, антропоидан, антропоморфистички

човекољубац м добротвор, до-бродетел, филантроп, алтруиста, добродетелнац, добродетелнац, миро-срдник, добрица *фам.*

човекољубив прид. племенит, по-жртвован, несебичан, хуман, чове-чан, пажљив, мека срца, простодуш-ан, душеван, доброхотан, благона-клон, милостив - *уй*. добар 1., љуба-зан, сусретљив, дарежљив

човекољубље с човечност, чове-кољубивост, људскост, хуманост, до-брота, племенитост, филантропија, самаританство, самарићанство, ал-труизам, хуманитарност, добротност, узвишеност, душевност, добро-душност, доброхотност, добротвор-ност, братољубље, аман *реј.* - *уй*: да-режљивост, милостивост, љубазност, љубав, толеранција, нежност

човечан прид. в. човекољубив

човечност ж в. човечност

човечуљак м кенец, палчић, кр-жљавац, геца, гном, пигмеј, прцо-љак, маљеница, пршмољак, кржљав-ко, пигмејац, патуљак *фиј.*, прцоњак *фам.*, никавац *фам.*, паташон *фам.*, тргак *реј.*

чокањ м и ж праклић, чокањче, бо-цунчић *реј.*, унуче *жарј.*, сатљик *арх.*

чубар м бот. (лат. *Satureja hortensis*) *реј*: јабер, кубар, осогриз, сере-нак, серженак, цапр, цупар, чибриц, чобер, чуберица, чубрика, чубрица, чумборак, чупар

чувалиште м в. стовариште

чувар м **1** стражар, надзорник, надгледник, редар, штитник **2** в. анђео **1**. **3** в. заштитник **1**.

чуваркућа ж **1** в. слуга **1**. **2** боић. (лат. *Sempervivum tectorum*) реј: чуварка, пазикућа, ваздажива, столит, грлуша

чувати несврш. прел. **1** хранити, гајити, дојити, неговати, пазити, култивисати, пестовати, гојити **2** култивисати, узгајати, пазити, гајити, обрађивати, обделавати, пестовати, гојити - суж: сејати, садити

чувати се несврш. **1** (водити рачуна о себи) пазити се, клонити се - уј. бојати се **2** (не трошити снагу) штедети се, не трошити се, мировати

чувен прид. истакнут, познат, признат, поштован, славан, популаран, примеран, проминентан, угледан, важан, на гласу, значајан, реномиран, виђен, прослављен, уважен, цењен, успешан, знаменит, издвојен, престижан, велик, битан, еминентан, запажен, фамозан, гласовит, гласит, општепознат, главит, култни, заслужан, оглашен, знатан, видан, биран, врстан, општепризнат, вајни, коџа реј., дичан експр., изниман хрв. - уј: достојанствен, отмен, изузетан, одличан

чувствен прид. **1** емотиван, осећајан, сензибилан, осетљив, чулан, топао, сензитиван, танкоћутан, страстан, емоционалан, сензуалан, темпераментан, лирски, душеван, бољећив, сентименталан, дирљив, сјетилан хрв. **2** в. осећајан **1**.

чудан прид. **1** необичан, чудноват, бизаран, тајанствен, друкчији, изузетан, атипичан, неуобичајен, другачији, посебан, изниман, јединствен, особит, неочекиван, неконвенционалан, несличан, несвакидашњи, не-

типичан, особен, нарочит, издвојен, несвакодневан, ванредан, ексцентричан, специјалан, мистериозан, ненормалан, уникатан, својствен, екстравагантан, другојак, вансеријски, својеврстан, одвојен, ексцепционалан, оделит, различан, партикуларан, апартан, беспримеран, невероватан експр., фантастичан експр., куриозан реј., пекулијаран реј., другојачији реј., осебујан хрв. - уј. екстра, властит, непознат, редак, незгодан, упадљив, неразумљив, изврстан, одличан - сл: гротескан, алтернативни, неподударан, ненавикнут, неједнак, натпросечан, настран, неподобан **2** в. сабластан **3** в. небулозан **4** уј. појмовни **1**., тајанствен **1**.

чудесан прид. **1** диван **2** в. сабластан

чудноватост ж куриозитет, нарочитост, изванредност, особеност, необичност, индивидуалност, изнимност, атипичност, посебност, умереност, уникатност, својеврсност, ексцентричност, бизарност, својственост, јединственост, нетипичност, настраност, специфичност, неуобичајеност, особитост, специјалност, неправилност, ненормалност, оригиналност, изузетност, пекулијарност, изворност, самосвојност, спецификум, дивергентност, различитост, чудност, карактеристичност, двојбеност реј., осебујност хрв. - уј: реткост, чудо - сл: неочекиваност, новина

чудо с **1** невероватност, натприродна појава, Божје дело, невиђеност **2** в. враџбина **3** в. магија **4**. **4** уј. чудноватост, реткост

чудовиште с **1** накарада, наказа, ругоба, вештица, сподоба, грдоба, монструм, неман, нагрда, страши-

ло, гнусоба, караконцула, ружноћа, гадура, калаштура, наказник, Франкенштајн, квазимодо, наказница, гвоздензуба, харпија, карапанца, аждајка, акреп *фиї.*, крстача *реї.*, ажделија *реї.*, карикатура *фам.*, крамп *фам.*, грдобина *фам.*, габор *фам.*, вештеруља *нар.*, скридељ *жарї.*, гном *жарї.*, аждаха *арх.*, коњобарка *арх.* - уй: бабарога, привиђење, змија *фиї.* ❷ *фам.* в. цин ▼ уй. утвара, хидра 1.

чуђење ж зачуђеност, збуњеност, изненађеност, изненађење - уй. запрепашћење

чујан прид. в. звучан 1.

чулав прид. в. ћулав

чулан прид. ❶ емотиван, осећајан, сензибилан, чувствен, осетљив, топао, сензитиван, танкоћутан, страстан, емоционалан, сензуалан, темпераментан, лирски, душеван, болећив,

сентименталан, дирљив, сјетилан *хрв.* ❷ физички, материјалан, конкретан, осетилан, стваран, телесни, светован, опипљив, карналан, видљив, од крви и меса, вањски *хрв.*, збиљски *хрв.*

чулност ж в. емотивност

чуљаост прид. в. ћулав

чуљити прид. (издизати ушне шкољке да би се боље чуло) ћулити - уй. ослушкивати

чун м чунак - уй. чамац

чупа ж в. прамен

чупање с в. вађење

чупати несврш. прел. ❶ кидати, вући, повлачити ❷ *фиї.* црпсти 1. ❸ черупати

чуперак м в. прамен

чучати несврш. непрел. ❶ (седети на петама) * ❷ *жарї.* (добро стајати) одговарати 2.

Џџ

џабалебарење с фам. в. лењост
џабалебарити несврш. непрел.
фам. в. ленчарити

џабалебарош м фам. в. нерадник 2.
џак м врећа, кеса, врећица, харар
реиш.

џангризати несврш. непрел. в. зво-
цати

џентлеменски прид. ❶ в. узвишен
1. ❷ в. сусретљив

џентлмен м в. витез

џет-сет м в. елита

џеџати несврш. непрел. зверати, ку-
њати, дангубити, глуварити, зврјати,
дреждати, задржавати се, џоњати,
чамити, шалабазати, квоцати *фам.*,
кружити (наоколо), надзирати, ди-
плити, висити *фиї.*, зјапити *фам.*,
зевати *фам.*, смрдети *жарї.*, чучати
жарї. - уй: блејати *жарї.*, чекати, бес-
посличарити, лутати

џилитање с в. ритање

џилитати се несврш. в. ритати се

џин м (велик, висок човек) грдосија,
гигант, великан, див, људина, титан,

Џинови

Атлас (грчки)	Јотунс (нордијски)
Азраил (Јерменија)	Киклоп (грчки)
Албадан (шпански)	Крон (грчки)
Анаким (јеврејски)	Ледени џин
Бендигеидфран	(фински)
(велшки)	Магог (јеврејски)
Ватрени џин	Нефилим
(нордијски)	(јеврејски)
Врнак (велшки)	Ог (јеврејски)
Гигант (грчки)	Пунтан
Гог (јеврејски)	(Микронезија)
Голијат (јеврејски)	Рефаим (јеврејски)
Даитја (Санскрит)	Титан (Грчки)
Еним (јеврејски)	Упелеру (Средњи
Замзумим	исток)
(јеврејски)	Фамангомадан
Замрзнути џин	(шпански)
(нордијски)	Фомориан (келтски)
Земљани џин	Фра (Таи)
(нордијски)	

горостас, рмпалија, грмаљ, људе-
скара, колос, оријаш, голијат, слота,
гренадир, исполин, натчовек, људа,
крамп *фиї.*, чудовиште *фам.*, грома-
да *фам.* - уй: креатура, карикатура

џиновски прид. огромн, грандиозан, безмеран, гигантски, голем, безграничан, колосалан, небодеран, монументалан, капиталан, енорман, небосежан, дивовски, неизмеран, импозантан, обилан, вртоглав, горостасан, баснослован, грдан, надљудски, титански, мастодонски, натчовечански, мамутски, величајан, раскошан *фиї.*, страобалан *фиї.*, велебан *реї.*, величак *реї.*, великачак *реї.*, всљачак *реї.*, великаран *реї.*, исполински *арх.*,

великолепан *реїї.*, оријашки *реїї.* - уї: масиван, гломазан, прекомеран - уї. одличан 1., непорцењив, велик 2.

џоњати несврш. непрел. ❶ в. џецати ❷ в. дремати

џукац м ❶ в. пас ❷ в. гад

џукела м ж ❶ в. пас ❷ в. гад

џумбус ж в. хаос

џунгла ж прашума, тропска/мочварна шума, гвозд, тропска шума, гуштара, халуга *реїї.*

Ш ш

шабан м фам. в. сељак 2.

шаблон м узорак, скица, нацрт, шема, шема, макета, образац, кроки, план, скелет, модел, нацртак, костур *фиї.*, калуп *фиї.*

шав м **1** опшивак, руб, поруб, обруб, нат (шав женске чарапе по средини), опток, перваз, опшитац, опшив, бордура, опшав, подруб - *уй:* вез, спој **2** в. вез 1.

шака ж рука, шапа *фам.*, песница *суж.*

шакетати се несврш. фам. в. тући се
шала ж досетка, шег, пошалица, враголија, лакрдија, фазон *фам.*, фора *фам.*, лудорија *фиї.*, комедија *фиї.*, лудост *фиї.*, смејурија *фам.*, зајебанција *фам.*, зафрканција *фам.*

шалабазало с фам. в. цуњало

шалабазати несврш. непрел. фам. **1** в. цуњати **2** в. цецати

шалити се несврш. збијати шалу, спрдати се, шегачити се, зафркатити се, завитлавати се, зезати се *фам.*, зајебавати се *нар.*, лакрдијати *реї.*, ла-

крдијашити *реї.* - *уй.* лудирати се, ругати се

шаљив прид. анегдотичан, смешан, духовит, забаван, комичан, лакрдијашки, анегдотски, искричав, хумористички, анегдоталан, хумористичан, хуморан, откачен *фам.*, шашав *фам.*, вицкаст *фам.*, редикулозан *форм.*

шаљивчина м ж в. лакрдијаш

шаљивџија м ж в. лакрдијаш

шаман м врач, чаробњак, маг
шамарати несврш. прел. плъскати, лупати, шакетати, плъскати - *уй.* ударати

шамлица ж хоклица, клупица

шампион м ас, првак - *сл:* рекордер, победник, звезда

шанса ж в. могућност 1.

шантав прид. в. ћопава

шантати несврш. непрел. в. шепати
шапутати несврш. прел. шаптати, дошаптавати се, домунђавати се, ћућорити, шушкати, мунђати *фам.*, шишотирати *реї.*

шара ж цртеж, дезен, декорација,

мотив, орнамент, слика, фигура, десен

шаран м зоол. (лат. *Cyprinus carpio*)
кларп

шарати несврш. непрел. прел.
① *прел. в.* шкрабати ② *нейрел. в.* цу-
њати

шарен прид. разнобојан, вишебо-
јан, шараст, шаренкаст - уй. шаролик,
обојен

шаренило с разнобојност, шаро-
ликост, обојеност, шарастост, више-
бојност, шаренкастост - сл: разновр-
сност

шаренолик прид. в. шаролик

шаргарепа ж бот (лат. *Daucus ca-
rota*) мрква *реј:* жута репа, кузморка,
мрквељина, образна трава, скупље-
нац, срамак, срамниче, стидна трава

шарка ж ① зглобница, панг *реј.*,
баглама *реј.*, шарнир *реј.* ② зоол.
(лат. *Vipera berus*) змија отровница,
риђовка, присојкиња *реј.*

шарлатан м ① в. нестручњак ② в.
незналица¹ 2.

шарлатански прил. неквалитет-
но, слабо, лоше, траљаво, лаички,
нестручно, невешто, нестручњачки,
почетнички, незнаљачки, неприклад-
но, некомпетентно, тричаво, непро-
фесионално, мизерно, неизвежбано,
недовољно, никакво, без стручности,
неквалификовано, млако, аматер-
ски, непотковано, рђаво, лабаво *фиј.*,
климаво *фиј.*, аматорски *реј.*, диле-
тантски *фам.*, фушерски *жарј.* - сл:
бедно, јадно

шарм м шармантност, дражест, дра-
жесност, заводљивост, допадљивост,
љупкост, угодност, примамљивост,
грација, атракција, привлачност, гра-
циозност, магнетизам, неодољивост,
чар, симпатичност, умилност, по-
жељност, драж, атрактивност, уми-

љатост, пријатност, симпатија, миљу-
шност, примамљивост, хипнотизам,
милоћа, миловидност, занимљивост,
замамност, магнетичност, магнет
фиј., магија *фиј.*, зор *реј.*, аман *реј.*,
мачкастост *фам.* женственост *суж.*
- уй: лепота, нежност 1., харизматич-
ност

шармантан прид. в. привлачан

шармантност ж в. шарм

шармер м ① в. женско рош ② в. ки-
цош

шаролик прид. различит, много-
струк, вишеструк, разноврстан, ра-
зородан, сваковрстан, шаренолик,
хетероген, мултилатералан, више-
стран, комплексан, разнолик, екс-
тензиван, мешан, различан, широк,
многоврстан, вишестепен, мултипли,
сложен, свакојак, разни, разноличан,
разноразни *експр.*, абрашаст *арх.* -
уй: вишеслојан 1., исцрпан - сл: ша-
рен, свестран, свакакав, разнобојан

шароликост ж ① в. различитост
② в. шаренило

шарун м бот. (лат. *Trachurus trachu-
rus*) шњур, трнобок

шатор м черга, чадор, шатра

шатра ж ① в. шатор ② в. жаргон

шафољ м кадица, чабар, ведро, ко-
рито, ведрица, лавор, ухаца, чабрић,
шкаф, чабрица, шавој *реј.*, кадин *реј.*,
леген *реј.*, кова *реј.*, шћавњак *реј.*, ка-
ин *реј.*, лећен *реј.*, ампер *реј.*, каблица
нар., кабао *нар.* - *суж:* музлица *реј.*,
крављача *реј.*, краљача *реј.* - уй: суд,
вангла

шафран м бот. (лат. *Crocus sativus*)
реј: бендушка, брндуша, жавран,
жунфран, зеферан, зафран, крок,
питоми шафран, прави шафран, са-
фран, цафоран, цафран

шафрањика ж бот. (лат. *Carthamus*

tinctorius) *реї*: жучица, турски ца-
фран, дивљи сафран, шафраника

шацовати несврш. непрел. фам. гле-
дати, осматрати, пратити (погледом),
мотрити

шашав прид. фам. ❶ в. ћакнут ❷ в.
шаљив

шашавко м фам. (који воли да се
глупира, блесави) блесавко, блен-
тавко, блесан, шашавац, блесавац,
блестан, блентавац, будала *фам.*, зве-
кан *фам.*, клипан *фам.*, зевзек, *фам.*,
блента *фам.*, дилајла *жарі.*, дворска
луда *изр.* - уй: лакрдијаш, шепртља
фам.

шашавост ж фам. ❶ в. умобоља ❷ в.
блесавост 1.

швићнути сврш. прел. в. ошину-
ти 1.

шворц прид. непром. фам. без пара,
банкрот *фам. нейром.*, декинтиран
фам., без кинте *фам.*

шврљати несврш. непрел. прел. ❶ *не-*
йрел. в. цуњати ❷ *йрел.* в. шкрабати

шебој м бот. (лат. Cheiranthus cheiri)
реї: вихојла, жута виола, жута љуби-
ца, жута руманија, жути шебој, пр-
стенка, румена вијолица, шебеник,
шпанска фиолца

шева ж зоол. (врста птице, лат. Alau-
da) чврљуга

шеврдати несврш. непрел. фам. в.
цуњати

шега ж в. шала

шегач м в. лакрдијаш

шејтан м в. ђаво 2.

шема ж в. нацрт

шенлучити несврш. непрел. пијан-
чити, банчити, теревенчити, лумпо-
вати, лудовати, пити, пијанчевати,
пировати, лолати се, проводити се,
веселити се, бекријати, ударати бригу
на весеље, гостити се, бучно славити,

лумпати, годовати *арх.*

шенут прид. в. ћакнут

шепав прид. в. ћопав

шепати несврш. непрел. ћопати,
храмати, шопати, шантати, шепесати
фам., цотати *арх.*, контати *арх.*

шепртља м ж спетљанко, сметањак,
трапавко, смушењак, килавац, несна-
лажљивац, богаљ *фиї.*, шепавац *фиї.*,
заплетенко *фам.*, завезанко *фам.*, не-
спретњаковић *фам.*, шмокљан *фам.*

шепртљав прид. в. трапав

шепурити се несврш. кочоперити
се, гордити се, разметати се, хвали-
ти се, прсити се, охолити се, трсити
се, размахивати се, дрчити се, пра-
вити се важан, дизати нос, бочити
се, ребрити се, банити се, кицошити
се, гледати с висине, држати се над-
мено, парадирати, уштогљивати се,
надувавати се, кочити се, махати, на-
пувавати се *фам.*, пумпати се *фам.*,
пувати се *фам.*, прчитити се *нар.*, кур-
читити се *нар.*, пурити се *арх.*, зорити
се *реї.* - *реї.* шепирити се, пинчитити
се, јордамити, ачитити се, рашепирити
се, прпошити се

шербет м (напитак од меда или
упрженог шећера и воде или млека)
шербе, медовина

шерет м в. лакрдијаш

шеретски прил. в. обешењачки

шеталиште с корзо, променада, кеј
- уй. дрворед

шетање с в. шетња

шетати се несврш. шетати - уй. цу-
њати

шетња ж (лагани ход ради одмора и
разоноде) шетање, променада, скит-
ња *фам.*, шврљање *фам.* - уй. тумар-
рање, провод 1., путовање

шеф м в. управник 1.

шибати несврш. прел. бичевати, кан-

дијати, швигати, жицати, воштити

шибати се несврш. фам. в. тући се
шибер м в. рачунаљка

шибиковина ж бот. (лат. *Viburnum opulus*) *реј*: калиновина, картоп, бековина, бела бућа, бела ђуба, бело дрво, бијела смрдљика, бобут, водени зов, дрењула, ђулашин, ђулиштак, ђулка, калина, калинка, тршљика, удика-бековица, црна худика, шибика

шибнути сврш. прел. фам. ❶ в. ударити ❷ в. побећи ❸ в. бацити ❹ в. јурнути

шизети несврш. непрел. фам. в. лудети

шизнути сврш. непрел. фам. в. полудети

шикљати несврш. непрел. (избијати у снажном млазу) сукљати, суктати, куљати, надирати, бризгати, избијати, шиктати, липтати, прштити, лоптити, врвети, бруждати *реј*., шибати *фам.*, јурити *фам.* - уй. цурити

шиктати несврш. непрел. в. шикљати
шило с зоол. (морска риба, лат. *Syngnatus acus*) *

шиља м ж фам. в. дугајлија

шиљак м в. шпиц

шиљат прид. ❶ оштар, шиљаст, заострен, наострен, ушилиен, изострен ❷ в. сувоњав 1.

шиљити несврш. прел. (~ оловку и сл.) оштрити, наоштровати, зашиљавати

шимшир м бот. (лат. *Vuxus sempervirens*) *реј*: бус, питома мрча, зеленица, мрчела

шипка ж в. штап

шипраг с в. шипражје

шипражје с (густо, тешко проходно, израсло шибље или грмље) шипраг, шикара, шибље, шибљик, шикарје, грмље, жбуње, врзина, гуштак, густиш, гуштара, русје, честар, шевар *арх.*, гу-

стина *реј*., макија *суж.*, трњак *суж.*

шипурак м бот. (лат. *Rosa canina*) *реј*: шипак, шипурика, дивља ружа, пасја ружа, бела ружа, дивљи шипак, дивља ружа висока, пасја драча, пасја рожа, плотна ружица, роса од плота, шепурика, шепурина, шибек, шип, шипек, шипке, шипковина, шипурина, шипчаница, шчипак

шипчити несврш. непрел. фам. в. холати

ширење с ❶ (чињење ширим) проширивање, распрострањивање, растакање, ток *реј*. ❷ (повећавање неке појаве) пораст, раст, ескалација, експанзија, проширивање, повећање, повећавање, распрострањивање - уй. гомилање, напредак

ширина ж ❶ домашај, досег, домет, обим, дохват, замах, распон, дијапазон, оквир, опсег, далекосежност, домак, величина, границе, распрострањеност, обухват, раширеност, амплитуда ❷ формат, величина, обим, димензије, размера, протега *хрв.* - сл: мера, пропорције

ширити несврш. прел. ❶ (чинити ширим) проширивати, раширивати, развлачити, распрострањивати ❷ (размицати границе нечега, знања, видике) повећавати, увећавати ❸ (~ веш) простирати, качити

ширити се несврш. прел. ❶ (поставјати шири) проширивати се, размицати се, развлачити се, раскриљавати се, надувавати се ❷ (заузимати неку површину) простирати се, пружати се ❸ гојити се, дебљати се, поправљати се

широк прид. ❶ (чије је попречно простирање веће од уобичајеног) * ❷ в. простран 1. ❸ в. комотан 2. ❹ (који обухвата сву сложеност појаве) в. свестран 1.

широкогруд прид. дарежљив, великодушан, милосрдан, добар, племенит, хуман, самилостан, доброчинитељски, несебичан, добротворни, милостив, човечан, алтруистички, филантропски, подашан, човекољубив, саосећајан, галантан

широкогрудост ж милосрђе, дарежљивост, доброта, човекољубље, пожртвованост, човечност, самаританство, алтруизам, срдачност, предусретљивост, несебичност, хуманост, великодушност, племенитост, галантност, пажљивост, филантропија, хуманитарност, људскост, достојанственост, благородност, добростивост, милосрдност, узвишеност, богобојазност, галанција, човекољубивост, мекоћа срца, простодушност, пријатељство, благост, душевност, добродушност, издашност, доброхотност, разумевање, женерозност, беневољентност, подашност, благонаклоност, добра воља, добротворност, женерозитет, генерозност, милост, братољубље, широкогрудност, милостивост, аман *реј.*, податљивост *реј.*, смилување *реј.*, веледушност *хрв.* - уй: љубав, љубазност

шишарац м зоол. (лат. Sypnidae) шишарица, бабушкар

шишарка ж бот. шишарица, бабура *реј.*, веланида *реј.*, бабушкара *реј.*, шишка *реј.*, бабушка *реј.*, чешер *фам.*

шишати несврш. прел. ❶ (~ браду) кресати, штуцовати, скраћивати, кратити, резати, подрезивати, зарубљивати, заобљавати, подшишавати, поткресивати ❷ (~ косу) скраћивати, кратити, резати, заобљавати, подсецати ❸ в. поткресивати ❹ *фам. в.* зарезивати 2.

шишмиш м зоол. (лат. Myotis myotis)

слепа миш, нетопир, љиљак *реј.*

шкакљив прид. ❶ голицљив, голицљив, голицав ❷ (о неком питању или проблему) осетљив, неугодан, деликатан, незгодан

шкарпина ж зоол. (лат. Scorpaeana corpus, Scorpaeana scrofa) бодеч, шкарпун, шкарпоћ, боделка, шкарпина, шкарпун, јауковац

шкарт м в. вишак 1. и 2.

шкартиран прид. фам. в. одбачен 1.

шкиљити несврш. непрел. в. вири-ти 1.

шклопоција ж фам. (дотрајала ствар) критија, олупина, крш, кршина, стареж, старудија, распад *фам.*, канта *жарј.*

шкодљив прид. штетан, неповољан, вирулентан, злокобан, малиган, злоћудан, деструктиван - уй. опасан

шкодљивост ж штетност, opakост, негативност, злокобност, зло, нездравост, отровност

школа ж ❶ (установа за васпитавање и образовање) * ❷ в. школовање ❸ (посебан правац у науци) смер, учење, правац ❹ *фам. в.* факултет ❺ в. наук 2.

школарац м в. ученик

школован прид. в. учен

школованост ж (укупност знања) школовање, образовање, ерудиција, знање, ученост, образованост, начитаност, едукација, наображеност, високообразованост, просвећеност, стручност, поткованост, изображеност, верзираност, наобразованост, наобразба *хрв.*

школовање с (похађање школе) образовање, обучавање, подучавање, обука, школа

школовати несврш. прел. ❶ в. одгајати ❷ в. учити 1.

шкорпија ж зоол. в. шкорпион

шкорпион м зоол. (лат. Euskorpius carpathicus) скорпија, скорпион, акрен *peī.*, акрап *peī.*, јакрен *peī.*, штипавац *peī.*, аграп *peī.*, шкорпија

шкрабати несврш. прел. пискарати, брљати, жврљати, дрљати, шврљати, шарати, чрчкарати, лоше писати, чрчкати, чврљати, мрчити папир *peī.*

шкропити несврш. непрел. в. пр-скати

шкрпун м зоол. в. шарпина

шкртарити несврш. непрел. в. твр-дичити

шкртац м в. шкртица

шкртица м ж тврдица, ђифта, це-пиллака, шкртац, циција, златољу-бац, себичњак, стипса *фам.*, гагрица *фиј. реј.*, цимрија *peī.*, цинцар *реј.*

шлајер трава ж бот. (лат. Limonium binervosum) *peī.* сламно цвеће

шлепер м камион, теретњак *суж.*, воз *жарі.*

шлихтара м ж в. улизица

шлог м (излив крви у мозак) кап, апopleксија, удар, колап, мождани удар, капља, шлаг *хрв.*

шљам м в. олош

шљампав прид. *фам.* в. неуредан

шљампавко м *фам.* в. одрпанац 1.

шљампарати несврш. непрел. *фам.* в. њихати се

шљива ж бот. (лат. Prunus domestica) *peī.* бистрица, бистричанка, бистричкиња, божјака, бона слива, мађаруша, мацарка, мацаруша, ма-шарка, модра слива, модрица, по-жака, пожега, пожегача, пожегиња, пожешкиња, слива, сливе модрице, цепенча, цвеспла, цепика, цјепача, цр-ношљива, чешпља, читловка, шлив-ва, шљива-јесенка,

шљивити несврш. прел. *фам.* в. заре-зивати

шљокати несврш. прел. *фам.* в. пи-ти 1.

шљука ж зоол. (лат. Gallinago gallinago) бекасиња, шљука кокошица

шмекерски прил. *фам.* в. обеше-њачки

шмекнути сврш. прел. *фам.* в. угле-дати

шмизла ж *фам.* гиздавица, гиздаву-ша, помодарка, врцкица, врцка, ка-ћиперка, шминкерка *фам.*, пицмилка *жарі.* - уј: намигуша

шминкер м *фам.* в. кицош

шминкерка ж *фам.* в. шмизла

шмоклан м *фам.* ① в. шоња ② в. трапавко

шмрк м ① гумено црево, цев ② ушмрк ③ бала, слуз, слина

шнајдер м кројач, абаџија (кројач одеће од грубог сукна) *peī.*, терзија *арх.*

шовинизам м в. дискриминација

шовиниста м обесправљивач, дис-криминатор, сегрегант, расиста, фа-шиста, нациста - уј. националиста

шокантан прид. ① в. страшан ② в. скаредан

шокиран прид. (много изненађен) в. запрепашћен

шоња м *фам.* млакоња, млитавац, поводљивац, слабић, папучар, тетка *фам.*, шмоклан *фам.*, млитоња *реј.* - уј. нула

шоњав прид. *фам.* в. туњав

шопати несврш. непрел. в. шепати

шорнути сврш. прел. *фам.* в. удари-ти 1.

шофер м в. возач

шпајз м остава, спремиште, спре-мица, спрема, стасина, оставиште, смочница, изба, комора, складиште,

кућар, киљер *реї.*, килер *реї.*, шпај-
за *реї.*, похрана *реї.*, ћилер *реї.*, вајат
арх., хајат *арх.*, депозит *реї.*

шпаргла ж бот. (лат. *Asparagus officinalis*) *реї.* шпарога, спарга, вилина
метла

шпенадла ж в. чиода

шпијун м доушник, детектив, агент
(тајни ~), информатор, обавештавач,
диверзант, потказивач, цинкарош,
денунцијант, одавалац, дојављивач,
пријављивач, пријавитељ, дојавитељ,
обавештајац, достављач, проказивач,
шпицлов *реї.*

шпијунирати несврш. прел. ❶ (би-
ти шпијун) денунцирати, доста-
вљати информације, потказивати,
обавештавати, цинкарити ❷ (~ не-
кога) пратити, уходити, њушкати
жарі. ▼ уї. вребати 2.

шпиц м врх, шиљак, теме, оглавак,
вис, слеме, вршак, чело *фиї.*, врши-
на *реї.*, кичица *реї.*, рт *арх.*, горњиште
реї., главица (брда), слеме *хрв.*

шприцати несврш. непрел. в. штр-
цати

шраф м ❶ вијак, реза, елиса, клин,
затварач, завртањ, чивија - *реї.* пре-
ворница, шараф, заворањ, завор,
сворњак ❷ в. вентил

штаб м ❶ седиште, камп, средиште,
упориште, лагер, утврђена тачка, зби-
ралиште, окол *реї.*, табор *реї.*, око *реї.*,
квартир *арх.*, логориште *реї.*, логор
(војни) *вој.*, база *вој.*, бивак *суж.*, пот-
пора *суж.* - уї: касарна, уточиште
❷ (руководећи орган неке установе)
дирекција, управа

штака ж в. штап

штакор м в. пацов

штала ж (зграда за стоку) стаја, тор,
обор, изба, згон, зграда *реї.*, појата *реї.*
- *суж.* коњушница, овчара, торарица,

овчарник, овчарница, бачија (летње
сточарско насеље у планини)*реї.*

штампа ж новине, лист, гласило,
публикација, издање, гласник - *суж.*
таблоид, журнал, периодика, мага-
зин, ревија, дневник, недељник, ве-
черњак, забавник, двоброј, часопис,
теклич *арх.*, подлистак *реї.*, тисак
хрв., тједник *хрв.*, жута штампа *изр.*,
булеварска штампа *изр.*, фелтон, по-
лумесечник

штап м мотка, палица, колац, дрво,
тољага, батина, мочуга, шипка, шта-
ка, шиба, притка, полуга, прут, кљу-
ка *реї.*, такља *реї.*, шпациршток *реї.*,
багулин *реї.*, чакља *реї.*, мачуга *реї.*,
шибљика *реї.*

штапин м в. фитиљ

штедети несврш. непрел. ❶ чувати,
скупљати, приштећивати, уштећива-
ти, не трошити, не разбацивати се,
економизирати *хрв.*, шпарати *реї.* -
уї. разбацивати се ❷ (~ некога) чу-
вати, пазити, штитити, жалити *фиї.*

штедети се несврш. (не трошити
снагу) чувати се, не трошити се, па-
зити се, мировати

штедионица ж (новчано-кредит-
на установа која прикупља новац од
штедње и даје зајмове уз камате) ште-
диона *хрв.*

штедња ж ❶ (чување новца) еконо-
мичност, чување, штеђење, економи-
зирање *хрв.* ❷ уштеда, уштеђевина,
залиха, резерва, причува, фонд, ре-
сурси

штета ж ❶ (губитак вредности) гу-
битак, губљење, смањење, слабље-
ње, нестајање, умањење, снижавање,
смањивање, девалвација *фиї.*, спла-
шњавање *фам.* ❷ (нешто што је непо-
вољно) зло, баксуз, баксузлук, малер,
недаћа, несрећа, злосрећа, губитак,
пегула, злосретност, лош/зао удес,

белај, лоша/зла срећа, зла судбина/коб, пех *фам.*, бедак *жарл.*, нерука *реџ.* - *уй:* беда, мука ❸ (на апарату) квар, оштећење

штетан прид. (који наноси штету) шкодљив, недовољан, вирулентан, злокобан, малиган, злоћудан, погубан, деструктиван - *уй.* опасан

штетити несврш. прел. ❶ (наносити штету, погоршавати стање) шкодити, сметати, оштећивати, погоршавати ❷ *в.* уништавати

штетност *ж в.* шкодљивост

штиглић *м зоол.* (лат. *Carduelis carduelis*) чешљугар, конопљарка, грделац, штиглиц, гарделин, чалманица

штикла *ж* потпетица, пега

штимунг *м фам. в.* угођај

штит *м* ❶ (одбрамбено оруђе) * ❷ *фил.* заклон, заштита, браник, заслон, штитник, преграда, окриље, заслонац, застор, заштитник, бусача, заклањач, кишобран *фил.*, skut *фил.*, параван *фил.*, бранич *реј.*, шилт *реј.*, калкан *реј.*, фронтин *реј.*, пребој *реј.*, крило *фам.*

штитити несврш. прел. бранити, одбрањивати, заштићивати, штедети, чувати, пазити

штитник *м* ❶ абажур, заслонац, сенило, шешир за лампу, шилт, штит светиљке, ширм *реј.* ❷ (део шлема, качкета) визир *фил.* ❸ *в.* штит 1.

што¹ зам. ❶ (неодређена) нешто, штагод, штогод, шта, ма шта, било шта ❷ (упитна) зашто, због чега, ради чега, из којих разлога, нашто *арх.*, за чије бабе здравље *фам.* ❸ (односна) који

што² узв. ала, баш, како, ма баш

штребати несврш. прел. *фам.* учити, бубати, бифлати

штребер *м фам.* вредница - *фам.* бифлант, цвикераш, бубац, бубант,

бубалица, бубанг, бубало - *уй:* ученик, улизица, лакташ

штрик *м в.* уже 1.

штркљаст прид. ❶ *в.* мршав 1. ❷ *в.* дугоног

штрцати несврш. непрел. (избијати у снажном млазу) шикљати, врцати, прскати, бризгати, избијати, шкрупити, шиктати, лингати, сукљати, прштити, заливати, шприцати, штрцкати, лоптити, суктати, штрицати, куљати, надирати, пиштати, истецати, искакати, јако тећи, лопити *реј.*, фрцати *реј.*, бруждати *реј.*, провирати *фам.*, шибати *фам.*, јурити *фам.*, трацкати *реј.*, штрапати *реј.*, фљаскати *реј.* - *уй:* бацати - *сл:* цурити, излазити, падаги, разливати се, изливати се, обливати, прштати, извирати, квасити, лити, канати, проваљивати, навирати

штрцкати несврш. непрел. *в.* штрцати

штрчати несврш. непрел. ❶ видети се, стрчати, вирити, гвирити, познавати се, извиривати, излазити, помаљати се, издизати се стрштити, пружати се увис ❷ *фил.* одударати, разликовати се, диференцирати се, распознавати се, издвајати се, истицати се, дистонирати, одскакати, искакати

шћућурити се сврш. *в.* сакрити се

шукнут прид. *в.* ћакнут

шума *ж* гај, луг, дрвеће, гора, шумарак, лес, шумица, честар *суж.*, густиш *суж.*, забран *суж.*, младиловина *суж.*, боскет *реј.*, дубрава *арх.*

шумска јагода *ж бот.* (лат. *Fragaria vesca*) *реј:* водољешка, дивља јагода, јагодица, јагодњак, јагодњача, мамница, поземљуша, тросква, фрагула

шупа *ж* ❶ (спремиште за дрва) амбар, спремиште, дрвљаник дрвњак, кладња *реј.* - *уй.* стовариште ❷

(спремиште за угаљ) угљаник, угљара, спремиште, амбар, ћумурана ③ *фам. в. уцерица*

шупаљ прид. ① (који није ничим испуњен) празан, ненапуњен, непопуњен ② (који има отвор) бушан, избушан, пробушен ③ *фиї. в. глуп* ④ *фиї. безизражајан, безизразан, туп, празан, безличан, безосећајан, неемотиван, бесловесан*

шупљина ж в. рупа 1.

шупљоглав прид. в. глуп

шупљоглавац м в. глупан

шурити несврш. прел. (поливати врелом водом) * - сл. парити

шуровати несврш. непрел. пајтати се, ортачити се, петљати се, дружити се, друговати

шут м ① *сјорпџ. ударац - суж: центаршут* (~ према центру игралишта), волеј (~ лопте док је у лету), пета (~

летом), спољашња (~ спољним делом патике), пуна (~ горњом, пуном страном патике), унутрашња (~ унутрашњом страном), шпиц (~ средишњим делом патике), фелш (такав ~ да лопта путује заврнуто), друп-кик ② (отпадни материјал са рушевина) в. крхотине

шутирати несврш. прел. ① *сјорпџ. гађати* (лоптом у мрежу), пуцати (на гол), распуцавати се, ћушкати, ударати (лопту), бацати (лопту), гурати, шуткати *фам., шутати хрв.* ② *фам. в. ударати*

шуша м ж ① *фам. в. безвезњак* 2. ② в. папучар

шчепати сврш. прел. зграбити, дочепати се, домоћи се, ухватити, ћапити, приграбити, дохватити, гепити, пограбити, уграбити, дограбити, апити *реї., лапити реї., шћапити фам. w*

Литература

1. Српски и српскохрватски једнојезични речници

Вујаклија, Милан. *Лексикон сѝраних речи и израза*. Београд: Просвета, 2005.

Група аутора. *Речник срѝскоѝа језика*. Нови Сад: Матица српска, 2007.

Gerzić, Borivoje; Gerzić, Nataša. *Rečnik savremenog beogradskog žargona*.

Београд: Istar, 2002.

Јовановић, Дарко, Атанацковић, Лаза. *Сисѝемаѝски речник*

срѝскохрваѝскоѝа језика. Нови Сад: Матица српска, 1980.

Klaić, Bratoljub. *Rječnik stranih riječi, izraza i kratica*. Zagreb: Državno izdavačko poduzeće Hrvatske, 1951.

Клајн, Иван, Шипка, Милан. *Велики речник сѝраних речи и израза*. Нови Сад: Прометеј, 2006.

Клајн, Иван. *Речник нових речи*. Нови Сад: Матица српска, 1992.

Lalević, Miodrag S. *Sinonimi i srodne reči srpskohrvatskog jezika*. Београд: Nolit, 2004.

Московљевић, Милош. *Речник савременоѝ срѝскохрваѝскоѝ књижевноѝ језика*. Београд: Аполон, 1990.

Пипер, Предраг; Драгићевић, Рајна; Стефановић, Марија. *Асоцијативни речник срѝскоѝа језика*. Београд: Београдска књига, Службени лист СЦГ, Филолошки факултет у Београду, 2005.

Симић, Милорад. *Српски електронски речник (прикупљена грађа Речника срѝскохрваѝскоѝа језика Маѝице срѝске и Маѝице хрваѝске, и Речника срѝскоѝа језика Срѝске академије наука и иметѝности)* - верзија 2.0. 2003.

Ćirilov, Jovan. *Novi rečnik novih reči: reči, izrazi i značenja preuzeti iz drugih jezika ili nastali u srpskohrvatskom jeziku posle drugog svetskog rata*. Београд: Bata, 1991

Stanić, Milija. *Uskočki rečnik: knjiga I*. Београд: Naučna knjiga, 1990.

Stanić, Milija. *Uskočki rečnik: knjiga II*. Београд: Naučna knjiga, 1991.

2. Хрватски и босански једнојезични речници

- Anić, Vladimir. *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi Liber, 2000.
- Isaković, Alija. *Rječnik bosanskoga jezika*. Sarajevo: Bosanska knjiga, 1995.
- Sabljak, Tomislav. *Rječnik hrvatskoga žargona*. Zagreb: V.B.Z., 2001.
- Saračević, Narcis. *Rječnik sarajevskog žargona*. Zenica: Vrijeme, 2003.
- Šarić, Ljiljana; Wittschen, Wiebke. *Rječnik sinonima*. Zagreb: Neretva DOO, Bremen - Oldenburg: Universitätsverlag Aschenbeck&Isensee, 2003
- Šugar, Ivan. *Latinsko-hrvatski i hrvatsko-latinski botanički rječnik*. (=Glossarium Botanicum Latino-Croaticum et Croaticum-Latinum). Zagreb: Liber, 1977, 258 p.; 2nd ed. Zagreb: JAZU: Globus, 1990, 550 p.

3. Двојезични речници

- Benson, Morton. *Srpsko hrvatsko engleski rečnik*. Niš: Zograf, 2002.
- Benešić, Julije. *Hrvatsko-poljski rječnik*. Zagreb: Nakladni zavod hrvatske. 1949.
- Grujić, Branislav; Zidar, Josip. *Standardni rečnik nemačko-srpskohrvatski srpskohrvatsko-nemački*. Beograd: Prosveta, Cetinje: Obod, 1966.
- Grupa autora; *Englesko-srpski srpsko-engleski rečnik sa gramatikom = English-serbian serbian-english Dictionary&Grammar* : ESSE. Beograd 2005.
- Dejanović, M.; Jernej, J. *Talijansko-hrvatski ili srpski rječnik*. Zagreb: Školska knjiga, 1980.
- Dejanović, M.; Jernej, J. *Hrvatsko ili srpsko talijanski rječnik*. Zagreb: Školska knjiga, 1988.
- Šipka, Danko. *SerboCroatian-English Colloquial Dictionary - An Exercise in Cross-cultural Cognitive Linguistics*. Springfield: Dunwoody Press, 2000

4. Страни речници

- Bailly, René. *Dictionnaire des synonymes*. Paris: Larousse, 1947
- Concise Oxford Thesaurus*. Oxford University Press, 2002
- Collins Cobuild. *English dictionary*. HarperCollins Publishers. 2000

5. Остало

- Ћucakov, Jovan. *Lečenje biljem*. Beograd: Rad, 1997.
- Kristal, Dejvid. *Kembrička enciklopedija jezika*. Beograd: Nolit, 1995.

6. Интернет

Google (www.google.com)

Metak (<http://www.metak.com>)

Merriam Webster (www.merriam-webster.com/dictionary)

Википедија (<http://sr.wikipedia.org> , <http://en.wikipedia.org>, <http://hr.wikipedia.org>)

Вокабулар (<http://www.vokabular.org>)

Много се захваљујемо свима онима који су претплатом помогли излажење овог речника

Аврам Аврамовић, Београд
Драган Аврамовић, Београд
Весна Анастасијевић, Београд
Милан Андрић, Београд
Љубодраг Анђелковић, Београд
Слободан Анић, Београд
Јован Аранђеловић, Београд
Златица Аранђеловић, Београд
Момчило Арлов, Глина - Банија
Данка Армацки, Београд
Иван Арсенов, Панчево
Ристо Асентић, Трстеник
Јована Атељевић, Београд
Аустријска амбасада, Београд
Драгица Аћимовић, Вишњичка бања
Данијела Бабић, Београд
Јелена Бајић, Београд
Туристичка агенција "Караван", за Биљану Барна
Стево Беадер, Барајево
Душан Белча, Вршац
Проф. Снежана Берић, Суботица
Слобода С. Бијелић, Нови Сад
Милутин Бикар, Панчево
Момчило Бикицки, Београд
Јеленко Билбија, Београд
Михаљ Билбија, Скопље
Вера Благојевић-Угринов, Београд
Сања Богдановић-Секулић, Београд
Божо Бобот, Зрењанин
Светлана Богојевић, Београд
Милан Божић, Нови Београд
Драгомир Бокоњић, Београд

Драгица Борић, Београд
Бојан Ботуњац, Београд
Татјана Бошковић, Београд
Ивана Бојовић, Београд
Комнен Брајовић, Београд
Тања и Дејан Бркљач, Кикинда
Ана Буквић, Београд
Драган Булатовић, Београд
Дејан Булајевић, Београд
Олег Булдаков, Руска амбасада, Београд
Иван Бјелановић, Београд
Тања Бјелановић, Београд
Сташа Василић, Ниш
Јасенка Васић Вилић, Београд
Александар Васић, Београд
Вучко Ватовић, Београд
Станка Ватовић, Београд
Бошко Везмар, Београд
Александар Видић, Ваљево
Ксенија Влатковић, Београд
Тијана Влаховић, Београд
Ана Влајић, Београд
Немања Влајковић, Београд
Бошко Војводић, Београд
Никола Ј. Воларевић, Нови Бановци
Ратко Вуканић, Београд
Љуба Вукмановић, Нови Сад
Бојана Вуковић, Ваљево
Марко Вуковић, Крагујевац
Мирослав Вуковић, Прибој
Светлана Вукојевић, Београд
Милица Вучковић, Јагодина
Часлав Вучковић, Нови Сад
Гордана Вујанић-Озмо, Београд
Растко Вујачић, Београд
Данијела Вујетић, Београд
Миодраг Вујовић, Српско Сарајево
Тијана Вујовић, Београд
Никола Вујчић, Београд
Драгана Гавриловић, Београд
Борислав Гаврић, Бања Лука
Милица Гаврић, Зрењанин
Звонка Газивода, Београд
Ксенија Гађиновић, Београд
Слободанка Гедошевић, Младеновац

Марко Главаш Трбић, Београд
Милица Глигоријевић, Београд
Милица Глишић, Панчево
Стеван Гојић, Зајечар
Амбасада Грчке, Београд
Небојша Дабић, Нови Сад
Радојко Дамјановић, Земун
Проф. др Горан Девеџић, Крагујевац
Јасна Димитријевић, Београд
Јелена Димитријевић, Београд
Маја Димитријевић, Јагодина
Никола Дмитрић, Београд
Мирјана Добросављевић, Нови Сад
Ђорђе Домазетовић, Београд
Наташа Драгин, Нови Сад
Биљана Драгичевић, Београд
Нада Драгишић, Београд
Рајна Драгићевић, Београд
Добривоје Драшковић, Београд
Раде Дудуковић, Београд
Блажо Дуловић, Београд
Михаило Б. Ђаковић, Београд
Александар Ђекић, Косово Поље - село Угљаре
Богољуб Ђинђић, Крагујевац
Јевђеније Ђокић, Београд
Јована Ђокић, Београд
Оливера Ђокић, Београд
Владимир Ђорић, Врање
Др Иван Ђорић, Београд
Нешко Ђорић, Јагодина
Драгољуб Б. Ђорђевић, Ниш
Милена Ђорђевић, Пожаревац
Радмила Ђорђевић, Крушевац
Ђорђе Ђукић, Чачак
Мирјана Ђукић, Београд
Селена Ђукић, Београд
Милош Ђуричић, Земун
Ђорђе Ђурђевић, Београд
Оливера Ђурђевић, Београд
Перо Ђурђевић, Београд
Дуња Жарковић, Београд
Јелица Живковић, Бор
Александар Живковић, Београд
Марија Живковић, Београд
Невена Живковић, Београд

Анкица Живковић-Баралић, Ковачевац
Борислав Живуловић, Београд
Миливој Житић, Београд
Лепосава Жунић, Београд
Блага Журић, просвјетни надзорник, Завод за школство
Подгорица
Славенка Загорац, Београд
Милоје Здравковић, Београд
Марко Зекић, Београд
Драгомир Зековић, Београд
Крста Иванов, Бор
Славица Иветић, Београд
Живојин Ивковић, Раља - село Парцани
Војислав Игњатовић, Краљево
Мирољуб Игњатовић, Београд
Драгана Исаиловић, Крушевац
Мр Борис Илић, Крагујевац
Јелена Исаковић, Београд
Миливоје Исаковић, Шабач
Мирослав Исаковић, Београд
Андреја Јаковљевић, Крушевац
Јелена Јанићијевић, Београд
Божидар Јанковић, Београд
Павле Јанковић, Београд
Катарина Јанчић, Београд
Душан Јањић, Лесковац
Олга Јевремовић-Јовановић,
Милорад Јевтовић, Београд
Милан Јелић, Београд
Милан Јовановић Јофке, Сомбор
Јелена Јовановић, Београд
Ана Јовановић, Јагодина
Дивна Јовановић, Београд
Драгана Јовановић, Београд
Радосав Јовановић, Нови Пазар
Растко Јовановић, Београд
Виолета Јовичинац-Петровић, Крагујевац
Јасмина Јовић, Београд
Војислав Јовић, Београд
Коста Јосифидис, Нови Сад
Бранка Јочић, Београд
Радмила Југа, Београд

Тања Калинић, Сомбор
Др Инг. Душан Д. Калић, Београд
Зоран Каличанин, Београд
Ратко Канлић, Београд
Бранислав Карановић, Нови Сад
Мирослав Караулац, Београд
Јасмина Катић, Београд
Душан Квапил, Београд
Ана Килибарда, Београд
Ана Ковачевић, Крагујевац
Владимир Ковачевић, Београд
Душан Ковачевић, Нови Сад
Ивана Ковачевић, Ужице
Сњежана Ковачевић, Младеновац
Милан Ковачић, Београд
Бранко Комненић, Крагујевац
Владимир Копривица, Београд
Славка Копривица, Врбас
Влатка Костић, Београд
Мирјана Костић, Београд
Момчило Костић, Београд
Сања Костић-Штрак, Бор
Снежана Кострешевић, Сомбор
Катарина Котвашова, Падина
Татјана Којић, Коцељева
Божидар Крковић, Ваљево
Ратка Крсмановић, Београд
Живанка Кузмановић, Београд
Борис Кукољац, Београд
Дијана Кулачић, Београд
Јелена Кусовац, Београд
Маја Лазаревић, Београд
Миливоје Лазаревић, Београд
Предраг Лазић, Београд
Славица Лазић, Нови Сад
Марија Лазовић, Београд
Марија Леонтијевић, Београд
Српко Лештарић, Београд
Стеван Литвињенко, Београд
Лична библиотека "Нинисим Стаживник", Београд - Кружна 14 -
Клисура Касине
МН ДОО ЛОЗНИЦА, Лозница

Зоран Лукић, Београд
Проф. Александар Луковић - Лукијан, Београд
Борислав Луковић, Београд
Александар Љубичић, Београд
Југослава Љуштановић, Београд
Бранко Тирић, Београд
Марија Ћурчић, Тител
Драгослава Мандић, Београд
Дејан Маодуш, Руменка
Душица Маринков-Јовановић, Београд
Тијана Маринковић, Београд
Ксенија Марицки, Београд
Жељко Марковић, Нови Сад
Саша Марјановић, Београд
Олга Маслар, Београд
Драгутин Матић, Београд
Драгомир Матић, Ваљево
Петар Матовић, Пожега
Филип Д. Мацура, Београд
Жарко Машић, Сомбор
Ружица Меворах, Београд
Наташа Међан, Београд
Нада Микља, Београд
Јулије Миладиновић, Нови Сад
Дијана Милашиновић-Марић, Београд
Ивана Миленковић, Осечина
Марина Миленов, Београд
Милена Миленовић, Београд
Александра Б. Милетић, Прокупље
Младен Миливојевић, Пожега
Наташа Милићевић Добромиров, Нови Сад
Сузана Миличић, Београд
Божидар Милић, Нови Сад
Срећко Милићевић, Београд
Ђорђе Миловановић, Београд
Јелена Милосављевић, Бајина Башта
Ангелина Милосављевић, Београд
Небојша Милосављевић, Београд
Дарко Милошевић, Пожаревац
Никола Милошевић, Александрово
Анкица Мирковић, Београд
Мирослав Б. Митровић, Београд

Биљана Михајлов, Зрењанин
Драгана Михајловић, Велико Градиште
Лука Мичета, Београд
Зоран Мишић, Смедерево
Милан Мишић, Београд
Андрија Мијаиловић, Београд
Вукан Мијановић, Вршац
Нада Мијатовић, Београд
Милош Миљеновић, Београд
Владислав Миљковић, Београд
Радивоје Мићовић, Лесковац
Јелена Мићуновић, Београд
Драго Мићуновић, Београд
Марко Младеновић, Бела Паланка
Смиљана Младеновић, Београд
Ласло Молнар, Нови Сад
Борислав Можијевић - Борис, Сомбор
“Музеј савремене уметности”, Београд
Петар Мутавџић, Београд
Народна библиотека “Бора Станковић”, Врање
Народна библиотека “Детко Петров”, Димитровград
Народна библиотека “Доситеј Обрадовић”, Стара Пазова
Оливера Недељковић, Чачак
Марина Недељковић-Поповић, Ариље
Бошко Недић, Нови Сад
Марија Нешић, Београд
Сунчица Нешић, Београд
Љиљана Николић, Београд
Зоран Николић, Београд
Александра Никшић, Београд
Милован Новчић, Београд
Александар Ного, Бачки Петровац
Лидија Обрадовић, Београд
Филип Обреновић, Зајечар
Марија Орбовић, Чачак
Душан Орловић, Београд
Часлав Оцић, Београд
Милица Ојданић, Београд
Живота Павковић, Панчево
Зорица Павковић, Крагујевац
Драгослав Павловић, Прибој
Милош Д. Павловић, Београд

Слобода Пауновић, Београд
Јелена Петаковић, Београд
Тања и Маша Петовар, Београд
Ана М. Петровић, Београд
Давор Петровић, Београд
Марко Петровић, Београд
Маја Петровић, Младеновац
Светлана Петровић, Београд
Тихомир Петровић, Сомбор
Урош Петровић, Београд
Душанка Петровић-Ђаков, Београд
Роман Петровски, Београд
Игор Пешић, Обреновац
Невена Пејчић, Нови Сад
Јовиша Плазинчић, Чачак
“Политикин Забавник”, Београд
Јелена Поповић, Врбас
Љиљана Поповић, Београд
Марија Поповић, Београд
Александар Порубовић, Београд
Игор Прохаска, Београд
Јован Радаковић, Београд
Љубица Радаљевић, Петровац на Млави
Душка Радивојевић, Нови Сад
Миладин Радисављевић, Београд
Ана Радмановић, Београд
Мирјана Радовановић Пејовић, Ужице
Радмила Радовановић, Београд
Милан Радовић, Београд
Биљана Радосављевић, Лазаревац
Иван Радојковић, Ниш
Александар Радоњић, Београд
Мирослав Радоњић, Нови Сад
Момчило Радуловић, Београд
Вера Ракић, Београд
Радослав Ранисављевић, Смедерево
Верослав Ранчић, Београд
Миле Рапајић, Београд
Љубиша Рајић, Београд
Невена Реиснер, Бор
Вујица Решин Туцић, Нови Сад
Дејан Ристић, Београд

Катарина Ристић, Београд
Србољуб Роган, Београд
Невенка Родић, Бачка Паланка
Евица Рупар, Суботица
Стефан Савић, Београд
Радмила Савић-Чубрић, Београд
Мирјана Самарџић, Београд
Љиљана Самолов, Београд
Библиотека "Светислав Вуковић", Ивањица
Милош Секулић, Београд
Жељан Симић, Београд
Дејан Симоновић, Београд
Синиша Симоновић, Београд
Горан Синобад, Београд
Александар Славов, Суботица
Зоран Сладаковић, Београд
Вања Смоје-Главашки, Бечеј
Стеван Спалевић, Ниш
Јелена Спасић, Београд
Ивана Спасић, Београд
Надежда Спасојевић, Звечан
Средња пољопривредно-прехрамбена школа, Сомбор
Владислава Станишић, Лозница
Зоран Станишић, Београд
Павле Станојевић, Нови Сад
Славко Станојевић, Нови Сад
Војислав Станојчић, Београд
Мирна Стевановић, Београд
Милена Стегеншек, Београд
Др. Драгомир Стефановић, Панчево
Здравка Стефановић, Београд
Радосав Стојановић, Ниш
Василије Б. Сујић, Београд
Милан Тасић, Врање
Марија Тасовац, Београд
Јован Татић, Београд
Весна Ташић, Београд
Срђан Тинтор, Смедерево
Драган Тодоровић, Ниш
Драган Тодоровић, Пожега
Мирољуб Тодоровић, Београд
Часлав Тодоровић, Београд

Мирјана Томић, Београд
Тања Томић, Београд
Ненад Томовић, Београд
Стеван Тонтић, Сарајево
Милан Трипковић, Нови Сад
Сања Тршић, Београд
Гордана Тулум, Београд
Душка Убовић, Београд
Грегор Урош Санчанин, Београд
Карен Халуса Орданић, Роли, Северна Каролина, САД
Марја Хамовић, Београд
Нења Хоџић, Београд
Зденка Хрубик, Нови Сад
Изабела Хубер, Београд
Радисав Мића Џајић, Београд
Зорана Џенић, Београд
Николаос Цицимелис, Београд
Александар Црквењаков, Београд
Марија Чанковић, Београд
Бранко Чкркић, Земун
Владета Чолић, Београд
Др Илеана Чура, Београд
Јелена Шарановић, Београд
Каспар Шаре, Лондон
Проф. др Миле С. Шиљак, Крагујевац
Владимир Шовљански, Нови Сад
Драгана Шпица, Београд
Гордана Штасни, Нови Сад
Славиша Шушулић, Власотинце

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

811.163.41'373.421(038)

ЋОСИЋ, Павле

Речник синонима / Павле Ћосић и сарадници

- Београд : Kornet, 2008 (Београд :

Отворена књига). - 712 стр. ; 24 cm. -

(Edicija Večnici. Biblioteka Ozbliljne knjige)

Тираж 3.000

ISBN 978-86-86673-0901

а) Српски језик - Синоними - Речници

COBISS.SR-ID 149529356

